

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РЕЄСТРАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ДЖЕРЕЛО
DJERELO

UKRAINIAN
JOURNAL
OF ABSTRACTS

FOUNDED IN 1995
PUBLISHED 6 TIMES PER YEAR

УКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРАТИВНИЙ ЖУРНАЛ

Журнал засновано 1995 року
Виходить 6 разів на рік

1 • 2022

січень - лютий

СЕРІЯ 3

Соціальні та гуманітарні науки
Мистецтво

Соціологія. Демографія

Історія. Історичні науки

Економіка. Економічні науки

Політика. Політичні науки

Держава і право. Юридичні науки

Культура. Наука. Освіта

Філологічні науки

Мистецтво. Мистецтвознавство

Релігія

Філософія. Психологія

Зміст

Соціологія. Демографія	3	Кримінальне право. Криминологія. Пенітенціарія	135
Соціальна робота	3	Судоустрій (судова система)	140
Соціологія	4	Цивільно-процесуальне право	141
Соціальні процеси і стани	4	Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)	141
Соціальні групи	5	Криміналістика	143
Сфери громадського життя	5	Воєнна наука. Військова справа	146
Статистика	6	Збройні сили	146
Історія. Історичні науки	7	Військова техніка. Воєнно-технічні науки	147
Історія Європи	9	Служба з питань надзвичайних ситуацій. Цивільна оборона	147
Археологія	15	Культура. Наука. Освіта	149
Етнографія	16	Наука. Науково-дослідна робота	152
Економіка. Економічні науки	17	Історія науки	152
Методологія економічної науки	18	Організація науки	153
Економічна освіта	19	Науково-дослідна робота	153
Теоретична економіка. Основи економічної теорії	19	Документознавство	153
Загальні основи економічного розвитку та формування ринку	20	Освіта. Педагогічні науки	154
Економічна географія окремих країн (економіко-географічне країнознавство)	24	Загальна педагогіка	155
Економічна статистика. Облік. Економічний аналіз	29	Історія освіти та педагогічної думки	157
Бухгалтерський облік та аудит	29	Організація освіти	158
Світова економіка	33	Загальноосвітня школа. Шкільна педагогіка	158
Спеціальні та галузеві економіки	35	Спеціальні школи. Дефектологія	159
Міжнародні економічні відносини та зв'язки	37	Професійна і спеціальна освіта	160
Економіка Європи	38	Вища освіта	160
Економіка України	39	Фізична культура та спорт	166
Бізнес	42	Вивчення та викладання (фізичної культури та спорту). Освіта	166
Землеустрій	43	Медико-біологічні основи фізичного виховання	167
Інноваційна діяльність	44	Теорія та методика фізичного виховання	168
Інвестиції	45	Гімнастика	169
Відтворення	45	Спорт	169
Економічні ризики	46	Друк	170
Управління. Менеджмент. Маркетинг	47	Філологічні науки	171
Економіка праці	49	Мовознавство	172
Фінанси. Грошовий обіг. Кредит. Страхування	51	Мови світу	173
Забезпечення працездатних. Взаємодопомога. Благодійність	59	Фольклор. Фольклористика	179
Економіка охорони навколишнього середовища	60	Літературознавство	179
Економіка підприємства	61	Мистецтво. Мистецтвознавство	185
Економіка промисловості	67	Образотворче мистецтво	185
Економіка будівництва	73	Архітектура	186
Економіка сільського господарства	74	Декоративно-прикладне мистецтво	188
Економіка лісового господарства. Економіка лісоексплуатації	81	Музика	188
Економіка транспорту	82	Танець. Хореографія	191
Економіка зв'язку	85	Театр	191
Економіка внутрішньої торгівлі. Економіка громадського харчування	86	Релігія. Релігієзнавство	193
Економіка житлово-комунального господарства. Економіка побутового обслуговування населення	93	Релігія в цілому	193
Економіка галузей невиробничої сфери	93	Релігія в окремих країнах і на окремих територіях	193
Міжнародні економічні відносини і зв'язки	95	Окремі релігії	193
Економіка Азії	98	Філософські науки. Психологія	196
Політика. Політичні науки	99	Філософія	196
Теорія політики. Теоретична політологія	99	Історія філософії	198
Внутрішня політика. Внутрішнє становище	100	Філософія країн Європи	199
Зовнішня політика. Міжнародні відносини. Дипломатія	101	Соціальна філософія	201
Держава та право. Юридичні науки	103	Етика	201
Загальна теорія держави та права	107	Естетика	202
Історія держави та права	108	Психологія	203
Історія держави та права України	109	Загальна психологія	204
Держава та право України	109	Галузева (прикладна) психологія. Психологія окремих видів діяльності	205
Державне (конституційне) право	111	Соціальна (суспільна) психологія	207
Державне управління. Адміністративне право	115	Дитяча психологія	209
Фінансове право	130	Література універсального змісту	210
Цивільне та торговельне право	130	Авторський покажчик	211
Інформаційне право	134	Покажчик періодичних та продовжуваних видань	217
Трудове право	134		

1.С.1. Вибрані демографічні твори / В. С. Стешенко; пер.: С. В. Піскунов. — Київ: О. О. Євенок, 2020. — 570, [1] с.: фот. — (Демологія України). — укр.

Презентовано роботи, які було створено провідним дослідником інституту НАНУ В. С. Стешенко (1934—2014). Проаналізовано теми та проблеми сучасної демографічної реальності. Наведено результати досліджень стану та динаміки демографічної реальності в Україні. Висвітлено теоретико-методологічні передумови дослідження демографічної реальності. Охарактеризовано методологію вивчення економіки самовідтворення вселюдності. Визначено необхідність конкретно-історичного підходу до вивчення демографічної реальності. Охарактеризовано сімейну складову демографічної політики в теоретико-методологічному контексті. Наведено уточнення та конкретизацію деяких висновків демологічного характеру, зроблених в докторській дисертації «Теоретичні проблеми відтворення населення» (1994).

Шифр НБУВ: ВС68195

1.С.2. Матеріали ХХІV Міжнародного молодіжного форуму «Радіоелектроніка та мода у ХХІ столітті», 7 — 9 квітня 2020 р. Т. 8. Конференція «Гуманітарні аспекти становлення інформаційного суспільства» / Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. — Б. м., 2020. — 195 с. — укр.

Розглянуто філософські проблеми інформаційного суспільства: інформаційні технології в сучасному світі; гуманність в інформаційному суспільстві; філософія життя у пошуках людської сутності тощо. Визначено соціально-політичні трансформації в епоху інформатизації і глобалізації: правова основа кібербезпеки України; право працівника на відпочинок в Україні; правові та етичні питання використання інформаційних технологій у медицині тощо. Зазначено психологічні аспекти формування інформаційного суспільства: розвиток критичного мислення як фактор професійної компетентності програміста; вигоди і втрати бізнесу та держави від Ітернет-піратства; особливості тимблінгу в ІТ-компаніях тощо. Досліджено гендерні проблеми сучасного суспільства: гендерні проблеми у сучасному світі; проблема кібербулінгу в школах; невербальні ознаки брехні: гендерні особливості; кар'єра та гендер.

Шифр НБУВ: В358290/8

1.С.3. Наука ХХІ ст.: виклики та перспективи: [колект. монографія: у 2 т.]. Т. 1. Суспільні науки / ред.: В. В. Іваннішин; Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 284 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено сучасні проблеми та перспективи розвитку наукової думки ХХІ ст. в мультидисциплінарному вимірі. Комплексно досліджено, узагальнено та відображено різноаспектні емпіричні та теоретичні дослідження наукового та педагогічного досвіду. Увагу акцентовано на науковій проблематиці в галузі суспільних наук: економічних, історичних, філологічних, педагогічних. Розглянуто державне регулювання демографічних процесів в системі їх забезпечення. Розкрито інформаційні аспекти формування сучасних механізмів управління розвитком соціально-економічних систем. Охарактеризовано сучасний інструментарій управління прибутковістю підприємства. Проаналізовано мовні інтерференції у літературній спадщині письменників Буковини.

Шифр НБУВ: В358577/1

1.С.4. Проблеми соціально-гуманітарних наук. Всеукраїнська студентська науково-практична конференція, 6 грудня 2019 року: матеріали конф. / Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова, Миколаївська облдержадміністрація, НАН України, Академія наук суднобудування України, Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомилинського, Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Миколаїв: ТанDEM, 2020. — 352 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто проблеми викладання соціально-гуманітарних наук у технічному закладі вищої освіти. Проведено науковий аналіз питань освіти студентства в умовах євроінтеграції. Висвітлено також психолого-педагогічні проблеми становлення особистості. Увагу приділено соціальному, політичному й історичному баченню сьогодення. Досліджено лінгводидактичні аспекти освіти у ЗВО. Акцентовано на залученні студентів до наукової роботи з метою підвищення якості підготовки фахівців. Розкрито суть масових відкритих онлайн-курсів. Розглянуто позитивні та негативні аспекти такого виду дистанційного навчання, а також визначено його вплив на процес євроінтеграції вищої освіти. Досліджено систему вищої освіти у сучасних Нідерландах, Великій Британії та Німеччині. Висвітлено основні чинники, що мали вагоме значення для сприяння розвитку демократичної освіти та шляхи її вдосконалення. Проведено порівняльний аналіз, який дозволяє зрозуміти, наскільки система вищої освіти

країни за своїми структурними характеристиками, результатами, залученими ресурсами відрізняється від актуальних освітніх тенденцій і моделей у світі загалом і культурно-мистецької освіти зокрема. Проаналізовано особливості сучасної вищої освіти Федеративної Республіки Німеччини, Нідерландів та Великої Британії. Розглянуто процес інтеграції системи освіти України до Європи, впровадження принципів Болонського процесу в університетську систему освіти, перегляду методології контролю якості освіти в системі вищої школи. Оцінено Болонський процес в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851696

1.С.5. Соціально-демографічна ситуація в Україні: аналіз та перспективи розвитку / М. А. Наумова, Ю. С. Кудрич, П. І. Панасюк // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 151-157. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Зроблено моніторинг соціально-демографічного стану регіонів України з використанням таких показників, як кількість народжених і померлих, середня тривалість життя, кількість прибулих і вибулих осіб, зайняте населення віком 15 — 70 років, безробітне населення віком 15 — 70 років, середній розмір соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям та середня заробітна плата працівників в Україні. За допомогою методу таксономічного аналізу побудовано рейтинг регіонів країни за основними соціально-демографічними показниками. Визначено стратегічні пріоритети щодо поліпшення соціально-демографічної ситуації в країні та усунення міжрегіонального дисбалансу, наголошено на важливості спрямованості соціально-економічної політики держави на вирішення гострих проблем, таких як стимулювання народжуваності, підвищення медичного обслуговування, посилення охорони та оплати праці, поліпшення побутових умов і впровадження здорового способу життя, створення широкої мережі державних і недержавних служб соціальної допомоги.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.С.6. Специфіка розвитку сучасного соціально-гуманітарного середовища: колект. монографія / Т. А. Корен, С. Ю. Баранов, А. І. Баранова, О. Б. Березовська-Чміль, І. С. Білоніжка, А. Б. Богданович, О. В. Брежнева-Єрмоленко, Г. Б. Варіна, І. Л. Гаєвая, А. П. Дубрівна, В. Д. Зайцева, Ю. В. Каркін, Ю. В. Кобець, О. Ю. Кравчук, С. П. Кучин, О. М. Муханова, О. М. Народовська, Т. В. Ніколаєва, А. В. Орлова, Л. О. Радіонова, А. В. Слободянюк, О. С. Соначко, Г. В. Стадник, Л. І. Тарарішкіна, М. П. Требін, Ю. О. Чалюк, Т. О. Чернишова, С. В. Шевченко, О. В. Шепелева, О. С. Шур. — Харків: Новий курс, 2021. — 121 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено питання сучасних відносин у сфері педагогіки, соціології, філософії, психології та соціальних комунікацій. Розкрито мистецтвознавчі, культурологічні, філологічні, історичні, економічні, управлінські та правові аспекти розвитку сучасного соціально-гуманітарного середовища. Увагу приділено особливостям виникнення стресових станів у сучасній молоді за умов пандемії. Розглянуто питання зародження економічної науки в Харкові. Проаналізовано особливості впливу глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на систему міжкультурних комунікацій.

Шифр НБУВ: ВА850573

Див. також: 1.Т.36, 1.Т.39, 1.У.96, 1.У.605, 1.Э.1284

Соціальна робота

1.С.7. Дослідження розвитку системи соціального захисту в Україні з огляду на досвід зарубіжних країн / В. М. Толочко, М. В. Зарічкова, О. О. Суриков, О. М. Должнікова // Соц. фармація в охороні здоров'я. — 2021. — 7, № 2. — С. 47-60. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Мета роботи — дослідження розвитку системи соціального захисту (СЗ) в Україні та порівняння її із соціальними моделями інших країн світу. Вибіркове спостереження, анкетне опитування, методи аналогії і порівняння, системного аналізу, контент-аналізу, формально-логічний. За результатами проведених досліджень становлення й розвитку українського законодавства у сфері СЗ та соціального забезпечення можна розділити на чотири етапи, кожному з яких притаманні особливі характеристики і тенденції. До основних підходів регулювання системи СЗ та соціального забезпечення належать радянська і європейська

моделі. Висновки: враховуючи розвиток українського законодавства в сфері СЗ і соціального забезпечення та аналіз сучасних реформ, можна стверджувати, що сьогодні Україна комбінує новітні зарубіжні і власні підходи і на їх основі здійснює реформу системи СЗ та соціального забезпечення з імплементацією європейських стандартів. Аналіз показав, що майбутня соціальна політика нашої держави має базуватися на принципі справедливості та захисту незахищених верств населення з наданням переваги у СЗ соціальним пільгам, системі цільової допомоги, новій системі охорони здоров'я і пенсійного захисту.

Шифр НБУВ: Ж101342

1.С.8. Етика соціальної роботи: навч. посіб. / Р. В. Зозуляк-Слущик; Національна академія педагогічних наук України, Інститут професійно-технічної освіти, Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника. — Івано-Франківськ: НАІР, 2019. — 203 с.: табл. — Бібліогр.: с. 143-152. — укр.

Висвітлено сучасні погляди на проблеми етики соціальної роботи. Розглянуто питання професійної моралі як основи фахової етики, особистості соціального працівника, етики стосунків фахівця і клієнта.

Шифр НБУВ: ВА849988

1.С.9. Основи соціальної роботи із людьми з інвалідністю: підручник / А. М. Львовичка, Н. В. Бутенко, Т. В. Карамушка, Л. Ю. Полівко. — Житомир: О. О. Євенок, 2021. — 247 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 212-219. — укр.

Обґрунтовано необхідність вдосконалення способу організації суспільства відносно людей з інвалідністю. До недавнього часу панувала медична модель інвалідності, що визначала ставлення до зазначеної категорії людей як до об'єкту піклування та допомоги. Нині у суспільстві відбуваються соціальні зрушення, які потребують визнання людини з інвалідністю суб'єктом власної життєдіяльності. Це, у свою чергу, викликає необхідність змін у теорії та практиці соціальної роботи із людьми з особливими потребами.

Шифр НБУВ: ВА851280

1.С.10. Сучасні стратегії надання соціальних послуг: навч.-метод. посіб. / Т. Л. Опалюк. — Кам'янець-Подільський: Ковальчук О. В., 2020. — 117 с.: іл. — Бібліогр.: с. 113-117. — укр.

Викладено теоретико-технологічні основи надання соціальних послуг загалом та у структурі діяльності сучасного соціального працівника зокрема. Акцентовано увагу на сучасних стратегічних напрямках та інноваційних тенденціях розвитку системи соціального забезпечення населення. Подано інформацію про супервізорство, соціальну медіацію, фасилітацію та менторську підтримку в соціальній сфері. Розглянуто соціальне консультування як вид соціальної послуги.

Шифр НБУВ: ВА850815

Див. також: 1.Ч.1013-1.Ч.1014, 1.Ч.1053, 1.Ю.1325

Соціологія

1.С.11. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-психологічні проблеми суспільства» 10 квітня 2020 р. / Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. — Київ: Гельветика, 2020. — 254 с.: табл. — укр.

Розглянуто питання управління інтелектуальним розвитком студентів шляхом урахування властивостей навчального матеріалу. Наведено методику формування музично-естетичного інтересу учнів у процесі фортепіанного навчання. Придлено увагу урахуванню вікових особливостей учнів старшої школи під час викладання іноземної мови. Визначено вплив занять з фізичного виховання на поліпшення роботи кардіоваскулярної системи. Описано особливості творчого мислення молодших школярів за ускладнених умов. Акцентовано на правовому вихованні дітей дошкільного віку. Розглянуто модель «навчання через досвід» як концептуальною ідею ефективного формування тьюторської компетентності у майбутніх учителів іноземних мов. Розкрито суть поняття «виконавська майстерність» у контексті підготовки майбутніх учителів музики. Розглянуто історичні аспекти розвитку професійної підготовки майбутніх фахівців сестринської справи. Увагу приділено застосуванню інтермедіальної арт-терапії у роботі з дітьми в умовах освітнього процесу. Розкрито значення засобів театралізованої діяльності для корекції просодичної сторони мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Шифр НБУВ: ВА851065

Див. також: 1.С.19

Соціальні процеси і стани

1.С.12. Кар'єра соціального працівника: менеджмент та самоменеджмент: підручник / М. П. Лукашевич, О. М. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор; ДВНЗ «Ужгородський національний

університет». — 2-ге вид., допов., перероб. — Ужгород: Рік-У, 2020. — 351 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 346-351. — укр.

Досліджено основні проблеми управління та самоуправління діловою кар'єрою. Розкрито суть кар'єри, її особливості в соціальної роботи, запропоновано соціальні механізми та технології менеджменту та самоменеджменту кар'єри соціального працівника.

Шифр НБУВ: ВА849922

1.С.13. Особливості комунікативної активності в мережево-му суспільстві / О. Ісайкіна, А. Зленко // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 99-111. — укр.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.С.14. Соціальні комунікації: метод. рек. до самост. роботи для здобувачів вищ. освіти ОС «Бакалавр» спец. 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / уклад.: Л. В. Божук; Національний авіаційний університет. — Київ: НАУ, 2021. — 54, [1] с. — Бібліогр.: с. 52-54. — укр.

Запропоновано навчальний матеріал щодо теоретико-практичних знань про систему соціальних комунікацій як важливу складову суспільних відносин, їх еволюцію та інтеграційні перспективи. Визначено роль масової комунікації в моделях управління та розвитку суспільства. Висвітлено питання організації системи соціальних комунікацій за умов сучасної інформаційно-технологічної інфраструктури.

Шифр НБУВ: ВА850532

1.С.15. Соціально-комунікаційні та жанрові особливості консервативного контенту суспільно-політичних мас-медіа: автореф. дис. ... канд. наук із соці. комунікацій: 27.00.01 / Л. М. Риженко; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Розглянуто специфіку соціально-комунікаційних та жанрових особливостей консервативного контенту сучасних мас-медіа суспільно-політичного спрямування. Актуалізовано проблему, яку не було представлено в науці про соціальні комунікації й об'єднане категорії «суспільно-політичні мас-медіа — консервативний контент — жанрові особливості публікацій». Здійснено комплексну характеристику консервативного контенту суспільно-політичних мас-медіа України. Виявлено особливості консервативних рамок функціонування мас-медіа та зв'язок з консервативним політичним маркетингом у контексті організації медійної практики із зосередженням уваги насамперед на тлумаченні факту чи події без вільних інтерпретацій та контролю за інформацією в доступі до неї. Запропоновано новітні технології подачі контенту, які перебувають поза жанрами та поза медіасистемами, зокрема «перевернутий контент» — нову модель передавання контенту, яка абстрагована від загальноприйнятих норм журналістики як майданчика обговорення вагомих суспільних проблем. Удосконалено науковий підхід до визначення актуальності «чотирьох теорій преси» в умовах сучасної української журналістики. Запропоновані цією теорією ідеї про журналістику як четверту владу не мають жодного стосунку до виокремлення поняття владної легітимності й можуть позначати лише якісь елементи співпраці мас-медіа та влади. Набули подальшого розвитку теоретичні дослідження жанрового розмаїття сучасних форм передачі журналістського контенту, зокрема технологія «перевернутого контенту»; аналіз моделі комунікаційного комунітаризму в аспекті трактування суспільно-політичними мас-медіа дійсності відповідно до вимог та викликів часу; дослідження складових елементів функціонування консервативних рамок суспільно-політичних мас-медіа в Україні.

Шифр НБУВ: РА447381

1.С.16. Соціально-психологічні механізми формування медіакультури у підлітків з Інтернет-захопленістю: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. В. Стрільчук; НАІПН України, Інститут соціальної та політичної психології. — Київ, 2020. — 16 с.: рис. — укр.

Проаналізовано проблему Інтернет-медіакультури, визначено інтернет-медіакультуру особистості. Визначено та описано типи інтернет-медіакультури. Обґрунтовано соціально-психологічний зміст феномену інтернет-захопленості, надано його визначення. Виокремлено соціально-психологічні механізми, які беруть участь у процесі формування інтернет-медіакультури та відзначено стихійний та цілеспрямований характер її становлення. Обґрунтовано продуктивну та непродуктивну дію таких механізмів. Представлено результати вивчення дії соціально-психологічних механізмів формування медіакультури залежно від рівня інтернет-захопленості підлітків. Визначено особливості активізації вказаних механізмів залежно від рівня інтернет-захопленості та типів інтернет-медіакультури. Описано процедуру розробки та організації соціально-психологічного експерименту з розвитку медіакультури в підлітків з ризиком Інтернет-захопленості та представлено його результати щодо можливостей активізації типу медіакультури помірковане творення.

Шифр НБУВ: РА447410

1.С.17. Сучасна реклама як спеціалізований канал соціальної комунікації / С. Григораш, Л. Бурківська, О. Лесюк // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 48-63. — Бібліогр.: 25 назв. — укр.

Визначено поняття реклами як комунікації між споживачем та виробником, визначено процес комунікації, який можна переформувати на процес створення реклами. Комунікація — це процес двостороннього обміну інформацією, основне завдання якого полягає у налагодженні взаємодії між людьми, без чого комунікація не відбудеться. Виявлено, що у процесі комунікації інформація передається від одного суб'єкта іншим, відповідно суб'єктами можуть виступати окремі особи, групи або цілі організації, в тому числі, які займаються створенням реклами. З'ясовано, що рекламу можна розглядати як форму комунікації, яка покликана перекласти якість товарів та послуг на мову потреб споживачів, у цьому ракурсі ми розглядаємо і зовнішню рекламу, як рекламу, що розміщується на спеціальних тимчасових і стаціонарних конструкціях — рекламоносіях, розташованих на відкритій місцевості, а також на зовнішніх поверхнях будинків, споруд, на елементах вуличного обладнання, над проїжджою частиною вулиць і доріг. Здійснено спробу аналізу зовнішньої реклами, особливостей елементів обладнання міста Івано-Франківська та його магістралей. Визначено думку мешканців міста щодо кількості зовнішньої реклами та її естетичного вигляду. Окреслено основні проблеми надмірної кількості реклами в місті та подано рекомендації щодо подолання визначених проблем. Мета роботи — встановлення значення реклами як комунікації у сучасному суспільстві та дослідження дотримання вимог розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківськ. Поставлені у роботі завдання полягають у визначенні реклами як одного з видів комунікації та аналізі дотримання вимог розміщення зовнішньої реклами у м. Івано-Франківськ.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.С.18. Anthropological and axiological dimensions of social expectations and their influence on society's self-organization / I. M. Hoian, V. P. Budz // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 76-86. — Бібліогр.: 83 назв. — англ.

Мета роботи — проаналізувати антропологічний та аксіологічний виміри соціальних очікувань людини в аспекті процесів самоорганізації суспільних явищ та розкрити їх сутність. Дослідження ґрунтується на синергетичній парадигмі, теорії спільної інтенціональності, а також концепціях прихованого впливу на соціалізаційні процеси, синхронізації соціального впливу на моральні рішення, переваги колективного навчання, глумачення соціальних очікувань як епістемологічних норм і стандартів та концепції соціальної підтримки. Соціальні очікування розглянуто у синергійному співвідношенні їх антропологічної та аксіологічної природи. Окреслено антропологічний вимір соціальних очікувань, що ґрунтується на природі людини як смертної та раціональної істоти. Показано аксіологічний вимір соціальних очікувань, який ґрунтується на необхідності соціалізації та наслідуювання систем матеріальних і духовних цінностей у колективі. Обґрунтовано концепцію стереотипності та танатологічності соціальних очікувань. Доведено, що стереотипність соціальних очікувань є залежною від їх аксіологічного виміру, а танатологічність соціальних очікувань є залежною від їх антропологічного виміру, який ґрунтується на смертності людини. З'ясовано, що стереотипність і танатологічність соціальних очікувань суттєво впливає на процеси суспільної самоорганізації. Зроблено висновки, що соціальні очікування людини зорієнтовані переважно на антропологічний вимір цінностей, оскільки за своєю природою людина — це смертна істота. Соціальні очікування людини пов'язані переважно з життям, здоров'ям, безпекою, що показує пріоритет танатологічного характеру соціальних очікувань та їх футурологічний зміст. Соціальні очікування зорієнтовані також на соціальні цінності. Останні пов'язані з колективною раціональною природою людини, яка схильна до соціального наслідування, що впливає на стереотипний характер соціальних очікувань. Будь-яке соціальне очікування є аксіологічним. Воно є очікуванням матеріальних і духовних цінностей. Аксіологічний вимір соціальних очікувань має стереотипний характер, оскільки він пов'язаний зі специфікою колективної соціалізації та співжиття людини. Антропологічний вимір соціальних очікувань має танатологічний характер і ґрунтується на природі людини як смертної та водночас раціональної істоти, що формує свою раціональність у колективі. Концепція стереотипності та танатологічності соціальних очікувань є перспективною для подальших наукових розвідок як їх методологічне підґрунтя.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.С.22, 1.С.25, 1.У.139, 1.У.384, 1.У.494, 1.Ю.1313, 1.Ю.1338, 1.Ю.1358, 1.Ю.1366

Соціальні групи

1.С.19. Концепція людини: український менталітет і національний антропоцентризм: монографія / А. Багнюк. — Кременець: Вид. центр КОППА ім. Тараса Шевченка, 2021. — 275 с. — Бібліогр. в кінці розд. — укр.

Розглянуто особливості соціального капіталу і квантифікації суспільних процесів, розкрито світоглядно-філософську суть ук-

раїнського національного менталітету, філософсько-ментальний зміст державних символів України. Проведено філософський аналіз ризиків інформаційного простору. Охарактеризовано національний менталітет у діяльності персоналії української історії та в художній творчості. Розглянуто прикладний аспект антропоцентризму і ментальності.

Шифр НБУВ: ВА850419

1.С.20. Проблема служби жінок у британській армії в роки Другої світової війни: аналіз публічного дискурсу В. Черчилля / Н. Залеток, О. Гуржій // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 73-83. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Мета дослідження — аналіз публічного дискурсу В. Черчилля в 1930 — 1940-х рр. щодо залучення жінок до служби в армії, який не лише доповнить його біографію новими відомостями, але й надасть змогу з'ясувати, поперше, в який спосіб він як медіана особа формував суспільний дискурс, по-друге, який вплив як очільник уряду він здійснював на чинний гендерний режим Великобританії в 1940-х рр. Методологія дослідження базується на принципах історизму та багатфакторності. У роботі вперше предметом спеціального дослідження є проблема ставлення В. Черчилля до служби жінок в армії. Це питання лише побіжно досліджувалося у західній історіографії, де й досі побутує чимало сумнівних тверджень щодо цього, заснованих на односторонньому вивченні доступних джерел. Під час наукового пошуку автори опрацювали широке коло різнопланової літератури. Також було проаналізовано значний пласт джерел, серед яких есе та промови В. Черчилля, мемуари безпосередніх учасників подій, низка звітів засідань англійського парламенту. Висновки: на основі аналізу публічних висловлювань та опублікованих творів В. Черчилля, а також основних заходів його уряду щодо служби жінок, автори роботи дійшли висновку, що він украї негативно ставився до офіційного надання жінкам можливості воювати зі зброєю в руках. Публічний дискурс В. Черчилля щодо жінок на службі в армії перебував у межах патріархального уявлення щодо них як слабких і миролюбних створіння, котрі не можуть і, головне, не повинні складати конкуренцію чоловічій частині населення. Активно використовуючи працю жінок у допоміжних службах під час війни, політик дозволяв собі нетактовні висловлювання на їх адресу по завершенні бойових дій.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.С.21. Соціальна геронтологія: навч. посіб. / уклад.: І. В. Ковальчук; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2021. — 263 с.: іл., фот. — Бібліогр.: с. 241-262. — укр.

Висвітлено соціальний, медичний і психологічний аспекти старіння людини. Розкрито суть і завдання соціальної роботи з людьми похилого віку. Розглянуто актуальні проблеми взаємодії соціального працівника з людьми похилого віку, а також медико-соціальні проблеми обслуговування цієї вікової категорії. Розкрито особливості психологічної допомоги людям похилого віку.

Шифр НБУВ: ВА850587

1.С.22. Соціальні аспекти реалізації потреб людей похилого віку у сучасному українському суспільстві (на прикладі Закарпатської області): автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Р. І. Джуган; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2020. — 20 с. — укр.

Розроблено концептуальну модель реалізації потреб осіб похилого віку як чинника формування соціального самопочуття цієї категорії населення. Здійснено порівняльний аналіз основних підходів до вивчення старості в соціогуманітарних науках і соціології зокрема. Систематизовано теоретичні підходи соціологічної науки до змісту поняття «потреби», типології потреб та їх класифікацій, експліковано поняття «потреби людей похилого віку». Розглянуто наукові традиції інтерпретації поняття «успішне старіння» у соціогуманітарних науках з особливою увагою до соціально-демографічних і соціокультурних аспектів цього явища. Описано найбільш поширені соціальні практики активізації осіб похилого віку в системі соціального обслуговування. Окреслено шляхи реалізації потреб людей похилого віку через формальні та неформальні мережі підтримки з увагою до впливу цих мереж на зміни парадигми сприйняття суспільством старості та подолання дискримінації щодо осіб похилого віку. Розроблено систему емпіричних показників соціально-демографічних і соціокультурних аспектів успішного старіння з перспективи задоволення потреб людей похилого віку та здійснено її апробацію. Представлено результати дослідження думки людей похилого віку та членів їхніх сімей щодо наявних потреб і можливостей їх задоволення в Закарпатській обл.

Шифр НБУВ: РА447257

Див. також: 1.С.9, 1.У.154, 1.Ю.1339

Сфери громадського життя

1.С.23. Політика соціального партнерства: навч. посіб. / О. Л. Туниця, О. Г. Тіт; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. — 400 с.: табл. — укр.

Викладено теоретичні та практичні засади політичної соціально-партнерства як політологічної та соціально-гуманітарної дисципліни. Визначено стан політики соціального партнерства в умовах мінливої соціальної структури. Звернено увагу на правові засади політичного статусу профспілок у сучасній Україні. Наведено інформацію щодо навчальних завдань, тем для дискусій, рефератів, самостійної роботи, дипломних та кваліфікаційних робіт. Надані теми семінарських занять та питання до іспитів.

Шифр НБУВ: ВА851369

1.С.24. Психологічні особливості комунікативної поведінки дружин у сім'ях комбатантів: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Н. Ф. Умеренкова; Інститут соціальної та політичної психології. — Київ, 2021. — 19 с.: рис. — укр.

Вивчено психологічні особливості комунікативної поведінки дружин комбатантів у процесі подружнього спілкування на різних етапах участі їхніх чоловіків у військових розгортаннях в умовах АТО/ООС. Визначено психологічні особливості ресурсної комунікативної поведінки дружин комбатантів у подружньому спілкуванні, які полягають у гармонійності комунікаційних орієнтацій, що пов'язані із поділенням емоціями; ефективності саморегуляції і зниженні особистісної та реактивної тривожності; спрямованості копінг-стратегій насамперед на розв'язання проблем; прояві високого рівня рефлексії. Запропоновано стратегії та засоби розвитку психологічних особливостей ресурсної комунікативної поведінки дружин комбатантів, орієнтовані на покращення їхніх зовнішніх і внутрішніх ресурсів. Запропоновано трьохетапний формат групової психосоціальної роботи; медіапсихологічні засоби саморегуляційного та психоедукаційного спрямування; структурно-організаційні засоби — рекомендації з вдосконалення існуючої системи соціально-психологічної підтримки сімей військослужбовців у військових формуваннях.

Шифр НБУВ: РА450858

1.С.25. Соціально-психологічні кореляти соціометричного статусу студентів у групі: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Н. С. Лапшова; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2021. — 19 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено психологічні кореляти набуття особистості соціометричного статусу в малій групі. Здійснено теоретичний аналіз наукових підходів до трактування соціального та соціометричного статусу, розглянуто компоненти, особливості динаміки та взаємозв'язки соціометричного статусу. Корелятами соціометричного статусу в діловій сфері є локус контролю «Я», усвідомленість, адаптація, інтернальність. Соціометричний статус у сфері дозвілля має найтісніші значущі позитивні зв'язки з: локусом контролю «Я», усвідомленістю та негативні — з досягненнями, універсалізмом, конформністю, самостійністю особистості. Рисами типового носія певного соціометричного статусу є: впевненість у собі, висока усвідомленість, значна соціально-психологічна адаптованість, висока відповідальність за власне життя, прагнення проявляти себе, орієнтація на майбутнє, високий показник емоційного комфорту та групової згуртованості, потреба у позитивних оцінках з боку оточуючих, адекватне прийняттям себе та інших, прагнення бути членом групи. Визначено характеристики різних соціометричних статусів у діловій сфері та сфері дозвілля. Розроблено типологію особистості відносно процесу набуття соціометричного статусу в малій групі.

Шифр НБУВ: РА450626

1.С.26. Соціологічний вимір корпоративної репутації: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04 / І. В. Соколовський; НАН України, Інститут соціології. — Київ, 2021. — 15 с. — укр.

Здійснено концептуалізацію корпоративної репутації як категорії економічної соціології і запропоновано її авторське визначення, яке інтерпретує корпоративну репутацію як інтегральну оцінку корпоративного суб'єкта іншими соціальними суб'єктами або певною соціальною групою, що може впливати на успішність досягнення ним своїх цілей і є підґрунтям для формування ставлення оцінюючих суб'єктів до корпоративного суб'єкта та визначення ними відповідної соціально-економічної поведінки. Обґрунтовано доцільність упровадження поняття корпоративної репутації як предметно-специфічного різновиду багатоаспектного поняття репутації до категоріального апарату сучасної економічної соціології. Проведено верифікацію підходу та методики вимірювання корпоративної репутації RepTга на пострадянському просторі та підтверджено придатність її використання для України, Росії та Казахстану. На основі операціоналізації конструкту корпоративної репутації виділено два типи невідповідності методики RepTга (пов'язані з її компонентами і структурою) соціологічному виміру корпоративної репутації та запропоновано авторські методики: вимірювання корпоративної репутації як сприйняття стейкхолдерів (у межах якої репутаційний індекс розраховується на основі як емоційних, так і когнітивних компонентів, враховує рівень обізнаності щодо компанії, репутація якої вимірюється) та вимірювання корпоративної репутації в медіапросторі (що надає змогу розраховувати показники, які можуть бути зіставлені за змістом і розмірністю шкал із базовою методикою RepTга). Удосконалено класифікацію підходів до до-

слідження і вимірювання корпоративної репутації. Виділено чотири групи підходів залежно від сфери її аналізу та типу даних, що використовуються: економічна оцінка репутації, медіарепутація, сприйняття стейкхолдерами та підходи, що досліджують репутацію в контексті мережевого аналізу. Розширено соціологічну інтерпретацію поняття репутації: з'ясовано відмінність поняття репутації від соціологічних понять довіри, престижу, авторитету, соціального та символічного капіталів, а також від мультидисциплінарних понять брэнда, іміджу і гудвілу як близьких, але не ідентичних до неї за змістом. Визначено місце і роль цих феноменів у процесі формування корпоративної репутації.

Шифр НБУВ: РА450797

Див. також: 1.У.118, 1.У.131, 1.У.579, 1.У.605, 1.Х.662, 1.Э.1269, 1.Э.1284

Статистика

1.С.27. Адаптація міжнародних підходів до формування системи статистичних показників аналізу використання водних ресурсів на рівні міста / Т. Г. Чала, О. І. Славута, Г. С. Корепанов, Д. І. Черненко // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 192-200. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Мета роботи — обґрунтування теоретико-методичних засад формування уніфікованої системи статистичних показників і проведення статистичного аналізу використання водних ресурсів на рівні міста. Визначено переваги стандартизованих показників у сфері санітарії та водопостачання на рівні міста та надано їх характеристику відповідно до ISO 37120:2014 «Сталі міста та громади — показники міських послуг та якості життя». Систематизовано основні та допоміжні показники міських послуг і якості життя за темою «Вода й санітарно-гігієнічні умови» та «Стічні води» в частині формул їх розрахунку, особливостей застосування та джерел даних. Встановлено, що на території України, за даними Фільтру водних ризиків (Water Risk Filter), містяться регіони з чотирма рівнями водного ризику: низький, помірно середній, середній, підвищений рівень водного ризику. Відповідно до них обрано міста з Глобального реєстру міст Всесвітньої ради з питань міських даних (World Council on City Data — WCCD): Амстердам (Amsterdam, Netherlands), Барселона (Barcelona, Spain), Дубай (Dubai, United Arab Emirates), Гвадалахара (Guadalajara, Mexico) і здійснено аналіз показників у сфері санітарії та водопостачання. Встановлено, що наведені міста характеризуються високим рівнем забезпеченості населення послугами водопостачання та водовідведення, а також достатньо високим рівнем доступу до якісних санітарно-гігієнічних умов. Гіршою є ситуація із якісними показниками водокористування. Так, третинна очистка усіх міських стічних вод здійснюється тільки в м. Дубай. У м. Гвадалахара 21 % міських стічних вод взагалі не проходить очистку. Встановлено, що в цілому за основними показниками стану якості послуг водопостачання і санітарії явним лідером є м. Дубай, а містом-аутсайдером з найнижчими рівнями більшості досліджуваних показників є м. Гвадалахара. Встановлено доцільність розширення національної системи показників шляхом включення в неї такого показника, як «Середньорічна тривалість відключень водопостачання в розрахунку на 1 домогосподарство».

Шифр НБУВ: Ж100602

1.С.28. Статистичне дослідження книговидавництва в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.10 / О. О. Горобець; Державна служба статистики України, Національна академія статистики, обліку та аудиту. — Київ, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методичні положення та розроблено методичні й практичні рекомендації щодо статистичного дослідження книговидавництва в Україні. Досліджено структуру, сучасний стан, тенденції розвитку книговидавництва як виду економічної діяльності та об'єкта вивчення статистики культури. Сформовано систему статистичних показників функціонування галузі. Застосовано кластерний аналіз з метою виявлення спільних тенденцій розвитку книговидавництва в різних країнах світу та їх групування. Виконано аналіз динаміки низки статистичних показників, що характеризують стан книговидавництва в Україні у період з 1991 р. до 2019 р., за результатами якого розраховані прогнози значення основних показників. Проведено економіко-статистичне дослідження зовнішньої торгівлі друкованими книгами. Досліджено поширення електронних книг, виявлено основні проблеми на цьому ринку. Визначено джерела великих даних для статистичного дослідження книговидавництва. Запропоновано схематичну модель роботи з великими даними.

Шифр НБУВ: РА450148

Див. також: 1.У.120

Історія. Історичні науки

(реферати 1.Т.29 — 1.Т.94)

1.Т.29. Деміфологізація історії та творення міфів в українській науці та публічному просторі: колект. монографія / О. Удод, Я. Калакура, О. Потильчак, Д. Філоненко, О. Гончаренко, Ж. Іщенко, О. Салата, Ф. Леїтас, О. Трухан, Ш. Рамазанов, Б. Драмарецький, О. Бонь, Ю. Ковбасенко, В. Ластовський, В. Шарпатий; ред.: О. Салата, Ю. Ковбасенко. — Львів: Liha-Pres, 2021. — 199 с. — укр.

Розкрито роль української гуманітаристики в деміфологізації історичної культури. Увагу приділено розвінчуванню пострадянських міфів у сучасній українській та зарубіжній історіографії та культурології. Акцентовано на застосуванні прийомів наукової критики джерел та їхньої інтерпретації в сучасному науковому й інформаційному просторі.

Шифр НБУВ: BA851974

1.Т.30. Епістолярна спадщина М. Обідного часів еміграції / Р. Радішевський, С. Кагамлик // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 136-152. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Мета роботи — аналіз комплексу неопублікованого ділового і приватного листування М. Обідного з «Празької колекції» та інших архівних фондів України й реконструкція на матеріалах його епістолярної спадщини кола спілкування діячів української міжвоєнної еміграції в Польщі та Чехословаччині. Застосований у дослідженні метод моделювання інтелектуальних мереж надає змогу простежити численні ланцюги службових і товариських зв'язків М. Обідного, зрозуміти мотивацію його культурно-інтелектуальної праці. Висновки: визначено, що кола кореспонденції М. Обідного зумовлено його особливою життєвою активністю у професійній та літературній сферах. Аналіз широкого спектру неопублікованого ділового і приватного листування державного й культурного діяча розкриває насамперед його різносторонню особистість, надає змогу з'ясувати людські риси та життєві цінності. Епістолярна спадщина митця окреслює коло діячів української культурної міжвоєнної еміграції в польському Тарнові та у чехословацькій столиці Празі. Виокремлено декілька провідних тематичних блоків кореспонденції: ділове листування тарнівського і празького періодів, пов'язане з пам'яткоохоронною діяльністю; спілкування членів літературно-мистецького товариства «Сонцесвіт»; листування М. Обідного з родиною Самійленків.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.31. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність», 5 листопада 2020 р.: [збірник] / НАН України, Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського, Громадська організація «Українська асоціація китайознавців», Національний інститут стратегічних досліджень, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ: Гельветика, 2020. — 493 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто питання дослідження китайської цивілізації, висвітлено її історію, філософію, культуру. Охарактеризовано міжнародно-політичні аспекти Китаю в сучасному світі, його сучасну модель соціально-економічного розвитку. Обговорено теоретичні та прикладні питання китайського мовознавства та літературознавства.

Шифр НБУВ: BA851145

1.Т.32. Наукова діяльність Михайла Грушевського в українській історіографії / автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.06 / Н. І. Романова; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. — Переяслав, 2021. — 38 с. — укр.

У контексті соціогуманітаристики здійснено комплексний історіографічний аналіз творчої, науково-організаційної, видавничої, педагогічної, публіцистичної діяльності М. Грушевського — видатного репрезентанта української національної історичної науки та державного діяча кінця XIX — першої третини XX ст. у різні періоди його життя. Проаналізовано стан наукової розробки проблеми. З'ясовано, що історіографічні рефлексії наукової діяльності М. Грушевського в українській історіографії простежуються з кінця XIX ст. до нашого часу. З'ясовано, що для теоретичного осягнення об'єкта і предмета роботи найбільш придатним видається поєднання елементів постмодернізму, зокрема парадигм інтелектуальної історії, соціокультурної історії, історії генерацій, квантитативних методів історичних студій. Здійснено темпоральне квантитативне дослідження великого масиву публікацій, присвячених науковій діяльності М. Грушевського.

Шифр НБУВ: PA450694

1.Т.33. О. Оглоблин про схему історії України XIX — початку XX ст. (до 50-річчя творчого заповіту історика) / Г. Турченко, Ф. Турченко // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 107-121. — Бібліогр.: 34 назв. — укр.

Мета дослідження — проаналізувати обставини формування і розкрити зміст наукової схеми історії України, яка охоплює пе-

ріод з кінця XVIII по початок XX ст. (до 1917 р.), розробленої в еміграції видатним українським істориком О. Оглоблиним. Методологія дослідження ґрунтується на комбінації загальнонаукових, історичних та міждисциплінарних прийомів наукового пізнання. Вперше показано, як протягом півстолітньої науково-дослідницької діяльності О. Оглоблин оновив погляд на історичний процес, який втілюється у його проекті схеми історії України з кінця XVIII по початок XX ст. Висновки: необхідність створення нової аналітичної схеми була викликана об'єктивними умовами, які склалися в історичній науці після Української революції 1917 — 1921 рр. Попередня аналітична схема історії М. Грушевського, розроблена в 1904 р., мала узагальнюючий характер і не могла достатньо повно враховувати важливі історичні процеси, які відбувалися в Україні в XIX — на початку XX ст. Відчувалася потреба у її актуалізації відповідно до нових історичних умов. Спробу зробити це здійснив видатний український історик О. Оглоблин. Успішній роботі над схемою сприяв досвід дослідницької роботи в Україні, яку він проводив разом з іншими молодими дослідниками української неоромантичної історіографічної течії в 1920-х рр. Концепція О. Оглоблина не заперечує схему М. Грушевського, а є її продовженням і конкретизацією для умов «довгого XIX ст.». Історик виділив сім основних взаємозалежних процесів, комплексна розробка яких необхідна для формування наукового бачення історичного процесу в Україні в XIX — XX ст. Ідеться про територіальний, економічний і політичний процеси, а також процеси формування української провідної верстви, соціальної структури, української культури і модерної української нації. У результаті консолідації на основі цих процесів населення Лівобережної, Правобережної і Південної України відбувалося формування єдиного національно-територіального комплексу Великої України і формування модерної української нації, як необхідної умови досягнення державної незалежності. У завершеному вигляді зміст цієї аналітичної схеми О. Оглоблин оголосив у США у грудні 1970 р. Практичне значення дослідження полягає у тому, що його матеріали і висновки відкривають можливості для суттєвого поглиблення і оновлення сучасних уявлень про історичне минуле України.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.34. Образ половців у польській історичній думці XI — XV ст.: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / І. І. Тимар; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 19 с. — укр.

Досліджено сформований в польських джерелах XI — XV ст. образ половців. Зібрано та проаналізовано всі письмово зафіксовані згадки про половців у польських джерелах XI — XV ст. Здійснено їх порівняльний аналіз із джерелами інших країн. Особливо проаналізовано 46 згадок походження кожної з цих згадок та порівняно із першоджерелом, на основі чого виявлено записи, помилки, перекручення і власне бачення автором образу кочівників. Особливо розглянуто відомості у польських джерелах про номадів-угрів та печенігів, що послужили основою для формування образу пізніше відомих половців. Для розуміння витоків його формування увагу зосереджено на різних взаємодіях кочівників із землями династії П'ястів: проаналізовано військово-політичні стосунки поляків і половців через зв'язки із Руссю, Угорщиною, Чехією; досліджено генеалогії П'ястів і Рюриковичів, шлюбні зв'язки останніх із половцями, в результаті чого ідентифіковано чотири випадки шлюбів представників династії П'ястів із нащадками половецько-руських шлюбів у другому й третьому поколіннях; проаналізовано польську топонімію, систематизовано та картографічно зафіксовано назви тюркського походження на території держави П'ястів.

Шифр НБУВ: PA450871

Див. також: 1.Т.47, 1.Т.55

1.Т.35. Інформаційні ресурси Ізмаїльського архіву періоду Російської імперії / В. Березовська // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 14-36. — Бібліогр.: 30 назв. — укр.

Оцінено інформаційні ресурси Комуніального установи «Ізмаїльський архів», що відносяться до дорядняського періоду 1812 — 1940 рр. Ізмаїльський архів, як офіційна установа зі збереження документальної інформації, розпочав свою діяльність у 1940 р. В історії установи було чимало трансформацій: від Акерманського обласного державного архіву Управління Народного комісаріату Внутрішніх справ до Філії державного архіву Одеської області в місті Ізмаїл. У теперішньому статусі архів існує та успішно здійснює науково-популярницьку та пошукову діяльність з 1997 р. Сьогодні КУ «Ізмаїльський

архів» — унікальне зібрання пам'яті попередніх поколінь, історії приднізького регіону. У фондах архіву (які є частинною Національного архівного фонду України) зберігається 280 641 справа. Умовно архівні фонди КУ «Ізмаїльський архів» розділені на два періоди: дорадянський і радянський. До дорадянського періоду відносяться 995 фондів, в яких налічується 111 096 справ періоду 1812 — 1940 років. Проаналізовано лише частину фондів з так званого дорадянського періоду, а саме: матеріали, що відносяться до періоду існування Російської імперії (з 1812 до 1917 рр.). У структурі КУ «Ізмаїльський архів» періоду до 1917 р. можна виділити 6 великих підгруп. Це фонди адміністративних установ; установ міського, станового і земського самоврядування; поліцейські, жандармські і судові установи; військові установи; митні та карантинні установи; навчальні установи. Значна частина документів, які зберігаються в КУ «Ізмаїльський архів» є унікальними за своїм характером і важливістю. Це справжні документи, підписані Новоросійським і Бессарабським генерал-губернатором М. Воронцовим; засновником Ізмаїла і градоначальником С. Тучковим; головним попечителем задніпрянських переселенців Півдня Росії І. Інзовим. Крім історичних та статистичних відомостей, матеріали фондів архіву багаті джерелами для вивчення сфрагистики, метрології, дипломатики, палеографії та т. д. Сучасні методи вивчення, збереження та обробки архівних матеріалів дозволяють нам не лише точніше і краще уявити історію нашого регіону, а й засвоїти уроки історії щодо змісту соціальних функцій науки в суспільстві.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.36. Історичне Присамар'я: зб. наук.-дослід. пр. з історії та краєзнавства конкурсу ім. А. Джусова / Д. Г. Філімонов, О. В. Харлан, М. П. Чабан; Новомосковська міська рада, Новомосковський міський історико-краєзнавчий музей ім. П. Калнишевського, Конкурс імені А. Джусова. — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 119 с.: рис., мал. — укр.

Розглянуто особливості фортифікаційних споруд часів Російсько-турецької війни 1735 — 1739 рр. у нижній течії Самари. Визначено де саме на Самарі розміщувались російські фортеці, описано їх фортифікаційні особливості та подальшу історію. Наведено відомості про культові споруди міста Новомосковськ, більшість з яких було зруйновано у період так званої «безбожної п'ятирічки» 1930-х років. Описано особливості архітектури кожного з втрачених храмів, визначено місце розташування святинь на сучасній карті міста. Висвітлено сторінки історії та біографії постатей національного відродження на Новомосковщині у період бурхливого початку ХХ ст.

Шифр НБУВ: ВА850327

1.Т.37. Пропаганда облігацій військових позик в Російській імперії на шпальтах газети «Киевлянин» (1916 р.) / С. Орлик // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 180-199. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Розглянуто і проаналізовано матеріали, котрі друкувалися на шпальтах газети «Киевлянин» для популяризації серед населення облігацій державних внутрішніх військових позик у 1916 р. Звернуто увагу на те, що, починаючи з 1916 р., вперше, до підписки облігацій державних внутрішніх позик залучалися широкі маси міського та сільського населення. Тому саме в цей період шпальти місцевих газет рясніли оголошеннями та агітаційними статтями, які популяризували і пропагували випуски облігацій військових позик. Доведено, що в часі Першої світової війни друковані засоби масової інформації відігравали велике значення у формуванні суспільної думки. Усі газетні матеріали поділено на три групи: оголошення, замітки та статті, що дало можливість детально їх проаналізувати та дійти висновку про те, що всі вони мали відверто емоційне забарвлення, надсилали меседжі, котрі мали викликати у суспільства емоційну реакцію, збуджувати патріотичні настрої і спонукали до жертвованості та благодійності. Таким чином відбувалася маніпуляція свідомістю читача, коригувалися його бажання, настрої, переконання, підказувався алгоритм подальших дій тощо. Водночас навколо цієї проблеми для пришвидшення прийняття «потрібного» рішення нагнітався загальний фон ситуації — створювався штучний ажіотаж. Встановлено, що деякі оголошення та статті супроводжувалися потужним пропагандистським пресингом, який апелював до патріотичних почуттів населення. До статті додаються повні тексти оголошень, повідомлень і статей з газети «Киевлянин» за 1916 р., що дало можливість наочно розглянути стиль та жанри викладення текстів, дослідити особливості застосування методів пропаганди й агітації у друкованих засобах масової інформації, які широко застосовувалися серед населення для популяризації облігацій державних позик в умовах війни. Тексти документів подаються мовою оригіналу, зі збереженням їх стилістики та використанням сучасних правил правопису.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.38. Фальшиві асигнації доби наполеонівських війн: сучасна історіографія / А. Сустретов // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 105-127. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Досліджено історіографію питання розповсюдження в грошовому обігу фальшивих асигнацій, які привносили наполеонівські війська на українські землі у складі Російської імперії. Мета

роботи — аналіз сучасного наукового доробку з окресленої проблематики. Висвітлення поглядів дослідників надасть змогу встановити наявні уявлення про цілі та завдання, які ставились Наполеоном щодо кампанії виготовлення фальшивих російських асигнацій, місця друку підробок, час та географію їх появи на землях Російської імперії, номінали такого роду асигнацій, методи запобігання розповсюдженню підробок, відмінності у порівнянні зі справжніми асигнаціями, загальну суму таких грошових паперових знаків, а також окреслити проблематику, яка потребує подальшого вивчення. У дослідженні висвітлено, що серед сучасних українських дослідників особливо цінними є такі, що вводять до наукового доробку архівні матеріали з історії грошового обігу на території Наддніпрянської України у складі Російської імперії. Під час роботи над даним дослідженням було використано методи синтезу та аналізу, порівняння, узагальнення, завдяки яким досягнуто низки висновків, встановлено, що існують відмінності в поглядах дослідників щодо мети використання французькою владою під час наполеонівських війн фальшивих асигнацій, оскільки окремі автори вважають міфом завдання підірвати економіку Російської імперії таким чином. Проаналізовано науковий доробок з історії грошового обігу дослідників А. Алехова, О. Баюри, А. Бугрова, А. Бойко-Гагаріна, А. Денісова, В. Коцюра, Л. Муравйової, П. Нікольського, В. Орлика, С. Орлик, І. Рязанцевої, О. Хітальського, Р. Шуста, К. Яковлева та Я. Яковлевої. Названо різні центри виготовлення подібних асигнацій, а також час, коли підробки потрапили до терен Російської імперії. Різняться в сучасному науковому доробку також погляди щодо номіналів, які французи використовували для друку підробок. Згалом, сучасна історіографія потребує подальшого залучення архівних документів з окресленої проблематики, вивчення регіональних особливостей історії обігу фальшивих асигнацій, котрі було виготовлено французами під час наполеонівських війн.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.39. «Цифровий поворот» у джерелознавстві: реальність, перспектива чи ілюзія? / Г. Папакін // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 153-169. — Бібліогр.: 31 назв. — укр.

Мета дослідження — феномен «цифрового повороту» у соціогуманітаристиці та, зокрема, у джерелознавстві. Повсюдне поширення цифрових технологій вносить суттєві корективи до багатьох наук соціогуманітарного циклу. В останнє десятиріччя ХХ ст. розпочався цифровий поворот у житті людства, який суттєво вплинув на розвиток історії, філософії, права, лінгвістики, культурології тощо. Нині практично всі дослідники користуються його перевагами, при тому критикуючи новітні джерела, говорячи про них як про «сурогати» справжніх джерел. Цифрове джерело в обох його іпостасях — «народжене цифровим» чи цифровий імідж традиційного джерела — потребують нових підходів і навіть нової філософії сприйняття, поки що недостатньо окресленої. При цьому застосовано методику компаративних підходів, аналізу і синтезу новітніх напрямів науки. Завдяки чому визначено специфіку дослідження таких джерел, виявленню позитивних і проблемних їх якостей. Висновки полягають у тому, що соціогуманітаристиці конче потрібно приділити увагу новому виду джерел, здатному значно трансформувати традиційні уявлення про джерело, документ, пам'ятку, поставивши на їх місце імідж, базу даних, програму, навіть перформанс.

Шифр НБУВ: Ж27630

Див. також: 1.Т.41, 1.Т.46, 1.Щ.1236-1.Щ.1237

1.Т.40. Революції у цивілізації раннього модерну: паралелі українського та світового досвіду / В. Смолій // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 4-26. — Бібліогр.: 83 назв. — укр.

Мета дослідження — представлення українського революційного сегменту органічного складовою єдиного ранньомодерного революційного циклу як активатора кардинальних змін цивілізаційного простору Європи. Методологія та стратегія дослідження ґрунтуються на комплексному залученні методів, принципів і концепцій соціогуманітарних наук, що застосовуються у сучасних компаративістських практиках. Його новизною є визначення контактних горизонтів та площин перетинів українського й інших національних революційних потоків раннього нового часу, а також окреслення евристичної перспективи дослідження Національної революції XVII ст. в Україні в річці теоретичних досягнень революціології. Основний акцент зроблено на тому, що новітній історіографічний етап започаткував концептуальний перегляд революційного процесу раннього модерну, причому як в аспектах його загальної специфіки, так і трактування з нових теоретичних підходів кожної окремо взятої революції як унікального й водночас закономірного явища. Поза цією загальною методологічною тенденцією з відомих причин опинилося традиція вивчення українських революційних подій 1648 — 1676 рр. Однак порівняльний аналіз показав, що ці події вивели на порядок денний українського політичного життя весь першочерговий комплекс завдань, які визначали суть ранньомодерного революційного процесу, — національні, державотворчі, громадянсько-демократичні, соціальні, запропоновані щодо їх вирішення власні оригінальні підходи й органічно долучивши тим самим Україну до утвердження на континенті нової цивілізації. Запропоновано висновок, що нагромаджений на сьогодні емпіричний

матеріал, його аналітичне опрацювання в можливостях новітніх міждисциплінарних методик цілком об'єктивно підтверджує доцільність уписання українського прецеденту у загальну картину європейського революційного процесу ранньомодерної доби та віднайдіння для нього відповідного місця у пропонуваніх на сьогодні класифікаційних схемах.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.41. Російська фінансова політика та грошовий обіг Наддніпрянської України на шпальтах дорадянської періодичної преси: джерелознавчий аспект / А. Бойко-Гагарін, С. Кулешов // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 37-56. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Проведено аналіз публікацій зі сторінок дорадянської періодичної преси різних міст України з метою встановлення цінності газетних заміток як джерела та визначення ефективності їх використання у дослідженнях історії грошового обігу та фінансової політики російського царату в Україні з другої пол. XIX ст. до часу розвалу Російської імперії. У часи свого побутування газети були фактично єдиним ефективним та поширеним джерелом отримання актуальної інформації, слугували комунікативним інструментом між владою та населенням, надавали важливу інформацію з найрізноманітніших аспектів. Проаналізовано та наведено найцікавіші приклади із публікацій газет, що стосуються різних аспектів грошового обігу. Дослідивши повідомлення із газет, що видавалися на постійній регулярній основі в українських містах в другій пол. XIX — пер. чв. XX ст., встановлено такі основні типи повідомлень на шпальтах газетної преси: публікації про введення нових грошових знаків; повідомлення про курси обміну російських монет на іноземні; особливості обігу та ситуації на грошовому ринку; ціни на товари на ринках; повідомлення про підробки грошей; заходи влади щодо подолання фінансових складнощів: «монетного голоду», спекуляцій з грошима, тощо; про скупку старовинних монет, а також колекціонування та обман колекціонерів із старовинними монетами; професійні наукові нумізматичні дослідження та формування музейних нумізматичних зібрань; порядок обміну неплатіжних банкнот та ознаки їх придатності; інші свідчення, створені для впливу на різноманітні емоції читача. Всі введені в науковий обіг газетні замітки суттєво розширюють наше уявлення про стан та особливості розвитку грошового обігу в Україні в імперську добу. Широка різноманітність свідчень, що стосуються грошового обігу, поміщеної в газетних повідомленнях, надає підстави визначити високу ефективність використання інформації газетної періодики у вивченні обраної теми, визначаючи газети як ефективне та інформативне джерело.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.42. Трансформація політики США щодо Куби (1953 — 1979 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.02 / К. А. Касаткіна; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Досліджено трансформацію політики США щодо Куби у період з 1953 до 1979 рр. Увагу спрямовано на аналіз факторів, що вплинули на формування кубинського напрямку американської політики і визначили характер її якісних змін в означений період. У ретроспективному огляді розглянуто кубинську політику Вашингтона попереднього періоду та з'ясовано місце латиноамериканського регіону та Куби серед зовнішньополітичних пріоритетів США. Представлено узагальнюючу характеристику революційних подій на Кубі у 1953 — 1959 рр., які вплинули на позицію Вашингтона щодо нового кубинського уряду. Проаналізовано причини і передумови виникнення американсько-кубинських протиріч наприкінці 1950-х і початку 1960-х рр. Розглянуто конкретні політичні та економічні кроки адміністрації президентів США щодо Куби в умовах розриву дипломатичних відносин. Досліджено політику Білого дому під час Кубинської ракетної кризи 1962 р. і після її врегулювання, та визначено чинники, які впливали на процес прийняття рішень президента та його радників у кризовій ситуації. Виявлено нові підходи у кубинській політиці США у 1960-х рр. Охарактеризовано принципи формування американсько-кубинських відносин в умовах політики розрядки міжнародної напруженості у 1970-х рр. Проведено аналіз ключових проблем, які несли загрозу відновленню американсько-кубинських відносин означеного періоду.

Шифр НБУВ: РА450314

Див. також: 1.Т.61, 1.У.248

Історія Європи

1.Т.43. Руська релігійна культура Вільна. Осередки. Література та книжність (XVI — перша третина XVII ст.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.02 / Л. В. Тимошенко; НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського. — Київ, 2021. — 36 с. — укр.

Представлено історію руського Вільна, яке було містом багатьох культур. З'ясовано, що базовим для книговидання стали осередки релігійної культури — руські (православні й уніатський) монастирі, церкви та братства. Скаталогізовано 128 па-

м'яток руської релігійної культури. Переважна їх більшість — друковані кириличні видання, решта — 27 польськомовних, одна латиномовна й одна грецькомовна книги. Десять книг не збереглося в жодному примірнику. Найбільше книг було видано у відомих друкарнях дому Мамоничів і Святотроїцького та Святодухівського православних братств. Сфокусовано увагу на комплексному аналізі маловідомого твору Іпатія Потія про Берестейський собор (1597 р.), а також фунерального панегірика Лева Кревзи на похорон Йосафата Кунцевича (1625 р.). Відбулася сакралізація міста внаслідок поширення топосу Богоспасаемого граду. Зазначено, що колосальний пласт пам'яток релігійної культури, виданих друком і поширюваних у Київській митрополії, надав змогу сформулювати парадигму кодифікації релігійної культури киево-руського християнства.

Шифр НБУВ: РА450094

Див. також: 1.С.20

Історія України

1.Т.44. Визначення меж некрополів і меморіалів дистанційними та наземними неінвазивними методами: монографія / Б. В. Четверіков, М. Г. Шейхет, Т. Ю. Грицюк; Івано-Франківський національний університет нафти і газу. — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 126 с.: рис. — Бібліогр.: с. 101-108. — укр.

Подано результати досліджень стародавніх некрополів і меморіальних місць за допомогою геоінформаційних технологій на основі архівних та сучасних картографічних матеріалів і даних дистанційного зондування Землі. Розглянуто методики визначення меж зруйнованих єврейських кладовищ і братніх могил часів Другої світової війни.

Шифр НБУВ: ВА851930

1.Т.45. Гетьманська Україна між Польщею, Росією та Туреччиною: монографія / Ю. В. Барвінок, О. Гайворонський, О. В. Головко, В. В. Грибовський, Л. И. Івонина, Г. Д. Казьмирчук, М. Г. Казьмирчук, І. В. Кондратєв, І. І. Кривошея, О. О. Коник, Є. М. Луняк, В. В. Мамалага, Ф. М. Медвідь, Ю. А. Мищик, В. О. Мокляк, Ю. М. Нікольченко, С. Є. Орехова, Л. А. Павленко, М. Г. Павлішин, В. В. Ребенко, І. Л. Синяк, В. В. Співак, А. В. Стахурська, А. М. Федірко, Е. В. Хроленко, М. С. Юхимчук; упоряд.: І. І. Кривошея, Є. М. Луняк; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. — Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. — 386 с. — укр.

Проаналізовано окремі аспекти діяльності українських гетьманів, розвиток козацького ладу та збереження козацьких традицій на теренах України. Висвітлено основні вектори політики козацької України XVI — XVIII ст., балансування старшинської верхівки між національними інтересами та геополітичними реаліями, а також особливості офіційного церемоніалу та важливі питання сучасної історіографії, передусім постаті гетьмана Петра Дорошенка. Подано інформацію щодо висвітлення гетьманату Петра Дорошенка в тогочасних польських листах (дещо з польських архівосховищ). Простежено еволюцію взаємовідносин Дем'яна Ігнатовича та Петра Дорошенка (березень — вересень 1668 р.). Розкрито питання суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку козацької України у XVII — XVIII ст.: від образу козака як християнського воїна у проповідях до лальки-мотанки в польській та українській традиціях. Розглянуто певні аспекти рецепції козацьких традицій в українській культурі. Досліджено державотворчий процес Гетьманщини крізь призму інформаційного потенціалу поштових марок України як історичного зображального мистецтва.

Шифр НБУВ: ВА850812

1.Т.46. Довідково-енциклопедичні проекти з локальної історії в українській історичній науці другої половини 1950-х — початку 1980-х рр.: організаційні форми, ідеологічні функції, практична реалізація: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / О. М. Черняхівська; НАН України, Інститут історії України. — Київ, 2021. — 28 с. — укр.

Досліджено наймасштабніший вітчизняний проект з локальної історії другої половини 1950-х — початку 1980-х рр. — багатотомної (у 26-ти томах) «Історії міст і сіл Української РСР» та її похідної — російськомовної версії проекту «Истории городов и сіл Украинской ССР». З'ясовано суспільно-політичні передумови, які викликали з середини 1950-х рр. сплеск громадського зацікавлення локальною історією. У відповідь на суспільний запит академічні історики Львова та Києва запропонували підготувати багатотомний історико-географічний словник «Соціалістичні міста і села Радянської України». Після схвалення ініціативи компартійним керівництвом УРСР 1962 р. розпочалося виконання багатотомного проекту «Історія міст і сіл Української РСР». Проаналізовано основні етапи роботи над виданням, кризові моменти, з'ясовано його досягнення й недоліки, реконструйовано роль провідних виконавців проекту.

Шифр НБУВ: РА449660

1.Т.47. Жалувана грамота містам та міські положення 1870 та 1892 рр. у сучасній вітчизняній історіографії / О. Бондаренко

// Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 57-83. — Бібліогр.: 39 назв. — укр.

Проаналізовано стан сучасних досліджень історії становлення та еволюції міських самоврядних інституцій Наддніпрянської України в 1785 — 1917 рр. Доведено, що попри відсутність узагальнювальних історіографічних праць, тема створення та розвитку міського громадського управління є найбільш розробленою серед усіх проблем міської історії. З'ясовано, що історія самоврядування набула міждисциплінарного характеру та тісно пов'язана з регіональними особливостями розвитку українських міст у складі російської монархії. Унаслідок аналізу тематичного доробку науковців виокремлено три групи досліджень порушеної проблеми. До першої належать праці, у яких розглядаються питання створення та функціонування міських самоврядних органів за Жалуваною грамотою містам 1785 р. і які діяли практично до 1870 р. Другу групу складають дослідження, що призначені аналізу теорії місцевого громадського управління, зокрема громадської та державної. Третю групу становлять наукові праці, в яких вивчаються різноманітні аспекти формування та еволюції міських органів управління відповідно до Міських положень 1870 та 1892 рр. Установлено, що досліджуючи механізм становлення та розвитку міського самоврядування та його державного регулювання, науковці звертають увагу на особливості впровадження органів громадського управління, пов'язаних з тривалим збереженням на українських землях традицій магдебурзького права. Водночас дослідники акцентують на тому, що тогочасне самоврядування намагалося долати ідентичні з теперішніми проблеми — корупцію, брак управлінських кадрів, жорсткий контроль державних органів влади за його діяльністю. У висновках встановлено основні тенденції, окреслено здобутки та коло недостатньо досліджених проблем, визначено основні напрями подальшого вивчення становлення та функціонування міського самоврядування в імперський період.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.48. За крок до вічності. Мешканці міст Волині у світлі testamentів кінця XVI — XVII століть / Н. Білоус; ред.: Г. Боряк; НАН України, Інститут історії України. — Київ: Простір, 2021. — 535 с.: іл. — Бібліогр.: с. 508-530. — укр.

Увагу приділено дослідженню міського соціуму Волинського воєводства останньої третини XVI — XVII ст. Зазначено, що авторка пропонує поглянути на різні сторони життя своїх героїв, пов'язаних співіснуванням у волинському місті, через призму одного виду джерел — testamentу. Окреслено правові засади укладання заповітів і повсякденні практики, пов'язані з цим актом, проаналізовано структуру (формуляр) testamentу. Увагу приділено особам тестаторів та їхнім стосункам зі шлюбними партнерами, дітьми та дальшими спадкоємцями. Висвітлено ставлення волинських городян до смерті, поховальні та поминальні практики, записи на релігійні та побожні цілі. Розглянуто також матеріальний світ тестаторів: нерухоме та рухоме майно, боргові зобов'язання. Зауважено, що дослідження написане на архівних, не введених у науковий обіг матеріалах з фондів архівів Києва, Львова, Кракова, Мінська, Курніка. Монографію доповнюють додатки: перелік тестаторів, 170 текстів testamentів, покажчики імен і місцевостей, термінологічний словник, список скорочень, бібліографія, ілюстрації.

Шифр НБУВ: ВС68416

1.Т.49. Інтелекція Поділля: суспільно-політичний портрет і культурно-освітня діяльність у 1920-ті роки: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Д. О. Гуцол; НАН України, Інститут історії України. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Вперше в історіографії на основі введення до наукового обігу значного масиву архівних матеріалів і систематизації опублікованих документів проаналізовано й узагальнено на регіональному рівні Поділля форми та методи взаємин владних структур із культурно-освітньою інтелекцією. Розкрито роль представників цього суспільного прошарку в соціальних, політичних і культурних процесах 1920-х рр., які відбувалися у зазначеному регіоні. Охарактеризовано об'єктивні та суб'єктивні чинники, що впливали на вироблення державної політики стосовно регіональної культурно-освітньої еліти, на її формування в контексті нових суспільних реалій тощо.

Шифр НБУВ: РА450020

1.Т.50. Історична топографія Батурина XVII — XVIII ст.: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Н. А. Саєнко; Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. — Чернігів, 2021. — 18 с. — укр.

На підставі широкого кола актуалізованих джерел досліджено формування та розвиток території однієї з гетьманських столиць України — Батурина. Розглянуто містоутворюючі фактори — природні умови місцевості, оборонні, адміністративні, резиденційні та соціально-економічні чинники. Визначено основні етапи історії міського простору Батурина та періоди зміни чисельності населення. Виокремлено топографічні особливості структурних елементів міста. Досліджено основні складові укріплень Батуринської фортеці та стадії їх розвитку. Окреслено процес формування передмість та околиць Батурина, встановлено їх територіальні межі. Розглянуто загальну об'ємно-просторову композицію міста, формування мережі вулиць. Простежено перепла-

нування Батурина у другій половині XVIII ст. Визначено церковну топографію і розташування некрополів. З'ясовано специфіку містобудівного розвитку Батурина, зумовлену тривалим перебуванням у місті гетьманських резиденцій і старшинських садиб. Розглянуто забудову резиденцій гетьманів Д. Ігнатовича, І. Самойловича, І. Мазепи, К. Розумовського, а також маєтків козацької старшини. Систематизовано за функціональним призначенням і локалізовано у міському просторі Батурина адміністративні будівлі, споруди громадського, виробничого, торговельного призначення, а також домогосподарства міщан. Розглянуто соціотопографію Батурина другої половини XVIII ст.

Шифр НБУВ: РА44996

1.Т.51. Історично-канонічний довідник для православного козака України. Ч. 1. Від Трипілля до України / В. І. Мельниченко. — Дніпро, 2021. — 442 с.: іл. — Бібліогр.: с. 438-439. — укр.

Висвітлено історію походження, становлення та розвитку українського етносу, формування та діяльності православної церкви на теренах Русі — України, її більш ніж тисячолітній тернистий шлях від Київської митрополії до православної церкви України, що підтверджено Томосом Вселенського Патріарха Варфоломія від 5 січня 2019 р. Наведено інформацію про започаткування українського козацтва нащадками королівського роду Данила Галицького та славетних гетьманів і отаманів Козацької держави.

Шифр НБУВ: С11800/1

1.Т.52. Історія України. Т. 3. Скіфо-сарматська доба / С. Д. Федака. — Ужгород: TИPANI, 2020. — 231 с. — (Серія 1. Долітописна історія). — укр.

Розглянуто історичні процеси на території сучасної України від VII ст. до н. е. до перших століть н. е. Прослідковано драматичну взаємодію різних цивілізацій, їхнє протистояння і взаємозбагачення. Окреслено потужний вплив античних полісів Північного Причорномор'я на решту українських теренів. Викладено еволюцію скіфського суспільства у його хронологічній динаміці, становлення, піднесення і занепад Скії, розкрито її взаємини з передньо-азійською і античною цивілізаціями, а також з варварськими суцями українського лісоострою. Спадкоємцями традицій Скії стали сармати, за яких племінний світ України максимально ускладнився та одержав нові імпульси впливу від елліністичної та римської цивілізацій.

Шифр НБУВ: В358271/3

1.Т.53. Історія України. Т. 5. Київська Русь — Великий степ / С. Д. Федака. — Б. м., 2021. — 231 с. — (Серія 2. Літописна історія; 2). — укр.

Висвітлено історію відносин єдиної Київської Русі (860 — 1132), якою керувало дев'ять поколінь князів, а творило її десять поколінь їхніх підданих, майже невідомо змінюючись від генерації до генерації. Портрети князів досить відмінні від звичних хрестоматійно-підручних образів, оскільки оперті безпосередньо на джерела — вітчизняні і зарубіжні, археологічні і фольклорні. Русь постає як принципово інше, ніж сучасна Україна, суспільство, проте схоже до нас багатьма окремими деталями. Належну увагу звернуто і на сучасні українські терени, що не входили до Русі, але тяжили до неї — Степ, Закарпаття, Крим.

Шифр НБУВ: В358271/5

1.Т.54. Історія української державності та культури. Словник основних понять: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. освіти усіх галузей знань / уклад.: С. В. Литвинська, Н. О. Сенчило, Л. Г. Скуратівська, Т. М. Чухліб; Національний авіаційний університет. — Київ: НАУ, 2021. — 54, [1] с. — укр.

Вміщено основні історичні та культурологічні терміни. Зауважено, що опрацювання матеріалів словника за дисципліни «Історія української державності та культури» сприяє засвоєнню студентами нової лексики, надає можливість коректно та творчо застосовувати набуті знання з історії української державності, розуміти складні культурознавчі поняття, правильно трактувати події історичного минулого України. Зауважено, що матеріал словника допомагає окреслювати в домінуючих рисах культурні епохи у світовому контексті на різних історичних етапах їх розвитку та розуміти явища сучасної культури. Розкрито суть таких понять, як антропогенез, деєнізація, елітарна культура, етнічна консолідація, латентна державність, супрематизм, тотемізм.

Шифр НБУВ: ВА850108

1.Т.55. Киевская Русь и Малороссия в XIX веке / А. П. Толочко. — 2-е изд., без изм. — Киев: Лаурус, 2021. — 253 с.: ил. — рус.

На рубеже XVIII — XIX вв. мало кому пришло бы в голову, что такие разные регионы, как «казацкая» Малороссия, «запорожская» и «татарская» Новороссия, «польские» Вольны и Подолье и «австрийская» Галиция имеют общую историю и заселены одним народом. Напротив, по все стороны «культурных границ» считали, что на этом пространстве произошли (и продолжают происходить) разные истории. Пространство, которое сегодня называют Украиной, еще только предстояло «вообразить» из разнородных элементов. Решающее значение в том, что «Украина» все же возникнет — сначала в «воображаемой географии»

интеллектуалов, а впоследствии и на географической карте — будут иметь последствия. Свое нынешнее место «Киевская Русь» заняла в структуре украинской истории довольно поздно. С тех пор «спор о киевском наследии» кажется едва ли не главной темой для украинской историографии. Важно, однако, помнить, что история украинцев возникла и утверждалась как отдельная дисциплина без опоры на «Киевскую Русь». Длительное время она обходилась без «Руси», вполне удовлетворительно решая свои задачи: формирование идентичности, воспитание патриотизма, придание прошлому осмысленности.

Шифр НБУВ: BA850409

1.Т.56. Класифікація форм і методів соціальної та політичної боротьби українського селянства на початку ХХ ст. / Д. Кудінов, В. Пархоменко // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 122-135. — Бібліогр.: 49 назв. — укр.

Мета роботи — узагальнити й охарактеризувати типи форм і методів класової боротьби українського селянства Російської імперії у пореформений період. Методологія дослідження базується на принципах історизму та системності. Автори використали як загальнонаукові (аналізу, конкретизації, типологізації), так і конкретно-наукові методи (історико-хронологічний, конкретного і логічного історіографічного аналізу, критики історіографічних джерел, періодизації). Уперше здійснено історіографічний аналіз проблеми класифікації форм селянського руху та методів боротьби селянства Наддніпрянщини. Висновки: виділення певних форм і методів селянського руху пореформеного періоду спочатку було справою чинів МВС і публіцистів-сучасників. Їх класифікація традиційно узгоджувалася з певною місцевістю чи періодом, коли ставали актуальними ті чи інші методи відстоювання селянами власних інтересів. Дослідники селянського руху за певними суттєвими ознаками намагалися згрупувати селянські виступи в типи (вищі — нижчі, мирні — насильницькі, економічні — політичні виступи тощо). Утім за понад столітній період дослідження селянського руху початку ХХ ст. так і не було вироблено єдиної задовільної або принаймні панівної класифікації форм та методів селянського руху. А отже, дискусія з цього приводу в історіографії має бути продовжена.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.57. Коли місто Козельць отримало магдебурзьке право? / В. Арістов // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 183-189. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Дата й обставини одержання Козельцем магдебурзького права досі були предметом дискусії. Суперечки спиралися на два документи: універсал гетьмана Б. Хмельницького 1656 р. про звільнення козельцьких міщан від низки повинностей і привілей короля Яна Казимира 1663 р. Проте головний документ — перша жалувана грамота — не був відомий у науці й залишався неопублікованим. У даній роботі заповнено зазначену археографічну лакуну. У фондах Національного музею історії України зберігається грамота царя Олексія Михайловича 1655 р., який надав міщанам Козельця магдебурзьке право. Текст акта, а також супровідного аркушу, що був доданий після 1667 р., публікується у даній роботі, що надає змогу відновити історію одержання Козельцем міських прав. Другим відомим документом козельцького самоврядування став універсал Б. Хмельницького 1656 р. Улітку 1663 р. недоторканність прав міщан підтвердив гетьман І. Брюховецький. Невдовзі грамоту Олексія Михайловича було вивезено з Козельця королем Яном Казимиром під час походу на Лівобережжя України в 1663 — 1664 рр. Натомість він видав новий привілей від власного імені. На прикладі документів 1655 — 1663 рр., пов'язаних з утвердженням у Козельці магдебурзького права, можна простежити, як формувалися міські перекази про «давні права». Верхівка міщан Козельця на чолі з О. Долинським швидко «винайшла» традицію про те, що «права і свободи» надали місту «давні» польські королі. За іронією долі, справжнє надання привілею польським королем поклато кінець цій традиції.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.58. Крим — це Україна. Документальні свідчення в архівах України: зб. ст. і матеріалів круглого столу, 15 лют. 2019 р. / ред.: О. В. Бажан, Т. І. Баранова, С. П. Ляковська, М. Г. Палієнко, Д. В. Чернишов; Державна архівна служба України, Центральний державний архів громадських об'єднань України, «Крим — це Україна. Документальні свідчення в архівах України», круглий стіл. — Київ: Адеф-Україна, 2019. — 191 с.: фот. — укр.

Подано статті та документальні добірки учасників круглого столу на тему «Крим — це Україна. Документальні свідчення в архівах України», організованого Центральним державним архівом громадських об'єднань України за підтримки Міністерства юстиції України та Державної архівної служби України. Обговорено питання щодо наявності історичних джерел в архівних установах України про українську складову політичного, економічного, соціального, культурного розвитку Криму, його місця в загальноукраїнських процесах; здійснено обмін досвідом у сфері формування, забезпечення збереженості та використання документів Національного архівного фонду з історії Криму. Визначено основні напрями подальшої роботи з популяризації та

сприяння дослідженням документальної спадщини, пов'язаної з історією Криму.

Шифр НБУВ: BA851176

1.Т.59. Культурно-мистецька діяльність Луки Долинського у контексті церковно-релігійних процесів кінця ХVІІІ — початку ХІХ ст.: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / М. К. Левіцька; НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича, Інститут народознавства. — Львів, 2021. — 38 с. — укр.

Досліджено творчу біографію львівського митця Луки Долинського в контексті його діяльності для унійної церкви кінця ХVІІІ — початку ХІХ ст. та визначено внесок митця у трансформацію релігійно-мистецької традиції українського іконопису. Розглянуто головні мистецькі проекти Л. Долинського у світлі важливих церковно-релігійних процесів, як усередині унійної церкви, так і в міжконфесійному контексті Львова кінця ХVІІІ — початку ХІХ ст. Проаналізовано теологічні та художні особливості оздоблення унійних церков, ініційованого та патронанованого унійними ієрархами та духовенством. Окреслено та проаналізовано особливості діяльності Л. Долинського для чину св. Василя Великого (у Почаєві та Львові). Запропоновано трактування головної ідеї розпису в підкупольному просторі, що містить зображення отців Східної та Західної церкви, як утвердження ідеї відновлення церковної єдності обох гілок християнства. Обґрунтовано концепцію первісної ідейної програми оздоблення Успенської церкви Почаєва, пов'язаної із сакральною топографією чудотворного місця та паломницькою роллю святині. З'ясовано, що тематична релігійно-мистецька програма першого великого проекту Л. Долинського, яким було внутрішнє оздоблення собору Св. Юра, узгоджувалася і обумовлювалася замовником в особі єпископа. Виділено основні пункти цієї програми та визначено комплексність унійного богословсько-мистецького синтезу. Розкрито тезу про специфіку семантичних і візуальних конотацій образу св. Юрія Зміборця, увічненого на фасаді та в інтер'єрі собору, як своєрідного символу «унійного триумфалізму» епохи Л. Шептицького. Опрацьовано публікації, архівні та візуальні джерела, вирізняючи основні етапи професійної біографії Л. Долинського, висвітлюючи її маловідомі сторінки й окреслено стосунки митця із середовищем духовенства у контексті розвитку унійної церкви кінця ХVІІІ — початку ХІХ ст. Реконструйовано канву професійних та особистих стосунків Л. Долинського.

Шифр НБУВ: PA450806

1.Т.60. Культурно-мистецьке середовище української еміграції у Варшаві (1919 — 1939): історія, інституції, ідеологія діяльності, творча спадщина: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / Р. М. Яців; НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича, Інститут народознавства. — Львів, 2021. — 36 с. — укр.

Вперше в українській історичній науці й етнології здійснено реконструкцію структури наукового та культурно-мистецького життя української еміграції Варшави в різних напрямках діяльності, на основі аналізу наукових праць, архівних, літературних, зображальних джерел. Розглянуто загальну конфігурацію українських громадсько-культурних та освітніх об'єднань, що функціонували у Варшаві упродовж 1920 — 1939 рр. Встановлено, що за даними Українського статистичного річника (1938) станом на 1936 — 1937 рр. тут діяли Українська студентська громада, Українське воєнно-історичне товариство, Українське економічне бюро, Українська студентська корпорація «Запоріжжя», Спілка українських інженерів і техніків на еміграції, видавництво «Варяг», Український науковий інститут, Український Клуб, Союз українко-емігранток, Товариство прихильників Української господарської академії, товариство «Українська школа» на еміграції, Український національний хор імені М. Лисенка, «Гуцульське мистецтво» (філія — склад килимів), Український мистецький гурток «Спокій» та ін. Досліджено напрям діяльності гуртка «Спокій» націлений на подолання «провінціалізму» в мистецтві. Лідер та ідеолог групи П. Мегик вбачав завдання для себе та колег «вдобрити затрачений час і стати нарівні з культурою та здобутками цивілізацій інших країв», втім повністю позбутися наслідків колоніального минулого українського мистецтва не вдавалося. Приділено увагу чиннику ідеології в процесі формування корпоративних програм гуртка (етнографічних експедицій, творчих пленерів, виставкових проєктів, циклів лекцій тощо). Розкрито значний фактологічний масив діяльності Українського мистецького гуртка «Спокій» на творчих біографіях чільних його представників — Ніла Хасевича, Олексу Шатківського, В'ячеслава Васцьківського, Петра Мегика, Петра Андрусів, Петра Петровича Холодного, Любомира Романа Кузьми, Якова Гніздовського, Івана Кураха, Петра Грегорійчука — як варшавського періоду, так і після Другої світової війни, в різних полікультурних локаціях в Україні та в діаспорі. Визначено творчу спадщину членів Українського мистецького гуртка «Спокій» у контексті історії української культури, мистецтва та етнології, а також у площині актуалізації національної культурної пам'яті.

Шифр НБУВ: PA450805

1.Т.61. Л. Жебуньов: від російського народництва до свідомого політичного українства (до 170-річчя від дня народження) / С. Світленко // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 170-182. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Мета роботи — висвітлення трансформації світогляду й діяльності Л. Жебуньова — одного з найактивніших діячів українського національного руху двох перших десятиліть ХХ ст. Методологія дослідження ґрунтується на персоналістичному та системному підходах, принципах науковості, історизму, на використанні історико-генетичного, історико-типологічного, історико-системного методів. На основі архівних та опублікованих джерел і літератури досліджено особливості формування особистості Л. Жебуньова, його еволюцію від ідеології та соціальної практики російського соціально-революційного народництва до участі в українському національному русі. Визначено місце й роль діяча в ряді українських громадських організацій, партій, осередків, органів преси, його вплив на процес утвердження української національної свідомості у суспільстві. Створено цілісний образ Л. Жебуньова як послідовного борця за українську національну справу. Висновки: Л. Жебуньов пройшов складний шлях формування та еволюції світогляду, суть якого вбачається у переході від російського народництва 70-х рр. ХІХ ст. до свідомого українства на початку ХХ ст. У 1904 — 1917 рр. він належав до найактивніших учасників українського національного руху, зокрема відіграв помітну роль у діяльності Полтавської громади українських демократів, Загальної безпартійної організації, Української демократичної та Української демократично-радикальної партій, київської «Просвіти», Товариства українських поступовців, в органах української преси, особливо газеті «Рада», в Українському клубі тощо. Організаційна, публіцистична, видавнича, агітаційно-пропагандистська діяльність Л. Жебуньова сприяла поширенню української національної свідомості в перші десятиліття ХХ ст.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.62. Миколаїв — фортеця на Дністрі: зб. матеріалів Міжнар. наук. конф. (3 — 4 верес. 2021 р., м. Миколаїв) / ред.: Л. В. Войтович, Л. П. Кривизюк, Л. В. Войтович, М. Р. Литвин, М. В. Бевз; Львівська облдержадміністрація, Миколаївська міська об'єднана територіальна громада, Тростянецька об'єднана територіальна громада, Розвадівська об'єднана територіальна громада, Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, Національний університет «Львівська політехніка», Нац. акад. сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного, НАН України, Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича. — Львів, 2021. — 104 с.: іл., рис. — укр.

Наведено відомості про участь населення Галичини в будівництві дністровської лінії укріплень у 1911 — 1914 рр., українських січових стрільців на Миколаївщині. Висвітлено перспективи збереження і використання історичних пам'яток Миколаївщини, сучасні практики щодо збереження пам'яток старовини та комерційні підходи владних і бізнесових структур сучасної України.

Шифр НБУВ: ВА851820

1.Т.63. Міське управління Правобережної України, Галичини і Буковини: порівняльний аналіз функціонування органів влади (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.): [монографія] / С. О. Добржанський. — Чернівці: Друк Арт, 2021. — 451 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 341-416. — укр.

Проаналізовано особливості системи управління та функціонування органів влади міст Правобережної України, Галичини і Буковини другої половини ХІХ — початку ХХ ст. у історико-порівняльному міжрегіональному контексті. З'ясовано особливості державної політики Російської імперії та Австро-Угорщини у сфері регулювання розвитку самоврядування. Висвітлено нормативно-правове забезпечення, етапи та характерні ознаки реформацийних процесів у сфері управління містами Правобережної України, Галичини та Буковини. Досліджено структуру фінансово-бюджетної системи муніципалітетів, джерела надходжень та розподіл витратних статей, діяльність у сфері модернізації комунального господарства, надання цивілізаційних послуг населенню, управління нерухомим майном, планування та забудови. Визначено повноваження і активність органів управління щодо упорядкування громадського простору, благоустрою та покращення санітарного стану, формування міської системи освіти та охорони здоров'я, вплив на дозвілля.

Шифр НБУВ: ВС68285

1.Т.64. Міське управління Правобережної України, Галичини і Буковини: порівняльний аналіз функціонування органів влади (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / С. О. Добржанський; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. — Кам'янець-Подільський, 2021. — 44 с. — укр.

На основі широкого кола різновидових джерел та новітніх історіографічних напрацювань проаналізовано особливості системи управління та функціонування органів влади міст Правобережної України, Галичини і Буковини другої половини ХІХ — початку ХХ ст. у історико-порівняльному міжрегіональному контексті. Охарактеризовано особливості демографічного, економічного та інфраструктурного розвитку міст і містечок. Розкрито

нормативно-правове забезпечення, етапи та характерні ознаки реформацийних процесів у сфері їх управління. З'ясовано специфіку виборчих практик з точки зору контролю державних органів влади, активності населення та політичної боротьби на місцевому рівні. Увагу приділено фінансово-бюджетній діяльності органів міського управління та у сфері модернізації комунального господарства, надання цивілізаційних послуг населенню, управління нерухомим майном, планування та забудови. Досліджено їх практичну діяльність щодо упорядкування громадського простору, благоустрою та покращення санітарного стану, формування міської системи охорони здоров'я, освітньої сфери та практики дозвілля. На прикладі функціонування міських управлінь Правобережжя, Галичини та Буковини у другій половині ХІХ — на початку ХХ ст. встановлено загалом спільне прагнення тутешніх органів влади працювати на користь громади. Водночас особливості державної політики, регіональні відмінності й локальні прецеденти, пов'язані із фінансовою спроможністю того чи іншого міста та різними другорядними факторами, формували мозаїку різних прикладів та рівнів ефективності фінансово-господарської, регуляторної та соціально-культурної діяльності.

Шифр НБУВ: РА449655

1.Т.65. Олександр Амфіанович Тишинський (1835 — 1896): біобібліогр. покажч. / уклад.: О. Б. Коваленко, О. Я. Рахно; ред.: І. Я. Каганова; Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка, нац. ун-т «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Національна спілка краєзнавців України. — Чернігів: Чернігів. ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2020. — 78 с. — (Серія «Історики та краєзнавці Чернігівщини»; вип. 27). — укр.

Висвітлено життєвий і творчий шлях відомого українського громадського діяча і краєзнавця О. А. Тишинського.

Шифр НБУВ: ВА852037

1.Т.66. Освітньо-культурне середовище повітових міст і містечок Правобережної України (кінець ХVІІІ — початок ХХ ст.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / О. П. Прищеп; НАН України, Інститут історії України. — Київ, 2020. — 40 с. — укр.

На основі значного корпусу історичних джерел і наукової літератури досліджено культурні комунікації мешканців повітових міст і містечок Правобережної України доби Російської імперії крізь призму формування освітньо-культурного середовища, окресленого межами культурного простору міст, у якому розгортається духовна взаємодія та взаємовпливи містян різних соціальних, етнорелігійних, професійних страт. Простежено точки перетину їхніх культурних контактів з акцентом на освітній і просвітницькій спрямованості, якими на різних етапах імперської доби були навчальні заклади, бібліотеки, друкарні, книгарні, театри, громадські товариства, преса, масові культурні заходи. Підкреслено соціальну функцію освіти та її роль у державній політиці русифікації мешканців міст. Обґрунтовано вагомість державного чинника у формуванні освітньо-культурного середовища. Стверджено, що в пізньоімперський період у культурному довідлі набуває ваги позиція муніципальної влади та міської громадськості в реалізації культурних проєктів. З'ясовано специфіку міського культурного простору Правобережжя, яка проявлялася в протистоянні двох культур — польської (шляхетської) та російської (державної), існуванні ще і єврейської, а також в утвердженні української модерної культури та української ідентичності. Зазначено, що дослідженню притаманні міждисциплінарна спрямованість, застосування системно-структурного аналізу та функціонального підходу, використання методик культурного трансферу, мережевого аналізу.

Шифр НБУВ: РА447048

1.Т.67. Пилявецька битва: зб. ст. науковців Держ. іст.-культур. заповідника «Межибіж» / уклад.: І. Западенко; Хмельницька облдержадміністрація, Державний історико-культурний заповідник «Межибіж», Національна спілка краєзнавців України, Постійнодіюча археологічна експедиція «Меджибіж — 2000», Хмельницька обласна громадська організація. — Житомир: Євенок О. О., 2020. — 123 с.: іл., фот. — укр.

Висвітлено історію знаменитої битви під Пилявцями 11 — 13 (21 — 23) вересня 1648 р., в якій козацьке військо на чолі з гетьманом Богданом Хмельницьким одержало блискучу перемогу над військом Речі Посполитої. Попри відмінність в історіографічних підходах та оцінках, які дотримували у різний час та прийняли у різних країнах, хід та значення цієї битви не ставлять під сумнів ані давні, ані сучасні історики. Досліджено та опубліковано посилання на джерела, які описують передумови Пилявецької битви, диспозицію супротивних сторін, перебіг військового змагання та його наслідки.

Шифр НБУВ: ВС68245

1.Т.68. Підприємці Півдня України в політичних практиках Російської імперії початку ХХ ст. / О. Шляхов // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 43-56. — Бібліогр.: 26 назв. — укр.

Мета дослідження — визначити роль та місце представників ділових кіл українських земель у суспільно-політичних процесах початку ХХ ст., з'ясувати їх ставлення до політичної діяльності

та до політичних партій. Методологія дослідження ґрунтується на принципах історизму, об'єктивності, системності. Використано такі загальноісторичні методи: історико-генетичний, компаративістський, історико-типологічний. На основі широкого кола джерел охарактеризовано партійно-політичні вподобання буржуазії південноукраїнських губерній, визначено прояви їх політичної активності в модерний період. Висновки: зазначено, що політична активність буржуазії на початку ХХ ст. помітно зростає. Розкрито передумови цього явища, а також політичні переконання представників підприємницького загалу українських земель Російської імперії, їх суб'єктивні уявлення щодо політичного становища у країні, умов розвитку власної справи, свого місця у суспільстві. Охарактеризовано рівень політичної культури та політичної свідомості підприємців, з'ясовано, наскільки вони усвідомлювали власні політичні інтереси й потреби та були здатні чітко визначити політичні цілі. Проаналізовано основні форми участі представників капіталу в політичному житті початку ХХ ст. Серед них виокремлено належність того або іншого підприємця до партії, політичного об'єднання, участь у виборчих кампаніях до Державної думи або Державної ради Росії, а також діяльність у складі цих законодавчих установ. Наголошено, що представники капіталу у своїх партійних симпатіях головним чином віддавали перевагу октябристам і кадетам.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.69. Повсякденне життя населення західних земель України у перші повоєнні роки (1944 — 1953) / В. Фугала, В. Баран, Г. Стародубець, О. Малярчук, Р. Давидюк, А. Жив'юк, В. Старжець, М. Галів, О. Свіонтік, М. Ярушак, В. Льницький, Н. Льницька, Л. Вовк, В. Мішанин, В. Сергійчук, Ю. Артимишин, І. Соляр, О. Калішук, Ю. Каганов, В. Гулай, В. Старка, Б. Баран; ред.: В. Льницький; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. — Львів: Liha-Pres, 2021. — 378 с.: іл. — укр.

Розглянуто окремі аспекти повсякденного життя населення Західної України у перші повоєнні роки. Зокрема, висвітлено щоденне життя селянства, учителів, школярів, українських повстанців і підпільників, переселених і депортованих осіб тощо. Окремі студії присвячено історіографії проблеми.

Шифр НБУВ: ВА851975

1.Т.70. Презентація проекту історико-культурного парку «Древній Звенигород» / В. Гупало, Н. Войцешук // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 225-227. — укр.

Упродовж останніх п'яти років науковці Львова інтенсивно опрацьовують культурну спадщину одного з трьох найдавніших міст Українського Прикарпаття — князівської столиці Звенигорода (нині це городище на території однойменного села в Пустомитівському р-ні Львівської обл.). Мета цих починань — повернути увагу широкого загалу до столичного міста, яке відіграло вагомий роль у державотворчих процесах. Відтворення маловідомих сторінок вітчизняної історії особливо актуальне у сучасних умовах, які диктують крайню необхідність реконструкції реальних обставин формування національної ідентичності. Якраз прикладом цього важливого процесу став «призабутий» Звенигород. Інноваційний для України проект недаремно окреслено як «Древній Звенигород», наголошуючи цією назвою на глибинних історичних коренях державницьких перетворень та генезі урбаністичних процесів в Україні — Русі. У структурі проекту виділяються три найважливіших складові: наукове вивчення реліктів колишнього міста, облаштування та впорядкування території його центральної частини, популяризація за сучасними методами історичного значення Звенигорода й культурно-історичних процесів на теренах Галицько-Волинської Русі загалом. Низка заходів, пов'язаних із поширенням маловідомої інформації про Звенигород, ґрунтується на багаторічних історико-археологічних дослідженнях, підсумки яких кілька років тому підбито в монографічному опрацюванні.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.71. Система пожежної охорони в УСРР як складова державної політики цивільної безпеки громадян (1918 — 1934 рр.): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / М. І. Харламов; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 40 с. — укр.

На підставі аналізу архівних та опублікованих джерел досліджено створення та функціонування комплексної системи пожежної охорони на території УСРР у 1918 — 1934 рр., що включала в себе створені на основі законодавчо-нормативної бази спеціальні державні органи та громадські організації, які здійснювали організацію протипожежних профілактичних заходів, їх безпосереднє gasіння, ліквідацію наслідків стихійних лих, підготовку кваліфікованих кадрів для боротьби з вогнем. Така система протягом свого періоду існування діяла досить ефективно, хоч і мала окремі складні етапи свого розвитку, що підтверджено поступовим та поетапним зниженням кількості пожеж та зменшенням збитків від них на території УСРР у зазначений період. Досліджено початок формування радянської законодавчої бази у сфері пожежної безпеки та її провадження на українських землях, специфіка боротьби українського населення з пожежами у 1918 — 1920 рр. Проаналізовано формування та структуру державних органів у вогнеборчій сфері, особливості

протипожежного захисту в УСРР у міських та сільських ареалах у роки нової економічної політики. Охарактеризовано особливості формування та діяльності державних органів протипожежного профілю, протипожежна боротьба у містах та селах України в період становлення тоталітарного режиму. З'ясовано специфіку форменого одягу та знаків відмінності українських вогнеборців у зазначений період.

Шифр НБУВ: РА450755

1.Т.72. Сіверщина гетьманських часів: [зб. арх. док.]. Т. 3. 1726 — 1740 рр. / ред.: В. А. Брехуненко, Д. В. Бурім, О. О. Маврін, Г. К. Швидько; упоряд.: Ю. Мицик, І. Тарасенко; НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, Київська Православна Богословська Академія ПЦУ, Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. — Київ, 2020. — 331 с. — укр.

Запропонований збірник є продовженням публікації джерел до історії Сіверщини ХVII — ХVIII ст. в серії «Сіверщина гетьманська». Представлено джерела 1726 — 1740 рр., головним чином архівні та опубліковані в журналі «Сіверянський літопис». Ці джерела проливають світло на тогочасні військово-політичні події, церковну та соціально-економічну історію, містять чимало важливих фактів, що стосуються багатьох населених пунктів сучасних Чернігівської та Сумської обл., а також етнічних українських земель у складі Росії (Стародубщина), частина Курщини.

Шифр НБУВ: В358579/3

1.Т.73. Соціально-економічний розвиток Закарпаття в 90-ті роки ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / В. О. Панов; нац. ун-т «Острозька академія». — Острог, 2020. — 24 с. — укр.

Вивчено економічні процеси в Закарпатській області у 1990-х рр. На основі широкого кола джерел і матеріалів у широкому історичному контексті розглянуто постсоціалістичні ринкові трансформації в області. Запропоновано розглядати соціально-економічний розвиток області як результат довготривалого розвитку політичних та економічних інститутів у державних утвореннях, до складу яких входило Закарпаття. Простежено етапи інституційного розвитку в Центральній і Східній Європі, результати якого обумовлюють загальні риси соціально-економічного розвитку регіону. Окремо розглянуто економічні аспекти політичної боротьби в області на початку 1990-х рр., а також вплив процесів злиття бізнесу та влади на окремі аспекти економічного розвитку Закарпатської обл. Досліджено особливості перебігу ринкових трансформацій у промисловості, сільському господарстві, торговельній та інвестиційній сфері економіки області. Увагу приділено катастрофічному скороченню промислового виробництва, тобто деіндустріалізації, що призвело до спрощення структури промисловості, масового вивільнення робочої сили з неї, а також до негативних наслідків в інших секторах економіки. Розглянуто питання земельної реформи та проблеми функціонування особистих селянських господарств. Усебічно проаналізовано вплив ринкових трансформацій 1991 — 1999 рр. на населення області, у тому числі на демографічні показники, динаміку урбанізації, добробут, зайнятість і трудову міграцію, соціальну сферу та суспільні процеси. Увагу приділено розгляду своєрідного процесу деурбанізації, який відбувався на Закарпатті в досліджуваній період. Продемонстровано, що перехід до ринкової економіки мав переважно негативний вплив на рівень добробуту, зайнятість, трудову мобільність, стан соціальної інфраструктури та суспільні відносини.

Шифр НБУВ: РА444457

1.Т.74. Соціально-культурні процеси в українському етнічному середовищі УРСР (60 — 70-і рр. ХХ ст.): динаміка, тенденції, наслідки: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / Н. М. Кіндрачук; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2021. — 32 с. — укр.

Проаналізовано динаміку, основні тенденції та наслідки соціально-культурних процесів в українському етнічному середовищі УРСР протягом 60-х — 70-х рр. ХХ ст. На основі архівних джерел, преси, опублікованих документів, наукової літератури в роботі досліджено трансформацію соціально-культурного обличчя титульної нації УРСР, виявлено роль демографічні зміни в українському етносі на загальноукраїнському і регіональному рівнях, з'ясовано значення руху шістдесятників в розширенні етнокультурних меж українців, висвітлено бороть української інтелігенції за збереження українського мовного простору національно-духовної складової, проаналізовано національну самовизначеність творчості українських митців, продемонстровано об'єднуючу силу української національної ідентичності, показано зростання національної свідомості українців та спрямування їх поглядів у напрямі самозбереження, розкрито роль української діаспори в змаганнях за окремішність української нації та незалежність і соборність Української держави.

Шифр НБУВ: РА447036

1.Т.75. Спалення села Орихівчик на Львівщині як метод боротьби з українським визвольним рухом (1944 р.): документальне свідчення / М. Галів, А. Огар // Соціум. Документ.

Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 27-47. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Мета роботи — проаналізувати та опублікувати документ під назвою «Доповідна записка про результати розслідування підпаду села Орихівчик Підкарпатського району». Він датований 15 листопада 1944 р. Автором документа був заступник начальника Управління НКВС у Львівській області майор міліції Тукалов. Доповідна записка призначалася для начальника Управління НКВС у Львівській області Є. Грушка. Документ зберігається у Галузевому державному архіві Служби безпеки України і вперше вводиться до наукового обігу. У документі представлені початкові результати розслідування у справі підпаду радянськими службовцями с. Орихівчик на Львівщині 30 жовтня 1944 р. Розслідування здійснивали майор Тукалов, заступник прокурора Львівської області Коваленко та заступник начальника Управління Народного комісаріату юстиції Львівської обл. Депутат. Доповідна записка складається з двох частин: повідомлення про обставини підпаду села; стислої характеристики Орихівчика. Документ виявляє обставини справи, прізвища ініціаторів каральної операції та, що найважливіше, їх мотиви. Встановлено, що у доповідній записці помітна спроба пом'якшити провину радянських функціонерів, до певної міри виправдати їх за вчинений злочин. Окреслено тенденцію використання радянськими владними органами спалення сіл або окремих господарств як метод боротьби з українським визвольним рухом. Відзначено, що найчастіше до спалення сіл радянські власті вдавалися наприкінці 1944 — початку 1945 рр.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.76. Специфіка історичного розвитку культури вірменської діаспори в Україні: автореф. дис. ... д-ра культурології: 26.00.04 / І. Я. Гаюк; Харківська державна академія культури. — Харків, 2021. — 34 с. — укр.

Виконано комплексний аналіз специфіки формування та культурного розвитку вірменської діаспори в Україні на базі дослідження фондів 44-х державних Музеїв. Показано, що буття речей створює карту реальності, де предмети відіграють функцію маркерів, а музейні артефакти є репрезентантами предметно-культурної пам'яті вірмен. Доведено доцільність розуміння онтології культури вірменської діаспори з точки зору феномену трансгресії, оскільки соціо/культурогенез вірменської діаспори є амбівалентним процесом порушення ustalених норм, законів функціонування матричного соціуму (вихід/трансгресія за його межі), а згодом — нової законотворчості. Трансгресія є важливим механізмом як формування, так і подолання соціоформулюючих диспозитивів «Свій — Чужий», «Свій — Інший», які є визначальними в онтології діаспорної культури. Визначено, що і базова/матрична, і діаспорна вірменська культура є відкритими динамічними надскладними системами, які в процесі розвитку закономірно утворюють різні автономні симультанно функціонуючі систем культури внаслідок зміни умов існування (появи нових факторів). Її самобутність в Україні засвідчують основні культурні характеристики розвитку. Запропоновано розглядати культурні практики вірмен з точки зору соціокультурного структурування топосу вірменської діаспори. Розкрито роль Вірменських Апостольської та Католицької Церков у збереженні колективної історичної пам'яті вірмен.

Шифр НБУВ: РА450695

1.Т.77. Становлення тоталітарної політичної системи в Україні у 20-ті роки ХХ сторіччя (на матеріалах Харківщини): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / С. І. Редька; Маріупольський державний університет. — Маріуполь, 2021. — 18 с. — укр.

Комплексно розглянуто проблему становлення інститутів тоталітарної політичної системи в Україні на матеріалах Харківського регіону. На основі численних архівних матеріалів, які вперше вводяться до наукового обігу, заповнено істотну прогалину в уявленнях про хід подій, що відбувалися в партійних осередках, у місцевих радах, профспілкових і комсомольських організаціях. Подано історіографічний аналіз із визначеної теми. Досліджено процес перетворення комуністичної партії України на організацію тоталітарного типу. Висвітлено процес створення та діяльності рад, профспілок і комсомолу. Зазначено, що спроби побудувати диктатуру пролетаріату як вищу форму демократії призвели до того, що в кінці 1920-х рр. було побудовано сувору тоталітарну систему, центральним елементом якої стає партія. Вона підкорює собі інші інститути й організації. У тоталітарній системі не може бути незалежних елементів, бо це може привести до її розбалансування та знищення.

Шифр НБУВ: РА449927

1.Т.78. Укладання testamentів у містах Волинського воєводства XVII ст.: правові засади й повсякденні практики / Н. Білоус // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 27-42. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Мета дослідження — проаналізувати правові засади та практики testamentування в міському соціумі Волинського воєводства XVII ст. Методологія полягає у застосуванні методів порівняльно-історичного та системного аналізу, соціальної антропології під час вивчення законодавства (зокрема спадкового права), повсякденних практик укладання testamentів у містах Волині

XVII ст. Окреслено правові засади укладання testamentів і спадкування за нормами П. Литовського статуту та збірників міського права Б. Гроїцького, які широко застосовувались у судовій практиці українських міст ранньомодерної доби; висвітлено процес і порядок оформлення testamentів у повсякденних практиках у містах Волині зазначеного періоду; доведено, що нормою було укладання testamentу в будинку помарачою особи (за присутності міських урядників і свідків), або в ратуші перед міським судом. Висновки: у містах, що користувалися магдебурзьким правом, порядок спадкування, оформлення опіки, testamentування було визначено у правничих збірках, що мали законодавчий характер, авторства Бартоломея Троїцького. Норми П. Литовського статуту поширювалися на жителів неупривілейованих міст і представників різних станів, які мешкали поза міською юрисдикцією. Міська канцелярія відігравала головну роль у становленні testamentу як важливого приватноправового акта, обов'язкового до виконання після смерті заповідача. Невдоволені останнім волевиявленням тестатора могли оскаржити його розпорядження у суді, але на практиці цим користувалася незначна частина мешканців міст. Рідкісними були випадки укладання цих актів власноруч. Більшість тестаторів були неписьменними і для оформлення самого акта потребували фахової допомоги працівників міської канцелярії. Після їх смерті ці документи мали вписуватися до урядових міських книг, але, як доводить аналіз актової документації, це відбувалося спорадично. Причини могли бути небажання спадкоємців оплачувати пов'язані з цим канцелярські видатки або відсутність потреби у цьому.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Т.79. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939 — 1990) / В. Даниленко, В. Крушина, С. Кульчицький, О. Лисенко, О. Стыжкіна, Л. Якубова; керівник авт. кол.: Л. Якубова; ред.: В. Смолій; НАН України, Інститут історії України. — Київ: Академперіодика, 2021. — 539, [98] с.: іл. — (Україна. Нариси історії). — укр.

Вузлові проблеми націє- і державотворення розкрито в концепті хронотопу українського «довгого ХХ століття», що є гібридною проекцією «довгого ХІХ століття». Сутнісною ознакою цього етапу в історії України та українців є реалізація інтенцій соціально-економічної, етнокультурної та політичної емансипації — власне, завершення Української революції, яка розпочалася в контексті Першої світової війни, та започаткування руйнації колоніальної системи. Висвітлено сутнісні зміни соборної України, що постала в рамках Ялтинсько-Постдамської системи. Її доля в епоху Другої світової і «холодної» воєн, наслідки рерадянзації, неусвідомлені колективні травми і переступи та їхній вплив на сучасність є авторською оптикою дослідження історичного шляху України в епоху протистояння світових систем та краху комуністичного режиму, що уможливило суверенізацію України.

Шифр НБУВ: ВС68287

1.Т.80. Україна і виклики пост-тоталітарного транзиту (1990 — 2019) / В. Головка, Л. Якубова; ред.: В. Смолій; НАН України, Інститут історії України. — Київ: Академперіодика, 2021. — 587, [49] с.: іл., табл. — (Україна. Нариси історії). — укр.

Вузлові проблеми націє- і державотворення розкрито в концепті хронотопу українського «довгого ХХ століття», що є гібридною проекцією «довгого ХІХ століття». Сутнісною ознакою цього етапу в історії України та українців є реалізація інтенцій соціально-економічної, етнокультурної та політичної емансипації — власне, завершення Української революції, яка розпочалася в контексті Першої світової війни, та започаткування руйнації колоніальної системи. Розглянуто суперечності пострадянського транзиту. Три модерні революції, розбудова «олігархічних республік», суб'єктивізація України в світі через самоувідомлення європейського вибору є видимими проявами завершального етапу сторічної Української революції та антиколоніальної визвольної війни. Сутнісні трансформації українського проекту осмислено в широкій оптиці посттоталітарного транзиту, успішне завершення якого нині править за національну ідею України.

Шифр НБУВ: ВС68288

1.Т.81. Україна й українці в постімперську добу (1917 — 1939) / Л. Якубова, Г. Єфіменко, С. Кульчицький, Р. Пиріг, В. Скальський; ред.: В. Смолій; НАН України, Інститут історії України. — Київ: Академперіодика, 2021. — 617, [126] с.: іл. — (Україна. Нариси історії). — укр.

Основні проблеми націє- і державотворення розкрито в концепті хронотопу українського Удового ХХ сторіччяФ, що є гібридною проекцією «ХІХ сторіччя». Сутнісною ознакою цього етапу в історії України є реалізація інтенцій соціально-економічної, етнокультурної та політичної емансипації — власне, завершення Української революції, яка розпочалася в контексті Першої світової війни, та започаткування руйнації колоніальної системи. Феномен Української революції, причини і обставини перемоги комуністичного режиму, трагедія найбільшої розділеної нації Східної Європи в епоху становлення і зміцнення тоталітаризму є головними аспектами книги. Міжвоєнний період розглянуто як час культивування і критичного загострення внутрішніх проблем

української нації над дією асиміляційних і репресивних практик контроверсійних державних організацій.

Шифр НБУВ: ВС68198

1.Т.82. Українська державність. Історико-правничі нариси / ред.: В. А. Смолій, О. Серета, Б. Морклянич, І. Якубовський, Н. Лапчинська; керівник проекту: С. Кубів, О. Святоцький, НАН України, Інститут історії України, Всеукраїнська правозахисна організація «Меморіал» імені Василя Стуса», Юридичний журнал «Право України». — Київ: Право України, 2021. — 969 с.: іл. — укр.

В основу історико-правничого дослідження покладено концепцію безперервності та спадкоємності української державності від IX ст. і дотепер. Нариси присвячені ціннісним і теоретичним засадам української державності, її символам та атрибутам, витокам та етапам становлення і розвитку. Розкрито результати багаторічних досліджень низки архівних матеріалів, які формують цілісне уявлення про ціннісні засади та сутність української державності, її генезу у контексті досвіду державотворення.

Шифр НБУВ: ВС68345

1.Т.83. Українська революція 1917 — 1921 рр. в державній політиці пам'яті сучасної України: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / С. О. Власюк; нац. ун-т «Острозька академія». — Острог, 2020. — 20 с. — укр.

Досліджено місце Української революції 1917 — 1921 рр. у державній політиці пам'яті впродовж 1991 — 2016 рр. Охарактеризовано зміни історичної свідомості українського суспільства в контексті подій 1917 — 1921 рр. З'ясовано політичні чинники впливу на політику пам'яті. Розкрито сутність владно-регіональних версій пам'яті про Українську революцію 1917 — 1921 рр. Визначено інституційні та законодавчі основи меморіальної політики. Досліджено трансформацію офіційних комеморацій із нагоди ювілеїв революції та її учасників, а також політику творення, збереження та ліквідації маркерів символічного простору, пов'язаних із періодом 1917 — 1921 рр. Проаналізовано роль державної влади у формуванні освітніх образів Української революції.

Шифр НБУВ: RA444440

1.Т.84. Українська революція 1917 — 1921 рр. на сторінках журналів «Визвольний шлях» та «Український історичний журнал» (1991 — 2016): бібліогр. покажч. / ред.: Кононенко В. О.; упоряд.: О. О. Галганова, О. А. Рожнятовська; за участю Т. М. Заморіна; Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. — Київ: Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого, 2018. — 79 с. — укр.

Подано інформацію про публікації з історії Української революції 1917 — 1921 рр. (надруковані в журналах «Визвольний шлях» та «Український історичний журнал» протягом 1991 — 2016 рр.

Шифр НБУВ: BA851239

1.Т.85. Черкащина в контексті українського державотворення: матеріали Регіон. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю Конституції України та 30-річчю Незалежності України (25 черв. 2021 р., м. Черкаси) / ред.: В. В. Данилевський, О. О. Григор, Т. А. Клименко, А. І. Бойко, В. М. Лазуренко, В. М. Мельниченко, І. Ю. Стадник, О. О. Яшан; Черкаська обласна державна адміністрація, Державний архів Черкаської області, Черкаський держ. технол. ун-т. — Черкаси, 2021. — 258, [1] с.: іл., фот. — укр.

Обговорено питання освіти Черкащини в роки незалежності, розкрито її здобутки та перспективи розвитку, засади формування сучасної регіональної освітньої політики. Висвітлено проблемні аспекти забезпечення територіальної цілісності та національної безпеки на Черкащині, аспекти оптимізації політичних механізмів функціонування інститутів влади в умовах світового сучасного розвитку. Розглянуто туристичні шляхи та маршрути Черкащини як складову туристичного продукту, паралімпійський спорт Черкащини в роки незалежності України. Охарактеризовано суспільно-політичну та громадську діяльність М. Д. Сироти, одного із творців Конституції України. Наведено відомості про В. Чорновола — символ української незалежності, ініціатора і активного учасника національно-демократичного руху.

Шифр НБУВ: BA851804

1.Т.86. Чорнозем і українська історія: нарис від давнини до сьогодення / С. С. Падалка, І. Г. Кириленко, В. А. Вергунов. — Київ: Аграрна наука, 2020. — 549 с.: іл., фот. — укр.

Охоплено широку панораму процесів, явищ, фактів і подій аграрної історії України на широкому історичному відрізку від найдавніших часів і донині. Розглянуто сюжети землеробського освоєння території України, ролі воєн, конфліктів та повстань в історії чорноземного ресурсу, ролі триумфу «живої праці» на землі, впливу індустріальної та постіндустріальної епохи на українське землеробство. Розглянуто історичні етапи формування землеробської культури, політичного та соціально-економічного значення земельних відносин, окремі аспекти становлення і розвитку хліборобського суспільства. Чорнозем часто потрапляв в епіцентр внутрішньополітичних, економічних і геостратегічних процесів.

Шифр НБУВ: BA850319

1.Т.87. Шведи України: процеси радянзації та реінтеграції (1920 — 1940-ві рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Т. Л. Кудрицька; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2021. — 20 с. — укр.

Комплексно вивчено політичне, соціально-економічне та культурне життя шведської національної меншини України, досліджено зміни її національної ідентичності в умовах трансформації національної політики радянських урядів упродовж 1920 — 1940 х рр. Простежено процеси застосування політики воєнного комунізму на теренах шведського поселення, висвітлено події голоду 1921 — 1923 рр. у шведському поселенні. Проаналізовано особливості розвитку шведської економіки впродовж НЕПу та перших років індустріалізації й колективізації, здійснено реконструкцію діяльності впроваджуваних більшовиками інституцій радянзації, розкрито діяльність шведської національної сільської ради. Досліджено репресивні заходи (фільтрація та заслання на Схід СРСР шведських репатріантів) стосовно шведського населення після повернення на батьківщину після Другої світової війни, обґрунтовано їх визначальну роль у завершенні радянзації шведської національної меншини.

Шифр НБУВ: RA450302

1.Т.88. Land relations in the context of social and economic transformations of the Ukrainian countryside during the years of independence: scientific assessments and forecasts / P. Korinchenko, S. Padalka, N. Varodi // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 84-97. — Бібліогр.: 23 назв. — англ.

Мета дослідження — аналіз трансформацій земельних відносин в українському селі з проголошенням незалежності. Зміни в користуванні, розпорядженні землею, а також появи нових організаційно-господарських форм господарювання в агросекторі були радикальними, а отже й неоднозначними за своїм характером. У дослідженні використано загальнонаукові методи, зокрема порівняльно-історичний і системно-структурний, які допомогли впорядкувати значне число джерельного матеріалу, відтворити та порівняти спрямованість трансформації земельних відносин на різних етапах цього процесу. Під час визначення структури дослідження використано проблемно-хронологічний підхід. Наукова новизна полягає у вивченні проблеми, яка в українській історіографії не студіювалася в такій постановці та хронологічних межах. Аграрна реформа в Україні, насамперед реформування земельних відносин, послідовно розглядається від поширення оренди, розпаювання серед селян — до відкриття ринку земель сільськогосподарського призначення. Проаналізовано об'єктивні та суб'єктивні чинники, які ускладнювали названі процеси та, зокрема, відставання у формуванні комплексу правових засад. Висновки: висвітлено вплив трансформації земельних відносин на здобутки і втрати в аграрному секторі України. Поспішне запровадження нових форм господарювання на землі без належного теоретичного обґрунтування, фінансового забезпечення робило процес реформування впродовж 30 років слабко прогнозованим. Селяни тривалий час не були впевнені у незворотності трансформації земельних відносин, що підтверджується доволі сповільненими темпами одержання ними державних актів права власності на земельні паї. Відзначено, що органи влади усвідомлювали складність проблеми, тому було запропоновано повільний перехід від колгоспно-радгоспної системи — через КСП — до ОСП та ОПГ. Агрофірми й агрохолдинги виявилися кульмінацією нової структури господарювання на землі. Проаналізовано зміни у структурі агрокультури і тваринництва, які стали наслідком трансформації земельних відносин. Простежено зміни у житті селян, насамперед налаштованість більшості з них на дрібнотоварне виробництво. Зроблено поетапний огляд стану матеріально-технічної бази аграрного сектора.

Шифр НБУВ: Ж27630

Див. також: 1.Т.33, 1.Т.40, 1.Т.75, 1.Ф.640, 1.Х.690, 1.Ш.1130

Археологія

1.Т.89. Діяльність археологічних експедицій наукових установ на сторінках видання Переславщини (1945 — 1991) / В. Холоденко // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 182-215. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Періодичні видання виходять через певні проміжки часу, мають заздалегідь визначену постійну щорічну кількість і назву нумерованих чи датованих, однотипово оформлених випусків, які не повторюються за змістом, мають однакову назву. Особливо цікаві для істориків, зокрема краєзнавців, регіональних видань. Мова йде про діяльність Інституту археології Національної академії наук України. Цей заклад є основною науковою установою щодо археологічних експедицій. Установа перебуває в структурі Національної академії наук України, що здійснює науково-дослідницьку діяльність у галузі вивчення археології та давньої історії України. Інститут археології входить до складу Відділення історії, філософії та права Національної академії

наук України. Мета роботи — проаналізувати публікації 1945 — 1991 рр., виокремити тексти, що засвідчують діяльність археологічних експедицій наукових установ. Для вивчення історії та розвитку видань Переяславщини використано як основні метод спостереження та описовий метод. На різних етапах дослідження послуговувалися методом функціонального аналізу для визначення тематичного навантаження періодичних видань. У процесі дослідження застосовано такі методи: метод аналізу та синтезу — на етапі членування текстів періодичного видання Переяславщини та групування їх за певними ознаками; метод квантитативного аналізу — задля визначення частотності використання рубрик і їх різноманітних форм на газетних шпальтах. Зроблено висновок, що упродовж аналізованого періоду діяльність археологічних експедицій наукових установ висвітлювала газета Переяславщини з такими назвами: «Прапор Переяслав-Хмельницького», «Зоря комунізму» та «Комуністична праця». Усього зафіксовано одинадцять публікацій. Здебільшого їх авторами були працівники музеїв та члени експедиції, зрідка автори не зазначили свої посади. З кінця 1950-х рр. археологічне дослідження міста продовжила спільна експедиція інституту археології АН УРСР та Переяслав-Хмельницького історичного музею. Найбільш визначним відкриттям були розкопки кам'яних воріт з надбрамною церквою Федора — так званих «єпископських». Унікальною була знахідка цивільної кам'яної споруди — єпископського палацу, розкопаного в 1962 — 1963 рр. на вулиці Радянській, 26.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.90. Різничасові пам'ятки поблизу села Ратнів на Волині. Дослідження 2015 року: [монографія] / С. А. Теліженко, В. О. Манько; НАН України, Інститут археології. — Київ: Гурович В. Г., 2021. — 203 с.: рис., табл. — укр.

Викладено матеріали щодо розкопок поселення Ратнів II та результатів розвідок в околицях села Ратнів Луцького р-ну Волинської обл. Зазначено, що у процесі археологічних досліджень було виявлено численні пам'ятки, що існували у басейні ріки Чорногузки протягом мезоліту — пізнього середньовіччя. Зауважено, що результати досліджень сприяли відкриттю багатьох пам'яток заключного періоду кам'яної доби, що надало змогу створити нову гіпотезу про походження культури лінійно-стрічкової кераміки Волині. Відкриття яскравого поховального комплексу доби ранньої бронзи надало змогу провести антропологічне вивчення залишків трьох скелетів, що належали носіям межановицької культури. Досліджено численні об'єкти межановицької, дужицької, милоградської культур, а також об'єкти пізньоримського та ранньослов'янського часів. Зазначено, що значний інтерес становлять дослідження слов'яно-руських об'єктів, у тому числі зернових ями, що копіювала форму піфоса.

Шифр НБУВ: СО37661

Етнографія

1.Т.91. Бісерне оздоблення народної носі українців: концепція етномістецької традиції (на матеріалах Північної Буковини, Західного Поділля, Покуття та Гуцульщини): автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.05 / О. С. Федорчук; НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича, Інститут народознавства. — Львів, 2021. — 36 с. — укр.

На основі аналізу наукових праць і літературних, зображальних, речових та усних джерел вперше в українській етнології здійснено реконструкцію витоків, зародження та розвитку етнічної мистецької традиції бісерного оздоблення народної носі українців (кінець XVIII ст. — дотепер). Проаналізовано причинно-наслідкові механізми еволюційних процесів, що відбуваються в системі досліджуваної традиції. Традицію бісерного оздоблення народної носі українців розглянуто в контекстах трьох етапів розвитку. Кожному з етапів відповідає певна етномістецька парадигма, видимими маркерами якої представлені особливості технологічних, типологічних і художньо-стилістичних засад творчості. ґрунтовно проаналізовано локальні прояви традиції у її найдавніших і найстійкіших ареалах, якими визнано етномістецькі зони Північної Буковини, Західного Поділля, Покуття та Гуцульщини. Розглянуто функції бісерних компонентів народної носі українців. Викладено авторське бачення принципів еволюціонування, чинників і феноменів досліджуваної традиції.

Шифр НБУВ: РА449938

1.Т.92. Традиційні свята та обряди Рівненського Полісся: структура, термінологія, географія поширення (середина XX ст.): [монографія] / Н. А. Ковальчук; відп. ред.: Р. Омеляшко; наук. ред.: Н. Гаврилук; ред.: В. Сидорук; Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державний науковий центр захиту культурної спадщини від техногенних катастроф. — Київ: Арт Економі, 2019. — 324, [1] с.: іл., карти — Бібліогр.: с. 308-323. — укр.

За матеріалами багаторічних етнографічних експедицій досліджено традиційну календарну обрядовість Рівненського Полісся середини XX ст., зокрема специфіку її структури, функції та

семантику. Представлено тематичний атлас, що складається із 69 карт, присвячених різноманітним формам і елементам календарних традицій: звичаям, ритуальним діям, атрибутам, локусам виконання ритуалів, заборонам, повір'ям, народним термінам свят. Показано особливості географічного поширення цих явищ, їх локальні комплекси та варіанти в межах досліджуваного регіону. Введено до наукового обігу значний обсяг нового фактичного матеріалу з календарної обрядовості, зібраного під час етнографічних експедицій упродовж 1995 — 2019 рр.

Шифр НБУВ: СО37645

1.Т.93. Характеристика джерел вивчення історії становлення Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини / О. Жам // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 261-280. — Бібліогр.: 39 назв. — укр.

Визначено й охарактеризовано основні групи джерел, у яких висвітлюються питання становлення й розвитку Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини у 60 — 80-их рр. XX ст. З'ясовано, що джерельна база окресленої теми цілком репрезентативна, кількість і різноманітність існуючих джерел є достатньою для об'єктивного та всебічного вивчення теми. Її основою є сукупність різноманітних за характером, походженням, видовими ознаками, формою та змістом матеріалів, які можна умовно поділити на дві групи: неопубліковані документи та опубліковані матеріали. Визначено науковий потенціал різних груп джерел. Високу цінність та вагомий потенціал у вивченні теми мають матеріали державних і приватних архівів. Розширює уявлення про історію становлення скансену газета періодика. Інтернет-ресурси також стають у нагоді при вивченні теми. Окреслену групу документів складає діловодна документація музею (книжки наказів, протоколи засідань Вченої, науково-методичної ради, фондово-закупівельної комісії, акти закупки музейних предметів, акти обстеження пам'яток). Важливе місце серед зображальних джерел займають фото, карти й плани музею, технічні креслення пам'яток. Змістовною групою джерел для вивчення обраної теми є пам'ятки народної архітектури та музейні предмети. Зауважено, що кожна з груп джерел має свої особливості, різний ступінь повноти, достовірності, об'єктивності інформації, потребує своєрідних методів та прийомів джерелознавчої критики, наукового пізнання. Наголошено, що дослідження історії становлення й розвитку Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини вимагає комплексного підходу, лише спільне застосування різних груп джерел, детальний і критичний їх розгляд може забезпечити об'єктивне і устатковане висвітлення історії становлення першого вітчизняного скансену. Робиться спроба доповнити джерельну базу проблеми нововиявленими архівними документами й опублікованими дослідженнями.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Т.94. Historical transformations of Ukrainian ritual culture in an urban environment (1920s — early twenty-first century) / K. Bekh // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 98-106. — Бібліогр.: 25 назв. — англ.

Мета дослідження — аналіз та висвітлення основних трансформацій і видозмін компонентів української обрядової культури в урбанізованому середовищі. Методологія дослідження базується на загальнонаукових (аналіз, синтез, узагальнення), спеціальних (порівняльно-історичний, проблемно-хронологічний), джерелознавчих методах, а також використано метод безпосереднього спостереження. Наукова новизна полягає в аналізі значних видозмін та виявленні тенденцій трансформації компонентів традиційної культури українців в урбанізованому середовищі. Відзначено, що особливої уваги потребує місто — осередок культури, який перебуває у постійному процесі розвитку, тут формуються й синтезуються духовно-ціннісні й етнічні орієнтації містян. Увагу приділено насамперед розвитку, побутуванню та модифікації сімейної обрядовості і її шлюбно-весільної складової, як одного з найважливіших етноідентифікаційних показників та елемента консервування етнічності. Висвітлено основні чинники трансформаційних обрядових практик і скорочення традиційних компонентів обрядовості у різні періоди суспільно-політичних і глобалізаційних процесів. Відзначено, що протягом 1920 — 1980-х рр. радянська влада відіграла значну роль у трансформації духовних основ українського народу. Зокрема створення нової сім'ї мало суспільне значення, перебувало під контролем державних органів, що особливо проявилось в містах. У вказаний період відбувається стандартизація та уніфікація ритуально-обрядової складової весілля, що значною мірою вплинуло на втрату багатьох його компонентів, суттєво звузивши його національний колорит, високу естетику пісенної культури та театралізованих дійств. Нагомисть кінець XX — початок XXI ст. характеризується інтенсивною глобалізацією. Визначено, що широке використання інноваційних технічних засобів комунікації, як одного з вагомих чинників, суттєво сприяє трансформації етнокультури українців. Сучасна сімейна обрядовість міського населення, зокрема шлюбно-весільна, з однієї сторони характеризується варіативністю та строкатістю, а з іншої — реактивацією традиційних ритуалів, явищ, атрибутів.

Шифр НБУВ: Ж27630

Див. також: 1.С.19, 1.Т.91

1.У.95. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (24 трав. 2021 р.) / ред.: О. О. Непочатенко, Ю. О. Нестерук, М. І. Мальований, Л. Ю. Мельник, С. Ю. Соколюк, О. Г. Пенюкова, Р. П. Мудрак, О. Т. Прокопчук, Ю. В. Улянич; Уманський нац. ун-т садівництва. — Умань: Сочинський М. М., 2021. — 147 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено питання стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Розглянуто бюджетування як інструмент фінансового контролінгу. Увагу приділено автоматизації страхової діяльності, теоретичним засадам функціонування агрострахового ринку України, фінансовій безпеці банківського сектору економіки в умовах COVID-19. Досліджено вплив зміни цін і доходів населення на обсяги попиту на молокопродукти у Черкаській області. Висвітлено сучасні тенденції застосування інструментів digital-marketing у діяльності підприємства. Проаналізовано особливості диференціації доходів домогосподарств в Україні. Розкрито перспективи комп'ютеризації виробництва продукції рослинництва.

Шифр НБУВ: BA850054

1.У.96. Збірник тез доповідей IV Міжнародного форуму з економічних та гуманітарних питань (до 90-річчя ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»), 3 — 4 листопада 2020 року / ред.: Н. М. Чуприна, С. О. Федулова, В. П. Колесніков, О. В. Савченко, Н. В. Яшкіна, О. М. Чернишева; Український державний хіміко-технологічний університет, Південно-Казахстанський державний університет імені М. Ауезова, Вищий навчальний заклад публічної та індивідуальної безпеки «Апейрон», Економічний університет у Вроцлаві, Економічна лабораторія дослідницького перехідного періоду, Центр стратегічних досліджень Silkway, Коледж Санта Фе, ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», нац. ун-т «Запорізька політехніка», Громадська організація «Об'єднання маркетологів України». — Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2020. — 287 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано необхідність визначення справедливої суми ПДВ у різних галузях економіки. Визначено вплив фактора війни на економічну безпеку підприємств. Розглянуто питання про інституціоналізацію проектної форми інноваційного розвитку. Описано особливості управління персоналом в інноваційних компаніях. Увагу приділено нормуванню зварювальних робіт на промислових підприємствах. Висвітлено проблеми інноваційного розвитку та фінансової стійкості підприємств агропромислової галузі України. Розглянуто питання визначення фінансової стійкості як передумови визначення рівня економічної безпеки підприємства. Запропоновано інноваційні підходи до оцінювання задоволеності внутрішнього клієнта. Висвітлено практичні аспекти міжнародного стратегічного економічного партнерства в контексті інноваційного розвитку. Розглянуто проблеми фінансування інвестиційних проектів при здійсненні структурної модернізації економіки України. Описано особливості формування стратегії підприємств. Визначено вплив цифрової трансформації на використання математичних методів в оцінюванні регіонального ринку праці. Обґрунтовано необхідність трансформації показників соціального розвитку на регіональному та державному рівнях. Описано особливості моделювання економічної безпеки держави в контексті світових фінансових криз. Здійснено прогнозування динаміки ВВП України під впливом поширення пандемії COVID-19 тощо.

Шифр НБУВ: BA851198

1.У.97. Історико-економічні дослідження наслідків перебування українських земель у складі різних імперій: [тези], матеріали наук. конф., Київ, 23 квіт. 2021 р. / Ун-т економіки та права, ВНЗ «КРОК», Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана, Західноукраїнський нац. ун-т, Старокостянтинівський аграрно-промисловий ліцей, Громад. орг. «Молоді Агенти Змін». — Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2021. — 72 с. — укр.

Досліджено психологічні наслідки Голодомору для сучасного українського суспільства. Проаналізовано історію боротьби за українську державність в історії українських родин. З'ясовано особливості утиску української церкви в період Російської імперії та СРСР. Висвітлено проблеми вивезення і привласнення українських культурних цінностей. Охарактеризовано представництво українських фахівців з міжнародних відносин у Віденському парламенті часів Австро-Угорської імперії. Досліджено банківську систему на українських теренах у складі Російської імперії наприкінці XIX ст.

Шифр НБУВ: BA850570

1.У.98. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» / Тернопільський нац. техн. ун-т ім. І. Пулюя, Тернопільська міська рада, Корпорація «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля», Страхова компанія «ТАС», Вроцлавський екон. ун-т, Університет «Опольська Політехніка», Університет прикладних наук в Нисі, Індо-Європейська освітня фундація. — Тернопіль: Паляниця В. А., 2020. — 89 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено проблеми розвитку соціально-економічних систем мікро-, мезо- і макrorівня: конфлікт традиційних моделей та економічних реалій XXI ст. Розглянуто особливості інтеграції держави, бізнесу, науки, освіти в умовах цифровізації суспільства. Розкрито роль та потенціал вітчизняного підприємництва у розвитку економічно стійкої держави. Охарактеризовано сучасний розвиток фінансового ринку України, інновації у глобальній біржовій сфері та банківській діяльності, страховий ринок України. Висвітлено суть та сучасні підходи до ведення економічно ефективного торгівлі, майбутнє конкурентоспроможності.

Шифр НБУВ: BA850385

1.У.99. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молодь у світі сучасних технологій» за тематикою: «Сучасні інформаційні технології: стан та перспективи розвитку», 4 червня 2021 року, м. Херсон: зб. наук. пр. / ред.: Г. О. Райко, А. А. Григорова, М. В. Сидорук, М. В. Карамушка, Д. В. Хапов, О. В. Соколова, Г. В. Веселовська, В. М. Козел, Є. В. Лепа, А. Є. Соколов, Є. А. Дроздова; Херсонський національний технічний університет. — Херсон: Вишемирський В. С., 2021. — 167 с.: рис., табл. — укр.

Охарактеризовано сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій та інформаційної безпеки. Викладено питання комп'ютерної інженерії, моделювання складних систем, управління проектами та програмами.

Шифр НБУВ: BA850043

1.У.100. Матеріали науково-практичної конференції «Соціально-економічний розвиток суспільства»: 20 — 21 грудня 2019 р., м. Дніпро: [збірник]. — Дніпро: Молодий вчений, 2019. — 99 с.: рис., табл. — (Молодий вчений. Конф.). — укр.

Розглянуто загальні питання розвитку господарства та міжнародних економічних відносин, економіки й управління підприємствами, інноваційної та інвестиційної діяльності, економіки природокористування й охорони навколишнього середовища, демографії, економіки праці, соціальної економіки та політики, бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту, маркетингу, публічного управління й адміністрування, сучасного менеджменту, а також математичних методів та інформаційних технологій в економіці. Подано інформацію щодо використання сучасних підходів «хмарних» технологій для систем банківського кредитування в Україні. Проаналізовано міжнародний досвід і вітчизняну практику створення забезпечення під обтяжливі контракти. Висвітлено особливості формування та реалізації механізмів державного управління соціально-економічними процесами на регіональному рівні.

Шифр НБУВ: BA850497

1.У.101. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностичні сценарії та перспективи розвитку. III Міжнародна науково-практична конференція, 28 — 29 квітня 2021 року, м. Херсон / Херсонський національний технічний університет. — Херсон: Вишемирський В. С., 2021. — 447 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено питання економіки, підприємництва та управління підприємствами, бізнес-аналітики та економічної безпеки, демографії, економіки праці, соціальної економіки та політики. Розглянуто математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, проблеми менеджменту та бізнес-адміністрування, маркетингу та логістики, туризму та готельно-ресторанної справи, публічного управління та адміністрування. Викладено питання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, фінансів, банківської справи та страхування. Охарактеризовано світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Шифр НБУВ: BA850041

1.У.102. Політика організації соціального захисту вразливих категорій населення та молоді в умовах територіальної громади / О. О. Шевченко, Н. І. Хоруженко, Т. І. Яртемки / Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 5. — С. 111-116. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади механізму формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості

населення в Україні. Запропоновано напрями розвитку системи надання у сфері зайнятості населення послуг, спрямованих на запобігання виникненню безробіття та підвищення конкурентоспроможності громадян на ринку праці. Виділено тенденції розвитку складників сучасної економіки та суспільства, які зумовлюють трансформацію структури соціального захисту вразливих категорій населення та молоді в умовах територіальної громади. Досліджено пріоритети та моделі соціальної політики держави та напрями їх змін у сучасних умовах. Узагальнено досвід функціонування моделей соціального захисту з метою виявлення можливостей його застосування для національної господарської системи. Запропоновано алгоритм удосконалення політики організації соціального захисту вразливих категорій населення та молоді в умовах територіальної громади.

Шифр НБУВ: Ж23244/еко. та підпр.

1.У.103. Фінансові інструменти регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації: монографія / М. Д. Бедриниць, М. О. Кужелев, О. Д. Гордей, Л. П. Довгань, Т. А. Коляда, О. А. Лісінчук, А. В. Нечипоренко, М. Б. Ріппа, О. С. Сокирко, А. В. Суханова, В. П. Биховченко, Л. О. Першко, О. І. Дем'янчук, В. В. Мартиненко, А. А. Коваль, К. О. Лентух, К. О. Угрюмова; ред.: М. Д. Бедриниць; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2021. — 317 с.: рис., табл. — (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 169). — укр.

Роботу присвячено дослідженню фінансових інструментів регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації. Розкрито суть фінансових інструментів регіонального розвитку та удосконалено їх класифікацію. Значну увагу приділено розгляду чинників та передумов регіонального розвитку в умовах децентралізації. Проаналізовано сучасний стан фінансового забезпечення регіонального розвитку в Україні. Запропоновано напрями вдосконалення фінансових інструментів регіонального розвитку в Україні в умовах децентралізації.

Шифр НБУВ: ВА850589

1.У.104. VI Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Стратегії, проблеми та розвиток економічних систем в умовах глобальної нестабільності», 12 березня 2020 року / Вищий навчальний заклад «Університет «Україна». — Миколаїв: Університет «Україна», 2020. — 103 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто проблеми та розвиток обліку, економіки та фінансів національних підприємств, організаційні та економічні аспекти ефективного управління національними підприємствами, моделі, методи та інформаційні технології в управлінні національною економікою в умовах глобалізації. Викладено питання конкурентоспроможності банківської системи, сталого розвитку концепції інвестування в умовах посилення нестабільності національної економіки.

Шифр НБУВ: ВА851822

Див. також: 1.У.598-1.У.599, 1.У.602

Методологія економічної науки

1.У.105. Вимірне моделювання сховища даних оцінок точності прогнозів інформаційного WEB-ресурсу підтримки рішень у сфері прогнозування / І. П. Твердохліб, М. А. Тимчишин // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 193-203. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Розглянуто проблему інформаційно-аналітичної підтримки рішень у сфері прогнозування. З метою нагромадження наявної в інформаційних джерелах інформації про якість соціально-економічних прогнозів запропоновано ідею створення спеціалізованого сховища даних з оцінками їх точності як ключової компоненти архітектури web-ресурсу підтримки рішень у сфері прогнозування. Оцінювання якості прогнозів здійснюється на основі відомої у прогнозуванні концепції класів точності. Узагальнено наявні моделі консолідації оцінок точності прогнозів та сформовано перелік типових інформаційно-аналітичних запитів до сховища даних web-ресурсу підтримки рішень у сфері прогнозування. Одержано вимірну модель сховища даних оцінок точності прогнозів як сукупність трьох схем типу «зірка»/«свіжинка», які сукупно уможливають реалізацію усіх типових запитів прогнозиста. Одержані схеми можуть бути використані для створення відповідних вітрин такого сховища даних, які забезпечують базові режими використання web-ресурсу підтримки рішень у сфері прогнозування.

Шифр НБУВ: Ж23244/еко. та підпр.

1.У.106. Матеріали 25-го Міжнародного молодіжного форуму «Радіоелектроніка і молодь у XXI столітті», 20 – 22 квітня 2021 р.: [збірник]. Т. 7. Конференція «Сучасні методи обробки зображень» / Харків. нац. ун-т радіоелектроніки, «Радіоелектроніка і молодь у XXI столітті», міжнародний молодіжний форум. — Харків, 2021. — 206 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто математичні моделі і методи нормалізації та аналізу мультимедійних даних, математичне і комп'ютерне моделювання складних систем. Викладено питання економічної кібернетики, управління фінансово-економічною безпекою.

Шифр НБУВ: В358478/7, 10

1.У.107. Моделювання нестійкості розвитку складних ієрархічних систем / О. А. Сергієнко, М. А. Мащенко, В. В. Баранова // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 143-154. — Бібліогр.: 26 назв. — укр.

Для удосконалення методології дослідження динаміки поведінки індикаторів розвитку складних ієрархічних систем (СІС) та їх взаємозв'язку пропонується використання сучасного інструментарію динамічних методів аналізу — теорії фазового, коінтеграційного, біфуркаційного аналізу та катастроф. Сформовано основні напрями побудови моделей дослідження взаємодії індикаторів розвитку СІС на основі оцінки й аналізу передкризових, кризових і посткризових явищ у ієрархічних соціально-економічних територіальних системах. Розроблено алгоритм концептуальних основ моделювання нестійкості розвитку складних ієрархічних систем з використанням сучасного економіко-математичного інструментарію для дослідження динаміки часових рядів і оцінки взаємозв'язку індикаторів СІС. Реалізовано комплексні моделі моніторингу ключових індикаторів розвитку СІС на основі фазового аналізу та коінтеграційного аналізу взаємозв'язку інвестицій і ВВП; ВВП і динаміки обсягів промислового виробництва; динаміки ВВП та обсягів імпорту; динаміки заробітної плати та обсягів промислового виробництва; міграції і природного приросту населення. У межах реалізації комплексної моделі моніторингу ключових індикаторів розвитку СІС на основі біфуркаційного аналізу та катастроф побудовано суперкритичну біфуркацію Хопфа в моделі взаємозв'язку імпорту і ВВП; побудовано поверхні функцій моделі Калдора та тривимірну модель Калдора. Пропонований комплексний інструментарій моделей дослідження нестійкості траєкторій розвитку складних ієрархічних систем надає можливість зробити висновки про причини та чинники виникнення ендегенних (самогенеруючих) коливань і біфуркацій, про можливість настання катастроф і криз у складних ієрархічних економічних системах. Рішення проблем, що викликані нестійкістю розвитку СІС на основі комплексного застосування фазового, коінтеграційного та біфуркаційного аналізу, дозволить завчасно передбачити кризові ситуації і запропонувати методи їм запобігання, знайти комплексні шляхи виходу з кризових ситуацій.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.108. Терміносистема екомаркетингу: структурно-семантичні та функціональні параметри (на матеріалі англomовної публіцистики): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / С. М. Гордун; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2020. — 20 с.: табл. — укр.

Здійснено аналіз структурно-семантичних і функціональних параметрів терміносистеми екомаркетингу (ЕМ) на матеріалі англomовної публіцистики. Визначено поняттєвий апарат і методологію дослідження англomовної терміносистеми ЕМ. Описано шляхи формування й етапи становлення досліджуваної терміносистеми. Розкрито структурно-семантичні особливості термінів ЕМ англійської мови. З'ясовано, що основними шляхами творення термінів ЕМ в англійській мові є синтаксичний і морфологічний. Проаналізовано синонімічні, антонімічні, полісемантичні й омонімічні відношення терміносистеми ЕМ. Розроблено тематичну класифікацію термінів ЕМ. Охарактеризовано синтаксичні, морфологічні та семантичні особливості публіцистичних текстів ЕМ. Описано основні функції термінів ЕМ у публіцистичних текстах. Визначено термінологічну насиченість публіцистичних текстів ЕМ. Укладено англо-український глосарій термінів ЕМ.

Шифр НБУВ: РА44435

1.У.109. Practical treatment of the multicollinearity: the optimal ridge method and the modified OLS / А. G. Tyzhpenko, Ye. V. Ryznyk // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 155-168. — Бібліогр.: 27 назв. — англ.

Розглянуто придатність двох основних методів для вирішення проблеми лінійної регресії (LR) за наявності мультиколінеарності, а саме OLS, та ridge-методу порівняно з рішеннями модифікованого методу OLS (MOLS) [1, 2], який, як і ridge, забезпечує стабільне рішення на будь-якому рівні колінеарності даних. Використання ADG надає змогу нам дослідити проблему регуляризації рівняння OLS. Виявлено, що можливі дві версії регуляризації: версія COV, яка була запропонована та досліджена в [1, 2], та версія ST, яка зазвичай використовується в літературі та практичних реалізаціях. Запропоновані дослідження показують, що у версії COV ridge-метод має приблизно постійний оптимальний регулятор для будь-якого обсягу вибірки та рівня колінеарності. Метод MOLS також має у цій версії приблизно постійний оптимальний регулятор, але він значно менший за значенням. У той же час у загальноживаній версії ridge-методу нам потрібен оптимальний регулятор, який залежить від обсягу вибірки n і не є константою. Показано в роботі, що версія ST, яка використовується як правило на практиці разом із ridge-методом, при використанні оптимального параметра, дає строго те

саме рішення, що і COV версія хребта з оптимальним регулятором. Це надає змогу використовувати коди ridge-методу у всім відомому статистичному програмному забезпеченні, встановлюючи параметр регуляризації без будь-якого процесу налаштування, незалежно від обсягу вибірки та рівня колінеарності. Найважливішим виявленим недоліком є згладжування популяційного рішення: ridge-метод значно зменшує різницю між коефіцієнтами регресії популяції. Отже, ridge(0,1) може надати економічно правильний (з правильними ознаками), але певною мірою неадекватний розв'язок. Неадекватність ridge(0,1) виявляється тим більше, чим більша різниця між коефіцієнтами регресії в популяції. Цим недоліком MOLS практично не володіє, оскільки для нього константа регуляризації має набагато менше значення (0,001 проти 0,1). Через це метод MOLS практично мало страждає як від зміщення, так і від згладжування своїх рішень. З практичної точки зору, обидва методи, ridge(0,1) та MOLS, дають тісні стабільні рішення проблеми LR для будь-якого обсягу вибірки та рівня колінеарності, які наближаються до рішень в популяції зі збільшенням обсягу вибірки. Показано, що для малих вибірок менше 40 переважно використовувати ridge(0,1), оскільки він є більш стабільним. Для середніх та великих зразків переважно використовувати MOLS, оскільки він є більш точним із приблизно однаковою стабільністю.

Шифр НБУВ: Ж100620

Економічна освіта

1.У.110. Економіка, управління та право: освітньо-професійна траєкторія навчання: навч.-метод. посіб. для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спец. 051 «Економіка» / О. В. Мельникова, Ю. О. Олійник, І. В. Осмірко, І. Ф. Прокопенко, Л. П. Радченко, Т. В. Синица, В. К. Сідельнікова, І. В. Сідельнікова, В. В. Соляр; ред.: І. Ф. Прокопенко; Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2020. — 123 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено стратегії й механізми формування основних компетентностей і викладання за принципом відповідності цілей і очікуваних результатів навчання. Розкрито зміст навчання, його сучасні форми та методи, у т. ч. із застосуванням міжнародного досвіду. Проаналізовано навчально-методичне забезпечення освітньої програми через визначення його функціонального призначення, видів і сучасних нормативних вимог до розробки й використання в освітньому процесі. Акцентовано на необхідності поєднання традиційних та інноваційних методів навчання і викладання, підвищення ролі консультативної підтримки учасників освітнього процесу. Увагу приділено питанню пошукової й практичної підготовки та з'ясування їхньої ролі для подальшої професійної реалізації фахівця.

Шифр НБУВ: ВА849912

1.У.111. Концептуальні засади трансформації економічної освіти України в контексті інтеграції до світового освітньо-наукового простору: монографія / М. В. Ковбачук, В. О. Шевчук; Державний університет інфраструктури та технологій. — Київ: КВІЦ, 2021. — 189 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 164-184. — укр.

Проаналізовано сучасний стан вищої економічної освіти в Україні. Визначено тенденції та перспективи її розвитку. Запропоновано концепцію реформування вищої освіти в Україні. Висвітлено актуальні проблеми сучасної економічної освіти, сформовано механізм взаємодії транспортних підприємств та освітніх установ.

Шифр НБУВ: ВА851448

1.У.112. Методика викладання фахових дисциплін: навч. посіб. / Н. М. Краус, П. О. Нікіфоров, К. М. Краус, В. Л. Осецький; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. — 204 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 202-204. — укр.

Розглянуто концепцію економічної освіти в Україні та економічну культуру суспільства, психолого-педагогічні аспекти навчальної роботи в ході викладання фахових дисциплін. Висвітлено наукові дослідження як шлях до розв'язання проблем методики викладання у ЗВО, методика підготовки лекцій, практичних та семінарських занять з економіки та фінансів. Охарактеризовано економічні ігри та новітню методику їх використання в освітньому процесі, спільну науково-дослідну роботу викладача та студента в коворкінг-центрі університетського інноваційного хабу. Викладено питання контролю і оцінювання результатів економічного навчання в ході підготовки фінансистів та економістів у ЗВО, навчально-методичного забезпечення викладання фінансових дисциплін у вищій школі.

Шифр НБУВ: ВА850374

1.У.113. Особливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі викладання економіко-математичних дисциплін / О. Г. Семененко, Р. В. Цибуля // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сково-

роди. — 2021. — Вип. 48. — С. 55-70. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Проаналізовано стан організації навчального процесу змішаної форми з викладання економіко-математичних дисциплін (ЕМД), визначено дидактичний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в організації навчальної діяльності та запропоновано педагогічну й організаційну модель застосування ІКТ в організації навчальної діяльності студентів економічних спеціальностей в процесі вивчення ЕМД. Предмет дослідження — процес організації навчальної діяльності студентів економічних спеціальностей з вивчення ЕМД засобами ІКТ. Мета роботи — пошук оптимального формату викладання ЕМД, який враховує досвід переходу на повсюдну дистанційну форму навчання студентства і створення ефективної комунікації студентів та викладачів, на основі існуючих інформаційних технологій. Проаналізовано стан організації навчального процесу змішаної форми, розглянуто теоретичні та існуючі педагогічні умови організації навчання з економіко-математичних курсів із застосуванням ІКТ. Розроблено педагогічну, структурну, організаційну модель застосування ІКТ в процесі вивчення ЕМД та запропоновано заходи для оптимізації процесу навчання. Теоретичні висновки та практичні рекомендації дослідження можуть бути застосовані при викладанні ЕМД в університетах під час підготовки фахівців з фінансів, економіки та обліку. Висновки: якість викладання ЕМД в умовах змішаної форми навчання засобами ІКТ потребує вдосконалення, де ІКТ виступають і як засіб, і як метод навчання. Запропонована організаційна та педагогічна модель навчання, з даних дисциплін, надасть змогу впровадити в життя стратегію активного навчання, де оптимізована взаємодія між студентами та викладачами засобами ІКТ.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.114. Формування міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки в процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Є. Л. Хачатрян; Центральноукраїнський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кропивницький, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Проведено теоретико-експериментальне дослідження проблеми формування міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Визначено суть міжкультурної дискурсивної компетентності, уточнено її структуру в єдності компонентів — ціннісно-емоційного, гносеологічного, комунікативно-діяльнісного. Уточнено критерії, показники, рівні сформованості міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки. Теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено на практиці структурно-функціональну модель формування міжкультурної дискурсивної компетентності, що забезпечує його організації, управління навчальною діяльністю, комунікацію її учасників. Реалізація моделі педагогічного процесу формування міжкультурної дискурсивної компетентності майбутніх фахівців з економіки відбувається на основі розробленої педагогічної системи та відповідної педагогічної технології через суб'єкт-суб'єктну взаємодію «викладач ↔ студенти».

Шифр НБУВ: РА444225

Див. також: 1.Х.686

Теоретична економіка.

Основи економічної теорії

1.У.115. Економіка невизначеності: зміст, оцінювання, регулювання: колект. монографія / ред.: І. Ф. Радіонова; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». — Київ: ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК», 2021. — 287 с.: рис., табл. — укр.

Охарактеризовано важливе явище економічного життя суспільства, актуальність якого суттєво зросла на початку ХХІ ст. Йдеться про економічну невизначеність. Розглянуто зміст та прояви економічної невизначеності, про способи її оцінювання та регулювання. При цьому зроблено акцент на тих процесах та явищах економічної, соціальної, управлінської сфер, які виявились впливовими щодо посилення або, навпаки, послаблення (обмеження) економічної невизначеності.

Шифр НБУВ: ВА850195

1.У.116. Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посіб.: у 2 ч. **Ч. 1. Історія економіки та економічної думки, політекономія** / Н. П. Мацелюх, М. М. Телішук, М. О. Скорик, І. А. Максименко, В. В. Мартиненко, Г. Г. Старостенко, Т. В. Поснова, М. А. Корж, М. М. Телішук; ред.: М. М. Телішук; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпін, 2020. — 531 с.: рис., табл. — (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 146). — Бібліогр.: с. 273-277, 527-531. — укр.

Досліджено господарські форми економіки і особливості економічної думки Стародавнього світу та Середньовіччя. Увагу приділено господарству первісного суспільства та його еволюції на етапі раннях цивілізацій. Розглянуто особливості ринкового господарства країн європейської цивілізації в період від формування передумов капіталізму до становлення монополістичної конкуренції (XVI ст. — початок XX ст.). Проаналізовано особливості промислового перевороту у провідних країнах світу. Досліджено розвиток господарства та економічної думки в період державно-монополістичного розвитку суспільства європейської цивілізації та під впливом науково-технічної революції (XX ст. — початок XXI ст.). Опрацьовано питання економічних потреб та інтересів, а також акцентовано увагу на процесах суспільного виробництва та його основних факторах. Розглянуто сучасні економічні системи суспільства. Охарактеризовано ринок як економічну категорію та наведено типи його класифікацій.

Шифр НБУВ: В358653/1

1.У.117. Інституційні механізми попередження імітаційної діяльності суб'єктів господарювання в умовах суспільних трансформацій: монографія / В. С. Грушко; ред.: Б. М. Андрушків; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Академія соціального управління. — Тернопіль: Осадца О. В., 2021. — 425 с. — Бібліогр.: с. 407-425. — укр.

Розкрито теоретичні засади формування інституційних, прикладних механізмів попередження імітаційної діяльності суб'єктів господарювання в умовах суспільних трансформацій. Визначено перспективний мотиваційний підхід до активізації попереджувальних заходів імітаційної діяльності суб'єктів господарювання. Запропоновано інституційне регулювання стратегічного розвитку у контексті існуючої соціально-економічної ситуації. Визначено інвестиційно-інноваційну складову формування інституційних прикладних механізмів запобігання імітаційній діяльності суб'єктів господарювання в умовах суспільних трансформацій. Запропоновано теоретико-прикладні підходи до розробки й організації функціонального забезпечення інституційних механізмів запобігання імітаційній діяльності суб'єктів господарювання в умовах суспільних трансформацій та критеріального його оцінювання за певними методами.

Шифр НБУВ: ВА849946

1.У.118. Поширення конспірологічних теорій як інституційний фактор динаміки формальних правил / Н. М. Волоснікова, І. В. Угрімова, Н. Н. Губанова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 25-31. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Мета роботи — визначення наслідків маніпулювання конспірологічними теоріями для динаміки чинних формальних правил і заходів з його попередження. Виявлено, що може бути виділено чотири групи чинників, що визначають придатність поширених у суспільстві конспірологічних теорій для експлуатації гравцями-маніпуляторами у власних інтересах, а саме: чисельність групи, що вірить у відповідну конспірологічну теорію; залежність ступеня занепокоєння причинників конспірологічних теорій від норм чинного законодавства; несуперечливість бажаних для причинників конспірологічних теорій інституційних змін інтересам впливових зацікавлених груп; можливість звинуватити політичного опонента в участі у змові. Зазначено, що єдиною групою гравців-маніпуляторів, що завжди має можливість скористатися у власних інтересах поширеними в суспільстві конспірологічними теоріями, є гравці — опортуністи. Зроблено висновок, що найбільш ефективними із зазначених є заходи з підвищення освіченості суспільства. Завдяки покращанню якості загальної складової освіти та формуванню широкого світогляду членів суспільства в ньому (суспільстві) формується критичне ставлення до сумнівних тверджень і безпідставних звинувачень опонентів, які продукуються численними гравцями-опортуністами, що створюватиме менш сприятливі умови для поширення конспірологічних теорій. Проте дані заходи також характеризуються й суттєвим недоліком, що суттєво обмежує перспективи їх застосування, — високим рівнем витрат, пов'язаних з реалізацією, та небажанням роботодавців оплачувати «зайву» освіту працівників.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.X.644

Загальні основи економічного розвитку та формування ринку

1.У.119. Вивчення проблеми оцінки ефективності стратегій розвитку в економічній думці / О. Є. Кононова // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 21-32. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Мета дослідження — встановлення основних невирішених завдань методичного забезпечення за вказаним напрямком та формулювання універсального підходу та визначення показників оцінки ефективності стратегій розвитку відносно застосування в будівельній галузі. Для вирішення даної наукової проблематики застосовано: емпірико-теоретичний метод аналізу та синтезу, метод логічного підходу, емпіричний метод порівняння та абстрактно-логічного узагальнення. Доведено відсутність універсаль-

ного підходу щодо оцінки зазначеного напрямку, зазначено основні переваги та дискусійні аспекти поглядів науковців. Визначено положення розглянутих наукових підходів, які використано та враховано при створенні авторських пропозицій. Представлений та обґрунтований в дослідженні авторський підхід включає універсальне методичне забезпечення оцінки ефективності стратегій розвитку суб'єктів будівельної галузі України, воно ґрунтується на застосуванні положень кількісного аналізу, передбачає дослідження загальних стратегічних орієнтирів, показників за основними сферами діяльності (фінансово-економічною, інвестиційною та інноваційною). Важливою характеристикою авторської методики є те, що її умовами передбачено розрахунок рівня відповідності стратегії розвитку реалізованому потенціалу, рівня ефективності впровадження планової (задекларованої) стратегії розвитку підприємства через використання таких вихідних оцінних параметрів, які відповідають особливостям економічної діяльності суб'єктів будівельної галузі. Наведений в роботі авторський підхід, пов'язаний з методичним забезпеченням порядку прогнозування та фактичної оцінки ефективності впровадження стратегії коопетиції для інтегрованого об'єднання в сучасних умовах функціонування суб'єктів будівельної галузі України сформульований із застосуванням кількісних показників оцінювання, адаптованого показника синергетичного (додавкового) ефекту від реалізації зазначеного інтеграційного заходу. Визначено перелік основних індикативних показників, зміна яких демонструє одержання синергетичного ефекту від коопетиції, це, зокрема, показник росту виручки (доходу) від реалізації будівельної продукції (послуг), показник прибутку, показник скорочення витрат від об'єднання порівняно з аналогічними результатами функціонування структурних учасників окремо. Необхідно відмітити, що представлено обґрунтування має наукову новизну, оскільки хоча застосування стратегії коопетиції для суб'єктів будівельної галузі України і адаптовано з польського досвіду, в рамках даного дослідження вперше визначено методичне забезпечення оцінки його впровадження на різних рівнях.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.120. Економіко-інформаційний імператив нової статистичної парадигми: монографія / А. А. Грищенко; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2020. — 435 с.: рис., табл. — Бібліогр. в знесках. — укр.

Показано, що економіко-інформаційні перетворення вимагають формування нової статистичної парадигми з огляду на те, що сучасна статистична система сформувалась на основі індустріально-ринкової економіки, а зараз розгортається історичний перехід до інформаційно-мережевої системи господарювання, що базується на принципово інших закономірностях функціонування. З'ясовано, що натурально-господарським системам був притаманний натурально-господарський облік, індустріально-ринковим — економічна статистика, що набуває завершеної форми в системі національних рахунків, а інформаційно-мережеві економіці відповідатиме соціально-часова статистика, в якій субстанційною основою обліку стане час — як у перетворених формах вартості, грошей та майна, так і у своїй власній формі вільного часу як простору для всебічного розвитку людини. Загальнометодологічною основою парадигми соціально-часової статистики є розуміння часу життєдіяльності людини як фундаментального виміру індивідуального і суспільного багатства. Все в кінцевому підсумку вартує людині певного часу її життя. Для періоду формування інформаційно-мережевої економіки будуть характерні змішані форми статистичних систем, де поєднуютимуться натурально-господарський облік, вартісно-економічна і соціально-часова статистика.

Шифр НБУВ: ВА850746

1.У.121. Закономірності циклічного розвитку глобальної економічної системи: монографія / Г. В. Ревякін; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. — Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. — 139 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 116-129. — укр.

Розглянуто особливості циклічного розвитку глобальної економічної системи та стабілізації економічного розвитку України. Увагу зосереджено на організаційно-економічних засадах підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності України в контексті її адаптації до нестабільного глобального економічного простору.

Шифр НБУВ: ВА850192

1.У.122. Коеволюційна основа управління економічною безпекою підприємств / В. В. Прохорова, С. А. Мушнікова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 440-445. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Мета роботи — формування уявлення про процес коеволюції як основу управління економічною безпекою підприємства. Зазначено, що сучасний стан розвитку соціально-економічних систем, до яких належать і підприємства, знаходяться на етапі постіндустріального розвитку. Розвиток будь-якого підприємства залежить від його здатності адаптуватися до змін екзогенних факторів впливу, що зумовлює переосмислення та новітні підходи до управління економічною безпекою окремих підприємств як попереджувальних заходів до адаптації. При цьому управління економічною безпекою має розглядатися з урахуванням істотних

змін, що тісно пов'язані з процесом коеволуції, який має своє походження з біології та розуміється як взаємообумовлена дія зміни елементів, що складають цілісність системи, що розвивається. Зазначено, що протягом кінця ХХ ст. — початку ХХІ ст. відбувалася трансформація розвитку соціально-економічних систем від індустріальної до ноосфери, де центральним елементом є людина, а центральною науковою платформою для досліджень — економіка знань. У цих умовах коеволуція розглядається як основа управління економічною безпекою підприємств з визначенням мети, об'єктів та суб'єктів управління економічною безпекою, зі специфічним забезпеченням системи управління та формуванням відповідних принципів управління. Центральним елементом системи управління економічною безпекою підприємства є підходи до управління на коеволуційній основі, формування яких базується на синтезі загальнонаукових і специфічних підходів управління, а саме: еволюційному, системному, ресурсному, ресурсно-функціональному.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.123. Логістика: навч. посіб. / Н. П. Резнік; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Київ: НУБіП, 2021. — 142, [1] с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 140-[143]. — укр.

Розкрито суть, складові, функції та глобальні завдання логістики, викладено та обґрунтовано доцільність логістичного менеджменту. Висвітлено та проаналізовано різні аспекти організації та оцінки логістичної діяльності. Зосереджено увагу на основних питаннях аграрної логістики, матеріально-технічного постачання, закупівельної логістики, управління запасами, управління ланцюгами постачання, вивчення матеріальних потоків, якості клієнтського сервісу.

Шифр НБУВ: ВА850580

1.У.124. Менеджмент: курс лекцій / Д. Г. Куреченко; Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку. — 2-ге вид. — Київ: Центр учбової літератури, 2020. — 182 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 181-182. — укр.

Висвітлено історію розвитку менеджменту, розкрито сутність його основних понять і категорій, а також принципи, функції та методи. Охарактеризовано суть організації та її ціль, взаємозв'язок внутрішніх елементів організації та її зовнішнього середовища. Викладено основні питання організації взаємодії та повноважень, характеристики основних типів організаційних структур управління. Висвітлено основи планування, здійснення мотивування та контролювання, прийняття управлінських рішень, керівництва та лідерства, стилі управління, теорії конфліктів.

Шифр НБУВ: ВА851495

1.У.125. Методика прийняття управлінських рішень щодо впровадження інформаційних систем у процеси менеджменту виробництва / К. А. Фісун // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 133-137. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Подано методику прийняття управлінських рішень щодо впровадження інформаційних систем у процеси менеджменту виробництва. Проведено аналіз особливостей процедур адаптації й уведення в експлуатацію інформаційних систем та описано основні необхідні етапи для підготовки підприємства до автоматизації. Розглянуто коло ключових питань, які мають бути попередньо вирішені для ефективного та цілеспрямованого впровадження інформаційних систем у процеси менеджменту виробництва. Проаналізовано основні завдання та практичні роботи, які слід у чітко визначеній логічній послідовності реалізувати компанії, що займається автоматизацією підприємств, для вирішення ключових попередніх питань автоматизації виробництва. Запропоновано схему основних підготовчих робіт до впровадження інформаційних систем у процеси менеджменту виробництва. Розглянуто особливості реалізації класичного проекту впровадження інформаційних систем, систематизовано як його безумовні переваги, так і певні недоліки. Увагу приділено основним працівникам, які становлять типовий склад команди проекту реалізації процесу впровадження інформаційної системи. Указано типовий склад команди проекту, поданий у розрізі його основних учасників як із боку виконавця, так і з боку замовника. Проаналізовано основні проблеми впровадження інформаційних систем у процеси управління виробництвом.

Шифр НБУВ: Ж23244/еко. та підпр.

1.У.126. Методологічні засади формування ефективної логістики товарних ринків: монографія / Б. В. Буркинський, О. В. Нікішина, В. М. Лисюк, М. Л. Тараканов, І. А. Топалова, П. О. Антонюк, Т. П. Лозова, Т. П. Буюклі — Таран; ред.: Б. В. Буркинський, О. В. Нікішина; НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса: ІПРЕД НАНУ, 2020. — 199 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено теоретико-методологічні основи формування ефективних логістичних ланцюгів товарних ринків. Визначено понятійно-категоріальний апарат ринкової логістики, логістичну структуру товарного ринку, розроблено класифікацію ринкових логістичних ланцюгів. Досліджено вплив логістики на трансформацію положень теорії ринкової рівноваги та теорії конкуренції. Розроблено методологічні засади визначення та подолання логістичних «розривів» потокових процесів товарного ринку. Обґрун-

товано систему принципів формування ефективних логістичних ланцюгів товарних ринків та міжланкових зв'язків. Встановлено просторово-часові параметри ринкової логістики, запропоновано теоретичні основи формування регіональних логістичних систем. Розроблено теоретико-методичні засади формування, взаємодії та гармонізації економічних інтересів суб'єктів логістичних ланцюгів товарних ринків. Проведено емпіричні дослідження особливостей функціонування логістичних ланцюгів агропродовольчих ринків України.

Шифр НБУВ: ВА851650

1.У.127. Методологічні основи логістичного управління інтелектуалізацією людського капіталу підприємств: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / О. В. Полоус; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2021. — 41 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методологічні та науково-практичні основи логістичного управління інтелектуалізацією людського капіталу (УЛК) підприємств. Сформовано методологічний підхід до УЛК підприємств на засадах еволюції сутності інтелектуалізації економічної діяльності в інтелектуально-інфраструктурному середовищі в межах сучасних вимог до економічної безпеки підприємства. Розроблено методологічні засади формування системи логістичного УЛК підприємств, що передбачають застосування логістичної концепції при УЛК. Сформовано концептуальний підхід до забезпечення інтелектуалізації людського капіталу підприємств, що враховує визначені тенденції, закономірності та проблеми розвитку ринку інтелектуальних та інноваційних послуг держави. Розроблено комплексний механізм логістичного УЛК підприємства, який побудовано на основах консолідації процесів, передумов та протиріч формування інтелектуалізованого людського капіталу підприємства.

Шифр НБУВ: РА450706

1.У.128. Моделі, методи та інформаційна технологія синтезу організаційної структури системи управління логістикою дистрибуції: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / І. М. Годлевський; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». — Харків, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Вирішено важливу науково-практичну задачу підвищення ефективності функціонування організаційної структури системи управління (ОССУ) логістикою дистрибуції шляхом пошуку конструктивного рішення багатокритеріальної задачі оптимізації. Виконано огляд та аналіз існуючих підходів до синтезу ОССУ логістикою дистрибуції. З урахуванням наведених проблем поставлено задачу дослідження. Розроблено метод багатокритеріального синтезу конфігурації логістичного каналу дистрибуції, стійкої до надзвичайних ситуацій, і на її основі запропоновано технологію формування варіантів ОССУ логістикою дистрибуції, які базуються на ієрархічних тривірневих моделях. Розроблено метод пошуку конструктивного рішення багатокритеріальної задачі оптимізації ієрархічної ОССУ на основі міжфункціональної та міжорганізаційної координації. На основі розроблених методів та моделей реалізовано інформаційну технологію системи підтримки прийняття рішень. Результати дослідження впроваджено у: фірмі — розробнику програмного забезпечення «Telesens» (м. Харків); логістичній компанії «Кюне-Нагель» (м. Київ); навчальному процесі кафедр системного аналізу та інформаційно-аналітичних технологій і програмної інженерії та інформаційних технологій управління НТУ «ХПІ».

Шифр НБУВ: РА450143

1.У.129. Модель оцінки справедливої ціни фондових індексів / Н. Л. Чернова, О. Ю. Полякова // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 169-177. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

За формування ризикової частини інвестиційного портфеля до неї можуть бути включені як акції окремих компаній, що представляють різні сектори економіки в різних регіонах, так і похідні фінансові інструменти, наприклад, ф'ючерси на фондові індекси. Останні є чудовим інструментом вкладення капіталу в акції певної країни, позбавляючи інвестора необхідності вирішення нетривіальної задачі визначення оптимального набору привабливих активів, тому що, як правило, фондовий індекс включає в себе найбільш успішні компанії з більшості галузей. Якщо приймати рішення про включення фондових індексів у портфель лише на підставі даних щодо їх поточної ціни, можна припустити, що в моменті потрібно інвестувати в активи, які не вирости або вирости недостатньо. Така оцінка не є об'єктивною, тому що індекси мають різну волатильність, а отже, абсолютні розміри просадок у моменти кризи і показників приросту в посткризовий період некоректно порівнювати між собою, щоб визначити переоцінені і недооцінені активи. Приймаючи остаточне рішення про включення фондових індексів в портфель, необхідно спиратися додатково на результати фундаментального аналізу цих активів. Мета дослідження — визначити структуру ризикової частини інвестиційного портфеля шляхом визначення інструментів, які є недооціненими щодо своїх фундаментальних характеристик. Для реалізації сформульованої мети в межах дослідження вирішені такі основні задачі: визначено вихідну множину екзогенних факторів, що впливають на динаміку фондових індексів; оцінено параметри моделей залежності фондових

індексів від факторів, що на них впливають, розраховано відповідні прогностичні значення; визначено набір інструментів для включення в інвестиційний портфель на підставі порівняння реального і модельного значень фондових індексів. Побудовані моделі надали змогу визначити оптимальну структуру інвестиційного портфеля, який включає ф'ючерси на фондові індекси таких країн, як Тайвань, Мексика, Бразилія, Велика Британія, Німеччина та США.

Шифр НБУВ: Ж100620

1.У.130. Науково-теоретичний зміст поняття «розвиток» в економічній науці / Л. В. Тешева // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 32-38. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Досліджено існуючі підходи до визначення змісту та суті поняття «розвиток». Розглянуто зміст розвитку як набуття нового якісного стану системи за рахунок використання власного потенціалу; як переходу системи в новий атрактор із точки біфуркації; як реакція на вплив зовнішнього середовища. Доведено, що розвиток властивий кількісній, якісній та структурній зміні, а також виникнення нових зв'язків як усередині системи, так і ззовні. Обґрунтовано існування імпульсів зовнішнього та внутрішнього середовища, які провають необхідність здійснення змін, у результаті яких і відбувається розвиток. Побудовано семантичну мережу досліджуваного поняття із використанням TextAnalyst. Встановлено, що ключовими складовими даного поняття є «процес» і «напрямок», але однозначно пріоритет належить поняттю «процес». У результаті подальшого поглибленого аналізу структури «процесу» доведено, що він є економічним, проявляється якісними характеристиками, які передбачають процес закономірних змін і перехід від одного якісного стану до іншого, кількісній зміні в системі, появу сукупності змін, що супроводжується зміною якості та відповідними перетвореннями. Ключовими властивостями розвитку визначено такі: скерованість у часі, зворотність процесу, неповторність, поява в ході розвитку нової якості, спрямованість, підпорядкованість певним законом (насамперед, законом діалектики), підвищення рівня складності системи, наявність причинно-наслідкових зв'язків між окремими явищами та процесами, які зумовлюють характер набуття нової якості при утриманні власної автентичності, наявність вектора руху, який виникає в результаті імпульсу та спричиняє здійснення змін. Доведено, що революційні та еволюційні зміни варто розглядати як невід'ємні складові процесу розвитку, чергування яких забезпечує постійний рух вперед та існування регресивного та прогресивного напрямку розвитку. Але повернення системи в попередній стан у результаті відмови від набуття нового рівня складності в ході регресу більшою мірою відповідає траєкторії спіралі.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.131. Національне щастя та державна політика щодо його формування / О. Є. Сакало, С. В. Степаненко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 6-13. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Досліджено проблему щастя як загального, універсального показника соціально-економічного розвитку. Визначено фактори, що впливають на індивідуальну, суб'єктивну оцінку щастя. Охарактеризовано зв'язок рівня щастя та темпів економічного зростання. Розглянуто порівняно новий напрям економічної теорії — економіка щастя; визначаються об'єкт і предмет його дослідження; перераховуються основні питання, що потрапляють до уваги науковців, які працюють у рамках цього напрямку. Розглянуто низку експериментальних досліджень щастя, котрі використовували передусім психологічну методологію та спіралі на результати масових соціологічних опитувань у різних регіонах світу. Головна увага звертається на Всесвітній індекс щастя (The Happy Planet Index) і Рейтинг країн світу за рівнем щастя (World Happiness Report). Описано методику проведення цих досліджень. З'ясовано лідерів зазначених рейтингів згідно з даними за 2019 і 2020 рр. Визначено місце України в цих рейтингах. Обґрунтовано необхідність з'ясування зв'язків між об'єктивним показником економічного благополуччя (ВВП на душу населення) та суб'єктивними оцінками населення. Розглянуто суть, мету, основні завдання та напрями державної політики щодо формування щастя. Охарактеризовано основні складові та пріоритети державної політики в цьому контексті. Зроблено висновок про те, що головною метою державної політики, орієнтованої на досягнення щастя, є створення умов, за яких для населення є можливим своєчасне, повне та якісне задоволення різноманітних потреб нижчого та вищого рівнів, тобто забезпечення матеріальної та духовної задоволеності життям. Зауважено, що традиційні об'єктивні показники економічного благополуччя зберігають своє значення під час оцінки рівня соціально-економічного розвитку тієї чи іншої країни, втім, їх уже замало для повного вивчення проблеми, а ще обов'язково слід враховувати суб'єктивні оцінки населення. Ці суб'єктивні показники необхідні, оскільки надають змогу краще обрати потрібні напрями економічної та соціальної політики.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.132. Нейромаркетинг: реклама, PR, digital-marketing, брендинг: навч. посіб. / О. В. Курбан, С. О. Курбан. —

Київ: Білий Тигр, 2019. — 159 с.: іл., табл. — Бібліогр.: с. 148-150 та в кінці розд. — укр.

Розглянуто методологічні, методичні та практичні аспекти сучасних нейромаркетингових технологій у контексті чотирьох головних напрямів: візуальний нейромаркетинг, аудіомаркетинг, аромаркетинг, а також тактильний (кінестетичний) і смаковий маркетинг. Методологічною основою навчального посібника є теоретичний і прикладний підходи до розкриття тематики сучасних нейромаркетингових технологій із урахуванням світового досвіду й української практики.

Шифр НБУВ: ВА851568

1.У.133. Понятійно-термінологічний словник з економічних основ соціальної роботи: [навч.-метод. посіб.] / уклад.: І. О. Термоса; Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Глухів: Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2020. — 87 с. — Бібліогр.: с. 82-87. — укр.

Розкрито широковживану та спеціалізовану термінологію, яка безпосередньо характеризує теоретико-методологічні основи та найважливіші елементи соціальної економіки та соціальної роботи (державні соціальні гарантії, соціальне страхування та соціальну допомогу), основи економіки в галузях охорони здоров'я й освіти (галузі соціальної сфери, де найчастіше виконують свої функції фахівці із соціальної роботи), динаміку добробуту населення, концепції соціального захисту в умовах ринкової економіки. Висвітлено суть таких понять, як вимірювання соціальне, договір про надання правової допомоги, інвестиційна політика, поточні трансфери, стратифікація соціальна, часткове безробіття.

Шифр НБУВ: ВА850104

1.У.134. Сравнительный анализ затратного и доходного подходов определения величины человеческого капитала / Т. А. Тетеринец // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 138-147. — Бібліогр.: 22 назв. — рус.

Актуальність теми дослідження заключається в изучении методологических основ оценки человеческого капитала. Цель работы — сравнительный анализ основополагающих методологических подходов стоимостной оценки человеческого капитала. Результаты работы: изучение методологии оценки развития и функционирования человеческого капитала представляется особенно важным в современных условиях. Приоритеты глобальной экономики свидетельствует об ограничительном воздействии ресурсов преимуществ, определяя доминирующую роль инновационно-технологических факторов, включающих также уровень накопленного человеческого капитала. Учитывая невысокую ресурсоемкость развивающихся экономик, анализ методологических подходов оценки функционирования и развития человеческого капитала представляется особенно актуальным. Выводы: изучены основные методологические подходы стоимостной оценки человеческого капитала. Рассмотрена эволюция их развития в контексте различных экономических учений. Представлены формализованные алгоритмы определения величины человеческого капитала в разрезе затратного и доходного принципов оценки. Выявлены преимущества и недостатки изученных методов и определены возможности их синергетического использования.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.135. Сучасні світові тенденції розширення взаємодії підприємства з клієнтами на засадах використання інтернет-технологій / І. А. Сільченко, О. С. Бірюков, Е. П. Хоменко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 15-22. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Розглянуто світові тенденції розширення взаємодії підприємства з клієнтами на засадах використання Інтернет-технологій.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.136. Теоретико-методичний підхід до взаємодії економічних інтересів суб'єктів логістичних ланцюгів товарних ринків: наук. доп. / Б. В. Буркинський, О. В. Нікішина; НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса: ІПРЕД НАНУ, 2020. — 62 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 59-62. — укр.

Наведено результати досліджень, присвячених обґрунтуванню природи економічних інтересів суб'єктів логістичних ланцюгів товарних ринків, проблемам їх взаємодії та гармонізації. Розкрито суть економічних інтересів суб'єктів ринкових ланцюгів у контексті інституційної теорії. Розвинуто класифікацію економічних інтересів. Розроблено типологію головних протиріч економічних інтересів суб'єктів логістичних ланцюгів товарних ринків, розкрито їх суть. Обґрунтовано концептуальний базис гармонізації економічних інтересів суб'єктів ринкових ланцюгів. Запропоновано методичний підхід до оцінки ступеню гармонізації економічних інтересів суб'єктів логістичних ланцюгів товарних ринків на основі виділення «блоків» взаємодії та оцінки інтересів на мікро-, макро- та глобальному рівнях. За допомогою емпіричних досліджень на прикладі аграрного ринку України встановлено базове протиріччя між економічними інтересами суб'єктів індивідуального та корпоративного секторів цього ринку, обґрунтовано шляхи входження дрібнотоварних товаровиробників до прибуткових ланок ринкових ланцюгів.

Шифр НБУВ: ВА851626

1.У.137. Теоретичне підґрунтя дослідження податкової політики / А. А. Чинчик // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 29-33. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Систематизовано теоретичні положення, актуальні для наукового обґрунтування формування податкової політики. Визначено основні етапи становлення податкової системи та розкрито особливості реалізації податкової політики на українських землях на різних етапах їх розвитку. З'ясовано основні моделі (концепції) податкової політики, які країни можуть застосовувати з огляду на практичну ретроспективу: дискреційну і недискреційну; виважених, максимальних, мінімальних і збалансованих податків. Увагу приділено питанню впливу податкової політики на трансформацію національної економіки. Визначено зміст трансформації як системної ознаки, а відносно економіки її запропоновано розглядати як тривалий цілеорієнтований процес переходу з одного етапу ринкових відносин на інший залежно від технологічного укладу й вагомості факторів виробництва. Підкреслено вагомість податкової політики у стимулюванні економічного зростання, зокрема на інноваційних засадах.

Шифр НБУВ: Ж23244/екоп. та підпр.

1.У.138. Теоретичні засади формування ринку інноваційних технологій: монографія / А. І. Бутенко, Н. Л. Шлафман, Т. В. Уманець, Б. С. Аннаєв, О. В. Бондаренко, В. В. Лукашук, О. В. Захаров, Є. Т. Штока; НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса: ІПРЕД НАНУ, 2020. — 130 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто та систематизовано теоретичні основи формування та функціонування ринку інноваційних технологій в контексті технологічного розвитку, розвинуто методологічні засади формування ринку інноваційних технологій в Україні. Досліджено та класифіковано фактори, що заважають розвитку в країні ринку інноваційних технологій та окреслено напрями нівелювання їх негативного впливу. Висвітлено сучасні теоретичні засади формування ринку інноваційних технологій в контексті концепції неоіндустріалізації.

Шифр НБУВ: ВА851660

1.У.139. Теоретичні підходи до формування соціального капіталу / Г. К. Волчкова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 19-25. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Розглянуто особливості появи та формування концепції соціального капіталу. Мета роботи — теоретичне обґрунтування процесу формування соціального капіталу та формулювання визначення категорії «соціальний капітал» з позиції багатогранності його вивчення. Формування соціального капіталу розглянуто як процес створення та капіталізації соціальних зв'язків. Доведено, що для процесу формування соціального капіталу характерним є наявність не лише прямих, а й обернених взаємодій між суб'єктами при обміні ресурсами. Обґрунтовано взаємний вплив факторів, що змінюються внаслідок використання соціального капіталу, та зроблено висновки щодо процесу формування соціального капіталу, а саме: соціальні взаємодії слід розглядати як взаємно обернені процес лінійного характеру; зміст соціального капіталу визначається не «вхідними» факторами, а структурними характеристиками механізму впливу на нього; кожного разу при вивченні впливу тих чи інших факторів на соціальний капітал наслідки є набагато ширшими; динаміка (темп, швидкість) зміни величини соціального капіталу мультиплікативно впливає на соціально-економічні процеси; існує можливість переходу позитивної динаміки нарощеного соціального капіталу в негативну та навпаки; наявність синергетичного ефекту через вплив факторів як прямої, так і оберненої дії на формування соціального капіталу. Формування соціального капіталу є динамічним і багатограничним процесом накопичення соціальних зв'язків на основі довіри, що характеризується системними взаємозв'язками як прямої, так і оберненої дії, визначеними взаємозалежностями структурних складових соціального капіталу, що знаходяться під впливом культурно-історичних, економічних, політичних, соціально-психологічних, ментальних та інформаційних факторів.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.140. Теорія фінансів: навч. посіб. / О. А. Івашко; Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Вид. 2-ге, допов. і перероб. — Харків: Панов А. М., 2020. — 407 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 364-367. — укр.

Розглянуто теорію фінансів, їх суть, функції та роль у системі розподільчих відносин. Подано характеристику окремих сфер і ланок фінансової системи, основ реалізації фінансової політики та механізму, змісту і призначення державних фінансів, фінансів підприємств і домогосподарств, місцевих та міжнародних фінансів, фінансового й страхового ринків. Визначено засади організації фінансів зарубіжних країн.

Шифр НБУВ: ВА851806

1.У.141. Управління витратами: навч.-метод. посіб. / О. К. Кушнір; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. — Кам'янець-Подільський: Ковальчук О. В., 2020. — 121 с.: іл. — Бібліогр.: с. 121. — укр.

Увагу приділено основним складовим системи управління витратами, виявленню факторів, що зумовлюють рівень витрат,

обчисленню величини витрат залежно від їх видів та носіїв, аналізу впливу структури та динаміки витрат на прибуток підприємства. Узагальнено та систематизовано теоретичні надбання у сфері управління витратами. Розглянуто питання калькуляції витрат, стимулювання економії ресурсів, мінімізації витрат на створення та зберігання запасів.

Шифр НБУВ: ВА851644

1.У.142. Управління довірою в проєктах розвитку організацій: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / М. В. Лазарева; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 23 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено моделі та методи управління довірою у проєктах розвитку організацій. Запропоновано метод розвитку компетентності команди й організації в контексті довіри, що дозволяє підвищити ефективність управління та результативність проєктів. Створено моделі оцінки та розвитку компетентності в контексті довіри для команди проєкту й організації, які дають можливість досліджувати залежність між довірою і компетентністю та формувати рекомендації з розвитку. Побудовано «Модель програми розвитку компетентності організації в контексті довіри», що надає змогу візуалізувати зв'язок між компетентністю та довірою у часі і проводити аналіз поведінки системи в точках біфуркації. Побудовано концептуальну модель поведінки проєкту орієнтованої системи (ПОС) у точці біфуркації та модель еволюції ПОС, що надають змогу відобразити і проаналізувати зв'язки та взаємодії між елементами системи й одержати фазовий портрет системи або її фазову траєкторію. Описано стаціонарну рівновагу системи та її стійку періодичну рівновагу (граничний цикл) із точками біфуркації. Зазначено, що створені моделі надають можливість проводити аналіз і розробляти раціональні сценарії прийняття рішень із метою підтримки стійкості процесів розвитку організації у динамічному оточенні. Розглянуто проєкт розвитку організації, протягом якого проводився моніторинг рівня довіри в організації, побудовано когнітивні карти довіри в команді проєкту та когнітивні карти довіри між зацікавленими сторонами. Формування й аналіз карт довіри дає змогу побачити слабкі ланки в організації та вжити заходів щодо їх усунення. Моніторинг рівня довіри, виявлення проблем у цій галузі та постійна підтримка кредиту довіри співробітників на достатньо високому рівні є одним із головних завдань керівництва, рішення якого забезпечує досягнення успіху проєктів і збільшення конкурентоспроможності організації. Апробацію й упровадження розроблених моделей і методів реалізовано та виконано в межах науково-дослідних робіт кафедри управління проєктами Київського національного університету будівництва і архітектури та у ПрАТ «ХК Київміськбуд».

Шифр НБУВ: РА449986

1.У.143. Управління знаннями як процес капіталізації підприємства / І. М. Пивоварова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 70-73. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто управління знаннями як процес, що за своїми ознаками та особливостями є інструментом, здатним перетворювати знання на капітал. Наведено визначення поняття «управління знаннями», представлено підходи до трактування поняття. На основі визначення поняття «капіталі обґрунтовано приналежність знань підприємства до капіталу підприємства. Аргументовано позицію, що управління знаннями є процесом капіталізації, а саме усвідомлене та цілеспрямоване управління знаннями забезпечує конвертування ресурсу знання у додаткову вартість. Проведено аналіз спільних ознак управління знаннями та капіталізацією. Запропоновано розглядати управління знаннями як інструмент, який реалізує перетворення наявних знань на актив, на основі якого створюється додаткова цінність.

Шифр НБУВ: Ж23244/екоп. та підпр.

1.У.144. Управління персоналом: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. І. Михайлова, А. М. Михайлов. — Суми: Литовченко Є. Б., 2020. — 283 с. — Бібліогр.: с. 280-283. — укр.

Висвітлено теоретичні основи управління персоналом. Проаналізовано сучасні підходи до формування кадрового складу організацій в умовах стрімких змін і викликів зовнішнього середовища. Викладено практичні завдання та варіанти їх розв'язання. Наведено методичні рекомендації до проведення ділових ігор, тренінгів, ситуаційних вправ.

Шифр НБУВ: ВА851673

1.У.145. Управління розвитком бізнес-систем в умовах глобального середовища: теорія, методологія та практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Н. О. Пархоменко; Харківський національний екон. ун-т імені Семена Кузнеця. — Харків, 2021. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Науково обґрунтовано та розроблено теоретичні й методологічні положення управління розвитком бізнес-систем (БС) в умовах глобального середовища, а також практичні рекомендації щодо їх реалізації. Сформовано концепцію управління розвитком БС. Уточнено суть понять «бізнес-система», «стан бізнес-систем», «розвиток бізнес-систем», «метастан бізнес-систем», «управління розвитком бізнес-систем». Проаналізовано стан розвитку міжнародних і вітчизняних БС для розширення їх класифікації. Вдосконалено процедуру прийняття управлінських

рішень щодо вибору траєкторії розвитку та типу економічної поведінки БС з урахуванням тенденцій взаємодії глобального та локального бізнес-середовища. Запропоновано методичний підхід до оцінювання параметрів стану БС. Систематизовано параметри діагностики розвитку БС. Сформовано методичний підхід до ідентифікації причинно-наслідкових зв'язків чинників зміни тенденцій розвитку БС і визначення схильності БС до кризового стану. Розроблено методичний підхід до ідентифікації проблем в управлінні розвитком БС. Запропоновано методичний підхід до оцінювання впливу факторів глобального середовища на параметри розвитку БС. Представлено науково-методичний підхід до формування інтелектуальної технології управління розвитком БС. Розроблено механізм формування системи стратегічного управління розвитком БС. Запропоновано методологічний підхід до розробки та реалізації стратегії управління розвитком БС. Сформовано методичний підхід до розробки стратегії організаційного розвитку в контексті змін глобального середовища.

Шифр НБУВ: RA450048

1.У.146. Управлінські технології сучасного менеджера: навч. посіб. для слухачів міжнар. проекту «Норвегія-Україна» / Г. В. Музиченко, Н. М. Черненко; Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, Міжнародний проект «Норвегія-Україна». — Одеса: Гельветика, 2021. — 137 с.: рис. — Бібліогр.: с. 135-137. — укр.

Наведено матеріали про сучасні управлінські технології, що спрямовані на керування такими унікальними ресурсами менеджера, як час і комунікація. Зауважено, що володіння такими технологіями формує у менеджера таку важливу для сучасного конкурентного середовища компетентність, як трансверсальність, тобто здатність бути ефективним і унікальним у будь-якій ситуації та сфері діяльності.

Шифр НБУВ: BA851979

1.У.147. Форми професійного забезпечення людського капіталу / Л. І. Антошкіна // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 23-27. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Розглянуто необхідність в якійсній освіті, яка стала домінуючою загальноекономічного розвитку. Надано пояснення сутності головної характеристики креативності. Окреслено результати дослідження Джорджтаунського університету. Наведено прогноз перспективності професій до 2020 р. та розглянуто вплив експертських компаній на сфері послуг в малому бізнесі.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.148. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. Ю. Бойчук; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Відповідно до завдань дослідження проаналізовано сучасний стан сформованості професійної комунікативної компетентності (ПКК) майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг. Обґрунтовано авторську методику поетапного її формування, спрямовану на розвиток позитивної мотивації учнів до оволодіння професійною лексикою, оновлення змісту суспільно-гуманітарних і професійних навчальних предметів у контексті професійної підготовки майбутніх конкурентоздатних робітників сфери послуг, застосування інноваційних методик у формуванні ПКК. Визначено структурні компоненти ПКК (мотиваційний, когнітивно-нормативний, прагматично-дискурсивний, рефлексивно-прогностичний), уточнено їх зміст. Відповідно до компонентів визначено критерії та показники сформованості ПКК (мотиваційно-ціннісний, знаннево-пізнавальний, діяльнісний, рефлексивний). Виявлено рівні сформованості ПКК (низький, середній, високий). Розроблено модель формування ПКК майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг. Доведено ефективність авторської методики поетапного формування ПКК майбутніх фахівців. Підготовлено навчально-методичний комплекс із формування ПКК майбутніх перукарів, фотографів і флористів.

Шифр НБУВ: RA450002

1.У.149. Якісні зміни факторів виробництва в умовах цифровізації / Л. О. Українська, О. С. Марченко // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 233-242. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Мета роботи — дослідити стан та якісні зміни засобів виробництва, робочої сили і виробничих відносин в цифровій економіці. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи дослідження, абстрагування і конкретизація; системний аналіз. Узагальнено особливості факторів виробництва і стан виробничих відносин в умовах переходу до цифрової економіки, виявлено особливості формування людського капіталу, узагальнено нові вимоги до робочої сили. Узагальнено взаємозв'язок технологічних змін у засобах виробництва і особливостей формування виробничих відносин в цифровій економіці. Рекомендації щодо спрямування людського капіталу, розвитку виробничих відносин, соціального захисту доцільно використовувати при розробці стратегій розвитку на різних рівнях національної економіки.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.150. Management information system (MIS) as a part of the complex decision support system in business

/ D. I. Solovyov, M. Yu. Statyeva, T. I. Trushnikova // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 90-94. — Бібліогр.: 9 назв. — англ.

Визначено та проаналізовано головні концепти систем управління інформацією. Обґрунтовано особливості подання коректної інформації, а також її повнота, своєчасність, актуальність, рівень агрегації, надійність, точність, застосовність та економічна ефективність. Визначено місце системи управління інформацією в процесі прийняття рішення та її важливість. Описано чотири існуючих системи управління інформацією, а саме: система управління базами даних, система інформаційного передбачення, інформаційна система розроблення рішення, інформаційна система прийняття рішення. Розглянуто базові концепти застосування комп'ютера в роботі. Проаналізовано переваги та недоліки централізованої системи децентралізованих версій.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.151. New efficiency concept: study guide / A. M. Turylo, A. A. Turylo. — Кривий Ріг: Роман Козлов, 2021. — 131 с.: рис. — Бібліогр.: с. 130-131. — укр.

Представлено нову оригінальну концепцію ефективності як явище та індикатор розвитку суспільства. Нова концепція ефективності розкрита з трьох позицій: ефективність — як економічна категорія інтегрованого виду; ефективність — як категорія характеристики і оцінки людського капіталу; ефективність — як категорія суспільного розвитку і життєдіяльності людини. Проаналізовано фінансову та операційну ефективність підприємств. Наведено розрахунок і термінологію системи показників економічної оцінки діяльності підприємства.

Шифр НБУВ: BA850321

1.У.152. Technologies developing critical thinking modern entrepreneur / A. Lytvunenko // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 5. — С. 60-64. — Бібліогр.: 26 назв. — англ.

Наведено методичні рекомендації щодо досліджень в області вирішення нових проблем, що виникають в результаті прийняття рішень. Уміння критично сприймати інформацію стає необхідною умовою для захисту людини від несприятливого психологічного впливу інформації, спрямованої на маніпуляцію особистістю. Здоровий спосіб життя сьогодні визначається не тільки режимом харчування, праці і відпочинку, але і захищеністю людини від негативного психологічного тиску. Тому значимість здоров'я-зберігаючих технологій сьогодні набувають ті технології, які сприяють розвитку критичного мислення у студентів вищого навчального закладу. Обґрунтовано зміни у всіх підсистемах дидактичної системи навчання, що забезпечують розвиток критичного мислення підприємця. Проведено дослідження змісту поняття «критичне мислення» в його історичному розвитку, визначено зміст ключових понять і проаналізовано досвід застосування технології розвитку критичного мислення у підприємців. Зазначено, що розроблені прийоми з розвитку критичного мислення можна використовувати не тільки у студентів вищих навчальних закладів, а й взагалі у підприємницькій діяльності, з огляду на вікові особливості всіх учасників. Запропоновано розуміння перевірки вихідних гіпотез, а також був використаний комплекс дослідження методів, що включає теоретичний аналіз загальної та спеціальної літератури з психології та фізіології, (пов'язаної з проблемою дослідження), психодіагностичні методики, спостереження, бесіда, методи математичної статистики по обробці експериментальних даних, якісний аналіз результатів роботи. Обґрунтовано, що високі показники креативності можуть бути зумовлені як продуктивним процесом, так і високою мотивацією досягнень, компенсаторними механізмами, специфічністю одержуваної інформації. На основі одержаних даних про впровадження технологій розвитку критичного мислення відзначено необхідність розробки системи використання прийомів технологій розвитку критичного мислення.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

Див. також: 1.У.237, 1.У.381, 1.У.420, 1.У.512, 1.У.567, 1.Ю.1343

Економічна географія окремих країн (економіко-географічне країнознавство)

Економічна географія України

1.У.153. Організаційно-економічні засади забезпечення економічної безпеки міст в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / А. В. Плужник; нац. ун-т «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». — Полтава, 2021. — 23 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретичні засади, удосконалено методичні підходи та практичні рекомендації щодо формування організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки міст України в умовах сталого розвитку. Розкрито особливості формування організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки міста у сучасних умовах. Визначено глобальну функцію міст як драйверів

соціально-економічного розвитку світової економіки, країн, регіонів, що вимагає побудови нової моделі міста, цілей та пріоритетів економічного, соціального, культурного, екологічного, просторового розвитку. Визначено системні характеристики економічної безпеки міст, здійснено класифікацію ризиків і загроз реалізації моделі сталого розвитку міста. Запропоновано сукупність методичних підходів до оцінювання економічної безпеки міста та здійснення моніторингу забезпечення економічної безпеки міст. Розроблено концептуальний підхід до управління розвитком міст та реалізації безпекоорієнтованої моделі сталого розвитку. Обґрунтовано напрями вдосконалення механізму організаційно-економічного забезпечення економічної безпеки міст України в умовах сталого розвитку.

Шифр НБУВ: РА450149

1.У.154. Основні тренди глобалізації й урбанізації та урахування їх впливу в процесі управління розвитком регіонів України / А. С. Поліщук // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 133-141. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Установлено тенденції урбанізації та глобалізації для урахування їх впливу в процесі управління розвитком регіонів України. Визначено, що рівень урбанізації в Україні впродовж останніх 30 років є високим, водночас регіони країни значно диференціюються за рівнем урбанізації. Найбільш урбанізованими є Донецький, Луганський Дніпропетровський, Харківський і Запорізький регіони. Єдиним регіоном України, де має місце зменшення рівня урбанізації, є Закарпатський. Найбільш інтенсивними урбанізаційними процесами характеризуються три регіони України — Тернопільський, Чернігівський та Хмельницький, де зростання рівня урбанізації майже в десять разів перевищило середній показник по країні за останні 30 років. Виявлено основні урбанізаційні виклики, зокрема: поглиблення економічного розриву між містами та селами і між великими містами та містами обласного значення; економічний розвиток регіону визначає здатність до об'єднання та концентрації креативного капіталу; зростання нерівності та сегрегації населення; зростання кризи передмістя; необґрунтоване зростання цін на житло в містах до рівня, що є недоступним для більшості населення. До найсуттєвіших глобалізаційних викликів віднесено: посилення глобальної конкуренції, зростання регіональної диференціації та спеціалізації; деградація реального сектора економіки; значне зростання споживання енергоносіїв; обмеження доступу значної частини населення до якісних товарів та послуг за прийнятними цінами; зміна природно-кліматичних умов для життєдіяльності людей, посилення екологічних проблем. Доведено необґрунтованість розповсюдженого твердження щодо неефективності агломерацій і надмірного поглинання ними ресурсів.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.155. Управління сталим розвитком агломераційних урбосистем на засадах еколого-економічного моніторингу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.06 / А. В. Дудник; Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». — Дніпро, 2020. — 19 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено формуванню теоретичних положень, науково-методичних підходів і практичного інструментарію управління сталим розвитком агломераційних урбосистем на засадах еколого-економічного моніторингу. Удосконалено визначення агломераційної урбосистеми та поняття «сталий розвиток агломераційної урбосистеми». Обґрунтовано наукові засади формування системи еколого-економічного моніторингу стану агломераційних урбосистем. Удосконалено науково-методичні підходи до розподілу природоохоронних інвестицій для реалізації заходів екологічної безпеки на рівні агломераційної урбосистеми та до групування несприятливих чинників зовнішнього середовища урбосистеми з огляду на пріоритетність нівелювання негативних ефектів їх дії в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів. Обґрунтовано організаційно-правові засади забезпечення досягнення цілей сталого розвитку шляхом формування національної концепції сталого розвитку та створення національної системи моніторингу стану навколишнього середовища.

Шифр НБУВ: РА44742

1.У.156. Формування економічного потенціалу сільських територій: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Р. І. Коробенко; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Київ, 2021. — 23 с.: табл., рис. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних і методичних аспектів та розробленню практичних рекомендацій щодо ефективного формування економічного потенціалу сільських територій. Уточнено зміст понять «сільські території» та «економічний потенціал сільських територій» як управлінських категорій; запропоновано структуру економічного потенціалу сільських територій; розроблено методичні засади його оцінювання. Проаналізовано рівень розвитку економічного потенціалу сільських територій і визначено проблеми його формування та реалізації. На підставі узагальнення та аналітичного обрахунку за методом суми місьць і з використанням вагових коефіцієнтів проранжовано сільські території та здійснено їх кластеризацію. Оцінено вплив процесів бюджетної децентралізації на формування економічного потенціалу. Визначено стратегічні пріоритети державної політики у сфері формування економічного потенціалу сільських

територій та обґрунтовано напрями удосконалення механізмів реалізації повноважень органів місцевого самоврядування. Запропоновано систему інвестиційно-інноваційного розвитку економічного потенціалу сільських територій і заходи з підвищення ефективності державного регулювання.

Шифр НБУВ: РА450748

Див. також: 1.Х.787

Природні умови та ресурси

1.У.157. Методологія формування та планування ланцюгів ресурсного забезпечення регіональних товарних ринків / І. А. Топалова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 83-90. — Бібліогр.: 25 назв. — укр.

Обґрунтовано необхідність розроблення та подальшого вдосконалення методології формування та планування ланцюгів ресурсного забезпечення регіональних товарних ринків. Здійснено декомпозицію поняття «методологія» за різними підходами наукового пізнання. Удосконалено понятійно-категоріальний апарат регіональної економіки введенням поняття «методологія формування та планування ланцюгів ресурсного забезпечення регіональних товарних ринків». Визначено вимоги до методології формування та планування вищезазначених ланцюгів через певну структуру. Охарактеризовано види планування, які є базовими під час формування ланцюгів ресурсного забезпечення, відповідно до горизонтів та ступеню деталізації. Обґрунтовано часові, просторові та товарні характеристики рівнів планування. Визначено особливості планування ланцюгів ресурсного забезпечення за принципами діагностики діяльності та мотивації їх учасників.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.158. Моделювання показників інфраструктурного розвитку природно-господарських систем об'єднаних територіальних громад / Л. А. Горошкова, Є. В. Хлобистов // Екон. вісн. ун-ту «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди». — 2021. — Вип. 48. — С. 119-131. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Одним з основних завдань здійснення адміністративно-територіальної реформи є перформатування відносин і повноважень між адміністративно-територіальними одиницями, створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та надання їм розширених прав щодо управління власним сталим розвитком. Отже існує необхідність методологічного обґрунтування процесу та умов максимально ефективного використання природно-ресурсного та соціально-економічного потенціалу територій, які основи їх збалансованого розвитку. Сучасними аспектами вирішення проблем децентралізації та реформування адміністративно-територіального устрою у країні займаються такі вчені, як Павлюк А. П., Олійник Д. І., Баталов О. А., Дацко О. І., Муркович Л. Л., Молодожен Ю. Б. та ін. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Оскільки існує нерівність в забезпеченості територій базовими умовами до яких належать наявність природних ресурсів, демографічна ситуація, соціально-економічний потенціал, потребує вирішення проблема розробки системних механізмів сприяння створенню фінансово спроможних та самодостатніх громад та їх інфраструктурного забезпечення як основи сталого, збалансованого розвитку територій та країни в цілому. У процесі проведення дослідження використано загальнонаукові (аналіз та синтез, індукція та дедукція, аналітичне групування) та спеціальні (абстрагування, моделювання і т. ін.) методи вивчення економічних явищ і процесів. Викладення основного матеріалу. Проведено дослідження динаміки державної підтримки інфраструктурного розвитку ОТГ, витраток розвитку (капітальних витратків) та ефективності чинного механізму нарахування інфраструктурної субвенції на прикладі Запорізької обл. Встановлено, що чинний механізм визначення розмірів інфраструктурної субвенції, коли вона визначається залежно від чисельності сільського населення та площі ОТГ є неефективним. Доведено, що необхідно оцінювати параметри сталого розвитку ОТГ не тільки за традиційними складовими, якими є економічна, екологічна і соціальна, а й за інфраструктурною складовою. Для цього запропонований інтегральний показник сталого інфраструктурного розвитку кожної окремої ОТГ, району або області який би надавав змогу здійснювати порівняння показників ОТГ не тільки в межах району чи області, а й між областями України. Інтегральний показник оцінки рівня інфраструктурного сталого розвитку враховує дві складові: зовнішній вплив у вигляді інфраструктурної субвенції та внутрішні можливості ОТГ у вигляді витратків розвитку.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.159. Формування природо-ресурсного потенціалу сталого розвитку територіальних громад: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.06 / М. В. Королєнко; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 24 с.: рис. — укр.

Досліджено теоретичні та прикладні підйоми формування природно-ресурсного потенціалу (ПРП) сталого розвитку (СР) територіальних громад (ТГ), зокрема кризь призму процесів

децентралізації, нові реальності економічної мультиаспектності екологічного сталою та всеохоплюючого розвитку. Розглянуто дефініції категоріального апарату, пов'язаного з економічними проблемами макроекономічного і регіонального рівнів природо-користування, охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки в умовах імплементації Цілей сталою розвитку ООН до 2030 р. і зростання ролі фінансових інститутів у системі економічних стимулів. Обґрунтовано теоретичні положення щодо нового генотипу регуляторних інституціональних підойм сучасних проблем управління природно-ресурсним сектором і моделями СР ТГ. Запропоновано систему критеріальних вимірників ефективності архітектури регуляторного забезпечення СР сільських ТГ. Проаналізовано кількісно-якісні параметри процесу формування ПРП СР ТГ загалом й у межах реалізації заходів, параметризованих загальнодержавними, секторальними та територіальними стратегіями економічного розвитку. Визначено взаємовпливи та взаємозалежності фінансового сектору та потенціалу СР ТГ у контексті національної спроможності реалізації європейського «зеленого» курсу. Із використанням спеціалізованої системи індикаторів установлено деменцію у стійкості розвитку ТГ і регуляції їх ПРП. На основі виявлених деструкцій у композиції ПРП СР ТГ запропоновано низку взаємопов'язаних заходів щодо вдосконалення форм і методів фінансово-економічного стимулювання його формування, а також інформаційно-технологічні рішення природно-ресурсного моніторингу.

Шифр НБУВ: РА450111

Територіальний поділ праці. Розміщення продуктивних сил

1.У.160. Актуальні засади управління регіональним розвитком і формування регіональної політики / О. Ю. Чуріканова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 128-133. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Розглянуто засади управління регіональним розвитком і формування регіональної політики. Розглянуто такі ключові аспекти та механізми управління регіонами, як державне управління та регіоналістика. Наведено напрями досліджень у сфері управління регіональним розвитком. Розглянуто основні етапи та складові, які передбачають реалізацію державної політики регіонального розвитку. Спираючись на українські та європейські стратегії регіонального розвитку, виділено ключові засади управління регіональним розвитком і формування регіональної політики: регіональний розвиток, базований на засадах сталості; регіональний розвиток, базований на засадах циркулярної економіки; регіональний розвиток, базований на засадах типологізації регіонів; регіональний розвиток, базований на засадах інвестиційної політики. Кожну із зазначених засад розглянуто окремо в аспекті важливості застосування при формуванні регіональної політики розвитку. Відзначено, що актуальними питаннями при формуванні стратегій регіонального розвитку на засадах сталості були й залишаються питання оцінки досягнутих результатів, які зводяться до вироблення єдиної концепції та визначення релевантної поставленим цілям групи індикаторів, на які ця концепція повинна спиратися. Наголошено на необхідності розробки певних заходів з реалізації циркулярних бізнес-моделей, розробки стратегії переходу та політики державної та регіональної підтримки. Відзначено, що з метою ефективного розвитку територій при управлінні регіональним розвитком та формуванні регіональної політики необхідно враховувати специфіку кожного регіону, а отже, виконувати попередню типологізацію. При розгляді регіональних інвестицій при формуванні стратегії регіонального розвитку наголошується на тому, що при формуванні ефективної інвестиційної політики на регіональному рівні важливим аспектом стає також і застосування підходу, базованого на типологізації регіонів як за спрямуванням розвитку взагалі, так і за рівнем інвестиційного розвитку зокрема. Сформовано загальну концепцію управління регіональним розвитком і формування регіональної політики. Наголошено на відповідності такої концепції сучасним умовам розвитку українських регіонів.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.161. Аналіз європейської практики щодо формування та функціонування місцевого самоврядування та системи публічного управління розвитком територій / І. В. Ярошенко, І. Б. Семигуліна // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 149-156. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Діючи до 2014 р. в Україні система місцевого самоврядування не відповідала існуючим потребам суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування в більшості територіальних громад не забезпечувало формування та підтримку належного рівня якості життя громадян, необхідного для повноцінного розвитку людини, її самореалізації, захисту прав, надання якісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг, не створювало на відповідних територіях сприятливе для розвитку життєвий простір. Процес становлення та розбудови Української держави потребував термінового реформування адміністративно-територіальної, політичної системи та становлення демократичного інституту публічної влади — місцевого самоврядування,

яке визначається як право та реальна спроможність територіальної громади в межах законів і повноважень самостійно вирішувати питання місцевого розвитку власних територій. Тому реформу децентралізації влади в Україні у 2014 р. було визначено як одну з пріоритетних, яка передбачає побудову ефективної системи територіальної організації влади та публічного управління соціально-економічним розвитком територій. Детальне вивчення досвіду формування та функціонування місцевого самоврядування, кращих практик країн світу, і зокрема країн ЄС, які досягли сталою розвитку територій і покращили добробут своїх громадян, є актуальним для розвитку сучасної України та її регіонів і територій, а також для становлення власної ефективної системи публічного управління на місцевому рівні.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.162. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів: проблеми та перспективи / Л. Л. Кірова, Л. І. Міхов // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 101-105. — Бібліогр.: 6 назв. — укр.

Проаналізовано сучасний стан державного управління соціально-економічним розвитком регіонів України. Виокремлено проблеми, які перешкоджають забезпеченню економічного зростання, покращенню показників соціального розвитку, формуванню ефективної системи управління регіональним розвитком. Обґрунтовано напрями вдосконалення механізму державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.163. Диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України: сутність, оцінка, стратегічне регулювання: монографія / О. В. Шевченко; Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ: НУОУ, 2020. — 298 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 243-268. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методологічні та концептуальні положення, надано розробки методичного інструментарію та представлено практичні рекомендації щодо визначення сутності, проведення оцінки диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів та їх стратегічного регулювання. Виявлено причини появи та розростання диспропорцій розвитку регіонів, проведено інтерпретацію показників диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів в Україні. Сформовано теоретико-методологічне підґрунтя для моделювання динаміки диспропорцій. Запропоновано підходи до побудови механізму стратегічного регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів. Поєднання розуміння природи диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів та потенціалу для структурних перетворень регіональної економіки, який вони мають, надало змогу побудувати логічну схему вимірювання та впливу на диспропорційність.

Шифр НБУВ: ВА851794

1.У.164. Інноваційно-інвестиційні напрями розвитку землеустрою на місцевому рівні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.06 / І. Г. Колганова; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Київ, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено наукові положення, обґрунтовано теоретико-методичні підходи та практичні рекомендації щодо здійснення інноваційно-інвестиційних напрямів розвитку землеустрою та землепорядкування на місцевому рівні та оцінки їх ефективності в умовах децентралізації влади. Розвинуто класифікацію інноваційних процесів у сфері землеустрою, яка має здійснюватись за розробленою схемою. Обґрунтовано, що найслабшою ланкою в системі інституціонального забезпечення інноваційного розвитку землеустрою є нормування та стандартизація Удосконалено суть землепорядкових інновацій, яка полягає в комплексній організації процесу впровадження та використання результатів науководослідних і дослідно-технологічних землепорядкових робіт, спрямованих на капіталізацію й екологізацію землекористування, напрями інноваційного розвитку землеустрою та землепорядкування в умовах ринкової економіки, інституційне середовище проведення землеустрою та землепорядкування, процес збору інформації про земельні ділянки і права на них тощо, розроблення інвестиційних проектів землеустрою, методичні підходи до оцінки ефективності інноваційних проектних рішень, структуру та зміст інвестиційного проекту землеустрою сільськогосподарських підприємств у контексті інновацій, методичні засади визначення економічної та екологічної ефективності інновацій у сфері землеустрою та землепорядкування, що полягають в удосконаленні їх показників. Одержано результати, що сприяють вирішенню важливого практичного завдання інноваційно-інвестиційної ефективності здійснення землеустрою та землепорядкування для місцевого рівня.

Шифр НБУВ: РА450820

1.У.165. Інструментарій місцевого економічного розвитку: теорія, методологія, практика: монографія / А. І. Ковальов, Т. С. Корольова, Н. В. Сментина, Т. В. Павлова, В. А. Карпов, А. А. Фіалковська, І. М. Котова; ред.: А. І. Ковальов; Одеський національний екон. ун-т. — Київ: Гуляєва В. М., 2021. — 412 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 351-380. — укр.

Розкрито концептуальні положення забезпечення місцевого економічного розвитку. В основу наукових напрацювань покладено визнання трансформаційного внеску ролі стейкхолдерів у стимулюванні та забезпеченні сталою розвитку територіальних

громад на основі Глобальних Цілей сталого розвитку в контексті формування національної економічної політики. Висвітлено особливості й умови застосування окремих інструментів місцевого економічного розвитку та методико-прикладні аспекти забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Основну увагу акцентовано на потенціалі співробітництва територіальних громад у частині методології та напрямів реалізації державної стимулюючої політики. Зазначено, що результати дослідження нададуть змогу розробникам стратегічних документів місцевого економічного розвитку планувати розвиток територіальних громад з урахуванням стратегічних інтересів, визначених із залученням усіх зацікавлених сторін, коригувати стратегічні плани з огляду на зміни зовнішнього світу та політики держави на шляху подолання економічних наслідків пандемії.

Шифр НБУВ: ВА849721

1.У.166. Конкурентна стратегія регіонального розвитку / С. О. Ракницька, О. М. Жусь, В. В. Гуцало // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 132-137. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Досліджено особливості та чинники набуття конкурентних переваг регіону. На відміну від статичних факторів, конкурентні переваги, що виникають у результаті людської діяльності, мають динамічний характер і можуть створюватися, змінюватися та розвиватися з часом. Це забезпечує можливості розвитку регіону за умови послідовного впровадження відповідної стратегії. З'ясовано, що існує проблема хаотичної забудови історико-архітектурних центрів, зон рекреаційного призначення, що поглиблює дисбаланс планувальної структури міста, тому необхідний дієвий механізм не лише запобігання спонтанної забудови, але й вирішення вже наявних проблем міста та формування нових мікрорайонів, забезпечених комплексом необхідних інфраструктурних об'єктів. Визначено, що негативні наслідки забудови в м. Одеса можна компенсувати за рахунок реалізації концепції ірозумної міста. Обгрунтовано, що це надасть змогу підвищити рівень конкурентоспроможності регіону.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.167. Концептуалізація інноваційного ландшафту в контексті сталого розвитку регіону / В. А. Омеляненко // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 52-57. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

В умовах України особливого значення набуває забезпечення сталого розвитку на рівні окремих територій. При цьому удосконалення управління процесами сталого розвитку має здійснюватися з урахуванням ключових аспектів, пов'язаних інноваціями. У цих умовах концепція інноваційного ландшафту допомагає зосередитися на формуванні конкурентних переваг і на їх основі розробити стратегії сталого розвитку. Проведений аналіз існуючих досліджень надав змогу зробити висновок, що теоретико-методологічні та практичні аспекти вироблення інноваційної політики в контексті сталого розвитку потребують подальшої конкретизації. Мета роботи — концептуалізація інноваційного ландшафту контексті сталого розвитку територій. На основі проведеного аналізу інноваційний ландшафт визначено як інтеграційну сукупність показників, включаючи соціально-економічні умови, результативність діяльності державних органів управління, використовуваних інноваційні інструменти управління, інноваційні господарюючі суб'єкти, наявність і якість інноваційної інфраструктури, ступінь розвитку кластерних взаємозв'язків тощо, що спрямовані на вирішення проблем соціально-економічного розвитку. На основі узагальнення досліджень і результатів досліджень автора визначено, що використання концепції інноваційного ландшафту та розвиток відповідного прикладного підходу відкриває широкі можливості формування та управління просторово вкоріненими структурами інноваційних взаємодій науки, освіти, бізнесу та громад. Обгрунтовано, що інноваційний ландшафт варто розглядати на регіональному рівні та рівні територій. Визначено, що для формування інноваційного ландшафту сталого розвитку регіону необхідно використовувати нові інноваційні практики, можливості та виклики, що виникають на локальному рівні відповідно до цих тенденцій, що можливо здійснити в рамках механізму інноваційного аудиту, який визнає ці тенденції та підтримує управління інноваціями.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.168. Місце малого аграрного підприємництва в розвитку об'єднаних територіальних громад / В. О. Шишкін // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 7-20. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

В Україні продовжує зростати кількість організацій холдингового типу та їх земельний банк, «витісняючи» з аграрної економіки малих та середніх товаровиробників, тому починаючи з 2019 року політика держави переорієнтувалася на посилену підтримку малих та дрібнотоварних фермерських господарств, а після української реформи децентралізації саме від ефективності використання керівництвом об'єднаних територіальних громад нових інструментів, які вони отримали залежить розвиток малого та середнього бізнесу. Постановка проблеми. Сьогодні актуалізація питання місцевого економічного розвитку вимагає значних фінансових ресурсів від об'єднаних територіальних громад

(ОТГ). А формування їх бюджету залежать від ефективної діяльності аграрного сектора. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними питаннями із дослідження проблематики малого аграрного підприємництва в розвитку ОТГ займалися такі науковці Інституту економіки НАНУ, Інституту аграрної економіки НААН України, як Шемякін Д., Фінагіна О. В., Лисецький А. С., Онищенко О. М., та інші вітчизняні та іноземні вчені. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Питання впливу децентралізації на розвиток сільськогосподарської сфери ОТГ потребує деталізації та подальших наукових досліджень. Мета роботи — дослідити теоретичний аспект організаційно-правових засад формування ОТГ в Україні, оцінити актуальний стан малого аграрного бізнесу та простежити його взаємозв'язок з діяльністю ОТГ з метою економічного розвитку регіону. Використано сукупність загальнонаукових методів пізнання та спеціальних методів економічних досліджень, а саме: аналізу та синтезу, узагальнення і порівняння, системно-структурний і порівняльний аналіз, систематичний метод пізнання економічних процесів і явищ, індексний метод і метод статистичних групувань для аналізу діяльності ОТГ у розвитку агропромислового комплексу України. У ході дослідження визначено, що в Україні заходи державної влади є основним гальмом розвитку агропромислового підприємництва в ОТГ, тому що створює вкрай несприятливий клімат для розвитку малого та середнього підприємництва або взагалі забороняє його. Висновки: саме агропромислова сфера громади є основним засобом забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних ОТГ та ефективного функціонування сільських територій, тому що з розвитком фермерства збільшуються можливості вирішення проблеми зайнятості на селі та відродження територій в цілому.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.169. Перспективи формування нових робочих місць у регіонах України у контексті розвитку цифрової економіки / Д. А. Довбенюк // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 97-102. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Висвітлено питання розвитку цифрової економіки у регіонах України та її впливу на регіональні ринки праці. Досліджено важливість розвитку цифрової економіки у сучасному світі. Надано визначення понять «цифрова економіка» та «регіональний ринок праці». Проаналізовано основні компоненти цифрової економіки. Досліджено рівень доступу населення регіонів до Інтернету як основної технічної бази розвитку цифрової економіки. Здійснено порівняння рівня зайнятості регіону та рівня доступу населення до Інтернету. Проаналізовано попит та пропозицію на фахівців ІТ-галузі в регіонах України. Визначено найсприятливіші регіони для створення нових робочих місць цифрової економіки. Досліджено діяльність державних установ та організацій щодо регулювання цифрової економіки в Україні та його вплив на регіональні ринки праці.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.170. Пріоритетні тенденції розвитку туристичної індустрії Запорізької області / О. А. Марченко, А. А. Постол // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 47-50. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Проаналізовано особливості регіонального розвитку туристичної індустрії Запорізької обл., розглянуто пріоритетні тенденції їх розвитку. Визначено, що в умовах зміни сучасної геополітичної ситуації в державі Запорізька обл. одержала додаткові можливості розвитку національного туризму.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.171. Просторова диференціація туристичної привабливості регіонів України / О. В. Харченко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 209-216. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Проведено комплексне дослідження проблем просторової диференціації туристичної привабливості в розрізі регіонів України. Визначено основні складові диференціації та виявлено, що оцінка туристичної привабливості окремих регіонів з точки зору просторової диференціації є основою для формування ефективного та прибуткового туристичного бізнесу, визначає особливості та структуру регіонального туристичного продукту, нові туристичні маршрути, формування пріоритетних напрямів тощо. У ході аналізу літературних джерел відомих учених-економістів було зроблено авторське визначення категорії «просторова диференціація» у сфері туризму. Узагальнено основні фактори, що характеризують туристичну привабливість регіонів України, за допомогою яких можна здійснювати оцінку туристичної привабливості відповідних регіонів для виявлення найперспективніших напрямів розвитку туристичної сфери та подолання просторової диференціації, що дозволить розробити в майбутньому ефективну стратегію сталого розвитку туризму в регіонах. Запропоновано авторське визначення поняття «туристична привабливість регіону», яке враховує всі теоретико-методичні та практичні дослідження проблеми. Визначено методи для вирішення проблем багатовимірною оцінювання та обгрунтовано, що метод таксономічного аналізу відрізняє простота математичного апарату, відсутність будь-яких вимог до сукупності досліджуваних об'єктів, більш зручний масштаб отриманих оцінок, що полегшують аналіз і ранжування об'єктів. Запропоновано схему проведення

таксономічного аналізу з використанням факторного аналізу, головною метою якого є скорочення кількості індикаторів і визначення структури взаємозв'язків між ними. Розроблено матрицю стандартизованих значень індикаторів та зроблено висновки, що використання економіко-математичної моделі, яку оснований на таксономічному аналізі, надає змогу сформувати обґрунтовані набори індикаторів та одержати рейтинги регіонів України за рівнем економічної складової туристичної привабливості. Практичне застосування цього методу показано у визначенні прогресивних і депресивних регіонів України у сфері надання туристичних послуг.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.172. Регіональні особливості інноваційного розвитку: монографія / І. В. Задорожна; ДВНЗ «Ужгородський нац. ун-т». — Ужгород: Говерла, 2021. — 251 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 185-204. — укр.

Запропоновано узагальнену модель факторів сприяння інноваційному розвитку регіону з формуванням дієвого регіонального управлінського ядра, діяльність якого сприятиме процесу реалізації інноваційних проєктів і програм. Побудовано й розраховано множинно-регресійну багатофакторну модель інноваційного розвитку регіону, яка враховуватиме підходи до збереження навколишнього природного середовища. Запропоновано заходи щодо удосконалення інноваційної системи регіону. Узагальнено науково-теоретичні, методичні і прикладні засади інноваційного розвитку регіону в умовах трансформаційних змін. Проаналізовано підходи до процесу забезпечення інноваційного регіонального розвитку та розуміння його сутності. Розглянуто методичні підходи до дослідження інноваційного розвитку регіону в контексті складної і динамічної соціально-економічної системи. Досліджено стан та динаміку інноваційного розвитку Карпатського регіону і України в цілому. Проаналізовано сукупність інноваційних індикаторів, що сприяло детальному аналітичному оцінюванню регіональних особливостей інноваційного розвитку та виявленню інноваційного потенціалу пріоритетних сфер і видів економічної діяльності. Досліджено й систематизовано функціональність інституційного забезпечення інноваційного розвитку регіону. Здійснено аналіз обсягу фінансування інноваційної діяльності Закарпаття стосовно областей Карпатського регіону та України. Розглянуто зарубіжний досвід інноваційного розвитку економіки та інституційного забезпечення зазначеного процесу.

Шифр НБУВ: ВА851184

1.У.173. Реформа адміністративно-територіального устрою в Україні як чинник зміцнення територіального розвитку / А. О. Двігун // *Rev. of Transport Econ. and Management*. — 2020. — Вип. 3. — С. 79-86. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Досліджено питання реформи адміністративно-територіального устрою в Україні як чинника зміцнення територіального розвитку. Надано оцінку тенденцій процесів децентралізації в Україні та ефективності виконання місцевими органами влади децентралізованих функцій за показниками обсягів одержаних на відповідній території доходів та обсягів витраток, обсягів власних доходів, обсягів інвестицій, частки коштів місцевих бюджетів у структурі капітальних інвестицій, створення ЦНАПів та деяких інших показників. Запропоновано низьку рекомендацій щодо територіального розвитку в умовах дії нового адміністративно-територіального устрою в Україні. Мета роботи — дослідити особливості реформи адміністративно-територіального устрою в Україні та визначити її вплив на зміцнення територіального розвитку. У процесі дослідження використано емпірично теоретичний метод, заснований на аналізі статистичних даних, синтезі соціально-економічного стану територіального розвитку та розвитку громад, структурний метод; порівняльного аналізу; абстрактно-логічного узагальнення. Дослідження та одержані наукові результати присвячені новітнім тенденціям територіального розвитку в умовах впровадження в Україні наступного етапу адміністративно-територіальної реформи. Для досягнення зміцнення територіального розвитку в умовах становлення нового адміністративно-територіального устрою запропоновано рекомендації, які можуть бути використані органами державної та місцевої влади.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.174. Стратегії розумної спеціалізації в Україні: розвиток на основі співпраці: колект. монографія / У. Я. Андрусів, К. Є. Бабенко, В. Ю. Грига, Є. П. Дубинський, І. Ю. Єгоров, М. С. Заславська, Г. О. Зелінська, Лю Цзюей, І. Ю. Матюшенко, А. М. Позднякова, Ю. І. Прус, Г. П. Рєкун, Ю. О. Рижкова, В. Б. Родченко, Д. О. Серьогіна, Д. М. Хрицунюва; ред.: І. Ю. Єгоров, В. Б. Родченко; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, НАН України, Державна установа «Інститут економіки та прогнозування». — Харків: Точка, 2020. — 212 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено ключові концепти та інструментарій стратегії розвитку розумної спеціалізації в Україні на основі співпраці. Розкрито особливості формування конкурентних переваг територій та зміцнення колаборацій як основи розбудови регіональних інноваційних стратегій. Виокремлено пріоритети науково-технічного розвитку та узагальнено підходи до вибору напрямів розумної спеціалізації. Розглянуто рамкові умови та інструменти реаліза-

ції стратегії розумної спеціалізації в Україні. Проаналізовано вектори та особливості розвитку регіонів України на засадах розумної спеціалізації. Розкрито роль університетів у реалізації стратегії розумної спеціалізації. Проведено оцінку рівня технологічності продукції переробної промисловості в регіонах України. Досліджено структурні пропорції ціннісної пропозиції сектору вищої освіти в системі інноваційного розвитку економіки. Виокремлено особливості розвитку «розумних» міст в ЄС та Україні. Проведено оцінку рівня збалансованості економічного розвитку регіонів України як передумови стійкості національної економіки.

Шифр НБУВ: ВА850150

1.У.175. Стратегічні пріоритети нарощення ринкового потенціалу регіону / Л. Є. Сімків, О. Л. Гальцова // *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. — 2020. — № 5. — С. 144-149. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Висвітлено питання розробки стратегічних пріоритетів нарощення ринкового потенціалу регіону. Визначено, що використання та нарощення ринкового потенціалу знаходиться прямиї залежності від правильності вибору стратегічних цілей та обґрунтованості документів, які визначають стратегічні засади розвитку країни та її регіонів і мають бути орієнтовані на раціональне використання внутрішнього потенціалу території та її конкурентних переваг, максимальне залучення інновацій. Обґрунтовано, що підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів надасть змогу забезпечити нарощення ринкового потенціалу. Досягнення даної цілі базується на врахуванні комплексу завдань, а саме: забезпечення структурних зрушень в економіці регіонів у відповідності до принципів і пріоритетів стратегії смарт-спеціалізації; підвищення рівня інноваційності економіки регіонів; активізації залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.176. Теоретико-методичні основи формування і зростання регіональних конкурентних переваг / С. С. Нестеренко // *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. — 2020. — № 6. — С. 29-35. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Визначено домінуючі теоретико-методичні основи формування і зростання регіональних конкурентних переваг. Визначено процес формування конкурентних переваг регіону як сукупності внутрішніх можливостей ефективного функціонування регіональної господарської системи, що визначаються наявністю і результативністю використання ресурсів регіону, насамперед інтелектуально-освітнього потенціалу, розробленням і впровадженням інноваційних технологій. Доведено взаємозв'язок факторів зростання конкурентоспроможності економіки регіону та його конкурентних переваг. Обґрунтовано організаційний підхід реалізації конкурентних переваг виробничого комплексу регіону. Сформовано структурно-функціональні характеристики регіональних конкурентних переваг. Визначено провідні етапи регіональної політики у формуванні та реалізації конкурентних переваг. Доведено, що цілеспрямована концентрація матеріальних і фінансових ресурсів у сфері інтелектуально-освітніх послуг здатна підвищити конкурентоспроможність економіки регіону.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.177. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку туристично-рекреаційних кластерів у регіонах України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.05 / О. О. Маслиган; НАН України, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Добишнього. — Львів, 2021. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто теоретико-методологічні засади дослідження туристично-рекреаційних кластерів (ТРК), обґрунтовано практичні рекомендації щодо пріоритетів їх формування та розвитку на регіональному рівні. Виокремлено інтеграційну модель розвитку сфери туризму та рекреації у фокусі переваг і перспектив для регіонів. Окреслено кластерний підхід як такий, що демонструє більше можливостей у фокусі переваг і перспектив регіонального розвитку. Поглиблено понятійно-термінологічний апарат дослідження ТРК і специфіку їх розвитку у сфері туризму та рекреації в регіонах. Виокремлено теоретичну платформу розвитку ТРК у регіонах. Удосконалено теорію систем балансових співвідношень із характеру організації економічної діяльності кластера шляхом конкретизації ознак його ефективності (за станом систем балансування робочого навантаження та критеріями оптимальності). Сформовано підхід до систематизації інституційного середовища розвитку ТРК у регіонах, доповнено понятійно-термінологічну основу інституційного середовища регулювання їх розвитку багаторівневою характеристикою набору інституцій, що визначають рамкові умови функціонування та розвитку економічних суб'єктів кластера і класифікацію конструкцій інституцій, що знаходяться у безпосередньому взаємозв'язку та взаємодії. Поглиблено опис специфіки функціонування ТРК у регіонах України, зокрема окреслено загальні тренди та спеціалізацію. Вивчено практику створення, ідентифікації та розвитку ТРК у регіонах України. Розширено теоретико-прикладне розуміння змісту ТРК у регіоні, визначено особливості і процеси, що обумовлюють їх функціонування та розвиток, а також створено базу для їх державного регулювання з урахуванням зворотної реакції останніх. Вивчено досвід розвитку ТРК у зарубіжних країнах. Висвітлено особливості мережної структури

функціонування ТРК у регіонах України. Розкрито специфіку організаційної регламентації розвитку учасників у межах ТРК у регіонах України. Обґрунтовано модель формування та розвитку ТРК у регіонах. Запропоновано модель виділення пріоритетів ТРК у стратегічному плануванні регіонального розвитку. Поглиблено й обґрунтовано алгоритми забезпечення функціональності ТРК для сталого функціонування регіонів України.

Шифр НБУВ: РА449940

1.У.178. Determining disparities level in Ukraine's region on the base of fuzzy-plural approach / Z. Varnalii, O. Shevchenko // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 6-14. — Бібліогр.: 21 назв. — англ.

Запропоновано інструментарій регулювання диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів на основі використання методів нечіткої логіки, що враховують мінливе середовище і нелінійну динаміку диспропорцій. Визначено рівні диспропорцій: катастрофічний, допустимий, регульований. На основі встановлених діапазонів чинників впливу на диспропорції, змінні та функції належності для значень рівня диспропорцій, розрахованих для кожного регіону, сформовано нечітке логічне виведення — правила відповідності між чинниками впливу на диспропорції й рівнями диспропорцій для кожного регіону.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.179. Regional features of higher education institutions development in the conditions of social challenges / O. Olshanska // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 164-171. — Бібліогр.: 22 назв. — англ.

Сучасний глобалізований простір вищої освіти вимагає від закладів вищої освіти адаптації до соціальних стандартів ЄС. Мета роботи — обґрунтування регіональних особливостей розвитку закладів вищої освіти в умовах соціальних викликів. Доведено, що від стану системи вищої освіти залежить здатність нації долати соціальні виклики шляхом підготовки висококваліфікованих та етичних фахівців, розробки інновацій, стимулювання підприємницької активності молоді та розробки інструментів подолання регіональних проблем. Проаналізовано основні показники розвитку вищої освіти України з урахуванням регіонального аспекту; активність закладів вищої освіти у сфері соціальної відповідальності на основі представлення закладів вищої освіти у міжнародних рейтингах (рейтинг впливу Times Higher Education та світовий рейтинг UI GreenMetric) та приєднання до ініціативи Глобального договору ООН. Обґрунтовано, що розмір та кількість закладів вищої освіти в регіоні не так сильно впливає на їх здатність вирішувати проблеми суспільства, як бажання академічної спільноти брати на себе соціальну відповідальність. Доведено, що головними засадами розвитку закладів вищої освіти України за умов поступової інтеграції до європейського співтовариства та необхідності подолання соціальних викликів є визнання важливості соціальної місії закладів вищої освіти, посилення їх соціальної відповідальності, а також приведення у відповідність співвідношення кількості студентів, аспірантів та докторантів до кількості викладачів та закладів вищої освіти в регіонах.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.102, 1.У.158, 1.У.256, 1.У.262, 1.У.283, 1.У.304, 1.У.492

Економічна статистика. Облік. Економічний аналіз

1.У.180. Методи розподілу витрат на утримання і експлуатацію обладнання при визначенні собівартості промислової продукції / А. В. Непра, Т. М. Болотова, О. М. Голованова // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 85-90. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Розглянуто метод розподілу витрат з утримання та експлуатації обладнання. У багатьох підприємствах промисловості, де в результаті єдиного виробничого процесу виробляється складний асортимент продукції, дуже важливо правильно розподілити витрати за видами виробів. Калькулювання собівартості та кошту ризику витрат на виробництво є основними методами розрахунку собівартості одиниці продукції у промисловості. При розподілі непрямих витрат між окремими виробами або видами продукції слід застосовувати диференційовані методи — залежно від характеру тієї чи іншої витрати, економічної її природи, зв'язку її з процесом формування собівартості продукції. При калькулюванні собівартості продукції виділяються витрати по обслуговуванню виробництва і управління, які об'єднують досить різноманітний склад. У схемах калькуляції на підприємствах промисловості виділено в самостійну статтю велику групу витрат, пов'язаних із роботою обладнання (амортизація виробничого обладнання і транспортних засобів, поточний ремонт обладнання і цехового транспорту, знос малоцінних інструментів, заробітна плата робітників, зайнятих обслуговуванням обладнання, матеріали для утримання обладнання). Встановлено, що досить точні

результати також застосовуються в ряді галузей промисловості. Наприклад, метод розподілу непрямих витрат дозволяє обґрунтовано розподілити витрати по утриманню та експлуатації обладнання, що дає можливість більш точно розрахувати собівартість продукції і прийняти на цій основі управлінські рішення.

Шифр НБУВ: Ж100602

Бухгалтерський облік та аудит

Облік та аудит в окремих країнах

1.У.181. Аналізування міжнародних стандартів із гармонійного розвитку / В. Ю. Харчук // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 111-117. — Бібліогр.: 27 назв. — укр.

Розглянуто питання застосування існуючих міжнародних стандартів, що спрямовані на сприяння адаптації та підтримання впровадження гармонійного розвитку суб'єктами господарювання. Наведено детальну характеристику кожного з них та представлено особливості використання цих стандартів у практиці підприємств. Наведено результати аналізування активності вітчизняних підприємств у формуванні та поданні звітів із гармонійного розвитку до Глобальної ініціативи зі звітності протягом 2010 — 2020 рр. Одночасно висвітлено питання особливостей застосування стандартів ESG та SASB у практиці закордонних компаній. За результатами проведеного дослідження сформовано висновки щодо переваг від застосування окреслених стандартів для українських підприємств. Одержані результати будуть корисними як представникам бізнесу, що перебувають на шляху побудови та демонстрації відповідального бізнесу, так і дослідникам гармонійного розвитку на макро- та мікрорівнях.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.182. Визнання активів із права користування та окремі аспекти організації їх обліку / О. О. Сидоренко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 188-192. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Досліджено методичні засади визнання та окремі аспекти організації обліку активів із права користування у суб'єктів господарювання відповідно до міжнародного стандарту фінансової звітності 16 «Оренда». Виявлено, що питання визнання активів із права користування у суб'єктів господарювання в Україні відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності є малодослідженими як з теоретичного, так і практичного погляду з урахуванням значних змін у методологічній базі за останні роки. Виділено особливості визнання активів із права користування шляхом розроблення дерева прийняття рішення щодо визнання активів із права користування та запропоновано систему рахунків бухгалтерського обліку, які слід додати до діючого плану рахунків або деталізувати з метою забезпечення повного, достовірного та неупередженого відображення інформації про активи з права користування в обліку та звітності.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.183. Економічний аналіз діяльності аудиторських фірм: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / В. В. Савицький; Державний університет «Житомирська політехніка». — Житомир, 2020. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито напрями трансформації теорії, організації та методики економічного аналізу діяльності аудиторських фірм. Обґрунтовано, що економічний аналіз як система оцінки ефективності діяльності аудиторських фірм має враховувати двоєдиний прояв такої діяльності: як суб'єкта незалежного фінансового контролю та як суб'єкта господарювання. Розроблено інформаційну модель господарської діяльності аудиторських фірм як об'єкта економічного аналізу, на основі чого визначено напрями трансформації складових системи економічного аналізу та взаємозв'язків між ними. Обґрунтовано напрями трансформації інформаційних запитів користувачів та на основі цього запропоновано методичні положення щодо оцінки ефективності використання та формування фінансового та кадрового потенціалів аудиторських фірм.

Шифр НБУВ: РА447388

1.У.184. Національні та міжнародні стандарти обліку: імплементація і практики / Н. В. Рунчева, А. С. Бритвенко, В. Д. Туварчі // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 122-129. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Розглянуто міжнародні стандарти фінансової звітності та підходи до імплементації у всесвітню облікову систему.

Шифр НБУВ: Ж73543

Див. також: 1.У.186

Бухгалтерський облік в Україні

1.У.185. Облік зовнішньоекономічної діяльності: підручник / П. М. Герасим, С. Є. Шутка, Г. М. Воляник, Н. І. Колінько; Національний лісотехнічний університет України, Університет Яна Кохановського в Кельцах. — 2-ге вид., допов. і

перероб. — Львів: Галицька видавнича спілка, 2021. — 443 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 426-434. — укр.

Розглянуто предмет та об'єкти обліку зовнішньоекономічної діяльності, договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку. Викладено питання обліку валютних операцій та обліку операцій з експорту.

Шифр НБУВ: ВА851269

1.У.186. Облік, аналіз і контроль в управлінні суб'єктами економіки: тези доп. VI міжнар. студент. наук. конф., Львів, 10 листоп. 2020 р. / нац. ун-т «Львівська політехніка», «Облік, аналіз і контроль в управлінні суб'єктами економіки», міжнародна студентська наукова конференція. — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. — 175 с.: табл. — укр.

Розкрито актуальні тематичні напрями та проблемні аспекти і перспективи наукових досліджень. Визначено актуальні проблеми бухгалтерського, управлінського та податкового обліку і шляхи вирішення. Зазначено проблеми та перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні. Наведено проблеми розвитку економічного аналізу та його застосування у прийнятті управлінських рішень на практиці. Визначено шляхи реформування внутрішнього та зовнішнього контролю і подолання економічних проблем підприємств. Розкрито проблеми та перспективи використання інформаційних технологій в обліку, аналізі та аудиті.

Шифр НБУВ: ВА851858

1.У.187. Обліково-аналітичне забезпечення корпоративного управління: теорія і методологія: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / В. Ю. Парук; Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено поняття «корпоративні структури». Обґрунтовано сутність і визначено риси вітчизняної моделі корпоративного управління (КУ). Проведено історичний аналіз облікового забезпечення в системі КУ. Виокремлено напрями інституційних досліджень у сфері бухгалтерського обліку в Україні. Визначено теоретичні засади агентської проблеми у корпоративних структурах (КС). Розглянуто види інформаційної асиметрії, наведено їх характеристику. Класифіковано шляхи вирішення наслідків виникнення агентської проблеми у КС. Розроблено концептуальні засади облікової прозорості у КС. Обґрунтовано загальні характеристики креативних облікових практик як елементи системи КУ. Виокремлено й описано шляхи мінімізації креативних облікових практик у системі КУ. Визначено напрями вдосконалення додаткового розкриття облікової інформації в системі КУ. Підготовлено концептуальні засади інтегрованої звітності у КС. Розроблено структуру системи аналітичного забезпечення КУ, обґрунтовано її складові. Доведено доцільність застосування моделі М. Д. Беніша для проведення аналізу прозорості корпоративної звітності. Сформовано теоретико-методичні засади здійснення аналізу рівня специфічності активів КС. Удосконалено методіку аналізу форм додаткового розкриття корпоративної інформації для потреб стейкхолдерів.

Шифр НБУВ: РА450246

1.У.188. Практикум з бухгалтерського обліку: навч. посіб. / В. Є. Слюсаренко; ДВНЗ «Ужгородський нац. ун-т». — Херсон: Олді Плюс, 2021. — 498 с.: іл. — Бібліогр.: с. 493-498. — укр.

Викладено основи формування первинних документів, логіку організації системи знань стосовно сутності виникнення господарських операцій та їх документального підтвердження, що становить основу бухгалтерського обліку. Систематизовано нормативно-правову документацію, що регулює організацію та методологію ведення бухгалтерського обліку, починаючи від фіксації господарських операцій у первинній документації, відображення їх в облікових регістрах і відображення узагальненої інформації щодо господарської діяльності у фінансовій звітності. Надано алгоритм заповнення всієї облікової документації з окремих ділянок обліку, що має велике значення для глибокого засвоєння теоретичного матеріалу та надбання практичних навичок з бухгалтерського обліку.

Шифр НБУВ: ВА851980

1.У.189. Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку на основі якісного підходу: монографія / Т. Ф. Плахтій; Житомирський державний технологічний університет. — Житомир: О. О. Євенок, 2017. — 303 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено існуючі проблеми і сформульовано перспективи застосування якісного підходу в розвитку теорії та методології бухгалтерського обліку. Розкрито розуміння суті якості як філософської й економічної категорії, обґрунтовано її види в контексті облікової проблематики. Розроблено теоретичні аспекти оцінки якості облікової інформації. Запропоновано шляхи розвитку теорії та методології регулювання національної системи бухгалтерського обліку. Вдосконалено теоретико-методичні аспекти організації обліку в напрямі забезпечення якості фінансової звітності підприємства. На основі аналізу існуючих моделей оцінки якості облікової інформації та використання кваліметричного інструментарію розроблено методіку оцінки якості фінансової звітності підприємства.

Шифр НБУВ: ВА850822

Бухгалтерський облік в цілому

1.У.190. Облік в умовах інституційних змін: теорія та методологія: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Н. В. Семенішена; Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Наведено вирішення наукової проблеми, пов'язаної з розвитком теорії та методології обліку в умовах інституційних змін. Виокремлено етапи генезису та формування облікових парадигм під впливом інституційних змін. Структурні елементи, запити (потреби), умови, можливості формалізовано у систему функціоналів для ідентифікації критичних ознак появи нової парадигми. Побудовано схему загальної інституційної парадигми обліку, яка реалізується в Україні. Запропоновано архітектуру системи організації, що беруть участь у забезпеченні розвитку обліку в Україні, побудовано схему їх взаємозв'язків та обґрунтовано функції. Умотивовано використання показника ВВП як критерію оцінки впливу стандартизації обліку на рівень розвитку національних економік. Обґрунтовано структурні компоненти бухгалтерського обліку як інституційного дискурсу, подано означення бухгалтерського дискурсу. Доведено доцільність внесення уточнень у чинні нормативні акти вищого порядку, сформульовано їх зміст у частині розширення переліку суб'єктів обліку та їх відповідальності в умовах діджиталізації. Обґрунтовано підхід до визначення рівня ентропії в бухгалтерському обліку, здійснено його формалізацію. Досліджено вплив ізоморфізму на звітність суб'єктів господарювання. Розроблено рекомендації щодо формування показників нефінансової звітності, визначено кваліфікаційні вимоги до фахівців, які займаються її складанням.

Шифр НБУВ: РА450664

1.У.191. Облікова політика підприємства: підручник / О. Р. Кіляр, О. І. Павликівська, Л. І. Марущак, Г. І. Ляхович; Тернопільський нац. техн. ун-т ім. І. Пулюя. — Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. — 241 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 162-166. — укр.

Висвітлено суть облікової політики підприємства. Охарактеризовано етапи формування, принципи та методи формування облікової політики. Увагу приділено встановленню технології обліку, принципам встановлення методології обліку, становленню облікової політики для необоротних і оборотних активів.

Шифр НБУВ: ВА849936

1.У.192. Облікове забезпечення управління витратами на якість продукції / О. Т. Поліщук, Ю. О. Бернадська // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 326-331. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Досліджено суть витрат на якість продукції, їх значення та необхідність, достовірність відображення в системі бухгалтерського обліку, що забезпечить ефективність прийняття управлінських рішень і запровадження системи управління витратами підприємства, у тому числі в частині витрат на якість продукції. Проаналізовано підходи до суті витрат на якість, обґрунтовано дослідження науковців щодо необхідності таких витрат у системі управління витратами підприємства та системі управління якістю продукції. Розглянуто підходи до доцільності класифікації витрат на якість виходячи із запитів менеджерів різного рівня управління, а також формування їх номенклатури та переліку в частині витрат на забезпечення якості та на виправлення браку. Обґрунтовано необхідність запровадження системи обліку витрат на якість продукції як інформаційної складової прийняття ефективних управлінських рішень. Розглянуто пропозиції дослідників щодо відображення витрат на якість в системі бухгалтерських рахунків. Запропоновано узагальнений алгоритм процесу організації обліку витрат на якість продукції, що передбачає: встановлення завдань обліку витрат на якість; визначення об'єктів обліку та класифікації таких витрат, методів оцінки витрат на якість продукції, системи рахунків; розробка комплексу документального забезпечення. Обґрунтовано складові кожного із етапів даного алгоритму. Встановлено, що ефективність системи управління витратами на якість залежить від достовірного обліково-аналітичного забезпечення на всіх етапах господарського процесу їх виникнення, накопичення, розподілу та списання.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.193. Складові облікової політики щодо паливно-мастильних матеріалів / К. А. Пилипенко, С. О. Бегмат // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 118-121. — Бібліогр.: 6 назв. — укр.

Висвітлено основні зміни у порядку формування облікової політики щодо паливно-мастильних матеріалів.

Шифр НБУВ: Ж73543

Бухгалтерський облік у галузях народного господарства

1.У.194. Моніторинг стану управлінського обліку на підприємствах сфери послуг у контексті підвищення ефективності витрат операційної діяльності / О. М. Вітер, О. В. Килин, Н. А. Свелеба // Держава та регіони. Сер. Економіка та

підприємство. — 2020. — № 5. — С. 117-123. — Бібліогр.: 4 назв. — укр.

Досліджено роль управлінського обліку в системі управління підприємством. Запропоновано підхід до оцінки поточного стану управлінського обліку підприємства з урахуванням специфіки його діяльності. Систематизовано перелік об'єктів перевірки стану системи управлінського обліку. Зазначено специфічні об'єкти для підприємств сфери послуг, а саме формування інформації про трансакційні витрати, аналіз прибутковості покупців, аналіз витрат на якість, показники якості, метод трансфертного ціноутворення. Сформовано анкету для тестування стану управлінського обліку на підприємстві. Проведено порівняння цільового і поточного стану управлінського обліку підприємства відповідно до визначених складників. Виявлено проблеми поширення та окреслено шляхи впровадження системи управлінського обліку на підприємствах.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.195. Облік витрат і калькулювання собівартості послуг авіакомпаній: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Аль-Газу; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2020. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Представлено комплексне вирішення проблем удосконалення обліку експлуатаційних витрат і калькулювання собівартості авіапослуг шляхом розробки теоретичних і практичних рекомендацій, які ґрунтуються на засадах соціально-орієнтованої економіки та спрямовані на забезпечення інформаційних потреб управління авіакомпанією. Досліджено вплив галузевих особливостей авіакомпаній на формування складу та структури експлуатаційних витрат, уточнено їх класифікацію у відповідності до потреб обліку й управління. Доведено низьку ефективність чинних методів обліку витрат авіакомпаній та запропоновано використання гібридної (комбінованої) моделі обліку, що включає елементи нормативного, змінного та процесно-орієнтованого підходів до калькулювання собівартості авіапослуг. Окреслено домінуючі облікової політики в частині управління експлуатаційними витратами авіакомпаній. Запропоновано модель оцінювання якості виконання норм Наказу про облікову політику. Надано практичні рекомендації щодо використання моделі ступеневого покриття витрат при формуванні собівартості авіарейсів і визначенні фінансових результатів авіакомпанії. З метою зниження непродуктивних витрат сформовано концепцію комплексного відображення відхилень фактичних витрат від стандартів у системі бухгалтерського обліку, що ґрунтується на принципах «стандарт-кост», запропоновано модель облікового відображення впливу виявлених відхилень на фінансовий результат авіакомпанії. Розвинуто методичні засади формування фінансових результатів із метою зниження інформаційної асиметрії при задоволенні запитів різних груп стейкхолдерів гармонізації їх інтересів щодо оцінювання ефективності діяльності авіакомпанії.

Шифр НБУВ: РА450342

1.У.196. Облікове забезпечення управління бюджетними коштами закладів вищої освіти в умовах створення сервісної держави: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Л. П. Коритник; ДВНЗ «Київський національний екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено й обґрунтовано уніфіковані теоретико-методологічні та організаційно-методичні положення облікового забезпечення бюджетного процесу у ЗВО на основі використання НП(С)БОДС в умовах розбудови сервісної держави та реалізації засад прозорості. Сформовано концептуальні засади розбудови сервісної держави через зміну методології та методики обліку фінансування з утримання суб'єктів державного сектора на надання ними державних послуг. Розроблено порядок розподілу витратків державного бюджету для фінансування державних послуг на основі показника «собівартість». Визначено напрями побудови нормативно-правової регламентації формування собівартості державних послуг. Здійснено класифікацію та групування витрат за складом і цільовим призначенням з урахуванням способу їх віднесення на собівартість. Визначено методологічні засади, досліджено й узагальнено методичні підходи до обліку витрат ЗВО та калькулювання собівартості освітніх послуг. Обґрунтовано роль і значення управлінського обліку у прозорості бюджетного процесу як системи обліково-аналітичної інформації, що генерує дані про показник собівартості державних послуг і його структуру. Розроблено уніфіковану систему облікового забезпечення бюджетного процесу шляхом гармонізації механізмів бюджетування, обліку витрат, калькулювання та звітування. Сформовано напрями вдосконалення форм фінансової звітності та результативних показників бюджетних програм через розкриття інформації про структуру витрат і показник собівартості. Обґрунтовано передумови запровадження нефінансового звітування ЗВО як інструменту вдосконалення показників для розподілу обсягів фінансування та прозорості бюджетного процесу.

Шифр НБУВ: РА450046

1.У.197. Організація та особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи розрахункових операцій / Т. П. Мац // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 108-114. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Надано визначення поняття судово-бухгалтерської експертизи та окреслено її роль і значення в забезпеченні національної економічної безпеки держави, розглянуто предмет, з'ясовано об'єкти, суб'єкти судово-економічної експертизи. Наведено схему судово-економічної експертної діяльності в Україні. Увагу надано дослідженню розрахункових операцій щодо незаконного отримання та нецільового використання кредитних коштів, виплати заробітної плати працівникам, перевірці цільового використання коштів та касових операцій.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.198. Реформування бухгалтерського обліку ЖКГ в умовах діджиталізації / Ю. М. Радзіховська // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 5. — С. 124-128. — Бібліогр.: 5 назв. — укр.

Розглянуто системи бухгалтерського обліку та аналізу, в яких переважають методи, які виставляють вирішення тактичних завдань із мінімальною підтримкою реалізації стратегічних цілей. Зазначена ситуація спричинена моноаспектністю облікової звітності, показники якої відрізняються надійністю та зрозумілістю, проте такої інформації недостатньо для користувача для розроблення стратегій, які забезпечують зміцнення конкурентних позицій та активізацію діяльності житлово-комунального підприємства. Подолання цієї методологічної неузгодженості в контексті організації ефективної системи управління можливе за умови реалізації збалансованої системи показників, що є необхідним інструментарієм формування інформаційного забезпечення управління. У сучасних умовах необхідно здійснювати комплекс заходів щодо вдосконалення цифровізації діяльності для підтримки конкурентоспроможності на ринку та підвищення прибутковості.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.199. Роль обліку в припиненні незаконних рубок лісу / В. В. Чудовець, І. В. Рябушко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 310-318. — Бібліогр.: 26 назв. — укр.

Досліджено вплив належним чином організованої системи бухгалтерського обліку в лісгосподарських підприємствах на припинення незаконних рубок лісу. Проаналізовано тенденції розвитку та стан облікового забезпечення підприємств лісової галузі, які впливають на обсяги незаконних рубок. На основі дослідження податкового законодавства та статистичних даних щодо обсягів рубок за видами та системами, а також розміру надходжень від рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів обґрунтовано необхідність відміни норм щодо зниження рентної плати по вибіркових рубках, а також рубок з формування та оздоровлення лісів. Встановлено проблему обліково-методологічного характеру, що сприяє незаконним рубкам, — невідображення в обліку та фінансовій звітності біологічних активів лісу. Це є фундаментальною проблемою обліку в лісовій галузі, яка не дозволяє забезпечити належний контроль за збереженням і відтворенням лісових ресурсів, сформувати реальну вартість лісу, собівартість виробленої продукції та достовірно оцінити роботу галузі в цілому. Обґрунтовано необхідність подальшого впровадження електронного обліку деревини та його максимальне поєднання з обліковою системою лісгосподарських підприємств. Запропоновано впровадити в Україні: інвентаризацію та оцінку вартості лісів, у тому числі за допомогою лазерного сканування; створення цифрових карт лісів; формування та використання ДНК баз деревини та ін. Зроблено висновки про наявність правових, організаційних, методологічних і технічних факторів, які стосуються обліку та упереджують незаконні рубки лісу.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.200. Management accounting: tutorial / L. V. Hut-salenko, O. M. Kolesnikova, I. M. Lepetan, U. O. Marchuk, L. V. Melyankova. — Kyiv: NULES of Ukraine, 2020. — 338 p.: fig., tab. — Бібліогр. в кінці розд. — англ.

The content of the tutorial corresponds to the curriculum of the discipline Management Accounting. The attention is paid to the general aspects of the organizational component and methods of management accounting. A separate section is devoted to the characteristics of management accounting in enterprises of agricultural sector of economy. The study material is supplemented with figures, tables and self-test questions.

Шифр НБУВ: 1В228299

Див. також: 1.Ч.1065

Бухгалтерський облік на підприємстві

1.У.201. Бухгалтерський облік витрат на заходи з охорони праці на підприємстві в умовах пандемії COVID-19 / Н. В. Якименко-Терещенко, Т. В. Давидюк, І. А. Петрова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 43-49. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методичні засади механізму облікового відображення витрат підприємства на заходи з охорони праці. Проаналізовано статистичні дані щодо виробничого травматизму, зафіксованого на підприємствах, з деталізацією по областях. Узагальнено порядок відображення в системі бухгалтерському обліку витрат на засоби індивідуального захисту, спецхарчування

й обов'язкові методологія, навчання з питань охорони праці. Запропоновано методику відображення в обліку витрат на захист працівників підприємств від COVID-19. Розроблено форму внутрішнього звіту для відображення обсягу таких витрат, що надасть змогу управлінням аналізувати динаміку та відхилення фактичних витрат компанії на заходи з охорони праці від запланованих, що сприятиме підвищенню обґрунтованості прийняття управлінських рішень щодо ефективності заходів з охорони праці.

Шифр НБУВ: Ж23244/еко. та підпр.

1.У.202. Облікова політика підприємств щодо нематеріальних активів: засадничі принципи та особливості формування / О. О. Дядюн // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 302-309. — Бібліогр.: 21 назв. — укр.

Досліджено теоретико-практичні засади формування облікової політики щодо нематеріальних активів підприємства з урахуванням концептуальної основи складання фінансової звітності — П(С)БО чи МСФЗ. Здійснено аналіз і узагальнення вимог нормативних актів, а також наукових праць багатьох учених щодо розуміння сутності поняття «облікова політика». Виділено два ключові напрями розуміння облікової політики вітчизняними науковцями: конкретизований (опис альтернативних рішень) і широкий (розкриття додаткового масиву інформації на додаток до вибору з дозволених альтернатив). Запропоновано авторський підхід до розуміння облікової політики в частині нематеріальних активів: це опис обраних підприємством рішень з низки альтернатив, передбачених стандартами (П(С)БО чи МСФЗ), щодо визнання, оцінки, подання та розкриття інформації про нематеріальні активи, а також інших аспектів, що визнані суттєвими. Розглянуто підходи вітчизняних науковців до ідентифікації основних елементів облікової політики, пов'язаних з нематеріальними активами. На основі вивчення альтернативних вимог МСБО 38 запропоновано мінімальний набір елементів облікової політики підприємства щодо нематеріальних активів, а також визначено ключові відмінності в підходах до складання облікових політик за П(С)БО порівняно з МСФЗ. Проаналізовано доречність розкриття податкових аспектів в обліковій політиці. Запропоновано підходи до вдосконалення облікової політики та забезпечення її інноваційного характеру через наведення в ній самостійних рішень підприємства щодо розкриття інформації про нематеріальні активи в широкому розумінні цього поняття.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.203. Організація бухгалтерського процесу на підприємстві: навч. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти магістра спец. 071 «Облік і оподаткування» освіт.-проф. програм «Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством» та «Оподаткування» / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Н. С. Чакалова; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: ЗНУ, 2021. — 199 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 192-199. — укр.

Розкрито питання організації бухгалтерського процесу на підприємстві, а саме наведено: накази про облікову політику та організацію обліку, графіки документообігу, оперограми первинних документів, робочий план рахунків, схеми руху первинних документів, посадові інструкції та інші. Викладено основи організації обліку, в яких розподілено окремо накази про облікову політику та організацію обліку, описано функціонування облікових підрозділів, бухгалтерський контроль та відповідальність за порушення.

Шифр НБУВ: ВА849979

1.У.204. Управління розрахунковими операціями в системі обліку підприємства: вітчизняний та міжнародний досвід / К. А. Пилипенко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 134-139. — Бібліогр.: 2 назв. — укр.

Надано обґрунтування теоретичних, організаційних та методологічних положень організації вітчизняного та міжнародного бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Проведено аналіз кредиторської заборгованості. Відображено рівні законодавчо-нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Наведено складові облікової політики ПП «імені Калашника» та результати комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників. Розроблено рекомендації щодо вдосконалення методики організації бухгалтерського обліку розрахунків.

Шифр НБУВ: Ж73543

Див. також: 1.У.141, 1.У.188-1.У.189, 1.У.353

Бухгалтерський облік у сільському господарстві

1.У.205. Обліково-аналітичне забезпечення в системі ризиків та загроз економічної безпеки аграрних підприємств України: монографія / С. І. Василішин; Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва. — Харків: Друкарня Мадрид, 2020. — 419 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 316-356. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення організації обліково-аналітичного забезпечення в системі загроз і ризиків економічної безпеки аграрних підприємств України. Розроблено тео-

ретичний концепт розширення місії та спроможності інституту бухгалтерського обліку в умовах впливу інституціональних факторів. Вдосконалено теоретико-методичну платформу посилення результативності управління ризиками економічної безпеки. Оцінено відповідність методології обліку сільськогосподарської діяльності вимогам управління економічною безпекою. Обґрунтовано принципи обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою підприємств і визначено напрями трансформації його методології. Переглянуто місію та назву бухгалтерської професії в безпековому вимірі. Визначено організаційні засади обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств і запропоновано важелі управління діджиталізаційними ризиками. Розроблено концептуальні засади функціонування обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою, науково-методичні засади застосування безпекоорієнтованої облікової політики та доповнено інтегровану звітність аграрних підприємств безпековою складовою. Обґрунтовано аналітичні підходи до оцінки соціально-економічної компоненти формування економічної безпеки з урахуванням специфіки аграрних підприємств. Удосконалено методологію визначення рівня економічної безпеки на основі інтегральної оцінки. Розроблено методичний підхід до встановлення впливу факторів на фінансову складову економічної безпеки аграрних підприємств і прогнозування її рівня.

Шифр НБУВ: ВА851699

1.У.206. Обліково-аналітичне забезпечення капітальних інвестицій в сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Н. В. Сергеева; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». — Київ, 2020. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню методичних і практичних положень системи обліково-аналітичного забезпечення капітальних інвестицій та розробці рекомендацій щодо їх впровадження для підвищення прибутковості та інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Розглянуто наукові підходи до трактування економічної сутності понять «капітальні інвестиції», «система обліково-аналітичного забезпечення». Проаналізовано вплив інституціонального забезпечення на стан і розвиток інвестиційної діяльності у придбання та модернізацію майнових об'єктів агробізнесу. Визначено порядок формування та принципи відображення вартості капітальних інвестицій у звітності. Удосконалено підходи до відображення в обліку основних власних джерел забезпечення капітальних інвестицій. Дістав подальшого розвитку механізм формування додаткового капіталу на фінансування капітальних інвестицій у складі власного капіталу підприємства. Запропоновано підходи щодо удосконалення облікової політики капітальних інвестицій. Розроблено та обґрунтовано ефективне обліково-аналітичне забезпечення капітальних інвестицій в сільськогосподарських підприємствах. Удосконалено методику аналізу показників інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств з урахуванням галузевих особливостей. Розроблено алгоритм статистично-аналітичної моделі для визначення потреби у капітальних інвестиціях сільськогосподарських підприємств на оновлення основних засобів виробництва.

Шифр НБУВ: РА447473

1.У.207. Обліково-інформаційне забезпечення сталого розвитку тваринництва: теорія, методологія, практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 / Д. В. Людвенко; Національна академія аграрних наук України, «Інститут аграрної економіки», національний науковий центр. — Київ, 2021. — 34 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено проблему обліково-інформаційного забезпечення сталого розвитку тваринництва на основі нових та удосконалених теоретико-методологічних положень бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах. Запропоновано теоретико-прикладний підхід до трансформації методології бухгалтерського обліку в тваринництві. Розроблено теоретико-методологічну основу побудови публічної звітності про тваринництво. Сформовано теоретичний концепт облікового виміру трансакційних витрат у галузі тваринництва. Удосконалено методологію облікової оцінки, методологію обліку витрат і виходу продукції та праксеометодологію обліку в тваринництві. Розвинуто парадигму бухгалтерського обліку сталого розвитку, теоретичні основи бухгалтерського обліку в досліджуваній галузі, положення інституціональної теорії бухгалтерського обліку.

Шифр НБУВ: РА450819

Аудит в Україні

1.У.208. Інститут аудиту: теорія та практика: монографія / К. П. Мельник; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». — Київ: ННЦ ІАЕ, 2020. — 219 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 160-210. — укр.

Висвітлено основні характеристики інституту аудиту. Охарактеризовано роль аудиту у забезпеченні інформаційних потреб

суспільства. Досліджено елементи середовища функціонування інституту аудиту. Визначено основні механізми реалізації функцій інституту аудиту та порядок узагальнення і формалізації результатів роботи аудиторів в інтересах стейкхолдерів.

Шифр НБУВ: BA850766

1.У.209. Концептуальні основи аудиторського забезпечення сталого розвитку сільських територій: монографія / В. М. Жук, О. О. Канцуров, К. П. Мельник; Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Національна академія аграрних наук України. — Київ: ННЦ ІАЕ, 2021. — 174 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 157-170. — укр.

Висвітлено теоретичні засади зростання суспільної корисності аудиту через обґрунтування існування класичного ядра теорії аудиту, його формування, становлення та розвитку, зокрема під впливом сучасних економічних і соціальних теорій та потреб сталого розвитку. Розкрито зміст аудиту як соціально-економічного інституту, його складові та їх ієрархічну підпорядкованість. Запропоновано концептуальні основи аудиторського забезпечення сталого розвитку на сільських територіях.

Шифр НБУВ: BA850758

1.У.210. Суспільні очікування в контексті формування концепції розвитку аудиту / К. П. Мельник // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 182-187. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Визначено основні характеристики очікувань користувачів результатів аудиту. Деталізовано очікування громадськості щодо забезпечення виконавцями завдань аудиту як професійної діяльності, однієї з форм контролю та суспільного інституту. Це надало змогу ідентифікувати зміст категорій «надійність», «професіоналізм», «якість послуг» та «довіра», виходячи з контексту їх забезпечення суб'єктами аудиту в інтересах суспільства. Встановлено, що зміст очікувань користувачів результатів аудиту може мати різні тлумачення як різними користувачами, так і виконавцями завдань аудиту. Причиною таких розбіжностей є їх суб'єктивна природа, а також різні інтереси емітентів інформації, її користувачів та аудиторів. Запропоновано під час формалізації концепції розвитку аудиту враховувати інформаційне навантаження очікувань суспільства відносно його результатів. Розроблені пропозиції забезпечать удосконалення теоретичного обґрунтування та підвищення прагматичних можливостей застосування відповідних концептуальних положень.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.211. Трансформація компетенцій аудиторів готельної індустрії за нових тенденцій розвитку інституту аудиту / А. С. Колесніченко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 319-326. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — формулювання ключових компетенцій аудиторів відповідно до сучасних напрямів розвитку аудиту; обґрунтування необхідності та розкриття логіки реалізації стратегічної адаптації компетенцій аудиторів підприємств готельної індустрії; визначення внутрішніх і зовнішніх процесів, які впливають на формування стратегічної адаптації системи компетенцій аудитора та розвиток інституту аудиту в цілому. Доведено, що впровадження новітніх інноваційних змін, методик і форм організації взаємодії між всіма суб'єктами та інститутами аудиторської діяльності надасть змогу: задовольнити інтереси сучасних користувачів послуг аудиту та суміжних напрямів готельної індустрії; зберегти конкурентні переваги в галузі та виступатиме запорукою сталого розвитку бізнесу. Врахування затребуваних компетенцій, зумовлених новими тенденціями розвитку аудиту, сприятиме обґрунтуванню та побудові порядку реалізації стратегічної адаптації компетенцій аудиторів підприємств готельної індустрії на принципах адаптованості, комплексності та синергізму. В результаті набір компетенцій аудитора стає дедалі цікавішим і затребуваним для користувачів управлінського обліку та звітності, набуває додаткових функцій і завдань у контексті розвитку готельної індустрії. Під впливом внутрішніх і зовнішніх процесів відбувається подальше виокремлення інституту аудиту в самостійну підсистему готельного кластера. Підсумки, сформульовані в ході дослідження, надають змогу стверджувати, що в подальшому доцільним буде проведення аналізу окремих факторів і компонентів, що впливають на стратегію адаптації системи компетенцій аудиторів.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.183, 1.У.362

Світова економіка

Світова економіка в цілому

1.У.212. Критичні чинники та перспективи відновлення світової економіки в умовах глобальної рецесії COVID-19 / Н. Г. Калюжна, Т. К. Ковтун // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 39-46. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Визначено та систематизовано відмітні ознаки рецесії COVID-19 як безпрецедентної за масштабом поширення та впливу на світову економіку фази спаду ділової активності. Досліджено динаміку основних показників економічного зростання та обґрунтовано, що від'ємні лінійні прогнози тренди дозволяють прогнозувати довгостроковий період відновлення після поточної глобальної рецесії. Показано, що глобальна рецесія 2020 р. негативним чином впливає на перспективи відновлення ключових національних економік світу з огляду на високу ймовірність запровадження повторних карантинних обмежень. На підставі аналізу динаміки індексу глобальної економічної невизначеності підтверджено перебування світової економіки в найбільш невизначеному стані за період спостережень. За результатами аналізу значень барометра світової торгівлі товарами у 2020 р. засвідчено негативні зрушення у структурі та динаміці зовнішньоторговельного обігу та сумнівність швидкого відновлення глобальних ланцюгів постачань. Систематизовано ключові відмітні ознаки економічної рецесії COVID-19 та констатовано, що, окрім притаманної будь-якій рецесії втрати темпів зростання світового виробництва, поточна економічна криза супроводжується падінням до критичних позначок низки індикаторів інтенсивності глобального розвитку, що підтверджує її безпрецедентність за масштабом поширення та впливу на світову економіку. Підтвердження визначених тенденцій надає змогу передбачити довгострокові негативні наслідки сучасної глобальної рецесії, що зумовлює необхідність обґрунтування напрямів відновлення світової економіки та зовнішньоторговельного співробітництва держав за кризових умов.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.213. Міжнародна науково-практична конференція «Національні економічні стратегії розвитку в глобальному середовищі», 21 квітня 2020 року: зб. тез / ред.: О. П. Степанов, М. А. Ричка, Л. М. Побоченко; Нац. авіац. ун-т, Посольство Турецької Республіки в Україні, Посольство Азербайджану в Україні, НАН України, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку, Інститут економіки та прогнозування, Академія праці, соціальних відносин і туризму, Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Призовський державний технічний університет, нац. ун-т державної податкової служби України. — Київ: Компринт, 2020. — 101 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку консалтингового аутсорсингу, основні тенденції на ринку альтернативної енергетики України. Вказано на проблеми розвитку інтелектуальної власності в Україні. Розглянуто тенденції розвитку діджиталізації на прикладі B2C — компаній в умовах світового господарства. Проаналізовано перспективи розвитку криптовалют як наслідку діджиталізації фінансової сфери. Зазначено сучасні методи та інструменти стратегічного антикризового регулювання розвинених країн світу. Розглянуто реалії та перспективи розвитку цифрової економіки України.

Шифр НБУВ: BA851892

1.У.214. Нові виклики та актуальні проблеми розвитку світового господарства: матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (1 — 28 лют. 2021 р.) / Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ, 2021. — 200 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено актуальні проблеми визначення й обґрунтування нових ризиків розвитку світового господарства та національних економік. Окреслено найголовніші проблеми, які стримують цей розвиток, та сформовано рекомендації щодо пошуку оптимальних шляхів їх подолання. Розкрито особливості управління ризиками при здійсненні міжнародних проектів. Розглянуто проблеми формування міжнародних стратегічних альянсів щодо підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах глобалізації. Проаналізовано перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. Висвітлено мікро- та макроекономічні аспекти впливу конспірологічних теорій на економічне життя суспільства. Проаналізовано динаміку фондового ринку під час пандемії COVID-19. Досліджено вплив пандемії COVID-19 на основні макроекономічні показники розвитку економіки України та країн ЄС. Увагу приділено соціальній відповідальності в умовах коронавірусної кризи, сучасним формам і методам управління знаннями в організації, особливостям цифрової трансформації консалтингу.

Шифр НБУВ: BA850387

1.У.215. Організація та особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи при розслідуванні злочинів у сфері виробництва продовольчих товарів / Т. П. Мац, К. А. Пилипенко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 114-117. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Практика протидії злочинам свідчить, що використання можливостей судових експертиз у протидії злочинам економічної спрямованості передбачає вирішення ряду теоретичних, правових, процесуальних та організаційних проблем, які досліджено у даній роботі. Розглянуто поняття якості продукції та стандартів якості для сировини і більшості товарів із доданою вартістю на міжнародних ринках агропродовольства. Наведено органи,

які встановлюють стандарти харчових продуктів. Окреслено та проаналізовано факти випуску недоброякісних продовольчих товарів. Наведено питання, на які відповідає судово-хімічна та судово-бухгалтерська експертизи.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.216. Ризик-орієнтована система фінансового забезпечення в умовах глобалізаційних змін / О. В. Птащенко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 411-416. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Розглянуто основні особливості ризик-орієнтованої системи фінансового забезпечення, визначено групи ризиків, що виникають у бізнес-середовищі компанії, та зроблено акцент на можливості ризик-орієнтованої системи фінансового забезпечення в умовах глобалізаційних змін. Сучасні технології відіграють вирішальну роль у забезпеченні позитивної динаміки соціальних процесів та спричиняють структурні зміни в соціальній сфері. Визнання високотехнологічності як основи соціально-економічного розвитку вимагає впровадження сучасних методів управління та інструментів, у тому числі шляхом розробки ефективних комунікаційних стратегій для високотехнологічних підприємств. Порядок організації внутрішнього контролю, включаючи обов'язки та повноваження підрозділів і працівників компанії, визначається характером і сферою діяльності компанії, особливостями системи управління. Основним принципом має бути такий: кожен повинен бути обережним і порівнювати витрати на працю з результатами під час здійснення контролю. Зазначено, що організація та оцінка системи внутрішнього контролю може здійснюватися за участю самої компанії та/або зовнішнього консультанта. Контрольні процедури є невід'ємною частиною бізнес-процесів компанії, а їх мета — виключити (знижити) ймовірність ризиків, що потрапляють у сферу дії контрольних точок, і пов'язати фактори ризику бізнес-процесів зі стратегічними цілями компанії.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.217. Соціально-економічні перетворення в Естонії в пострадянський період: досвід модернізаційних змін / М. Ю. Онацький // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 72-81. — Бібліогр.: 30 назв. — укр.

Розглянуто особливості соціально-економічної трансформації в Естонії в пострадянський період. Висвітлено специфіку переходу до ринкової моделі економіки в країні. Зазначено, що першими кроками на шляху ринкових перетворень стали лібералізація цінової політики та господарської діяльності; запровадження особливого режиму кредитно-грошової політики — валютної ради, що передбачало вільний обмін національної валюти за чітко фіксованим курсом; реорганізація механізму управління банківською системою Естонії. З'ясовано, що характер ринкових перетворень, які відбувалися в Естонській Республіці, багато в чому визначався зовнішньополітичним курсом країни на евроатлантичну інтеграцію. Розкрито особливості здійснення процесу приватизації в Естонії, головною відмінністю якої стало її чітке законодавче регулювання, що дозволило уникнути численних фінансових пірамід і ваучерних аукціонів, як це було в інших країнах пострадянського простору. Показано специфіку соціально-економічного розвитку Естонської Республіки після вступу до Євросоюзу та НАТО. Проаналізовано податкову реформу як важливу складову формування сприятливого інвестиційного та підприємницького клімату в країні. Досліджено процес модернізації енергетичної сфери Естонії з точки зору забезпечення енергетичної незалежності та підвищення енергоефективності економіки держави. Це відбулося завдяки реалізації програми модернізації енергетичної галузі, однією зі складових якої стало широке впровадження енергозберігаючих технологій, у тому числі й з використанням альтернативних джерел енергії. Здійснення ринкових перетворень відповідно до європейських вимог прискорило процес інтеграції Естонії до ЄС та НАТО, а також сприяло зміцненню зв'язків країни з її західними партнерами.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.218. Стратегічні імперативи економічного суперництва країн у глобальній економіці: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.02 / І. М. Гонак; Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретико-методичні засади формування стратегічних імперативів економічного суперництва (ЕС) країн у глобальній економіці, розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ролі ЕС України. Науково обґрунтовано основні положення теоретичної моделі ЕС країн у глобальній економіці з виокремленням базових імперативів. Аргументовано роль конкуренції як драйвера ЕС. Проаналізовано середовище ЕС країн, визначено роль глобальних і національних інституцій у регулюванні цих процесів. Запропоновано методичні підходи до оцінювання ЕС країн. Розкрито основні технології ЕС країн. Здійснено аналіз ЕС країн на сировинних ринках, обґрунтовано роль імперативу мілітаризації національних економік. Визначено конкурентні переваги в ЕС України, розроблено пропозиції щодо підвищення її конкурентоспроможності. Окреслено стратегічні пріоритети зменшення негативного впливу суперництва на економіку країн.

Шифр НБУВ: РА450016

1.У.219. Стратегічні пріоритети цифровізації суспільного виробництва: світовий досвід / С. О. Біла // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 40-55. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Розвиток всіх бізнес-процесів та процесів менеджменту на мікро-, мезо- та макрорівні, процесів управління суспільним розвитком на рівні національної та світової економіки підлягають цифровізації. В цілому, у XXI ст. світ швидко переорієнтовується на стратегії використання цифрових технологій. Ті країни, які реалізують ці стратегії, одержують гарантовані конкурентні переваги: від зниження собівартості, підвищення якості вироблених товарів та послуг — до освоєння нових ринків збуту та отримання гарантованих надприбутків. Країни, що стоять осторонь процесів цифровізації ризикують опинитися серед аутсайдерів світового соціально-економічного розвитку. Нова система технологічного оснащення — цифровізація виробництва, інтернет-економіка, технології «Індустрії - 4.0», NBIC-технології та циркулярна економіка — несуть як низку економічних переваг для товаровиробників та країн, так, водночас, призводять і до кардинальних змін усієї системи соціального забезпечення, змін на ринку праці та реформування цілісної системи соціальних відносин у суспільстві. Мета дослідження — висвітлити суть і визначити основні стратегічні пріоритети цифровізації суспільного виробництва, оскільки це зумовлює процеси кардинальної структурної перебудови сфери промислового виробництва, послуг та соціальної сфери національного господарства країн світу та світової економіки в цілому. Висновки: цифрові технології кардинально змінюють всі сфери суспільного виробництва та суспільного життя, у т. ч. бізнес-процеси та процеси управління на всіх рівнях. Цифрові технології постійно розвиваються та модифікуються, що обумовлює появу нових сфер та видів бізнес-діяльності та управління. У XXI ст. з'являються: «цифрова економіка», «розумна економіка», «циркулярна економіка», «зелена економіка» та ін. різновиди організації суспільного виробництва, в основі розвитку яких — цифрові технології. Цифровізація соціально-економічні та політичні наслідки кардинальної структурної перебудови усіх сфер національної та світової економіки у XXI ст. будуть зумовлені процесами цифровізації суспільного виробництва, що потребує подальших системних та ґрунтовних наукових досліджень цього складного та багатоієрархічного процесу.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.220. Сучасні тенденції техніко-технологічного розвитку / Ю. В. Дубей // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 47-52. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

З'ясовано основні тенденції техніко-технологічного розвитку, що характерні для світової економіки у XXI столітті. На фактах економічної історії, що стосуються техніко-технологічного розвитку, продемонстровано періодичну змінність технологічного лідерства окремих країн світу. Виокремлено систему показників, на основі яких проводиться діагностика місця відповідної країни у світовому технологічному просторі, а також здійснюється прогнозування подальших тенденцій її розвитку на шляху науково-технічного прогресу. На основі світових рейтингів щодо загального обсягу внутрішніх витрат на науку, їх частки у валовому внутрішньому продукті країни, витрат на НДДКР у розрахунку на одного дослідника (в еквіваленті повної зайнятості) показано положення окремих країн щодо фінансового забезпечення техніко-технологічного розвитку. Дослідницький потенціал охарактеризовано на основі такого показника, як загальна кількість дослідників у певній країні. Продемонстровано, що ці показники, характеризуючи у своїй сукупності рівень забезпеченості певної країни фінансовими та трудовими ресурсами, за допомогою яких створюються нові знання, не завжди свідчать про її успішність. Із залученням індикаторів дослідницької та патентної активності (які відображають кількість опублікованих статей і поданих заявок на патенти), а також глобального індексу інновацій, індексу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (що характеризують досягнутий країною результат техніко-технологічного розвитку), встановлено напрямки міграції країн за рівнем техніки та технологій. Виявлено, що забезпеченість ресурсами для продукування нових знань є необхідною, але недостатньою умовою для отримання технологічної першості у світі. Запропоновано оцінювати позиції, досягнуті країною на шляху техніко-технологічного розвитку, через формування інтегрального індикатора, що відображає як її забезпеченість ресурсами для продукування нових знань, так і ступінь віддачі від їх використання. Доведено, що такий підхід до оцінювання техніко-технологічного розвитку дозволяє отримати більш ґрунтовну інформацію про його джерела та фактори, а також виявити слабкі місця, на яких слід зосередитися державі задля сприяння науково-технічному прогресу.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.221. Формування та використання систем гармонійного розвитку підприємств в умовах глобалізації бізнесу: теоретико-концептуальні засади та інструментарій моделювання: монографія / В. Ю. Харчук; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 274 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 225-249. — укр.

Висвітлено проблеми формування та використання систем гармонійного розвитку підприємств за умов глобалізації бізнесу. Запропоновано концепцію адаптації ідей гармонійного розвитку у бізнес-практику українських підприємств згідно із системним підходом. Розроблено методи аналізування великого масиву публікацій із використанням сучасного інструментарію кількісного бібліометричного аналізування. Виокремлено п'ять сфер такого розвитку. Розвинено методи моделювання систем гармонійного розвитку на основі відбирання найважливіших стейкхолдерів, ключових показників оцінювання такого розвитку, аналізування динаміки зміни рівня гармонійного розвитку підприємств та побудови сценаріїв наближення окреслених рівнів до очікуваного бачення стейкхолдерів.

Шифр НБУВ: BC68220

1.У.222. Creating a microgreen growing environment at the space station / N. M. Japashov, A. A. Mansurova, N. Balta // Косм. наука і технологія. — 2021. — 27, № 4. — С. 65-73. — Бібліогр.: 22 назв. — англ.

Рослини є необхідними видами харчування людини як у земних, так і у космічних умовах. Вирощування рослинних продуктів харчування в космічних умовах на навколосезній станції стало можливим у зв'язку з сучасними досягненнями агротехнологій. Мета роботи — дослідження оптимальних умов для вирощування рослин, що використовуються в харчуванні людини на космічній станції. У роботі проведено вибір рослин і типів ґрунту для умов космічних станцій. Проведено триетапний експеримент. На першому етапі експерименту дослідним способом було здійснено вибір типів рослин, які найкраще підходять для вирощування в екстремальних умовах. Експериментальним способом було визначено склад і структуру ґрунту. Показано, що для акумуляції води в космічних умовах можна використовувати гідрогель. Дослідження показали, що тільки гідрогель може сприяти росту рослин. На другому етапі досліджень було успішно вирощено рослини на суміші гідрогелю і ґрунту. На третьому етапі експерименту у гідрогель було додано біостимулятори й органічні продукти, внаслідок чого збільшилась швидкість і стійкість росту рослин. Описано експериментальний прототип контейнера для вирощування рослин у космічних умовах, який було апробовано у названих експериментах.

Шифр НБУВ: Ж14846

1.У.223. IV Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація національної економіки в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії», 27 грудня 2019 року / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, НАН України, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку. — Миколаїв: МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2019. — 158 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено сучасні особливості глобальної інтеграції економічних систем. Розглянуто глобальні та національні детермінанти розвитку міжнародної економіки, інституціональні аспекти розвитку національної економіки в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії, сучасні аспекти розвитку управління персоналом, стратегічні засади управління бізнес-організаціями в умовах посилення євроінтеграційних процесів тощо. Розкрито роль регіональної політики у подоланні міжрегіональних диспропорцій. Запропоновано концептуальні підходи щодо соціально-економічного розвитку територіальних одиниць і національної економіки. Визначено перспективи та пріоритети розвитку економічної безпеки з урахуванням стану інституційного контуру. Розкрито значення лісових ресурсів в контексті реалізації принципів сталого розвитку. Увагу приділено витратам морських перевезень і шляхам їх зниження. Описано видові особливості експортної спрямованості продукції вітчизняних аграрних підприємств. Визначено перспективи розвитку туристично-рекреаційної сфери. Описано характерні особливості проектного управління інноваціями на геофізичному підприємстві. Розглянуто еколого-економічні аспекти обґрунтування використання та охорони земель в придорожніх смугах. Висвітлено проблеми у сфері фізичної культури і спорту та шляхи їх вирішення.

Шифр НБУВ: BA851891

Див. також: 1.У.106, 1.У.225

Спеціальні та галузеві економіки

1.У.224. Економічні наслідки вимушеної міграції на розвиток національної економіки: зарубіжний досвід, українські реалії / В. В. Бондарчук, К. В. Шиманська // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 48-65. — Бібліогр.: 38 назв. — укр.

Визначено економічні наслідки вимушеної міграції та внутрішнього переміщення населення на розвиток національної економіки України. В ході дослідження використано статистичні методи для визначення тенденції зміни основних економічних показників економіки України, які було обрано як регресори. Для визначення впливу регресорів на результуючі показники було використано економічні методи, зокрема метод найменших квадратів. Не виявлено вплив внутрішнього переміщення насе-

лення на ринок праці. Аналіз офіційних статистичних даних не виявив такого впливу, хоча фактично внутрішню переміщеннями особами стали більш як півтора мільйона осіб. Навіть за умови тійової зайнятості такі особи здійснюють вплив на ринок праці, проте довести це чи спростувати в умовах існуючих даних неможливо. Велику складність для проведення аналізу впливу різних факторів становить перебування України в стані неоголошеної війни. Наявність військового конфлікту здійснює вплив на економічне та суспільне життя, яке важко прослідкувати та параметризувати. Це значно збільшує ступінь статистичної похибки і подекуди може викривлювати отримані статистичні дані. Регресійні моделі не враховують впливу військового конфлікту, тому одержані результати можуть бути викривленими та хибними. Потребують деталізації первинні статистичні дані для можливості проведення більш детальних досліджень.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.225. Парадигмальна диференціація банківських систем в умовах глобальних трансформацій: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.02 / М. М. Король; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2021. — 36 с.: рис. — укр.

Досліджено парадигмальну диференціацію національних банківських систем, що значною мірою склалася історично, та методологічні аспекти їх еволюції в умовах глобальних трансформацій. Проаналізовано функціональні й інституційні особливості банківських систем основних «центрів» світової економіки. Сформовано власний концептуальний підхід до аналізу еволюції банківських систем. Запропоновано методологію економіко-статистичного аналізу якісних характеристик банківських систем, що враховує взаємний вплив між обсягами кредитування, споживчими цінами та ВВП у розрізі окремих груп країн і часових періодів. Ідентифіковано засадничі функціональні зв'язки банківського сектора України, запропоновано цілісну концепцію розвитку вітчизняної банківської системи.

Шифр НБУВ: PA450025

1.У.226. Проектування об'єктів готельно-ресторанного господарства: навч. посіб. / О. В. Завальний, Т. М. Апатенко, Ю. В. Краснокутська; Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. — 225 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 200-203. — укр.

Висвітлено основні принципи й інструментарій постановки завдань щодо проектування підприємств індустрії гостинності та туризму, зокрема готельно-ресторанних комплексів. Визначено методику розробки функціонального зонування ділянки території готелю та планувальної схеми будівель готельно-ресторанного призначення. Подано інформацію про класифікацію готельних підприємств, сучасні архітектурні концепції готельних будівель, містобудівні принципи розміщення готельно-ресторанних комплексів. Увагу приділено архітектурно-планувальній структурі будівлі готелю, проектуванню закладів ресторанного господарства при готелі, проектуванню приміщень культурно-дозвільного та фізкультурно-оздоровчого призначення.

Шифр НБУВ: BA850401

1.У.227. Світовий досвід регулювання криптовалюти / С. Ф. Смерічевський, О. С. Суздальова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 15-19. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Розглянуто досвід країн Європи, Азії та США у сфері регулювання відносин на ринку криптовалюти. Надано характеристику деяким ризикам, які несе придбання та володіння криптовалютою. Визначено, що діяльність операторів послуг обміну криптовалюти не регулюється українським законодавством. Розглянуто питання можливості легалізації криптовалюти в Україні. Визначено заходи, необхідні для регулювання криптовалюти в Україні.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.228. Соціальна відповідальність суб'єктів агробізнесу: фінансове забезпечення та світовий досвід / В. К. Антошкін // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 13-22. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Розглянуто та проаналізовано фінансове забезпечення формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектору економіки України.

Шифр НБУВ: Ж73543

Див. також: 1.У.354, 1.У.508

Економіка підприємства. Спільні підприємства

1.У.229. Європейські стандарти бізнес-планування: навч. посіб. / О. В. Димченко, О. О. Рудаченко, В. М. Прасол, О. Д. Панова; Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. — 142 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 104-108. — укр.

Висвітлено теоретико-методичні засади бізнес-планування, які спрямовані на набуття практичних навичок із питань спеціфіки бізнес-планування основних напрямів діяльності підприємств в умовах функціонування сучасних ринкових відносин відповідно до європейських стандартів. Розкрито проблеми вибору, розроблення та впровадження бізнес-плану в діяльність нового або

функціонує підприємства з використанням європейських стандартів. Подано інформацію про класифікацію та види бізнес-планів, основні розділи бізнес-плану згідно з міжнародними та вітчизняними стандартами, типові недоліки під час складання бізнес-плану. Увагу приділено аналізу міжнародних фондів, програм і проектів, які сприяють розвитку та підтримці підприємства в різних країнах світу.

Шифр НБУВ: ВА850394

1.У.230. Крос-культурний менеджмент міжнародних корпорацій / М. П. Хмара, Б. Г. Пилипенко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 20-28. — Бібліогр.: 45 назв. — укр.

Становлення крос-культурної комунікації міжнародних корпорацій — це складний та комплексний процес, що охоплює взаємодію внутрішніх і зовнішніх учасників цивільних, правових, соціокультурних та господарських відносин у міжнародного менеджменту. Він має на меті сформулювати правила та принципи діяльності суб'єктів, а також розв'язати проблемні питання, що постають в результаті крос-культурної взаємодії в міжнародному бізнесі. Проаналізовано погляди щодо значення крос-культурного менеджменту у створенні конкурентних переваг міжнародних компаній. Визначено вплив крос-культурного менеджменту на підвищення ефективності діяльності та посилення конкурентних переваг підприємства. Доведено вплив розмаїтості на ефективність крос-культурного менеджменту та обгрунтовано, що культурну розмаїтість треба використовувати як ресурс переваг міжнародної компанії, навчати персонал визнавати культурні розходження та використовувати їх для створення переваг своєї компанії.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.231. Стратегії взаємодії компанії зі стейкхолдерами в забезпеченні сталого розвитку: глобальний аспект / М. І. Чепелюк, С. С. Куцій // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 460-465. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Мета роботи — аналіз соціальної відповідальності компанії «PepsiCo», визначення основних груп стейкхолдерів, їх впливу на діяльність компанії та стратегій взаємодії з ними. У сучасному діловому світі багато підприємств стикаються з посиленням тиском своїх конкурентів, акціонерів та навколишнього середовища. Все більше компаній впроваджують у загальнокорпоративну стратегію вектор соціально відповідального бізнесу. Як результат, компаніям, що продовжують свою діяльність, потрібно застосовувати різні стратегії для довгострокової стійкості, яка максимізує вартість акціонерів. Однак корпоративні соціальні та етичні обов'язки стали вищим очікуванням. Тому в дослідженні розглядається корпоративна стратегія, управління та етичні практики успішної глобальної компанії PepsiCo Inc. Підкреслено та доведено зростаючу роль концепції сталого розвитку в діяльності великих компаній, а також проаналізовано зв'язок, взаємовплив і принципові відмінності в інтерпретації понять сталого розвитку, корпоративної соціальної відповідальності та стійкості бізнесу. Проаналізовано групи основних зацікавлених сторін компанії PepsiCo; визначено актуальність реалізації стратегій сталого розвитку компанією та показано, як упровадження стратегій сталого розвитку надає змогу одержувати додаткові переваги при управлінні та швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Виходячи з аналізованих даних компанія потребує більш вичерпної етичної політики, щоб забезпечити виробництво більш здорової та безпечної продукції. У результаті дослідження зроблено висновок, що PepsiCo має вдосконалити свою концепцію соціальної відповідальності, корпоративну стратегію, етику та політику корпоративного управління, щоб одержати результати, які максимально задовольняють інтереси зацікавлених сторін.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.129

Економіка промисловості

1.У.232. Формування інноваційної платформи розвитку машинобудівних підприємств: зарубіжний досвід / І. А. Сільченко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 57-63. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто світовий досвід формування інноваційної платформи розвитку підприємств.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.233. Формування механізму міжнародної виробничої кооперації промислових підприємств / Н. О. Небаба // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 8-14. — Бібліогр.: 22 назв. — укр.

Гіпотезою дослідження постало використання як методологічної бази формування механізму міжнародної виробничої кооперації промислових підприємств методів і принципів системної інженерії, які надають змогу визначити ієрархічну підпорядкованість розширеного кола суб'єктів інтеграції та забезпечити прояв емерджентних ефектів під час реалізації проектів кооперації суб'єктів різних національних юрисдикцій. Міжнародну виробничу кооперацію розглянуто в розрізі одночасного застосування спеціалізовано-виробничого, ланцюгового та стратегічного

підходів до визначення її суті. Представлено систематизацію підходів до визначення змісту категорії механізму та наведено трансляцію такої систематизації для визначення змісту поняття «механізм міжнародної виробничої кооперації». Схему процесу формування механізму подано як сполучення функціонального аналізу та синтезу організаційної структури, розподіленої за країнами розміщення учасників виробничої кооперації. Визначено ключові зони уваги та узгодження проектів утворення міжнародних виробничих мереж.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.234. European smart energy market / I. Marekha, T. Makarenko // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 11-15. — Бібліогр.: 11 назв. — англ.

Зауважено, що в європейських країнах вже тривалий час відбувається процес модернізації енергетичного ринку у напрямку розбудови розумних мереж, що одержали назву smart grid. Поняття smart grid включає в себе призначений для передачі енергії від виробника до споживача численний комплекс технологічних процесів, сучасних інформаційних та комунікаційних технологій, інноваційного обладнання та додатків, що взаємодіють один з одним і утворюють єдину інтелектуальну систему енергопостачання. Передбачається, що технологічна платформа smart grid надає змогу здійснювати інтелектуальну обробку усього масиву даних, що надходять від усіх компонентів мереж, і на основі даної інформації — оптимізувати використання енергії, підвищувати надійність та ефективність енергетичної системи. Авторами встановлено, що концепція smart grid також розглядається в Європі на різних рівнях управління енергетичною інфраструктурою як ідеологічна основа реформування енергетики. З'ясовано, що в європейській практиці розбудови розумних мереж чітко простежується орієнтація на клієнта, що надає змогу говорити про домінування ринку покупця. Такий підхід передбачає, перш за все, спрощення підключення до системи нових абонентів, а також гнучкість мережі, яка надає змогу підлаштуватися під запити споживачів, економічність і екологічність. Аналіз європейського ринку розумної енергетики надає можливість констатувати, що ключовими аспектами його розвитку є забезпечення високих показників надійності, безпеки та економічної доцільності на основі сучасних технологій моніторингу, управління, зв'язку ат інформування. Європейська інтелектуальна енергетична модель представляє собою систему нового покоління. Головна мета такої ринкової моделі — забезпечення ефективного використання доступних ресурсів для надійного та якісного обслуговування клієнтів. Відзначено, що основою європейського енергетичного ринку є сучасні технологічні засоби і побудова єдиної інтелектуальної ієрархічної системи управління, що забезпечує високу поточну та футуристичну емність енергетичного ринку на європейському континенті.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

Світова економіка торгівлі та громадського харчування

1.У.235. Бренд в системі світової економічної геополітики / Г. Я. Студінська // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 70-76. — Бібліогр.: 6 назв. — укр.

Визначено місце бренду у системі світової економічної геополітики. Простежено наслідково-причинний ланцюжок впливу брендингу на формування світової геоелектрики. Бренд визначено як чинник формування системи світової економічної геополітики. Запропоновано схему зв'язків між елементами системи світової економічної геополітики. Визначено часові координати функціонування бренду у контексті еволюції «світового порядку». Обгрунтовано об'єктивність посилення впливу брендингу в умовах геофілософії. Встановлено, що бренд забезпечує ефективне просування країн на світовому геопросторі та визначає їх роль у здійсненні світової геополітики та «світового порядку». Об'єкт дослідження є брендинг як чинник формування системи світової економічної геополітики. Предметом дослідження виступає бренд як інструмент управління економічним розвитком країни. Мета роботи — обгрунтування місця бренду, як інструменту управління економічним розвитком країни, у системі світової економічної геополітики. Для досягнення мети були використані: системно-параметричний підхід — до наукового пізнання бренду та геополітики, що дозволило розкрити певні зв'язки між цими поняттями; системний аналіз щодо еволюції «світового порядку»; системи економічної геополітики та брендингу, що сприяло визначенню бренду чинником формування системи економічної геополітики; управлінський підхід — до процесу керування брендом, формування «світового порядку», контролювання справедливого процесу розподілення статків країни між різними верствами населення. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання для управління розвитком брендингу в Україні, що матиме позитивні наслідки для зміни ролі країни у системі світової економічної геополітики: із

сировинного приросту на активного економічного та політичного актора «світового порядку». Висновки: бренд, будучи носієм духовної складової, в контексті економічного фактору формування як внутрішньої, так і зовнішньої політики країни, транслює у зовнішнє середовище зміст духовної сфери суспільства. Залежно від політичного курсу, національних інтересів, економічного потенціалу та географічних можливостей формується роль країни у геополітичному просторі: підпорядкована, впливова, стратегічна, провідна.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.236. Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації. VIII Міжнародна науково-практична конференція, 8 – 9 квітня 2021 рік: тези доп. / Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», Київський нац. ун-т культури і мистецтв, Київський університет культури, Wyższa szkoła turystyki i językuw obcych w Warszawie, Embassy of Hungary, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii, Міжнародна торговельна палата ICC Ukraine, Київський нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ: КНУКіМ, 2021. – 348 с.: рис., табл. – укр.

Висвітлено актуальні проблеми теорії та практики розвитку готельно-ресторанного бізнесу. Проаналізовано глобалізаційні процеси культури та їх вплив на сучасну індустрію гостинності. Охарактеризовано види й особливості ефективної Інтернет-реклами закладів ресторанного бізнесу. Розглянуто інноваційний тренд гостинності Норвегії. Увагу приділено проблемам діяльності закладів гостинності в період пандемії. Здійснено аналіз послуг харчування в європейських авіакомпаніях. Досліджено сучасні тенденції корпоративізації ринку готельних послуг України національними операторами. Розглянуто інформаційні технології та організаційні структури підприємств соціально-культурного сервісу і туризму. Подано інформацію про актуальні тренди в дизайні інтер'єру коворкінг-центрів. Розглянуто пандемію COVID-19 як тригер діджиталізації туристичного бізнесу.

Шифр НБУВ: ВС68248 з дод.

1.У.237. Організаційно-економічний механізм функціонування міжнародної електронної біржової торгівлі / А. С. Бритвенко, О. Л. Горяча, І. І. Войний // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. – 2020. – № 1. – С. 9-14. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

За результатами дослідження було виявлено, що у процесі своєї діяльності електронні біржі (ЕБ) створили та реалізують власний механізм функціонування, що перетворює їх на найбільш організовану форму міжнародної торгівлі. Тренди розвитку ЕБ можна відстежувати та прогнозувати за допомогою відповідних фондових індексів. Визначено основні особливості та найбільш важливі аспекти розвитку ЕБ на основі аналізу фондових індексів двох найбільших ЕБ світу, географічного розподілу обсягів ЕБ торгів та динаміки використання штучного інтелекту у процесі біржової торгівлі. Висвітлено негативні та позитивні взаємозалежності стосовно розвитку міжнародної ЕБ торгівлі у майбутньому.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.238. Стан і особливості розвитку ресторанного бізнесу у світі / Р. П. Никифоров // Бізнес Інформ. – 2020. – № 12. – С. 202-208. – Бібліогр.: 19 назв. – укр.

Одним із найбільш динамічно зростаючих ризиків підприємницької діяльності у світі є ресторанний бізнес. Зміни контексту розвитку, у т. ч. збільшення частки середнього класу, зміна цінностей, міграція та номуадизм, діджиталізація, збільшення популяції населення, урбанізація, активний розвиток туризму та гостинності позначаються на стані та особливостях розвитку ресторанного бізнесу у світі. Визначено основні детермінанти, що визначають сучасний стан і особливості розвитку ресторанного бізнесу у світі; наведено авторський підхід до розуміння сутності поняття «ресторанний бізнес»; ідентифіковано основні сегменти та особливості сучасного розвитку ресторанного бізнесу у світі. Установлено, що на сучасному етапі розвитку світового ресторанного бізнесу йому притаманні такі особливості: асиметричність і поляризація розвитку (найбільша зацікавленість у їжі поза домом, а отже, і найбільш активний розвиток ресторанного бізнесу, фіксується у Америці та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. За ними йде Європа, потім – Середній Схід і Азія. Найвищий рівень територіальної неоднорідності розвитку ресторанного бізнесу характерний для Близького Сходу та Африки, Америки, порівняно меншим рівнем неоднорідності характеризується Азійсько-Тихоокеанський регіон та Європа. Найвищий рівень концентрації розвитку ресторанного бізнесу характерний для Азійсько-Тихоокеанського регіону, найменший – для Близького Сходу та Африки); диспропорційність розвитку (найбільш диспропорції між розвитком сегментів ресторанного бізнесу фіксуються в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (ресторани із повним спектром послуг суттєво переважають над іншими організаційними формами ресторанного бізнесу в регіоні), найменші – Близькому Сході та в Африці)); полісуб'єктність (суб'єктна структура ресторанного бізнесу дуже складна та неоднорідна, вона включає не лише ресторани, але й бари, кафе, кав'ярні, їдальні тощо); активна віртуалізація та діджиталізація (ресторани та інші суб'єкти ресторанного бізнесу все частіше створюють віртуальні платформи, на яких можна замовити їжу,

одержати вичерпну інформацію про заклад тощо, активно взаємодіють зі своїми споживачами в соціальних мережах, збільшують бюджет витрат на онлайн-маркетинг, залучають робототехніку).

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.132, 1.У.583, 1.У.588

Міжнародні економічні відносини та зв'язки

1.У.239. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2 – 3 квіт. 2020 р.): у 7 т. Т. 7. **Сучасні міжнародні економічні відносини: драйвери успіху та виклики розвитку** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. – Дніпро, 2020. – 127, [1] с.: рис., табл. – укр.

Досліджено сучасні тенденції трудової міграції в Україні за умов глобалізації. Визначено соціальну складову міжнародної безпеки в сучасних умовах. Висвітлено перспективи розвитку офшорних юрисдикцій в умовах глобалізації. Розглянуто міжнародні можливості електронної комерції в сучасних міжнародних економічних відносинах. Проаналізовано вплив міжнародної міграції людських ресурсів на економіку України. Досліджено проблеми валютного регулювання в Україні. Висвітлено сучасний стан та структуру світового ринку логістичних послуг.

Шифр НБУВ: В358612/7

1.У.240. Міжнародне антиофшорне регулювання в контексті глобальних фінансових дисбалансів / А. В. Максименко // Бізнес Інформ. – 2020. – № 12. – С. 60-65. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

На сучасному етапі розвитку світового господарства почали рельєфно проявлятися проблеми міграції капіталу в офшорні зони, що негативно позначається на стані світової фінансової системи. Зазначені тенденції зумовлюють необхідність оцінки нових напрямів антиофшорного регулювання. Доведено, що трансформація антиофшорного регулювання за своєю природою, рушійними силами, векторною спрямованістю та механізмом розвитку на всіх етапах світогосподарського поступу яскраво відзеркалює системні трансформації глобальних фінансових дисбалансів. З'ясовано, що оцінка офшорних юрисдикцій виходить зі ступеня прозорості їх діяльності, а також готовності до співпраці з обміну податковою інформацією в рамках спеціальної концепції ОЕСР про взаємну допомогу з податкових справ. Ідентифіковано роль міжнародних організацій у регулюванні антиофшорної діяльності, оцінено перспективи їх впливу. Встановлено, що антиофшорне регулювання реалізується, з одного боку, через зміщення акцентів з боротьби з фіскальними пільгами офшорних зон на обмеження діяльності з «чорними» (неоподаткованими) зонами, а з іншого – через механізми міжнародної економічної політики, що імплементуються на інституційній платформі міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій. Охарактеризовано превентивні заходи щодо ухилення від сплати податків, що полягають у розробці ОЕСР та G20 інклюзивної структури, яка надасть змогу зацікавленим країнам та юрисдикціям співпрацювати у сфері розробки стандартів з питань, пов'язаних з ухиленням від оподаткування, а також з наглядом і контролем за виконанням всього пакета дій. Установлено, що механізм деофшоризації має бути спрямований не лише на ліквідацію територій із пільговим оподаткуванням, але й на одержання вигод від їх використання на основі існуючої фінансової інфраструктури провідних світових офшорних центрів.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.241. Проблеми міжнародної міграції: оцінка та перспективи вирішення: всеукр. наук.-практ. конф., 16 трав. 2020 р. / Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. – 124 с.: рис., табл. – укр.

Викладено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми міжнародної міграції: оцінка та перспективи вирішення», яка відбулася у м. Одеса 16 травня 2020 р. Розкрито поняття світове господарство і міжнародні економічні відносини. Визначено поняття економіка та управління національним господарством, економіка та управління підприємствами. Досліджено процеси демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики. Досліджено математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці.

Шифр НБУВ: ВА851181

1.У.242. Сучасні тренди державного регулювання міжнародної трудової міграції / В. В. Лагодієнко, О. В. Швець // Бізнес Інформ. – 2020. – № 12. – С. 231-237. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Проблема трудової міграції робочої сили в Україні останніми роками набула актуальності, оскільки вона суттєво впливає на соціально-економічний розвиток як країн-донорів, так і країн-реципієнтів. Як складне економічне явище, трудова міграція змінює склад трудових ресурсів, створює нову ситуацію на ринках

праці, загострює демографічну ситуацію в країні. Розглянуто аналіз проблем трудової міграції економічно активного населення в Україні та аспектам формування державної політики регулювання міграційних процесів. Мета роботи — теоретичне обґрунтування, розробка науково-методичних засад і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи регулювання міжнародної міграції економічно активного населення в умовах глобалізації для отримання соціально-економічних переваг від участі держави в міграційних процесах тощо. У процесі детального аналізу характеристик мігрантів визначено чіткі тенденції сучасних міграційних процесів: мігранти переважно із сільської місцевості заходу країни; трудові мігранти переважно чоловіки; серед трудових мігрантів переважають молодші люди та жителі сільської місцевості; люди з вищою освітою демонструють меншу ймовірність мігрувати, тоді як люди з професійно-технічною освітою надмірно репрезентовані серед трудових мігрантів; мігранти ризикують втратити навички тощо. Обґрунтовано механізм регулювання міграційних потоків — як сукупність заходів впливу державними органами на об'єкти міграції з метою забезпечення оптимального рівня міграції, який відповідає потребам національного/регіонального ринку праці та сприяє стабілізації макроекономічної ситуації в країні/регіоні, та визначено його основні завдання. Функціонування й ефективний розвиток механізмів регулювання трудових міграційних процесів, як особливого інструменту трансформації регіональних ринків праці, поєднує в собі соціокультурні, дослідницькі й економічні функції, обумовлює необхідність міждисциплінарного підходу до обґрунтування підвищення конкурентоспроможності останніх.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.243. Таможенне регулювання в економічній інтеграції Восточної Азії: актуальні проблеми / Аліев Вугар Исмаил Оглы // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 156-163. — Библиогр.: 10 назв. — рус.

Рассмотрена экономическая интеграция в Восточной Азии и роль таможенного регулирования в этом процессе. Исследование в значительной степени теоретическое, но также относится к эмпирическим данным. Различные инициативы, предпринятые на сегодняшний день в целях содействия экономической интеграции, представляют собой только один аспект этого вопроса, и следует также обратить внимание на концепцию Восточноазиатского таможенного союза. Основанием для создания такого союза является функциональное сотрудничество связанным с таможенным регулированием. Таможенное сотрудничество могло бы стать основой для более глубокой экономической интеграции Восточной Азии с точки зрения предоставления региональных общественных благ. Это может повлиять на другие секторы экономики, такие как окружающая среда и финансы, а также политические и даже институциональные сферы. Более глубокая экономическая интеграция в Восточной Азии могла и должна исходить из областей функционального сотрудничества с целью предоставления региональных общественных благ для стран Восточной Азии. В контексте неадекватного снабжения международными общественными благами региональные страны будут все более распространяться на поставки, финансирование и управление дополнительных общественными благами в интересах региона. Региональный режим мог бы решить потенциальную проблему «свободных гончиков» путем обеспечения того, чтобы страны разделяли расходы на предоставление региональных общественных благ. Эта стратегия также будет привлекательной для стран Восточной Азии. Учитывая особые и важные обязанности таможенных администраций, таможенное регулирование может и должна играть ключевую роль в предоставлении региональных общественных благ для содействия функциональному сотрудничеству в целях углубления экономической интеграции. В Восточной Азии, посредством регионального таможенного сотрудничества, таможня может предоставлять региональные общественные блага с точки зрения региональной безопасности, либерализации торговли, охраны здоровья населения и окружающей среды, а также оказания помощи при бедствиях и т. д. Появляется второй уровень экономической интеграции — таможенный союз наиболее подходящий следующий шаг для Восточной Азии.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.244. Тенденції розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва / М. В. Поляков, В. С. Білозубенко, С. Є. Шаблій // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 53-60. — Библиогр.: 13 назв. — укр.

Останніми десятиліттями спостерігалася активізація міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС), яке відбувалося в різних формах. Мета роботи — узагальнити методологічні основи дослідження та розглянути основні тенденції розвитку сучасного МНТС. Визначено суть МНТС і його об'єктивну зумовленість, а також відзначено його значення як фактора світового розвитку на основі глобального поширення досягнень науки. Роз'яснено особливості протікання МНТС на макро- та мікрорівнях, яке охоплює всі стадії отримання знань та інтенсивно відбувається у сфері як фундаментальних, так і прикладних досліджень. Основними елементами методології досліджен-

ня МНТС виділено: принципи, умови розвитку, види, форми, напрями, механізми й основні ефекти. Обґрунтовано, що найважливішою передумовою розвитку МНТС є його інституціоналізація. Однією з провідних сил у МНТС став міжнародний бізнес. Виділено основні структурні тенденції в розвитку МНТС (підвищення ступеня інституціоналізації, географічна диверсифікація, диверсифікація напрямів співробітництва, широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), міжнародних наукових об'єднань та ін.). Роз'яснено особливості участі в МНТС розвинених країн і країн, що розвиваються, а також просторові зміни (зростання рівня глобалізації, активізація співробітництва на рівні міст, університетів, інноваційних зон; розвиток просторово-мережових структур виробництва, організації та використання знань; активізація глобальної мобільності висококваліфікованих кадрів, трансфер технологій). Звернуто увагу на формування глобальних інноваційних мереж; розвиток спільнот інтенсивних знань; розширення участі університетів у МНТС; збільшення кількості інформаційних платформ як основи МНТС; розширення ролі міжнародних наукометричних баз даних, репозитаріїв, архівів, бібліотек у межах Інтернету. Запропоновано заходи щодо активізації та вдосконалення системи МНТС на глобальному та регіональному рівнях, особливо багатосторонніх механізмів для підтримки країн, що розвиваються.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.245. Формування міжкультурної компетентності майбутніх бакалаврів з міжнародної економіки у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Я. В. Гнатенко; Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. — Полтава, 2021. — 20 с.: табл. — укр.

На основі аналізу ідей і положень сучасних наукових підходів у вітчизняних і зарубіжних теоретичних джерелах та освітньому досвіді систематизовано базові поняття дослідження та конкретизовано наукову сутність дефініції «міжкультурна компетентність майбутніх бакалаврів із міжнародної економіки». Визначено її структуру, зміст компонентів і критерії та рівні сформованості; розроблено комплекс педагогічних умов формування міжкультурної компетентності майбутніх бакалаврів із міжнародної економіки й експериментально перевірено їх під час вивчення дисциплін професійної підготовки і практик.

Шифр НБУВ: РА450772

Див. також: 1.У.235, 1.У.247, 1.У.250, 1.У.397, 1.У.418, 1.У.603

Економіка Європи

1.У.246. Стратегічний аналіз діяльності комерцеского банку на основі системи сбалансованих показателів / Я. В. Ванкевич // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 111-119. — Библиогр.: 13 назв. — рус.

Цель работы — развитие теоретических подходов к проведению стратегического анализа деятельности коммерческих банков на основе сбалансированной системы показателей и анализа разрывов. Произведена адаптация данного метода к особенностям имеющейся оперативной, бухгалтерской и статистической информации. Эмпирической базой исследования являются данные Национального банка Республики Беларусь, данные статистической и бухгалтерской отчетности коммерческого банка. Также при составлении системы сбалансированных показателей первоначально используется стратегический план развития организации банковского сектора Республики Беларусь для бизнес-линии корпоративного бизнеса. Процедура стратегического анализа предполагает проведение оценки четырех основных бизнес-процессов организации (финансы, клиенты, внутренние бизнес-процессы, персонал и развитие), основанной на сравнении целевого значения каждого из показателей с текущим значением, выставлением оценки. Важным элементом построения системы сбалансированных показателей и одновременно первым этапом анализа разрывов (GAP-анализа) является выявление разрывов между оценкой задач перспектив и их целевым значением (100 %), а также формирование предложений по их устранению. В результате проведения стратегического анализа коммерческого банка рассмотрены перспективы развития организации, установлены проблемные зоны в бизнес-процессах, отрицательные разрывы между целевым и фактическим показателем классифицированы по их видам. В результате проведения анализа по системе сбалансированных показателей и анализа разрывов определены необходимые мероприятия для достижения стратегических целей коммерческого банка в течение следующего года, а также сделаны выводы о необходимости увеличения взаимодействия с клиентом в цифровой среде посредством современных информационно-коммуникативных технологий: чат-ботов, цифровых продуктов, онлайн-оформления, онлайн-презентаций и др.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.247. Торговельне співробітництво України та Великої Британії: сучасний стан і перспективи / К. О. Макаручук,

М. В. Шуба // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 65-71. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Визначено сучасний стан та перспективи розвитку торговельно-співробітництва України та Великої Британії. Для України співробітництво з Великою Британією як з одним зі світових торговельних лідерів може бути перспективним напрямом. Наведено динаміку зовнішньої торгівлі товарами та послугами України з Великою Британією. Збільшення обсягів українського експорту товарів може продовжитися після виходу Великої Британії з ЄС, оскільки, на відміну від інших країн ЄС, Велика Британія проводить менш протекціоністську політику щодо продукції АПК. Проаналізовано товарну структуру експорту та імпорту, а також зміни у структурі зовнішньої торгівлі послугами України та Великої Британії за останні 5 років. Основними товарами, що експортує Україна, є чорні метали, зернові культури, жири та олії тваринного або рослинного походження. У структурі британського імпорту товарів переважають товари з високою доданою вартістю. Велика Британія є одним із головних зовнішньоторговельних партнерів України у торгівлі послугами. Позитивним процесом для України є збільшення в експорті частки послуг у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг. Встановлено, що торговельне співробітництво України та Великої Британії за досліджуваній період характеризується, в цілому, позитивною динамікою. До позитивних зрушень можна віднести поступове зменшення від'ємного салдо української торгівлі з Великою Британією за рахунок більш швидкого зростання українського експорту. Разом із тим, невирішеною проблемою залишається низькодиверсифікований експорт України з низькою доданою вартістю. Розглянуто перспективи подальшого торговельного співробітництва України та Великої Британії в контексті підписання Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії та Північної Ірландії.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.248. Фальсифікація цінних паперів в Російській імперії / А. Бойко-Гагарін // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 11-26. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Проблема виготовлення фальшивих грошей протягом всієї історії була гострою для будь-якої світової держави. Окрім власне грошей, зловмисників приваблювали і інші матеріальні активи — цінні папери, різного роду документи, що давали можливість незаконно скористатись матеріальними благами, майном чи одержати послуги без грошових затрат. Підробці підлягали найрізноманітніші документи та цінні папери, що могли полегшити життя чи надати прибутку окремим особам. В карних справах державних історичних архівів збережено свідчення про фальсифікацію векселів, облігацій державної позики, акцій та купонів облігацій, а також поштових марок, незаконне виготовлення яких прирівнювалось до фальшивомонетництва. На території України були зафіксовані випадки фальсифікації: виграшних білетів 1-ого внутрішньої державної позики, купонів облігацій «Позика Свободи», фальшивих акцій «Товариства Путильських заводів», купонів Московського кредитного товариства, Київського земельного банку. У 1912 році на шпальтах газет по всій Російській імперії повідомлялось про гучну справу фальсифікації купонів 4 1/2 % закладних листів Харківського земельного банку. Підробка цінних паперів була не менш популярною, аніж виготовлення фальшивих грошей. Технологічно ступінь складності було навіть дещо меншою, а потенційні суми, які можна було одержати по підробленим векселям інколи досягали вражаючих розмірів, що задокументовано в джерелах.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.У.249. A study of organizational culture in manufacturing industries in the Royal Kingdom of Bhutan / P. Ch. Biswas, D. K. Chakraborty // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 193-197. — Бібліогр.: 12 назв. — англ.

The researchers have put following major objectives in the study, which contribute to Industrial Relations, Human Resource Management and overall performance of the manufacturing industries in Bhutan. 1. To study Organizational Culture (OC) in manufacturing industries in Bhutan. 2. To do comparative analysis of OC in manufacturing industries of different ownership in Bhutan. Study of OC show that «Human Relations» culture in the companies is at high level though «Rational Goal» culture and «Internal Process» culture needs to be changed for better because the way how organizations do things has never changed very much. They do not have cultivated properly «Open Systems» culture. The comparative analysis of OC in three manufacturing industries of different ownership shows that «Human Relations», «Rational Goal», «Internal Process» cultures are better cultivated in the private company than in both of the government owned company and the Joint venture. The practical significance of the work lies in the fact that the results of the research can be used to reorient the Industrial Relations and Human Resource Management practices in Bhutan towards an innovative path of development. Innovative ideas, practices and recommendations in the study can be

used to improve the Organizational Culture, Organizational Behavior, Industrial Relations, which will lead to better performance of the company in terms of higher efficiency and effectiveness on the one hand and on the other hand higher social and emotional well-being of employees, which are the part of national goal of GNH in Bhutan. The results of the research are of interest to Industrial Relations' specialists, lawyers, as well as for management people, who are engaged in collective agreement practices and social regulation of labor Relations. Research materials can be used in the process of teaching Personnel Management, Industrial Relations, Organizational behavior and other applied disciplines.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.250. Bulgarian economy as a producer of intermediate goods for the European Union / S. Kalinkova // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 97-102. — Бібліогр.: 7 назв. — англ.

За умов глобалізації економічний розвиток країни багато в чому залежить від її відносин з рештою країн світу. При використанні в дослідженнях економічних показників, включаючи показник «зовнішньоторговельний баланс», особливого значення набуває їх правильне тлумачення. Дослідницький інтерес має бути зосереджений не лише на обсязі експорту та імпорту в грошовому виразі, а й на його структурі. Це питання того, які саме товари та послуги болгарська економіка експортує (та, відповідно, імпортує), а також куди саме болгарська економіка здійснює експорт (звідки надходить імпорт). Постановка завдання, мети дослідження. Це дослідження має на меті представити економіку Болгарії в її ролі виробника та постачальника напівфабрикатів для країн Європейського Союзу. Метод або методологія проведення дослідження. Дослідження базується на використанні моделі «витрати-випуск» та, зокрема, симетричних таблиць витрат-випуску, наданих Світовою базою даних «витрати-випуск». Викладення основного матеріалу (результати роботи). У цій роботі представлено результати дослідження обсягу та структури експорту болгарської економіки як виробника та постачальника напівфабрикатів до країн Європейського Союзу. В цьому аспекті проаналізовано взаємодію болгарської економіки з такими країнами: Австрія, Бельгія, Німеччина, Данія, Іспанія, Франція, Великобританія, Греція, Італія, Нідерланди, Польща та Румунія. Деякі країни-члени Європейського Союзу не підлягали дослідженню з причини відсутності взаємодії між ними та болгарською економікою, заснованої на забезпеченні напівфабрикатами. Висновки: дослідження представляє лише один аспект зовнішньоекономічних відносин, що мають місце між Болгарією та Європейським Союзом. Здебільшого відносини між економікою Болгарії та іншими економіками Європейського Союзу базуються головним чином на галузях, пов'язаних з постачанням ресурсів. Послуги та продукція з остаточним ступенем готовності надаються болгарською економікою у значно меншій мірі.

Шифр НБУВ: Ж73720

Див. також: 1.У.217, 1.Х.692

Економіка України

1.У.251. Аналіз обсягів та структури товарообороту в товарному портфелі підприємства / С. І. Терещенко, П. О. Нагорна // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 78-82. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто питання аналізу асортиментного портфеля підприємства роздрібною торгівлі на основі АВС-аналізу, XYZ-аналізу, раціональності асортиментного портфеля, а також описано процес оптимізації асортиментного портфеля через розрахунок синтетичного показника для кожної групи товарів. Постійний аналіз асортиментного портфеля за допомогою сучасних методів маркетингу, доповнених вивченням перспектив розвитку ринку окремих, найбільш значущих асортиментних одиниць, може стати основою формування раціонального асортиментного портфеля підприємства. Це робить актуальними такі практичні проблеми, як удосконалення структури товарного портфеля підприємства, його адаптованості до умов вітчизняного ринку. Отже, принципи і методи формування товарного портфеля, інструменти оптимізації асортименту набувають особливої уваги з боку менеджменту підприємств.

Шифр НБУВ: Ж23244/екоп. та підпр.

1.У.252. Інформаційні технології керування запасами в мережах поставок: монографія / Л. М. Любчик, Ю. І. Дорофєєв; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». — Харків: НТУ «ХПІ», 2019. — 178, [1] с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 165-178. — укр.

Розглянуто питання синтезу систем робастного керування запасами в мережах поставок в умовах невизначеності відносно транспортних запізнювань і зовнішнього попиту. З використанням методу інваріантних еліпсоїдів та дескрипторного підходу синтезовано системи децентралізованого гарантуючого керування

запасами. Розглянуто сучасні інформаційні технології керування мережами поставок і результати розв'язання практичних задач.

Шифр НБУВ: ВА851589

1.У.253. Комплементарність інформаційно-цифрових і соціально-економічних перетворень як умова стабільного розвитку суспільства: монографія / В. М. Геєць, А. А. Гриценко, О. Л. Яременко, Т. І. Артюмова, І. Г. Яненко, С. І. Князев, В. В. Липов, О. В. Бандура, Т. В. Бурлай, О. О. Борзенко, В. Г. Подлесна, Є. О. Бублик; ред.: А. А. Гриценко; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2021. — 399 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 368-399. — укр.

Досліджено чинники, що зумовлюють нестабільну соціально-економічну динаміку, і шляхів забезпечення взаємопов'язаного і взаємодоповнюючого розвитку інформаційно-цифрових і соціально-економічних перетворень. Розкрито суперечності цифрового і соціально-економічного розвитку і можливі форми їх розв'язання. Показано як вплив цифрових трансформацій на економічні відносини, ефективність виробництва та конкурентоспроможність національної економіки, так і зворотний вплив соціально-економічних змін на цифровий розвиток. Розкрито роль інститутів у забезпеченні комплементарності інформаційно-цифрового і соціально-економічного розвитку та шляхи вирішення цих завдань. Оцінено стабільність і нестабільність як характерні риси сучасної соціально-економічної динаміки. Розглянуто забезпечення комплементарності інформаційно-цифрових і соціально-економічних перетворень.

Шифр НБУВ: ВА850756

1.У.254. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та управління в умовах побудови інформаційного суспільства», [15 травня 2020 р., м. Одеса]; [тези доп.]. **Ч. 1** / Одеська національна академія зв'язку імені О. С. Попова, Навчально-Науковий Інститут Бізнесу та Соціальних Комунікацій, Національна академія державного управління при Президентові України, Азербайджанський технічний університет, Білоруський державна технічний університет, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej, «Економіка та управління в умовах побудови інформаційного суспільства», міжнародна науково-практична конференція. — Одеса, 2020. — 63 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено проблеми формування інформаційної економіки та інформаційного суспільства, управління персоналом, управління якістю послуг. Розглянуто питання удосконалення механізмів тарифного регулювання у сфері телекомунікацій, управління інвестиційними процесами. Проаналізовано ринок інфокомунікацій та поштового зв'язку, організаційно-економічне моделювання діяльності операторів телекомунікацій, провайдерів, операторів поштового зв'язку. Викладено особливості розробки бізнес-планів, рекламних стратегій і стратегічних планів розвитку організацій і компаній державної та недержавної форм власності.

Шифр НБУВ: В358643/1

1.У.255. Матеріали Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні тенденції економічного розвитку України в сучасних умовах», присвячена 20-річчю економічного відділення: 18 березня 2020 р., м. Житомир: [зб. наук. пр.] / ред.: М. М. Тимошенко, І. М. Мокрицька, Т. С. Муляр, Т. М. Магнусівська, К. С. Головач, І. А. Оліфір, О. Ф. Левченко, Д. О. Рубанець; Житомирський агротехнічний коледж. — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 141 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретико-методологічні та прикладні аспекти раціонального ресурсного й інституціонального забезпечення стабільного, сталого й ефективного економічного розвитку. Висвітлено особливості соціально-трудових відносин у державних сільськогосподарських підприємствах. Розглянуто питання вдосконалення управління кредитним ризиком у комерційних банках України. Проаналізовано ефективність використання основних засобів на ПП «Вікторія». Окреслено перспективи розвитку спрощеної системи оподаткування в Україні. Розглянуто комплекс маркетингових комунікацій як чинник підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства. Обґрунтовано застосування нелінійної моделі зростання в дослідженні процесу вирощування багаторічних насаджень.

Шифр НБУВ: ВА850824

1.У.256. Особливості формування та розвитку механізмів продовольчого забезпечення регіону / Н. Р. Кордазя // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 142-148. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Досліджено продовольче забезпечення, яке є важливим індикатором якості соціально-економічного розвитку території (регіону) в щоденному споживанні продовольчих товарів населенням, змінюючи продовольчу безпеку країни. Умови адміністративно-територіальної реформи, спрямовані на передачу повноважень від центральних органів влади до місцевих, значно змінили систему продовольчого забезпечення територій, яка формує рівень цілісності продовольчої безпеки країни. Зміни вплинули і на централізовану систему продовольчого забезпечення через передачу нових принципів з державного рівня на регіональний. Збалансована та дієва система забезпечення населення продоволь-

ством впливає на якість його життя, економічну безпеку держави, її регіонів, конкурентоспроможність агропромисловості України на світових, зокрема європейських, ринках. Розроблено заходи з реалізації поставлених завдань Стратегії продовольчої безпеки регіонів плануються на період 3 – 5 років. Запропоновано структурно-логічну схему організаційно-економічного механізму продовольчого забезпечення регіону як комплекс економічних, технологічних та організаційних заходів, що здійснюються державою та іншими суб'єктами ринку на рівні країни та регіонів для задоволення потреб населення продовольчими товарами, регулюючи збут сільськогосподарської продукції, її переробку, гарантії покращення якості та безпеки харчових продуктів та їх цінової доступності. Досліджено, що основними напрямками реалізації механізму продовольчого забезпечення регіону є: забезпечення стійкого зростання виробництва, доступність продукції для споживачів; обмін сільськогосподарською продукцією; формування механізму регуляторного впливу на виробництво, торгівлю сільськогосподарською продукцією (національний, регіональний рівні); об'єднання невеликих фермерських господарств у межах регіонів; запровадження гарантованих мінімальних закупівельних цін (висока рентабельність виробництва); покращення рівня якості продукції, запровадження екологічних норм для стимулювання виробництва, вироблення та реалізація екологічно чистих продуктів харчування.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.257. Оцінювання системи продовольчої безпеки України / І. А. Гнатенко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 204-207. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Узагальнено аспекти оцінювання системи продовольчої безпеки України. Визначено, що продовольча безпека є динамічною ознакою, що змінюється під впливом чинників і загроз внутрішнього та зовнішнього середовища. Доведено, що до складу концепції безпечного функціонування має бути включено формування основ системи управління, яка націлена на створення передумов для сталого функціонування та регулярне задоволення потреби у безпеці. Зроблено висновок, що оскільки в кожній системі існують пороги чутливості, вразливості та розпаду, задля забезпечення безпечного функціонування система повинна бути в постійному очікуванні сигналів зовнішнього та/або внутрішнього середовища, які «запускають» механізми виникнення негативних або позитивних змін та адекватної відповіді на них. Визначено базові основи діагностування середовища забезпечення продовольчої безпеки.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.258. Проблеми регулювання та організації умов ефективного конкурентів в системі державних закупівель / Г. І. Фролова, Ю. М. Фролов, В. Е. Антоненко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 33-38. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Розглянуто ключову складову системи державних закупівель – конкурентну боротьбу між підприємствами-учасниками. Висвітлено міжнародний досвід регулювання й організації системи державних закупівель. Проаналізовано сучасний стан та умови проведення тендерних закупівель державним сектором в Україні. Розглянуто основні механізми, які покликані забезпечувати прозорість ринку на практиці. Надано характеристику ефективності роботи системи «Прозорро» та проведено SWOT-аналіз її роботи.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.259. Продовольча безпека в умовах комплементарності національної економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / І. І. Румик; Вищий навчальний заклад «КРОК», університет економіки та права. — Київ, 2020. — 37 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено дослідженню продовольчої безпеки в умовах комплементарності національної економіки. Систематизовано та розширено наукові підходи до дослідження продовольчої безпеки як складової національної безпеки. Розвинуто методологічні засади комплементарності національної економіки та її зв'язку з продовольчою безпекою, визначено її соціально-економічні параметри. Узагальнено методики вибору індикаторів та обґрунтовано критерії продовольчої безпеки, охарактеризовано причинно-наслідкові зв'язки впливу компонентів на продовольчу безпеку за результатами сценарного моделювання. Доведено необхідність розробки парадигми продовольчої безпеки та розкрито особливості дії механізму продовольчої трансмісії. Здійснено аналітично-прогнозу оцінку виробництва і споживання сільськогосподарської продукції та удосконалено систему оцінювання регіональної продовольчої безпеки. Розроблено харчовий баланс за методикою стандартизації та проведено соціально-економічне дослідження рівня продовольчої безпеки населення. Запропоновано підходи до удосконалення державної продовольчої політики та сформовано пропозиції щодо фінансової підтримки виробництва. Розроблено положення стратегії продовольчої безпеки з урахуванням структурних змін національної економіки.

Шифр НБУВ: РА447018

1.У.260. Публічні закупівлі як система ефективного використання бюджетних коштів в органах місцевого самоврядування

/ Л. А. Воровська, Н. В. Колесник // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 89-92. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Проведено дослідження впливу системи публічних закупівель на ефективне використання бюджетних коштів. Проаналізовано показники за результатами закупівель замовників Бердянської міської ради, а також виокремлено переваги та недоліки електронної системи Prozorro.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.261. Складська логістика та управління запасами: метод. рек. до виконання курс. проєкту для здобувачів вищ. освіти спец. 073 «Менеджмент» освіт.-проф. програми «Логістика» / уклад.: В. Є. Марчук, О. В. Овдєнко, О. М. Гармаш, М. М. Семерягіна, К. М. Молчанова; Нац. авіац. ун-т. — Київ: НАУ, 2020. — 58, [1] с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 50-51. — укр.

Характерною ознакою сучасних ринкових відносин є сучасний складський комплекс, що володіє досконалими технологіями, дозволяє вирішувати багато проблем, пов'язаних з обігом товарно-матеріальних цінностей. Правильно організований склад дозволяє оптимізувати витрати логістичної системи, а процеси, пов'язані з функціонуванням складів, у кінцевому результаті є значною складовою сукупних витрат. Спроектовано й оцінено системи управління запасами, а також організацію та оптимізацію системи складування в умовах сучасної економіки. Проектування складських приміщень відносять до категорії багатоступінних процесів, які вимагають чіткої відповідності всім технологічним, організаційним, законодавчим нормам, ролі та місця складу в логістичній системі підприємства загалом. Охарактеризовано складські зони та складське обладнання, організацію основних технологічних процесів на складі та логістичні принципи проектування складських приміщень.

Шифр НБУВ: ВА850576

1.У.262. Соціальні та трудові чинники сталого економічного зростання: можливості й механізми активізації: монографія / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, Л. Л. Шамілева, Я. В. Остафійчук, В. П. Антонюк, Ю. С. Залознова, О. В. Панькова, О. О. Хандій, Л. М. Логачова, І. М. Новак, О. Г. Сидорчук, А. Д. Шастун, Р. В. Покотиленко, О. О. Амоша, Л. В. Щетініна, О. Ю. Касперович, О. В. Іщенко; ред.: О. Ф. Новікова; НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ: ІЕП НАН України, 2020. — 463 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано методологічні платформи активізації соціально-трудового потенціалу як чинника економічного зростання. Запропоновано напрями модернізації системи управління соціальним і трудовим потенціалом в умовах децентралізації; виявлено особливості трансформацій у трудовій сфері в контексті Цілей сталого розвитку України 2030. Розроблено методіку оцінки економічного зростання щодо активізації соціального та трудового потенціалу. Визначено концептуальні засади та механізми активізації конструктивної взаємодії суб'єктів соціально-трудових відносин, а також чинники, зони локалізації соціально-трудової конфліктності у вітчизняній промисловості, запропоновано шляхи її мінімізації. Обґрунтовано управлінські рішення щодо розвитку трудової та соціальної сфер у контексті системи управління охороною праці, соціальною безпекою, соціальною відповідальністю, міграційними процесами. Систематизовано нові вимоги та визначено перспективні напрями формування соціальної політики України в аспекті євроінтеграційних процесів і національних викликів. Запропоновано механізми залучення соціального та трудового потенціалу внутрішньо переміщених осіб як ресурсу розвитку спроможних громад. Проаналізовано стан і проблеми функціонування трудового потенціалу промисловості, обґрунтовано шляхи їх вирішення.

Шифр НБУВ: ВА852049

1.У.263. Соціально-економічні наслідки «ресурсної пастки» сільськогосподарського виробництва України / Ю. Ю. Юрченко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 38-43. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Розглянуто вплив ресурсного достатку на розвиток економіки країн, структуру їхнього виробництва. З'ясовано поняття «ресурсна пастка» для характеристики ситуації в сільському господарстві України. Наведено основні загрози, які впливають на економіку країн з багатими природними ресурсами, проаналізовано наслідки «ресурсної пастки» та її «місцевий колорит» в Україні. Узагальнено схему поетапного виходу з «ресурсної пастки», наголошено на ролі держави в реальній підтримці продовольчого сектора економіки.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.264. Стан і нові можливості соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області: монографія / О. Ю. Бобровська, С. М. Серьогін, Є. І. Бородин, О. В. Каховська, О. В. Кіреєва, Т. А. Крушельницька, Н. А. Липовська, Т. В. Маматова, О. Ю. Матвеева, В. В. Молоканова, К. М. Огданський, О. С. Псарьов, Т. О. Савостенко, І. А. Чикаренко, О. О. Чикаренко, Л. Г. Шевченко, П. С. Щербаков; ред.: О. Ю. Бобровська; Національна академія державного

управління при Президентіві України. — Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2019. — 275 с.: рис., табл. — укр.

На основі значного масиву статистичної інформації проведено ретельне дослідження стану та тенденцій соціально-економічного розвитку Дніпропетровської обл. Використано комплексний підхід до оцінювання та розгляду регіону як цілісної функціональної системи, стан та тенденції розвитку якої залежать від економічного, соціального, екологічного та фінансового складників. Акцентовано увагу на те, що Дніпропетровська обл., так само як і інші промислово розвинуті регіони України, має свою специфіку розвитку, а саме: гіпертрофована структура промисловості зі значним перевищенням фондо-, енерго-, матеріаломістких галузей стосовно середніх показників по Україні.

Шифр НБУВ: ВА851793

1.У.265. Статистичне прогнозування тенденцій розвитку телекомунікаційної сфери економіки в умовах цифровізації / А. Ю. Голобородько, Н. О. Плевако // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 265-270. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Розглянуто актуальну проблему статистичного прогнозування тенденцій розвитку телекомунікаційної сфери економіки в умовах цифровізації. Під час глобалізації процесів цифрових трансформацій прогнозування розвитку сфери телекомунікацій є одним із ефективних шляхів по виходу України на рейтингове місце на міжнародному ринку. Проведено всебічне дослідження та виділено основні тенденції розвитку телекомунікаційної сфери економіки України за такими індексами міжнародного рейтингу: розвиток електронного уряду; відкритість цифрового простору; інноваційність технологій і ступінь розвитку людського капіталу. За проведеною оцінкою стану телекомунікаційної сфери визначено основні проблеми та виділено напрями цифрових трансформацій. Доведено вплив розвитку цифрової економіки на переформатування багатьох сфер економічного та суспільного життя. Для комплексного й об'єктивного наукового прогнозування були використані методи на основі систематизації пошукового та наукового підходів. На засадах екстраполяції даних зроблено прогнозування рейтингового місця України за трьома індексами, а саме: EGDI — E-Government Development Index, ICT Development Index — IDI, Global Open Data Index — GODI. Для успішної реалізації Концепції розвитку цифрової економіки України, підвищення рівня розвитку телекомунікацій і цифровізації, досягнення ефективного управління телекомунікаційною сферою економіки в цілому визначено основні індикатори прогнозування розвитку цифровізації галузі телекомунікацій на стратегічну перспективу.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.266. Стратегічний потенціал продовольчої системи України: монографія / М. П. Сичевський, А. Е. Юзефович, О. В. Коваленко, О. І. Куць, Ю. Я. Лузан; Національна академія аграрних наук України, Інститут продовольчих ресурсів. — Київ: ННЦ «ІАЕ», 2020. — 161 с.: рис., табл. — укр.

Представлено результати дослідження теорії та практики формування і функціонування продовольчої системи України. Обґрунтовано організаційно-економічний механізм забезпечення цілісності та ефективності продовольчої системи та наслідки еволюції суспільних потреб в сировинних та продовольчих ресурсах. Оцінено стійкість функціонування продовольчої системи в нестабільних макроекономічних умовах та кризових ситуаціях. Досліджено стратегічний потенціал розвитку сировинних та продовольчих ресурсів, стан та перспективи розвитку інвестиційно-інноваційного забезпечення продовольчої системи, роль, напрями та механізми впливу державних регуляторів у створенні сприятливих інституціональних передумов розвитку продовольчої системи.

Шифр НБУВ: ВА850768

1.У.267. Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: зб. тез IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. / Хмельницька обласна рада, Хмельницька облдержадміністрація, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Поморська академія, Університет Гарц, Шауляйський університет, Хмельницька торгово-промислова палата, Спілка економістів України. — Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2019. — 313 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто депозитну політику банків у контексті забезпечення сталого розвитку економіки України. Представлено реалізацію принципу справедливості оподаткування у податковій системі України. Висвітлено деякі проблемні аспекти публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів України. Запропоновано зміни принципів побудови системи розпорядження конфіскованим майном, що було вилучено митницями. Досліджено проблеми ефективності екологічного управління та використання коштів з фонду охорони навколишнього природного середовища на Хмельниччині. Розглянуто сучасні методи охорони та розвитку рекреації природно-заповідного фонду України. Охарактеризовано оцінювання інфестивційної привабливості підприємств регіону. Висвітлено перспективи збільшення експортного потенціалу АПК України в умовах глобалізації.

Шифр НБУВ: ВА850045

1.У.268. Теоретичні основи холистичного управління економічною безпекою підприємства / І. О. Корчинський, С.-Г. Т. Чура // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 45-49. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Холізм як основа холистичного управління має глибокі історичні корені. Поруч з осучасненням холистичний підхід зберіг пріоритетність цілісного сприйняття усіх внутрішніх процесів, які характерні для певної системи, та впливу зовнішнього середовища. Виявлено, що холистичний підхід набув певного поширення в маркетингу, де орієнтований на аналіз усіх складників ланцюга вартості з оцінюванням впливу на споживачів та контрагентів. Доведено, що високий рівень невизначеності в умовах функціонування українських підприємств знижує ефективність застосування традиційних підходів, що формує основу для більш активного застосування холистичного управління. Охарактеризовано ключові аспекти холистичного управління економічною безпекою підприємства. Визначено пріоритетні здібності, якими мають володіти суб'єкти безпеки для цілісного сприйняття усіх змін у системі. Розглянуто основні етапи розроблення та застосування системи холистичного управління економічною безпекою підприємства. Окреслено найважливіші цілі вдосконалення управління економічною безпекою підприємства.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.269. Фінансово-економічна результативність секторів бізнесу і науки національної економіки в умовах інноваційних викликів сучасності / Г. Ю. Кучерова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 208-217. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Акцентовано увагу на важливості фінансового становища для розвитку секторів національної економіки в умовах інноваційних викликів сучасності. Узагальнено дані ключових фінансово-економічних показників та оцінено фінансово-економічну результативність секторів бізнесу та науки національної економіки засобами фінансового аналізу з метою визначення фінансового потенціалу та потреб дофінансування. Доведено ліквідність переважної більшості галузей України, але наявна проблема з покриттям поточних зобов'язань власними грошима та їх еквівалентами. Визначено, збитковими є сектори постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря, водопостачання, каналізації, поводження з відходами. Рівень показників професійної, наукової та технічної діяльності забезпечує поточне функціонування, але є недостатнім для розвитку суб'єктів господарювання. Незважаючи на ліквідність та платоспроможність сектора освіти, рентабельність чистого прибутку знизилася. Відзначено, ефективність між секторної взаємодії є можливістю підвищити засобами синтезу самоорганізації суб'єктів господарювання та державної підтримки.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.270. Ціноутворення у підприємницькій діяльності: навч. посіб. / В. І. Кіфяк, Л. Д. Водянка, Л. А. Сибирка; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. — 192 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 190-191. — укр.

Розкрито ключові мікро- та макроекономічні аспекти ціноутворення у сфері бізнесу. Висвітлено теоретичні засади ціноутворення у підприємницькій діяльності. Подано інформацію про теорії вартості та ціни, механізм ринкового ціноутворення, фактори, що впливають на підприємницьку ціну. Увагу приділено формам і методам державного регулювання цін в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851633

Див. також: **1.У.117, 1.У.121, 1.У.156, 1.У.190, 1.У.213, 1.У.223, 1.У.415, 1.У.477, 1.У.589, 1.Х.695, 1.Х.839, 1.Х.861**

Бізнес

1.У.271. Бізнес-економіка: навч. посіб. / М. Л. Данилович-Кропивницька, І. А. Канцір; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 247 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 229-234. — укр.

Забезпечує використання всіх основних методів навчання: вербально-візуального, інтерактивного та пізнавально-прикладного. Розглянуто питання: сучасна ринкова економіка; підприємництво та бізнес-ідея; попит, пропозиція, ринкова рівновага. Увагу приділено питанням: витрати та доходи в підприємницькій діяльності. конкурентне середовище діяльності підприємства. Визначено поняття процесу організації управління та його складові. Наведено макроекономічні показники та їх вплив на підприємницьку діяльність. Зазначено вплив держави на підприємництво в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851854

1.У.272. Визначення сутності та змісту поняття малого бізнесу / О. М. Красносова, Р. В. Харченко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 293-301. — Бібліогр.: 25 назв. — укр.

Мета роботи — актуалізація визначення суті та змісту поняття малого бізнесу з огляду на подальші дослідження його функціональної спроможності в мінливих умовах сьогодення. Для

досягнення поставленої мети дано визначення сутності та змісту поняття малого бізнесу, який являє собою систему відносин, що виникають у результаті взаємодії малих і середніх за розміром суб'єктів господарювання із представниками та інститутами ринку на ініціативній основі ведення економічної діяльності, що здійснюється за рахунок власних або позикових ресурсів на свій ризик і за умови соціальної відповідальності та ставить головною метою одержання прибутку та розвиток власної справи. Визначення малого бізнесу як системи відносин надає переваги системного підходу як інструменту дослідження складних систем, при якому будь-яка з них розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, що мають «вхід» — мету та «вихід» — результат, а також зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок і проєси, тобто послідовні зміни предметів і явищ, що відбуваються за певним порядком. Визначення ролі малого бізнесу в національній економіці виконано на підґрунті його основних властивостей, а саме: швидкої адаптації до рівня попиту та купівельної спроможності на місцевих ринках; здатності створювати унікальні товари та виконувати разові замовлення споживачів; організації оплачуваної зайнятості значної кількості осіб на тлі скорочення обсягів виробництва великих підприємств; розвитку місцевих промислів із урахуванням ментальної специфіки споживачів; сприяння професійній підготовці працівників на основі набуття практичних навичок. На підґрунті результатів регресійного аналізу доведено наявність тісного зв'язку між станом розвитку малого бізнесу та станом економіки країни. Аналіз виконано за даними офіційної статистики України за період шести років (2013 — 2018 рр.).

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.273. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2—3 квіт. 2020 р.): у 7 т. Т. 4. **Розвиток глобального підприємництва та управління ефективністю у сфері торгівлі та обслуговування** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. — Дніпро, 2020. — 106 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено підвищення рівня зайнятості населення як прояв соціальної відповідальності бізнесу. Розглянуто нові підходи в менеджменті до процесу розвитку глобального підприємництва. Визначено динаміку ключових показників розвитку туристичної інфраструктури України. Висвітлено сучасну концепцію державної підтримки розвитку вітчизняного соціального туризму. Проаналізовано шляхи зміцнення економічної безпеки підприємств торгівлі. Удосконалено методи управління персоналом підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Шифр НБУВ: В358612/4

1.У.274. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2—3 квіт. 2020 р.): у 7 т. Т. 6. **Формування економічної безпеки підприємств, моделювання процесів економічної поведінки та інноваційні технології в управлінні економічними суб'єктами** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. — Дніпро, 2020. — 130 с.: рис., табл. — укр.

Проаналізовано механізми ефективного управління підприємством. Розглянуто основи формування стратегії економічної безпеки суб'єктів підприємства. Висвітлено застосування економіко-математичних методів та моделей в управлінні підприємством. Оцінено можливі ризики для економіки України від нестабільного світового валютного ринку. Проаналізовано поведінку споживачів освітніх послуг в системі модернізму. Досліджено проблеми впровадження інноваційних технологій у медичних лабораторіях.

Шифр НБУВ: В358612/6

1.У.275. Особливості становлення соціально відповідального бізнесу в Україні: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Р. М. Курінько; НАН України, Інститут соціології. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено особливості становлення соціально відповідального бізнесу в Україні через відстеження вагомих подієвих явищ в бізнес середовищі впродовж пострадянського періоду формування ринкових відносин. Визначено суть концепції соціально відповідального бізнесу, що віддзеркалює суспільні, історичні та соціокультурні запити на досягнення та забезпечення соціального партнерства бізнесу, суспільства, держави. Викладено та проаналізовано генезу формування соціально відповідального бізнесу в Україні з зазначенням визначальної ролі дискурсу в процесі його становлення. Досліджено практики прийняття соціально відповідального бізнесу компаніями, що функціонують в країні для доведення важливої специфіки недержавної низової ініціативи «знизу вгору» щодо прийняття й поширення корпоративної соціальної відповідальності (далі — КСВ) в Україні на противагу іншим пострадянським країнам (Росія, Білорусь, Казахстан)

з переважанням етатистського підходу «згори донизу» залучення бізнесу до КСВ.

Шифр НБУВ: RA450800

1.У.276. Сутність конкурентоспроможності приморських регіонів / А. П. Безліба // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 45-51. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Мета роботи — визначення ключових теоретичних понять, пов'язаних із забезпеченням конкурентоспроможності приморських регіонів — дослідження суті дефініції «приморський регіон», «конкурентоспроможність», «конкурентоспроможність приморського регіону». Визначено ознаки та характеристики приморського регіону, розширено класифікацію конкурентоспроможності регіону, що допомогло у визначенні авторського трактування дефініції «приморський регіон». Приморський регіон — це адміністративно-територіальна одиниця, що географічно має вихід до морського узбережжя з власною акваторією, спеціалізується на приморських видах економічної та екосистемної діяльності, створюючи власний морегосподарський комплекс галузей з відповідною інфраструктурою, має специфічні соціальні проблеми й екологічні вимоги, культурну й історичну спадщину, в якій відображається морська тематика. Запропоновано розуміння приморського регіону за двома рівнями: приморські регіони як області та приморські регіони як територіальні громади, адміністративні межі яких поширюються до зрізу морського узбережжя. Встановлено, що конкурентоспроможність приморського регіону — це індикатори, які підкреслюють здатність регіону реагувати на зовнішні виклики, забезпечуючи використання екосистемного підходу до побудови оптимальної структури економіки регіону, подолання сезонності в туризмі та рекреації, урахування специфіки морегосподарського комплексу, з метою підвищення валової доданої вартості, вирішення соціальних та екологічних проблем регіону, зберігаючи культурну та ментальну самобутність регіону для створення сприятливих умов для мешканців регіону. Для визначення концепції забезпечення конкурентоспроможності приморських регіонів необхідно здійснення не лише теоретичних узагальнень, а й проведення комплексної діагностики сучасного стану конкурентоспроможності, що неможливо без обговорення визначення елементів і складових конкурентоспроможності, за якими буде здійснюватися комплексне оцінювання.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.277. Development of social entrepreneurship in Ukraine / V. Aranchii, M. Ihnatenko // Екон. вісн. ун-ту / Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 154-159. — Бібліогр.: 9 назв. — англ.

Предмет дослідження — теоретичні та практичні аспекти розвитку соціального підприємництва у контексті концепції соціальної відповідальності. Мета роботи — визначення сутнісних ознак та чинників розвитку соціального підприємництва у контексті концепції соціальної відповідальності для використання можливостей і ресурсів великого бізнесу для його підтримки. Методологічною основою статті стали основні теоретичні й методологічні положення економічної науки, нормативно-законодавчі акти України, праці провідних зарубіжних і вітчизняних науковців з економіки, маркетингу та менеджменту соціальних підприємств і соціальної відповідальності бізнесу. Результати роботи. Визначено суть, ознаки та напрями розвитку соціального підприємництва в Україні. Виявлено недостатні темпи й сфери його поширення. Обґрунтовано форми участі великого бізнесу у його підтримці у контексті здійснення соціальної відповідальності. Галузь застосування результатів. Результати можуть бути використані підприємствами, об'єднаними територіальними громадами, регіональними та державними органами влади, неурядовими організаціями. Висновки: визначено, що соціальні підприємства формують особливий сектор підприємницької діяльності, створюючись з метою вирішення соціальних проблем. Вони набувають все більшого поширення й можуть спиратися не тільки на власні ресурси й можливості своїх учасників. Обґрунтовано, що це може бути велика й тривала підтримка великого бізнесу у формі стартапів, аутсорсингу тощо.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.278. Financial provision of small business innovative development: monograph / V. V. Zianko, D. Xinying, L. O. Nikiforova; Vinnytsia National Technical University. — Vinnytsia: VNTU, 2020. — 231 p.: fig., tab. — Бібліогр.: с. 190-208. — англ.

Досліджено теоретичні, методологічні та практичні засади фінансового забезпечення інноваційного розвитку малого бізнесу. Розкрито суть механізму фінансової підтримки інноваційного розвитку малого бізнесу та особливості його функціонування в Україні. Проаналізовано макроекономічні тенденції розвитку інноваційного малого бізнесу в Китаї та Україні та їх залежність від фінансової підтримки. На основі досвіду підтримки малого бізнесу КНР визначено перспективні та специфічні шляхи вдосконалення вітчизняної фінансової підтримки інноваційного розвитку малого бізнесу.

Шифр НБУВ: IB228308

1.У.279. The impact of the external environment on the economic security of Ukrainian business / S. Onyshchenko,

O. Maslii, V. Ivaniuk // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 22-29. — Бібліогр.: 18 назв. — англ.

Досліджено вплив зовнішнього середовища на економічну безпеку бізнесу в Україні, яка визначається низкою детермінант, що визначають зміст, структуру та рівень її забезпечення. Розглянуто бізнес-середовище як складну, багатовимірну, поліфункціональну систему, визначено його особливості та складові частини. Охарактеризовано детермінанти середовища прямого та непрямого впливу на економічну безпеку бізнесу. Запропоновано розглядати зміст поняття «економічної безпеки бізнесу» з позиції функціонального та захисного підходів з урахуванням умов бізнес-середовища, що дозволяє вирішувати принципово нові завдання зі зміцнення його безпеки та підвищення здатності протидіяти загрозам і небезпекам як на макро-, так і на мікрорівнях. Визначено мету, об'єкти та суб'єкти економічної безпеки бізнесу, узагальнено організаційні способи забезпечення економічної безпеки бізнесу з позицій захисного підходу. Доведено, що збалансованість інтересів різних стейкхолдерів є важливою передумовою як формування сприятливого бізнес-середовища, так і економічної безпеки бізнесу. Систематизовано основні негативні чинники, що впливають на забезпечення економічної безпеки бізнесу в Україні з урахуванням глобального рейтингу умов організації та ведення бізнесу. Проведено аналіз динаміки ключових показників регуляторного клімату в Україні, визначено конструктивний та деструктивний вплив чинників зовнішнього середовища на економічну безпеку бізнесу. Здійснено оцінювання місця України та країн світу за індексом «Doing Business-2020». Узагальнено кількісні показники розвитку підприємництва та доведено, що економіка України є несприятливою для ведення бізнесу, зокрема малого та середнього. Зазначено, що в Україні та її регіонах все ще не створено сприятливого бізнес-середовища для забезпечення економічної безпеки бізнесу, й визначено її детермінанти. Обґрунтовано необхідність забезпечення економічної безпеки бізнесу як складової соціально-економічного розвитку та передумови досягнення національних економічних інтересів України.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.218, 1.У.269, 1.У.394, 1.Х.853, 1.Х.855

Землеустрій

1.У.280. Земельно-кадастрові роботи: навч. посіб. / М. О. Пілічева, Т. В. Анопрієнко, Л. О. Маслій; Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. — 238 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 190-199. — укр.

Розглянуто нормативно-правові, організаційні та методологічні питання проведення земельно-кадастрових робіт. Вказано на важливість формування електронного документа, що містить відомості про результати робіт із землеустрою та оцінки земель в електронному вигляді. Висвітлено загальні відомості про топографо-геодезичну діяльність. Розглянуто створення Державної геодезичної мережі України, геодезичні методи побудови та згущення Державної геодезичної мережі, використання геодезичної мережі під час здійснення робіт із землеустрою. Описано види оцінок земель, загальні засади грошової оцінки земель.

Шифр НБУВ: VA851385

1.У.281. Основи оцінки бізнесу та нерухомості: навч. посіб. / І. Л. Боднарук, Л. Л. Перович; Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. — Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. — 213 с.: табл. — Бібліогр.: с. 210-213. — укр.

Розкрито теоретичні основи формування системи оцінювання бізнесу та нерухомості, визначено мету, завдання та принципи ведення підприємницької діяльності в сфері нерухомості. Викладено теоретичні та практичні аспекти функціонування й оцінювання нерухомості як фінансового активу і об'єкта підприємницької діяльності. Розглянуто методичні підходи та методи оцінювання об'єктів нерухомості та землі у різних сферах бізнесу.

Шифр НБУВ: VA850161

1.У.282. Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами: зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молод. учених, Київ, 12 — 13 берез. 2020 р. / Нац. авіац. ун-т. — Київ: НАУ, 2020. — 114 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто інвентаризацію як правовий механізм ефективного використання територіальною громадою землі. Досліджено правові аспекти відновлення земель в умовах бойових дій. Висвітлено проблеми використання екологічно чистого й енергоефективного транспорту. Охарактеризовано особливості функціонального зонування земель природно-заповідних територій. Досліджено сучасні проблеми проведення інвентаризації земель в містах. Проаналізовано стратегічну екологічну оцінку як інструмент інтеграції екологічних норм в документи державного планування щодо природокористування. Визначено доцільність дотримання сізовмін у процесі ведення сільського господарства.

Наведено сфери застосування та переваги використання безпілотних літальних апаратів для геодезичних робіт.

Шифр НБУВ: ВА850046

1.У.283. Formation and implementation of regional land policy in Ukraine: public governance aspects / L. Svystun, Yu. Popova // *Економіка і регіон*. — 2020. — № 1. — С. 151-156. — Бібліогр.: 10 назв. — англ.

Представлено розроблену на основі базової теорії економічної політики та з урахуванням стандартів сталого розвитку концепцію формування регіональної земельної політики, яка надає можливість обґрунтування напрямків, методів та інструментів регулювання земельних відносин на рівні регіону. Виділено суб'єкти регіональної земельної політики на загальнодержавному та регіональному рівнях управління. Доведено, що регіональна земельна політика має здійснюватися економічними та адміністративними методами на принципах законності, непорушності права власності, включення землі у ринковий обіг, поєднання економічної ефективності й екологічної безпеки використання земель, платності, цільового призначення використання, пріоритету загальнодержавних інтересів, диференційованого управління землями різних категорій і регіонів. За допомогою шкали відносних переваг Т. Сааті встановлено, що стимулюючий тип реалізації земельної політики, який передбачає всебічне сприяння активному розвитку ринкових процесів, є пріоритетним для Полтавського регіону на сучасному етапі земельних відносин.

Шифр НБУВ: Ж24790

Інноваційна діяльність

1.У.284. Збалансування чинників управління природно-ресурсними активами рекреаційно-туристичної сфери національної економіки / Г. М. Шевченко // *Бізнес Інформ*. — 2020. — № 12. — С. 82-90. — Бібліогр.: 34 назв. — укр.

Природно-ресурсні активи як нова концептуалізована форма природних ресурсів, при її переході від теоретичного визначення до практичного впровадження, є складним об'єктом управління, що потребує виваженого збалансованого підходу, з огляду на багатоглибкість чинників, які впливають на формування та використання досліджуваних активів. Мета роботи — розвиток теоретико-методологічних засад щодо збалансування чинників управління природно-ресурсними активами рекреаційно-туристичної сфери на рівні національної економіки. Обґрунтовано такі підходи: комплексний підхід — при узагальненні соціальних, соціокультурних, економічних, ринкових, екологічних і географічних чинників формування цих активів, що розглядаються у взаємозв'язку з рекреаційними екосистемними послугами на континуумі зниження відчуття вартості, а також спрямованості управлінських рішень, які враховують при оцінюванні природних активів потенційні впливи на рекреаційні території; лінійний підхід економіко-математичного програмування — з урахуванням чинників апроксимації моделювання рекреаційно-туристичної сфери, що використовує природно-ресурсні активи, а саме: сталості та традиційності розвитку, соціальної орієнтованості ринку, збалансованості через можливість прийняття ситуативних управлінських рішень в умовах транзитивної економіки, а також оптимізації та збалансування інтересів суб'єктів еколого-економічної рекреаційно-туристичної діяльності.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.285. Інноваційно-освітні ядра у формуванні та розвитку міжнародних кластерів: монографія / С. В. Кудрявцев; НАН України, Національний центр «Мала академія наук України». — Київ: Нац. центр «Мала академія наук України», 2020. — 293 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 199-221. — укр.

Викладено результати наукових досліджень на тему формування міжнародних кластерів в Україні. Запропоновано модель кластерного сервісу в Україні. Удосконалено концепцію ядра міжнародного інноваційного кластеру, визначення сутності понять «підприємницький університет», «кластер», «міжнародний інноваційний кластер», «модель трансформації університету в інноваційний та підприємницький». Набули розвитку теоретичні підходи щодо класифікації суб'єктів кластерної взаємодії, систематизація досвіду формування та розвитку міжнародних інноваційних кластерів з освітнім ядром, визначення факторів національних інноваційних систем, що впливають на розвиток міжнародних кластерів, виявлення факторів ринкового середовища України, які чинять вплив на формування кластерів. Запропоновано використання освітньої та наукової дипломатії як міжнародного інструменту реалізації кластерних ініціатив в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850765

1.У.286. Конвергенція освітніх та економічних трансформацій: безпекові виклики для національної економіки в умовах цифровізації: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / В. В. Новіков; Сумський державний університет. — Суми, 2021. — с.: рис., табл. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення науково-прикладного завдання розвитку науково-методичних засад дослідження конвергенції освітніх та економічних

трансформацій у національній економіці під впливом цифровізації, а також обґрунтування безпекових викликів, які вони провокують. Удосконалено методичні засади інтегрального оцінювання економічних, освітніх і цифрових трансформацій і методичне підґрунтя визначення каталізаторів та інгібіторів впливу економічних, освітніх і цифрових трансформацій на резильєнтність місцевих громад. Розроблено методичні засади верифікації ключових каналів впливу конвергенції економічних та освітніх трансформацій на рівні економічної, соціальної та інформаційної безпеки. Удосконалено науково-методичні засади верифікації часових горизонтів впливу економічних та освітніх трансформацій на економічну, соціальну й інформаційну безпеку національної економіки. Поглиблено методичні засади оцінювання конвергентних взаємозв'язків у ланцюзі «економіка — освіта — національна безпека — цифровізація». Удосконалено методичний інструментарій моделювання впливу цифровізації суспільства й освіти на економічну, соціальну та інформаційну безпеку.

Шифр НБУВ: РА449994

1.У.287. Методологічні та прикладні засади впровадження цільових програм сталого енергетичного розвитку на основі коалесцентних структур: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Р. Ю. Тормосов; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2020. — 46 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано теоретичні засади побудови та запровадження Національної тривірневої наскрізної стратегічної моделі сталого енергетичного розвитку, яка містить концептуальні принципи, управлінські механізми та інструменти, основних учасників з описом їх функцій, охоплює всі щаблі управління: національний, регіональний та місцевий і впроваджується через цикл відповідних різномірних багатосекторальних ДЦП СТЕР. Розроблено науково-прикладний інструментарій започаткування та координації діяльності коалесцентно-структурованого енергетичного кластера як мегаструктури гібридного типу, яка у форматі довгострокового співробітництва об'єднує ключових стейкхолдерів сталого енергетичного розвитку для модернізації наявних об'єктів енергетики, будівництва, транспорту тощо та створення нової суспільно значущої енергетичної інфраструктури. Методологія реалізує провідну якіс «коалесцентність» — як особливу властивість ядра спеціалізованого енергетичного кластера забезпечувати максимізацію ступеня синергії зусиль його учасників (стейкхолдерів) у процесі цілеспрямованого злиття (коалесценції) з метою одержання нових емерджентних якостей та мінімізації негативних впливів (дії чинників) шляхом їх відсіювання (фільтрації) в процесі підготовки та впровадження ДЦП СТЕР. Парадигмально-місіюну основу започаткування та діяльності коалесцентної структури складають: принципи тривалої партнерської взаємодії держави, бізнесу та територіальних громад на ґрунті ДЦП, «сталого розвитку» та засадах енергетичного реформування та раціонально-компромісного узгодження інтересів стейкхолдерів як основа для забезпечення державних енергетичних, економічних та соціальних пріоритетів при впровадженні ДЦП СТЕР.

Шифр НБУВ: РА450329

1.У.288. Моніторинг мінерально-сировинної бази України та екологічного стану територій її гірничодобувних регіонів у контексті забезпечення їх сталого розвитку: [монографія] / С. О. Довгий, О. М. Трофимчук, М. М. Коржнев, Є. О. Яковлев, В. М. Триснюк, Є. С. Анпілова, А. В. Балега, В. В. Іванченко, М. М. Курило, С. К. Кошарна; ред.: М. М. Коржнев; НАН України, Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору. — Київ: Ніка-Центр, 2019. — 135, XII с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 122-135. — укр.

Розглянуто моніторинг у системі державного управління у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів і екологічної безпеки, моніторинг мінеральних ресурсів та екологічний моніторинг геологічного середовища у гірничодобувних регіонах України на стадії пост-майнінгу. Надано рекомендації щодо удосконалення такого моніторингу.

Шифр НБУВ: ВА849972

1.У.289. Оцінка показників стимулювання продуктивності та зростання економіки України в умовах глобалізації / А. С. Бензарь, О. А. Пестова // *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство*. — 2020. — № 5. — С. 16-23. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Розглянуто позиції України в глобальному економічному просторі в умовах жорсткої конкуренції. Досліджено конкурентні переваги нашої держави згідно з даними звіту Всесвітнього економічного форуму за рейтингом «Індекс глобальної конкурентоспроможності» для визначення змін у пріоритетах стратегії національного розвитку та пошуку оптимальних рішень в умовах глобальної економічної кризи. Визначено низку проблем, які необхідно вирішувати для того, щоб залучити нашу державу у світовий інноваційний простір заради національних інтересів та високих стандартів життя населення. На основі проведеного аналізу зроблено висновки, що Україна за останні п'ять років регресує майже за всіма складниками субіндексу «Підсилюючі продуктивності». Доведено, що наша держава має постійно розвивати свої конкурентні переваги завдяки взаємодії інституційних

чинників: інновацій, інвестиційних ресурсів та якості людського капіталу.

Шифр НБУВ: Ж23244/еко. та підпр.

1.У.290. Управління національним господарством: формування ринку інвестицій як запорука економічної привабливості України: [колект.] монографія / С. О. Кушнір, Ю. О. Бадло, О. М. Баран, Д. С. Борисенко, О. О. Бугай, О. В. Гадзківська, О. В. Гаркуша, М. В. Горбуліна, О. В. Гордієнко, Л. С. Григорович, А. Депутат, В. Довга, О. О. Дудка, А. О. Завальнюк, Р. Є. Завальнюк, Т. М. Кіріпченкова, В. В. Огризко, В. Д. Панасенко, О. Ю. Решетняк, Д. О. Сапранкова, Я. С. Сененко, В. С. Таран; ред.: С. О. Кушнір; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2017. — 236 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 205-219. — укр.

Розглянуто питання управління народним господарством України в частині формування ринку інвестицій. Висвітлено проблеми підвищення ефективності інвестиційних проектів та удосконалення механізму проектування. Проаналізовано фактори та напрямки формування ринку інвестицій на шляху сучасного розвитку економіки України. Увагу приділено проблемам інвестування в агропромисловий комплекс України, промисловість, соціальну сферу та енергоефективні технології та заходи. Досліджено питання, пов'язані з фінансуванням інвестиційних проектів банками України та заходи, які проводяться НБУ в частині стабілізації роботи банківського сектору. Висвітлено інші сучасні джерела та форми фінансування інноваційно-інвестиційних проектів на шляху економічного розвитку держави.

Шифр НБУВ: ВА851371

1.У.291. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти / О. Пищуліна; Razumkov centre. — Київ: Заповіт, 2020. — 274 с.: іл. — (Бібліотека Центру Разумкова). — укр.

Охарактеризовано сучасний етап світового економічного та соціального розвитку, що характеризується істотним впливом цифровізації. Досліджено головні детермінанти та підстави розвитку цифрової економіки в Україні, а також готовність України до запровадження та використання цифрових технологій (як з позиції постачальників, так і з позиції споживачів цифрових послуг). Проаналізовано потенційні ризики та загрози цифровізації в Україні та світі.

Шифр НБУВ: ВА852046

Див. також: 1.У.128, 1.У.138, 1.У.169, 1.У.253, 1.У.278, 1.У.316, 1.У.329, 1.У.571

Інвестиції

1.У.292. Державне регулювання національної економіки в умовах інвестиційних обмежень: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / К. М. Окаєнюк; Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. — Полтава, 2021. — 20 с.: табл., рис. — укр.

Сформовано концептуальні засади та розроблено теоретичні і прикладні основи державного регулювання національної економіки в умовах інвестиційних обмежень. Розкрито теоретичні основи державного регулювання національної економіки. Проаналізовано формування інвестиційної сфери. Обґрунтовано методичні підходи до оцінювання ефективності національної економіки та вкладання інвестиційних ресурсів. Здійснено економічну оцінку інвестиційного клімату в процесі забезпечення сталого розвитку України. Висвітлено особливості формування національного інвестиційного потенціалу. Обґрунтовано економічний механізм подолання інвестиційних обмежень. Обґрунтовано стратегічні та тактичні аспекти державного регулювання інвестиційної діяльності у контексті сучасних викликів. Визначено інвестиційні резерви та шляхи їх залучення у розвиток економіки в умовах фінансових обмежень.

Шифр НБУВ: РА450850

1.У.293. Джерела та ресурси інвестиційної діяльності особистих селянських господарств / Г. Т. Молнар // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 173-177. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Проаналізовано стан інвестиційної діяльності особистих селянських господарств (ОСГ). Інвестиції є одним із найважливіших чинників у розвитку економіки. Особливо великого значення набувають інвестиції, спрямовані на розвиток сільськогосподарського виробництва, адже від його розвитку залежить і розвиток усіх інших галузей економіки, пришвидшення процесів відтворення та підвищення її ефективності. Доведено, що інвестиційна діяльність ОСГ є незадовільною, інвестиційні процеси є незначними, а джерела розподілу ресурсів — ірраціональними. Визначено джерела інвестиційного забезпечення особистих селянських господарств. Зроблено висновок, що внутрішніх джерел фінансування ОСГ, які складаються із: доходів від ведення господарської діяльності, суміжних видів діяльності, надання послуг, оренди земельних ділянок, пенсій, заробітної плати, стипендій членів ОСГ, коштів від продажу майна, орендної плати за земельні ділянки, відсотків за депозитними вкладанням, стра-

хових виплат від відшкодування збитків, раніше накопичених заощаджень тощо, недостатньо. Тому потрібно шукати можливості із забезпечення ресурсів зовнішніх джерел фінансування. Ключову роль має відігравати держава. Необхідно розробити дієвий механізм залучення та реалізації інвестиційної підтримки з боку держави, а також зовнішніх і внутрішніх інвестицій, спільних проектів.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.294. Інвестиційна привабливість України: реалії та перспективи / В. П. Залізничок, В. І. Щедлунов // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 148-154. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Мета дослідження — інвестиційна привабливість України та шляхи покращення з використанням індексу інвестиційної привабливості України. Мета роботи — визначення шляхів покращення інвестиційного клімату в Україні. Методологія проведення роботи — методи статистичного аналізу і синтезу, метод графічного моделювання інвестиційної привабливості економічного клімату в Україні. В результаті дослідження було визначено такі пріоритетні завдання на 2021 р., для поліпшення інвестиційного клімату в Україні: перезавантаження судової системи; деолігархізація влади; розвиток ефективної і незалежної антикорупційної інфраструктури; позбавлення від бюрократії; зниження адміністративного і податкового тиску на бізнес; призначення проєвропейських реформаторів на державні посади; відновлення і підтримка співпраці з міжнародними фінансовими інститутами; реформа правоохоронних органів і результативна боротьба з корупцією, в тому числі за рахунок посилення фіскалізації; встановлення рівних правил гри для бізнесу. Висновки: з такими найбільшими перешкодами на українському ринку в результаті опитування визначено — коливання валютних курсів, тісний зв'язок економіки і політики, недостатнє забезпечення правового порядку, корупція органів державної влади, дефіцит робочої сили і доступ до фінансування.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.295. Розвиток інноваційної діяльності на засадах державно-приватного партнерства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Л. С. Сакевич; Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. — Одеса, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито теоретичні та методичні аспекти, а також обґрунтовано практичні рекомендації щодо стимулювання розвитку інноваційної діяльності, організованої на засадах ДПП. Узагальнено теоретичні засади, пов'язані з визначенням суті та значення інноваційної діяльності в національній економіці, проаналізовано ДПП як один з пріоритетних механізмів активізації розвитку інноваційної діяльності на вітчизняному просторі. Проведено комплексний аналіз факторів, що визначають особливості організації ДПП в інноваційній діяльності. Проведено стратегічний аналіз розвитку інноваційної діяльності та особливостей її фінансового забезпечення, що дозволив запропонувати організаційно-економічний механізм інвестування інноваційної діяльності на засадах ДПП. Побудовано структурно-логічну модель управління ризиками інноваційної діяльності з використанням ДПП. Розроблено дорожню карту реалізації проектів ДПП в інноваційній діяльності та запропоновано модель інтеграції держави, бізнесу та науки, що є важливим напрямом у переході на інноваційний шлях розвитку українського суспільства.

Шифр НБУВ: РА450826

1.У.296. Управління публічними інвестиціями в умовах секторального розвитку: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / О. М. Гришкевич; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 26 с.: рис., табл. — укр.

Запроваджено та обґрунтовано оновлений методичний підхід та інноваційний науково-прикладний інструментарій формалізованого адміністрування публічних інвестицій як механізму забезпечення секторального стимулювання економічного розвитку. Науково-методичні результати дослідження та створений на їх базі комплекс програм та практичних рекомендацій у сукупному використанні утворюють потужний та чітко формалізований апарат постановки, аналітичного обґрунтування та досягнення стратегічних доміант сталого розвитку регіонів та галузей завдяки ефективному впровадженню публічних інвестицій.

Шифр НБУВ: РА450831

Див. також: 1.У.290, 1.У.607

Відтворення

1.У.297. Гармонізація фінансово-економічного середовища України в комуникативному просторі: колект. монографія / Л. В. Барабаш, П. К. Бечко, Н. В. Бондаренко, С. А. Власюк, Б. С. Гузар, С. М. Колотуха, Н. В. Лиса, М. І. Мальований, К. М. Мельник, О. О. Непочатенко, О. В. Пономаренко, О. Т. Прокопчук, С. А. Пташник, О. М. Транченко, Ю. В. Улянич, Ю. А. Цимбалюк, Т. В. Шумило, В. І. Нагорний; ред.: О. О. Непочатенко;

Уманський нац. ун-т садівництва. — Умань: Сочінський М. М., 2021. — 522 с.: рис., табл. — укр.

Викладено результати досліджень сучасних проблем гармонійного розвитку економіки України. Висвітлено соціально-економічні аспекти гармонійного розвитку економіки. Розглянуто роль та місце фінансової та податкової політики у забезпеченні поступального розвитку економічної системи. Досліджено розвиток окремих галузей національної економіки. Увагу приділено теоретичним і практичним аспектам розвитку підприємницької діяльності як основи успішного функціонування економіки країни.

Шифр НБУВ: BA851248

1.У.298. Інституційне забезпечення стратегування в економічній системі держави / Н. І. Ісаєва // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 21-27. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Започаткування та впровадження процесу стратегування в країні має супроводжувати якісний і комплексно розроблений державний механізм стратегічного управління. Наявність інституційного механізму, який передбачає створення організаційних структур у системі державних органів влади, розподіл їх функцій та обов'язків, чітко визначену взаємодію структур у напрямку досягнення єдиних стратегічних цілей розвитку, є обов'язковою умовою успішного процесу стратегування в країні. Вирішення проблеми інституційного забезпечення стратегування в складній соціально-економічній системі, що розвивається, потребує координованості та збалансованості діяльності всіх суб'єктів стратегічного управління та стає актуальною в сучасних умовах розвитку України. Мета роботи — дослідження структури та функцій виконавчих органів влади в галузі стратегічного управління, розроблено пропозиції щодо вдосконалення інституційного забезпечення процесу стратегування в країні шляхом впровадження принципів інституційної організації стратегування ЄС ESDN та циклу PDCA в систему державного управління. Визначено учасників процесу стратегування в країні; розроблено рекомендації щодо доповнення функцій державних органів влади в галузі стратегування; запропоновано створення організаційної структури по забезпеченню процесу стратегування та визначено логічну схему інституційного супроводу впровадження стратегування на національному рівні.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.299. Матеріали II науково-практичної конференції «Сучасні наукові погляди на економічний розвиток країни» (21 — 22 лютого 2020 р.). — Хмельницький: Молодий вчений, 2020. — 99 с. — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Сучасні наукові погляди на економічний розвиток країни». Розглянуто загальні питання світового господарства та міжнародних економічних відносин: соціально-економічні аспекти диференціації розподілу доходів в країнах з трансформаційною економікою; державне регулювання зовнішньої торгівлі; суспільно-економічна проблематика в соціальній доктрині католицької церкви. Розглянуто питання економіки та управління підприємствами, інноваційної та інвестиційної діяльності, економіки природокористування та охорони навколишнього середовища. Визначено проблеми демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики. Досліджено питання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, маркетингу тощо.

Шифр НБУВ: BA851070

1.У.300. Матеріали II науково-практичної конференції «Фінансово-економічні чинники розвитку країни та регіонів» (29 — 30 травня 2020 р.). — Харків: Молодий вчений, 2020. — 99 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто загальні питання світового господарства та міжнародних економічних відносин, економіки та управління підприємствами, розвитку продуктивних сил і регіональної економіки, демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики, бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, маркетингу.

Шифр НБУВ: BA851257

1.У.301. Пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку України: колект. монографія / Л. І. Антошкіна, В. К. Антошкін, О. І. Антонов, Д. М. Артеменко, А. С. Бритвенко, І. М. Буц, О. Л. Горяча, Л. О. Дем'яненко, О. О. Добренко, О. Ю. Жучинський, М. М. Ігнатенко, Н. Г. Карпенко, О. Є. Картамішева, М. С. Киров, Л. Л. Кірова, А. А. Клименко, І. І. Княженко, С. В. Коваль, Л. А. Кравцова, О. В. Круковська, Є. Е. Кударський, М. А. Кучеренко, С. Ю. Кучеренко, Г. Р. Лаврега, Є. Ю. Лактіонов, Л. Ю. Леваєва, Л. О. Мармуль, В. В. Малишко, О. А. Марченко, Т. П. Мац, Л. І. Міхов, Д. М. Мухін, В. І. Педан, К. А. Пилипенко, В. С. Пінховський, Я. А. Плевако, Н. О. Попова, Н. М. Порватова, А. А. Постол, Ю. О. Романченко, І. А. Романюк, Н. В. Рунчева, О. В. Сабардіна, К. О. Семенов, А. І. Сирота, І. А. Сільченко, М. В. Скрипцін, Д. І. Соловійов, В. О. Степанова, В. Ф. Столяров, В. В. Столяров, А. В. Терещенко, І. В. Трикоз, С. В. Тютюнник, Ю. М. Фролов, Г. І. Фролова, І. Б. Храновська, О. В. Шинкарюк, Ю. Ю. Юрченко, І. О. Юткіна, Л. В. Ясинецька; ред.: Л. І. Антошкіна, Н. В. Рунчева, О. Л. Горяча; Бердянський університет мене-

джменту і бізнесу. — Київ: Талком, 2020. — 535 с.: рис., табл. — укр.

Представлено результати ініціативних досліджень щодо обґрунтування пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку України в умовах виконання національних завдань Цілей Сталого Розвитку людства на період до 2027 р. та до 2030 р. Визначено науково-методичні основи агропромислового розвитку України в умовах євроінтеграції. Розглянуто концептуальні положення визначення соціогуманітарних складових стійкого розвитку. Досліджено теоретико-прикладні засади сталого розвитку регіонів та держави. Наведено провідні аспекти фінансово-кредитного та правового механізмів розвитку. Розглянуто інновації, математичні методи та інформаційні технології в управлінні економікою.

Шифр НБУВ: BA851516

1.У.302. Теоретико-методологічні засади формування структурної збалансованості сталого розвитку національної економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Г. О. Кравцовська; Поліський нац. ун-т. — Житомир, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено генезу наукових поглядів на сутність і цілі управління розвитком соціально-економічних систем і позиційовано концепцію сталого розвитку у розрізі її структурних і динамічних характеристик. Концептуалізовано гіпотезу структурної збалансованості сталого розвитку соціально-економічних систем і обґрунтовано методологічні аспекти її реалізації в розрізі основних складових національної економіки. Аргументовано домінуючу роль інноваційно-технологічних чинників у процесах структурних змін і необхідність інституційного забезпечення цих процесів. Здійснено структурно-динамічний аналіз стану та динаміки розвитку економіки України в контексті процесів, що відбуваються у світовій економіці. Виділено основні мегатренди, які проявляються на рівні країн, економік і окремих бізнесів та впливають на структурні процеси в економіці України. Проаналізовано інституційні особливості економіки України та виділено причини формування у ній екстрактивних інститутів і слабкості інклюзивних інститутів. Розроблено модель механізму інституційного забезпечення формування структурної збалансованості розвитку економіки України, в основі якої — створення середовища «підприємницької інклюзії». Сформовано науково-методичний інструментарій обґрунтування найбільш перспективних структурних змін за галузевою, регіональною ознаками та за видами економічної діяльності.

Шифр НБУВ: PA450812

1.У.303. Формування напрямів стратегічного розвитку економіки України: екологічний аспект: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Ю. О. Павелко; Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. — Одеса, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Запропоновано нове вирішення проблеми формування напрямів стратегічного розвитку національної економіки України з урахуванням екологічного аспекту в сучасних умовах господарювання. Досліджено компоненти екологічного напрямку концепції сталого розвитку та наведено концептуальний підхід до вирішення проблем еколого-економічного розвитку. Проаналізовано та розвинуто понятійно-категоріальний апарат з еколого-економічного розвитку та сучасний стан еколого-економічних реалій національної економіки. Виявлено екологічні та соціальні проблеми економічного розвитку та шляхи їх вирішення. Розглянуто механізм державного регулювання в системі забезпечення еколого-економічного розвитку країни. Проведено аналіз сучасного стану та проблем економічного розвитку на основі статистичних таблиць «витрати-випуск». Встановлено статистичну залежність між регіональним економічним розвитком і рівнем доходів населення методами регресійного аналізу. Розроблено модель на основі інтегрального показника розвитку національної економіки з урахуванням екологічного аспекту на базі визначення множини факторів, що є індикаторами еколого-економічного розвитку держави з метою обґрунтування її стратегії.

Шифр НБУВ: PA450825

Див. також: 1.У.100, 1.У.214, 1.У.224, 1.У.356

Економічні ризики

1.У.304. Адаптивний метод оцінювання економічної безпеки регіонів / В. В. Лебедченко, Д. С. Ревенко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 125-131. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Розглянуто процес удосконалення методологічних засад оцінювання економічної безпеки регіону. Досліджено й аргументовано формування структури індикаторів економічної безпеки регіону. Наведено структуру методу розроблення інтегрального індексу оцінювання економічної безпеки. Визначено умови, необхідні для формування системи індикаторів економічної безпеки регіону. Для аналізу безпеки соціально-економічних систем регіонального та мікрорівня найбільш адекватним серед методів інтегральних індексів є комплексний підхід для одержання

інтегрального індексу на основі оцінок складників стійкості в адитивній формі інтегральної моделі. Тому основним завданням є формалізація підходу для відбору й оцінювання складників безпеки соціально-економічних систем регіонального рівня, які б були здатні адаптувати інтегральні індекси до відповідного соціально-економічного розвитку регіону. Розроблений метод оцінювання економічної безпеки надає змогу адаптувати інтегральний індекс до показників окремого регіону залежно від його соціально-економічного розвитку.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.305. Аспекти розвитку економічної безпеки України та її вплив на розвиток економіки / Р. П. Громика // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 13-18. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

У сучасних глобальних умовах функціонування вітчизняна економіка супроводжується впливом внутрішніх і зовнішніх деструктивних чинників. Отже, актуалізуються питання підвищення рівня економічної безпеки як країни в цілому, так і бізнес-середовища та громадян зокрема. Досягнення належного рівня економічної безпеки надасть змогу створити сприятливі умови для стійкого функціонування держави. Мета роботи — аналіз основних факторів впливу на економічну безпеку країни та їх ознаки на основі систематизації показників результатів економічної діяльності та визначення їх характерних ознак. Наведено схему ієрархічної структури економічної безпеки країни, з якої простежується, що кожен вищий рівень системи управління економічною безпекою держави має належним чином створювати сприятливі умови для розвитку економіки, формувати передумови забезпечення захищеності об'єкта економічної безпеки нижчого рівня. Розкрито тенденцію ризиків економічної безпеки країни на міжнародному та національному рівнях. Ураховуючи характер взаємозв'язку між рівнями економічної безпеки, доведено, що запорукою досягнення економічної безпеки на вищих рівнях ієрархії є її забезпечення саме на рівні бізнес-середовища. Виявлено, що економічна безпека країни полягає в забезпеченні умов для ефективного функціонування та стратегічного розвитку бізнесу в умовах впливу загроз різноманітного характеру. На підставі аналізу та систематизації статистичних даних проаналізовано фактори загроз економічній безпеці держави, до яких віднесено рівень зростання ВВП, податкових надходжень до бюджетів різних рівнів, динаміки державного боргу, конкурентоздатність, сталій економічній розвиток і гармонічну взаємодію на міжнародному рівні бізнес-середовища.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.306. Методологія оцінки національної безпеки у контексті принципів сталого просторового розвитку / І. Є. Ярова // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 30-41. — Бібліогр.: 25 назв. — укр.

Узагальнено методологію-методологічні принципи інтегральної оцінки національної безпеки у контексті сталого просторового розвитку. Акцент зроблено на тому, що інтегрована (комплексна) соціо-еколого-економічна оцінка національної безпеки у теоретико-концептуальному форматі має бути побудована згідно з методологією сталого розвитку. Зазначено, що в теорії економічної безпеки поставлено питання про структурно-оціночну побудову національної (економічної) безпеки згідно з методологією сталого розвитку. Це зумовило розглядати національну безпеку як соціо-еколого-економічну. Проаналізовано варіації системи індикаторних показників, які характеризують рівень сталого розвитку. Зроблено висновок про те, що цілеспрямоване управління соціально-економічними процесами та національною безпекою з метою досягнення сталого просторового розвитку, встановлення нових екологічних і соціальних пріоритетів держави веде до зміни системи оцінок, за допомогою яких ухвалюються рішення. Сфокусовано увагу на тому, що не існує єдиної системи формування індикаторів сталого розвитку, зокрема, і у контексті оцінки ефективності екологічного оподаткування. Розглянуто окремі складові національної безпеки та індикаторні показники у контексті вирішення проблеми оцінки ефективності застосування системи екологічного оподаткування. Обґрунтовано визначальні структурні компоненти та основні показники економічної, енергетичної та екологічної безпеки у взаємозв'язку із системою екологічного оподаткування. Розглянуто визначальні показники лісової безпеки. Зроблено акцент на методології формування алгоритму побудови комплексної рейтингової оцінки складових національної безпеки.

Шифр НБУВ: Ж100860

1.У.307. Національна безпека України в умовах інституціональних змін і нової глобальної інфосфери: [колект.] монографія / Т. В. Сокольська, Т. В. Арбузова, С. Г. Батажок, О. В. Білик, В. В. Бількевич, Н. М. Бендерещ, Ю. С. Гринчук, В. І. Джміль, Т. М. Димань, С. М. Загурська, Р. П. Задорожна, Л. С. Іванова, М. А. Однорог, Б. Р. Осипенко, В. Р. Панасюк, І. М. Паска, С. П. Поліщук, Л. М. Сатир, М. І. Трофимчук, Л. П. Хахула, О. А. Шуст, П. І. Юхименко; ред.: П. І. Юхименко; Білоцерківський національний аграрний університет. — Біла Церква: БНАУ, 2021. — 419 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено проблеми захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу й інших національних інтересів України від реальних і потенційних загроз в умовах інституціональних змін та формування нової глобальної інфосфери. Розкрито суть і генезис концепції безпеки, складові та систему забезпечення національної безпеки держави. Проаналізовано зарубіжний досвід забезпечення продовольчої безпеки держави. Увагу приділено факторам, критеріям, індикаторам та рівням соціальної безпеки держави, інституціональному середовищу екобезпеки в Україні, внутрішнім і зовнішнім загрозам інтелектуальної безпеки держави.

Шифр НБУВ: ВА850100

1.У.308. Теорія та практика забезпечення розвитку кіберпростору країни: монографія / О. В. Кузьменко, Г. М. Яровенко, О. А. Криклій, К. Г. Гриценко, Т. В. Доценко, О. В. Колоділіна, В. О. Ковач, С. О. Кушнерьов; ред.: О. В. Кузьменко, Г. М. Яровенко; Сумський державний університет. — Київ: Інтерсервіс, 2020. — 191 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 179-191. — укр.

Роботу присвячено розробці теоретичних і практичних засад забезпечення розвитку кіберпростору країни, а саме, бібліометричного аналізу досліджень інформаційної безпеки в розрізі розвитку національної економіки; канонічного аналізу взаємозв'язку інформаційної безпеки та соціо-економіко-політичного розвитку країни; аналізу використання карт Кохонена для оцінки рівня інформаційної безпеки країн з урахуванням їх розвитку; організаційно-інституційних засад забезпечення стійкості фінансового кіберпростору; системно-динамічного підходу трансформації систем захисту на основі блокейнів; нечітко-множинного методу виявлення ризиків порушення кібербезпеки банк гравітаційного моделювання при оцінюванні ризику використання банків з метою легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; підходу ігromodelювання процесів оптимізації державного регулювання економічної безпеки національної економіки; моделювання інтегрального індексу загрози національної економіки за допомогою метода Кернела Монографію призначено для студентів і викладачів вищих навчальних закладів, аналітиків фахівців з питань кібербезпеки.

Шифр НБУВ: ВА851657

1.У.309. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці / С. Т. Плещька, Т. Ю. Коритко, В. О. Храпач // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 245-251. — Бібліогр.: 21 назв. — укр.

Обґрунтовано суть понять «фінансова стійкість» і «стратегічне управління фінансовою стійкістю» в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах інтеграційних процесів в економіці. Доведено актуальність управління фінансовою стійкістю підприємства, що пов'язано з необхідністю пошуку нових підходів до управління фінансовою стійкістю в контексті забезпечення його економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів. Запропоновано під фінансовою стійкістю підприємства розуміти такий стан його фінансових ресурсів, за яких досягається фінансова рівновага в довгостроковому та короткостроковому періодах, у результаті якої в умовах посилення інтеграційних процесів проявляються властивості підприємства як системи, що надає змогу адаптуватися до дії дестабілізуючих чинників шляхом гнучкості та комплексного формування й використання фінансового потенціалу та забезпечує підприємство від впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Зазначено, що стратегічне управління фінансовою стійкістю можна узяти як вплив керуючої підсистеми на фінансовий потенціал підприємства з метою реалізації стратегічних планів в умовах інтеграційних процесів при дотриманні оптимальної структури фінансових ресурсів, що досягається гнучкістю та адаптивністю до дестабілізуючих факторів впливу. Обґрунтовано, що стратегічне управління фінансовою стійкістю підприємства є динамічною сукупністю взаємопов'язаних управлінських процесів: інформаційного забезпечення управління фінансовою стійкістю; аналізу фінансової стійкості підприємства та факторів, що впливають на неї; розробки та прогнозування сценаріїв розвитку з урахуванням інтеграційних процесів; реалізації стратегії досягнення фінансової стійкості; моніторингу та контролю досягнення цілей стратегії в умовах динамічного розвитку інтеграційних процесів в економіці.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.153

Управління. Менеджмент. Маркетинг

1.У.310. Адміністративно-правові засади управління державним сектором економіки України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. В. Конєва; Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права», ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Досліджено адміністративно-правові засади управління державним сектором економіки (ДСЕ) України. Здійснено теоретико-правову характеристику ДСЕ. Розкрито теоретичні засади

поняття «державний сектор економіки». Визначено склад і структуру ДСЕ України. Досліджено міжнародний досвід управління ДСЕ. Особливу увагу приділено сутності поняття й елементам механізму адміністративно-правового управління ДСЕ України. Охарактеризовано нормативно-правові засади управління ДСЕ. Запропоновано внесення змін і доповнень до норм діючого законодавства. Розкрито зміст адміністративно-правових відносин, що складаються у процесі управління ДСЕ України. З'ясовано особливості корпоративного управління як засобу управління ДСЕ. Визначено перспективи реформування адміністративно-правового управління ДСЕ України. Запропоновано шляхи реформування адміністративно-правового управління ДСЕ України та напрями розвитку державно-приватного партнерства в системі ДСЕ.

Шифр НБУВ: РА444463

1.У.311. Можливості удосконалення обліку та аудиту справляння податку на доходи фізичних осіб / О. Г. Пономаренко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 93-99. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Напрями наукових досліджень обліку справляння податку на доходи фізичних осіб значно обмежуються імперативними нормами, зафіксованими у Податковому кодексі. Вивчаючи загальнотеоретичні основи побудови обліку об'єкта, здійснено систематизацію методологічних положень обліку зобов'язань з розрахунків за податками з акцентом на різноманітності наукових підходів до оцінки окремих видів поточних зобов'язань. Виявлено напрями деталізації регламентів облікової політики підприємств інформацією про зобов'язання. Увагу приділено удосконаленню аналітичного обліку ПДФО через введення додаткових ознак деталізації рахунків. Запропоновано форми документів операційного аудиту та методичну послідовність процедур з метою підвищення рівня внутрішнього контролю справляння податку на доходи фізичних осіб.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.312. Основи управління: посібник / З. Р. Кісіль; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 231 с.: іл. — Бібліогр.: с. 198-223. — укр.

Розглянуто основи психологічних знань з управління організаціями. Проаналізовано психологічні концепції, теорії і моделі, які мають підвищити ефективність управління організаціями тощо. Подано принципи формування трудових колективів, соціоінтеграційні аспекти становлення особистості високопрофесійного менеджера, синергійні концепції психології управління, методику управління конфліктною ситуацією. Викладено прикладні аспекти психокомунікації, психології управління поведінкою та дисципліни персоналу, безпосередньо психології праці, праксеологічні кластери. Запропоновано психоінформативні засади менеджменту. Проаналізовано зміст соціально-психологічної роботи сучасного управління з урахуванням тенденцій до групової самоорганізації та психологічних особливостей управління.

Шифр НБУВ: ВА851046

1.У.313. Проблеми професійного навчання управлінського персоналу в Україні та перспективи розвитку теорії українського менеджменту / О. К. Байрачна // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 198-205. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Стабільність соціально-економічних систем нерозривно пов'язана з розвитком менеджменту та професійним навчанням управлінських кадрів. На сьогоднішній день не тільки Україна, але й весь світ переживає не тільки глобальну економічну кризу, але й методологічний занепад менеджменту. Однією з причин цього виявилось те, що власне що класичні підходи та методи менеджменту не забезпечують достовірного функціонування і становлення. Розглянуто проблеми розвитку освіти в області управлінської освіти (менеджменту) і фактори, що впливають на цей процес. Ускладнення системи менеджмент-освіти потенційно знижує її стабільність і вимагає від менеджменту нових принципів та інструментів. Головним елементом фінансового становлення є взаємозалежність членів бізнесу, і це вимагає нових підходів до менеджменту. Тобто, потрібно управління, яке гарантує еластичність підприємства до чинників зовнішнього середовища, своєчасну адаптацію до мінливих умов ведення господарської діяльності. Для вирішення проблем при підготовці управлінців було проаналізовано дослідження закордонних та вітчизняних науковців, запропоновано низку рекомендацій, що можуть бути використані для виведення вітчизняної управлінської освіти на достатньо високий рівень. Увагу приділено підходам до формування профілів за цим напрямком підготовки, застосування інноваційних технологій в підготовці менеджера. Наголошено, що освітня ситуація з підготовки менеджерів сьогодні залишається невизначеною. Розглянуто те, що освітня ситуація при підготовці управлінських кадрів сьогодні залишається невизначеною, в українському суспільстві соціальне замовлення на управлінців не відбувається. При всій очевидності на практиці саме тут виникає чимала кількість проблем. Для вирішення питання та покращання професійної підготовки управлінських кадрів доцільно було би забезпечити наукове співробітництво з професійними асоціаціями, науково-виробничими організаціями та освітніми

установами щодо формування державної моделі підготовки менеджерів з урахуванням галузевих потреб.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.314. Роль і вплив державних важелів управління на сферу відпочинку населення в кризовій ситуації / Ю. Г. Бондаренко, І. Я. Кулиняк, М. Я. Гвоздь // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 33-47. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Мета роботи — визначення впливу наслідків світової пандемії коронавірусу на відпочинкову сферу України, визначення ролі державних інституцій і їх впливу на формування і діяльність рекреаційно-туристичної сфери в посткарантинний період з проведенням одночасного дослідження зворотного зв'язку й аналізування ролі сфери відпочинку у кризовій ситуації та її вплив на населення та економічну політику держави. Для дослідження місця рекреації у житті населення України і ролі місцевих органів управління в організації відпочинкового простору у своїй територіальній громаді проведено соціологічне анкетне опитування 410 респондентів. Проаналізовано актуальну проблему забезпечення відпочинку під час пандемії коронавірусу, яка стала основною проблемою усіх світових державних інституцій. Розкрито роль і вплив державної політики на сферу відпочинку у кризовій ситуації. Проаналізовано можливий вплив наслідків карантинних заходів на сферу відпочинку. Розглянуто можливість розроблення стратегії виходу з вимушених карантинних заходів і їх вплив на світову економіку, зокрема на економіку України через призму рекреаційно-туристичної сфери. Проведено опитування щодо місця рекреації у житті населення України і роль місцевих органів управління в організації відпочинкового простору у своїй територіальній громаді. Визначено вплив інституційного середовища на формування і діяльність рекреаційно-туристичної сфери України. Проаналізовано і описано алгоритм послідовного підвищення інвестиційної привабливості рекреаційно-туристичної сфери у системі державного управління в умовах кризової ситуації. Запропоновано державні важелі управління щодо зменшення негативного впливу посткарантинних заходів на психоемоційний стан населення та рекомендовано розробити стратегію з врахуванням створення рекреаційного простору та формування власного рекреаційно-туристичного продукту-послуги у кожній територіальній громаді нашої держави.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.315. Спеціальні питання сучасного керування та оптимізації: навч. посіб. для самост. роботи студентів: [в 3 ч.].
Ч. 2. Ігрові методи обрuntuвання управлінських рішень / М. П. Благодарний; «Харківський авіаційний інститут», національний аерокосмічний університет імені М. С. Жуковського. — Б. м., 2021. — 175 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 173-174. — укр.

Викладено загальні принципи керування системами в умовах протидії та невизначеності: ефективність виконання операцій в умовах невизначеності; оцінювання ефективності операцій за кількома показниками; методи визначення вагових коефіцієнтів показників ефективності інженерних рішень. Детально розглянуто одно- і багатокрокові матричні й статистичні ігри та методи їх розв'язання: гра як модель конфліктної ситуації; подання матричної ігри; розв'язання ігор у чистих стратегіях; аналітичний метод розв'язання матричних ігор; графічний метод розв'язання матричних ігор; спрощення матричних ігор. Наведено приклади конфліктних ситуацій, які опісуються матричними й статистичними іграми: основні поняття теорії статистичних ігор; Байєрський принцип вибору стратегій у статистичних іграх з проведенням одиничних експериментів. Обрuntuвано вибір оптимальних стратегій для конкретних випадків. Подано геометричне трактування розглянутих теоретичних положень. Результати розв'язання задач обговорено на змістовному рівні.

Шифр НБУВ: В358048/2

1.У.316. Теоретико-методологічні основи формування маркетингових систем під впливом розвитку інформаційних технологій: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Ю. В. Рубул; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2021. — 40, [1] с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретико-методологічні основи та вироблено рекомендації щодо розвитку маркетингових систем на макrorівні в умовах розвитку цифрових технологій і цифрової трансформації соціоекономічно-екологічного середовища. Запропоновано розглядати цифрову маркетингову політику не лише на рівні окремих організацій, але й на рівні макроекономічної системи в цілому із залученням понятійно-категоріального апарату макромаркетингу. Визначено структуру й елементи маркетингової системи цифрового маркетингу на макроекономічному рівні, цілі та завдання розвитку цієї системи. Показано, що розвиток цифрової маркетингової системи відбувається під впливом розвитку точкових інновацій і змін серед чинників макросередовища (соціоекономічного ландшафту). Цей розвиток регулюється соціоекономічно-технологічним режимом, який визначається конфігурацією його елементів. Ця конфігурація, у свою чергу, визначається доступом до сучасних технологій, рівнем розвитку та поширеності ІТ-освіти, рівнем спеціалізації учасників, ступенем розвитку ринку та поширеністю використання й доступу до

цифрових кінцевих пристроїв. Визначено, що центральним елементом цифрової маркетингової системи є стрижневий цифровий маркетинг, центральним функціональним елементом якого є цифрові платформи. На основі уточненої систематизації функцій цифрових платформ установлено їх основні різновиди, які є важливими для розвитку цифрових маркетингових систем. Визначено показники розвитку цифрової маркетингової системи на рівні національної економіки, які дозволяють відстеження екстенсивного й інтенсивного їх зростання. За допомогою просторового та статистичного аналізу встановлено технологічні та нетехнологічні чинники впливу на розвиток цифрових маркетингових систем. Розроблено параметричну модель, яка пов'язує результативні та факторні ознаки розвитку цифрових маркетингових систем, представлено науково-методичне забезпечення процесу їх розвитку в заданих умовах макроекономічного середовища.

Шифр НБУВ: RA450104

1.У.317. Управління проектами: навч. посіб. / Н. В. Блага; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 151 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 149-151. — укр.

Розкрито зміст навчальної дисципліни з управління проектами. Розглянуто суть, принципи, структуру та форми планування проектів. Викладено елементи сіткового й календарного планування, оптимізації розміщення ресурсів та управління ризиками. Запропоновано низку тематичних питань для дискусії, кейсів для обговорення, завдань для самоперевірки. Досліджено основні підходи до обґрунтування доцільності проекту. Охарактеризовано основні форми організаційної структури проекту.

Шифр НБУВ: BA851045

Див. також: 1.У.115, 1.У.292, 1.Ч.1049

Організація управління

1.У.318. Державний менеджмент стратегічного планування і управління соціально-економічним розвитком регіонів / В. В. Столярів, Г. І. Фролова, В. В. Столярова // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 70-82. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Розглянуто досвід соціально-адекватного менеджменту на національному та регіональному рівнях при розробці Державної і Регіональної стратегій на період до 2020 року. Наведено систему показників узгодження діяльності центральних і місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування щодо соціально-економічного розвитку регіонів. Обґрунтовано напрями і розвинуто методи менеджменту стратегічного планування й управління соціально-економічним розвитком держави і регіонів на період до 2030 року.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.319. Інтелектуальний аналіз даних у бізнесі з використанням IBM SPSS MODELER: навч. посіб. / О. І. Черняк, Г. О. Черноус; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 263 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 248-250. — укр.

Використано аналітичну платформу IBM SPSS Modeler для реалізації повного циклу поглибленого аналізу даних. Розглянуто потужний набір її інструментів із підготовки даних для аналізу, методи й алгоритми аналізу даних і машинного навчання, підходи до оцінювання якості моделей, інструменти гібридного моделювання. Наведено базові терміни й поняття, приклади бізнес-задач та їх розв'язання.

Шифр НБУВ: BA852041

1.У.320. Involvement of system management to achieve global goals of sustainable development in Ukraine / Т. Velichko // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 159-163. — Бібліогр.: 7 назв. — англ.

Предмет дослідження — теоретико-методичні аспекти залучення системного менеджменту для досягнення цілей сталого розвитку та практичні напрями його реалізації в Україні. Мета роботи — подальший розвиток напрямів та складових системного менеджменту для досягнення глобальних цілей сталого розвитку в Україні з врахуванням принципів соціальної відповідальності й процесів та можливостей діджиталізації діяльності населення. Методологічною основою стали теоретичні та методологічні положення економіки природокористування, регіональної економіки, демографії, екології; міжнародні й національні нормативно-законодавчі акти, нормативи, ініціативи із сталого розвитку. Як основоположний методологічний підхід у роботі використано системно-структурний аналіз і синтез, а також історичний, монографічний, статистико-економічний, проблемно-цільовий методи. Висвітлено концепції та ідеї сталого розвитку, визначені особливості системного менеджменту щодо їх досягнення та пріоритетні напрями розвитку для України з врахуванням рейтингів країни у світовій спільноті та їх динаміки. Визначено особливості системного менеджменту для цілей сталого розвитку; визначено його пріоритетні напрями в Україні з врахуванням її рейтингових оцінок у світовому вимірі. У вищих навчальних закладах при викладанні економіки природокористування, регіо-

нальної економіки та сталого розвитку, у школах, природоохоронних урядових та неурядових організаціях. Висновки: визначено, що найбільш суттєвою особливістю теорії й практики функціонування підприємств сільського зеленого туризму у європейських країнах є розширення їх функцій з суто бізнесових до більш суспільно необхідних та значимих — як інструментів збереження та відтворення сільських територій, у т. ч. депресивних. Це забезпечує більшу їх підтримку на рівні місцевих громад, державної влади, що доцільно на всіляке використання.

Шифр НБУВ: Ж73720

Економіка праці

1.У.321. Державна міграційна політика в системі управління національним господарством: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Д. В. Пудрик; Сумський державний університет. — Суми, 2021. — 38 с.: рис., табл. — укр.

Поглиблено дослідження наукового ландшафту встановлення ролі та місця державної міграційної політики в системі управління національним господарством, окреслено концептуальні засади її реалізації. Обґрунтовано напрями реформування державної міграційної політики в Україні на основі формалізованих причинно-наслідкових зв'язків між рівнем чистого міграційного приросту та сукупністю параметрів розвитку національної економіки, співпадіння/неспівпадіння трендів ключових індикаторів Цілей сталого розвитку та міграційної динаміки, її зв'язку з глобалізаційними процесами. Сформовано пропозиції щодо реформування державної міграційної політики на основі формалізації залежностей індикаторів міграційних процесів від рівнів безробіття та доходів на душу населення, ефективності державного врядування та брэнда країни. Розроблено методологію встановлення ролі конкурентоспроможності національної системи вищої освіти як детермінанти зміни міграційних процесів. Удосконалено підхід до сценарного прогнозування впливу рівнів грамотності населення та його залученості до неформальної освіти на міграційний чистий приріст. Розроблено методологічний інструментарій оцінювання впливу інтенсивності міграційних процесів на рівень економічної конвергенції України з країнами-членами ЄС. Розвинуто науково-методичний підхід до оцінювання динамічного інтегрального індексу соціального прогресу як рефлектора державної міграційної політики.

Шифр НБУВ: PA449995

1.У.322. Діагностика освітньо-професійних компонентів людського потенціалу Вінницьчини / О. В. Томчук // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 103-110. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Висвітлено питання діагностики умов та тенденцій формування людського потенціалу території з погляду розвитку його освітньо-професійних компонентів. Обґрунтовано значущість соціальних чинників формування людського потенціалу території, визначено роль освітньо-професійних складників та необхідність урахування поведінкових аспектів. Розглянуто ключові умови формування освітньо-професійного потенціалу Вінницьчини, визначено основні стимулятори та дестимулятори його розвитку. Здійснено кластеризацію районів Вінницького регіону за станом та якістю освітньо-професійних компонентів формування людського потенціалу території, виявлено характерні поведінкові паттерни освіти, притаманні кожному кластеру. Сформовано основні напрями подолання виявлених недоліків розвитку освітньо-професійної компоненти Вінницького регіону.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.323. Економіка праці та мотивація трудової діяльності: підручник / В. І. Надрара, А. Ю. Пекіні; ред.: В. І. Надрара; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. — Київ: ІПК ДСЗУ, 2020. — 517 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 515-517. — укр.

Підручник ґрунтується на сучасних концептуальних засадах, що враховують новітні закономірності розвитку праці й відносин у цій галузі та орієнтовані на формування фахових компетенцій з проблем економіки праці та мотивації трудової діяльності. Увагу приділено обґрунтуванню відповідного понятійного апарату, а також питанням формування й регулювання соціально-трудова відносин у суспільстві. Висвітлено проблеми соціальної політики держави, мотивації трудової діяльності в сучасних умовах.

Шифр НБУВ: BA849989

1.У.324. Напрями вдосконалення організаційно-економічного механізму соціального розвитку трудового потенціалу в умовах інноваційних трансформацій / Т. А. Немченко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 158-164. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто особливості функціонування організаційно-економічного механізму соціального розвитку трудового потенціалу в Україні. Наведено основні етапи вдосконалення механізму соціального розвитку трудового потенціалу держави. Проведено STEEPLE-аналіз забезпечення соціального розвитку трудового потенціалу в країні за групами чинників впливу та визначено стратегічні альтернативи соціального розвитку трудового потенціалу.

Обґрунтовано стратегічні пріоритети соціального розвитку трудового потенціалу на інноваційних засадах. Наведено пропозиції щодо збалансованості соціального розвитку трудового потенціалу на різних рівнях, поліпшення взаємодії стейкхолдерів. Розроблено пропозиції щодо поліпшення ресурсного забезпечення, інструментарію та моніторингу функціонування організаційно-економічного механізму соціального розвитку трудового потенціалу.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.325. Організаційно-економічний механізм зменшення втрат робочої сили: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Л. В. Чернецька; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито економічний зміст, компонентну структуру та типологізацію втрат робочої сили. Здійснено авторську систематизацію детермінант впливу на втрати робочої сили. Розглянуто та згрупувано підходи, які застосовуються під час економічного оцінювання втрат людських ресурсів. Розкрито тенденції втрат робочої сили в Україні з виявленням їх причин і детермінант. Визначено резерви зменшення втрат. Із використанням запропонованої методики здійснено експериментальні розрахунки щодо макроекономічних збитків від втрат робочої сили. У сукупності розроблено організаційно-економічний механізм зменшення втрат робочої сили, обґрунтовано заходи щодо його реалізації в Україні у межах чотирьох стратегічних напрямів.

Шифр НБУВ: РА450236

1.У.326. Особливості забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах формування інформаційно-мережевої економіки / О. В. Кіріченко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 144-150. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Проведено вивчення особливостей забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів під час становлення економіки інформаційно-мережевого типу. Розглянуто методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності людських ресурсів та наукові погляди на роль інформаційно-мережевої економіки у формуванні сучасного соціально-економічного простору. Акцентовано увагу на впливі реалій сьогодення в контексті трансформації підходів до забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів, серед яких виокремлено посилення територіальних асиметрій, зміну умов функціонування ринку праці, перегляд пріоритетів щодо важливості конкурентних переваг людських ресурсів та інструментів їх підвищення. Розглянуто регіональні відмінності у сфері зайнятості населення в цілому та осіб з повною вищою освітою, обсягів прийому та вибуття працівників, оплати праці та навичок населення працювати з комп'ютером. Наведено порівняльні характеристики підходів до забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах традиційної та інформаційно-мережевої економіки. Запропоновано пріоритетні напрями забезпечення і підвищення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах інформаційно-мережевої економіки.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.327. Соціально-економічний механізм підвищення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах формування інформаційно-мережевої економіки: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.07 / О. В. Кіріченко; Центральнотериторіальний національний технічний університет. — Кропивницький, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Поглиблено теоретико-методичні положення та розроблено наукові рекомендації щодо вдосконалення соціально-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах формування інформаційно-мережевої економіки. Досліджено змістову суть та види конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах інформаційно-мережевої економіки. Визначено специфіку трансформації підходів та особливості функціонування соціально-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах формування інформаційно-мережевої економіки. Проведено оцінку міжнародних та державних аспектів забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів, що дозволило встановити наявність тісного зв'язку між розвитком навичок людських ресурсів та ІКТ. Здійснено рейтингову оцінку конкурентоспроможності людських ресурсів за регіонами України. Наведено напрями вдосконалення соціально-економічного механізму підвищення конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах формування інформаційно-мережевої економіки. Обґрунтовано інструментарій протидії ризикам та загрозам у сфері забезпечення конкурентоспроможності людських ресурсів. Розроблено методичні засади діагностики конкурентоспроможності людських ресурсів в умовах інформаційно-мережевої економіки.

Шифр НБУВ: РА450841

1.У.328. Соціально-економічний механізм реінтеграції трудових мігрантів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.07 / Л. П. Роман; Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права». — Львів, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано соціально-економічний механізм реінтеграції трудових мігрантів. Сформовано теоретико-методичні засади ре-

еміграції трудових мігрантів в умовах розбудови сталої економіки, здійснено ретроспективну оцінку демографічних та соціально-економічних передумов формування репатріаційного потенціалу України та сформовано комплекс рекомендацій щодо удосконалення стратегії реінтеграції трудових мігрантів. Уперше розроблено соціально-економічний механізм реінтеграції трудових мігрантів, що засновується на нових результатах теоретичних і прикладних досліджень, має на меті теоретико-методологічне та організаційно-економічне забезпечення реалізації законного, орієнтованого на національні, суспільні та особисті інтереси, ефективного та економічно обґрунтованого процесу репатріації і реінтеграції трудових мігрантів, що відбуватиметься у рамках чітких концептуальних і стратегічних засад державної міграційної політики України з урахуванням евроінтеграційних прагнень та культурних детермінант українського народу.

Шифр НБУВ: РА447429

1.У.329. Стратегічні напрями збалансування розвитку національного ринку праці та цифрової економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Н. А. Азьмук; НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ, 2020. — 48 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню, розробці теоретико-методологічного забезпечення і практичних рекомендацій щодо збалансованого регулювання ринку праці в умовах цифрової економіки. Узагальнено теоретико-методологічні засади дослідження трансформації ринку праці, зайнятості в контексті переходу до цифрової економіки. Виявлено зв'язок між зміною технологічних укладів, трансформацією концепцій ринку праці, інструментів його регулювання та появою нових форм зайнятості. Розроблено концепцію цифрового ринку праці, обґрунтовано його понятійно-категоріальний апарат. Сформовано теоретичне підґрунтя для розуміння трансформації місця і ролі людини та штучного інтелекту під впливом цифрових технологій і можливостей їх взаємодії під час праці. Удосконалено методологію діагностики ринку праці в умовах цифрової економіки за параметрами гнучкості та соціального захисту, згідно з якою виконано оцінку національного ринку праці. Запропоновано концепцію екосистеми національного ринку праці, здійснено оцінювання її ефективності. Визначено основні ризики національної екосистеми ринку праці та запропоновано шляхи їх мінімізації, що дасть змогу збалансувати людський і технологічний розвиток. Розроблено стратегічні напрями збалансування ринку праці та цифрової економіки.

Шифр НБУВ: РА447025

1.У.330. Стратегія забезпечення соціальної безпеки на ринку праці України: напрями розробки та реалізації / К. В. Бондаревська // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 238-244. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Визначено напрями розробки та реалізації стратегії забезпечення соціальної безпеки на ринку праці України з урахуванням сучасного стану сфери праці та зайнятості. Зокрема, визначено основні структурні елементи стратегії, серед яких її мета та завдання; суб'єкти, об'єкт і предмет; основоположні принципи стратегії; характеристика та оцінка зовнішніх і внутрішніх загроз соціальній безпеці на ринку праці (зокрема, за допомогою SWOT-аналізу); критерії та індикатори соціальної безпеки на ринку праці; пріоритетні напрями, заходи та механізми щодо забезпечення соціальної безпеки на ринку праці з урахуванням її багаторівневої. Обґрунтовано авторське бачення концепції багаторівневої стратегії забезпечення соціальної безпеки на ринку праці України та охарактеризовано пріоритетні напрями її реалізації на державному рівні. Серед стратегічних пріоритетів визначено напрями та заходи державної політики, які сприятимуть нейтралізації ключових загроз і негативних явищ на національному рівні. Зокрема, охарактеризовано заходи, які сприятимуть досягненню ключових цілей щодо забезпечення соціальної безпеки на ринку праці: збалансованості його розвитку; детінізації сфери зайнятості; зниження безробіття, перш за все серед найменш конкурентоспроможних категорій робочої сили — молоді та осіб старшого віку; зростання рівня оплати праці та трудових доходів населення. У результаті впровадження запропонованих заходів очікується покращання стану соціальної безпеки на ринку праці, що буде мати вираження у зростанні рівня збалансованості ринку праці; зменшенні масштабів прояву ключових загроз його розвитку, серед яких неформальна зайнятість, поширення безробіття, низький рівень реальної оплати праці.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.331. Управління підготовкою робітничих кадрів: монографія / В. Я. Брич, Л. Й. Білоус, О. В. Борисяк, Б. В. Брич; Тернопільський національний екон. ун-т. — Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2020. — 195 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 146-170. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методичні засади оптимізації системи управління підготовкою робітничих кадрів на підприємствах сільськогосподарської та харчової галузей шляхом впровадження інноваційних технологій формування і розвитку персоналу. Доведено, що система управління підготовкою персоналу будуватиметься на одночасному сприянні швидкому заповненню вакантних посад, оптимізації витрат на навчальні заходи, а також має

містити мотиваційну складову, тобто заохочувати працівників підвищувати кількісні та якісні результати своєї діяльності. Удосконалено та апробовано методичний підхід до аналізу ефективності внутрішньофірмового навчання персоналу на прикладі підприємств харчової галузі. Доведено, що стратегія випереджаючого навчання персоналу упродовж усієї трудової діяльності є обов'язковою умовою функціонування кожного підприємства, основною побудови системи внутрішньофірмового навчання. Удосконалено методику забезпечення конкурентоспроможності робітничого персоналу в умовах впровадження нової техніки, технологій виробництва, SMART-спеціалізацій, зростання комунікаційних можливостей. Запропоновано напрями удосконалення використання інноваційних технологій формування персоналу на підприємствах сільськогосподарської та харчової галузей, перспектив їх залучення на підприємствах енергосервісного ринку у контексті розвитку сталого середовища.

Шифр НБУВ: ВА849910

1.У.332. The features for formation of favorable sociopsychological climate in the labor collective / M. Ramesh Kumar, S. Ivanyska, T. Halaida // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 92-98. — Бібліогр.: 14 назв. — англ.

Досліджено основи формування сприятливого соціально-психологічного клімату в трудовому колективі. Розглянуто характеристики сприятливого й несприятливого соціально-психологічного клімату. Визначено, що основними факторами, які впливають на стан соціально-психологічного клімату в трудовому колективі, є: зміст праці та ступінь задоволення людей роботою; умови праці й побуту, задоволеність ними; ступінь задоволення характером міжособистісних стосунків зі співробітниками; стиль керівництва, особистість керівника, а також те, чи задоволений він співробітниками. Доведено, що характерними ознаками колективу, в якому наявний несприятливий соціально-психологічний клімат, є висока плинність кадрів та низька ефективність праці. У результаті дослідження визначено, що соціально-психологічний клімат — це стан групової психіки, сукупність ставлення членів колективу до умов і характеру сумісної діяльності, до колеги по роботі, до керівника колективу. Провідна роль у формуванні соціально-психологічного клімату в трудовому колективі належить керівництву, яке в першу чергу має зрозуміти психологію людей, їх емоційний стан, настрої, душевний переживання, знайти індивідуальний підхід до кожного співробітника, правильно розмежувати службові обов'язки та права працівника, а також мінімізувати рівень конфліктних ситуацій у колективі. Кожний працівник має прислухатися до думок інших, вислуховувати та поважати один одного, правильно та стримано виявляти власні емоції та толерантно ставитися до їх вияву в інших. Отже, кожний член трудового колективу має зробити свій внесок у покращання його соціально-психологічного клімату.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.127, 1.У.224, 1.У.277, 1.У.291

Фінанси. Грошовий обіг. Кредит. Страхування

1.У.333. Бюджетний механізм: методологічні підходи та практика бюджетної децентралізації / С. В. Онищенко, А. Ю. Бережна, О. М. Філончик // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 107-122. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Поглиблено теоретичні підходи до формування бюджетного механізму як форми практичної реалізації бюджетної політики; досліджено бюджетну децентралізацію як бюджетного механізму регулювання та стимулювання в реаліях України та окреслено перспективні напрями запровадження бюджетного інструментарію. Механістичний концепт застосовано до бюджетних відносин, що стало підґрунтям для виокремлення основних ознак бюджетного механізму, визначення головних положень формування бюджетного механізму. Запропоновано визначати бюджетний механізм як систему заходів впливу на забезпечення мобілізації до бюджету оптимальних обсягів фінансових ресурсів, їх ефективного розподілу та раціонального використання з метою забезпечення макроекономічної збалансованості, сталого розвитку та збереження суверенітету держави, що визначено політикою держави. Складові елементи бюджетного механізму пропонуємо об'єднати у відповідні підсистеми механізму, через які проявляються основні функції бюджетного механізму, спрямовані на досягнення поставленої мети. З метою дослідження підсистеми бюджетного механізму, а саме механізму регулювання, проаналізовано особливості прояву бюджетної децентралізації в Україні. Доведено, що запровадження принципу субсидіарності при побудові децентралізованої моделі міжбюджетних відносин унітарної України є на сьогодні оптимальним варіантом балансу між перевагами бюджетного федералізму та унітарною формою бюджетних відносин. Виявлено системні проблеми бюджетної децентралізації, а саме: децентралізація відбувається шляхом зміни відповідальних за виконання загальнодержавних функцій; не торкається механізмів автономії у прийнятті рішень щодо оподаткування та формування додаткових джерел надходжень

місцевих бюджетів; законодавчо встановлені пільги при мобілізації місцевих податків значно знижують фінансові ресурси місцевих бюджетів; зберігається значна залежність місцевих бюджетів від державного; у регулюванні доходів місцевих бюджетів переважає надається трансфертним інструментам, і зменшується вага бюджетоутворюючих податків. З огляду на теоретичний конструкт теорії суспільного сектора, що обґрунтовує формування власних доходів місцевих бюджетів, та результати аналітичних досліджень бюджетного регулювання в Україні, підтверджено декларативність процесів бюджетної децентралізації та визначено необхідність удосконалення розподілу бюджетних повноважень з акцентом на фінансове самозабезпечення.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.334. Інституційне забезпечення стійкості системи державних фінансів / В. Д. Макогон // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 209-215. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Оцінка фінансово-економічних ризиків є важливою умовою для розробки обґрунтованої фінансово-бюджетної політики, розвитку інституційного забезпечення стійкості системи державних фінансів та економічної безпеки країни в цілому. Виходячи із трендів економічного розвитку як країн з трансформаційною, так і розвинутою економікою, в сучасних умовах, вагомими завданнями є: обґрунтування стратегічних завдань фінансово-бюджетної політики щодо підвищення рівня стійкості системи державних фінансів та її складових; взаємоузгодження рішень органів державного управління. При цьому розвиток інституційного забезпечення стійкості системи державних фінансів має здійснюватися з врахуванням глобалізаційних процесів. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку інституційного забезпечення стійкості системи державних фінансів доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, В. Танзі, О. Васлика, І. Запартної, С. Кучеренко, Л. Лисяк, Л. Леваєвої, І. Лук'яненко, М. Пасічного, А. Соколовської, І. Чугунова та інших. Зазначені питання актуалізуються у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, яка вплинула на тренд економічного розвитку, зумовила порушення бюджетної рівноваги, що вимагає розв'язання низки конкретних завдань, пов'язаних з розвитком інституційного забезпечення стійкості системи державних фінансів та її складових. Завданнями дослідження є: розкрити роль системи державних фінансів у регулюванні соціально-економічних процесів; обґрунтувати особливості економічної безпеки та її складових; здійснити аналіз та оцінку показників фінансової безпеки України. Мета дослідження — розкриття напрямів фінансово-бюджетної політики щодо забезпечення стійкості системи державних фінансів. Обґрунтовано особливості економічної безпеки та її складових. Здійснено аналіз та оцінку показників фінансової безпеки України. Розкрито напрями фінансово-бюджетної політики щодо забезпечення стійкості системи державних фінансів. Результати дослідження можуть бути використані у процесі реформування системи державних фінансів. З метою підвищення стійкості системи державних фінансів, на даному етапі соціально-економічного розвитку країни, доцільним є: обґрунтування індикаторів стійкості — основи прозорості системи постійного моніторингу розвитку системи державних фінансів та її складових; впровадження дієвого управлінського фінансово-бюджетного інструментарію — системної оцінки стану фінансово-бюджетної безпеки.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.335. Моделі оцінювання діяльності страхових компаній / Н. М. Бакалова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 395-400. — Бібліогр.: 21 назв. — укр.

Мета роботи — оцінка впливу вимог Solvency II на український страховий ринок і в здійсненні прогнозу можливих ситуацій після введення цих вимог. Поставлено такі завдання: описати кількісні й якісні вимоги Solvency II в ЄС та умови їх застосування на українському страховому ринку; спрогнозувати можливу зміну страхового ринку України під впливом кількісних вимог Solvency II, що і було виконано в результаті дослідження. З'ясовано, що «новизна», яку передбачає Solvency II, котра пов'язана з використанням внутрішніх моделей, є важливим кроком в іншому розумінні оцінки діяльності страхових компаній. У даній оцінці домінують не лише кількісні параметри, а й проблема загальнопов'язаного ризику, до якого вона схильнається і яку дана страхова компанія готова взяти на себе. Проте значна кількість аспектів даного підходу все ще потребують уточнення. Критерії, пов'язані з використанням внутрішніх моделей для потреб контролюючого органу, дотепер мали характер вихідних припущень, а досвід страхових компаній стосується лише незначного відсотка компаній. Внутрішня модель надає змогу страховій компанії самостійно визначити фактичний попит на необхідний розмір гарантійного капіталу. Проте внутрішні моделі несуть в собі певні ризики. Найважливіші види ризиків, які слід враховувати у внутрішніх моделях, групуються таким чином: технічно-страховий ризик; ризик, пов'язаний з активами; операційний ризик та інші види ризику.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.336. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія / І. О. Луніна; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2020. — 439 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 416-438. — укр.

Досліджено теоретичні та методологічні засади розвитку публічних фінансів у контексті реалізації макроекономічної політики зростання. Розкрито ризики платоспроможності держави та обґрунтовано напрями забезпечення довгострокової стійкості публічних фінансів. Виявлено проблеми бюджетної децентралізації, запропоновано підходи до модернізації інститутів децентралізованого управління для ефективного функціонування багаторівневих бюджетних систем та активізації економічного розвитку територій. Визначено джерела формування додаткових бюджетних ресурсів та стратегічні напрями трансформації публічних витратків для забезпечення розвитку національної економіки. Увагу приділено проблематиці формування бюджетних ресурсів для прискорення економічного зростання в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850745

1.У.337. Фінансова економіка: еволюція та концептуальні основи формування в новій економіці / В. М. Мельник, І. А. Ломачинська // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 165-173. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Узагальнено передумови формування та розвитку фінансової економіки як результату поширення фінансизації, яка призвела до цільного контролю фінансів над соціально-економічними процесами у суспільстві, зробила їх каталізатором соціально-економічних змін, трансформації економічних, соціальних, політичних параметрів та інститутів. Визначено фінансову економіку як систему теоретико-прикладних знань щодо функціонування фінансових потоків і фінансових відносин у контексті забезпечення фінансової стабільності, економічного зростання, зростання соціально-економічного добробуту, інклюзивного економічного розвитку. Удосконалено періодизацію еволюції фінансової економіки шляхом визначення четвертого етапу (2009 р. — сьогодні) та передумов формування п'ятого етапу, пов'язаного із симбіозом фінансів та FinTech, перетворенням FinTech на базову технологію фінансового та економічного розвитку. Визначено й обґрунтовано основні чинники, характеристики, процеси і явища, що супроводжують розвиток фінансової економіки 2.0. Обґрунтовано, що її базовою бізнес-моделью має стати фінансова екосистема. Визначено напрями подальших економічних досліджень у контексті протиріч «реальної» та «фінансової» економіки.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.338. Фінансова стратегія в умовах економічних перетворень / І. П. Адаменко // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 190-196. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Здійснено аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розробки фінансової стратегії доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, В. Танзі, С. Кучеренко, Л. Лисяк, Л. Леваєвої, І. Лук'яненка, В. Макогон, М. Пасічного, І. Чугунова та інших. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Зазначені вище питання актуалізуються у зв'язку з поглибленням процесів економічних перетворень, несприятливим впливом пандемії корона вірусу на фінансову сферу, що вимагає розв'язання низки конкретних завдань, пов'язаних з розробкою фінансової стратегії. Завданнями дослідження є: розкрити роль фінансової стратегії у регулюванні соціально-економічних процесів, обґрунтувати особливості розвитку складових фінансової системи. Мета дослідження — розкриття напрямів фінансової стратегії в умовах економічних перетворень. Метод або методологія проведення дослідження. Застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, аналізу, синтезу та ін. Розкрито роль фінансової стратегії у регулюванні соціально-економічних процесів, обґрунтовано особливості формування та реалізації фінансової стратегії. Обґрунтовано напрями фінансової стратегії в умовах економічних перетворень. Результати дослідження можуть бути використані у процесі формування і реалізації фінансової політики України, реформування вітчизняної фінансової системи та її складових. Висновки: якісний рівень формування та реалізації фінансової стратегії визначається системою фінансових інститутів, станом їх розвитку в певній країні спрямованих на забезпечення економічного зростання та добробуту громадян. Функціональне призначення фінансової стратегії є результатом еволюції ролі та значення функцій держави в суспільно-економічному розвитку. Залежно від динамічності соціально-економічних процесів мають коригуватися завдання фінансової стратегії, інструментарій її реалізації. Фінансова стратегія в умовах економічних перетворень має бути спрямована на формування довгострокового потенціалу економічного зростання та підвищення добробуту населення з урахуванням демографічних тенденцій та показників макроекономічного прогнозу соціально-економічного розвитку країни.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.339. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для студентів ВНЗ / К. В. Васківська, О. А. Сич. — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. — 233 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 231-233. — укр.

Розглянуто теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту, систему його забезпечення. Викладено питання управління грошовими потоками в підприємстві, визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках, управління прибутком та активами. Наведено відомості про вартість та оптимізацію структури капіталу. Проаналізовано проблеми управління інвестиціями, фінансовим потенціалом підприємства та фінансовими ризиками. Проведено аналіз фінансових звітів, викладено питання фінансового прогнозування та планування на підприємстві, антикризового фінансового управління на підприємстві.

Шифр НБУВ: ВА851251

1.У.340. Формування бюджетної політики в умовах трансформації економіки / Т. В. Канева // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 202-209. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Важливість розробки бюджетної політики в умовах трансформації економіки зумовлена необхідністю обґрунтування концептуальних положень координації складових фінансово-бюджетної політики з урахуванням динамічності та циклічності економічних процесів. При цьому при формуванні та виконанні бюджету з метою забезпечення динамічної збалансованості вагомим умовою є дотримання трансформаційних принципів, які визначають базисну модель забезпечення фінансово-бюджетної стійкості та рівноваги. Проблема розробки бюджетної політики доволі поширена в наукових дослідженнях. Це роботи відомих вітчизняних та зарубіжних науковців: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, С. Кучеренко, Л. Лисяк, Л. Леваєвої, І. Лук'яненка, В. Макогон, М. Пасічного, І. Чугунова та інших. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Зазначені питання актуалізуються у зв'язку з поглибленням процесів трансформації економіки. Вагомим завданням є підвищення стійкості бюджетної системи, що сприятиме створенню умов для макроекономічної стабільності та стійкого зростання економіки. Доцільним є розвиток інструментарію бюджетного регулювання. Завданнями дослідження є: розкрити роль бюджетної політики економічного зростання, обґрунтувати особливості формування та реалізації бюджетної політики. Здійснити аналіз та оцінку дохідної та видаткової частини державного бюджету. Мета дослідження — розкриття напрямів бюджетної політики в умовах трансформації економіки. Застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, аналізу, синтезу та ін. Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито роль бюджетної політики економічного зростання, обґрунтовано особливості формування та реалізації бюджетної політики. Висновки: бюджетна політика є дієвим інструментом макроекономічного регулювання, волатильність економічного розвитку та динамічність суспільних процесів визначає необхідність розробки нових підходів щодо формування та виконання бюджету у системі фінансово-економічних відносин з метою посилення регуляторного фінансово-бюджетного механізму для стимулювання темпів економічного зростання. Важливим є взаємоузгоджене поєднання складових фінансово-бюджетного механізму, що сприятиме оптимізації бюджетної архітектури та забезпеченню інноваційному спрямованому розвитку економіки.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.341. Функціонування ринку страхування майна в Україні / Л. В. Барабаш // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 177-188. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Сучасний страховий ринок України, у порівнянні з зарубіжними країнами, демонструє досить невисокі показники розвитку. Однак роль страхування у фінансовому розвитку держави є однією з визначальних, адже саме за рахунок страхування можливі досягти рівномірного розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів, забезпечити зменшення обсягів державних витрат у випадку настання непередбачуваних ситуацій і забезпечити ефективний розвиток соціального захисту. Мета роботи — дослідження стану й особливостей функціонування ринку страхування майна в Україні на сучасному етапі. У результаті стало можливим виокремлення проблемних моментів провадження страхової діяльності в цілому та страхування майна зокрема. Це надало змогу означити перспективи оптимізації діяльності даного сегмента страхового ринку держави. Проаналізовано показники діяльності страхового ринку України та визначено основні тенденції його розвитку. з критичної позиції було проведено оцінку особливостей функціонування сектору страхування майна: як всередині сегменту за видами об'єктів страхування, так і в загальному, на фоні інших видів страхування. Проведений аналіз надав змогу означити проблемні моменти та недоліки перебігу страхової діяльності сектора майнового страхування, що сприяло розробці пропозицій з удосконалення страхової діяльності у сфері майнового страхування. Застосування на практиці запропонованих методів зменшення прогалів у страхуванні майна надасть змогу наростити потенціал страхового ринку

держави та сприятиме зростанню рівня довіри населення до страхування, як інструмента власного убезпечення та вирівнювання фінансового становища у разі настання непередбачуваних подій.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.342. Digitalization in providing transparency in the management of the public finance and asset / A. Berezna, O. Filonych // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 74-85. — Бібліогр.: 15 назв. — англ.

Ефективна взаємодія між урядом і керівництвом, з одного боку, економічними суб'єктами, громадянами, засобами масової інформації, громадськими організаціями та суспільством в цілому, з іншого, є проявом прозорості державного управління. В контексті посилюючих процесів глобалізації, претворення індустріального суспільства в постіндустріальне відбувається глибоке і динамічне поєднання матеріального світу з віртуальним з відповідними новими підходами, бізнес-моделями і інформаційно-комунікаційними технологіями у всіх сферах людської діяльності, бізнес, громадянське суспільство. Формування нової парадигми економічного мислення та розвитку має ґрунтуватися на реконструктивній концепції економіки відповідно до нової архітектурою на європейському і світовому просторі, а не на концепції модернізації економіки (оновлення старої системи, її, отже, посилення існуючих відмінностей у розвитку). Оцифровка як глобальна тенденція, яка зачіпає всі сфери сучасного життя, є неминучим фактом сьогодення. Запропоновано варіанти вирішення конфліктної ситуації щодо свідомого використання державної бази даних (Єдиної бази звітів про оцінку з модулю електронної оцінки вартості майна) як джерела надмірної вигоди для чотирьох дозволених електронних сайтів, а саме розширення кола акредитованих e-сайтів та зменшення вартості послуг з приводу або введення прямого доступу до Єдиної бази даних звітів про оцінку та принципу безоплатного обслуговування послуг із введення чи використання бази даних майна. Зважаючи на попит громадськості на прозорість державного управління, це вимагає якісного нормативного регулювання цифрової трансформації, розвитку захищеної цифрової інфраструктури, активних державно-приватних партнерств для створення технологічних платформ та зміни загальних підходів до системи управління державними активами. Це є напрямом подальшого наукового дослідження.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.103, 1.У.296, 1.У.538, 1.Х.692

Державні доходи

1.У.343. Зміст, розрахунки, облік та вплив податку на нерухомість на місцеві бюджети / Н. П. Новак // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 131-134. — Бібліогр.: 2 назв. — укр.

Здійснено всебічне обґрунтування податку на нерухомість та його ролі в наповненні місцевих бюджетів. У процесі досліджень було виявлено, що його обсяги у цьому відношенні є значно меншими від зарубіжних аналогів. Це спонукало до визначення причин цього явища. Ухвалено, що згідно із зарубіжним досвідом, доцільно ставити податку на нерухомість узгоджувати з ринковою її вартістю, а не з мінімальною зарплатою, житловою площею чи ціною 1 м² згідно них. Таким чином, було визначено, що в Україні є значні резерви для підвищення його частки у структурі надходжень до місцевих бюджетів.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.344. Методичний підхід до діагностики результативності податкового регулювання екологізації економіки: наук. доп. / Л. Є. Купінець, О. М. Шершун; НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса: ПІРЕД НАНУ, 2021. — 59 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 55-58. — укр.

Розглянуто проблему реформування екологічного оподаткування, зумовлену відсутністю прозорості в розрахунку податку та його оплаті. Обґрунтовано необхідність напрацювання власного підходу справляння та використання коштів екологічного податку. Наведено цифровізований алгоритм збору й оброблення інформації у сфері екологічного оподаткування в автоматизованому ресурсі, а також цифровізований алгоритм збору й оброблення інформації щодо використання коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, які базуються на існуючих системах обробки та накопичення інформації.

Шифр НБУВ: BA850246

1.У.345. Особливості адміністрування оподаткування операцій з реалізації майна, що переходить у власність держави за порушення митного законодавства / Л. Р. Прус // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 99-107. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто адміністрування оподаткування операцій реалізації майна, що перейшло у власність держави за порушення митного законодавства (ПМЗ), зокрема деталізовано особливості нарахування мита, акцизного податку та податку на додану вартість. Досліджено формування довідки про визначення вартості

майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні майна через митний кордон, як базису розрахунку оподаткування митними платежами. Узагальнено розрахунок митних платежів при здійсненні реалізації майна, що перейшло у власність держави за ПМЗ. Визначено об'єкти сплати податків, ознаки, суб'єкти адміністрування податків при здійсненні операцій з реалізації майна, що перейшло у власність держави за ПМЗ.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.346. Податкова політика в умовах формування соціальної економіки: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Н. І. Тидір; Вищий навчальний заклад «Національна академія управління». — Київ, 2020. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Наведено результати комплексного дослідження теоретичних засад податкової політики в умовах формування соціальної економіки в Україні. У межах теорії управління національним господарством розроблено концепцію податкової політики в умовах формування соціальної економіки в Україні, що дозволило переглянути її концептуальні засади та розвинути їх, а також поглибити розуміння економічної суті та ролі податкової політики в нових умовах та більш точно визначити напрями її подальшого вдосконалення. Удосконалено науковий апарат пізнання функціонального механізму формування та реалізації податкової політики в частині утворення нових його елементів. Запропоновано нові підходи до детермінації видів і форм політики в сфері оподаткування з виокремленням політики податкових доходів і політики податкового регулювання, що дозволить посилити принцип справедливості в оподаткуванні. Систему принципів податкової політики доповнено принципом поміркованості, що означає встановлення в економіці такого рівня податкового навантаження, який забезпечує можливість розширеного відтворення й накопичення в суспільстві. Запропоновано методичні підходи до реалізації податкової політики в умовах формування соціальної економіки в Україні, що на відміну від існуючих, передбачають переорієнтування цих механізмів на перехід від бюрократичної моделі оподаткування, заснованої переважно на фіскальних протесах, до моделі управління, яка націлена, насамперед, на регулювання через податкове стимулювання економічної діяльності і дестимулювання порушень податкового законодавства, а також вдосконалення податкового адміністрування (запровадження електронного документообігу, планування, прогнозування тощо). Узагальнено та систематизовано структурно-функціональні проблеми податкової політики на сучасному етапі, основними з яких визнано такі, як зміна зовнішньоекономічної кон'юнктури на продукцію вітчизняної промисловості, недорозвиненість внутрішнього ринку, загальна надмірність податкового навантаження в країні, нерівномірний розподіл податкового тиску, структурна деградація економіки та розвиток тіньової економіки, недосконалість нормативно-правової бази оподаткування. Розвинуто сутнісний підхід до визначення понять «податкова політика» та «податковий механізм», систематизовано особливості їх формування; а також методичний підхід до удосконалення податкового стимулювання ділової та інвестиційної діяльності в реальному секторі економіки що, на відміну від існуючих підходів, орієнтується на узгодження податкової політики та пріоритетів соціально-економічного розвитку країни.

Шифр НБУВ: RA447058

1.У.347. Податкова політика як складова забезпечення суспільного розвитку / А. О. Нікітішин // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 182-190. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Розвиток положень інституційного підходу до розвитку податкової політики надасть змогу врахувати існуючий стан соціально-економічного середовища при економічних перетвореннях, спрямовувати їх на вирішення найбільш актуальних суспільних проблем. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням податкової політики, її впливу на суспільний розвиток займалися зарубіжні науковці, зокрема: Е. Аткінсон, Дж. Б'юкенен, Дж. Кейнс, А. Лаффер, Р. Масгрейв, Г. Менкью, В. Нордхауз, А. Пігу, П. Самуельсон, Дж. Стігліц, В. Танзі. Питанням розробки та реалізації податкової політики, посиленню рівня її ефективності присвячені праці В. Андрушенка, В. Вишневського, А. Крисоватого, М. Кужелева, Л. Лисяк, А. Мазаракі, В. Макогон, М. Пасічного, Л. Сідельникової, І. Чугунова. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Мета дослідження — розкриття податкової політики як складової забезпечення суспільного розвитку з урахуванням положень теорії інституціоналізму. Використано діалектичний, системний та структурний методи, історичний та логічний підходи. Застосовувалися прийоми статистичного аналізу при дослідженні формування податкових надходжень бюджету країни. Здійснено розрахунок та проведений аналіз інституційних співвідношень основних показників у податковій політиці за період 2013 — 2019 рр. Результати проведеного дослідження створюють передумови для використання інституційного підходу до розвитку податкової політики на основі врахування взаємовпливу формальних і неформальних інституцій, інститутів державного, міждержавного регулювання, саморегулювання та приватного регулювання. Висновки: у проведеному дослідженні теоретично та практично обґрунтовано

особливості використання інституційного підходу для забезпечення належної інституційної основи формування податкової політики як складової забезпечення суспільного розвитку. Визначено, що важливим завданням податкового регулятора, як інституційного посередника у податкових відносинах між державою і платниками податків, має стати зменшення трансакційних витрат, а також вирішення проблеми асиметричної інформації, що притаманна податковим відносинам.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.348. Податкове планування у контексті узгодження суспільних та приватних інтересів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Г. Б. Коломієць; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Запропоновано комплексний підхід до тлумачення сутності податкового планування, який передбачає розгляд податкового планування в трьох аспектах: управлінському, процесному та правовому. Визначено витоки та особливості розвитку конфлікту суспільних і приватних інтересів в процесі податкового планування, запропоновано алгоритм їх узгодження. Визначено чинники приватних інтересів, проаналізовано їх вплив на формування податкових надходжень бюджету та суттєвість зв'язку з макроекономічними показниками в процесі податкового планування. Для визначення можливості узгодження суспільних та приватних інтересів обґрунтовано вибір типу моделі теорії ігор з урахуванням факторів впливу. Доведено можливість визначення точки рівноваги інтересів економічних агентів, яка забезпечує зменшення податкового навантаження та Deadweight loss-ефекту або безповоротних податкових втрат. Обґрунтовано морально-етичний вибір платника податку у умовах збільшення податкового навантаження за допомогою матричної стратегії теорії ігор. Розроблено пропозиції щодо побудови ефективної концепції корпоративного податкового планування для зменшення податкового навантаження в умовах узгодження інтересів платника податків і держави як представника суспільних інтересів. Оцінено ефективність запровадженого корпоративного податкового планування та напрями узгодження інтересів платника податку з державою в особі фіскальних органів.

Шифр НБУВ: RA450621

1.У.349. Податкове стимулювання як фінансовий інструмент забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку громад та регіонів / Н. В. Бахур // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 147-155. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Досліджено тенденції структурних змін у формуванні доходів бюджетів різних рівнів, пов'язаних із процесами фінансової децентралізації, та визначено важливі напрями податкового стимулювання соціально-економічного розвитку громад та регіонів України. Податки — один із вагомих фінансових інструментів забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку громад та регіонів. Бюджетна та податкова політика є інструментами розвитку регіональної економічної системи. Стабільний місцевий економічний розвиток можна забезпечити за умови вдосконалення податкової системи. Доходи місцевих бюджетів є основним та стабільним джерелом місцевого економічного розвитку, а їх нарощення є важливим питанням, оскільки ці кошти можуть слугувати стимулом для активізації інвестиційної діяльності в регіонах. Мета роботи — дослідити тенденції розвитку податкової системи в умовах фінансової децентралізації та визначити фінансові механізми та засоби стимулювання стійкого соціально-економічного розвитку громад та регіонів України.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.350. Стратегічні орієнтири державного регулювання ефективності екологічного оподаткування в системі національної безпеки просторового розвитку / І. Є. Ярова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 91-96. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Визначено основні стратегічні орієнтири розвитку механізму державного регулювання ефективності екологічного оподаткування у системі забезпечення національної безпеки просторового розвитку. Сформовано критеріальну основу аналізу результативності реалізації цільових функцій екологічних податків у контексті подальшої імплементації екологічного оподаткування в Україні, а також оцінки еколого-економічної ефективності природоохоронних заходів. Зроблено акцент на необхідності оцінки впливу тіньової економіки на результативність екологічного оподаткування. Окреслено основні принципові положення вдосконалення системи екологічного оподаткування.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.351. Сучасні тренди оподаткування в системі управління національним господарством / Л. Г. Паша // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 138-143. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Розглянуто ключові проблеми функціонування податкової системи і їх вирішення, а саме: нестабільність податкового законодавства; нерациональну систему податкових пільг; фіскальну спрямованість податкової системи; нерівномірний розподіл податкового навантаження; складність системи адміністрування; низький рівень податкової культури. Уточнено та доповнено понятійний апарат, викладено концептуальні основи функціонуван-

ня механізму податкового регулювання, проаналізовано ефективність податкового регулювання в Україні, виявлено основні закономірності. Надано пропозиції щодо вдосконалення інституційного середовища податкової служби, опираючись на розроблений методологічний апарат «управління змінами». Комплексний підхід до процесу реформування податкової системи України та модернізації податкової служби.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.352. Теоретичні аспекти функціонування системи оподаткування доходів фізичних осіб / Г. П. Мартинюк // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 389-394. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Досліджено стан формування дохідної частини Зведеного бюджету України. Моніторинг формування дохідної частини зведеного бюджету — це сукупність методів виявлення та оцінки причин та ознак, що можуть привести до підвищення податкової культури платників ПДФО та, водночас, до збільшення дохідної частини бюджету. У дослідженні структури податку встановлено, що дохід у вигляді заробітної плати та податок на доходи, який сплачується податковим агентом із доходів у вигляді заробітної плати, домінують з великою перевагою та свідчать про нагальність зміни політики держави та у свідомості платників у бік їх диверсифікації. Проаналізовано фіскальний тиск податку з доходів на платників. Податкове навантаження має враховувати також вартість одержаних соціальних благ, а тому органи місцевого самоврядування мають володіти інформацією щодо суми сплачених податків однією особою чи працюючим та їх динаміку в майбутньому. Здійснено прогнозування податкового навантаження по сферах податку до місцевих бюджетів. Доведено, що місцеві органи самоврядування повинні мати не тільки достатньо прогнозовану, а й постійно зростаючу суму податку на доходи, що потребує невідкладного реформування чинної системи оподаткування. Запропоновано шляхи вдосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб. Виокремлено основні етапи стратегії реформування системи оподаткування доходів фізичних осіб та стратегічну ціль: одержання максимальних доходів до бюджету з прийняттям податковим навантаженням на платника податку Сформовано сукупність чинників впливу та відмінностей системи оподаткування України від таких, що зафіксовані в інших країнах.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.353. Трансформація податкової та обліково-аналітичної систем в контексті сучасних кризових явищ: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн конф., 20 трав. 2021 р. / Київський національний торговельно-екон. ун-т, Університет ARTIFEX, Університет імені Штефана чел Маре, Університет «МВ», Центральноукраїнський національний технічний університет, Громадська організація «Освіта, наука, інновації». — Чернівці: Технодрук, 2021. — 383 с.: рис. — укр.

Підкреслено, що в умовах цифрової економіки трансформація податкової та обліково-аналітичної систем виступає одним із ефективних стратегічних інструментів формування сучасної економічної моделі України. Висвітлено світові досвід щодо формування податкового законодавства та відповідальності суб'єктів господарювання за його порушення. Наведено та оцінено стратегії розвитку підприємств в умовах нестабільної економіки країн. Досліджено напрями трансформації фіскальної політики України та формування обліково-аналітичного забезпечення ефективного управління діяльністю підприємств. Розкрито значення та використання інноваційних технологій та інструментів для забезпечення конкурентоспроможності компаній в умовах глобалізації та впливу пандемії Covid-19. Окреслено проблеми та перспективи підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців економічного профілю.

Шифр НБУВ: VA850132

Державні видатки

1.У.354. Біткоїн та блокчейн як нові інформаційно-інформаційні технології та їх функції у сфері фінансових послуг / В. О. Нікітенко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 117-122. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

У дослідженні такий соціальний та економічний феномен як біткоїн та блокчейн, що являють нову революцію у сфері фінансових послуг, новітню технологічну хвилю та інструмент реалізації, які виконують роль грошей в Інтернеті. Визначено соціально-економічні функції біткоїна та блокчейна, що становлять нові інформаційно-інформаційні технології у сфері фінансових послуг та позначають шлях до ефективної глобальної фінансової системи, змінюючи світ, здатний здійснити революцію у промисловості, фінансах, державному управлінні.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.355. Результативність видатків бюджету в контексті бюджетного регулювання суспільного розвитку / О. А. Самошкіна // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 225-231. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Важливою є оптимізація розподілу та використання бюджетних ресурсів між бюджетними програмами, розпорядниками бюджетних коштів з урахуванням критеріїв пріоритетності, одержання конкретних суспільно вагомих результатів. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням оцінки ефективності та результативності використання бюджетних коштів присвячені праці зарубіжних і вітчизняних вчених К. Вайс, Е. Ведунга, А. Премчанда, В. Танаї, Л. Васютинської, І. Запатріної, Н. Корнієнко, В. Федосова, І. Чугунова та інших. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Дослідження оцінки результативності витраток бюджету при управлінні бюджетними процесами актуалізуються у зв'язку із необхідністю ефективного і результативного вирішення пріоритетних завдань розвитку країни у різних сферах суспільних відносин, використання витраток бюджету в якості інструменту регулювання соціально-економічних процесів у країні. Завданнями дослідження є: розкриття сутності результативності витраток бюджету, особливостей її оцінки у системі програмно-цільового методу управління бюджетними ресурсами; розвиток підходів до оцінки результативності та соціально-економічної ефективності бюджетних витраток, бюджетних програм і бюджетної діяльності органів державного управління. Мета дослідження — розкриття та удосконалення теоретико-методологічних положень щодо оцінки результативності витраток бюджету в контексті бюджетного регулювання суспільного розвитку. Застосовано сукупність методів наукового дослідження: діалектичний, системний і структурний методи, порівняльний і факторний аналіз, методи наукового абстрагування, аналізу, синтезу та інші. Розкрито суть результативності витраток бюджету та особливості її оцінки у системі програмно-цільового методу управління бюджетними ресурсами. Розвинуто підходи до оцінки результативності і соціально-економічної ефективності бюджетних витраток, бюджетних програм, розпорядників бюджетних коштів, а також її інтеграції у бюджетний процес. Висновки: результативність витраток бюджету займає центральне місце у програмно-цільовій моделі управління бюджетними ресурсами, що передбачає здійснення процесів планування, виконання і контролю за виконанням витаткової частини бюджету в залежності від оцінки очікуваного і досягнутого рівня результативності бюджетних програм.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.356. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки. III Міжнародна науково-практична конференція, 14 квітня 2021 року, м. Чернівці / Чернівцький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, FiL. Dr. Jan-U. Sandal institute, Alexandru Ioan Cuza university of Iasi, The college of business and entrepreneurship in ostrowiec swietokrzyski, Вінницький національний технічний університет. — Чернівці: Технодрук, 2021. — 375 с.: рис., табл. — укр.

Описано квазіфіскальні операції в секторі підприємств з державною участю: зміст, ознаки, передумови появи та класифікація. Вказано напрями вдосконалення здійснення фінансового контролю за діяльністю територіальних громад. Розглянуто суспільні фінанси та сталий розвиток людського потенціалу. Проведено оцінку результативності застосування фіскальних інструментів для досягнення цілей сталого розвитку в умовах кризи. Звернено увагу на фінансове забезпечення цифрового розвитку економіки України, податкові інструменти регулювання економіки. Запропоновано концепцію розвитку публічних фінансів та міжбюджетних відносин в умовах реформування. Вказано на проблеми та джерела фінансування бюджетного дефіциту, проблеми та перспективи забезпечення ефективності антикорупційної політики в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850139

1.У.357. Financial reserve of vocational education and training (vocational technical education and training) institutions / L. Horoshkova, Ye. Khlobystov, V. Kharahirlo // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 64-73. — Бібліогр.: 4 назв. — англ.

Проведено аналіз ефективності фінансування освіти в Україні в цілому та професійно-технічної зокрема. Доведено, що в країні існують диспропорції щодо забезпечення потреб ринку у фахівцях певних спеціальностей і рівня кваліфікації. Щодо потреб у робітничих кадрах, то це стало наслідком скорочення впродовж тривалого часу як кількості професійно-технічних навчальних закладів, так і кількості їх випускників. За результатами аналізу структури та джерел фінансування освіти в Україні і професійно-технічної, зокрема, доведено, що позитивні результати децентралізації освіти та фінансування освітніх послуг можливо забезпечити тільки в разі залучення додаткових коштів. Показано, що додатковий дохід, який може бути використаний на фінансування системи професійно-технічної освіти, місцеві бюджети можуть отримувати з таких джерел, як розміщення тимчасово вільних коштів на депозитних вкладах у банках з одночасним використанням інструментів фондового ринку. Запропоновані механізми можуть бути ефективними за умови їх використання в процесі управління фінансовими ресурсами місцевих рад у коротко- та довгостроковому періоді.

Шифр НБУВ: Ж24790

Державний кредит

1.У.358. Державний борг України: сучасний стан і проблеми / Л. О. Петик, Н. В. Горанська, Н. Д. Саранчук // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 332-337. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

У сучасних умовах досить проблематично знайти державу, яка не здійснює запозичень для подальшого фінансування потреб державного бюджету. Тому однією з найважливіших проблем економіки кожної країни постає проблема зміни обсягів державного боргу. Поняття державного боргу одразу асоціюється з негативним явищем. Проте досвід багатьох держав показує протилежне — державний борг у допустимих межах ніякої потенційної загрози економіці не несе. Втім, в Україні його показники протягом останніх років невпинно зростають і значно перевищують межі норми. Така тенденція пов'язана з низкою факторів, від яких залежить розмір державного боргу. Мета роботи — розкриття теоретичних аспектів державного боргу та гарантованого державою боргу України, а також їх відмінностей. Досліджено структуру боргу та його обсяги протягом 2016 — 2020 рр. Розглянуто погляди зарубіжних і вітчизняних дослідників на визначення поняття сукупного державного боргу. У результаті дослідження відображено сучасний стан державного боргу України та проведено аналіз динаміки державного боргу та гарантованого державою боргу в розрізі їх складових протягом останніх чотирьох років. Розглянуто залежність державного та гарантованого державою боргу від розміру валового внутрішнього продукту. Проаналізовано частку внутрішнього та зовнішнього боргу в складі державного боргу та гарантованого державою боргу. На основі проведеного аналізу визначено чинники, які впливають на зміну обсягів боргу, основні фактори та причини, які призвели до зростання державного та гарантованого державою боргу в Україні, а також виявлено основні тенденції та специфічні особливості його формування.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.359. Заощадження населення як джерело банківських ресурсів: сутність, стан і перспективи / І. М. Вядрова, О. В. Морозов // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 355-361. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Мета роботи — теоретичне поглиблення розуміння суті заощаджень населення та їх ролі у формуванні ресурсної бази банків, а також в аналізі вітчизняної банківської практики щодо використання цього джерела у формуванні банківських ресурсів. Досліджено суть заощаджень населення та визначено їх роль у формуванні банківських ресурсів. На основі розгляду підходів до розуміння поняття «заощадження населення» зазначено, що їх суть проявляється в чотирьох аспектах: по-перше, заощадження населення є відкладеною частиною їх доходів; по-друге, заощадження є частиною грошової маси; по-третє, заощадження можна уявити як процес прийняття рішень з накопичення активів; по-четверте, заощадження втілюються в накопиченні активів різного характеру. Запропоновано авторське розуміння поняття «заощадження населення». Узагальнено основні форми заощаджень населення, які представлені як фінансовими, так і нефінансовими інструментами. Увагу приділено аналізу аналітичних показників заощаджень населення та їх ролі у формуванні ресурсів банків. Визначено, що заощадження населення відіграють винятково важливу роль у формуванні ресурсної бази банків. Підтвердженням цього є частка депозитів фізичних осіб у ресурсах банків, яка з 2015 р. стабільно зростає і за підсумками 2019 р. склала 37 %. Проблемним аспектом в аналізі заощаджень населення є відсутність даних щодо їх розміру накопиченим підсумком. Оцінка державних програм України показала, що в них не робиться акцент на важливості та ролі заощаджень населення як джерела інвестиційних ресурсів для розвитку економіки. Виділено основні тенденції та проблеми, що заважають максимально ефективно використовувати заощадження населення для формування ресурсів банків.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.360. Зовнішній державний борг у фінансовій стабілізації України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / А. П. Софієнко; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 21 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено дослідженню шляхів удосконалення управління зовнішнім державним боргом задля практичної можливості дотримання високого рівня фінансової стабільності держави та подальшого використання зовнішніх державних запозичень як підґрунтя для економічного зростання України. Поглиблено теоретичні підходи до розуміння сутності поняття «зовнішній державний борг». Визначено роль і місце зовнішнього державного боргу у фінансовій системі держави. Досліджено вплив зовнішнього державного боргу на макрофінансову стабільність. Запропоновано механізм узгодження зовнішнього державного позичання із стратегією фінансової стабілізації. Визначено основні аспекти формування зовнішнього державного боргу, досліджено етапи, джерела, умови здійснення зовнішнього державного запозичення. Досліджено сучасну практику управління зовнішнім державним боргом України та зарубіжних країн.

Проаналізовано зовнішні державні запозичення через призму сприйняття їх як головної загрози фінансовій стабільності країн. Запропоновано використовувати показники боргової безпеки, фінансової стійкості та платоспроможності для оцінки фінансової стабільності. Здійснено оцінку боргової стійкості як загрози для фінансової безпеки України через проведені емпіричне дослідження впливу зовнішнього державного боргу на основні макроекономічні показники України. Проаналізовано індикатори боргової безпеки, запропоновано заходи підвищення рівня боргової безпеки України. Сформульовано рекомендації стосовно формування стратегічного боргового менеджменту, зокрема в частині надання інвестиційного спрямування зовнішнім запозиченням через залучення фінансової ресурсу місцевими громадами та наділення Боргового агентства додатковими функціями щодо угодження боргової, монетарної і фінансової політик, здійснення моніторингу і контролю за ефективністю зовнішнього державного боргу.

Шифр НБУВ: RA447020

1.У.361. Оцінка стану державного боргу України та напрямки його оптимізації / О. Я. Стойко, І. А. Шубенко // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 123-133. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Мета роботи — дослідження сучасного стану державного боргу України та розробка напрямів його оптимізації. Встановлено, що валютна складова у структурі державного боргу України є трохи нижчою за граничний рівень валютного показника структури боргу, визначеного МВФ для країн, що розвиваються. Така структура державного боргу України свідчить про залежність вітчизняної фінансової системи від валютних курсових коливань і необхідність збільшення валютних витрат із обслуговування боргових зобов'язань. Сума боргу за позиками міжнародних фінансових організацій та органів управління іноземних держав становить близько третини загальної величини державного та гарантованого боргу, що вказує на значну підтримку України з боку міжнародних партнерів, особливо з боку Міжнародного валютного фонду. Валютна структура державного та гарантованого державою боргу України вказує на високу вразливість фінансової системи до валютних шоків. Встановлено, що структура державного та гарантованого державою боргу України за видами відсоткових ставок є досить оптимістичною і засвідчує невисоку вразливість державних фінансів до процентних ризиків. Обсяг державного та гарантованого державою боргу України у гривневому еквіваленті за 2013 — 2020 рр. підвищився понад у 4,4 разу, а його зростання у дол. США було досить помірним. Визначено, що впродовж 2020 р. сума державного та гарантованого державою боргу України зростає у гривневому еквіваленті на 27,7 %, що зумовлено забезпеченням фінансування дефіциту державного бюджету, виділенням коштів на боротьбу з COVID-19, девальвациєю національної валюти тощо. Показник відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, досягнувши максимального значення 81,0 % на кінець 2016 р., поступово знизився до рівня 50,3 % на кінець 2019 р., що відповідає встановленій законодавчій нормі. Однак значення вказаного показника за період, що розглядається, перевищують граничний рівень державного боргу, який встановлено міжнародними стандартами для країн з ринками, що формуються (30 — 50 % ВВП). Виявлено впродовж 2013 — 2019 рр. тенденцію до зростання сукупних витрат на погашення та обслуговування державного боргу України, що створює ризик рефінансування державного боргу, спричиняє додатковий тиск на державний бюджет і ВВП, обмежує можливості нашої держави для фінансування соціально-економічних цілей суспільного розвитку. Визначено основні ризики боргових зобов'язань України й окреслено способи їх оптимізації.

Шифр НБУВ: Ж100620

Див. також: 1.Х.836

Фінансовий контроль

1.У.362. Внутрішній контроль: навч. посіб. / І. В. Замула, М. М. Танасієва; Державний університет «Житомирська політехніка». — Чернівці: Технодрук, 2021. — 335 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 287-295. — укр.

Висвітлено особливості організації та методики внутрішнього контролю господарської діяльності підприємств. Розкрито питання теоретико-методологічних засад внутрішнього контролю, а також організації та методики внутрішнього контролю господарської діяльності підприємства.

Шифр НБУВ: BA850156

1.У.363. Financial controlling as a system of efficient management of joint activities of enterprises / A. Dmitrenko, A. Kovtunov // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 86-91. — Бібліогр.: 27 назв. — англ.

Узагальнено та проаналізовано теоретичні підходи до визначення сутності понять «контролінг» і «фінансовий контролінг». У результаті виявлено, що науковці розглядають фінансовий контролінг як підсистему контролінгу підприємства або як систему управління підприємством у цілому. Запропоновано власне

визначення фінансового контролінгу спільної діяльності. Обґрунтовано, що фінансовий контролінг є системою ефективного управління фінансово-господарською діяльністю спільного підприємства, що містить планування, облік, контроль, аналіз, інформаційне забезпечення менеджменту для досягнення стратегічних і оперативних цілей спільного підприємства. Підкреслено стратегічну спрямованість фінансового контролінгу. Визначено, що складовими елементами фінансового контролінгу як системи управління підприємством є мета, завдання, функції, принципи, методи, інструменти, інформаційне забезпечення, система документообігу, служба контролінгу. Фінансовий контролінг є ефективною технологією управління спільною діяльністю підприємства, орієнтованою на майбутнє інтегрованою системою елементів інформаційного забезпечення, обліку, аналізу, контролю та планування. Фінансовий контролінг забезпечує досягнення стратегічних і оперативних цілей підприємства на основі координації планів та діяльності всіх підрозділів.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.414

Кредитна система. Фондові біржі. Грошовий обіг

1.У.364. Емпірична оцінка внутрішнього та міжнародного ефектів Фішера для економіки України / І. В. Грабінська, О. Ю. Пилипенко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 279-285. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

З'ясовано суть теоретичних концепцій внутрішнього та міжнародного ефектів І. Фішера. Огляд фахових публікацій дав підстави зробити висновок про те, що у країнах із вищим рівнем маркетизації економіки сила даних ефектів є вищою, що свідчить про вищий рівень інтеграції їх національних фінансових ринків у глобальний фінансовий ринок. Зроблено висновок про відносну слабкість внутрішнього ефекту Фішера, а отже, про необхідність застосування багатofакторного аналізу при дослідженні динаміки реальної процентної ставки в Україні. Емпірична оцінка залежностей монетарних змінних у моделі, що описує міжнародний ефект Фішера, надала підстави зробити висновок про відносну слабкість цього ефекту, зокрема для валютної пари «долар — гривня», а отже, диференціал національних процентних ставок не є достатньою підставою для прогнозування динаміки валютного курсу. Використано низку статистичних критеріїв і тестів для перевірки використаної економетричної моделі, що дало підстави зробити висновок про її адекватність та статистичну значущість змінних. З'ясовано фактори, що мають обмежувальний вплив на міжнародне переміщення капіталу і тому можуть спричиняти відмінності в реальних процентних ставках, особливо в країнах із ринками, що формуються, а саме: асиметричність ринкової інформації, психологічні бар'єри, національні законодавчі обмеження, що квотують міжнародні потоки капіталу, високі трансакційні витрати, особливості податкової системи, валютні ризики, політичні ризики тощо. Обґрунтовано тезу про те, що наявність слабких ефектів Фішера для економіки України є однією із причин низької дієвості процентного каналу передавального механізму монетарної політики в Україні.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.365. Забезпечення банківської безпеки України в умовах розвитку інформаційної економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 21.04.01 / Д. М. Гладких; Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ, 2019. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто концептуальні, методологічні, інструментальні та прикладні компоненти забезпечення банківської безпеки України в умовах розвитку інформаційної економіки. Визначено ключові ризики та можливості розвитку банківської системи України. Розроблено концептуальні засади та сформовано категорійний базис забезпечення банківської безпеки держави в умовах розвитку інформаційної економіки. Уточнено науково-методичний підхід до комплексного оцінювання банківської безпеки держави, запропоновано комплекс відповідних індикаторів економічної безпеки. Досліджено ключові елементи інформаційної економіки, що впливають на діяльність банківської системи та забезпечення банківської безпеки держави: розвиток безготівкових розрахунків, поширення криптовалют, розвиток електронних кредитних платформ. Запропоновано науково-методичні та науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення інституційного базису розвитку банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки.

Шифр НБУВ: RA444449

1.У.366. Консолідація банківського сектора: детермінанти та наслідки / І. В. Краснова, А. В. Нікітін, В. Г. Шевалдіна // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 98-106. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Мета роботи — обґрунтування теоретико-методологічних засад дослідження консолідації банків та оцінювання її наслідків із метою виявлення взаємозв'язку між консолідацією і структурою банківського ринку. Систематизовано й узагальнено основні передумови та пріоритети консолідації, з урахуванням теорії фінансової інтеграції та синергетичної взаємодії. Такий підхід

сприятиме більш глибокому розумінню мотивів і тенденцій консолідації в сучасних умовах. Зазначено, що транснаціоналізація і концентрація капіталу формують підґрунтя для консолідації ринку, яка проходить певний життєвий цикл, наведений авторами. Зроблено висновок, що все більшого розповсюдження набуває універсальний, інтегрований характер фінансового бізнесу, формування екосистем фінансового бізнесу. Сформульовано основні форми прояву трансформаційних перетворень фінансового посередництва. Наведено статистику концентрації банківського сектора України. Проаналізовано динаміку показників концентрації за період з 01.01.2000 р. по 01.08.2020 р., виявлено що ринок є помірно концентрованим. Висунуто припущення, що чим вища сукупна частка п'яти великих банків у банківському секторі, тим менш вірогідним є злиття та поглинання всередині країни. Відповідно, вітчизняний банківський ринок, порівняно з європейськими ринками, має значний потенціал. Зроблено висновок, що високе значення показників рентабельності характеризує ситуацію перевищення попиту над пропозицією на банківському ринку, відповідно, інтенсивність конкуренції за таких умов мінімальна, навіть за умов виведення більшої частини банків з ринку. Маємо номінальну конкуренцію. У подальшому варто очікувати посилення непроцентової конкуренції. Зазначено, що інтенсивність конкуренції залежить від концентрації, динаміки та рентабельності банківського ринку. Оцінка конкуренції за допомогою неструктурних індикаторів Н-статистики, індикаторів Буна та індексу Лернера показала, що, оскільки нарощення масштабів діяльності окремого банку відбувається не через консолідацію, тобто не за рахунок перерозподілу ринкової частки серед учасників, а за рахунок зростання попиту на банківські послуги, особливо дистанційні, конкуренція фактично зменшується. Результати досліджень підтвердили, що між процесами концентрації, консолідації та конкуренції існує зв'язок, і він має бути виявлений для кращого розуміння формування функціональної стратегії банків та вибору ними бізнес-моделі діяльності.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.367. Платіжна система України: теорія, методологія, практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / І. П. Ситник; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». — Київ, 2020. — 45 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано та розвинуто теоретичні, методологічні та практичні положення щодо трансформації платіжної системи України в умовах цифровізації та глобалізації. Запропоновано парадигму оновленої платіжної системи України. Розроблено методологічні підходи до визначення оцінки ефективності платіжних систем. Запропоновано Стратегію розвитку платіжної системи України. Розроблено науково-методичний підхід до оцінки рівня довіри користувача (клієнта) до платіжної системи (Ідовіри) та методичний підхід до оцінки впливу факторів на розвиток платіжної системи (Iampl) і рівень її ризиковості (Ides). Виявлено вплив високотехнологічних платіжних розробок на функціонування ринку платіжних карток. Спрогнозовано динаміку ВВП України та зростання рівня національної економіки залежно від активізації безготівкових операцій. Визначено перспективи впливу фінансових технологій на подальшу трансформацію платіжних систем і сервісів.

Шифр НБУВ: РА447065

1.У.368. Платіжна система України: теорія, методологія, практика: [монографія] / І. П. Ситник. — Київ: ННЦ «ІАЕ», 2021. — 485 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 386-435. — укр.

Обґрунтовано та розвинуто теоретичні, методологічні та практичні положення щодо трансформації платіжної системи України в умовах цифровізації та глобалізації. Запропоновано парадигму оновленої платіжної системи України та стратегію її розвитку. Визначено перспективи впливу фінансових технологій на подальшу трансформацію платіжних систем і сервісів та спрогнозовано зростання рівня національної економіки залежно від активізації безготівкових операцій.

Шифр НБУВ: ВА850767

1.У.369. Фіскальні та монетарні інструменти впливу на економічний розвиток / М. Д. Пасічний // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 215-224. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Предмет дослідження — теоретичні засади та механізми координації інструментів фіскальної та монетарної політики. Мета дослідження — обґрунтування концептуальних засад взаємодії фіскальної і монетарної політики для забезпечення економічного розвитку. Використано сукупність методів та підходів, що надають змогу забезпечити його концептуальну єдність. Використано системний та структурний підходи, методи узагальнення, аналізу і синтезу, порівняння, моделювання та наукового абстрагування. Результати роботи: Поглиблено теоретико-методологічні засади координації фіскальної та монетарної політики. Запропоновано використовувати інституційний підхід у даному процесі. Надано пропозиції щодо розвитку системи оцінювання ефективності координації фіскальної і монетарної політики. Економічна політика держави та інструменти її реалізації. Висновки: емпіричний досвід засвідчив доцільність узгодження бюджетно-податкової і монетарної політики з метою підтримки стійкого ендогенного

економічного зростання. Координація заходів державної фінансової політики в розрізі стадій економічного циклу має ґрунтуватися на інституційному підході. Взаємодія бюджетно-податкової і монетарної політики має зосереджуватися на завданнях підвищення рівня суспільного добробуту та утримання довгострокової макроекономічної стабільності. Адаптивна взаємодія монетарних і фіскальних механізмів, удосконалення інституційної архітектури економічної системи держави мають сприяти інтенсифікації економічної активності суб'єктів підприємництва, підвищенню конкурентоспроможності економіки. Обґрунтовано потребу запровадження системи оцінки ефективності координації бюджетно-податкової і монетарної політики, визначення дієвих заходів фінансового регулювання на певному етапі економічного розвитку.

Шифр НБУВ: Ж73720

Див. також: 1.Т.38

Кредитна система

Банки. Банківська система

1.У.370. Консолідація банків в умовах структурних трансформацій на фінансовому ринку: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / Н. В. Циганова; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Поглиблено теоретико-методологічні засади консолідації банків в умовах структурних трансформацій на фінансовому ринку, визначено критерії її оцінки та розроблено рекомендації щодо оптимізації структурних змін на фінансовому ринку України. Встановлено об'єктивні передумови та чинники консолідації банків, її межі й охарактеризовано основні етапи. На основі дослідження еволюції теоретичних концепцій консолідації банків визначено її сутнісні характеристики на мікро- та макrorівнях. Удосконалено класифікацію видів консолідації банків у частині доповнення таких критеріальних ознак, як групи учасників, показники інтенсивності та впливу на ринковий стан, ступінь державного втручання та характер інструментів. Систематизовано напрями, характер і механізми впливу консолідації банків на кількісні та структурні показники фінансового ринку. Наведено характеристику місця і ролі консолідації банків в економічних процесах, висвітлено її взаємозв'язок із загальноекономічними тенденціями. Досліджено взаємозв'язок консолідаційних процесів на фінансовому ринку та зміни його структури, конкурентного середовища, інституційного забезпечення. Доведено визначальний вплив консолідації банків на кількісні і структурні параметри фінансового ринку. Розкрито механізм конкуренції на фінансовому ринку як системного багаторівневого явища, його зв'язок із консолідаційними процесами. Проведено аналіз концентрації та стану конкурентного середовища на ринку банківських послуг, розкрито специфіку злиттів і поглинань у банківській сфері як основних форм консолідації банків. Розглянуто стан капіталізації банків у контексті консолідації та реструктуризації банківського сектора й особливості функціонування банківських груп в умовах структурних трансформацій фінансового ринку. На основі аналізу процесів консолідації у банківській системі України виявлено закономірності та визначено етапи її розвитку. Обґрунтовано необхідність стратегічної спрямованості консолідації банків на посилення стабільності банківських систем, удосконалення їх структури і спроможності ресурсного забезпечення інноваційного розвитку економіки, вдосконалення інституційного забезпечення консолідації та реструктуризації банківського сектора. Виявлено взаємозв'язок кризових явищ у банківському секторі та консолідаційних процесів, інноваційного оновлення економіки, інституційних змін у банківському секторі. Визначено стратегічні пріоритети державної політики щодо реструктуризації банківського сектора України.

Шифр НБУВ: РА450116

1.У.371. Особливості формування моделей ризик-контролю клієнтів з урахуванням імовірності реалізації ними мережевих схем / О. М. Колодзев, С. М. Киркач, Є. М. Огородня // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 377-388. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Мета роботи — подальший розвиток теоретичних положень, розробка методичних підходів і науково-практичних рекомендацій щодо формування моделей ризик-контролю клієнтів з урахуванням імовірності реалізації ними мережевих схем для забезпечення відмивання грошей та фінансування тероризму. Уточнено визначення суті поняття «модель ризик-контролю клієнта» (з урахуванням основних компонентів моделі ризик-контролю клієнта) та «мережева схема». Надано класифікацію існуючих мережевих схем легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, на підставі якої запропоновано методичний підхід до формування моделей ризик-контролю з урахуванням імовірності реалізації ними мережевих схем для забезпечення відмивання грошей та фінансування тероризму. Запропонований методичний підхід включає чотири основні етапи: означення основи та складових моделі; формування масиву даних для оцінки моделей ризик-контролю клієнтів банку; формалізація взаємозв'язків і

формування моделі оцінки ризик-контролю клієнтів; оцінювання результативності моделей ризик-контролю клієнтів банку. Наведено комбіновану (поєднання одно- і дворівневої моделі) модель ризик-контролю клієнтів банку з урахуванням імовірності реалізації ними мережевих схем для забезпечення відмивання грошей та фінансування тероризму на основі нечіткої когнітивної карти, яка містить 28 компонентів (концептів). Визначено результативність моделей ризик-контролю клієнтів банку щодо реалізації ними мережевих схем шляхом застосування сценарного підходу з урахуванням змінності управлінських факторів, до яких належать штрафи, письмові повідомлення та заходи з мінімізації ризиків на первинний ризик клієнта банку.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.372. Оцінка рівня фінансової безпеки комерційного банку з використанням кількісного методу / Т. В. Шелемєтьєва, О. І. Трохимець, М. І. Перекрест // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 174-181. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Досліджено рівень фінансової безпеки банку з використанням кількісного методу на прикладі комерційного банку АТ «МОТОР-БАНК». Запропоновано провести оцінку рівня фінансової безпеки банку за допомогою застосування інструментарію скоринг-методики та інтегрального показника. Використано дані річної фінансової звітності комерційного банку АТ «МОТОР-БАНК» за 2017 — 2019 рр. Проведено розрахунок показників, які характеризують ефективність діяльності банку, рівень його захищеності та здатність протистояти кризовим явищам. Розраховані показники демонструють недостатній рівень захищеності банку, але він має тенденцію до збільшення. Розраховано інтегральний показник фінансової безпеки банку АТ «МОТОР-БАНК» у 2017 — 2019 рр. Розрахований інтегральний показник фінансової безпеки АТ «МОТОР-БАНК» у 2017 р. відповідає рівню критичної фінансової безпеки, у 2018 — 2019 рр. і недостатньо рівню фінансової безпеки. Зазначено, що проведені аналітичні розрахунки надають змогу банку не тільки виявити зародження кризових ситуацій, але й визначити їх причини та знайти відповідні важелі та методи нейтралізації криз.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.373. Системний ризик у банківській діяльності: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / Р. В. Корнилюк; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено формування та реалізацію системного ризику у банківській діяльності, обґрунтовано теоретико-методологічні засади його оцінювання, розроблено практичні рекомендації щодо макропруденційної політики регулювання системного ризику в Україні. Уточнено суть системного ризику на основі систематизації теоретико-методологічних основ досліджень системного ризику в банківському секторі. Запропоновано концептуальну блок-схему механізму системного ризику. Визначено вплив структурно-функціональних параметрів банківської системи на специфіку акумуляції та форми прояву системного ризику в Україні. Систематизовано канали поширення системного ризику з пріоритетизацією їх за вагомістю впливу на банківську діяльність в Україні. Надамо оцінку причинам, джерелам та масштабам розгортання банківської паніки. Розроблено аналітичний інструментарій оцінки ймовірності дефолту банків на базі логічного регресійного моделювання фінансових показників діючих та збанкрутілих фінансових інституцій. Сформувано пропозиції щодо посилення стратегії макропруденційної політики як у частині превентивного, так і антикризового інструментарію з метою забезпечення фінансової стійкості та підвищення рівня транспарентності на банківському ринку.

Шифр НБУВ: РА447043

1.У.374. Фінансова діагностика банків у процесі консолідації: цілі, методи, аналітичні підходи / Л. О. Примостка, І. В. Краснова, О. К. Литвиненко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 361-368. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Обґрунтовано економічну доцільність та вибір методів фінансової діагностики банків під час консолідації з метою оцінки об'єкта угоди як інвестиційного проекту. Визначено основні напрями фінансової діагностики угод М&А для банків. Акцентовано увагу на необхідності розмежування трактування понять «фінансова діагностика», «due diligence» та Financial Due Diligence (FDD). З урахуванням світового та вітчизняного досвіду систематизовано та узагальнено розуміння due diligence через розгляд супутніх процесів угоди М&А на рівні трансакцій. Визначено фактори угоди М&А, що окреслюють сфери due diligence, розуміння яких дозволяє знизити трансакційний ризик угоди. Зазначено, що основним аналітичним інструментарієм для адекватного обґрунтування та формування абсолютно повного уявлення про вартість об'єкта угоди є FDD, яка також служить якісною базою для розробки стратегії розвитку консолідованого банку після завершення угоди М&А. Традиційний аналітичний інструментарій FDD, який охоплює як фінансові, так і інституційні аспекти, запропоновано доповнити включенням до кола питань фінансових ризиків та оцінки чутливості до них банків. Зазначено, що для визначення внутрішньої вартості банку — об'єкта угоди як проекту для інвестицій застосовують підходи до прогнозування

майбутньої діяльності, які включають методи дисконтування грошових потоків (DCF) та оцінку впливу внутрішньої норми прибутковості на середньозважену вартість капіталу (IRR // = WACC). На основі сформованої вибірки фінансових звітів 150 банків світу за даними компанії Refinitiv проведено моделювання привабливості банків як інвестиційних проектів через підходи (DCF) і (IRR // = WACC). Сформовано критерії для вибору підходу з метою оцінки внутрішньої вартості банківського бізнесу. Проведено порівняння результатів моделювання привабливості проектів за обраними підходами. Зроблено висновок, що найбільш оптимальним з погляду точності визначення внутрішньої (фундаментальної) вартості банку є підхід через моделювання грошових потоків.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.375. Фінтехнології в банківському бізнесі: реалії та перспективи / Ю. С. Худолій, М. О. Халєвіна // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 134-142. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Мета роботи — дослідження місця та перспектив розвитку фінтехнологій у банківському бізнесі у контексті цифровізації економіки шляхом використання теоретичних та емпіричних методів. Проаналізувавши наукові праці та публікації, було систематизовано ключові тенденції банківських інновацій в Україні й аргументовано доречність фінтехнологій у банківському бізнесі в контексті діджиталізації. Результатами дослідження є обґрунтування актуального місця фінтехнологій у банківському бізнесі шляхом виявлення потреб сучасного клієнта та ринкових умов сфери послуг грошового обігу (зростання користувачів інтернету, гаджетів, їх співпраця з банками, а також їх дії в умовах всесвітньої пандемії, що скоротила фінансові вливання, але одночасно спонукала до нових інновацій). Перспективами досліджень у цьому контексті є ключові тренди майбутнього, такі як вбудова фінансових послуг у нефінансовий застосунок, інтернет речей (безшовність платежів, де фокус зміщається з оплати на надання самої послуги, що забезпечує довгострокову взаємодію продавця і клієнта), характер і наслідки зміни формату надання платіжних послуг на внутрішньому ринку (PSD2).

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.376. Comprehensive strategy for overcoming the consequences of systemic risk realization in Ukraine / R. Kornilyuk // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 15-21. — Бібліогр.: 7 назв. — англ.

Надано комплекс рекомендацій для удосконалення процедур макропруденційного регулювання, які можна згрупувати за блоками: подолання системних дисбалансів у структурі активів і пасивів банків, дедоларизація та подолання валютних дисбалансів, моніторинг та мінімізація секторальних дисбалансів, розвиток сучасних систем корпоративного управління, посилення інституційної спроможності та наглядових функцій банківських регуляторів, стратегічні рішення проблеми державних банків. Сформувано пропозиції щодо удосконалення регулювання банків у контексті подолання наслідків системного ризику, реалізованих під час кризових періодів. Визначено шляхи посилення стратегії макропруденційної політики як у частині превентивного, так і антикризового інструментарію з метою забезпечення фінансової стійкості та підвищення рівня транспарентності на банківському ринку.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.377. The integrated approach to the formation of the banking business financial and economic security system / Yu. O. Samura, V. A. Varenyuk // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 127-130. — Бібліогр.: 6 назв. — англ.

Досліджено суть фінансово-економічної безпеки банківських установ у широкому і вузькому сенсі. Виділено три основні компоненти системи забезпечення безпеки сучасних банківських установ: інформаційна безпека банку, безпека персоналу банку і майнова безпека банку. Виділено основні загрози зовнішнього та внутрішнього характеру, які слід врахувати при формуванні системи забезпечення безпеки банківського бізнесу. Під час формування інтегрованої системи забезпечення фінансово-економічної безпеки банківського бізнесу запропоновано здійснити аналіз та оцінювання відповідності банківського сектору тому або іншому рівню безпеки.

Шифр НБУВ: Ж73543

Див. також: 1.У.378, 1.Х.879

Банківський кредит

1.У.378. Бізнес на ринку фінансових послуг в епоху діджиталізації економіки та суспільства: монографія / С. К. Реверчук, Т. В. Яворська, І. Г. Скоморович, У. В. Владичин,

Л. М. Войтович, О. С. Іршак, Н. Б. Цибульська; ред.: С. К. Реверчук; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2019. — 151 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто суть, особливості, механізми та закономірності розвитку бізнесу на ринку фінансових послуг в епоху діджиталізації економіки та суспільства в Україні. Визначено принципи, функції та систему управління фінансовим бізнесом. Розкрито безпеково-управлінські аспекти розвитку фінансового бізнесу в Україні та світі.

Шифр НБУВ: ВА850759

1.У.379. Інфраструктура фінансово-кредитного ринку в Україні: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / О. М. Калівошко; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». — Київ, 2020. — 36 с.: рис., табл. — укр.

Визначено нові методологічні підходи до розвитку інфраструктури фінансово-кредитного ринку. Систематизовано теоретичні засади функціонування інфраструктури фінансово-кредитного ринку. Узагальнено, уточнено та розвинено категоріальний апарат. Розроблено системуутворюючу модель інфраструктури фінансово-кредитного ринку. Критично оцінено діяльності кредитних фінансових посередників як інститутів інфраструктури фінансово-кредитного ринку. Здійснено сутнісну оцінку небанківських фінансових установ. Ідентифіковано детермінанти розвитку інфраструктури фінансово-кредитного ринку. Розкрито адаптивні засади ескалції інфраструктури фінансово-кредитного ринку України. Розроблено та запропоновано оціночно-рейтингову модель, із використанням градієнтно-бустингового підходу, для оцінки ефективності діяльності комерційних банків на будь-яку певну дату. Обґрунтовано особливості інтеграції інститутів інфраструктури фінансово-кредитного ринку України до світового сектора фінансових технологій.

Шифр НБУВ: РА447052

1.У.380. Особливості функціонування вітчизняного фондового ринку / Ю. В. Городніченко, В. В. Малишко, Н. М. Євтушенко // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 196-202. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Предмет дослідження — етапи розвитку та фактичний стан вітчизняного фондового ринку. Мета роботи — виокремлення етапів становлення та розвитку вітчизняного фондового ринку і як результат визначення перспектив подальшого розвитку. Методи, використані у процесі дослідження: метод системно-структурного аналізу й синтезу, метод порівняльного аналізу, узагальнення, загальнонаукові, спеціальні методи наукового пізнання та інші методи дослідження. Досвід країн з розвинутою економікою показує, що фондовий ринок, на відміну від інших ринків (зокрема товарного або валютного), є одним із найбільш регульованих та регламентованих. Специфікою вітчизняного фондового ринку є те, що в Україні практично немає внутрішнього інвестора, значна кількість угод укладається для отримання спекулятивного прибутку; досить часто акції купують на початку торгів тільки для того, щоб після «накручування» ринку дорожче продати їх і заробити на цьому. Досліджуючи діяльність вітчизняного фондового ринку, послідовно виокремлено основні етапи його розвитку. Роль і значення фондового ринку в забезпеченні економічного розвитку, в значній мірі, обумовлюється обсягом та структурою торгів фінансовими інструментами. На сучасному етапі розвитку фондового ринку проведення торгів сконцентровано на двох фондових біржах ПАТ Фондова біржа «Перспектива» та ПАТ «Фондова біржа ПФТС», виявлено тенденції до консолідації торгівлі даними інфраструктурними учасниками ринку. Результати дослідження можуть бути використані в діяльності Міністерства фінансів України, Верховної Ради України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, а також у закладах вищої освіти при викладанні економічних дисциплін. Висновки: фондовий ринок повинен приваблювати інвесторів своїми законністю, чесністю та порядком. Цього можна досягти лише шляхом державного регулювання індустрії цінних паперів у тісній взаємодії з її представниками.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.381. Фінансові інструменти економічного розвитку: навч.-метод. посіб. / Н. М. Краус, П. О. Нікіфоров, К. М. Краус, Г. М. Поченчук; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. — 209 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 206-209. — укр.

Розкрито суть і значення фінансових інструментів економічного розвитку, розглянуто класифікацію фінансових інструментів економічного розвитку за багатьма ознаками. Наведено відомості про часткові цінні папери та боргові зобов'язання, похідні фінансові інструменти економічного розвитку, гібридні фінансові інструменти економічного розвитку. Охарактеризовано синтетичні фінансові інструменти економічного розвитку.

Шифр НБУВ: ВА850384

Див. також: 1.Х.836

Забезпечення працевдатних. Взаємодопомога. Благодійність

1.У.382. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями / Х. В. Дрималовська, Р. Д. Бала // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 178-184. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Мета роботи — вивчення і аналізування вітчизняного та закордонного досвіду провадження соціальної політики (сутність поняття, основні моделі, напрями), оскільки вона виступає своєрідним важелем щодо визначення принципів, пріоритетів, напрямів розвитку соціальної сфери. Запропоновано визначення поняття «соціальна політика» на основі аналізування змістового наповнення досліджуваної категорії. Схематично подано державно-управлінський підхід до розуміння поняття «соціальна політика». Наведено пріоритетні напрями трансформації державної соціальної політики країн ЄС в умовах глобалізаційних викликів. На основі цих напрямів виокремлено основні принципи європейської соціальної політики: інклюзивність, гендерна рівність, цифровізація, підтримка розвитку молодіжної політики (зайнятості, освіченості), фінансова освіченість громадян. На прикладі Канади, Німеччини, Китаю, Австралії розглянуто особливості змін їх соціальної політики в умовах COVID-19 у межах таких напрямів: підтримка зайнятості, соціального захисту і безробітних; соціальна підтримка окремих соціальних груп населення; забезпечення розвитку бізнесу. Виокремлено основні заходи реалізації окреслених напрямів: створення фондів підтримки окремих соціальних груп населення; формування вигідних умов кредитування малого, середнього та великого бізнесу; фінансування програм різного спрямування (зайнятості, навчання, субсидювання заробітної плати). Наведено основні напрями вітчизняної соціальної політики в умовах COVID-19. Сформовано відповідні висновки щодо вітчизняного та закордонного досвіду реалізації соціальної політики. Подальші дослідження пов'язані із формуванням механізму ефективної реалізації соціальної політики.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.383. Кваліметрична модель оцінювання внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення / С. А. Ачкасова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 338-347. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Розглянуто питання розробки кваліметричної моделі оцінювання внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Об'єктом дослідження є управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Одними з найменш розроблених питань є недостатність досліджень щодо оцінки внутрішньої системи управління ризиками на засадах кваліметричного підходу. Це стримує практичні аспекти проведення самоаналізу щодо оцінювання якості внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Із використанням методів аналізу та синтезу визначено загальні складові для розробки кваліметричної моделі кількісного оцінювання внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Під час дослідження було використано кваліметричний підхід. Отже, із використанням факторно-критеріального моделювання (кваліметричний підхід), розроблено кваліметричну модель кількісного оцінювання внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Запропонована кваліметрична модель має ряд особливостей, що включають організаційно-інформаційну, методично-процесну складові управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Це забезпечує таку перевагу, як можливість самоаналізу та проведення внутрішнього контролю сформованої внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення. Також розроблена модель надає можливість застосування кваліметричного підходу до вирішення наукового завдання щодо оцінювання внутрішньої системи управління комплаєнс-ризиками в системі накопичувального пенсійного забезпечення, що забезпечить багатокритеріальний підхід до управління цими ризиками.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.384. Нова якість життя як складова соціальної безпеки / Д. Г. Михайленко, О. В. Грипич // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 225-230. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Важливою функцією соціальноорієнтованої держави є формування її соціальної безпеки. Реалізація низки заходів, що гарантують захист інтересів у соціальній сфері як окремого громадянина, так і країни в цілому, є завданням соціальної безпеки. Мета роботи — розробка концептуального підходу до формування нової якості життя як складової соціальної безпеки. Сформульовано положення концептуального підходу до формування соціальних стандартів нової якості життя як складової соціальної безпеки в Україні. Одним із кроків у напрямі системної трансформації соціальної політики є розробка концептуальної схеми формування соціальних стандартів нової якості життя в

Україні, що конкретизує та деталізує її складові: принципи, прийоми, напрями використання, джерела фінансування, форми фінансування, система забезпечення. Зазначено, що основою побудови концептуальної схеми формування соціальних стандартів нової якості життя в Україні є використання двох груп прийомів: перша група безпосередньо відображає забезпеченість громадян: визначення норм і нормативів якості життя населення, визначення нормативного рівня життя, визначення лімітів бюджету; друга — опосередковано, через тарифну політику у сфері соціального страхування та пільги впливає на добробут громадян. Також підкреслено, що при формуванні соціальної політики в частині визначення соціальних стандартів нової якості життя необхідно поєднувати та поступово переходити від адміністративно-субсидіарної до страхової системи забезпечення. Формування соціальних стандартів нової якості життя населення України в контексті забезпечення соціальної безпеки потребує від держави формування вираженої соціально-економічної політики, яка спрямована на здійснення структурних зрушень в економіці в контексті реалізації соціальних пріоритетів суспільства, на формування соціально справедливої та ефективної системи розподілу створених благ, забезпечення соціальної спрямованості видатків Державного бюджету України.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.385. Пенсійне страхування у формуванні соціальної захищеності населення України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / В. О. Демченко; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретичні засади пенсійного страхування у формуванні соціальної захищеності населення, розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності його функціонування, які оптимально враховували б інтереси суб'єктів пенсійного страхування та сприяли б активізації вітчизняного страхового ринку. Здійснено аналіз теоретичних, методологічних і практичних аспектів солідарної пенсійної системи, яка є важливою частиною пенсійного страхування. Проаналізовано сучасний стан недержавного пенсійного забезпечення із залученням страхових компаній. Розглянуто основні тенденції світового ринку пенсійного страхування. Виявлено низку проблем, що перешкоджають розвитку пенсійного страхування в Україні. Наведено пропозиції з удосконалення державного регулювання вітчизняного ринку пенсійного страхування, впровадження інноваційних послуг і розвитку соціальної захищеності задля покращання стану національного ринку та перспектив його розвитку.

Шифр НБУВ: РА450054

1.У.386. Фінансове забезпечення соціального захисту населення: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / О. В. Насібова; Київський національний торговельно-екон. ун-т. — Київ, 2021. — 35 с.: табл. — укр.

Розкрито економічну суть фінансового забезпечення соціального захисту населення як складової системи суспільних відносин. Розроблено структурно-функціональну модель фінансового забезпечення соціального захисту населення, яка характеризується інтеграцією соціальної відповідальності та ґрунтується на консолідації державного, приватного, суспільно-добровільного й індивідуального механізмів фінансових відносин. Запропоновано фінансовий механізм соціального захисту, який передбачає застосування фінансових методів, інструментів і важелів впливу на формування оптимальної структури доходів населення для прискореного розвитку людського капіталу та ґрунтується на положеннях адаптивної фінансової архітектури забезпечення добробуту громадян, інтеграції фінансово-економічних і соціально-демографічних складових державного регулювання суспільного розвитку. Обґрунтовано інституційні засади фіскального забезпечення соціального захисту населення, що проявляється у концептуалізації підходів податкового регулювання соціальних відносин на основі фіскального та соціального призначення заробітної плати як основного об'єкта оподаткування та показника рівня життя населення відповідно. Вдосконалено методологічні засади оцінки ефективності фінансового забезпечення соціального захисту населення на основі показників, які відображають рівень його впливу на рівень життя населення; підходи до посилення результативності бюджетної складової фінансового забезпечення соціального захисту населення на основі механізму соціального замовлення. Розвинуто положення щодо функціонування системи фінансового забезпечення соціального захисту населення, які ґрунтуються на розподілі між її складовими ризиків, пов'язаних зі змінами демографічної ситуації та коливаннями на ринку капіталів. Розвинуто підходи до визначення особливостей становлення та формування вітчизняної системи фінансового забезпечення соціального захисту населення, що сприяє підвищенню обґрунтованості державного фінансового регулювання соціального розвитку країни. Вдосконалено положення щодо порядку визначення та фінансового забезпечення соціальних стандартів і соціальних гарантій як адаптивного інструменту регулювання соціального розвитку, що сприяє підвищенню якісного рівня реалізації фінансово-бюджетної політики країни, а також підходи щодо пріоритетних напрямів підвищення ефективності фінансового забезпечення соціального захисту населення з урахуванням взаємоузгоджених дій між державою, суб'єк-

тами підприємницької діяльності та домогосподарствами, що сприятиме створенню відповідних умов для формування та реалізації дієвої державної соціально-економічної політики.

Шифр НБУВ: РА450045

1.У.387. Шляхи вдосконалення механізму державного регулювання загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення / Є. О. Малишко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 347-354. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Виявлено шляхи удосконалення механізму державного регулювання загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення (ДРЗНПЗ). Проаналізовано ефективний розвиток і шляхи вдосконалення запровадження загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення. Побудовано фінансовий кластер суб'єктів пенсійної системи. Об'єднання суб'єктів пенсійної системи України у фінансовий кластер сприятиме прискоренню повноцінного функціонування всіх рівнів пенсійного забезпечення. Ядром кластера є рівні пенсійної системи. Встановлено основні ризики щодо шляхів удосконалення механізму ДРЗНПЗ, а саме: довгострокове інвестування; диверсифікація джерел покриття ризику втрати працездатності; забезпечення фінансової стійкості та збалансованості; оцінка вартості активів; корупційні схеми відмивання пенсійних активів; тіньова економіка українських підприємств; аудит і актуарне оцінювання; порядок нарахування та рівень пенсійних виплат. Побудовано ієрархію впливу ризиків щодо шляхів удосконалення механізму ДРЗНПЗ, де на найвищому рівні перебуває ризик довгострокового інвестування. Запропоновано такі шляхи вдосконалення механізму ДРЗНПЗ: моніторинг елементів накопичувального, перерозподільного та державного фінансування; запровадження можливості використання інвестиційних проектів фінансового ринку; удосконалення чинної системи недержавного пенсійного забезпечення, орієнтованої на захист пенсійних накопичень від ризиків недержавного пенсійного фонду; зниження соціально-економічних ризиків шляхом збільшення зайнятості, зростання доходів громадян, здійснення державного нагляду та контролю за диверсифікацією фінансових інструментів, збалансування фінансових ресурсів громадян через зниження адміністративних витрат.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.139, 1.У.330

Економіка охорони навколишнього середовища

1.У.388. Екологічний маркетинг: оптимальна система збуту та сертифікація як частина товарної політики / А. В. Раценко // Агроекол. журн. — 2021. — № 1. — С. 189-195. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Розкрито окремі аспекти екологічного маркетингу. Досліджено питання вибору оптимальної системи збуту та сертифікація як частина політики підприємств. Встановлено, що продукція з відмінними екологічними характеристиками, при організації системи її дистрибуції досить часто потребує специфічних умов зберігання товару та дотримання певних правил при його збуті. Виявлено, що для того, щоб вибір каналів дистрибуції екологічно безпечної продукції був оптимальним, необхідно дотримуватись певного алгоритму дій. По-перше, доцільно мати чітко визначену мету організації каналу збуту продукції. По-друге, сформулювати умови та обмеження, в рамках яких обирається певна система дистрибуції. По-третє, визначити, цій збуту та заходи щодо їх досягнення. Розроблений алгоритм забезпечить відповідність обраної системи екологічним, економічним та споживчим критеріям функціонування підприємства в межах концепції екологічного маркетингу. У межах концепції екологічного маркетингу, процедура сертифікації є засобом забезпечення підтвердження наявності у продукції чи діяльності підприємства відмінних екологічних характеристик, що є стрижнем товарної політики та декларуються у комунікаціях. Основна роль сертифікації у формуванні попиту та просуванні про-екологічної продукції полягає у поширенні інформації про певні характеристики продукції чи діяльності підприємства та підтвердження достовірності такої інформації. Дієвість сертифікації як інструменту екологічного маркетингу полягає у забезпеченні для споживачів та інших представників контактної аудиторії певних гарантій забезпечення того, що всі стадії виробництва (чи складові продукції) відповідають певним стандартам або вимогам, а також мінімізація ймовірності, що діяльність підприємства негативно впливатиме на довкілля.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.389. Європейська Зелена угода: дорожня карта збалансованого природокористування в умовах децентралізації / В. Є. Данкевич, Є. М. Данкевич, Н. В. Бондарчук, В. А. Стрільчук // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 185-191. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Мета роботи — дослідження результатів і перспектив подальшого впровадження Європейської Зеленої угоди: дорожньої карти збалансованого природокористування. Доведено доцільність імплементації Європейської Зеленої угоди з метою збалансованого

природокористування в умовах децентралізації. На основі аналізу змісту положень презентованого Європейською комісією комюніке (офіційного повідомлення) «Європейська Зелена угода» виокремлено ключові напрями забезпечення її реалізації. Такими напрямками є: модернізація і трансформація економіки з метою покращення клімату; виробництво чистої, доступної та безпечної енергії; мобілізація промисловості в напрямку циркулярної економіки; інтенсифікація процесу переходу до стійкої та розумної мобільності; розробка справедливої, здорової та екологічно чистої системи харчування для населення. Обґрунтовано, що ефективна реалізація ідей Зеленої угоди вимагає від національних органів публічної влади формування цілісного бачення з етапів її різномірної реалізації, при цьому враховуючи економічні, соціальні й екологічні реалії українського сьогодення. Доведено, що на рівні законотворення та нормотворення потрібно здійснити цілий комплекс заходів як з оновлення чинних нормативно-правових положень екологічного змісту, так і прийняття низки якісно нових, які б повною мірою відповідали політиці ЄС у цьому питанні. Власне стандартизація та екологізація економічних і політико-правових інституційних основ функціонування українського суспільства та держави має стати своєрідною парадигмою їх розвитку на найближчі роки.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.390. Методологічні основи імплементації принципів нелінійного управління в систему екологізації економіки: монографія / В. М. Степанов; НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса: ІПРЕД НАНУ, 2020. — 115 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 100-114. — укр.

Викладено основні положення методологічних підходів до імплементації нелінійного управління при вирішенні проблем екологізації економічного розвитку на різних ієрархічних рівнях організації суспільства. Поняття імплементації інтерпретовано як категорію теорії нелінійного управління, як формальну гіпотетико-дедуктивну систему організації знання про управління складними нелінійними процесами екологізації економіки. Увагу приділено методологічним і прикладним проблемам формування принципів нелінійності управління та їх імплементації в систему екологізації економіки. Обговорено питання формування нових смислів життя та нелінійного світогляду людини.

Шифр НБУВ: ВА850245

1.У.391. Наукові основи застосування методів біотестування та біоіндикації в системах управління екологічною безпекою суб'єктів господарювання: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 21.06.01 / О. В. Барабан; Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління. — Київ, 2020. — 38 с.: рис., табл. — укр.

Вирішено актуальну науково-технічну проблему створення наукових основ застосування методів біоіндикації та біотестування в системах управління екологічною безпекою суб'єктів господарювання. Створено наукові засади застосування методів біотестування та біоіндикації, як додаткового інструменту моніторингових досліджень під час розробки, впровадження та функціонування СЕУ, що надало змогу одержати інформацію про рівень екологічної безпеки суб'єктів господарювання та стан природних компонентів довкілля в межах впливу їх діяльності. Обґрунтовано нові наукові положення, висновки та рекомендації, а також запропоновано методи визначення комплексного критерію екологічної діяльності системи екологічного управління та вибору типу системи екологічного управління за ефективністю функціонування, які надають змогу визначити та підвищити рівень розвитку систем управління екологічною безпекою суб'єктів господарювання шляхом проведення організаційних змін їх діяльності та контролю екологічної діяльності функціонуючої системи екологічного управління.

Шифр НБУВ: РА447327

1.У.392. Фінансово-економічний механізм децентралізованого управління природними ресурсами / І. М. Лицур, Ю. Ю. Алексеєва // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 24-30. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Сформульовано і розкрито вихідні положення теорії формування фінансово-економічного механізму децентралізованого управління природними ресурсами, деталізованого з урахуванням базових елементів гарантування достатнього рівня фінансового забезпечення процесу природогосподарювання держави, які мають бути враховані під час розроблення й реалізації у практиці управління національним державотворчим проектом сучасних доктрин і стратегій просторового сталого розвитку. Обґрунтовано методологічно важливі положення процесу формування трьох основних фінансових потоків, що можуть скласти доходи ОТГ. По-перше, це фіскальні надходження громаді від місцевих податків і зборів, штрафів та інших платежів. По-друге, це частина прибутків від виробничої діяльності комерційних корпоративних структур. По-третє, це надходження від інвестиційної діяльності муніципальних чи регіональних фінансових структур.

Шифр НБУВ: Ж100860

Див. також: 1.У.350

Економіка підприємства

1.У.393. Алгоритм створення малих інноваційних виробничих підприємств в умовах прискореного технологічного розвитку / І. В. Ліганенко, Л. Б. Боденчук // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 65-70. — Бібліогр.: 5 назв. — укр.

Висвітлено питання створення малих інноваційних виробничих підприємств. Малі підприємства здатні до швидкої адаптації до змін зовнішніх умов функціонування; разом із тим малі підприємства, як правило, відчувають брак коштів на розвиток інноваційної діяльності. Наведено вище зумовлює важливість та актуальність дослідження. Проведено дослідження особливостей державної підтримки малих інноваційних підприємств, зокрема її форми та практичної реалізації. Наведено алгоритм створення й управління малим інноваційним підприємством; виокремлено шляхи створення малих інноваційних підприємств; виявлено проблеми функціонування малих інноваційних підприємств. Представлено дорожню карту можливих змін у промисловості після створення малих інноваційних підприємств за трьома етапами: стислостроковий період, середньостроковий період, довгостроковий період.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.394. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2-3 квіт. 2020 р.): у 7 т. Т. 2. **Економіка суб'єктів підприємництва: проблеми та перспективи розвитку в умовах сучасних викликів** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. — Дніпро, 2020. — 106 с. — укр.

Досліджено економічну ефективність діяльності підприємства як фактор його успішного розвитку. Висвітлено проблеми та тенденції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. Визначено роль конкуренції у вирішенні завдань підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Обґрунтовано системи оцінювання інфестиційної привабливості підприємства в сучасних умовах господарювання. Розглянуто інструменти стратегічного контролінгу. Досліджено проблеми інноваційного розвитку українських підприємств.

Шифр НБУВ: В358612/2

1.У.395. Економіка підприємства: підручник / Л. Л. Лазебник, В. Г. Бодров, В. В. Гурочкіна, Г. М. Калач, Г. П. Ляшенко, О. І. Марченко, Г. С. Мельничук, І. В. Минчинська, О. І. Піжук, Н. О. Ружинська, Л. В. Слюсарєва, В. В. Ткаченко; ред.: Л. Л. Лазебник; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2021. — 425 с.: рис., табл. — (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 166). — Бібліогр. с. 405-420. — укр.

Укрупнено комплекс питань, пов'язаних із господарською діяльністю підприємств. Надано загальну характеристику управління і структури підприємств. Детально розкрито склад і особливості основних засобів та нематеріальних активів. Розглянуто специфіку витрат на виробництво, інвестиційних ресурсів, персоналу і оплати праці, виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції. Окрему тему присвячено фінансово-економічним результатам діяльності підприємства. В результаті сформовано цілісне уявлення про організацію процесу управління підприємством.

Шифр НБУВ: ВА850596

1.У.396. Корпоративне управління: навч. посіб. / Д. Є. Козенков, Л. О. Аніщенко, О. В. Каут, С. М. Дунайчук. — Дніпропетровськ: Дріант, 2018. — 210 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 209-210. — укр.

Розкрито суть корпоративного управління, його принципи та моделі, способи реалізації у практиці корпоративного управління. Увагу приділено правам і обов'язкам акціонерів, членів органів управління та питанням контролю акціонерного товариства. Розглянуто розвиток корпоративного сектора металургійного комплексу. Наведено моделі корпоративних відносин. Акцентовано на міжнародних стандартах корпоративного управління. Висвітлено регулювання діяльності акціонерних товариств. Визначено ефективність корпоративного менеджменту тощо.

Шифр НБУВ: ВА851447

1.У.397. Формування стратегії подолання бар'єрів входження підприємств на міжнародні ринки: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / К. М. Власова; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено сучасні теоретичні підходи до трактування поняття «бар'єри входження» та запропоновано розуміти їх як сукупність правових норм, ринкових інструментів, закономірностей, правил, традицій та релігійних переконань, що склалися на конкретному зовнішньому ринку, і які ускладнюють або взагалі унеможливають доступ на нього підприємств-імпортерів чи обмежують обсяги постачання продукції на них. Розглянуто класифікаційні ознаки бар'єрів входження та доповнено їх за такими

ознаками: країна походження, рівень регульованості та спосіб подолання. Розроблено теоретичні та методологічні підходи, які передбачають послідовну реалізацію етапів формування стратегії подолання бар'єрів входження підприємств з виробництва м'яса та м'ясних продуктів на міжнародні ринки. Проаналізовано окремі аспекти діяльності вітчизняних підприємств – виробників м'яса та досліджено причини, які перешкоджають їм виходити на міжнародні ринки. Сформульовано рекомендації для поділу витрат подолання на постійні та змінні, що дасть змогу на їх основі визначити беззбитковий обсяг експорту підприємства. Розроблено чотири види стратегій подолання бар'єрів входження на міжнародні ринки: адаптивна стратегія, обхідна стратегія, опосередкована стратегія та стратегія пролонгованого входу. Сформовано матрицю вибору конкретної стратегії подолання бар'єрів входження залежно від рівня бар'єрності нового ринку.

Шифр НБУВ: РА447029

1.У.398. Media information support of enterprises engaged in foreign economic activity / A. Buriak, D. Ovcharenko // *Економіка і регіон.* – 2020. – № 1. – С. 132-139. – Бібліогр.: 18 назв. – англ.

Розглянуто поняття «медіаграмотність» як підґрунтя процесу медіаінформаційного забезпечення підприємства. Систематизовано основні медіаінформаційні джерела, звідки управлінський персонал підприємства має змогу отримувати дані для їх обробки та аналізу системою медіаінформаційного забезпечення. Виявлено, що саме Text-mining як складовий елемент системи медіаінформаційного забезпечення підприємств, що займаються ЗЕД, є надзвичайно дієвим інструментом для добування знань конкурентного характеру з масивів медіаінформаційних даних. Визначено, що державні органи хоч і здійснюють певний обсяг медіаінформаційних робіт для підприємств, що виконують ЗЕД, проте їх діяльність саме в аспекті надання необхідних відомостей конкурентного характеру є явно недостатньою через відсутній пошук чітких стратегічних перспектив та можливостей, виявлення структурних порожнеч на закордонних ринках. Обґрунтовано, що функціонування системи медіаінформаційного забезпечення має вагомий позитивні ефекти й зрушення не лише для підприємства, де ця система функціонує, але і для держави в цілому. Доведено, що державну політику варто скерувати за вектором надання медіаінформаційної підтримки підприємств щодо їх зовнішньоекономічної діяльності, оскільки пошук, обробка та підготовка аналітичної інформації конкурентного характеру суттєво спрощує й оптимізує процес прийняття управлінських рішень щодо стратегічних напрямів розвитку підприємства.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.143, 1.У.363, 1.У.432, 1.У.461, 1.У.476

Загальні питання економіки підприємства

1.У.399. Диверсифікація і інтеграція як форми забезпечення стратегічних орієнтирів управління розвитком підприємств / В. Є. Хаустова // *Бізнес Інформ.* – 2020. – № 12. – С. 482-494. – Бібліогр.: 40 назв. – укр.

Визначено, що посилення зовнішньої та внутрішньої нестабільності функціонування підприємств висуває нові вимоги до вибору та обґрунтування стратегії та форм забезпечення стратегічних орієнтирів управління розвитком підприємств, здатних забезпечити їх життєздатність і сталий розвиток. Отже, мета статті полягає у розвиненні теоретико-методичних засад диверсифікації й інтеграції як форм забезпечення стратегічних орієнтирів управління розвитком підприємств. Згідно з поставленою метою розглянуто основні погляди на розуміння стратегії; рівні стратегічного управління підприємством; основні типи стратегій, що можуть бути впроваджені на підприємстві; класифікації видів стратегій. Уточнено глумачення сутності понять «ціль», «орієнтир» і «розвиток». Обґрунтовано, що головним (цільовим) орієнтиром управління розвитком підприємства є забезпечення його життєздатності. Досягнення цього орієнтиру вимагає реалізації ряду базових і специфічних орієнтирів, що, разом із цільовим, складатимуть систему стратегічних орієнтирів. Уточнено суть поняття «диверсифікація»; досліджено мотиви, чинники внутрішнього середовища підприємства, що мають враховуватися при виборі стратегії диверсифікації; розглянуто різні класифікації видів диверсифікації. Доведено, що диверсифікація органічно пов'язана з інтеграцією. Визначено, що формуванню та впровадженню стратегії диверсифікації підприємства передують обґрунтування вибору її видів, форм і підходів до реалізації. Уточнено суть поняття «інтеграція», досліджено її форми, види, класифікації залежно від певних класифікаційних ознак. Розглянуто місце та роль диверсифікації й інтеграції в стратегічному управлінні підприємством, критерії доцільності вибору та реалізації певної стратегії. Доведено, що диверсифікація та інтеграція є найважливішими інструментами зростання ефективності функціонування підприємств, спрямованого на підвищення їх життєздатності та конкурентоспроможності, поліпшення фінансового стану та інвестиційної привабливості.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.400. Етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства / О. Л. Горяча, Ю. І. Федоренко // *Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу.* – 2020. – № 2. – С. 28-35. – Бібліогр.: 22 назв. – укр.

Розглянуто провідні етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.401. Імплементация зарубіжного досвіду мотивації праці у діяльність українських підприємств / В. І. Кифяк, І. М. Тодоріко // *Проблеми економіки.* – 2021. – № 1. – С. 72-77. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Актуальність теми зумовлена новими викликами функціонування ринку праці та трансформацією суспільних відносин, пов'язаними з COVID-19, що змушує переглянути механізм мотивації праці у напрямі застосування новітніх інструментів використання та управління трудовими ресурсами. Зазначено, що обґрунтована імплементация дієвих інструментів мотивації праці, розроблених успішними підприємствами, призведе до досягнення високопродуктивної трудової діяльності працівників на підприємствах та зростання ефективності використання людських ресурсів. Мета роботи – аналіз мотиваційних моделей провідних країн світу та формування принципів імплементации їх досвіду у практику господарювання українських підприємств. У результаті дослідження виділено дієві інструменти зарубіжної практики, які найбільш ефективні в умовах функціонування українських підприємств: мотивація інноваційної активності через оцінки результатів працівників; залучення працівників до управління, стратегічного планування та розподілу прибутку підприємств, гнучкість і соціальна орієнтованість оплати праці, використання бальної та рейтингової оцінок ефективності праці робітників, стимулювання конкуренції та командної роботи працівників. Сформовано принципи впровадження ефективної моделі мотивації праці на основі зарубіжного досвіду. Зроблено висновок, що використання дієвих інструментів зарубіжного досвіду мотивації праці на підприємствах України за умов системності та комплексності призведе до економічного зростання на підприємствах і соціального розвитку країни.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.402. Методологічний підхід до створення концепції процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємства / В. С. Титикало // *Бізнес Інформ.* – 2020. – № 12. – С. 430-439. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Розглянуто суть і характеристики процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємства на основі проведеної діагностики та оцінки методів економічного потенціалу. Мета роботи – розробка методологічного підходу щодо створення концепції процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємства та визначення основних факторів і умов, що сприяють підвищенню ефективності управління економічним потенціалом підприємства. Результати одержано із застосуванням методів: аналізу та порівняння, синтезу та теоретичного узагальнення – для формування теоретико-методологічного підходу до оцінювання економічного потенціалу підприємства; групування, системного аналізу – для формування висновків з проведеного дослідження; економічного, системного та порівняльного аналізу – для формування теоретичних гіпотез щодо діагностики економічного потенціалу підприємства; графічного аналізу – для наочного відображення одержаних результатів дослідження. Сформовано методологічний підхід до створення концепції процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємства. Визначено основні методи оцінки економічного потенціалу підприємства та сформовано систему процесно-орієнтованого управління, а також визначено фактори впливу зовнішнього середовища на підприємство. Також розроблено модель процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом підприємств, яка надасть змогу визначити підходи до його оцінки та надасть можливість аналізувати його структурні елементи в системі з урахуванням взаємозв'язків і взаємозалежностей як єдине ціле. Розроблений методологічний підхід до процесно-орієнтованого управління економічним потенціалом на основі розробленої моделі надасть змогу продемонструвати складний і багатоплановий зміст поняття «економічний потенціал»; показати необхідність його дослідження в багатьох напрямках і на різних рівнях ієрархії; побудувати систему показників оцінки економічного потенціалу підприємств і аналізувати його структурні елементи, а також одержати економетричні прогностичні моделі сценаріїв розвитку економічного потенціалу підприємства.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.403. Організація забезпечення стратегічної безперервності діяльності в системі антикризового управління підприємства / Б. В. Серотюк // *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство.* – 2020. – № 6. – С. 82-88. – Бібліогр.: 19 назв. – укр.

Розглянуто проблематику питань виділення контурів досягнення та підтримки безперервності діяльності підприємства в межах механізму антикризового менеджменту. Безперервність представлено через спроможність підприємства виконувати бізнес-процеси із заданою ефективністю та в межах визначеного

рівня зрілості. Запропоновано систему класифікаційних ознак безперервності діяльності підприємства. Розкрито логіку забезпечення безперервності діяльності підприємства в контексті процесу розгортання кризових явищ. Запропоновано введення матриці «зрілість процесів – потенціал забезпечення безперервності», на основі якої розробляється антикризова стратегія та стратегія забезпечення безперервності діяльності. Визначено складові етапи процесу підвищення рівня безперервності діяльності підприємства та нагромадження потенціалу підтримки такої безперервності.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.404. Сталій розвиток підприємств в контексті соціально-економічної безпеки: монографія / М. В. Субота; Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Кам'янець-Подільський: ННВК «АТБ», 2020. – 398 с.: рис., табл. – Бібліогр.: с. 274-296. – укр.

Висвітлено теоретичні аспекти сталого розвитку підприємств в контексті соціально-економічної безпеки. Розглянуто методологічні засади його оцінювання. Розкрито вплив санаторно-курортних закладів на розвиток трудового потенціалу агропідприємств. Увагу приділено особливостям моделювання соціально-економічної безпеки сталого розвитку підприємств.

Шифр НБУВ: ВА851707

1.У.405. Сутність та особливості проектного підходу на підприємстві / С. С. Біляев // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. – 2020. – № 2. – С. 22-27. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Розглянуто суть і особливості розвитку підприємства за проектним підходом (ПП). Наведено спільні ознаки проектів. Визначено основні класи організацій, які використовують ПП. Розкрито актуальність використання ПП в управлінні організацією.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.406. Управління вартісним потенціалом підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / В. А. Шевченко; Університет митної справи та фінансів. – Дніпро, 2021. – 20 с.: рис., табл. – укр.

Узагальнено передумови формування, визначено економічну сутність та розглянуто роль вартісного потенціалу в системі стратегічного управління підприємством. Визначено суть вартісного потенціалу підприємства як узагальнюючого відображення спроможності підприємства до створення у процесі економічної активності нової доданої вартості та перетворення цієї вартості на збільшення капіталу та вартості підприємства. Встановлено склад факторів, а також розкрито характер зв'язків та залежностей детермінант формування вартісного потенціалу підприємства. Проведено аналіз передумов утворення вартості вітчизняних підприємств, надано оцінку стану методичного й інструментального забезпечення оцінки вартості. Розроблено методичний підхід щодо визначення впливу індивідуальних динамічних можливостей підприємства на формування вартісного потенціалу. Обґрунтовано послідовність та встановлено зміст етапів формування стратегії підвищення вартісного потенціалу підприємства. Розроблено методичний підхід до оцінювання здатності підприємства до формування вартісного потенціалу. Запропоновано положення щодо організації моніторингу та контролю результативності управління вартісним потенціалом підприємства.

Шифр НБУВ: РА450150

1.У.407. Фінансова стратегія антикризового управління суб'єктом підприємництва в сучасних умовах функціонування / Г. М. Азаренкова // Бізнес Інформ. – 2020. – № 12. – С. 465-470. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Мета роботи – визначення ключових аспектів антикризового управління, зокрема вибір найбільш ефективних його інструментів. Відзначено, що сучасні суб'єкти господарювання функціонують в умовах постійної дії кризових факторів. Найзначнішою шкоди більшість суб'єктів зазнає в результаті глобальних фінансово-економічних криз, політичної нестабільності та нового виклику сьогодення – пандемії COVID-19. Усі ці події вимагають від суб'єктів підприємництва організації постійно діючого під-розділу антикризового управління, метою якого є мінімізація або повна ліквідація негативних наслідків кризових явищ. Серед ключових аспектів антикризового управління чільне місце посідає вибір найбільш адекватних інструментів з подолання наслідків кризи. Досліджено широкий спектр сучасних інструментів антикризового управління та визначено, що одним із найбільш ефективних з них є антикризова фінансова стратегія. З цього приводу обґрунтовано пріоритетність фінансового аспекту антикризового управління та доведено особливе місце антикризової фінансової стратегії як його ключового інструменту. Побудовано «дерево цілей» антикризової фінансової стратегії як основоположний елемент у її розробці. Зазначено, що для побудови ефективної антикризової фінансової стратегії перш за все необхідна всебічна оцінка дійсного фінансового стану суб'єкта та наведено найбільш вживані показники такої оцінки в розрізі чотирьох напрямів – оцінка фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та рентабельності.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.408. Якість продукції як вирішальний фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства / В. В. Кузьо-

ма, С. І. Павлюк // Бізнес Інформ. – 2020. – № 12. – С. 252-258. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Розглянуто актуальні питання щодо впливу якості продукції (товару) на формування достатнього рівня конкурентоспроможності підприємства. Узагальнено погляди на понятійно-категорійний апарат, що стосується «конкурентоспроможності», «конкурентоспроможності продукції» та «якості», у тому числі проаналізовано зарубіжний досвід. Розглянуто та проаналізовано вплив якості продукції на формування конкурентоспроможності підприємства та досягнення відповідного її рівня в умовах сучасного ринкового господарювання. Висвітлено суть поняття «якість продукції» з точки зору підприємства-виробника. Показано взаємозалежність між якістю продукції та забезпеченням належного рівня конкурентоспроможності підприємства. Наведено основні переваги від підвищення якості продукції як фактора конкурентоспроможності продукції та підприємства в цілому. Увагу приділено якості як чиннику формування довіри споживачів, технології «маркетинг із уст в уста» (word-of-mouth marketing), важливості естетичних показників продукції (товару). Визначено, що висока якість продукції (товару) забезпечує більшу рентабельність інвестицій, а недостатній рівень якості на початковому етапі не завжди означає негативний фактор у розвитку підприємства. Запропоновано основні шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Визначено, що на якість продукції (товару) впливають ряд внутрішніх і зовнішніх чинників (технологія виробництва, політика ціноутворення, ефективність системи управління якістю продукції, рівень конкуренції на ринку, вимоги споживачів та ін.). Конкурентоспроможність продукції та конкурентоспроможність підприємства співвідносяться між собою як частина та ціле. Основними заходами щодо підвищення якості продукції (товару) вважаємо: формування довіри у споживачів та налагодження комунікацій; використання технології «маркетинг з уст в уста»; важливість урахування естетичних показників при розробці продукції або товару; розробка конкурентної стратегії з урахуванням комплексу робіт з маркетингового дослідження конкурентів, споживачів та ринку в цілому.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.123, 1.У.128, 1.У.331, 1.У.579

Конкуренція. Монополія. Конкурентоспроможність

1.У.409. Аналіз впливу факторів на конкурентоспроможність підприємства як інструмент зниження рівня невизначеності й ризику / Ю. О. Головчук // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. – 2020. – № 1. – С. 63-69. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.

Розглянуто існуючі підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність підприємства» (КСП), розкрито основні фактори, які складають КСП в умовах невизначеності та ризику. Визначено основні напрями забезпечення та механізм КСП. Досліджено відмінності між поняттями «КСП» та «конкурентоспроможність продукції». Сформульовано умови забезпечення необхідного рівня КСП.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.410. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект / О. В. Вараксіна, Т. Є. Ішейкін, О. М. Онушко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2020. – № 5. – С. 24-28. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Розглянуто теоретичну суть категорії «конкуренція». Наголошено на важливості дослідження проблематики конкурентоспроможності підприємства. Представлено суть економічної категорії управління конкурентоспроможністю підприємства. Відзначено, що трактування поняття «конкурентоспроможність аграрного підприємства» є складним та потребує подальшого дослідження та вивчення. Виділено основні структурні елементи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства. Визначено, що економічна ефективність і результат діяльності господарюючого суб'єкта великою мірою залежать від управління підприємством у цілому, зокрема й управління його конкурентоспроможністю. Проведено аналіз основних показників економічної ефективності сільськогосподарських підприємств. Відзначено позитивну динаміку діяльності господарюючих суб'єктів: збільшення прибутку до оподаткування, чистого прибутку та рентабельності операційної діяльності підприємств.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.411. Фактори забезпечення конкурентоспроможності підприємства / Б. В. Кравчук, Т. В. Лазоренко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2020. – № 5. – С. 50-54. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Проведений аналіз надав змогу визначити шість основних ознак поняття «конкурентоспроможність». Наведено формулу розрахунку конкурентоспроможності і представлено пропозиції, необхідні для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Визначено, що аналіз конкурентних позицій на ринку передбачає, в першу чергу, виявлення його сильних і слабких сторін, а також чинників, що впливають на ставлення споживачів

до підприємства. Проаналізовано класифікації факторів, які впливають на конкурентоспроможність підприємства, зарубіжних і вітчизняних авторів. Виділено найбільш відомий в економічній літературі підхід, який ґрунтується на об'єднанні всіх факторів конкурентоспроможності у дві групи. Зазначено, що існують фактори, які меншою мірою визначаються підприємством, і фактори, які практично повністю залежать від підприємства. Визначено, що одержання конкурентних переваг значною мірою залежить від ефективності використання факторів конкурентоспроможності, а також що конкурентоспроможність являє собою сукупність характеристик підприємства, але її оцінку неможливо зробити без урахування зовнішніх факторів.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.412. Чинники впливу на організаційні процеси забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства / В. В. Македон, І. Г. Курінна // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 5. — С. 71-77. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Сформовано класифікацію чинників, що впливають на конкурентоспроможність продукції. Особливу роль при цьому відведено організації виробництва, оскільки застосування принципів, методів та інструментів організації виробництва надає змогу без значних фінансових вкладень ефективно впливати на підвищення рівня конкурентоспроможності продукції підприємства шляхом підвищення якості продукції, що випускається, з одночасним скороченням витрат і тривалості виробничого циклу. Визначено основні напрями підвищення конкурентоспроможності продукції на основі використання організаційних резервів, що надасть змогу застосувати на практиці сучасні методи та інструменти організації виробництва для підвищення конкурентоспроможності продукції. Наведено класифікацію методів оцінки конкурентоспроможності продукції, виділено переваги і недоліки окремих методів, що зумовлює необхідність розроблення такого підходу до оцінки конкурентоспроможності, який був би спрямований на реальне практичне застосування.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

Управління

1.У.413. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2-3 квіт. 2020 р.): у 7 т. **Т. 1. Соціально-економічні аспекти управління підприємствами: теорія та практика** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. — Дніпро, 2020. — 107 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено аспекти розробки системи мотивації у сфері телекомунікації. Розглянуто застосування компетентнісного підходу з метою розвитку персоналу. Висвітлено використання сучасних підходів в управлінні підприємствами. Проаналізовано проблеми та перспективи сучасного стану медичного страхування в Україні. Визначено особливості ефективного управління конфліктами на підприємстві. Досліджено методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Шифр НБУВ: В358612/1

1.У.414. Економіко-управлінські аспекти функціонування та розвитку суб'єктів господарювання: колект. монографія. **Т. 2** / Т. Л. Буднарчук, О. П. Свідер, Н. А. Мазур, І. В. Яцишина, І. В. Семенець, О. К. Кушнір, О. С. Олійник, В. Б. Буторіна, Л. О. Матвейчук, В. Р. Чаплінський; ред.: І. В. Яцишина; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. — Кам'янець-Подільський, 2020. — 191 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено окремі проблеми діяльності суб'єктів господарювання і їх державного регулювання. Проаналізовано історичні засади зародження та розвитку біржової торгівлі в Україні. Розглянуто низку аспектів державного регулювання функціонування сучасних суб'єктів господарювання, зокрема щодо нарощування ефективності прямого іноземного інвестування, державного фінансового контролю, соціальної спрямованості державного стратегування інноваційного розвитку, характеристики оподаткування доходів фізичних осіб. Виявлено проблемні моменти і сформовано основні напрями вдосконалення окремих сторін державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання України. Особливої уваги заслуговує аналіз характерних рис електронної взаємодії між державою та підприємницьким сектором в умовах формування інформаційної економіки. Продовжує тему цифровізації сучасних економічних відносин вивчення тенденцій пакування та маркування товарів, що обумовлені інноваційним розвитком виробників та інформатизацією ринків збуту. Зазначено, що на діяльність суб'єктів господарювання суттєво впливають зміни на ринку реклами. Проаналізовано розвиток рекламного ринку України, систематизовано його періодизацію. Охарактеризовано динаміку структури рекламно-комунікаційного ринку, виявлено основні тренди, які виступають екзогенними

чинниками розвитку виробничої, збутової та комерційної діяльності суб'єктів господарювання. Досліджено особливості функціонування будівельної галузі, що здійснює вплив на загальне соціально-економічне зростання економіки регіону в умовах змін. Проведено компонентний аналіз діяльності суб'єктів господарювання галузі, визначено основні напрями інноваційних перетворень та виявлено стимулюючі і дестимулюючі чинники розвитку.

Шифр НБУВ: В358606/2

1.У.415. Інструментарій стратегічного управління в контексті сучасних концепцій та трендів світового економічного розвитку: монографія / М. І. Чепелюк. — Харків: Лібуркіна Л. М., 2021. — 394 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 364-394. — укр.

Увагу приділено теоретичному та практичному дослідженню питань стратегічного управління в контексті сучасних концепцій та трендів світового економічного розвитку. Наведено теоретичне обґрунтування та сучасні тенденції стратегічного інструментарію управління та цифрової трансформації бізнесу у соціальному, технологічному й інформаційному векторах розвитку України та світу. Розглянуто нові підходи до управління. Розроблено інформаційне забезпечення соціальної орієнтації бізнесу. Визначено стратегічні механізми глобальних ланцюгів доданої вартості. Запропоновано конструктивні методичні підходи до реінжинірингу бізнес-процесів в умовах цифровізації.

Шифр НБУВ: ВА850391

1.У.416. Маркетинг: виклики та рішення: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 21 квіт. 2021 р. / ред.: І. Л. Литовченко, О. В. Обнявко; Одеський національний екон. ун-т. — Одеса: Гельветика, 2021. — 154 с.: рис., табл. — укр.

Узагальнено результати наукових досліджень науковців закладів вищої освіти України, Польщі, Китаю, Іраку. Розглянуто екологічні детермінанти маркетингу у контексті політики «зеленого зростання». Висвітлено комерційну діяльність торговельних підприємств. Оцінено ефективність вірусної кампанії. Досліджено міжнародний і вітчизняний ринок зообізнесу. Розглянуто маркетингову стратегію як складову розвитку закладів вищої освіти України. Увагу приділено інтеграції управління маркетингом на промисловому підприємстві. Досліджено тенденції розвитку маркетингової діяльності туристичних підприємств в умовах пандемії Covid-19. Розкрито завдання маркетингу інновацій в умовах трансформації технологічних укладів. Описано сучасні новітні маркетингові підходи в зовнішньоекономічній діяльності. Розглянуто стає споживання як сучасний тренд поведінки споживачів. Визначено вплив цифрової економіки на особливості підготовки маркетологів.

Шифр НБУВ: ВА852006

1.У.417. Методологічні основи створення системного проектно-орієнтованого управління розвитком високотехнологічних підприємств: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.22 / С. Ю. Даншина; Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». — Харків, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Увагу приділено вирішенню актуальної науково-прикладної проблеми щодо забезпечення конкурентоспроможності високотехнологічних підприємств (ВТП) шляхом наукового обґрунтування розвитку виробництва й удосконалення його на практиці через створення методологічних основ проектного системного управління. Розроблено методологічні основи створення проектно-орієнтованого управління розвитком ВТП з використанням системного подання процесу реформування. Створено концептуальну та функціональну моделі системного проектно-орієнтованого управління розвитком ВТП. Запропоновано метод вибору напрямку розвитку при реформуванні ВТП, структурні та процесні моделі, засновані на декомпозиції структури управління проектами розвитку ВТП, що надають змогу об'єднати та формалізувати цілі, функції, процеси й організаційну структуру віртуального проектного офісу. Розроблено модель процесу комунікаційної взаємодії в середовищі віртуального проектного офісу. Розглянуто метод оцінювання результатів прогнозування потреби в ресурсах проекту та метод визначення рівня цільового запасу, який надає змогу урахувати динаміку його зміни в умовах існуючого попиту на ринку споживання високотехнологічної продукції. Наведено метод формування розподіленої організаційної структури управління проектом розвитку, заснований на багатокритеріальній оптимізації його логістичної інфраструктури.

Шифр НБУВ: РА447256

1.У.418. Науково-технічні основи розроблення та оцінювання результативності функціонування систем менеджменту організацій на базі міжнародних стандартів: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.01.02 / Н. А. Медведєва; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2021. — 48 с.: рис., табл. — укр.

Вперше обґрунтовано та підтверджено концепцію сталого розвитку організації (СРО), в контексті подальшого розвитку науково-теоретичних, організаційно-методичних та нормативно-технічних засад побудови інтегрованої системи менеджменту (ІСМ) для СРО та науково-технічних основ кількісного оцінювання її результативності шляхом розроблення критеріїв оцінювання ІСМ з урахуванням ключових показників процесів діяльності організації. Досліджено процеси організацій для забезпечення

функціонування систем менеджменту в частині управління якістю, безпечністю, надійністю продукції різного функціонального призначення, виготовленню нової продукції, вивченню екологізації й енергоефективності процесів на виробничих підприємствах різних галузей діяльності. Визначено параметри та властивості продукції різного функціонального призначення, що надало змогу обґрунтувати критерії для кількісного оцінювання результативності функціонування ІСМ. Проведено енергоаудит для дослідження енергоефективності підприємств, одержано математичну модель оптимізації структури споживання енергоресурсів за рахунок визначення потенціалу енергозбереження, розроблено механізм та надано науково-практичні рекомендації з управління енергоефективністю розглянутих підприємств. Через необхідність створення механізму контролю викидів парникових газів в Україні отримано математичну модель розрахунку енерго-екологічної ефективності, яка пов'язує використання паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР), та встановлення лімітів й квот на викиди парникових газів. Визначено час реакції системи менеджменту інформаційної безпеки (СМІБ) на інциденти інформаційної безпеки, що може виступати інтегральним показником ефективності дієвості СМІБ, визначено поділ заходів управління і контролю для виконання перевірок за групами та за часом реагування на інцидент інформаційної безпеки (ІБ). Розроблено та впроваджено системи управління безпечністю харчової продукції шляхом застосування прикладної програми MS Excel. Запропоновано алгоритм здійснення внутрішніх аудитів систем менеджменту на підприємстві та методику оцінювання результативності процесу за визначеними показниками процесу «Внутрішній аудит». Розроблено методику оцінювання ІСМ в організації, що базується на розроблених критеріях і дозволяє кількісно оцінити як функціонування кожної системи менеджменту окремо так і інтегрованої, уникнути можливих ризиків.

Шифр НБУВ: РА450803

1.У.419. Удосконалення управління господарською діяльністю підприємства / І. В. Трикоз, А. С. Білий, О. О. Білозеров // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 63-69. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Висвітлено вибір шляхів покращення фінансового стану підприємства; обґрунтовано заходи щодо покращення фінансового стану ТОВ «Азовтранссервіс».

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.420. Управління соціальною відповідальністю підприємств в Україні: монографія / А. Л. Євстахевич; Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Галич-Прес, 2020. — 209 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 181-200. — укр.

Обґрунтовано принципи та механізми менеджменту соціальної відповідальності підприємств. Узагальнено теоретико-методичні засади формування і розвитку системи менеджменту соціальної відповідальності підприємств, здійснено аналіз соціально-економічних передумов та практики її впровадження та розроблено заходи з її удосконалення. Поглиблено теоретичні знання та розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення принципів та механізмів менеджменту соціальної відповідальності підприємств, зокрема, уперше обґрунтовано організаційний механізм прийняття та реалізації управлінських рішень щодо концепції, стратегії, планування, виконання та контролю заходів з соціальної відповідальності, при побудові якого, на відміну від існуючих, враховано нові принципи та моделі менеджменту соціальної відповідальності підприємств.

Шифр НБУВ: ВА851250

Див. також: 1.У.142, 1.У.146, 1.У.151, 1.У.221

Матеріально-технічна база. Науково-технічний прогрес. Інновації

1.У.421. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 2—3 квіт. 2020 р.): у 7 т. **Т. 5. Стратегії інноваційного розвитку підприємств в умовах глобалізації та фінансові інструменти регулювання діяльності суб'єктів господарювання** / Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Запорізька державна інженерна академія, Тбіліський держ. ун-т ім. Іване Джавахішвілі, Клайпедський університет, Університет прикладних наук, Університет професора доктора Асена Златарова, Мерія м. Громадка. — Дніпро, 2020. — 121 с.: рис., табл. — укр.

Вивчено вплив інноваційної діяльності на економіку України. Досліджено впровадження системи стратегічного управління інноваційним розвитком як інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства. Обґрунтовано фактори інноваційного розвитку сучасного промислового підприємства в умовах глобалізації. Розглянуто сучасні інноваційні тенденції в ресторанному бізнесі України. Проаналізовано напрями покращення економічних результатів господарської діяльності бюджетних установ. Оцінено інвестиційний клімат України за сучасних умов економічного розвитку.

Шифр НБУВ: В358612/5

1.У.422. Соціалізація підприємства як важіль інноваційного розвитку / О. І. Гриник, І. М. Сисоева // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 40-44. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Сьогодні інноваційна діяльність має велике значення для розвитку підприємства й економіки у цілому. Одним із сучасних інструментів розвитку сучасного суспільства є соціальне підприємництво, тобто реалізація соціально-інноваційної підприємницької діяльності, значна частина прибутків від якої спрямовується на вирішення соціальних проблем. Розроблення та впровадження концепції соціалізації підприємства необхідні як для розвитку суспільних відносин, так і в гармонізації інтересів бізнесу, держави та суспільства. Здійснено аналіз наукових підходів до розуміння соціалізації підприємства, опираючись на міжнародний досвід, та виділено основні напрями розвитку концепційних основ. Більшість авторів основним результатом інноваційного розвитку вважає технічний і дуже мало виділяє соціальний аспект цього процесу. У роботі визначено роль соціалізації в інноваційній діяльності підприємства, завдання та напрями вдосконалення державного регулювання, необхідність запровадження моніторингу параметрів соціалізації.

Шифр НБУВ: Ж23244/екоп. та підпр.

1.У.423. Управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. В. Філіна; Державний університет телекомунікацій. — Київ, 2020. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Увагу приділено поглибленню теоретико-методичних засад і обґрунтуванню прикладних рекомендацій щодо удосконалення управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами. Розкрито економічну суть і уточнено завдання, методи та принципи управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами. З'ясовано особливості, сформовано критерії та систему показників управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами. Розроблено методичні основи технології управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами, базисом яких є модульний підхід, що слугує потужним інструментом для розбудови якісної системи управління ефективністю в логічній послідовності та взаємозв'язку з чітким покроковим гайдом. Виявлено тенденції використання соціальних мереж та інтернет-комунікацій підприємствами, з'ясовано їх значення, цінність і вагомість для вирішення оперативних і стратегічних завдань підприємств. Доведено, що соціальні мережі посідають важливе місце і з часом важливість і частка цього комунікаційного інструменту постійно збільшуються. Здійснено оцінку SM-маркетингу підприємств, визначено ефективність використання соціальних мереж підприємствами. Обґрунтовано портфель стратегій управління ефективністю використання соціальних мереж підприємствами, сформовано карту альтернатив розвитку SM-маркетингу підприємств та розроблено поведінкові сценарії управління соціальних мережах, що ґрунтуються на капсульному підході та на основі яких здійснено прогноз розширення комунікаційного простору, зростання контактних спільнот у соціальній мережі «Facebook» на 2020 — 2023 рр., що сприяє забезпеченню стабільного рівня ефективності використання соціальних мереж, оптимізації витрат.

Шифр НБУВ: РА447078

Див. також: 1.У.274, 1.У.528, 1.У.535

Фінанси підприємства

1.У.424. Розвиток системи адаптивного управління фінансовими ресурсами підприємства / Н. О. Кондратенко, М. М. Новікова, Н. Я. Спасів // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 78-84. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Досліджено аспекти розвитку системи адаптивного управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах. З'ясовано, що управління та використання фінансових ресурсів в умовах ринкової економіки здійснюються за допомогою механізму фінансових розрахунків. Основою цього механізму виступає контроль рівня фінансових витрат на виробничі процеси і їх відхилення від суспільно необхідних витрат. Зазначено, що змістовною основою системи адаптивного управління фінансовими ресурсами підприємства, що адекватно враховує рівень впливу та способи уникнути фінансових ризиків, є бюджетування. Управління грошовими потоками не може не використовувати схеми поведінкового моделювання можливих результатів руху грошових ресурсів. Розробка фінансових моделей оцінки й управління фінансовими ризиками — це частина загальної системи бюджетування на підприємстві. Вони є досить надійним інструментом оцінки та управління всієї системи фінансових ризиків на підприємстві, оскільки дозволяють зважувати різні рівні ризиків у зв'язку з різними факторами впливу на них і рівнями керованості ними. Для опису взаємозв'язків фінансових показників запропоновано багатфакторну модель, яка надає змогу детально досліджувати взаємозалежність ознак, тісноту зв'язку між змінними, їх підпорядкованість. Вона надає змогу описати процес взаємного впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на ефективність використання сукупного

капіталу, враховувати зміни (варіацію) параметрів цього середовища, реакцію фінансової стабільності на ці відхилення. Зроблено висновок, що розвиток системи адаптивного управління фінансовими ресурсами підприємства сприяє покращенню фінансового результату діяльності господарюючого суб'єкта, забезпечує для керівництва прозорість фінансового стану і руху фінансових ресурсів і надає змогу приймати ефективні управлінські рішення щодо формування найбільш вигідних варіантів фінансових планів.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.425. Санация балансу для покращення фінансового стану підприємства / С. М. Семенова // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 164-176. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — визначення ефективних напрямів та конкретних заходів санації балансу для покращення фінансового стану підприємства на основі практичної інформації про діяльність компанії та аналізу обчислених показників. Для вирішення поставлених завдань в роботі застосовано системний підхід, дедуктивний метод, порівняння, групування, узагальнення, методи економічного аналізу. Баланс підприємства є мірилом його фінансового стану на дату звітності. Заходи санації балансу можуть використовуватись не тільки в критичних ситуаціях, а й за умов незадовільного фінансового стану, відхилення ключових коефіцієнтів від оптимальних нормативів, негативної динаміки, тривалої збитковості. Санація балансу спрямована покрити поточні збитки і усунути їх причини, відновити й зберегти ліквідність та платоспроможність підприємства, його фінансову стійкість, скоротити всі види заборгованостей, покращити структуру власного оборотного капіталу, сформувати фонди та резерви, які необхідні для того, щоб провести виробничі, технічні й організаційні заходи. Запропоновано розглядати заходи санації балансу у взаємозв'язку показників звітності з джерелами облікової інформації, які її формують. Необхідно комплексно розглядати мету санації балансу, яка полягає в оптимізації показників балансу та фінансових потоків підприємства, а не лише покращення платоспроможності для недопущення провадження у справі про банкрутство підприємства, запобігання ліквідації. Охарактеризовано напрями та заходи санації балансу на прикладі підприємства, представлені аналітичні розрахунки, які побудовано на основі практичної інформації, висновки та пропозиції можуть бути використані не тільки на досліджуваному підприємстві, а й на аналогічних підприємствах в Україні.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.426. Стратегія запобігання банкрутству підприємств у контексті ризик-менеджменту / О. Ю. Сова, Є. Ю. Морозов // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 91-97. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Мета роботи — узагальнення стратегій антикризового управління для недопущення банкрутства та ліквідації підприємств, враховуючи існуючі виклики зовнішнього середовища та вплив пандемії COVID-19 на функціонування бізнесових одиниць. Виділено тактичні та стратегічні методи антикризового управління. Визначено складові процесу ризик-менеджменту відповідно до міжнародних стандартів. Охарактеризовано основні типи стратегій управління підприємством у кризовому стані з виділенням підходу ERM, його основних відмінностей та переваг для застосування на підприємствах. Проаналізовано статистичні дані щодо кількості суб'єктів господарювання в Україні та числа існуючих проваджень у справах про банкрутство за 2016 — 2020 рр. Підкреслено, що серед цілей та основних завдань державної політики Міністерства юстиції України на 2021 — 2023 рр. є впровадження прозорих процедур банкрутства, що дозволяють швидко відновлювати платоспроможність боржника або справедливо розподіляти активи банкрута між кредиторами. Подано нововведення до порядку порушення справи про банкрутство юридичної особи, визначені Кодексом України з процедур банкрутства. На основі унаочнення загальної оцінки глобального впливу сценаріїв ризику на бізнес (GBI) наведено загрози для суб'єктів господарювання, які здійснюють зовнішньоекономічні операції. Обгрунтовано, що на ефективність відновлення платоспроможності підприємства у кризовому стані має суттєвий вплив раціоналізація інструментів стратегічного планування та реалізація системного підходу до антикризового управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є визначення дієвості програм державної підтримки підприємництва в умовах пандемії та оцінка ефективності запропонованих урядовими органами заходів у середньостроковому баченні.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.427. Сутність фінансової політики підприємства / Ю. Ю. Гурбик, С. С. Біляев, А. Д. Яценко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 69-73. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Здійснено ґрунтовний та комплексний теоретичний аналіз фінансової політики підприємства. Проаналізовано глумачення сутності поняття «фінансова політика підприємства» вітчизняними та зарубіжними вченими. Охарактеризовано цілі та основні

завдання, які використовуються під час здійснення фінансової політики на підприємстві.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.428. Фінансова стратегія підприємств в умовах економічної невизначеності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Г. О. Алексін; ДУ «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України». — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено розвиток теоретико-методичних засад розроблення фінансової стратегії підприємств і обґрунтовано прикладний інструментарій її реалізації. Поглиблено існуючі підходи до визначення суті фінансової стратегії підприємств. Проведено критичний аналіз основних теоретичних концепцій за відповідним напрямом, що надало змогу виокремити ключові екзогенні та ендогенні фактори впливу на фінансову стратегію підприємств. Вивчено та систематизовано особливості фінансової стратегії підприємств в умовах економічної невизначеності. Проаналізовано ключові фінансові показники підприємств в умовах економічної невизначеності та здійснено оцінку екзогенних та ендогенних факторів впливу на фінансову стратегію. Розроблено типовий шаблон фінансової стратегії, який може слугувати її методичним підґрунтям в умовах економічної невизначеності.

Шифр НБУВ: РА450880

1.У.429. Формування концептуальної моделі управління фінансово-економічною безпекою бізнес-процесів підприємства / І. П. Отенко, Р. П. Шкрєбень, М. В. Харнам // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 423-429. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Ключовою ідеєю концептуальної моделі фінансово-економічної безпеки бізнес-процесів підприємства виступає положення про те, що економічна безпека є невід'ємною складовою системи управління розвитком підприємства й тому охоплює завдання стратегічного управління та такі, що є специфічними для поточного управління бізнес-процесами підприємства. Управління економічною безпекою відповідно до цілей розвитку забезпечується такими принципами, як: адаптивність, що досягається гармонізацією інтересів і цілей, надійністю організаційних взаємовідносин з партнерами, відповідністю організаційної структури; стійкість, яка створюється за рахунок конкурентоздатності та стійкої позиції на ринку, фінансово-економічного стану та ефективності функціональних сфер діяльності; екологічна та соціальна відповідальність, що реалізуються дотриманням соціальних стандартів і мінімізацією шкідливого впливу на навколишнє середовище. Компонентами такої моделі є цілі, завдання, функції та потенціал для забезпечення безпекоорієнтованого розвитку підприємства. Обмеження щодо захищеності підприємства від загроз вимагають від системи управління фінансово-економічною безпекою розвинутого інформаційно-аналітичного забезпечення для виявлення та запобігання загрозам, оцінювання їх впливу, змін у фінансово-економічному стані підприємства, достатності його ресурсного забезпечення. Найбільш актуальними є аналітичні методи для оцінювання можливих загроз та їх наслідків, ідентифікації небезпечних зон щодо підтримки стійкості фінансово-економічного стану підприємства. Подальший розвиток розроблення аналітичного інструментарію оцінювання економічної безпеки має відбуватися через побудову досконаліших показників-індикаторів і критеріїв для кількісного оцінювання достатності рівня економічної безпеки заради забезпечення сталого розвитку підприємства.

Шифр НБУВ: Ж14572

Економічні ризики. Економічна безпека

1.У.430. Виклики захисту інформаційної безпеки держави / В. Ф. Гарькава, М. В. Мишелов // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 129-132. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Безпека — це тема, яка набуває все більшої зацікавленості з боку організацій та державних установ. Кількість даних, з якими щодня доводиться мати справу організаціям, зростаюча кількість онлайн-транзакцій та відсутність обізнаності про комп'ютерну безпеку є більшими мотиваціями не лише для використання програмних уразливостей, а й для використання людських вразливостей. Взагалі користувачі, як правило, приймають нові технології з повним ігноруванням своїх уразливих місць безпеки, якщо одержують від них достатню вигоду. Виховання і постійне заохочення культури безпеки й усвідомлення того, що люди все це є і завжди будуть найслабшою ланкою, допоможуть організаціям досягти належного рівня безпеки і, таким чином, наблизитися до своїх бізнес-цілей. Моніторинг та раннє виявлення також відіграють важливу роль, оскільки це надає змогу організаціям та урядовим установам швидше реагувати на події, які важче знайти та зрозуміти з погляду управління безпекою. Швидке реагування на події, пов'язані з безпекою, та здійснення превентивних заходів з управління безпекою розпочинають перетворюватися на конкурентну стратегію для організацій. Висвітлено деякі концепції та принципи інформаційної безпеки, щоб забезпечити діючу інформацію для осіб, що приймають

рішення, щодо управління їх корпоративними активами та забезпечення їх стійкості.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.431. Управління економічними ризиками підприємств: навч. посіб. для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спец. 051 «Економіка», освіт. ступеню бакалавр / О. В. Балудева, І. В. Моргачов, О. В. Корнілова; Донецький державний університет управління, Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Дала. — Кременчук: Щербатих О. В., 2020. — 286 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 276-280. — укр.

Висвітлено питання управління економічними ризиками, які можуть мати місце у всіх сферах діяльності, і які слід вміти вчасно виявити, оцінити рівень можливих наслідків та прийняти оптимальне рішення, а також організувати заходи щодо їх мінімізації. Проаналізовано суть ризику в діяльності підприємств. Охарактеризовано систему ризик-менеджменту на підприємстві, розглянуто принципи аналізу ризиків в діяльності підприємства, а також загальні підходи та методи кількісної оцінки ризиків. Розглянуто основні підходи в управлінні економічними ризиками та методи зниження їх рівня. Висвітлено особливості ризиків банківської та біржової діяльності, а також митних ризиків. Розкрито проблеми страхування ризиків.

Шифр НБУВ: ВА851378

1.У.432. Management of information security of the enterprise in the conditions of dynamic business environment / I. Chernysh, V. Makhovka, L. Lobach // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 106-112. — Бібліогр.: 18 назв. — англ.

Мета роботи — дослідження особливостей управління інформаційною безпекою підприємства. Визначено, що інформаційна безпека охоплює різні сфери діяльності і має на меті формування необхідних умов для підтримки інтересів підприємства, регіону, держави в інформаційній сфері. Виокремлено основні різновиди безпеки та рівні на яких здійснюється управління інформаційною безпекою: міжнародна, національна, безпека на підприємстві й безпека особистості. Визначено суть поняття «інформаційна безпека» як певний набір стратегій управління процесами, інструментами та політикою, необхідними для запобігання, виявлення, документування й протидії загрозам цифровій і нецифровій інформації. Обов'язки інформаційної безпеки включають створення набору бізнес-процесів, котрі захищать інформаційні активи незалежно від того, як форматується інформація, чи вона перебуває в транзиті, обробляється або знаходиться в стані спокою. У результаті дослідження визначено, що система управління інформаційною безпекою складає загальну систему управління, базою якої є аналіз ризиків, а призначенням — створення, реалізація, контроль та вдосконалення заходів у сфері інформаційної безпеки. Система управління інформаційною безпекою передбачає застосування системного підходу до управління конфіденційною інформацією підприємства, щоб воно залишалося у безпеці. Така система охоплює людей, процеси й IT-системи. Результати проведених досліджень надає змогу дійти висновку, що кожне підприємство стоїть перед завданням забезпечити комплексний план захисту інформації. Сучасні інформаційні системи — це складні набори технологій (тобто апаратного, програмного та мікропрограмного забезпечення), процесів і людей, котрі працюють разом, щоб надати організаціям можливість своєчасно обробляти, зберігати й передавати інформацію для підтримки господарської діяльності та бізнес-процесів. Перспективами подальших досліджень є визначення потенційних напрямів мінімізації ризиків і загроз інформаційній безпеці, що забезпечить не тільки відповідний рівень конкурентоспроможності підприємства, але і його подальший розвиток.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.460

Економіка промисловості

Економіка промисловості в цілому

1.У.433. Інвестиційно-інноваційне забезпечення промисловості України в умовах Четвертої промислової революції: монографія / О. С. Кириченко; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». — Київ: КРОК, 2021. — 368 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 304-332. — укр.

Висвітлено теоретико-методологічні підходи до вирішення актуальних проблем інвестиційно-інноваційного забезпечення промисловості України в умовах Четвертої промислової революції. Досліджено етапи промислового розвитку й узагальнено тенденції технологічно-промислового еволюціонування. З'ясовано змістовно-типологічні характеристики інвестиційно-інноваційного забезпечення промисловості. Обґрунтовано необхідність формування та впровадження механізму інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку промисловості. Розроблено концептуальні та методологічні засади інвестиційно-інноваційного забезпечення промисловості України на засадах «Індустрії 4.0». Обґрунтовано шляхи удосконалення державної промислової політи-

ки як інституційного базису інвестиційно-інноваційного забезпечення промисловості країни. Розроблено комплекс державних цільових програм розвитку промисловості України на засадах «Індустрії 4.0».

Шифр НБУВ: ВА851702

1.У.434. Інституційні механізми модернізації промислового сектору національної економіки: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / О. О. Ципліцька; Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України». — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Розкрито суть і роль промислового сектору у забезпеченні нової якості економічного зростання, його місце у світовому економічному просторі. Визначено концептуальні положення модернізації промислового сектору. Встановлено структурні елементи та умови конгруентності інституційного середовища промислової модернізації. Представлено теоретичне та методичне підґрунтя для аналізу формування інституційних механізмів модернізації промислового сектору, розглянуто вплив суперечливого характеру інтересів суб'єктів промислового сектору та стейкхолдерів у промисловій модернізації. Розроблено концептуальну модель інституційного механізму промислової модернізації. Представлено етапи проектування інституційних механізмів. Досліджено процеси формування та зміст інституційних механізмів промислового розвитку зарубіжних країн. Відображено аналіз сучасного стану та динаміки процесів модернізації промислового сектору в Україні. Визначено гео економічну спрямованість векторів сучасної промислової модернізації. Проаналізовано інституційні детермінанти, що стримують модернізаційні процеси у національній економіці. Проведено оцінку стану та проблем державного регулювання промислового сектору на основі побудови матриці заходів державної промислової політики. Визначено місце і роль інституту державної підтримки у прискоренні процесів модернізації промисловості. Побудовано економічну модель ефективності державної підтримки та інститутів держави у забезпеченні промислового зростання. Запропоновано інституційні механізми підтримки технологічного розвитку промислового сектору. Проведено оцінку стану промислової модернізації регіонів України та запропоновано підходи до її інтенсифікації. Визначено пріоритетні завдання регіональної промислової політики з урахуванням викликів реформи децентралізації. Досліджено потенціал мережевих інститутів у забезпеченні промислової модернізації. Представлено дескриптивно-ієрархічну модель інституційного механізму промислової модернізації.

Шифр НБУВ: РА450308

1.У.435. Процеси диверсифікації продукції та послуг підприємств в умовах невизначеності зовнішнього середовища / Т. Ю. Можевенко, А. В. Камнева // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 63-66. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — розкрити особливості існуючих методів диверсифікації продукції та послуг підприємств, звертаючи увагу на вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства. Розкрито суть процесу диверсифікації, наведено ефективні диверсифікаційні методи, розкрито суть показників ефективності здійснення диверсифікаційних послуг, факторів та умов успішної диверсифікації продукції та послуг підприємства. Наукова новизна дослідження полягає у розгляді ключових компетенцій, які є умовою досягнення успішної диверсифікації. В результаті виділено головну компетенцію та охарактеризовано різні диверсифікаційні методи та надано умови їх застосування. Приділено увагу важливості особливостей галузі функціонування підприємства у період диверсифікації.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.436. Сучасні промислові революції та удосконалення механізмів сестейного соціально-економічного розвитку: досвід ЄС та практика України: монографія / Л. Г. Мельник, О. М. Маценко, Ю. М. Завдов'єва, В. О. Бабенко, Т. П. Близнюк, А. О. Бойко, В. Г. Боронос, І. М. Бурлакова, С. К. Василюк, Л. Генс, О. С. Гончаренко, А. І. Грузина, І. Б. Дегтярєва, Ю. М. Дерев'янок, А. О. Дериколенко, О. М. Дериколенко, О. В. Демченко, В. Дурановські, А. В. Дяченко, Д. В. Дячков, Ю. В. Євдокимов, К. Ю. Завражний, М. В. Зось-Кіор, Л. Л. Калініченко, І. І. Кальченко, О. А. Канова, О. І. Карінцева, Б. Л. Ковальов, Д. В. Козлов, С. М. Козьменко, Е. В. Кривобок, О. Вас. Кубатко, О. Вік. Кубатко, Т. І. Лелейко, О. А. Лукаш, О. В. Майстренко, Ю. О. Мазін, І. А. Маркіна, О. І. Машенко, В. Ю. Медвідь, В. Л. Мельник, Ю. М. Мельник, М. С. Мисловська, А. М. Михайлов, Л. І. Михайлова, О. В. Нечипорук, О. П. Павленко, А. А. Пакуліна, А. А. Панченко, Ю. М. Петрушенко, В. С. Півень, Є. А. Переход, В. В. Погодіна, М. В. Полохович, І. І. Пушкар, О. О. Рудаченко, В. В. Сабадаш, С. О. Самаль, І. М. Сотник, М. І. Сьомич, Т. Тамбовцева, С. В. Тарасенко, Ю. Л. Татарничева, І. В. Торба, І. І. Устінова, С. М. Федина, К. А. Федченко, Я. М. Хайло, Т. О. Хайло, М. О. Харченко, Ю. В. Химченко, Є. В. Хілько, О. В. Хомаківська, О. В. Шкарупа; ред.: Л. Г. Мельник, О. М. Маценко. — Суми: Університетська книга, 2021. — 415 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито зміст і взаємозумовленість сучасних промислових революцій (Industries 3.0, 4.0, 5.0). Охарактеризовано механізми забезпечення сестейного розвитку на різних рівнях функціонування соціально-економічних систем. Висвітлено хід трансформаційних процесів на територіальному рівні та в окремих секторах господарства (енергетика, агропромисловість, транспорт). Увагу приділено таким актуальним трендам сучасного розвитку, як інтелектуалізація соціально-економічних систем, цифровізація економіки, дематеріалізація процесів виробництва та споживання.

Шифр НБУВ: ВА851598

1.У.437. National industry building as the basis for satisfaction Ukrainian population's vital interests / О. Bondar-Pidhurska, А. Hliebova // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 30-37. — Бібліогр.: 12 назв. — англ.

Досягти гідного рівня задоволення життєво важливих інтересів населення цілком реально за умови належного рівня розвитку національної промисловості. Підтвердженням цього є досвід країн G7 (США, Великобританія, Канада, Німеччина, Франція, Італія, Японія), що демонструють високий рівень і якість життя. Проте відсоток промисловості у ВВП України протягом 2006 — 2015 років помітно скоротився. З метою ідентифікації гідності життя українського населення використовуємо індекс задоволення життєво важливих інтересів, який охоплює 12 найважливіших інтересів людини та ґрунтується на даних статистики ООН: стан освіти (рівень і якість), %; якість медичної допомоги, %; рівень життя, %; ідеальна робота, %; відчуття безпеки, %; свобода вибору жінок і чоловіків, %; сприйняття місцевого ринку праці, %; довіра до людей (з 2013 р. — волонтерська діяльність), %; громада (задоволеність містом, селом), %; зусилля по боротьбі з бідністю, % (з 2014 р. — довіра до судової системи, %); дії щодо збереження навколишнього середовища, %; довіра до уряду, %. Розраховано індекс задоволення життєво важливих інтересів населення різними методами. Установлено, що за всіма альтернативними шляхами результат зазначеного індексу наслідую тенденцію поступового зниження. Обґрунтовано тісну кореляцію рівнів розвитку промисловості та задоволення життєво важливих інтересів населення України. Зроблено висновок про нагальну потребу у розбудові національної промисловості як підґрунтя майбутнього існування української людини, суспільства, держави. Це має органічно імплементуватися у формат завдань України в контексті розгортання глобальних мегатрендів і цілей збалансованого розвитку.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.614

Економіка промислового підприємства

1.У.438. Інструментальні засоби прийняття стратегічних рішень у бізнес-діяльності промислових підприємств / В. І. Отенко, А. М. Гаміє // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 417-422. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Результати останніх досліджень процесів діяльності вітчизняних підприємств доводять необхідність фокусування уваги на прийнятті рішень в умовах високої невизначеності, інституціональних обмеженнях та інтересах зацікавлених груп, що впливають на прийняття стратегічно важливих рішень. Запропоновано розглядати стратегічне рішення як результат колективного вибору засобів і дій, що відповідають принципам корпоративного управління та інтересам основних груп — учасників корпоративних взаємовідносин для досягнення стратегічних цілей. З таких позицій види стратегічних рішень згруповано за ознаками: цілеспрямованості та змісту питань, що складають рішення; організаційної моделі прийняття рішень; повноти знань і способів їх застосування особами, які приймають рішення. Наведено результати комплексного аналізу стану та перспектив розвитку підприємств для вивчення особливостей прийняття стратегічних рішень на підприємствах машинобудівної галузі за їх виділеними ознаками. Технологію комплексного аналізу стратегічних рішень підприємств складають етапи та оцінювально-аналітичний інструментарій — показники та критерії, методи оцінки, аналізу та інтерпретації результатів. Побудована система показників відповідає функціональним сферам діяльності підприємства за критеріями фінансово-економічної стійкості, виробничої ефективності, результативності маркетингової діяльності та ефективності використання персоналу. Визначені критерії та показники виступають раціональним підґрунтям для розроблення, порівняння та вибору альтернатив розвитку, обґрунтування стратегічних рішень підприємства. У результаті проведеного кластерного аналізу за розрахованими узагальненими показниками діяльності 18 машинобудівних підприємств Харківської обл. виділено кластери підприємств, стратегії розвитку та ідентичні стратегічні рішення за кожним кластером підприємств: техніко-технологічного розвитку (оновлення продукції, розширення ринків збуту та пошуку нових, реструктуризації виробничих потужностей) і забезпечення стійкості фінансово-економічного стану (за рахунок консолідації та переміщення капіталу, економії, зниження витрат).

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.439. Логістичний контролінг: навч. посіб. / О. С. Довгунь, О. А. Русановська, О. Я. Кобилюх, Я. Гавриць, Л. Ю. Шевців; ред.: Є. В. Крикавський; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. — 199 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 192-199. — укр.

Розглянуто фундаментальні засади логістичного контролінгу, принципи, цілі та завдання логістичного контролінгу, інструменти та методи контролінгу в логістиці. Наведено характеристику стратегічного та оперативного контролінгу, описано систему показників контролінгу у логістиці. Висвітлено сучасні методики впровадження логістичного контролінгу на підприємстві. Розкрито суть аналізування витрат як об'єкту логістичного контролінгу. Викладено відомості про класифікацію, калькулювання та облік логістичних витрат, особливості окремих центрів відповідальності. Розглянуто використання точки беззбитковості та СVP-аналізу в системі логістичного контролінгу підприємства. Розкрито основи бюджетування на підприємстві та особливості логістичного бюджетування.

Шифр НБУВ: ВС68384

1.У.440. Методи та інструменти управління ризиками при здійсненні інноваційної діяльності / С. В. Человань // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 189-192. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Мета роботи — провести аналіз факторів впливу на інноваційну діяльність промислових підприємств шляхом обґрунтування комплексу заходів та на їх основі сформулювати групи методів, які найбільш доцільно використовувати для зниження інноваційних ризиків. Для вирішення поставленої мети у роботі використано такі методи дослідження: експертне оцінювання (для узагальнення та аналізу факторів впливу на інноваційну діяльність підприємства), імітаційне моделювання. Сформовано групи методів, які найбільш доцільно використовувати для зниження інноваційних ризиків. Запропоновано методи оцінки та управління інноваційними ризиками за допомогою ефективності інноваційних проектів та фінансового стану підприємства. Використання запропонованої методики надасть змогу керівництву при ухваленні рішення про вибір методу управління ризиком забезпечити його прийнятність для реалізації в виробництві і підвищення інноваційного потенціалу підприємства.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.441. Організаційно-економічне регулювання екологізації підприємств оборонно-промислового комплексу України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Т. С. Обнякко; НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Вирішено актуальне завдання щодо поглиблення теоретичних засад методичного та економіко-організаційного забезпечення управління екологізацією підприємств оборонно-промислового комплексу України. Узагальнено теоретичні засади наукового підходу до визначення суті категорії «оборонно-промисловий комплекс» і характеристики його складових. Проаналізовано існуючі економіко-екологічні проблеми підприємств оборонно-промисловості України. Запропоновано концептуальний підхід до організації екологоорієнтованого господарювання в оборонній сфері. Розроблено економічний механізм стимулювання екологізації діяльності військово-промислового комплексу, що призведе до вагомих соціо-економіко-екологічних ефектів.

Шифр НБУВ: РА450623

1.У.442. Системно-орієнтоване управління оборотним капіталом нафтогазових підприємств: монографія / І. М. Гринюк. — Івано-Франківськ: ФОНТОН, 2021. — 186, [10] с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 172-186. — укр.

Досліджено економічні й управлінські процеси, пов'язані з формуванням і використанням оборотного капіталу. Сформовано теоретичні та практичні рекомендації з удосконалення процесу системно-орієнтованого управління оборотним капіталом та його складовими на підприємствах нафтогазового комплексу.

Шифр НБУВ: ВА851565

1.У.443. Стратегічне управління сталістю ланцюгів постачання промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / К. Ю. Кітріш; НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ, 2021. — 27 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено поглибленню теоретико-методичних засад організації стратегічного управління сталістю ланцюгів постачання промислових підприємств. З позицій інституціональної теорії розглянуто еволюцію концепції управління ланцюгами постачання, визначено вплив різних чинників на її розвиток та інтеграцію з концепцією сталого розвитку. Розвинуто понятійно-категоріальний апарат дослідження управління сталістю ланцюгів постачання у межах теорії мереж і теорії стейкхолдерів. На прикладі металургійного підприємства запропоновано систему індикаторів та визначено стратегічні орієнтири за трьома сценаріями сталого розвитку. Розроблено організаційно-економічний механізм управління сталістю ланцюгів постачання у гібридній формі, що передбачає поєднання децентралізованого розроблення стратегії сталого розвитку на окремих підприємствах і в організаціях, які входять до ланцюга постачання, та централізовану координацію і моніторинг реалізації стратегій з боку фактальної компанії на базі цифрової платформи. Розглянуто

напрями, за якими можуть застосовуватися різні цифрові технології в управлінні сталістю ланцюгів постачань.

Шифр НБУВ: RA450729

1.У.444. Управління безпекою розвитку промислових підприємств: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / С. А. Мушнікова; Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». — Дніпро, 2020. — 43 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено теоретико-методологічним засадам, методичним розробкам і практичним рекомендаціям щодо управління безпекою розвитку промислових підприємств як складних поліструктурних систем. Розглянуто історико-гносеологічні аспекти, запропоновано теоретико-методичний базис управління безпекою розвитку підприємства. Запропоновано трансдисциплінарну парадигму, методологію дослідження, систематизовано моделі й методи оцінки рівня безпеки розвитку. Визначено тенденції розвитку металургійних підприємств України з точки зору їх безпеки; запропоновано методичні засади оцінювання складових їх діяльності із системою параметричних обмежень відповідності рівня безпеки розвитку та стадії життєвого циклу; практичні аспекти оцінювання та прогнозування рівня безпеки розвитку на основі кваліметричної моделі. Запропоновано теоретико-методичні аспекти забезпечення інноваційності системи управління металургійним підприємством й механізм формування ризик-орієнтованого мислення; методичний підхід до визначення прийняттого рівня загроз і ризиків як вихідного параметра точки біфуркації, концепцію та конвергентно-інтегрований механізм управління безпекою розвитку металургійного підприємства; систему альтернативних стратегічних сценаріїв на основі когнітивного моделювання.

Шифр НБУВ: RA447491

1.У.445. Conceptual model of implementation of digital transformations in communication business processes of industrial enterprises / I. Sotnyk, K. Zavrashnyi // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 99-105. — Бібліогр.: 19 назв. — англ.

Розглянуто проблему імплементації цифрових трансформацій у комунікаційні бізнес-процеси промислових підприємств. Окреслено вимоги, які постають перед вітчизняними промисловими підприємствами в умовах глобалізації світових ринків, сформульовано напрями трансформаційних змін і систематизовано передумови трансформацій комунікаційних бізнес-процесів промислових підприємств. Запропоновано авторську концептуальну модель імплементації цифрових трансформацій у комунікаційні бізнес-процеси промислових підприємств, котра містить три блоки. У першому блоці представлено детермінанти та принципові основи здійснення концептуальних змін. У другому блоці подані потенційні можливості підприємства. Сформульовані з урахуванням обмежувальних чинників першого блока місія, цілі й стратегії підприємства реалізуються у бізнес-процесах на рівні структурних підрозділів з використанням наявних ресурсів підприємства. У третьому блоці деталізовано практичний інструментарій імплементації цифрових трансформацій у комунікаційні бізнес-процеси промислових підприємств, який містить: інструментарій оцінювання комунікаційних бізнес-процесів; конкретні напрями впровадження інформаційних технологій у комунікаційні бізнес-процеси (у т. ч. нові технології обробки інформації; розумні системи; розроблення програмного забезпечення; нові комунікаційні технології; автоматизація виробничих процесів; і Таутсорсинг); модель інтеграції цифрових трансформацій у бізнес-процеси. Застосування такої концептуальної моделі промисловими підприємствами на практиці надасть змогу формалізувати процеси впровадження цифрових трансформацій у їх діяльність у цілому та конкретизувати напрями цифровізації комунікаційних бізнес-процесів зокрема.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.446. The essence and assessment of the adaptability of an industrial enterprise / E. Karpenko, D. Pavlova // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельниць. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 131-138. — Бібліогр.: 11 назв. — англ.

Предмет дослідження — адаптивність промислового підприємства. Мета дослідження — виявити найбільш істотні фактори, що впливають на рівень адаптивності промислового підприємства. Проаналізовано адаптивність промислового, яка своїми результатами логічно пов'язана з повним комплексом кінцевих результатів функціонування підприємства як виробничої системи і підпорядкована необхідності досягнення заданого рівня таких результатів. Областю застосування результатів дослідження є інноваційна політика підприємства, орієнтована на поліпшення його позиціонування на ринку. Висновки: ефективність, складність і вартість реалізації поведінкової, параметричної та структурної адаптації підприємства до зміни зовнішнього оточення ростуть в порядку їх перерахування. Отже, перед керівництвом підприємства завжди стоїть проблема вибору оптимального способу адаптації, по-перше, дозволяє забезпечити збереження стану гомеостатичної рівноваги підприємства і його зовнішнього середовища, по-друге, здатного бути їм реалізованим як з точки зору наявної компетенції, так і наявних коштів. Оптимальність способів адаптації визначається наявним потенціалом підприєм-

ства, галузевими умовами конкурентної взаємодії і сукупністю факторів макросередовища.

Шифр НБУВ: Ж73720

Управління

1.У.447. Антикризове управління діяльністю промислових підприємств на основі рефлексивного підходу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / І. О. Оплачко; нац. ун-т водного господарства та природокористування. — Рівне, 2020. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретико-методичних та прикладних аспектів антикризового управління діяльністю промислових підприємств на основі рефлексивного підходу. Розвинуто теоретичні засади антикризового управління діяльністю промислових підприємств, розглянуто методичні підходи до формування системи антикризового управління діяльністю промислових підприємств, сформовано концепцію антикризового управління діяльністю промислових підприємств на основі рефлексивного підходу. Здійснено діагностику кризових ситуацій у діяльності промислових підприємств цементної галузі України, проведено аналіз сучасного стану антикризового управління діяльністю промислових підприємств, виконано оцінку рівня застосування рефлексивного підходу в системі антикризового управління діяльністю промислових підприємств. Запропоновано моделі рефлексивних впливів у системі антикризового управління діяльністю промислових підприємств, розглянуто організаційне та інформаційне забезпечення механізму антикризового управління діяльністю промислових підприємств, розраховано економічну ефективність реалізації механізму антикризового управління діяльністю промислових підприємств на основі рефлексивного підходу.

Шифр НБУВ: RA447384

1.У.448. Управління ефективністю господарської діяльності промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / М. І. Насонов; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад системи і процесу управління ефективністю господарської діяльності промислових підприємств з виготовлення будівельних матеріалів та розробці на цій основі практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в Україні. Визначено суть основних категорій та понять, пов'язаних з процесом управління ефективністю господарською діяльністю промислових підприємств. Уточнено понятійно-категоріальний апарат за темою дослідження, що зумовило його подальший розвиток. Розроблено комплекс наукових положень щодо здійснення управління ефективністю господарською діяльністю промислового підприємства на різних етапах його життєвого циклу та визначено особливості впливу інституційних змін на результативність ефективності управління виробничими ресурсами, виробничим процесом персоналом підприємства, зокрема визначено шляхи удосконалення системи управління промисловим підприємством на засадах контролінгу та стратегічні напрями розвитку підприємства на основі матричного підходу та використання системи збалансованих показників і ключових показників ефективності. Сформовано пропозиції та практичні рекомендації щодо удосконалення управління ефективністю господарської діяльності промислових підприємств.

Шифр НБУВ: RA447037

1.У.449. Управління змінами в умовах розвитку промислових підприємств: теорія, методологія та практика: [монографія] / Е. З. Малевський. — Запоріжжя: КПУ, 2020. — 341 с.: рис., табл. — укр.

Узагальнено теоретичні та методичні положення. Розроблено практичні рекомендації щодо ефективного управління змінами в умовах розвитку промислових підприємств, що має суттєве значення для підвищення ефективності їхньої діяльності та розвитку економічної науки.

Шифр НБУВ: VA851672

1.У.450. Управління маркетинговими інструментами промислового підприємства: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / О. Ю. Красовська; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2020. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню і розробці теоретико-методологічних положень та науково-практичних рекомендацій щодо управління маркетинговими інструментами промислових підприємств. Обґрунтовано концепцію управління споживчим сприйняттям маркетингових інструментів промислового підприємства. Розроблено декомпозиційну модель процесу управління маркетинговими інструментами промислового підприємства, яка ґрунтується на мультиатрибутивній теорії корисності на основі конджойнт-аналізу атрибутів показники оцінки нематеріальних активів) підприємства, які порівняні з двома групами аспектів: раціональною та емоціональною оцінками маркетингових інструментів. Запропоновано інтерпретацію компонентів управління маркетинговими інструментами промислового підприємства. Удосконалено понятійно-категоріальний апарат теорії маркетингу, окрема запропоновано визначення понять: «маркетингові

інструменти», «бренд». Удосконалено складові наукового підходу до встановлення місця, видів та ролі маркетингових інструментів у діяльності промислових підприємств різноманітність маркетингових інструментів залежно від організації структури підприємства. Розвинено структурно-логічну модель процесу управління формування та розвитком маркетингових інструментів за допомогою методу управління «GAP – розрив маркетингового інструменту». Удосконалено науково-методичні підходи до ранжування маркетингових інструментів промислового підприємства та інформаційно-аналітично забезпечення процесу управління маркетинговими інструментами підприємства. Набули подальшого розвитку науково-теоретичні підходи до методу оцінки факторів впливу на бренд підприємства.

Шифр НБУВ: РА447372

Економіка окремих галузей промисловості

1.У.451. Концептуальні засади вдосконалення управління газодобувним комплексом України на засадах досвіду провідних нафтогазових компаній / Н. М. Андрієшина // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 165-172. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Визначено основні напрями вдосконалення управління газодобувним комплексом і роль окремих факторів, що впливають на ефективність його діяльності. Враховуючи, що нафтогазовий комплекс представляє собою систему підприємств та організацій різного функціонального призначення, що об'єднані для забезпечення потреб споживачів природним газом, на прикладі вдосконалення організаційної структури та системи управління НК «ЮКОС» розглянуто всі етапи перетворення її в нафтову компанію світового рівня. Надано рекомендації стосовно використання позитивного досвіду в Україні. Показано, які досягнення НК «ЮКОС» вже урахovanі при реформуванні системи управління державною компанією АТ «Укргазвидобування», — зокрема, вона умовно представлена сьогодні трьома великими секторами: upstream, midstream та downstream. Сектор upstream включає пошук потенційних підземних або підводних родовищ природного газу, буріння пошукових свердловин, буріння та експлуатацію свердловин, що видобувають необроблений природний «сирий» газ; сектор midstream передбачає транспортування (трубопроводами, залізницею, баржами, нафтовозами або вантажівками), зберігання та оптовий збут газу, причому мережі трубопроводів природного газу агрегують газ із станцій очищення природного газу та доставляють його споживачам — місцевим комунальним підприємствам; сектор downstream зазвичай стосується переробки та очищення природного газу, сирової нафти, а також збуту та розподілу продуктів, отриманих із природного газу та сирової нафти. Розподіл по секторах у газодобуванні надає можливість класифікувати основні засоби відповідно до вищезазначених секторів: бурові вишки, морські бурові платформи, верстати для капремонту свердловин, програмне забезпечення для геологорозвідки та геофізичних досліджень — upstream; шлейфи свердловин, міжпромислові газопроводи, конденсатопроводи, нафтопроводи, дожимні компресорні станції, установки комплексної підготовки газу — midstream; газопереробні та нафтопереробні заводи, автозаправні станції — downstream. Велику увагу зосереджено на розвитку інтелектуального потенціалу газодобувного комплексу, оскільки він забезпечує як успішний розвиток виробництва, так і формування ефективного менеджменту компанії.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.452. Методичне забезпечення адаптивного управління виробничими фармацевтичними підприємствами / К. К. Голубцова, І. М. В. Гуріна-Рапінчук // Вісн. фармації. — 2021. — № 1. — С. 71-75. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — розробка методичного забезпечення управління виробничими фармацевтичними підприємствами (ВФП) України. До методів, застосовуваних під час дослідження, належать методи теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, синергетичний підхід. Побудовано організаційно-економічний механізм адаптивного управління ВФП, який здійснює свою діяльність на основі елементів, що окреслюють напрями управління діяльності суб'єктів фармацевтичної галузі, та змістовно є сукупністю послідовних процесів, які визначають комплексний управлінський вплив на всі об'єкти управління, що беруть участь у фінансово-господарській діяльності та забезпечують оптимізацію й ефективне використання всіх видів виробничих та економічних ресурсів. Визначено, що формування організаційно-економічного механізму адаптивного управління ВФП вимагає від підприємств фармацевтичної галузі ефективної реалізації управлінських функцій, які існують у межах етапів процесу управління на основі використання всіх елементів, з яких складається механізм. Зроблено висновок, що методичне забезпечення адаптивного управління ВФП надають можливість господарчим суб'єктам адаптуватися до змін, розвиватися в напрямку поєднання інтересів всіх зацікавлених сторін щодо конкурентоздатності фармацевтичної промисловості України.

Шифр НБУВ: Ж14678

1.У.453. Методологія предиктивної адаптації управління портфелями проектів енергозбереження на металургійних підприємствах: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.22 / С. Г. Кійко; Одеський національний політехнічний університет. — Одеса, 2021. — 42 с.: рис. — укр.

Зазначено, що дослідження розв'язує науково-прикладну проблему створення й упровадження методологічних основ управління портфелями проектів енергозбереження на металургійних підприємствах з урахуванням стратегічних цілей, обмеженості ресурсів і ризиків, що є актуальною та має загальнодержавне значення. Вирішення цієї проблеми пов'язано з розв'язанням протиріччя між необхідністю реалізації програмо енергозбереження на металургійних підприємствах і недосконалістю науково обґрунтованих засобів досягнення цієї мети у вигляді моделей і методів управління портфелями проектів енергозбереження, у яких повною мірою не враховується безліч взаємозв'язаних потоків енергоресурсів, вимог, цілей і стратегій поведінки окремих підрозділів металургійних підприємств, а також динаміка виробничих процесів. Проаналізовано загальну проблему управління портфелями проектів енергозбереження на металургійних підприємствах, розглянуто основні підходи й стандарти до управління портфелями проектів та виконано огляд сучасних рішень щодо енергоменеджменту для визначення найперспективніших напрямів досліджень. Виконано аналіз завдань і проблем планування й управління енергоспоживанням технологічних процесів металургійного виробництва, що визначають прийняття ключових рішень під час управління портфелями проектів енергозбереження. Розроблено теоретичні основи методології управління проектами й програмами енергозбереження на металургійних підприємствах. Побудовано модель формування портфеля проектів відповідно до стратегії енергоефективності металургійного підприємства. Розроблено метод оцінювання пріоритетів енергетичної політики металургійного підприємства. Розроблено модель аналізу енергоспоживання металургійного підприємства й оцінювання якості паливно-енергетичного балансу. Розроблено методи планування й прогнозування енергоспоживання металургійного підприємства. Розроблено імітаційну модель для вирішення завдань щодо керування розподілом енергоресурсів на металургійному підприємстві. Розроблено методичні основи формування організаційного механізму керування енергозбереженням на металургійних підприємствах. Розроблено інформаційну технологію управління портфелями проектів енергозбереження на металургійних підприємствах для команди проектного менеджменту офіса управління проектами.

Шифр НБУВ: РА450741

1.У.454. Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку металургійних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. М. Силенко; нац. ун-т «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». — Полтава, 2020. — 19 с.: рис., табл. — укр.

Сформовано теоретичні положення, методичні та практичні рекомендації щодо формування організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку металургійних підприємств в умовах інвайронменталізації економіки. Уніфіковано визначення «організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств» та його базових детермінант. Здійснено моніторинг та діагностику організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Визначено інвайронментальну ефективність організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку металургійних підприємств та критеріальну площину її змін залежно від змін обсягів фінансування інноваційної діяльності й темпів нарощування обсягів виробництва металопродукції. Модифіковано механізм податкового стимулювання виробництва «зеленої» сталі. Розроблено рекомендації щодо формування Концепції інноваційного розвитку металургійних підприємств. Запропоновано модель архітекtonіки прийняття рішень з управління інноваційним розвитком металургійних підприємств.

Шифр НБУВ: РА447404

1.У.455. Основні результати діяльності та тенденції технологічного оновлення підприємств машинобудівної галузі / О. С. Свістунов // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 74-81. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Проаналізовано динаміку основних показників діяльності підприємств машинобудівної промисловості України. Розглянуто динаміку основних результатів суб'єктів господарювання машинобудівної галузі в розрізі видів діяльності. Обґрунтовано, що підвищення рівня технологічної складності і, як наслідок, автоматизації виробничих процесів вимагає меншої чисельності працівників. Показано, що український машинобудівний комплекс щорічно нарощує обсяги виробництва і збуту продукції. Зроблено висновок, що найменш розвиненим продовжує залишатися такий напрям машинобудівної промисловості, як виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції. Акцентовано увагу, що вітчизняні підприємства саме вказаного напрямку демонструють стабільність позитивних результатів діяльності. Визначено тенденції технологічного оновлення машинобудівних

підприємств та ключові проблеми і перешкоди активному технологічному оновленню машинобудівного сектора України.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.456. Стратегія конкурентоспроможного розвитку лісового господарства України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / С. С. Нестеренко; Національна академія аграрних наук України, Інститут аграрної економіки. — Київ, 2021. — 37 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретико-методологічні основи і практичних рекомендацій щодо формування стратегії конкурентоспроможного розвитку лісового господарства України та розробки відповідних механізмів її реалізації. Удосконалено методологічні та методичні підходи щодо оцінки рівня внутрішньої конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та лісового господарства в цілому. Розроблено: концептуальну модель формування стратегії конкурентоспроможного розвитку лісового господарства та визначено стратегічні напрями конкурентоспроможного розвитку лісової галузі (лісгосподарських підприємств); алгоритм залучення лісгосподарських активів у фінансову систему країни. Виявлено негативні тенденції у досягненні високого рівня конкурентоспроможності лісового господарства в аспекті знецінення його потенціалу; виокремлено п'ять категорій адміністративних областей України за рівнем лісистості та доведено необхідність впровадження в них відповідних уніфікованих регіональних конкурентних стратегій розвитку підприємств лісового господарства України. Доведено необхідність здійснення капіталізації лісового господарства як фінансової основи його конкурентоспроможного розвитку. Для цього обґрунтовано систему управління процесами капіталізації лісового господарства та механізм її реалізації, удосконалено й апробовано систему показників оцінки рівня капіталізації лісової галузі.

Шифр НБУВ: РА450704

1.У.457. Удосконалення організації збутової діяльності вугледобувних підприємств України в умовах нестабільності попиту: теорія і практика: монографія / Ю. С. Залознова, Н. В. Трушкіна; НАН України, Інститут економіки промисловості. — Київ: Ін-т економіки пром-сті, 2020. — 165 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено особливості функціонування вугледобувних підприємств з точки зору організації процесів збутової діяльності, що дозволило уточнити суть і зміст термінів «збутова діяльність вугледобувного підприємства», «маркетинг взаємовідносин», «клієнтоорієнтованість», «обслуговування споживачів вугільної продукції», «збутова мережа». Обґрунтовано можливість застосування мережевого підходу до організації збутової діяльності вугледобувних підприємств. На підставі результатів аналізу об'єктів і структури споживання вугілля в Україні виявлено закономірності нестабільності попиту на вугільну продукцію, чинники її тенденції розвитку збутової діяльності вугледобувних підприємств. Розроблено сценарії розвитку збутової політики вугледобувних підприємств із використанням методів прогнозування. Доведено доцільність застосування клієнтоорієнтованого підходу до обслуговування різних категорій споживачів вугільної продукції з урахуванням їх специфіки. Обґрунтовано необхідність поєднання системного, процесного та функціонального підходів до обслуговування споживачів вугільної продукції в контексті реалізації концепції маркетингу взаємовідносин. Удосконалено методичний підхід до вибору оптимального каналу збуту вугільної продукції. Запропоновано механізм реалізації державно-приватного партнерства при управлінні збутовою діяльністю вугледобувних підприємств на основі організаційно-правової форми синдикату. Обґрунтовано доцільність формування системи контрактних взаємовідносин вугледобувного підприємства зі споживачами вугільної продукції. Удосконалено методичний підхід до оцінки економічного ефекту від реалізації заходів щодо організації збутової діяльності вугледобувних підприємств.

Шифр НБУВ: ВА849924

1.У.458. Управління конкурентоспроможністю металургійних підприємств в умовах ESG-інтеграції: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Е. О. Колесник; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Сформовано теоретичні положення, методичні та практичні рекомендації щодо управління конкурентоспроможністю металургійних підприємств в умовах ESG (Environmental-, Social- та Corporate Governance)-інтеграції. Уніфіковано розмаїття глумаєння поняття «управління ESG-конкурентоспроможністю підприємств». Визначено систему критеріїв оцінювання ESG-конкурентоспроможності підприємств, насичену модельним і інформаційним інструментарієм, засновану на чіткості розмежування критеріїв та субкритеріїв оцінювання індикатора ESG-конкурентоспроможності та його складових компонентів. За симбіозом інтегрального й еталонного підходів до оцінювання гомеостазу бізнесу модифіковано методику оцінювання ESG-конкурентоспроможності підприємств. Здійснено за результатами моніторингу середовища функціонування металургійних підприємств оцінювання стійкості гомеостазу підприємств металургії в умовах глобалізації ESG-інтеграційного процесу. Побудовано імітаційну модель меж оптимальності індикатора ESG-конкурентос-

спроможності та його складових компонентів E_j, S_j, G_j. Розширено з урахування глобального тренду декарбонізації усталену площину загроз конкурентоспроможності металургійних підприємств сукупністю загроз тиску декарбонізації та сформовано портфоліо взаємності ESG-конкурентоспроможності металургійних гігантів України. Визначено стратегічні імперативи управління конкурентоспроможністю металургійних підприємств в умовах ESG-інтеграції, а саме: розробку гаїду зі створення Єдиної інформаційної панелі ESG-конкурентоспроможності металургійних підприємств, розширення інструментарію управління ESG-конкурентоспроможністю цих підприємств через випуск облігацій «декарбонізації», сфокусований на формування Фонду декарбонізації та цільове використання його коштів на гепи фінансування проєктів з декарбонізації металургійного виробництва, визначення моделі запровадження системи торгівлі квотами на викиди як запоруки сталості управління ESG-конкурентоспроможністю металургійних підприємств.

Шифр НБУВ: РА450791

1.У.459. Фактори державного регулювання економічного розвитку гірничодобувної галузі / Б. І. Яциковський // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 34-39. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Здійснено систематизацію факторів державного регулювання економічного розвитку гірничодобувної галузі. Обґрунтовано безумовність природно-ресурсних, просторових і геопросторових чинників розвитку гірничодобувної галузі. Увагу звернено на природоресурсні, просторові, та геопросторові чинники, які потребують інтенсифікації використання для виконання мети державного регулювання економічного розвитку гірничодобувної галузі (зміни в економіці виробничо-послужового і структурного характеру). З'ясовано, що різною мірою досягнення цілей Сталого розвитку 2016 — 2030 рр. залежить від гірничодобувної галузі, яка займає вагоме місце у структурі економіки багатьох країн світу. Виявлено імперативність технологічних, прогресивних, екологічних та інноваційних факторів у забезпеченні економічного розвитку гірничодобувної галузі із цільовими виробничими і структурними змінами.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.460. Формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / І. Б. Білах; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Теоретично узагальнено та запропоновано спосіб розв'язання важливої науково-прикладної проблеми, що полягає в розробці концептуальних, теоретико-методичних та практичних рекомендацій щодо процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Здобути наукові результати сприятимуть підвищенню економічної безпеки у видавничій галузі національної економіки. Розроблено концептуальну модель механізму економічної безпеки у видавничій галузі, що продукує мультikomпонентну систему узгодженості між взаємодіючими елементами та за допомогою структурно-функціонального застосування методів, важелів та інструментів, які характеризуються параметричними й перманентними зв'язками. Сформовано концептуальну основу та підходи щодо процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Розроблено методичне забезпечення діагностування в межах процедури формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі. Удосконалено підходи до моделювання індикаторів оцінки економічної безпеки у видавничій галузі. Запропоновано теоретико-методичні засади системного структурування факторів впливу на економічну безпеку видавничій галузі. Обґрунтовано систему характеристики індикаторів і критеріїв економічної безпеки у видавничій галузі.

Шифр НБУВ: РА449665

1.У.461. Формування фінансово-економічного потенціалу у розвитку ЗЕД підприємств за умови євроінтеграції: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / В. М. Мережко; Хмельницький нац. ун-т. — Хмельницький, 2021. — 21 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню та розробці теоретико-методичних основ і науково-практичних рекомендацій щодо формування фінансово-економічного потенціалу підприємства у розвитку ЗЕД за умови євроінтеграції. Удосконалено термінологію управління фінансово-економічним потенціалом та ЗЕД підприємства. Уточнено взаємозв'язки між фінансово-економічним потенціалом та ЗЕД підприємства. Доповнено систему оцінювання фінансово-економічного потенціалу показниками відтворення. Структуровано фактори впливу на ЗЕД підприємства залежно від їх сутності, рівня утворення та міри релевантності. Досліджено стан і динаміку фінансово-економічного потенціалу машинобудівних підприємств Вінницької обл., проаналізовано показники їх зовнішньоекономічної діяльності і перспективи євроінтеграційних процесів. Побудовано структурнологічну модель механізму формування фінансово-економічного потенціалу підприємства з визначенням теоретичного, організаційного, інструментального та інформаційного блоків. У теоретичному блоці визначено теоретичні положення функціонування механізму. В організаційному запропоновано виділяти забезпечуючу та процесну складові. Забезпечуюча складова охоплює всі види ресурсів,

необхідні для впровадження і функціонування механізму. Визначено мету моніторингу у межах механізму, доведено необхідність відокремлення універсальних і специфічних рис моніторингу і запропоновано їх переліки для моніторингу. Для забезпечення ефективного здійснення моніторингу розроблено вимоги до процедури моніторингу; до інформації, що одержується в результаті; до функцій, що виконуються та до дотримання встановлених принципів. Для визначення послідовності здійснення моніторингу в механізмі формування фінансово-економічного потенціалу запропоновано модель проведення моніторингу фінансово-економічного потенціалу підприємства.

Шифр НБУВ: PA450727

1.У.462. Research on the motivation of pharmaceutical workers in pharmacies / Т. Р. Zarichna, Т. S. Brytanova, Т. S. Raikova, Ye. H. Knysh // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1. — С. 109-114. — Бібліогр.: 7 назв. — англ.

Цель работы — изучение мотивирующих и демотивирующих факторов деятельности фармацевтического персонала и исследование условий повышения его трудовой активности. Материал для исследований — статистически обработанная информация, которую получили в ходе анкетирования фармацевтических специалистов аптечных учреждений, которые отличаются по степени охвата рынка (национальные — фармацевтическая организация № 1 (ФО № 1), местные — фармацевтические организации № 2, № 3 (ФО № 2, № 3)) и типу (аптека готовых лекарств — ФО № 1, аптека с изготовлением — ФО № 2, № 3). В результате сравнения оценок факторов мотивации в аптеках обоих типов установлено: в аптеках первого типа ведущим фактором мотивации является рабочее настроение команды ($W_{ij} = 1$), а в аптеках второго типа — материальное стимулирование ($W_{ij} = 1$). Изучены факторы демотивации работников по методу Ф. Герцберга: прямое управление и контроль, условия труда, межличностные отношения, заработная плата и стабильность работы, внутренняя политика организации в отношении персонала. Результаты расчетов показали, что наиболее значимые демотивационные факторы для работников ФО № 1 — система межличностных взаимоотношений ($W_{ij} = 1$) и непосредственный контроль ($W_{ij} = 0,97$). Изучены мнения фармацевтических работников о создании определенных условий для улучшения их трудовой деятельности. Определено, что наиболее значимыми условиями повышения мотивации в ФО № 1, с точки зрения ее сотрудников, являются получение высокой заработной платы ($W_{ij} = 0,98$), стабильность ($W_{ij} = 0,95$), рациональные требования руководства ($W_{ij} = 0,94$), гармоничные взаимоотношения в коллективе ($W_{ij} = 0,93$), премирование за качество труда ($W_{ij} = 0,93$), карьерный рост ($W_{ij} = 0,92$) и комфортные условия труда ($W_{ij} = 0,92$). Выводы: сравнительный анализ факторов мотивации в аптеках показал, что в ФО № 1 ведущий фактор мотивации — трудовой настрой коллектива, а в ФО № 2 и № 3 — материальное стимулирование. Исследование демотивационных факторов показало, что в аптеках обоих типов на мотивацию негативно влияют нестабильные межличностные взаимоотношения. Анализ условий повышения мотивации показал, что для сотрудников ФО № 1 важно получение высокой заработной платы и ее стабильность, а для ФО № 2 и № 3 — гармоничные взаимоотношения в коллективе, система премирования.

Шифр НБУВ: Ж69485

Див. також: 1.У.442, 1.У.616

Економіка енергетики

1.У.463. Інноваційна політика підвищення конкурентоспроможності регіональних газорозподільних підприємств: монографія / О. М. Павлова, К. В. Павлов, О. В. Новосад; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, Громадська організація «Інститут економічних та еколого-енергетичних досліджень». — Луцьк: Волинполіграф, 2021. — 295 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 155-180. — укр.

Узагальнено існуючі та нові науково-методичні прийоми та підходи до висвітлення інноваційної політики конкурентоспроможності газорозподільних підприємств Західного регіону. Окреслено роль інноваційної спрямованості як основи поступального та виваженого господарського розвитку газорозподільних підприємств. Виходячи з багатогранності критеріїв, які лягли в основу умовного поділу інновацій, здійснено диференціацію їх за власною видовою класифікацією: новизни, об'єкту реалізації, масштабності, результативності, ступенем впливу на виробничий процес, сферою застосування. Зауважено, що ця аспектистність вказує на існування процесу «дифузії інновацій» (трансферту для впровадження інновацій) як проміжної ланки між інноваційним процесом та суспільством. Сформовано розуміння реалізованості виваженої інноваційної політики, яка охоплює інноваційну культуру, що в свою чергу синтезує економічні, соціальні, екологічні й інші складові інфраструктурного середовища інноваційної діяльності.

Шифр НБУВ: BA851711

1.У.464. Основи стимулюючого тарифного регулювання діяльності теплоенергетичних підприємств України: підприємницький аспект: монографія / О. В. Димченко, О. О. Рудаченко, Є. В. Мозговий; Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. — 176 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 144-162. — укр.

Розроблено методичний підхід до застосування стимулюючого тарифного регулювання теплоенергетичних підприємств методом RAB, що дозволяє покращити фінансовий стан підприємства та запобігти його кризі в майбутньому. Розкрито особливості розвитку теплоенергетичних підприємств у контексті житлово-комунального господарства (ЖКГ). Охарактеризовано тарифну політику на підприємствах ЖКГ. Проаналізовано світовий досвід застосування тарифів RAB, їхню економічну сутність і законмірності. Увагу приділено моделюванню прогнозних значень дебіторської та кредиторської заборгованості теплоенергетичних підприємств.

Шифр НБУВ: BA850393

1.У.465. Охорона праці в галузі електроенергетики: підручник / Я. О. Серіков, І. В. Білецький, Д. М. Каложний; Харків. нац. ун-т міського господарства імені О. М. Бекетова. — Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. — 247 с.: рис., табл. — (Серія: Спеціальні питання охорони праці в електроенергетичних установках). — Бібліогр.: с. 225-227. — укр.

Розглянуто положення, що відносяться до забезпечення охорони, безпеки праці й електробезпеки електроенергетичного персоналу при виконанні робіт з монтажу, ремонту й експлуатації електричних установок і електричного обладнання. Викладено основні правила безпечного провадження робіт: організаційні заходи та технічні засоби, що забезпечують охорону праці персоналу, вимоги до засобів захисту при виконанні робіт в електроустановках, правила надання першої допомоги при нещасних випадках.

Шифр НБУВ: BA850270

1.У.466. Порівняння методів ідентифікації ризиків комплексних проектів з модернізації теплових джерел і теплових мереж / Н. Л. Ющенко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 36-42. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

У плануванні та регулюванні виконання суттєвих за обсягами, вартістю і часом робіт комплексних проектів з модернізації теплових джерел (самоокупні проекти) і теплових мереж (інфраструктурні проекти) особливою актуальністю набуває ідентифікація й аналіз ризиків. Кінцева мета аналізу ризиків полягає в розробленні заходів, які надають змогу знизити ризики проекту, а також в урахуванні відповідних витрат. Вибір методу залежить від багатьох факторів: масштабу проекту, його складності, можливості використання інформації, оточення, у якому реалізується інвестиційний проект, тощо. Однак наявність характеристик певних методів ідентифікації ризиків, виокремлення їх переваг та недоліків надає змогу зорієнтуватися та вибрати найбільш привабливий для певного інвестиційного проекту.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.467. Регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств України: монографія / К. В. Павлов, О. М. Павлова, М. І. Коротя; Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк: Галяк Ж. В., 2020. — 254 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 164-193. — укр.

Висвітлено результати дослідження етапів становлення газової промисловості в державі, а також послідовність їх реалізації. Визначено особливості тарифоутворення в газовій сфері України. Відображено нормативно-правові основи її функціонування. З'ясовано інституційний базис забезпечення транспортування та розподілу природного газу. Охарактеризовано нормативне забезпечення регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств. Надано оцінку ефективності функціонування регіональних газорозподільних підприємств. Окреслено особливості функціонування регіональних газорозподільних підприємств в структурі газової сфери України. Запропоновано методичні підходи до формування механізму організаційно-економічного регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств.

Шифр НБУВ: BA851701

1.У.468. IV Міжнародна науково-практична конференція «Біоенергетичні системи»: матеріали доповідей, 29 травня 2020 р. / Поліський нац. ун-т, нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Державний університет штату Пенсильванія, Університет Вігва Великого, Інститут агроінженерії, Дослідницький інститут агроінженерії, НАН України, Інститут відновлюваної енергетики, Біоенергетична асоціація України. — Житомир: Поліс. нац. ун-т, 2020. — 242 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено проблеми та тенденції розвитку енергоспоживання на основі відновлюваних джерел енергії в Україні. Звернено увагу на управлінські засади формування сучасної політики енергетичної безпеки держави. Розглянуто сучасні ІТ-інструменти в моделюванні процесів живої і неживої природи. Запропоновано систему альтернативного постачання електроенергії родючої садиби. Наведено результати числового моделювання кавітаційного диспергатора-гомогенізатора сільськогосподарської сировини рослинного походження. Вказано напрями розробки і

удосконалення сучасної збиральної техніки щодо покращення якості бурякоцукрової сировини. Наведено порівняльну характеристику впливу різних джерел асиміляційного освітлення на вегетацію рослин в захищеному ґрунті.

Шифр НБУВ: ВА851888

Економіка харчової промисловості

Економіка окремих галузей харчової промисловості

1.У.469. Розробка моделі стратегічного контролінгу для підприємств кондитерської галузі в умовах антикризового управління / Н. В. Лагодієнко, В. С. Іванченко, І. І. Горобець // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 271-279. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Забезпечення гармонійного економічного розвитку підприємств провідних галузей економіки потребує постійного моніторингу виконання поставлених цілей і наявності плану протидії потенційним кризовим явищам на різних рівнях управління. Досвід впровадження інструментів оперативного та стратегічного контролінгу на підприємствах свідчить про значне підвищення рівня конкурентоспроможності, вдосконалення прогнозування швидкої реакції на таку проблему. Розроблено вдосконалену модель аналізу та прогнозування ймовірності кризової ситуації та банкрутства для підприємств кондитерської галузі. Проведено аналіз кондитерської галузі України. Визначено основні проблеми та перспективи розвитку галузі. Розглянуто стратегічний контролінг як інструмент антикризового управління. Розроблено модель аналізу та прогнозування ймовірності кризової ситуації та банкрутства на підприємствах галузі. На відміну від уже існуючих, запропонована модель для кондитерських підприємств розглядає значення фінансових показників у динаміці, а також враховує зовнішні чинники країни (політичне та соціальне середовище). Основною перевагою є те, що вона розроблена для вітчизняних підприємств і дозволяє врахувати їх якісні показники та специфіку діяльності, а також макроекономічну ситуацію в країні. Універсальність показника оцінки фінансового стану полягає в тому, що він може бути застосований як для акціонерних товариств (учасників фондових бірж, зовнішньоекономічної діяльності), так і для підприємств, які не працюють на фондовому ринку та не займаються зовнішньоекономічною діяльністю (перша частина формули). Кондитерське підприємство може успішно боротися з конкуренцією лише за умови застосування ефективного контролінгу. Розрахунок індикаторів по запропонованій моделі за декілька років допоможе спрогнозувати загрозу кризового стану, щоб вчасно впровадити необхідні управлінські заходи для вирішення поточних проблем та уникнення їх у майбутньому. Превентивне антикризове управління із використанням оперативного та стратегічного інструментарію контролінгу забезпечить реалізацію поставлених цілей і підвищить ефективність менеджменту компанії.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.470. Управління еколого-економічною діяльністю підприємств олійно-жирової промисловості: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. В. Бескупська; Вінницький національний аграрний університет. — Вінниця, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Систематизовано теоретичні підходи до трактування поняття еколого-економічна діяльність в контексті трансформацій для підвищення ефективності виробничої та зовнішньоекономічної діяльності підприємств олійно-жирової промисловості (ПОЖП). Здійснено аналіз стану, тенденцій і напрямів діяльності ПОЖП та оцінено вплив екологічної політики ПОЖП на зростання інвестицій та зменшення витрат на якість. Проведено оцінку виробництва та споживання рослинних олій у світі, зокрема, встановлено, що споживання зросло з 90,5 млн тонн у 2000 р. до 204 млн тонн у 2019 р., при цьому Україна наростила за цей період виробництво соняшника в 5 разів: з 3 до 15 млн тонн за аналогічний період. Оцінено доцільність екологізації олійно-жирової промисловості, розроблено оптимальну модель збільшення продукції із доданою вартістю та обґрунтовано позицію щодо доцільності більш глибокої переробки олійних культур. Обґрунтовано необхідність побудови кластера між переробними підприємствами, науково-навчальними центрами та державними установами, що надає б можливість розвитку переробної промисловості завдяки підвищенню якості підготовки молодих спеціалістів. Сформовано пропозиції щодо удосконалення чинної управлінської системи на ПОЖП та на їх основі визначені еколого-економічні ефекти від запровадження подібної системи.

Шифр НБУВ: РА450698

1.У.471. Формування товарної інноваційної політики на підприємствах молочної галузі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Ю. О. Васютинська; нац. ун-т харчових технологій. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретичні, методичні та практичні питання формування товарної інноваційної політики підприємства. Поглиблено понятійно-категоріальний апарат процесу формування товарної інноваційної політики, визначено місце нового товару,

розглянуто суть новизни товару та визначено рівні новизни. Досліджено інноваційну активність підприємств харчової промисловості в цілому та молочної галузі зокрема, визначено основні тенденції їх інноваційної діяльності. Товарно-інноваційну діяльність розглянуто на прикладі п'яти підприємств молочної галузі. Запропоновано методичний підхід до оцінки ступеня та рівня новизни нових товарів за видами новизни, визначення значущості новизни для виробника та визначення класів новизни для обґрунтування товарного асортименту для формування товарної інноваційної політики. За визначеними класами новизни запропоновано управлінські дії щодо визначених груп товарів.

Шифр НБУВ: РА450131

Див. також: 1.У.570

Економіка будівництва

1.У.472. Економіко-організаційний інструментарій управління персоналом будівельних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Ю. В. Михайлова; Поліський нац. ун-т, Київський нац. ун-т будівництва й архітектури. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено концепцію формування системи управління персоналом підприємства будівельної галузі як центру фінансової відповідальності, в основу якої покладено організаційно-економічний механізм управління витратами на персонал на принципах фінансової й адміністративної відповідальності, що забезпечує облік і контроль витрат на персонал, їх оптимізацію, та здійснення регулярної, об'єктивної й комплексної оцінки ефективності персоналу. Обґрунтовано методичні засади формування стратегії управління персоналом на основі процесного підходу з використанням методів аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, експертних оцінок, системи ключових показників ефективності.

Шифр НБУВ: РА450331

1.У.473. Економіко-управлінські засади організації реінжинірингу на будівельних підприємствах: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Д. В. Грабчак; Київський нац. ун-т будівництва й архітектури. — Київ, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Удосконалено науково-методичні та прикладні засади обґрунтування реінжинірингу для будівельних підприємств (БП). Провідною інноваційною роботою є адаптація методичного підходу реінжинірингу підприємств до потреб операційно-виробничого циклу БП та особливостей їх діяльності в мультипроектному середовищі: за підсумками оцінювання конкурентоспроможності діяльності БП одержують ключовий діагностичний показник БП інтегратору діагностики траєкторії руху операційної системи як основу подальших реінжинірингових заходів. Передбачено формалізований вибір варіантів стратегій реінжинірингу на базі їх нечіткого логічного оцінювання та наступну оцінку варіантів проектів реінжинірингу за максимумом чистої модифікованої введеної вартості, одержаної за рік після завершення реінжинірингу проекту.

Шифр НБУВ: РА450334

1.У.474. Когнітивні механізми управління будівельними проектами на основі BIM технологій: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.22 / Р. В. Трач; Київський нац. ун-т будівництва й архітектури. — Київ, 2021. — 43 с.: рис., табл. — укр.

Мета дослідження — розробка теоретичних основ методології, яка містить когнітивні механізми, моделі, методи, що дають змогу анімувати, вибирати, оптимізувати та оцінювати ефективність від запровадження сучасних концепцій інформаційного моделювання та інтегрованої реалізації будівельного проекту. Розглянуто теоретичні особливості категорії «знання» у будівництві, сучасні концепції, які чинять вплив на управління знаннями в проектах, іноземний досвід запровадження інформаційного моделювання. Проаналізовано методи оцінки ефекту від запровадження інформаційного моделювання та інтегрованої реалізації проекту в будівництві; актуальні методи та інструменти аналізу мережевих організаційних структур і якості комунікаційних зв'язків між учасниками реалізації проекту. Основний науковий результат полягає в створенні теоретичних основ методології, яка включає: модель вибору оптимальної мережевої організаційної структури за критерієм максимальної ефективності використання інформаційних зв'язків між учасниками проекту для обміну інформацією та знаннями; модель, яка надає змогу здійснення оцінки ефекту від спільного запровадження інформаційного моделювання в будівництві й інтегрованої реалізації будівельного проекту; імітаційну модель, яка надає змогу проводити комплексне дослідження й оптимізацію комунікаційної мережі та інформаційних зв'язків учасників реалізації будівельного проекту; запропоновано поетапний графік запровадження інформаційного моделювання в публічних замовленнях в Україні. Висновки та пропозиції мають характер теоретико-методологічних напрацювань і практичних рекомендацій, які можуть бути використані під час аналізу, вибору, оптимізації та оцінки ефективності від спільного запровадження сучасних концепцій інформаційного моделювання та інтегрованої реалізації будівельного

проекту. Розроблено методи та моделі, що надають змогу: вирішувати завдання вибору оптимальної мережевої організаційної структури за критерієм максимальної ефективності використання інформаційних зв'язків між учасниками проекту; здійснювати оцінку ефекту від спільного запровадження інформаційного моделювання в будівництві й інтегрованої реалізації будівельного проекту; проводити комплексне дослідження та оптимізацію інформаційної та комунікаційної мережі учасників реалізації будівельного проекту.

Шифр НБУВ: RA450761

1.У.475. Науково-методологічні основи державного регулювання інноваційної діяльності в будівництві: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Л. О. Згалат-Лозинська; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 44 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено принципово новий науково-методологічний базис вибору пріоритетних стратегічних напрямів державного регулювання інноваційної діяльності в будівництві на засадах параметризації інноваційного контексту та формалізованого економіко-математичного інструментарію прогнозування потенціалу інноваційного розвитку, які розглянуто як інструмент державного регулювання інноваційних змін. Запропоновано науково-методичний підхід до формалізації комплексної оцінки інтегрального індексу умов розвитку інноваційної діяльності — індексу інноваційного сприяння, що надає змогу врахувати комплекс фінансово-інвестиційних, кадрових, інформаційних, соціально-економічних, нормативно-правових, адміністративно-організаційних факторів, патентної активності та захисту прав інтелектуальної власності і системно діагностувати стан, тенденції та напрями державного регулювання інноваційної діяльності. На основі систематизації впливу чинників організаційно-економічної ефективності державного адміністрування інноваційної діяльності відповідно до їх синергетичного впливу на критеріальні параметри ефективності інноваційної діяльності розроблено науково-прикладний інструментарій формалізованого визначення та прогнозування потенціалу інноваційного розвитку на основі статистично залежних показників фінансової, організаційної й інтелектуальної складових. Сформовано стратегію інноваційного розвитку будівництва, що ґрунтується на аналізі світових тенденцій інноваційності будівництва та враховує ступінь ресурсної, технічної, технологічної готовності будівельної сфери до дифузії нових знань і технологій, запровадження інновацій. Регуляторна трансформація передбачає оновлення й узгодження компонентів технологічного регулювання та стандартизації, а також внесення змін до нормативно-правового регулювання інноваційної діяльності. Запропоновано до реалізації першочергові важелі враховують поточний стан техніко-технологічного, науково-освітнього, соціально-економічного розвитку держави. Розвинуто підходи до формування умов розвитку інтелектуального, творчого та винахідницько-інноваційного потенціалу.

Шифр НБУВ: RA450251

1.У.476. Організація будівництва за участі іноземних суб'єктів господарювання: Кконспект лекцій для студентів спец. 192 «Будівництво і цивільна інженерія», 073 «Менеджмент» та 101 «Екологія» / Р. Я. Зельцер, Д. В. Дубінін; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ: Людмила, 2021. — 179 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 175-179. — укр.

Висвітлено основні принципи та засади здійснення організаційної діяльності за участі іноземних суб'єктів господарювання у будівництві. Розглянуто особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), спеціальні правові режими ЗЕД. Увагу приділено економічним відносинам України з іншими державними та міжнародними міжурядовими організаціями, захисту прав і законних інтересів держави й інших суб'єктів зовнішньоекономічної та господарської діяльності України, відповідальності та порядку розгляду суперечок у ЗЕД. Викладено загальні положення режиму іноземного інвестування на території України.

Шифр НБУВ: BA850079

1.У.477. Управління вартістю матеріально-технічних ресурсів підприємствами при будівництві об'єктів для державного замовника: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / С. Б. Січний; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 21 с.: рис., табл. — укр.

Запропоновано систему управління вартістю матеріально-технічних ресурсів (МТР), яка, завдяки системі спостереження за цінами, безпосередньо в ході будівництва дозволяє: проводити варіантне проектування; визначати економічно ефективну технологію виконання робіт; виконувати заміну раніше запланованої технології. Розроблено алгоритм визначення розрахункової поточної ринкової ціни будівельних МТР із заданою точністю на основі обмеженої вибірки і в умовах обмеженого фінансування, який забезпечує науково-методичну основу для формування інформаційних баз даних поточних ринкових цін будівельних ресурсів. Розроблено: склад і структуру бази; рекомендації з формування початкового переліку ресурсів під час запуску системи спостереження за цінами; порядок збору, перевірки та зберігання інформації про поточну ціну будівельних ресурсів; порядок розрахунку поточних ринкових цін будівельних МТР, визначення похибки, розрахунок іншої супутньої інформації. Запропоно-

вано порядок визначення вартості робіт з визначення розрахункової ринкової ціни будівельних МТР та методику визначення їх економічної ефективності. Досліджено особливості управління вартістю ресурсів на стадії складання проектно-кошторисної документації. Запропоновано правила формування кошторисної назви ресурсу в ресурсних елементних кошторисних нормах (РЕКН) та проектно-кошторисній документації. Розроблено пропозиції щодо зміни процедур і правил розробки, погодження та затвердження РЕКН в частині складу та кошторисних назв ресурсів.

Шифр НБУВ: RA449315

1.У.478. Формування системи оцінки та мотивації персоналу будівельних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / І. В. Дружиніна; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2020. — 24 с.: табл., рис. — укр.

Вдосконалено концептуальні, науково-методичні та прикладні засади щодо цілеспрямування, змісту та факторно-процесного базису системи оцінки та мотивації персоналу будівельних підприємств, з врахуванням особливостей мотиваційного менеджменту для даних підприємств. Обґрунтовано науково-прикладний інструментарій, який в єдиному циклі прийняття рішень щодо змісту заходів мотиваційного менеджменту на будівельному підприємстві забезпечує науково-обґрунтований супровід процесам регламентування змісту, адміністрування циклом та економіко-кваліметричного багатofакторного оцінювання мотиваційних заходів будівельного підприємства, що інтегрується в сукупному ідентифікаційному (бально-семантичному) критерії та надає змогу прийти до рішення щодо збереження чи коригування мотиваційної стратегії будівельного підприємства на певному етапі (стадії) руху та розвитку підприємства як стейкхолдера проектів та робіт. Важливою науково-прикладною перевагою запровадженої в роботі підходу є спроможність — у вигляді карт реактивної чутливості — формалізованого зіставлення результатів економіко-кваліметричної оцінки вмотивованості персоналу з підсумками операційної діяльності та динамікою змін стану підприємства щодо конкурентоспроможності. Підсумки опрацювання зазначених карт нададуть змогу скоригувати мотиваційну стратегію БП, заходи, організаційно-управлінські та аналітичні засоби мотиваційного менеджменту, і, в підсумку, виявити резервів зростання стану вмотивованості персоналу до встановлених керівництвом директивних показників.

Шифр НБУВ: RA450830

1.У.479. Ціннісно-орієнтоване управління діяльністю підприємств-стейкхолдерів будівництва: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / А. С. Ваколюк; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 26 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено та обґрунтовано інструментарій адміністрування підприємствами-виконавцями проектів в будівництві на ґрунті ціннісноорієнтованого управління. На відміну від інших підходів щодо менеджменту підприємств, в даному дослідженні пріоритети системи менеджменту та адміністрування для підприємств досліджуваного типу визначаються, коригуються та досягаються через детермінанти стратегічних орієнтирів на базі інтегрального показника «досягнення цінностей ПСБ», який в межах певного стратегічно-операційного лагу корелюється з відповідними підсистемами зростання конкурентоспроможності ПСБ як виконавця проектів будівництва. Провідною економіко-аналітичною інновацією дослідження є реалізований в другій компоненті інструментарію науково-методичний апарат обґрунтування якості менеджменту операційної діяльності та продуктивності оргструктури адміністрування на ґрунті діагностичної системи формалізованого врахування цінностей, яка у вигляді налаштованої до потреб ПСБ ієрархії охоплює: «інтегральний показник → домінантні цінності → формалізовані індикатори → індикатори натурального виміру». На підставі опрацювання результатів операційної діяльності будівельного підприємства за змістом індикаторів кожен з ОПР здійснює первинне діагностування якості досягнення підприємством цінностей по індикаторам — у вигляді окремого значення з нечітко-логічної діагностичної шкали. Зазначена шкала дискретно — у вигляді набору чисел відображає уявлення ОПР щодо міри (стану якості) досягнення ПСБ певної компоненти цінності: від ідентифікованого оцінкою $Lu = 1$ стану відсутності прояву або критично слабкого рівня задоволення цінності по даній компоненті — до ідентифікованого оцінкою $Lu = 12$ відмінного стану задоволення цінності: згідно з якою «надійний мотиваційний клімат, компетенція адміністративного та робочого персоналу, фінансово-майновий стан забезпечили досягнення абсолютного рівня цінності (чи її складової)».

Шифр НБУВ: RA450330

Економіка сільського господарства

Економіка сільського господарства у цілому

1.У.480. Державна підтримка просторово-локалізованих систем аграрного сектору національної економіки в умовах нової економічної реальності: автореф. дис. ... канд. екон. наук:

08.00.03 / О. Я. Волинець; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 24 с.: рис. — укр.

Досліджено теоретичні та прикладні підйоми регулювання агросектора в цілому та механізмів фінансової підтримки його просторово-локалізованих систем (ПЛС), зокрема кризів призми процесів глобалізації та інтеграції продовольчих продуцентів України до світового економічного простору і ЄС. Досліджено дефініції категоріального апарату, пов'язаного із державною регуляцією і стимуляцією ПЛС та проектів індустріального й соціального будівництва на селі в умовах нової економічної реальності. Обґрунтовано теоретичні положення щодо завдань вказаного механізму у взаємозв'язку з індикаторами сталого розвитку інститутів національного продовольчого ринку, виражених, у т. ч., через критеріальну множину агроіндикаторіву глобальних Цілях сталого розвитку ООН до 2030 р. Проаналізовано кількісно-якісні параметри механізму державної підтримки ПЛС агросектора загалом та в межах будівництва інфраструктурних об'єктів цивілізованого продовольчого ринку, зокрема онтогенез бюджетно-податкових та грошово-кредитних інструментів забезпечення сталої динаміки агропродовольчих ланцюгів створення доданої вартості в умовах нової економічної реальності, проведено оцінку ефективності й результативності окремих інструментів державної підтримки ПЛС агросектора, спрямованих на формування мережі оптово-продовольчих ринків та задоволення актуальних потреб сільського соціуму в соціальному будівництві. На основі виявлених деструкцій у механізмі державної підтримки ПЛС агросектору запропоновано низку взаємопов'язаних заходів щодо гармонізації вказаних національних механізмів із кращими європейськими практиками активізації та стабілізації індустріального й соціального будівництва на селі.

Шифр НБУВ: РА450332

1.У.481. Державне регулювання діяльності агрохолдингів в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Ю. А. Карпшин; Житомирський національний агроколеджний університет. — Житомир, 2020. — 20 с.: рис. — укр.

Досліджено теоретичні та методичні положення, розроблено науково-практичні рекомендації щодо державного регулювання діяльності агрохолдингів. Розкрито суть поняття «агрохолдинг». Розширено класифікацію чинників впливу на формування агрохолдингів. Опрацьовано концептуальні основи державного регулювання та розроблено організаційний інструментарій його впливу на діяльність агрохолдингів. Оцінено вагомість впливу фінансово-економічних показників агрохолдингів на рівень їх соціальної відповідальності. Запропоновано методичний підхід до впровадження інструментарію державного регулювання, спрямованого на активізацію соціально відповідальної поведінки агрохолдингів. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення механізму оподаткування агрохолдингів для наповнення місцевих бюджетів і фінансування соціальної інфраструктури сільських територій. Розроблено інституційну модель методичного, ресурсного та наукового забезпечення для збалансованого сільського розвитку. Надано рекомендації щодо формування репродуктивного механізму державного регулювання діяльності агрохолдингів для розв'язання проблем розвитку сільських територій.

Шифр НБУВ: РА444452

1.У.482. Державне регулювання економіки як елемент зовнішнього впливу на економічний розвиток агропромислового виробництва / К. Б. Козак // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 91-96. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Досліджено національні особливості реалізації потенцій держави у впливі на економічний розвиток суб'єктів агропромислового виробництва. Аналіз здійснено на основі декомпозиції механізму впливу за такими елементами, як об'єкт, суб'єкт, цілі, інструменти. Об'єкт представлено агропромисловим виробництвом у багатоскладності його структури. Суб'єктну компоненту зовнішнього впливу на підприємства системи агропромислового виробництва проаналізовано на основі деталізованої ідентифікації сфер, що не піддаються прямому контролю з боку об'єкта. Результатом декомпозиції стало виділення таких рівнів системного впливу на бізнес-середовище: мезоекономічний, макроекономічний, наднаціональний. Макроекономічний рівень регулювання/управління суб'єктивовано за рівнями влади в системі органів державного управління. Цільову детермінацію розкрито на основі програмних документів різного рівня та сфери застосування. Досліджено інструментальне наповнення діяльності держави, яке представлено сукупністю інструментів прямого впливу (законодавчо-нормативна база, реалізація державних програм та інвестиційних проектів, тарифні обмеження, нетарифні обмеження) та непрямого впливу (грошово-кредитна, фінансова, соціальна політика; фінансова допомога). Визначено роль податкового механізму в регулюванні діяльності агропромислового сектора. Досліджено видатки державного бюджету на підтримку агропромислового комплексу у 2020 р. Розглянуто механізм державних закупівель та інструменти соціальної політики. Приділено увагу лобізму як інституційному феномену, що представляє собою виключення з принципу неможливості прямого впливу з боку окремих суб'єктів структури агропромислового виробництва на прийняття рішень суб'єктами управління макроекономічного рівня. Розглянуто позитивні та негативні риси ло-

бізму. При цьому діалектичну суть лобізму розкрито в ракурсі взаємовідносин цілей — синхронності та неспівпадіння індивідуальних інтересів мікроекономічного рівня із суспільними потребами макроекономічного рівня.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.483. Еколого-економічні засади розвитку аграрного сектору економіки в умовах транскордонного співробітництва: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.06 / М. Я. Височанська; НАН України, Інститут агроєкології і природокористування. — Київ, 2021. — 44 с.: рис. — укр.

Досліджено теоретико-методологічні аспекти формування еколого-економічних засад розвитку аграрного сектора на прикордонних територіях з урахуванням різних факторів впливу на його розвиток та розкрито зміст дефініції транскордонного співробітництва в аграрному секторі економіки прикордонних територій. Розроблено концептуальні положення та принципи формування еколого-безпечного розвитку аграрного сектора в умовах транскордонного співробітництва як парадигми національної екологічної безпеки України. Обґрунтовано теоретичні та методологічні основи інформаційного забезпечення еколого-безпечного економічного розвитку аграрного сектора прикордонних територій в умовах транскордонного співробітництва. Удосконалено систему інституціонального забезпечення агроєкологічної безпеки розвитку прикордонних територій як інституціонального підґрунтя для розвитку аграрного сектора економіки в контексті його інтеграції в глобальну еколого-економічну систему ЄС. Розроблено методологічний підхід до формування складових системи еколого-економічного розвитку аграрного сектора економіки в умовах транскордонного співробітництва. Удосконалено методичний підхід щодо еколого-економічної оцінки сучасного стану аграрного сектора економіки прикордонних територій в вищезазначених умовах. Сформовано фактори конвергенції розвитку аграрного сектора суміжних регіонів прикордонних територій різних держав у процесі їх економічної інтеграції та транскордонного співробітництва. Науково обґрунтовано системну модель економічного розвитку аграрного сектора на прикордонних територіях для забезпечення майбутньої перспективної еколого-економічної інтеграції регіонів суміжних країн. Сформовано систему принципів прогнозування розвитку аграрного сектора в межах транскордонного співробітництва в контексті агроєкологічного та еколого-безпечного забезпечення його розвитку, національного природокористування й охорони навколишнього природного середовища. Розроблено організаційно-економічний механізм управління розвитком аграрного сектора економіки на суміжних прикордонних територіях в умовах транскордонного співробітництва й обґрунтовано напрями його реалізації.

Шифр НБУВ: РА450802

1.У.484. Економічна ефективність впровадження пасивних сонячних систем для створення необхідного мікроклімату в теплицях / М. О. Тонюк // Агроєкол. журн. — 2020. — № 4. — С. 163-172. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Досліджено механізм впровадження відновлювальних джерел енергії для створення необхідного мікроклімату в теплицях. Організація тепличного господарства та вирощування різних видів сільськогосподарських культур є досить вигідним бізнесом, до того ж, корисним з усіх боків. Існуючі взаємні тепличних господарств і енергозбутових компаній односторонні. Компанії сьогодні прагнуть до підписання договору на енергостачання теплиць на 5 років вперед з урахуванням погодинних лімітів електроенергії. Ці вимоги ставлять тепличні господарства у вкрай важке становище, адже енергоспоживання теплиць сильно залежить від температури навколишнього повітря і погоди, передбачити яку навіть на місяць вперед із високим ступенем ймовірності неможливо. Для рослинницьких підприємств закритого ґрунту пріоритетним є використання відновлюваних джерел енергії. На основі аналізу наукових джерел розглянуто теоретичні основи відновлювальних джерел енергії, узагальнено переваги та недоліки генерації електроенергії з сонячного випромінювання. Вірогідність і обґрунтованість одержаних результатів зумовлено використанням загальнонаукових і спеціальних статистичних методів. У дослідженні поставлено завдання запропонувати й обґрунтувати конструкцію пасивної сонячної системи з теплоаккумуляторами. Обґрунтовано модель теплиці з закритими пасивними сонячними системами й оцінено її економічну ефективність (витрати на впровадження запропонованої комплексної сонячної установки для підприємства агропромислового комплексу покритіються менше, ніж за 3 роки, що підтверджує економічну ефективність її реалізації). Робота є завершеною дослідженням, в якому розглянуто науково-технічне вирішення важливої науково-технічної задачі впровадження відновлювальних джерел енергії в теплицях. Модель теплиці з закритими пасивними сонячними системами є економічно вигідною, тому її доцільно впровадити для створення необхідного мікроклімату в теплицях.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.485. Зміна парадигми державних регуляторних функцій щодо аграрного виробництва в руслі енергетичної концепції С. Подольського / О. М. Могильний // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 69-78. — Бібліогр.: 29 назв. — укр.

Висвітлено наукову спадщину фундатора української наукової школи фізіократів С. Подолінського, умови його життя і творчості, оточення видатними особистостями та як це позначилося на формуванні світоглядних засад та активної громадянської позиції вченого щодо несприйняття колоніального стану України, розшарування суспільства на багатих і бідних, соціальної несправедливості. Розкрито зміст концепт-моделі про сталість сонячної енергії Всесвіту та закономірності в частині нерівномірного розподілу її на земній поверхні внаслідок неоднакових результатів людської праці, що зумовлює деструктивні трансформації екологічних систем і несприятливі кліматичні зміни. Це згубно впливає на життєве середовище, особливо бідних країн, депресивних регіонів і соціально-вразливих верств населення. С. Подолінський на конкретному аналізі статистичних даних Франції, Швеції й Іспанії валового виробництва зернових та інших культур довів, що глобальні проблеми людства не є фатальними, оскільки можливе абсолютне збільшення енергії та її рівномірний розподіл на планеті. З цією метою пропонується подальше нарощування інтегральної продуктивності задіяних людських і природних ресурсів, використання аграрних технологій дружніх до соціо-еколого-кліматичних вимог на основі новітніх досягнень науки й техніки. Обґрунтовано актуальність відкриття С. Подолінського, зокрема, об'єктивну затребуваність радикальної зміни парадигми організаційно-економічного механізму регулювання аграрного виробництва для переходу від переважно хижацької експлуатації природних ресурсів до збалансованого розвитку з використанням конкурентного потенціалу компаній всіх типів власності, розмірів активів і організаційно-правових форм господарювання.

Шифр НБУВ: Ж100860

1.У.486. Інвестиційне забезпечення вітчизняного аграрного виробництва: фактичний стан і реальні потреби / О. В. Довгаль // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 189-194. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Досліджено фактичний обсяг капітальних інвестицій в аграрне виробництво. Встановлено, що, незважаючи на їх стрімке номінальне зростання в національній валюті, реальний обсяг інвестицій, перерахований у валюті США, є недостатнім для забезпечення потреб розширеного відтворення. Зроблено припущення, що головними причинами дефіциту капітальних інвестицій є надмірна інфляція, надмірні бізнес-ризик та невиконання державою своїх зобов'язань. В українській економіці спостерігається позитивна динаміка надходження капітальних інвестицій в аграрний сектор виробництва, номінованих у національній валюті — за період 2010 — 2019 рр. їх середньорічне значення склало 35,4 млрд грн, темп зростання — 120,5 %. Збільшується і їх частка в структурі капітальних інвестицій економіки країни. Обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки, перерахований у більш стійкій валюті (долари США), у звітному 2019 р. був нижчим не лише за показники двох попередніх років, але й за показники 2013 — 2013 рр. Їх середньорічне зростання склало 105,7 %. Середньорічний обсяг капітальних інвестицій в сільське, лісове та рибне господарство України за 2010 — 2019 рр. становить 2,02 млрд дол. США. Така сума є недостатньою, адже лише сільське господарство потребує щорічно не менше 2,9 млрд дол. США інвестицій. Серед джерел фінансування капітальних інвестицій у сільське, лісове та рибне господарство України у звітному періоді понад 90 % припадало на власні кошти підприємств та організацій. Це проблемна ситуація, яка вказує на те, що має місце згортання банківського кредитування інвестиційних потреб аграріїв; держава не виконує своїх зобов'язань щодо підтримки розвитку аграрної економіки; іноземні інвестори, враховуючи надмірні бізнес-ризик, не бажають вкладати кошти у вітчизняне аграрне виробництво. Відновлення довіри до держави, інфляційне таргетування, судової реформи та безкомпромісна боротьба з рейдерством — ключові інструменти поліпшення інвестиційного клімату та збільшення капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки України.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.487. Конкурентоспроможність аграрного сектору в умовах функціонування Зони вільної торгівлі з Європейським Союзом: зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 11 квіт. 2019 р. з нагоди святкування 5-ти річчя каф. глобал. економіки Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України / Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Державне агентство рибного господарства України, Посольство Франції в Україні, «Методично-технологічний центр з аквакультури», бюджетна установа, Міжнародний інноваційний центр, Батумський держ. ун-т ім. Шота Руставелі, Національний інститут економічних досліджень, «Дружба без кордонів», французька асоціація, «Конкурентоспроможність аграрного сектору в умовах функціонування Зони вільної торгівлі з Європейським Союзом», міжнародна науково-практична інтернет-конференція. — Київ: НУБіП України, 2019. — 239 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто звіт про глобальну конкурентоспроможність — інструмент державно-приватного співробітництва. Зазначено організаційно-економічні та інформаційно-маркетингові передумо-

ви механізму державного регулювання розвитку ринку продукції аквакультури. Визначено державну політику регіонального розвитку рибного господарства та аквакультури України в нових умовах функціонування національної економіки. Визначено механізми регулювання рибальства та аквакультури. Охарактеризовано сучасну політику ціноутворення на продукцію рибного господарства та аквакультури. Наведено особливості управління орендними земельними відносинами в аграрному секторі.

Шифр НБУВ: ВА850600

1.У.488. Концептуальні аспекти підвищення енергоефективності агропромислового комплексу в умовах сталого розвитку / О. І. Дребот, О. О. Бендасюк, М. Я. Височанська, А. Л. Шавінська // Агрокол. журн. — 2021. — № 1. — С. 182-188. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Визначено та проаналізовано актуальність становлення нових енергетичних можливостей для агропромислового комплексу (АПК), що надасть змогу стабілізувати споживання енергії. Проаналізовано та досліджено теоретико-методологічні основи організаційно-економічних аспектів реалізації біоенергетичного потенціалу аграрного сектору економіки. Оцінено можливості виробництва біопалива та енергетики, можливість використання різних видів локальних джерел енергії для енергозабезпечення. Проаналізовано стан, тенденції та стратегію розвитку енергетичного комплексу, виконано прогнозу оцінку енергетичної можливості впровадження нових етапів застосування відновлювальних джерел енергетики в сільському господарстві. Проведено аналіз сучасного стану енергетичного балансу аграрного сектору та визначено актуальні питання недосконалої процесу виробництва біоенергетики й ВДЕ. Запропоновано способи підвищення економічної ефективності впровадження енергозбереження способом збільшення потужностей біогенерації енергетики, на базі локальних джерел енергії, враховуючи економію грошей при їх використанні, а також одержання додаткових коштів від продажу електричної енергії за зеленим тарифом. Рекомендовано вдосконалити та погодити виробництво сировини для біопаливної енергетики й запровадити контроль звітності суб'єктів господарювання.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.489. Матеріально-технічне забезпечення та ринки матеріально-технічних ресурсів і послуг в аграрному секторі економіки: монографія / О. В. Захарчук, М. Г. Михайлов, Я. Ф. Навроцький, М. М. Могилова, Т. В. Мацібора, О. В. Вишневецька, Р. Р. Марков; Національна академія аграрних наук України, ННЦ «Інститут аграрної економіки». — Київ: ІАЕ, 2021. — 373 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 342-361. — укр.

Опрацьовано теоретичні й методичні засади та надано практичні рекомендації з матеріально-технічного забезпечення сільського господарства України, що передбачують основні напрями забезпечення відтворення й оновлення матеріально-технічної бази, підвищення рівня техніко-технологічного оснащення аграрного виробництва, своєчасного і у повному обсязі забезпечення аграрних підприємств паливно-енергетичними та іншими ресурсами. Здійснено аналіз та визначено перспективи розвитку ринків матеріально-технічних ресурсів. Викладено порядок і методичні підходи щодо оцінки майна, рекомендації з оцінки матеріальних та земельних ресурсів сільського господарства, оцінки вартості насіння і садивного матеріалу як об'єкта інтелектуальної власності. Оцінено сучасний рівень інноваційно-інвестиційного розвитку матеріально-технічної бази аграрних підприємств. Розглянуто сучасний стан та перспективи модернізації ринків матеріально-технічних ресурсів. Визначено перспективні напрями розвитку матеріально-технічної бази аграрного виробництва.

Шифр НБУВ: ВА850754

1.У.490. Мікрофінансування аграрного виробництва: монографія / Ю. О. Лупенко, С. В. Андрос, Л. Д. Тулуш, Л. В. Забуранна, І. С. Вдовенко, Ю. В. Пасічник, О. Г. Старинець, О. Д. Радченко; ред.: Ю. О. Лупенко, С. В. Андрос; Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». — Київ: ННЦ «ІАЕ», 2020. — 309 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 272-290. — укр.

Науково обґрунтовано теоретичні та методологічні засади мікрофінансування як специфічної форми кредитування аграрного виробництва. Базовою ідеєю монографії є стратегічні орієнтири розвитку мікрофінансування аграрного виробництва в українському бізнес-середовищі. Проаналізовано та здійснено комплексну оцінку стану мікрофінансування аграрного виробництва в Україні. Запропоновано регулювання подальшого розвитку аграрного виробництва у сфері мікрофінансування. Розглянуто методологічний інструментарій мікрофінансових організацій у західній практиці в контексті його адаптації до аграрного виробництва в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850760

1.У.491. Прогнозування цін на сільськогосподарську продукцію інструментами біржового ринку: монографія / Ю. А. Дяченко; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Київ: Ямчинський О. В., 2020. — 200 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 175-188. — укр.

Обґрунтовано теоретичні, методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо формування й розвитку механізмів прогнозування цін на сільськогосподарську продукцію інструментами біржового ринку, що надало змогу правильно оцінити та сформулювати методичний інструментарій його забезпечення у контексті державної управлінської політики в галузі сільського господарства. Здійснено аналіз біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією на вітчизняних та світових біржах. Визначено основні засади посередницької діяльності на біржовому аграрному ринку. Розкрито причинно-наслідковий зв'язок основних чинників, що стримують розвиток вітчизняного біржового аграрного ринку. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення реалізації організаційних заходів на біржовому аграрному ринку і визначено концепцію стратегічного розвитку діяльності Аграрної біржі на ньому.

Шифр НБУВ: ВА849911

1.У.492. Регіональна інвестиційна політика розвитку сільськогосподарства України: теорія, методологія, практика: монографія / Л. В. Боровік. — Херсон: Айлант, 2019. — 291 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 261-291. — укр.

Досліджено теорію, методологію й практику формування та реалізації інвестиційної політики розвитку сільського господарства України. Визначено пріоритети, принципи, критерії й закономірності ефективності інвестиційної політики розвитку сільського господарства України. Оцінено економічний, соціальний та екологічний стан галузі, виявлено закономірності формування інвестиційного потоку й використання інвестиційного потенціалу у аграрному секторі економіки. Розкрито місце і роль господарств населення у розвитку аграрної галузі та вплив екологічних чинників на інвестиційну привабливість аграрного сектору. Удосконалено механізм управління інвестиційними ресурсами, оцінено ефективність інвестиційної політики розвитку сільського господарства України та визначено концептуальні засади її розвитку.

Шифр НБУВ: ВА851496

1.У.493. Симбіоз ціннісних відносин на ринку овочів та фруктів: засади, тренди, механізм формування: монографія / Н. Я. Рожко; нац. ун-т водного господарства та природоохористування. — Рівне: Галич-Прес: Король І. В., 2020. — 231 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 188-216. — укр.

Викладено методологічні засади формування симбіозу ціннісних відносин на ринку овочів та фруктів. Розкрито концепцію цінності товару у формуванні відносин на ринку товарів. Проведено дослідження поведінки стейкхолдерів на ринку фруктів та овочів в умовах істотних ендогенних змін. Обґрунтовано раціональну та ірраціональну поведінку стейкхолдерів в умовах когнітивного розвитку. Здійснено формалізацію відносин та механізми формування поведінки контрагентів на ринку фруктів та овочів.

Шифр НБУВ: ВА850605

1.У.494. Соціальні складові в системі управління безпекою агроутворень / В. К. Антошкін // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 50-54. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

За результатами дослідження було виявлено необхідність посилення соціальної складової економічної політики, яка здатна істотно знизити соціальні ризики і підвищити економічну безпеку регіонів.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.495. Стратегія розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / І. І. Каліна; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено понятійно-категоріальний апарат розвитку соціально-економічних систем. Вивчено підходи до розуміння поняття «розвиток соціально-економічних систем в умовах цифровізації», систематизовано принципи розвитку соціально-економічних систем в умовах цифровізації, загальні та системні принципи розвитку доповнено принципами розвитку в умовах цифровізації. Проведено аналіз існуючих парадигм у сфері розвитку аграрного сектору та сформовано парадигму розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації. Розроблено методологію дослідження розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації, яку органічно вписано до загальної концепції розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації, що забезпечує комплексне стратегічне бачення та визначення суті, спрямованості, змісту, характеру розвитку аграрного сектору. Здійснено діагностування сучасного стану аграрного сектору в умовах цифровізації. На основі проведеного аналітичного оцінювання результатів функціонування аграрного сектору запропоновано підхід до оцінки розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації, що передбачає формування переліку показників оцінки з їх розподілом за складовими розвитку та побудовано матрицю чутливості складових розвитку аграрного сектору до цифровізації. Проведено оцінювання розвитку аграрного сектору за складовими та здійснено розрахунок показника цифровізації та узагальнюючих індикаторів розвитку за кожною складовою. Обґрунтовано методичний підхід до встановлення детермінантів цифровізації аграрного сектору. Розроблено нейромережову модель зв'язку між цифровізацією та її детермінантами, складовими розвитку аграрного

сектора. Сформовано методичний підхід до визначення характеру розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації. Запропоновано виділяти відповідно до реакції аграрного сектору на процеси цифровізації наступні види характеру розвитку, пасивний, індиферентний, толерантний та активно-орієнтований характер розвитку аграрного сектору. Запропоновано підхід до вибору стратегії розвитку аграрного сектору, сформовано й обґрунтовано сценарії розвитку, здійснено прогнозування узагальнюючих індикаторів розвитку аграрного сектору та показників цифровізації, а також наслідків цифровізації. Доведено, що за умови реалізації розробленої Стратегії розвитку та SMART-сценарію розвитку аграрного сектору в умовах цифровізації буде забезпечено зростання валової доданої вартості, створеної в аграрному секторі, більше ніж на 20 %.

Шифр НБУВ: РА447054

1.У.496. Управління інноваційно-інвестиційним потенціалом конкурентоспроможності суб'єктів аграрного бізнесу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / В. М. Невмержицький; Львівський національний аграрний університет. — Львів, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано архітектоніку механізму управління потенціалом конкурентоспроможності в інноваційно-інвестиційному розвитку САБ. Ідентифіковано пріоритетні конкурентні стратегії цих суб'єктів. Обґрунтовано архітектоніку механізму управління інноваційно-інвестиційним потенціалом конкурентоспроможності САБ, в основі якої лежить поєднання інструментів управління з окремими засобами, процедурами та функціями забезпечення поступального та конкурентоспроможного розвитку в контексті досягнення цілей останнього з одночасною інтеграцією в системи менеджменту підприємств-САБ засобів діагностики потенціалу конкурентоспроможності на засадах ідентифікації його внутрішніх і зовнішніх компонентів, а також раціоналізації вибору стратегічних альтернатив розвитку та генерування імплементації відповідних конкурентних стратегій. Ідентифіковано значення інноваційно-інвестиційного інструментарію в генеруванні та імплементації конкурентних стратегій підприємства, які ґрунтуються на створенні та реалізації стійких конкурентних переваг за рахунок впровадження виробничих, комерційних і управлінських інновацій, орієнтації інвестиційної діяльності на їх впровадження та інвестування ресурсів у реалізацію проектів зниження рівня витрат та підвищення результатів виробництва та реалізації продукції підприємства. Виконано ідентифікацію пріоритетних напрямів інноваційно-інвестиційної діяльності САБ шляхом формалізації її орієнтованості на підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств-товаровиробників та їх продукції. Це надало змогу окреслити такі основні напрями: нарощування обсягів виробництва; повноцінна реалізація біологічного потенціалу сільськогосподарських рослин і тварин у виробничих умовах; покращення стану ґрунтів; розвиток соціальної інфраструктури; активізація залучення інтеграційних інструментів. Розвинуто наукове тлумачення сутнісно-змістового наповнення дефініції «конкурентна перевага», яке доцільно розглядати через призму реалізації конкурентного потенціалу підприємства в певних умовах ринкового позиціонування його продукції та визначати, як сукупність ознак та властивостей пропозиції продукції підприємства, яка надає змогу йому досягати співставних з конкурентами або більших, ніж у конкурентів, економічних результатів виробництва та реалізації.

Шифр НБУВ: РА450324

1.У.497. Фінансово-кредитне забезпечення аграрної сфери економіки України / Н. В. Рунчева // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 122-126. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Наведено результати дослідження щодо фінансово-кредитного забезпечення аграрної сфери економіки України. Надано особливості фінансування та кредитування підприємств малого та середнього бізнесу, обґрунтовано систему кредитних інструментів у контексті макро- і мікрорівня розвитку аграрного бізнесу.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.498. Формування та роль бізнесових мереж в агропродовольчому секторі / Л. Л. Кірова, Л. І. Міхов // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 41-46. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Проаналізовано економічний стан агропродовольчого сектору (АПС) України. Виокремлено проблеми зміцнення співпраці в АПС, розглянуто чинники, які традиційно впливають на процес розвитку співпраці в аграрному секторі та формування і роль ефективних бізнесових мереж. Обґрунтовано конкурентну потужність і цінність бізнесових мереж в різних секторах економіки, особливо територіально обкреслених, тобто кластерів.

Шифр НБУВ: Ж73543

Див. також: 1.С.5, 1.У.168, 1.У.293, 1.У.612

Земельні фонди та їх використання

1.У.499. Землеустрій: організація та впорядкування сільськогосподарських угідь: навч. посіб. / Р. М. Ступень, Г. М. Дудич, Л. В. Дудич; Львівський національний аграрний

університет. — Львів: Галиц. видав. спілка, 2020. — 243 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 241-243. — укр.

Викладено теоретичні основи організації та впорядкування сільськогосподарських територій. Розкрито зміст організації та впорядкування сільськогосподарських угідь. Розглянуто елементи впорядкування території сівозмін, багаторічних насаджень, культурних пасовищ, сінокосів. Описано перенесення в природу елементів проекту, визначення еколого-економічної та соціальної ефективності заходів із землеустрою. Розглянуто територіальні особливості організації та впорядкування сільськогосподарських угідь.

Шифр НБУВ: ВА851515

1.У.500. Планування землекористування сільських територій в умовах обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.06 / Л. П. Пендзей; Львівський національний аграрний університет. — Львів, 2021. — 20, [1] с.: рис., табл. — укр.

Проведено комплексні дослідження теоретичних, методичних та практичних положень, які стосуються планування землекористування сільських територій в умовах обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Розкрито суть землепорядного територіального планування землекористування. Розроблено логічно-сміслову модель інституційного процесу землепорядного планування розвитку землекористування територіальних громад. Проаналізовано тенденції розвитку землекористування сільських територій в умовах нових земельних відносин. Визначено комплекс землепорядно-правових заходів щодо планування розвитку сільськогосподарського землекористування та напрямки екологізації землекористування на основі оцінки фактичних нормативних екологічних параметрів, з узгодженням еколого-економічних інтересів в межах територіальної громади. Удосконалено методичний підхід для визначення альтернативних типів збалансованого розвитку землекористування об'єднаної територіальної громади, із застосуванням методу аналізу ієрархії.

Шифр НБУВ: РА450323

1.У.501. Стан і перспектива розвитку еколого-економічної інтегрованості землекористування в агросфері / Д. С. Добряк, О. І. Дребот, П. П. Мельник, Л. І. Сахарнацька // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 5-23. — Бібліогр.: 21 назв. — укр.

Висвітлено суть поняття інтегрованості взагалі і конкретно землекористування в агросфері. Обґрунтовано всебічний аналіз екологічного й економічного стану землекористування в сільськогосподарському виробництві, використання й охорони земельних ресурсів, акцентовано, що у процесі здійснення Земельної реформи в Україні відбулися суттєві трансформації у формах власності на землю та формах господарювання. Земля ж, виробничий ресурс, набула економічної, бонітетної та грошової оцінки. Земельні ділянки, крім державної власності, набули комунальної та приватної власності. Незважаючи на вказані трансформації, якість земельних ресурсів погіршується, що досить чітко видно на основі динаміки вмісту гумусу (основного ресурсного потенціалу) більш ніж за 100 останніх років, наявність значних плям деградованих земель у складі орних, що негативно впливає на навколишнє середовище, в тому числі і життєдіяльність. Висвітлено також суть і структуру агросфери в сучасних умовах, важливу складову є агроландшафти, які динамічно втрачають екологічну стабільність у результаті нерационального використання земельних ресурсів, не дотримуючись створення важливого фітосанітарного заходу по їх охороні. Увагу приділено формуванню незалежного землекористування сімейних фермерських господарств, господарств на приватно-орендних відносинах та інших з приводу їх інтегрованості щодо суспільного виробництва. Передусім, це стосується дрібних сімейних господарств, які виробляють товарну продукцію, але є не конкурентоспроможними завдяки повній механізації виробничих процесів хоча і надають відповідний вклад у продовольче забезпечення держави.

Шифр НБУВ: Ж100860

Див. також: 1.У.209

Економіка сільськогосподарського підприємства

1.У.502. Визначення рівня зрілості системи управління бізнес-процесами на прикладі агропромислового підприємства / Д. Ван // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 446-454. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Мета роботи — визначення рівня зрілості системи управління бізнес-процесами агропромислового підприємства. Визначено існуючі поширені підходи до оцінки зрілості системи управління бізнес-процесами, встановлено їх визначальні риси. Дане визначення зрілості системи управління бізнес-процесами підприємства. Детально описано особливості моделі зрілості процесів і підприємства (РЕММ), розробленої М. Хаммером. Охарактеризовано чотири рівні бізнес-процесів, які формують систему за моделлю М. Хаммера. Встановлено аспекти та напрямки дослідження зрілості системи управління бізнес-процесами підприєм-

ства за моделлю РЕММ М. Хаммера. Наведено шкалу оцінки рівня зрілості системи управління бізнес-процесами підприємства за окремими критеріями. Описано процедуру оцінки рівня зрілості системи управління бізнес-процесами досліджуваного підприємства та наведено шкалу, яка допомагає встановити поточний рівень зрілості системи від дуже низького до дуже високого (взагалі визначено п'ять таких рівнів). Наведено опис рівнів бізнес-процесів за моделлю РЕММ у розрізі аспектів Проектування, Виконавці, Власник процесу, інфраструктура та Показники. За кожним аспектом проведено оцінку системи управління бізнес-процесами досліджуваного підприємства. Наведено її результати як за окремим напрямком, так і за кожним аспектом оцінки зрілості системи управління бізнес-процесами даного підприємства. За кожним аспектом оцінки зрілості системи визначено характерні особливості, відзначено основні недоліки та досягнення. На основі визначених оцінок системи управління бізнес-процесами досліджуваного підприємства за окремими аспектами розраховано оцінку зрілості системи управління бізнес-процесами даного підприємства, а також визначено її поточний рівень. Для виявлення найбільш проблемних сфер у системі управління бізнес-процесами існуючий рівень зрілості системи зображений за допомогою пелюсткової діаграми. Визначено основні напрямки подальшого вдосконалення існуючої системи.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.503. Застосування комплексних сонячних установок для енергозабезпечення підприємств агропромислового комплексу України / М. О. Тонюк // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 50-59. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Висвітлено тенденції впровадження комплексних сонячних установок у сфері агропромислового виробництва, виокремлено основні завдання енергозабезпечення та енергозбереження в діяльності сільськогосподарських підприємств. Предмет дослідження — теоретичні, методичні та прикладні аспекти забезпечення енергоресурсами процесів виробництва сільськогосподарської продукції. Мета дослідження — обґрунтування доцільності застосування саме комплексних сонячних установок для енергозабезпечення підприємств агропромислового комплексу (АПК). Методичною основою дослідження стала система загальнонаукових і спеціальних методів, що включають діалектичний метод наукового пізнання, системне опрацювання розробок вітчизняних і зарубіжних дослідників, сучасної економічної теорії, теорії менеджменту, організації та систем, еволюційної теорії фірми, теорії інформації і комунікації. Під час систематизації теоретичних основ застосування комплексних сонячних установок використовувався метод наукової абстракції, за визначення особливостей застосування комплексних сонячних установок в АПК України використано метод системно-структурного аналізу, під час дослідження проблем застосування комплексних сонячних установок в АПК України використано метод логічного узагальнення, а методи аналізу, синтезу й графічний застосовувався для розробки організаційних заходів використання комплексних сонячних установок в АПК. В публікації визначено основні проблеми енергозабезпечення, без усунення яких сільськогосподарські споживачі, підключені до централізованої системи електропостачання, будуть суттєво втрачати прибутки від власної діяльності. Запропоновано способи підвищення ефективності використання сонячних установок, серед яких: розробка прогресивних технологій виготовлення комплексних сонячних установок, спрямованих на зменшення їх вартості та збільшення коефіцієнта корисної дії (ккд); використання концентраторів сонячного випромінювання; застосування систем стеження за Сонцем. Розраховано економічні показники використання комплексних сонячних установок в АПК. Наведено результати розрахунку економічної ефективності застосування систем сонячних установок для електропостачання агропромислових підприємств.

Шифр НБУВ: Ж100860

1.У.504. Земельно-ресурсний потенціал країни як основа розвитку органічного землеробства / О. М. Чумаченко, А. А. Висідалко, А. В. Дзюбенко // Агрокол. журн. — 2020. — № 4. — С. 144-152. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Сьогодні спостерігається тенденція до погіршення якості ґрунтів: зниження рівня гумусу, підвищення їх кислотності, погіршення балансу поживних речовин у ґрунтах тощо. Тому, перехід до органічного виробництва є однією з необхідних умов для покращання якісного стану сільськогосподарських угідь і вирішення проблем раціонального використання земельно-ресурсного потенціалу. Розглянуто особливості вирощування органічної продукції товаровиробниками в умовах оренди земель сільськогосподарського призначення, що сприяє створенню оптимального середовища для розвитку органічного руху та забезпечує продовольчу безпеку населення. Розкрито основні тенденції розвитку органічного агропромисловництва в європейських країнах, як альтернативну модель ведення сільського господарства у контексті поліпшення якості природної родючості ґрунтів, розширення виробництва органічної продукції для повноцінного і безпечного здорового харчування людей та збереження довкілля. Проаналізовано поточний стан органічного виробництва та визначено перспективи його розвитку в країнах ЄС. Порівняльний аналіз

темплів змін кількості іноземних сертифікованих органічних підприємств за досліджуваній період показав, що їх чисельність зросла майже в 7 разів, а показник середнього розміру органічного господарства стрімко знизився більш як утричі. Досліджено ставлення сільськогосподарських підприємств до органічної продукції. Перехід сільськогосподарських товаровиробників на органічні методи господарювання можливий лише за умов усвідомлення переваг органічного виробництва у порівнянні з традиційним. Тому питання підвищення ефективності виробництва органічної продукції залишаються актуальними і потребують подальших досліджень. Також розглянуто проблеми, які в умовах реформування земельних відносин стримують розвиток органічного виробництва. Розглянуто питання ефективного використання потенціалу земель сільськогосподарського призначення аграрних підприємств. Проаналізовано проблеми впливу економічного й екологічного характеру на земельно-ресурсний потенціал, чинники, які негативно впливають на якість і родючість землі. Встановлено, що подальші дослідження мають бути спрямовані на вивчення можливостей використання світового досвіду органічного землеробства для розробки комплексних програм із метою стимулювання тих сфер і напрямів аграрної діяльності, які розвиваються на міжнародному рівні й забезпечують споживчі потреби населення і захист та відновлення навколишнього природного середовища.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.505. Інституціональне середовище інклюзивного розвитку агрохолдингів / О. І. Павлов, С. М. Дідух, В. Д. Барвіненко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 183-188. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Започаткована у 2015 р. реформа децентралізації влади та управління призвела до формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та утворення нових районів як відповідних ланок адміністративно-територіального устрою країни. Подальший успіх у розвитку цих соціально-просторових утворень агломеративного типу залежатиме від їх економічної спроможності та самодостатності. Вирішення цього важливого суспільного завдання значною мірою є похідним від ефективності функціонування суб'єктів господарювання та їх соціальної відповідальності щодо розширення продуктивної зайнятості економічно активного населення, доступу всіх його верств до створених суспільних благ. Ключову роль у цьому процесі мають відігравати великі агропродовольчі компанії холдингового типу. З огляду на це визначено мету дослідження, яка полягає в обґрунтуванні основоположної ролі інституціонального середовища в інклюзивному розвитку агрохолдингів. Відповідно до мети дослідження сформульовано такі завдання: визначити суть поняття інституціонального середовища як системи та проаналізувати його сучасний стан; розкрити зміст комплексного підходу до формування середовища інклюзивного розвитку агрохолдингів; виявити потенціал інклюзивного розвитку агрохолдингів. Для реалізації мети та завдань дослідження застосовано міждисциплінарну методологію, а саме — системний, синергетичний, інституціональний, політичний, економічний, соціальний підходи, методи синтезу й аналізу, дедукції та індукції, SWOT-аналізу, порівняння, аналогій, статистичні та соціологічні дослідження. Інформаційну базу дослідження склали наукові здобутки вітчизняних і зарубіжних учених, дані державної статистики, матеріали із мережі Інтернет, власні спостереження авторів. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в обґрунтуванні концепту «система інституціонального середовища» як платформи інклюзивного розвитку агрохолдингів. Наукові положення, висновки та рекомендації, що випливають з проведеного дослідження, можуть бути використані суб'єктами господарювання, ОТГ, районами у формуванні інклюзії добробуту.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.506. Комплексна економічна оцінка функцій земель для ведення органічного виробництва / О. В. Крохтяк, С. Я. Ольхович, О. І. Гринюк, О. Л. Головіна // Агрокол. журн. — 2020. — № 4. — С. 153-162. — Бібліогр.: 22 назв. — укр.

Здійснено оцінку функцій земель сільськогосподарського призначення для ведення органічного виробництва на прикладі Львівської обл. Здійснено аналіз щодо придатності земель для ведення органічного господарства за вмістом гумусу: азоту, що легко гідролізується; за вмістом рухомих сполук фосфору за методом Чирікова; за вмістом рухомих сполук калію за методом Чирікова у Соколяському, Кам'янка-Бузькому, Сімбірському, Радехівському, Пустомитівському районах області. Встановлено, що площі придатних земель за вмістом гумусу у досліджуваних районах становить 12 782,0 га; за вмістом азоту, що легко гідролізується — 5 790,303; за вмістом рухомих сполук фосфору — 7 829,655; за вмістом рухомих сполук калію — 10 342,428 га і у цих районах цілком можливо запроваджувати органічне сільськогосподарське виробництво. Встановлено, що цей аналіз є неповним. Представлено схему-алгоритм ідентифікації чинників впливу на формування економічної оцінки функцій земель для ведення органічного виробництва, відповідно до якої оцінку функцій земель для ведення органічного виробництва слід здійснювати: через призму ідентифікації трьох груп

чинників впливу на оцінку; на кожному етапі запровадження цього процесу (етап до запровадження, перехідний етап, етап запровадження); виявлення ключових показників, які надають змогу покращити оцінку функцій земель для ведення органічного виробництва, вирахування інтегрального показника оцінки. Цей показник запропоновано визначати як суму одержаних бінарних характеристик за i -тою ($i = 1/k$) характеристикою оцінки функцій земель для ведення органічного виробництва, що може бути зумовлена n -м екологічним, економічним чи соціальним чинником впливу на формування адекватної оцінки функцій земель для ведення органічного господарства на визначеному етапі запровадження цього процесу. Запропонований підхід надає змогу здійснити деталізований аналіз функцій земель для ведення органічного виробництва та встановити ступінь їх впливу на результативність самої оцінки функцій земель.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.507. Механізм впровадження системи управління витратами на підприємствах агропромислового виробництва / В. А. Москаленко // Агрокол. журн. — 2021. — № 1. — С. 196-205. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Висвітлено ключові проблеми ефективного управління витратами в підприємствах агропромислового комплексу (АПК). Наведено концептуальну модель ефективної взаємодії елементів системи управління витратами та обґрунтовано алгоритм впровадження системи управління витратами в підприємствах АПК. Розкрито специфіку організації управлінського обліку, як ключового елементу системи управління витратами в сільськогосподарських підприємствах і наведено оптимальну систему рахунків управлінського обліку та їх взаємодію з рахунками класичного управлінського обліку. Висвітлено питання розробки внутрішніх стандартів системи управління витратами в сільськогосподарських підприємствах та концепцію обліку витрат за центрами відповідальності. Завданням такого обліку виступає не стільки контроль, як допомога в організації самоконтролю управління. Тому, головна мета обліку за центрами відповідальності — допомога управлінському персоналу різних рівнів у складанні звітів про виконання бюджетів (планів, програм, проектів) та оцінюванні результатів діяльності. Звернено увагу на важливість класифікації витрат підприємств АПК як для оцінки запасів та визначення фінансового результату, так і для прийняття управлінських рішень та контролю. Увагу приділено особливостям калькуляції собівартості сільськогосподарської продукції, як одному із факторів ефективності виробництва. Підкреслено важливість налагодження системи бюджетування та контролю виконання бюджетів. Зазначено, що процес управління витратами зводиться до таких основних видів аналітичної роботи, як виділення центрів відповідальності, класифікація витрат, організація обліку, планування витрат та калькуляція собівартості продукції.

Шифр НБУВ: Ж23660

1.У.508. Органічне виробництво і продовольча безпека: [матеріали доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. «Органічне виробництво і продовольча безпека»] / ред.: О. Скидан, Ю. Раманукас, Л. Романчук, А. Бойко, В. Кочурко; Поліський нац. ун-т, Федерація органічного руху України, «Полісся Органік», Поліський центр органічного виробництва, Міжнародна науково-практична конференція «Органічне виробництво і продовольча безпека», Німецько-український проект «Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства». — Житомир: Поліс. нац. ун-т, 2020. — 411 с.: рис., табл. — укр.

Підтримано в межах німецько-українського проекту «Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства» (2016 — 2020), що впроваджується компаніями AFC Consultants International GmbH (Нонн, Німеччина) та IAK Agrar Consulting GmbH (Лейпціг, Німеччина) за підтримки Федерального міністерства продовольства та сільського господарства Німеччини. Надано оцінку енергетичної та екологічної безпеки агроекосистем органічного виробництва. Визначено екологічні переваги органічного виробництва за умов сучасних вимог суспільства. Розглянуто питання безпечної утилізації відновної біомаси населених пунктів України. Зазначено інституціональні засади регулювання органічного сільського господарства: європейська практика. Доведено ефективність використання рідких комплексних добрив в органічній технології вирощування пелюшко-вівсяної суміші.

Шифр НБУВ: ВА851512

1.У.509. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах обліку, оцінки й моделювання її складових та індикаторів / С. В. Коваль, К. Г. Шахман // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 27-33. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Предмет дослідження — теоретичні, методичні засади й практичні пропозиції щодо підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах удосконалення обліку, оцінки й моделювання її складових. Мета роботи — обґрунтування підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств та управління нею шляхом удосконалення обліку, оцінки та моделювання її кількісних показників та індикаторів. Методологічна основа — фундаментальні положення економічної теорії,

економіки підприємств і бухгалтерського обліку; праці провідних науковців з проблем конкурентоспроможності; нормативно-законодавчі акти з різних аспектів розвитку аграрних підприємств та ринків. Використано методи історичний, монографічний, системно-структурного аналізу і синтезу, рейтингових оцінок та ранжування, бухгалтерського обліку, модель конкурентного простору. Узагальнено зміст, виявлено проблеми оцінки конкурентоспроможності аграрних підприємств та запропоновано алгоритм підвищення їх конкурентоспроможності на основі моделі конкурентного простору, з вимірюванням ринкової частки, фінансово-економічної стійкості й конкурентоспроможності продукції агробізнесу, а також залучення плану маркетингу. Одержані результати доцільно використовувати в управлінні підприємствами агробізнесу; у навчальному процесі факультетів економіки та менеджменту закладів вищої освіти. Висновки: управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських формувань ґрунтується на оцінці конкурентоспроможності підприємств, її чинників, факторів та вдосконаленні обліку цих факторів. Це надає змогу використовувати в управлінні трьохфакторну модель конкурентного простору на основі індикаторів: рівень конкурентоспроможності продукції; фінансово-економічна стійкість; величина ринкової частки. Запорукою підвищення конкурентоспроможності агроутворень, залежно від обраних стратегій функціонування в ринковому просторі, названо: інновації, відповідність спеціалізації і плани маркетингу.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.510. Розвиток механізмів залучення та захисту інвестицій з метою формування фінансово-економічної та продовольчої безпеки в системі менеджменту агроферми / М. М. Ігнатенко // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 74-78. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Виявлено особливості формування та розвитку інвестиційного забезпечення підприємств агроферми. Визначено його проблеми й тенденції розвитку. Ідентифіковано їх взаємозв'язок із продовольчою та фінансово-економічною безпекою агроформувань. Обґрунтовано механізми імплементації у систему їх менеджменту. Це надасть змогу збільшити обсяги інвестицій, безпеку функціонування та конкурентоспроможність розвитку агроформувань.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.511. Удосконалення та розвиток механізмів управління персоналом аграрних підприємств / В. І. Білоус // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 20-27. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Предмет дослідження — теоретичні засади та практичні пропозиції щодо удосконалення механізмів управління персоналом аграрних підприємств. Мета роботи — виявлення проблем формування та роботи персоналу аграрних підприємств і обґрунтування напрямів розвитку й удосконалення механізмів його управління. Методологічною основою роботи є історичний, монографічний, системно-структурного аналізу і синтезу, статистико-економічний, проблемно-цільовий. Основними результатами є розроблені заходи з удосконалення й напрями розвитку механізмів управління персоналом аграрних підприємств: інституційного, організаційно-економічного, стимулювання й мотивації. Запропоновано в якості нового механізму, який втілює елементи попередніх використовувати єйчар-менеджмент. Галузь застосування результатів. У навчальних закладах вищої освіти, в управлінні персоналом аграрних підприємств. Висновки: основними механізмами управління персоналом аграрних підприємств є інституційний, організаційно-економічний, стимулювання й мотивації. Інституційний являє собою сукупність інститутів як установ, закладів, організацій й нормативно-законодавчих актів щодо регулювання соціально-трудових відносин, ринку праці і зайнятості, а також інституцій як науково-методологічних, методичних розробок та пояснень до них. Організаційно-економічний механізм являє собою сукупність методів і форм організації праці і робочих місць, а також фінансово-економічних чинників та інструментів регулювання персоналу. Останні проявляються у заробітній платі, акціях, дивідендах, нарахуваннях, інших видах фінансового регулювання. Нарешті, вагоме значення має механізм стимулювання й мотивації працівників.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.512. Формування конкурентоспроможності аграрних підприємств на засадах фінансово-економічної стійкості та безпеки / Л. О. Мармуль, Л. Ю. Леваєва, В. В. Посполіт // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 33-39. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Предмет дослідження — теоретико-методичні та практичні аспекти формування й забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств з урахуванням рівнів, динаміки та інших особливостей їх фінансово-економічної стійкості та економічної безпеки. Мета роботи — обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних напрямків підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств на засадах їх фінансово-економічної стійкості та безпеки. Методологічною основою роботи є загальнометодологічні підходи, а саме: діалек-

тичний, історичний, монографічний, системно-структурного аналізу і синтезу до вивчення економічних явищ і процесів. Використано законодавчі й нормативно-правові акти з питань розвитку та формування конкурентоспроможності аграрних підприємств, їх фінансово-економічної стійкості та безпеки; наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теорії й практики забезпечення конкурентоспроможності як однієї з основних категорій ринкового механізму та управління в сільському господарстві; аналітичні й статистичні матеріали Державної служби статистики. Визначено, що провідне значення у забезпеченні конкурентоспроможності аграрних підприємств мають конкурентні переваги, а також фінансово-економічна стійкість та економічна безпека. Визначено чинники та складові забезпечення останніх. Запропоновано комплекс заходів щодо підвищення фінансово-економічної стійкості, забезпечення економічної безпеки як підґрунтя стабільної конкурентоспроможності й запоруки її зростання на перспективу. Галузі застосування результатів: в управлінні аграрних підприємств, у навчальному процесі закладів вищої освіти при підготовці фахівців з економіки та менеджменту. Висновки: визначено, що найбільш суттєвою особливістю теорії й практики функціонування підприємств сільського зеленого туризму у європейських країнах є розширення їх функцій з суто бізнесових до більш суцільно необхідних та значимих — як інструментів збереження та відтворення сільських територій, у т. ч. депресивних.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.513. Формування та вдосконалення галузевої структури сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. А. Богданович; Житомирський національний агрокологічний університет. — Житомир, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено теоретико-методичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо формування та вдосконалення галузевої структури сільськогосподарських підприємств. Сформовано методичний підхід до визначення впливу кількості культур у сівозміні та сталості використання посівних площ на рівень ефективності виробництва. Визначено особливості впливу факторів розміру підприємства на формування галузевої структури. Оцінено вплив рівня спеціалізації та природно-кліматичних факторів на формування ефективності виробництва. Обґрунтовано параметри ефективності діяльності підприємств залежно від питомої ваги тваринництва у структурі товарної продукції. Здійснено оптимізацію галузевої структури сільгоспідприємств, виходячи з технологічних умов виробництва, максимізації прибутку та принципів раціонального землекористування.

Шифр НБУВ: РА44453

1.У.514. Improving of the level of financial and economic security management at agricultural sector enterprises / М. Kravchenko, О. Izhboldina, О. Karamushka // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 56-62. — Бібліогр.: 7 назв. — англ.

Висвітлено теоретичні засади з організації економічних заходів щодо підвищення рівня управління економічною стійкістю та ефективністю підприємств органічного бджільництва в аграрному секторі. Сформовано організаційний механізм взаємодії по ланці «виробництво-переробка» з виділенням трьох типів модельних підприємств. Обґрунтовано об'єднання підприємств бджільництва на основі кооперації та з використанням інтегрованих систем в напрямку створення високоефективних великих бджоло пасік. Основними економічними, організаційними та технологічними пріоритетами конкурентоспроможного виробництва бджіл, характерними для аграрного сектора, є вдосконалення технології виробництва підприємств бджільництва. Втрати у бджільництві за роки реформ пов'язані з ліквідацією більшості спеціалізованих господарств з виробництва бджільництва між ферми та частково внесення добрив, незадовільним станом більшості ферм, що залишилися, розпадом міжгосподарських бджільницьких об'єднань, а також великих пасік та бджільницьких ферм, різким падіння приладів та обладнання для бджільництва, послаблення агрозооветеринарної служби пасік через брак належного фінансування тощо. Це відкриває перспективи для розвитку бджільницьких підприємств України. Ключовими питаннями на майбутнє є впровадження сучасних технологій на підприємствах бджільництва та виробництві чистих продуктів бджільництва, безпека лікарських засобів, які вони виробляють для боротьби із хворобами бджіл, належне використання хімічного захисту медоносних рослин, відповідне оновлення інструментів та обладнання бджіл, ефективне використання робочої сили, земельних та фінансових ресурсів та розробка програмного забезпечення інформаційної інфраструктури. Дослідження продуктивних сил бджільницьких підприємств слід проводити з метою ефективного використання предметів та засобів праці. Цей ефект зумовлений пізнанням об'єктивних та суб'єктивних законів розвитку продуктивних сил, законів і принципів їх функціонування.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

Див. також: 1.У.205, 1.У.263

Економіка окремих галузей сільського господарства

1.У.515. Економічні засади виробництва зернових і зернобобових нішових сільськогосподарських культур: монографія / С. М. Рогач, Л. А. Ільків, Т. В. Мірзоева, Л. М. Степасьок, О. А. Томашевська; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Київ: Компринт, 2019. — 407 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 355-370. — укр.

Здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану і динаміки розвитку виробництва нішових зернових і зернобобових сільськогосподарських культур. Проведено діагностику аналізу рівня та динаміки виробництва досліджуваних культур у світі в розрізі країн-виробників, а також основних їх експортерів та імпортерів. Обґрунтовано стратегічні напрями вирощування зернових і зернобобових нішових культур.

Шифр НБУВ: ВА849947

1.У.516. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку галузі зерновиробництва / Л. О. Мармуль // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 78-83. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Обґрунтовано пріоритетне становище галузі зерновиробництва у структурі вітчизняного сільського господарства та особливості, напрями й пріоритети його інвестування. Визначено, що вони стосуються впровадження інновацій у галузь та її інноваційного розвитку. Змістом останнього мають бути використання нової продуктивної техніки, енергозберігаючих та ресурсощадних технологій, високоурожайного садивного матеріалу зернових культур нових селекцій. Виявлено основоположні принципи здійснення інвестування розвитку галузі зерновиробництва на інноваційних засадах. Обґрунтовано, що ефективною формою інноваційно-інвестиційної діяльності у зерновиробництві можуть бути інноваційно-інвестиційні проекти підприємств галузі у вигляді програмних продуктів. Розроблено їх зміст, структуру, етапи впровадження, аналізу виконання та контролю. Як інструменти реалізації запропоновано статичні й динамічні методи, які можуть бути адаптовані у вигляді певних програм. Наведено приклад реалізації такого інноваційно-інвестиційного проекту й основні кількісні показники, які визначають його ефективність. Обґрунтовано висновки щодо перспектив подальших інноваційних розробок та їх інвестування. Вони стосуються впровадження новітньої техніки, технологій, садивного матеріалу, підвищення продуктивності праці, зменшення витрат й підвищення споживчих якостей зернової продукції та виробів з неї.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.517. Моделі та методи управління ресурсами виробничих проектів рослинництва: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Р. І. Падока; Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. — Львів, 2021. — 24, [1] с.: рис. — укр.

Висвітлено можливості підвищення ефективності управління ресурсами у виробничих проектах рослинництва завдяки розвитку системно-ресурсної концепції та розробленню моделей і методів, які базуються на врахуванні особливостей реалізації зазначених проектів, їх проектного середовища та формують інструментарій ініціації та планування зазначених проектів за обмежених ресурсів. Обґрунтовано головні принципи створення моделі вибору раціональних типів ресурсів для виконання робіт у виробничих проектах рослинництва, які передбачають розрахунок часових характеристик усіх робіт проекту, побудову календарного графіка проекту та визначення очікуваних втрат їх продукту. Обґрунтовано базу даних та знань, а також розроблений практичний інструментарій системно-ресурсного управління ресурсами у виробничих проектах рослинництва впроваджено в практику вирішення управлінських завдань щодо підвищення ефективності управління ресурсами у виробничих проектах рослинництва, що вказує на належну якість запропонованих засобів.

Шифр НБУВ: РА447266

1.У.518. Потенціал аграрної галузі України та інвайронментальна безпека його використання / Н. Л. Корженівська // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 28-32. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Розглянуто наявний потенціал аграрної галузі України та перспективи інвайронментальної безпеки його використання. Обґрунтовано основні переваги зернової галузі з позицій забезпечення продовольчої безпеки та експортного потенціалу. Запропоновано методологію систематизації загроз і ризиків товаровиробників, виокремлено основні зовнішні трансформаційні ризики для оцінювання безпеки виробництва та збуту.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.519. Розвиток потенціалу зернового господарства як основа конкурентоспроможності аграрної економіки регіону / І. С. Соловей, І. М. Соловей // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 178-182. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Досліджено розвиток потенціалу зернового господарства Подільського економічного регіону; окреслено коло актуальних питань, які стосуються організаційно-економічних засад підвищення рівня конкурентоспроможності галузі зернового господарства регіону та поліпшення господарсько-фінансових результатів;

проведено аналіз сучасного стану зерновиробництва регіону; виявлено причини низького рівня розвитку галузі. Виявлено тенденцію збільшення обсягів виробництва зерна в Подільському економічному регіоні, яке відбулося в основному за рахунок підвищення урожайності зернових і зернобобових культур. Показники врожайності в регіоні переважають середні по Україні. На основі проведеного дослідження запропоновано шляхи підвищення економічної ефективності зерновиробництва регіону. З'ясовано, що подальший розвиток та ефективне функціонування підприємств — виробників зерна регіону, як і України загалом, залежать від: обґрунтування організаційно-економічних засад їх розвитку; створення належної законодавчо-правової та нормативної баз; ефективного використання наявних ресурсів; підвищення рівня фондозабезпечення та фондоозброєння на інноваційній основі; використання інноваційних ресурсозберігаючих технологій вирощування та зберігання зерна; концентрації й інтенсифікації вирощування зерна; здійснення ефективною та гнучкою фінансово-кредитної та податкової політики; захисту та підтримки вітчизняних товаровиробників; формування повноцінної інфраструктури аграрного ринку.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.520. Development of pricing models in the sugar market and their forecasting on commodity exchanges / К. Chychulina // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 52-63. — Бібліогр.: 13 назв. — англ.

Розглянуто динаміку цін на ф'ючерсні контракти на ринку цукру, зокрема: два — «Sugar № 11 Futures», «Sugar № 16 Futures» — на Intercontinental Commodity Exchange ICE; один — «White Sugar Futures (№ 407)» — на London intercontinental financial futures and options exchange Liffe; один — «Sugar White» — на Zhengzhou Commodity Exchange ZCE. З метою прогнозування ціни на цукор на London intercontinental financial futures and options exchange Liffe застосовано кореляційно-регресійний аналіз та представлено основні етапи побудови множинної лінійної кореляційно-регресійної моделі. Наведено динаміку середньорічної вартості ф'ючерсного контракту White Sugar Futures (№ 407). Для експрес-діагностики адекватності множинної кореляційно-регресійної моделі використано F-критерій Фішера. Визначено, що до основних показників цін на товарних біржах також слід віднести рівень цін (котирування) за операціями з реальним товаром і ф'ючерсними операціями; базові ціни, ціни пропозиції, ціни попиту, ціни продажу; середні ціни за період; розрив цін ф'ючерсних операцій; індекси цін (Пааше, Ласпейреса, Фішера); середнє квадратичне відхилення цін. На товарних біржах в умовах сформованих ринкових відносин аналіз та прогноз цін здійснено за допомогою фундаментального і технічного методів. Мета їх використання — визначити напрям руху цін на товарному біржовому ринку, а методи реалізації різні. Фундаментальний метод ґрунтується на вивченні умов, відповідно до яких функціонує ринок, а технічний — на визначенні його ефективності. Коефіцієнти регресії показують, наскільки в середньому змінюється середньорічна ціна White Sugar Futures (№ 407) при зміні кожного з факторів за фіксованих значень інших факторів, включених у рівняння. Зростання обсягу світового виробництва на 1 метричну тону зростає середньорічну ціну White Sugar Futures (№ 407) в середньому на 0,68 цента, зростання середньорічної вартості нафти на 1 долар США збільшує середньорічну ціну White Sugar Futures (№ 407) в середньому на 0,82 цента.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.207

Економіка лісового господарства. Економіка лісоексплуатації

1.У.521. Організаційні аспекти ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення: досвід Фукусіми / О. І. Дребот, Х. П. Замула // Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3. — С. 42-50. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Проаналізовано збитки, завдані сільському господарству, лісам, і рибному господарству внаслідок ГЕЈЕ, які оцінюються в ґ 23,4 трлн. Визначено, що урядом Японії запроваджено заходи щодо стабілізації ситуації шляхом підвищення максимальних ставок податків, що відраховуються як внесок на СЕЈЕ, поліпшення процедур із підтвердження завданих збитків та їх компенсації, надання податкових пільг. Оскільки Фукусіма відрізняється складною гірською топографією від Чорнобилю, що має рівнинну топологію з достатньою кількістю опадів і тісним переплетінням лісових масивів з сільськогосподарськими угіддями, то мають бути застосовані різні управлінські підходи до ведення лісового господарства в цих країнах. У зв'язку з цим, зазначено, що досвід України та Японії щодо вирішення проблем, що виникли внаслідок ядерних катастроф, був різним, але однаковим важливим для світової спільноти, зокрема, для забезпечення екологічної безпеки.

Шифр НБУВ: Ж100860

1.У.522. Особливості новітніх моделей управління лісовими ресурсами / О. В. Сакаль, Н. А. Третяк, М. А. Третяк // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 102-110. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Наявна потреба в удосконаленні системи управління лісовими ресурсами і лісокористуванням відповідно до обраної регуляторної моделі управління є перманентною, що зумовлює розробку відповідних наукових засад підтримки прийняття управлінських рішень щодо вибору такої моделі в новітніх умовах господарювання. Обґрунтування і вибір регуляторної моделі управління лісовими ресурсами потребує ідентифікації особливостей, притаманних новітнім управлінським моделям для реалізації збалансованості природокористування у цілях сталого розвитку. Здійснено аналіз останніх досліджень і публікацій. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Не сформовано системного підходу до вивчення теоретико-методологічних засад управління економікою лісового господарства. Мета дослідження — характеристика особливостей управлінських моделей лісового господарства новітнього типу — прогресивних та інноваційних. Завдання дослідження: на основі аналізу моделі природокористування визначити зміст моделей управління лісовими ресурсами новітнього типу; проаналізувати особливості прогресивної та інноваційної моделей управління лісовими ресурсами; визначити потенціал застосування регуляторних інструментів у рамках кожної моделі. Теоретико-методологічну основу наукових пошуків становлять фундаментальні положення сучасної економічної теорії, економіки природокористування, інституціональної економіки, теорії добробуту, а також управління й менеджменту, концепції сталого розвитку. Застосовано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема, системний підхід, діалектичний метод пізнання, абстрагування, аналізу й синтезу, порівняння. Викладення основного матеріалу (результати роботи). Відмінності в новітніх моделях використання лісових ресурсів розглянуто на основі аналізу окремих складових моделі збалансованого природокористування. Визначено й проаналізовано особливості прогресивної та інноваційної моделей управління лісовими ресурсами. Зміст категорій ліси та ресурси деревини як активи у системі еколого-економічного обліку, повнота їх врахування в управлінських рішеннях щодо лісів і лісових ресурсів розглядається як основний фактор диференціації досліджуваних моделей управління лісовими ресурсами. Висновки: відмінності в досліджуваних моделях управління лісовими ресурсами на основі аналізу окремих складових-підсистем в структурі моделі збалансованого природокористування обумовлюються ієрархічністю та еволюційністю розвитку соціально-економічної системи, інноваційна модель розглядається як модель вищого порядку у порівнянні з прогресивною.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.523. Система управління фінансовою стійкістю лісогосподарських підприємств Півдня України / І. І. Дядченко, Л. І. Сахарнацька // Агроекон. журн. — 2021. — № 1. — С. 205-211. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Розглянуто можливість більш ефективного використання лісових ресурсів степової зони України, у т. ч. й через покращання рівня фінансової стійкості лісогосподарських підприємств Півдня України. На основі загальновідомих принципів алгоритмізації процесів запропоновано концептуальну модель формування системи управління фінансовою стійкістю лісогосподарських підприємств. Вона базується на економічній, соціальній та екологічній компонентах (підсистемах) (функціонування лісогосподарських підприємств і в кожній із них визначено необхідні напрями (можливі ефекти) щодо покращання фінансового стану суб'єктів господарювання. Виокремлено основні причини нормативного та організаційного характеру, які унеможливають процес підвищення економічного потенціалу лісогосподарських підприємств Півдня України. Запропоновано напрями співпраці лісогосподарських підприємств з органами місцевого самоврядування, а саме: укладання комерційних угод щодо реконструкції існуючих та створення нових парків і скверів; будівництво закладів санаторно-оздоровчого, культурного та розважального характеру; розвиток водоочисних та водозберігаючих функцій лісових насаджень вздовж річок, озер, водойм тощо. Представлено механізм реалізації системи управління фінансовою стійкістю лісогосподарських підприємств, що ґрунтується на здійсненні ними комплексу відповідних організаційно-технічних та управлінських заходів, а саме: капіталізація власних активів, визначення джерел фінансування та диверсифікація напрямів діяльності. Обґрунтовано, як один із напрямів диверсифікації діяльності лісогосподарських підприємств, вирощування енергетичних культур на землях лісогосподарського призначення, які не можуть бути використані для інших потреб, та виробництво з них культур переліт для подальшої реалізації. Доведено, що запропонований напрям диверсифікації діяльності лісових підприємств Півдня України надасть змогу не лише покращити їх, але й залучити до використання малоцінні землі, які непридатні для вирощування лісових насаджень та сільськогосподарських культур, покращуючи з часом їх структуру та зміст.

Шифр НБУВ: Ж23660

Економіка транспорту

1.У.524. Аналіз та оцінювання конкурентоспроможності авіаційного підприємства в умовах турбулентності зовнішнього середовища / І. І. Рекун, Ю. С. Трубай // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 120-125. — Бібліогр.: 3 назв. — укр.

Мета роботи — оцінювання конкурентоспроможності продукції та визначення конкурентних переваг авіаційного виробничого підприємства за умов мінливого зовнішнього середовища. Для вирішення даної наукової проблематики використано: структурний метод; порівняльний аналіз; абстрактно-логічне узагальнення. Здійснено оцінювання конкурентоспроможності виробничої продукції та продуктового портфелю авіаційного виробничого підприємства, а також виявлені конкурентні переваги. Проведено аналіз та оцінювання конкурентоспроможності продукції авіаційного виробничого підприємства та його продуктового портфелю, визначено основні конкурентні переваги підприємства з врахуванням умов турбулентного зовнішнього середовища. Визначено основні конкурентні переваги авіаційного підприємства з метою формування напрямів стратегії розвитку галузі та країни у глобальному просторі.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.525. Географія транспорту: навч. посіб. / Л. Маковецька; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк: Вежа-Друк, 2021. — 211 с.: рис., табл. — укр.

Викладено загальні теоретичні основи географії транспорту. Розглянуто питання формування транспортної системи з її мережею, основні види транспорту та фактори впливу на його діяльність. Висвітлено аспекти формування сучасної транспортної системи України та світу, а також інтеграційні процеси можливостей входження української транспортної системи в європейській і світовий транспортний потік.

Шифр НБУВ: ВА849736

1.У.526. Державно-приватне партнерство як механізм розвитку транспортної інфраструктури Херсонської області / В. П. Власова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 217-224. — Бібліогр.: 13 назв. — укр.

Розвиток транспортної інфраструктури регіону залишається важливим завданням, яке сьогодні вирішується за допомогою механізму державно-приватного партнерства (ДПП). Наразі вже створено достатнє інституційне середовище та нормативно-правове забезпечення для реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Херсонська обл., маючи середній рівень розвитку транспортної інфраструктури, де-факто займає прикордонне положення. Тому рівень розвитку інфраструктури області (зокрема, дорожнє господарство) має важливе стратегічне значення для безпеки держави. Визначено основні завдання з розвитку транспортної інфраструктури Херсонської обл. та можливі напрями реалізації інфраструктурних проєктів. Проведене дослідження показало, що на засадах ДПП у Херсонській обл. реалізуються лише два проєкти, які не є інфраструктурними. Проте започатковано концесію Херсонського морського порту — цей проєкт є пілотним не лише в області, а й в Україні. Укладання договору концесії в морських портах є складною та довготривалою процедурою. Важливим в угоді є визначення розміру концесійних платежів і розподіл ризиків між учасниками проєкту. Зазвичай концесіонерами виступають великі міжнародні компанії (вантажовласники чи судновласники) або вітчизняні промислово-фінансові групи, які диктують умови договору, отже, відповідно, може виникати конфлікт інтересів. Визначено суттєві умови даного концесійного проєкту. Перспективними є проєкти ДПП у дорожній сфері, які мають вирішити ряд проблем області. Охарактеризовано аеропорт «Херсон» як об'єкт концесії, запропоновано схему механізму ДПП щодо нього. Визначено, що державно-приватне партнерство у сфері залізничної інфраструктури знаходиться у процесі становлення та визначення форм співпраці.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.527. Експортний потенціал авіаційних компаній: сутність та чинники впливу / А. М. Ткаченко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 103-110. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

Базуючись на узагальненні досліджень провідних науковців систематизовано наявні підходи до формування експортних можливостей. Поглиблення нагальних глобалізаційних процесів, відповідна організація експортної діяльності авіаційних компаній та посилення ролі інтернаціональних взаємовідносин виступають одним з головних чинників перетворень в економічному секторі. Через те, що сьогодні зовнішньоекономічна політика нашої країни орієнтована на європейський підхід щодо реалізації наявного експортного потенціалу, а досягнення панівних економічних здобутків здійснить тільки за умови забезпечення конкурентних прерогатив усіх динамічних учасників авіаційного експорту, то виняткового підйому заслуговує формування експортного потенціалу орієнтованого на вимоги міжнародного співтовариства. Нинішній міжнародний ринок характеризується прогонистим рухом перемін, переведенням змагання на щабель «високих»

факторів, консолідацією всіх учасників за рахунок повної активізації процесів поглинання. Все це потребує від авіаційних компаній, котрі є учасниками міжнародних торговельних відносин, оцінки тенденцій розвитку міжнародних ринків та системного керування піднесенням експортного потенціалу. Зважаючи на внутрішні та зовнішні фактори, котрі розкривають теперішній стан і перспективи піднесення українського експортного потенціалу, а також те, що проблеми урядової допомоги експортоорієнтованих продуцентів лишається невирішеним на багатьох ступенях, з'явилась доцільність термінових поступів щодо формування системи заходів урядового стимулювання та вдосконалення експорту, тим паче що нині в нашій країні не має самостійної юридично затвердженої стратегічної програми підтримки експорту. Наголошено, що експортна діяльність авіаційної компанії відбувається на рівні виробничих побудов та орієнтована на рентабельну роботу. Вона є вагомим складовою часткою комерційної функції компанії та визначається самоодатністю за обрання закордонних партнерів, переліку послуг, встановлення цін, розмірів та термінів виконання замовлень. У стосунках з цим помітна роль відводиться формулюванню чинників, котрі позначаються на прибутковості експортної діяльності. Дослідження експортного потенціалу авіаційних компаній — це процес аналізу й оцінювання та ідентифікації рівня вірогідних шансів та готовності суб'єкта господарювання до виконання експортної діяльності з урахуванням впливу взаємозв'язаних факторів зовнішнього середовища та внутрішніх змін з метою забезпечення модерного рівня розвитку.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.528. Інноваційний розвиток транспортного комплексу: монографія / О. М. Ложачевська, Н. М. Бондар, О. О. Карпенко, Н. В. Коваленко, В. Ю. Ільченко, О. М. Красноштан, Л. О. Литвишко, Т. А. Навроцька, О. Р. Омелянович, Л. В. Пан, В. І. Порфіренко, С. М. Семенова, Л. Л. Сніжко, В. О. Артемчук, М. М. Гребельник, О. С. Парохоненко, О. В. Комчатних, Ю. В. Белянська; ред.: О. М. Ложачевська. — Київ: Міленіум, 2021. — 208 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 188-207. — укр.

Викладено ключові аспекти інноваційного розвитку підприємств транспортного комплексу на основі вивчення світового та вітчизняного досвіду. Наведено результати дослідження сучасних інноваційних тенденцій на автомобільному, авіаційному, водному та залізничному видах транспорту. Увагу приділено тенденціям розвитку цифрових транспортних сервісів для задоволення потреб пасажирів.

Шифр НБУВ: ВА850586

1.У.529. Інституціонально-економічні механізми регулювання розвитку авіаційного транспорту: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / С. М. Гура; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2021. — 21 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретичні положення, методичні основи та практичні рекомендації щодо удосконалення інституціонально-економічних механізмів регулювання розвитку авіаційного транспорту. З позицій теоретико-методичних засад використано системний підхід до визначення категорії «механізми регулювання розвитку» галузей національного господарства, ідентифіковано авіаційний транспорт як об'єкт регулювання розвитку галузей національного господарства, обрентовано концепцію удосконалення інституціонально-економічних механізмів регулювання розвитку авіаційного транспорту. Діагностовано стан інституціонально-економічних механізмів регулювання розвитку авіаційного транспорту, формалізовано систему економічну динаміку пасажирського авіаційного транспорту, визначено стан і перспективи вантажного авіаційного транспорту. Розроблено науково-практичні рекомендації щодо використання інноваційних механізмів зміцнення міжнародної конкурентоспроможності авіаційного транспорту України, механізмів державно-приватного партнерства та інвестування в системі стратегічного регулювання розвитку авіаційного транспорту, а також інтегративного підходу до регулювання розвитку авіаційного транспорту.

Шифр НБУВ: РА450707

1.У.530. Механізм формування попиту та пропозицій на послуги перевезення вантажів автотранспортними підприємствами України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Ю. В. Мазур; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретичні засади, методичні положення та практичні рекомендації щодо механізму формування попиту та пропозицій послуг перевезення вантажів автотранспортними підприємствами України. Узагальнено науково-методичні підходи щодо концепту «транспортна послуга». Побудовано теоретичну аксіологічну модель концепту «транспортна послуга». Визначено особливості попиту на послуги перевезення вантажів та їх пропозиції автотранспортними підприємствами. Обґрунтовано фактори впливу середовища на формування попиту та пропозиції послуг перевезення вантажів автотранспортними підприємствами. Досліджено розвиток сфери перевезення вантажів автомобільним транспортом України. Проведений аналіз попиту та пропозиції послуг перевезення вантажів автотранспортними підприємствами та вплив факторів середовища на їх формування. Систематизо-

вано детермінанти конкурентних переваг підприємств сфери перевезень вантажів автомобільним транспортом за 4 основними сферами діяльності та надано оцінку конкурентних переваг автотранспортних підприємств, що впливають на попит і пропозицію транспортних послуг. Розроблено концептуальну модель механізму збалансування попиту та пропозиції на послуги перевезення вантажів автотранспортними підприємствами. Удосконалено методичний підхід щодо рейтингової оцінки ефективності діяльності автотранспортних підприємств. Сформовано стратегію розвитку на основі розробки каскаду стратегічних карт для сфери перевезень вантажів і підприємств ПАТ «КВК «Рапід», ПрАТ ТЕК «Західукртранс» і ТОВ «М Транс Ко», ПрАТ «Укртранс-Вінниця» і ПрАТ «Мелавоттранс».

Шифр НБУВ: РА447073

1.У.531. Моделі та методи оцінки, прогнозування та управління діяльністю підприємств залізничного транспорту в умовах невизначеності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.11 / І. В. Клименко; Дніпровський нац. ун-т залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. — Дніпро, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального науково-прикладного завдання щодо підвищення економічної ефективності та якості процесів планування та управління діяльністю підприємств залізничного транспорту в умовах невизначеності шляхом узагальнення та розвитку нових теоретико-методичних підходів, а також створення удосконалених економіко-математичних моделей процесів і засобів інформаційних технологій щодо їх реалізації. Вперше запропоновано методологічні положення та теоретико-методичний підхід до класифікації технологіко-економічних процесів, представлених антиперсистентними часовими рядами спостережень, а також розроблено концепцію планування, прогнозування та економіко-математичного моделювання процесів діяльності підприємств залізничного транспорту України в умовах невизначеності. Розроблено процедури класифікації упорядкованих даних, що дозволяє виявити додаткові ознаки зазначених процесів, за рахунок чого підвищити достовірність і точність результатів прогнозування. З метою забезпечення можливостей уніфікації методів та процедур аналізу, планування та прогнозування параметрів недетермінованих виробничо-господарчих процесів ЗТУ запропоновано теоретико-методичний підхід та сформовано універсальну економіко-математичну модель процесів у формі розширеного логістичного відображення. Запропоновано теоретико-методичний підхід до формування економіко-математичної моделі інформаційної технології із забезпечення оптимального планування процесів обслуговування комплексів об'єктів парку технічних систем з урахуванням стохастичних факторів. Удосконалено теоретичний апарат і процедуру методу нечіткого логічного виведення, призначену для вирішення завдань діагностування станів економічних процесів і систем, а також для формування інформаційного забезпечення технології аналітичних серверів середовища автоматизованих систем керування залізничного транспорту.

Шифр НБУВ: РА450311

1.У.532. Моделі та методи формування ментального простору проєктів безпеки транспортних підприємств: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Р. С. Лисак; Національний транспортний університет. — Київ, 2021. — 21 с.: рис., табл. — укр.

Увагу приділено підвищенню рівня безпеки транспортних підприємств за рахунок розробки та впровадження моделей і методів формування ментального простору (ФМП) проєктів безпеки підприємств. Проаналізовано існуючі підходи до ФМП для вирішення проблем безпеки транспортних підприємств, методи та моделі ФМП проєктів і програм безпеки. Запропоновано модель ФМП для реалізації проєктів безпеки та підвищення рівня культури безпеки зацікавлених сторін проєкту. Розроблено метод ФМП для проєктів безпеки на транспортному підприємстві. Проведено реалізацію методів і моделей ФМП проєктів безпеки транспортних підприємств. Розроблено комплексний підхід до підвищення рівня безпеки транспортних підприємств за рахунок ФМП проєкту, команди/керівника проєкту, зацікавлених сторін та оточуючого середовища для впровадження відповідних проєктів і програм. Теоретичні, методичні та науково-прикладні результати дослідження використано для розробки процедур упровадження проєктів і програм безпеки в діяльність транспортних підприємств, а також застосовано для ФМП зацікавлених сторін як внутрішнього, так і зовнішнього середовища проєкту. Результати також упроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету.

Шифр НБУВ: РА450338

1.У.533. Модель управління вартістю та тривалістю проєктів автомобільних доріг в умовах невизначеності: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / С. М. Заворотний; Національний транспортний університет. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто процеси управління вартістю, якістю та тривалістю проєктів експлуатаційного утримання (ЕУ) автомобільних доріг (АД). Визначено складність процесу управління довгостроковими контрактами з ЕУ АД. Для кращого розуміння

процесу управління часом, вартістю та якістю побудовано факторіальну модель управління вартістю та тривалістю проектів ЕУ АД для реалізації довгострокових контрактів, заснованих на кінцевих показниках, яка базується на основних положеннях теорії «срібного трикутника». Використано підходи множинної оптимізації до складових «срібного трикутника» проектів ЕУ АД. Удосконалено модель обґрунтування вартості та тривалості на стадії ініціації проектів з ЕУ АД для реалізації довгострокових контрактів, заснованих на кінцевих показниках, яка, на відміну від попередніх, ґрунтована на заданому передпроектному рівні якісних показників. Зазначено, що розроблена модель оптимізації часу, вартості та якості проектів з ЕУ АД на основі розподілу ресурсів для їх реалізації базується на теорії графів із використанням генетичних алгоритмів. Запропоновано методичний підхід до забезпечення процесів формування оптимального складу параметрів. Виконано математичний експеримент на основі прикладу проекту довгострокового утримання АД за кінцевими показниками якості. Показано, що оптимізація параметрів довгострокових контрактів на ЕУ АД має мультіплікативний ефект, який виражається у зменшенні адміністративних витрат замовника, зменшенні відповідальності дорожніх служб, створенні передумов до стабільного фінансування дорожніх робіт, задоволеності користувачів доріг, створенні міцних партнерських відносин між замовником і підрядником. Розроблено практичні рекомендації для вдосконалення програмного забезпечення реалізації довгострокових контрактів з ЕУ АД. Результати досліджень покладено в основу розробки державних стандартів.

Шифр НБУВ: РА450096

1.У.534. Моделювання оцінки конкурентоспроможності морських портів України за використанням функції Харінгтона / Н. В. Кудрицька // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 92-97. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Розглянуто проблему оцінки конкурентоспроможності морських портів України, актуальність якої висвітлена у Національній транспортній стратегії України на період до 2030 року; Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 р.; Корпоративній стратегії державного підприємства «Адміністрація морських портів України» до 2025 р. Наведено огляд сучасних зарубіжних публікацій присвячених оцінці конкурентоспроможності морських портів з використанням різних методів, зокрема: індексу Герфіндала — Гіршмана; психометричної шкали Лайкерта; експертних оцінок на основі розширеної версії «діамантового» підходу М. Портера. Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Підкреслено недостатність вітчизняних праць щодо оцінки конкурентоспроможності морських портів з використанням економіко-математичного моделювання. Мета роботи — реалізація методологічного підходу до оцінки конкурентоспроможності морських портів України з використанням функції бажаності Харінгтона. Методологічною основою дослідження є методи економіко-математичного моделювання. У сучасних економічних умовах морський порт розглядається як складна економічна система. Одним з найбільш зручних і наочних методів розв'язання багатокритеріальних задач, до яких відноситься оцінка конкурентоспроможності, є функція бажаності Харінгтона. Проведено моделювання оцінки рівня конкурентоспроможності 13-ти морських портів України за допомогою психофізичної шкали бажаності Харінгтона на основі даних показників, які характеризують їх технічний стан. Висновки: у результаті моделювання одержано, що узагальнений коефіцієнт бажаності оцінки конкурентоспроможності морських портів України має значення у діапазоні від 0,42 до 0,77, тобто оцінку «задовільно» та «добре». Це означає, що модернізація портів, яка сприяє покращанню даних показників (кількість причалів, їх довжина, максимальна глибина стоянки біля причалів, загальна площа складських приміщень) може суттєво підвищити рівень їх конкурентоспроможності.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.535. Оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. В. Комчатних; Національний транспортний університет. — Київ, 2020. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методичних і практичних рекомендацій щодо оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичних підприємств. Досліджено економічну суть, особливості виникнення та поширення інновацій у сфері транспортних послуг. Узагальнено теоретичні та методичні підходи до визначення суті та оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства. Досліджено специфічні риси та загальні тенденції інноваційного розвитку транспортних підприємств України. Розроблено систему показників та методично-практичні рекомендації щодо компонентного оцінювання інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства. Обґрунтовано динамічні критеріальні межі для ідентифікації рівня інноваційного потенціалу транспортно-логістичного підприємства. Визначено пріоритетні напрями розвитку транспортно-логістичних підприємств залежно від рівня їх інноваційного потенціалу.

Шифр НБУВ: РА447480

1.У.536. Оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємств автосервісу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Н. К. Амеліна; Національний транспортний університет. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Поглиблено теоретичні засади та розроблено методичні та практичні рекомендації щодо виявлення, оцінювання і зниження інвестиційних ризиків підприємств (ІП) автосервісу для забезпечення їх стійкого розвитку. Розкрито суть ІП та на основі узагальнення теоретичних підходів до його визначення запропоновано авторське трактування дефініції «інвестиційний ризик». Досліджено тенденції і закономірності діяльності підприємств автосервісу та сформовано систему чинників впливу на процес залучення інвестицій в їх розвиток. Узагальнено науково-методичні засади щодо оцінювання ризиків та запропоновано науково-методичний підхід щодо оцінювання та зниження інвестиційних ризиків на основі дев'яти послідовних етапів, які забезпечують багатоаспектне оцінювання складових ризиків для підприємств автосервісу. Запропонований підхід передбачає етап побудови рейтингу правдоподібності виникнення ризиків із використанням імпактного аналізу закономірностей виникнення ризику та додатково надає можливість чіткого визначення всіх наявних, в тому числі неприйнятних, видів ризиків на основі матриці ідентифікації рівня ризиків та розроблено відповідної шкали ризиків. Досліджено фактори внутрішнього та зовнішнього впливу на виникнення ІП автосервісу, що надає змогу проводити оперативне корегування управління їх функціонуванням з урахуванням зазначених факторів. Проведений аналіз особливостей розвитку підприємств автосервісу надав змогу сформувати концептуальну модель оцінювання їх привабливості, як для потенційних інвесторів, так і для клієнтів. Запропоновано інструментарій аналізу та оцінювання ризиків з використанням методу емпатії, що надає можливість використовувати не лише економічні критерії оцінювання та аналізу, а й комбінацію суб'єктивних та об'єктивних когнітивних оцінок. Розроблено методичні рекомендації щодо ідентифікації й оцінювання ІП автосервісу та запропоновано методіку зниження ступеня інвестиційних ризиків при залученні інвестицій в їх розвиток.

Шифр НБУВ: РА449313

1.У.537. Прикладний характер особливостей транспортного перевезення туристів інклюзивного типу / С. В. Сидорук, Л. Ю. Матвійчук, М. І. Лепкий // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 137-146. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Проведено дослідження специфічних технічних особливостей транспортного перевезення туристів інклюзивного типу за прикладом удосконалених автобусів та потягів. Для дослідження використано такі методи: порівняння, узагальнення, конкретизація, класифікація, синтезу та аналізу, моделювання. Розкрито зміст поняття «інклюзія» з позиції туристичної спрямованості, проаналізовано специфічні технічні особливості транспортного перевезення туристів інклюзивного типу — автобусом з низькопідлоговою вставкою. Запропоновано та обґрунтовано технічний підхід для автобусів нового типу для осіб з інвалідністю з мнемосхемою, що дозволяє прослухати аудіоінформацію про місцезнаходження різних установ, про маршрути громадського транспорту, про інтервал руху трамваїв та автобусів. Наведений прикладний підхід транспортного перевезення широко використовуватиметься для вирішення проблем інклюзивного туриста шляхом удосконалення роботи туристичних фірм, готелів, ресторанів, турбаз та відпочинково-рекреаційних зон.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.538. Принцип «позитивної суми» у дорожній сфері: децентралізація доріг / Т. В. Палійчук // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 369-377. — Бібліогр.: 22 назв. — укр.

Розкрито питання фінансового забезпечення здійснення будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг у контексті реалізації бюджетної децентралізації та децентралізації управління автомобільними шляхами. Наведено здійснені кроки в напрямку реалізації децентралізації у сфері дорожньої інфраструктури України та впровадження бюджетної децентралізації: розподіл функцій і повноважень у дорожній сфері на субрегіональному рівні управління та запровадження оновлених механізм фінансування дорожньої галузі. Проаналізовано динаміку формування та розподілу Державного дорожнього фонду та стан розподілу субвенцій на вулиці та дороги населених пунктів. Розкрито бачення основних ризиків фінансового забезпечення утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у 2021 р. Запропоновано напрямки вдосконалення системи фінансового забезпечення здійснення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг, серед яких, зокрема: необхідність поглиблення диверсифікації джерел формування Державного дорожнього фонду; закріплення належної гарантованої частини коштів Державного дорожнього фонду на утримання вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах; збалансування видаткового навантаження та фінансового забезпечення реалізації дорожніх проектів; підвищення рівня прозорості прийняття управлінських рішень при розподілі фінансових ресурсів, призначених для здійснення будівництва,

реконструкції, капітального, поточного ремонту автомобільних доріг. дорожнього фонду; закріплення належної гарантованої частини коштів Державного дорожнього фонду на утримання вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах; збалансування видаткового навантаження та фінансового забезпечення реалізації дорожніх проектів; підвищення рівня прозорості прийняття управлінських рішень при розподілі фінансових ресурсів, призначених для здійснення будівництва, реконструкції, капітального, поточного ремонту автомобільних доріг.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.539. Розвиток морських портів України в умовах європейської економічної інтеграції: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / Н. О. Федяй; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено теоретико-методологічні та практичні засади розвитку морських портів України (МПУ) в умовах європейської економічної інтеграції. Розкрито зміст економічної категорії «інтеграція» для розвитку морських портів (МП), класифіковано ознаки інтеграції МП. Виявлено та систематизовано фактори впливу на розвиток МПУ. Узагальнено глобальні тренди розвитку морських вантажних перевезень, які впливають на розвиток вітчизняних МП, а також сучасні тренди розвитку МПУ. Проаналізовано досвід ЄС у становленні транспортної інтеграційної політики, на цій основі виокремлено нормативно-правові, інституційні, організаційні та фінансові засади інтеграції МПУ у ТЕН-Т. З'ясовано стан українського законодавства в частині імplementованості завдань, визначених Угодою про асоціацію України — ЄС, у сфері портового господарства. Виокремлено напрями розвитку портового господарства України в умовах європейської економічної інтеграції. Розвинуто методологію дослідження ефективності стратегічного управління розвитком МПУ в умовах європейської економічної інтеграції шляхом удосконалення механізму стратегічного управління розвитком МПУ з урахуванням євроінтеграційних процесів. Обґрунтовано методичні та стратегічні рекомендації до Стратегії МПУ 2038 на основі аналізу результатів досягнення стратегічних пріоритетів за попередній період і прогнозу основних показників розвитку МПУ на період до 2024 р.

Шифр НБУВ: RA450241

1.У.540. Системный подход и системный анализ в маркетинго-логистическом менеджменте транспортных систем / И. М. Аксенов // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вып. 3. — С. 87-98. — Библиогр.: 9 назв. — рус.

С целью стабилизации и развития экономики предложено перейти на системный подход к использованию в менеджменте комплекса инструментов маркетинга и логистики — на маркетинго-логистический менеджмент. Уточнены понятия: системный подход, системный анализ и маркетингологистический менеджмент. Для решения проблем проанализированы публикации отечественных и иностранных ученых, предложены рекомендации, которые могут использовать менеджеры и ученые в их решении при применении в маркетинго-логистическом менеджменте. Исследованы сущность, системности, системного подхода и системного анализа и понятия «система», которые могут использоваться для совершенствования менеджмента в отраслях и их субъектах хозяйствования. Обоснована актуальность перехода на современный маркетинго-логистический менеджмент. Использование его учеными и менеджерами-руководителями позволит им решать экономические проблемы наиболее эффективным способом.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.541. Сучасний стан та перспективи розвитку морських вантажних перевезень в Україні / О. І. Петренко // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вып. 3. — С. 126-136. — Библиогр.: 15 назв. — укр.

Мета роботи — проаналізувати стан морських вантажних перевезень та визначити перспективи його розвитку в Україні. Для вирішення поставлених завдань автором застосовано системний аналіз, метод дедуції, порівняння, групування, абстрагування, узагальнення, методи економічного аналізу. Морський транспорт є надзвичайно важливим у забезпеченні вантажних перевезень, особливо міжнародного масштабу, на великі відстані, значними партіями та обсягами, для яких не властивий короткий термін придатності. Обсяги вантажних перевезень загалом і морським транспортом зокрема суттєво скоротилися, що пов'язано з кризовими явищами в економіці, військовою агресією з боку РФ, анексією територій, розірванням господарських зв'язків. Показники вантажообороту морського транспорту також суттєво скорочуються, особливо у міжнародному сполученні, що пов'язано з несвоєчасним залученням інвесторів для оновлення і модернізації флоту та приведення його у відповідність до сучасних потреб ринку. У результаті флот фізично й морально застарів і конкурентоспроможність вітчизняних перевізників втрачено. На основі виявлених основних тенденцій вантажних морських перевезень запропоновано заходи для підтримки та забезпечення розвитку сучасного вантажного морського транспорту в Україні. Охарактеризовано динаміку та структуру вантажних морських перевезень в Україні у взаємозв'язку з загальними показниками транспорту, економічною ситуацією в країні, представлені аналі-

тичні розрахунки, які побудовано на основі статистичної інформації. Висновки та пропозиції можуть бути використані не тільки підприємствами морського транспорту, а й іншими учасниками ринку, дослідниками, які цікавляться даною темою.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.542. Управління підприємствами автомобільного транспорту в контексті логістичного обслуговування ланцюгів постачання швидкокопсувних продуктів харчування: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. Ю. Сопочко; Нац. транспорт. ун-т. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Вдосконалено теоретико-методичні основи та розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління підприємствами автомобільного транспорту в контексті логістичного обслуговування ланцюгів постачання ШПХ (швидкокопсувних продуктів харчування). Досліджено теоретико-методичні проблеми логістичного управління постачаннями ШПХ, в тому числі на підприємствах автомобільного транспорту. Уточнено поняття «швидкокопсувних продуктів харчування», розглянуто їх як об'єкти управління у логістиці постачання. Визначено основні напрями моделювання процесів управління постачаннями ШПХ, удосконалено одноступеневу та розроблено двоступеневу модель управління постачаннями ШПХ, яка передбачає можливість додаткової поставки. Представлено сформовану за результатами роботи систему управління постачаннями ШПХ, методичні основи управління постачаннями ШПХ та модель формування прогнозу обсягів продажу. Визначено вимоги до організації циклу постачання ШПХ у частині тривалості його етапів. Розроблено програмний продукт, що базується на наукових розробках, наведених у даній роботі.

Шифр НБУВ: RA447060

1.У.543. Эффектометрия транспортных систем: [монография] / С. Г. Зинченко. — Мариуполь: ППНС, 2021. — 117 с.: рис., табл. — Библиогр.: с. 101-108. — рус.

Указано, что в связи с бурным развитием техники, особенно транспортных систем и технологий, её количество в современном мире существенно возросло, что вызвало необходимость оценки эффективности, прежде всего на транспорте, где на первый план выходит вопрос удовлетворения запросов потребителей с учётом различных факторов предложения и функциональных возможностей. Это требует развития новых технологий, поэтому автором предложен новый метод эффектометрики транспортных систем. Оценка необходимых потребителям эффективностей возможна на многокритериальной основе. В качестве потребителей предлагаются различные объекты транспорта и технологии с многочисленными показателями, которые имеют конкретные, однако иногда противоречивые и комплексные критерии измерения. Экономическая эффективность несправедливо затмила все другие виды эффективностей, при этом в научных исследованиях крайне мало внимания уделяется надёжности техники, технологиям и организации работы систем в целом.

Шифр НБУВ: VA851549

Див. також: 1.У.195, 1.У.561

Економіка зв'язку

1.У.544. Особливості управління ризиками телекомунікаційних підприємств / М. М. Нікіфоров // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 67-69. — Библиогр.: 5 назв. — укр.

Розкрито суть і особливості ризиків, притаманних телекомунікаційним підприємствам. Наведено поняття «управління ризиками» та «управління ризиками телекомунікаційного підприємства». Діяльність телекомунікаційних підприємств найшвидше пов'язана з ризиком, оскільки на цьому ринку дуже високий рівень конкуренції, особливо для невеликих підприємств. Визначено основні види ризиків, характерних для телекомунікаційних підприємств, розкрито причини їх виникнення та способи управління ними. Основними видами ризиків, що притаманні діяльності телекомунікаційних підприємств, є операційні ризики, фінансові ризики, маркетингові ризики та управлінські ризики. Запропоновано комплексну систему ризик-менеджменту, яка спрямована на зниження впливу всіх видів ризиків одночасно. Така система управління ризиками сприятиме мінімізації можливих ризиків, підвищенню ефективності діяльності підприємства та його розвитку.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.545. Прогнозування ключових показників діяльності підприємств зв'язку, спрямоване на підвищення ефективності стратегічного розвитку / А. А. Глушенкова, Н. О. Плевако, А. Я. Сало // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 50-55. — Библиогр.: 3 назв. — укр.

Під час формування стратегії розвитку підприємства оцінка можливих наслідків її впровадження є обов'язковою управлінською дією на підприємстві, яка повинна здійснюватися системно і коректно. Оцінка перспектив розвитку підприємства здійснюється на базі економічних прогнозів, які є основою для

планування і для прийняття всіх видів управлінських рішень — від оперативних до довгострокових, адже більшість прийнятих стратегічних рішень відносяться до подій майбутнього. Проаналізовано сучасні тенденції розвитку сфери зв'язку, а саме перспективи впровадження 5G-мереж та їх вплив на надання послуг зв'язку. Проведено прогнозування ключових показників діяльності підприємств зв'язку шляхом застосування методу лінійної екстраполяції з метою вдосконалення процесу формування стратегій розвитку підприємств.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.546. Управління корпоративною культурою телекомунікаційних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / М. С. Труш; Державний університет телекомунікацій. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Увагу приділено науковому узагальненню теоретико-методичних основ управління корпоративною культурою телекомунікаційних підприємств і обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо удосконалення управління корпоративною культурою підприємства в контексті цифровізації сучасної економіки. Розглянуто теоретичні підходи до виявлення суті й елементів корпоративної культури сучасного підприємства. Розкрито парадигмальні підходи до управління корпоративною культурою підприємств, у т. ч. телекомунікаційних. З'ясовано вплив національних чинників на управління корпоративною культурою телекомунікаційних підприємств. Здійснено аналіз діяльності телекомунікаційних підприємств в Україні в контексті розвитку цифрової економіки. Проведено оцінку елементів і визначено провідні типи корпоративної культури телекомунікаційних підприємств. Запропоновано методичний підхід до діагностики рівня розвитку корпоративної культури телекомунікаційних підприємств. Розроблено стратегію проактивного управління телекомунікаційними підприємствами з урахуванням національних складових корпоративної культури. Обґрунтовано напрями підвищення соціально-економічної ефективності телекомунікаційних підприємств на основі удосконалення корпоративної культури.

Шифр НБУВ: РА447059

Економіка внутрішньої торгівлі. Економіка громадського харчування

1.У.547. Аналіз сучасних класифікацій закладів ресторанного господарства / Ю. Ю. Гурбик // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 36-40. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Здійснено комплексний теоретичний аналіз сучасних класифікацій закладів ресторанного господарства. На основі дослідження вітчизняної наукової літератури та правових джерел встановлено два основні аспекти класифікації закладів ресторанного господарства — нормативно-правовий і науково-дослідницький та здійснено їх ґрунтовний аналіз. Досліджено підходи щодо класифікації закладів громадського харчування, які пропонуються іноземними фахівцями та дослідниками ресторанної справи.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.548. Діагностика проблем і заходи подолання професійного вигорання працівників / А. В. Василук, Х. С. Столярчук, А. В. Булуй // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 64-71. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Роботу спрямовано на актуалізацію уваги щодо виявлення проблем і розробку заходів з подолання професійного вигорання за допомогою комбінації інструментів у межах авторського соціологічного дослідження на прикладі персоналу одного з вітчизняних підприємств. За мету також поставлено з'ясувати та виділити ключові симптоми синдрому професійного вигорання працівників. Враховуючи активний розвиток сфери послуг у наш час, є очевидним, що це закономірно впливає на збільшення кількості професій типу «людина-людина», який є одним з найбільш уразливих з точки зору можливості виникнення проблем професійного вигорання. Проведено діагностику таких проблем на прикладі одного ресторану з популярної нині на території України мережі. Ключовими завданнями даного дослідження є: з'ясувати структуру персоналу підприємства за оцінками рівня професійного вигорання; здійснити порівняння факторів негативного впливу на роботу працівників ресторану; оцінити вплив умов праці на професійне вигорання працівників; з'ясувати, яким є ставлення до роботи у респондентів цього дослідження; порівняти оцінки респондентів складових чинника «індивідуальність». Виявлено такі проблеми: неналежне ставлення працівників до роботи; велика тривалість робочого дня як наслідок перевантаження працівників; проблема конфліктних клієнтів; неналежні умови відпочинку для працівників. У ході діагностики зазначених проблем у роботі також запропоновано заходи їх подолання із зазначенням прогнозованих індикаторів зниження наслідків синдрому професійного вигорання працівників досліджуваного підприємства та відповідними витратами на реалізацію цих заходів.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.549. Індустрія туризму й сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 80-річчя Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 28 жовт. 2020 р. / ред.: Л. В. Ільїн; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк: Іванюк, 2020. — 233 с.: рис., табл. — укр.

Наведено результати наукових і практичних досліджень індустрії туризму й готельно-ресторанного господарства в Україні та світі. Розглянуто питання нормативно-правового регулювання, кадрового та інформаційного забезпечення галузі, регіональні особливості розвитку туризму та гостинності, а також вплив пандемії Covid-19 на ринок ресторанного та готельного господарства. Проаналізовано організацію туристичних подорожей на ринку українського туризму. Висвітлено особливості, проблеми та напрями формування Херсонської обл. в контексті пляжного туризму. Проведено Інтегральну оцінку рекреаційної інфраструктури Шацького національного природного парку. Вказано шляхи оптимізації внутрішнього туризму в Полтавській обл.

Шифр НБУВ: ВА850044

1.У.550. Інноваційний розвиток організації харчування школярів як невід'ємна складова управління сучасними закладами загальної середньої освіти / Г. Т. П'ятницька, О. М. Григоренко, Н. О. П'ятницька, Н. Ю. Литвин // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 471-481. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Мета роботи — проведення комплексного аналізу й оцінювання інноваційних процесів, що відбуваються нині в організації шкільного харчування закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) України та спрямованих на вдосконалення управління їх діяльністю. Для досягнення мети застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Уточнено змістову суть деяких понять теорії та практики організації харчування. Встановлено, що інновації для розвитку організації харчування школярів у сучасних ЗЗСО здійснюються за напрямками: оновлення Збірника рецептур страв для школярів; розробки багатоваріантного меню страв, скомплектованих сніданків і обідів; організації виробництва напівфабрикатів і готової продукції, нових форм обслуговування учнів; забезпечення нових форм комунікації між учнями (їх батьками) і завідувачем виробництва шкільної їдальні тощо. Проведено оцінювання показників якості організації харчування в 10 школах різних районів м. Київ, що мають неоднаковий рівень схильності до інноваційних змін. Визначено наявність достатньо сильного кореляційного зв'язку між впровадженням інновацій в організацію харчування у ЗЗСО та баловою оцінкою якості цієї організації. Виявлено, що кожна інновація має певні переваги та ймовірні недоліки її впровадження, для подолання яких необхідно планувати та реалізовувати запропоновані управлінські заходи. Обґрунтовано висновок, що системний підхід до вирішення комплексу питань, пов'язаних з інноваційними процесами в організації харчування, надасть змогу підвищити ефективність, безпечність і якість харчування учнів ЗЗСО і сприятиме вдосконаленню управління їх діяльністю. Констатовано, що презентовані результати підійдуть для вдосконалення управління ЗЗСО та закладами ресторанного господарства, що організовують харчування за місцем навчання.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.551. Маркетинг і комунікації як фактори екологізації туристичного і готельного бізнесу / М. Ю. Барна, Л. К. Гліненко, Ю. А. Дайновський // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 118-124. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Наголошено, що маркетингова і комунікаційна діяльність має доносити до споживачів інформацію про екологічні характеристики окремих пропозицій туристичних і готельних підприємств. Проаналізовано види екологічного туризму, його основні особливості і відмінність від звичайного туризму. Підкреслено, що не всі особливості екотуризму є обов'язковими для кожного конкретного туру, тому їх варто тлумачити саме як особливості або компоненти, але не як принципи чи завдання екотуризму. Охарактеризовано рівень розвитку екологічного туризму. Наведено пріоритетні засоби маркетингових комунікацій, які доцільно застосовувати для пропагування екотуристичних маршрутів і екологічних готелів. Показано роль маркетингових досліджень потенційних і реальних туристів у забезпеченні ефективної діяльності у сфері туризму і гостинності. Охарактеризовано найважливіші чинники, які визначають вибір екотурів клієнтами. Показано, що більшість туристів враховують екологічну політику готелів під час вирішення питання про місце власного мешкання під час туристичної подорожі. Проаналізовано вимоги екологічного сертифікації готелів і маркетингову роль екомаркування. Подано пропозиції, врахування яких надасть змогу підвищити ефективність діяльності екологічно орієнтованого туристичного і готельного бізнесу та окреслено шляхи їх впровадження.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.552. Особливості використання інноваційних технологій за сучасних умов у готельному та ресторанному бізнесі / Ю. В. Ковтуненко, Д. О. Ольшевська, А. А. Алексєнко, Є. О. Савков // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 195-201. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Визначено та досліджено особливості використання інноваційних технологій у готельному та ресторанному бізнесі. При аналізі наукових праць певних учених було визначено пріоритетні інноваційні технології та інноваційні тренди, а також розглянуто їх використання в сучасних умовах. Актуальність вибраної теми визначається тим, що на сьогоднішній день практично кожне підприємство у сфері готельного та ресторанного бізнесу потребує введення певних інноваційних технологій, що обґрунтовується достатнім попитом споживачів на послуги цих видів бізнесу. Наведено порівняльну статистику щодо реалізованого обсягу послуг у готельному та ресторанному бізнесі, яка однозначно вказує на необхідність застосування раціонально підібраних інноваційних технологій. Виявлено конкретні сучасні інновації та доведено необхідність їх використання. Визначено напрямки їх застосування та безпосередній вплив на розвиток готельного та ресторанного бізнесу. Надано характеристику самих інноваційних технологій, а також розглянуто їх раціональне використання в конкретних випадках. Проаналізовано застосування певних інноваційних технологій, які набули більшої популярності та більшого обсягу залучення саме під час карантину. Досліджено суть багатьох інноваційних технологій як у інформаційному просторі, так і у практичному застосуванні в готельному та ресторанному бізнесі. Передумовами залучення інновацій є покращення умов праці та автоматизація й роботизація багатьох рутинних процесів у готельному та ресторанному бізнесі. Тенденція залучення інноваційних технологій безпосередньо впливає на подальший, більш якісний розвиток, на максимізацію прибутку, а також на раціональне зменшення витрат у готельному та ресторанному бізнесі. Перспективою подальших наукових розробок є дослідження виявлених проблем, що стосуються готельного та ресторанного бізнесу, а також аналіз і впровадження таких інноваційних технологій, які допомогли б спростити виявлені проблеми чи навіть повністю їх усунути.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.553. Особливості діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах господарювання / О. А. Марченко, А. А. Постол // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 84-90. — Бібліогр.: 15 назв. — укр.

Досліджено особливості діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу (ГРБ) в сучасних умовах господарювання. Визначено, що в Україні підприємства ГРБ в більшості випадків класифікують за категоріями відповідно до загальної характеристики, яку визначають комплексом вимог до стану матеріально-технічного оснащення; переліку послуг, що надаються; кваліфікації персоналу та рівня обслуговування. Досліджено етапи проведення оцінювання відповідності типів зріловості підприємств ГРБ. Обґрунтовано критерії бальної оцінки суб'єктів господарювання ГРБ.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.554. Проблеми та перспективи екологізації туризму в Україні / Г. І. Гапоненко, О. В. Євтушенко, І. М. Шамара // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 4-10. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Розглянуто сучасні тенденції розвитку туризму, підходи до екологізації туристичної діяльності, досліджено екологічні проблеми управління розвитком туризму в Україні. Мета роботи — науково-теоретичне обґрунтування перспектив розвитку національного ринку туристичних послуг в Україні з урахуванням екологічного фактора. Для реалізації поставленої мети дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу — при дослідженні наукових засад розвитку туризму; статистичного аналізу, порівняння та узагальнення — при дослідженні впливу екологічних факторів на розвиток ринку туристичних послуг в Україні. Звернено увагу на необхідність підвищення рівня екологічної безпеки подорожей відповідно до критеріїв сталого розвитку. Визначено, що екологізація туризму — це послідовне впровадження ідей парадигми «зеленої» економіки та міжнародного досвіду збереження природи і стійкого навколишнього середовища у сфері природоохоронного законодавства, рекреаційно-туристичної діяльності, регіонального управління, розробки «зелених» технологій, екологічної освіти та рекреаційного природокористування. Виходячи з проведеного в роботі аналізу стану навколишнього середовища та туристичної індустрії в Україні наведено основні напрямки екологізації туризму на макро- і мікрорівнях. Так, екологічний туристичний продукт має відповідати таким вимогам, як: екологічність транспорту, екологічність споживаних продуктів харчування, збір і екологічна переробка сміття за шляхом проходження, використання екологічних будматеріалів для зведення об'єктів розміщення туристів, участь суб'єктів туристичної індустрії у вирішенні екологічних проблем регіону.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.555. Розвиток Чорнобильської зони відчуження: економічна динаміка / В. І. Дмитрук, Л. А. Дяченко, Н. В. Гриньох // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 7-20. — Бібліогр.: 26 назв. — укр.

Розкрито низку аспектів щодо сутності аварії на Чорнобильській АЕС та економічної динаміки розвитку туризму у даному

регіоні. Визначено основні засади діяльності учасників ринку туристичних послуг у Чорнобильській зоні відчуження, що позиціонують Україну, як туристичну країну. Для вирішення поставлених завдань обґрунтовано суть управлінських процесів, які було заплановано до впровадження у практичну діяльність органами влади, на різних рівнях, а також учасниками ринку туристичних послуг. Досліджено головні причини катастрофи на Чорнобильській АЕС, економічну динаміку розвитку туризму у Чорнобильській зоні відчуження, а також виявлено можливі негативні впливи на його розвитку через пандемію коронавірусу у світі та в Україні. Принципово новим, чого раніше не було, автори пропонують обговорити та закріпити власну назву для цього географічного регіону: «Безпечний Чорнобиль». Принципово новим, чого раніше не було, авторами пропонується обговорити власну назву даного географічного регіону у формулюванні: «Безпечний Чорнобиль» та закріпити її законодавчо. Закріплення власної назви географічного регіону Чорнобильської зони відчуження у формулюванні «Безпечний Чорнобиль», у перспективі, позитивно вплине на економічну динаміку розвитку даного регіону та популяризації України, як туристичної країни.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.556. Соціально-економічна ефективність і конкурентоспроможність розвитку підприємств сільського зеленого туризму: кількісні показники та якісні виміри / О. О. Адамчик // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 44-50. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Визначено, що підприємства сільського зеленого туризму в Україні поступово набувають важливого господарського значення для забезпечення сталого соціально-екологічного розвитку сільських територій, відтворення сільського населення, збереження національної самобутності і підвищення престижності сільського способу життя. Встановлено, що вони створюють робочі місця у сільській місцевості, тим самим мінімізуючи кількість непрацюючих у сільському господарстві, сприяють раціональному використанню туристичних та природних ресурсів, збільшують можливості відпочинку населення середнього і навіть низького достатку. Обґрунтовано, що зміст організаційно-економічного механізму та мотивації розвитку підприємств сільського зеленого туризму визначаються об'єктивними факторами, що вже сформовані історично або формуються відповідно до потреб розвитку суспільства, а саме, інститутами держави, сім'ї, підприємництва, сформованими продуктивними силами та виробничими відносинами загалом.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.557. Теоретичні засади збалансованого розвитку потенціалу національної туристичної галузі / Ю. О. Юхновська // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 66-78. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Мета роботи — розробка теоретичних та практичних положень та рекомендацій, які спрямовано на формування моделі збалансованого розвитку потенціалу національної туристичної галузі. Методологічну основу дослідження склали системний підхід, метод економічного аналізу та економічного моделювання, методи, які прийняті в теорії прийняття рішень. Проаналізовано теоретичні підходи до визначення поняття «збалансований розвиток потенціалу національної туристичної галузі» та виділено основні характерні риси та фактори впливу на формування збалансованості розвитку потенціалу туристичної галузі; запропоновано концептуальну модель збалансованого розвитку потенціалу туристичної галузі України та її регіонів. Уточнено дефініцію «збалансований розвиток потенціалу національної туристичної галузі», визначено взаємоз'язки між її компонентами на основі багатокритеріального підходу, що наддало змогу визначити перспективи збалансованості розвитку потенціалу туристичної галузі країни та її регіонів та шляхи їх досягнення. Сформовано концептуальну модель збалансованого розвитку потенціалу національної туристичної галузі, яка базується на реалізації трьох логічно взаємопов'язаних блоків: підготовчого, пов'язаного з розробкою стратегічної Дорожньої карти збалансованого розвитку, блока формування складу індикаторів збалансованості та блоку функціонування, який направлений на вибір оптимального інструментарію збалансованого розвитку потенціалу туристичної галузі. Використання наведених пропозицій надасть змогу владі країни та керівництву туристичних підприємств приймати науково обґрунтовані та організаційні рішення щодо збалансованого розвитку потенціалу туристичної галузі України на перспективу та сприятимуть зміцненню туристичного потенціалу України, сприяти соціально-економічному збалансованому розвитку територій і водночас відіграти значну роль у подальшому збалансованому розвитку туристичної галузі.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.558. Фіскальні механізми регулювання сфери туризму в умовах децентралізації влади в Україні / Т. В. Стройко, Д. І. Прокоф'єв, В. О. Лазаренко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 138-143. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Туристична сфера створює багато переваг для економічного розвитку кожної конкретної країни: забезпечує та підтримує розвиток інфраструктури (готелі, ресторани і т. д.), стимулює

зростання доходів населення та підвищує рівень добробуту життя громадян держави. Немало важливим фактором є те, що дохідна частина бюджету країни постійно збільшується за рахунок податків від туристичної сфери. Сьогодні система управління туризмом на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації влади в Україні залишається дезорганізованою, побудованою на особистих та лобістських принципах, має нерівномірність персоналу, недостатнє фінансування та спрямування наявних коштів не на потрібні цілі. Цього можна досягти, створивши відділи туризму на регіональному та місцевому рівнях; підготовкою та постійним підвищенням кваліфікації управлінського персоналу для туристичної галузі; вдосконалення законодавства про державно-приватне партнерство для адаптації до іноземного досвіду консорціумів приватних партнерів, а також активним впровадженням досвіду інших країн стосовно ролі держави в організації та регулюванні туризму на регіональному рівні.

Шифр НБУВ: Ж23244/екоп. та підпр.

1.У.559. Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів готельно-ресторанної справи засобами інноваційних технологій навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. О. Каролоп; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди». — Переяслав, 2021. — 26 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто проблеми формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів готельно-ресторанної справи засобами інноваційних технологій навчання в процесі професійної підготовки. Здійснено теоретичний аналіз компетентнісного підходу у сучасній освіті та уточнено зміст і структуру досліджуваної дефініції. Визначено особливості формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів готельно-ресторанної справи та використання інноваційних технологій у практиці їх підготовки, критерії, компоненти та рівні професійної компетентності майбутніх бакалаврів готельно-ресторанної справи у процесі професійної підготовки. Обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів готельно-ресторанної справи засобами інноваційних технологій навчання, які реалізовувалися в три етапи: підготовчий, базовий, інтеграційний.

Шифр НБУВ: РА450327

1.У.560. Формування туристичного іміджу міста як стратегічний напрям розвитку маркетингу території / Л. В. Оболенцева // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 157-164. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Мета роботи — формування туристичного іміджу міста як стратегічного напрямку розвитку маркетингу території. Доведено, що дєвям та ефективним механізмом, який дозволяє вести боротьбу за обмежені ресурси, конкурентні переваги та високу конкурентоспроможність міста, вважається його сильний і позитивний імідж, під яким розуміють цілісний комплекс характеристик, що зосереджені в собі неповторні та оригінальні особливості міста, а також образні уявлення чи сприйняття, які надають змогу виокремити й ідентифікувати місто з-поміж безлічі інших споживачами, туристами, інвесторами. Наведено структуру потенціалу міста, а саме: його економічну, політичну, соціальну та екологічну складові, на яких закладається імідж території. У дослідженні існуючі інструменти створення та просування територіального іміджу, які можуть використовуватися як у зовнішніх, так і у внутрішніх комунікаціях, пропонується класифікувати відповідно до чотирикомпонентної структури іміджу, яка включає в себе концептуальну, діяльну, особистісну й атрибутивну складові. Вивчення поточного іміджу міста та одержання уявлення про те, яку позицію він посідає у свідомості цільових груп, є виключно важливим етапом у плануванні маркетингу міст. Але вивчення іміджу міста є непростим завданням. Саме тому в роботі пропонується використовувати набір різноманітних підходів, методів і конкретних інструментів для того, щоб вивчити всю комплексну та багатоаспектну природу іміджу м. Харків. Така оцінка потрібна для того, щоб розробити алгоритм стратегічного управління іміджем території.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.561. Шляхи удосконалення транспортного сервісу у сфері готельно-ресторанного бізнесу / Б. М. Андрушків, О. Б. Погайдак, Н. Б. Кирич, Б. Я. Керничний // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 99-108. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Удосконалено транспортне обслуговування у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу як одному з найактуальніших напрямів розвитку національної інфраструктури. Досліджено теоретичні аспекти системи управління якості транспортних послуг для готельної клієнтури. На основі аналізу літературних джерел та існуючого досвіду роботи транспортного обслуговування виявлено проблеми транспортного обслуговування клієнтів та визначено напрями його удосконалення. Проаналізовано світовий досвід у цій сфері суспільної діяльності. Визначено шляхи підвищення ефективності транспортного обслуговування за рахунок організаційних та інноваційно-управлінських чинників, застосування засобів модернізації виробничо-технологічних процесів. Встановлено, що одним з найбільш прийнятних методів оцінки стабільності функціонування готельно-ресторанного бізнесу з

точки зору ефективності використання економічних, енергетичних, трудових та інших ресурсів в контексті Європейських вимог є інноваційні засоби транспортного забезпечення клієнтури. Широко можливості використання запропонованих організаційних механізмів надання транспортних послуг клієнтурі та методи удосконалення системи управління якості транспортних послуг. Обґрунтовано тезу що за рахунок згаданих чинників можна забезпечити повноцінне і стабільне функціонування туристичного та готельно-ресторанного бізнесу України, що власне і може зробити його конкурентоздатною галуззю в умовах ЄС.

Шифр НБУВ: Ж74014

Див. також: 1.У.236, 1.У.273, 1.У.284, 1.У.314, 1.У.537, 1.У.594

Економіка внутрішньої торгівлі

1.У.562. Аналіз асортименту лікарських препаратів-імуностимуляторів, представлених на ринку України / В. Д. Рибачук, Ю. П. Ляховченко, А. Ю. Янко // Вісн. фармації. — 2021. — № 1. — С. 66-70. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Мета дослідження — провести аналіз зареєстрованих препаратів групи імуностимуляторів (ІС) для обґрунтування доцільності створення та організації виробництва нових препаратів на основі природних глин і, зокрема, глин зеленої та жовтої. Використано перелік лікарських препаратів (ЛП), складений за офіційними джерелами інформації, який опрацювали за методами узагальнення, систематизації, графічним і методами порівняльного та структурного аналізу. Проведено аналіз фармацевтичного ринку України щодо асортименту зареєстрованих ЛП-ІС. Здійснено структуризацію відібраного переліку лікарських засобів за АТС-класифікацією, походженням, складом, виробничою ознакою та видом лікарської форми. За виробничою ознакою — більшість лікарських засобів вітчизняного виробництва (63,58 %). Визначено, що препарати досліджуваного сегмента випускають у вигляді твердих і рідких форм. Домінантними на вітчизняному фармацевтичному ринку є розчини для ін'єкцій і недостатньо розвиненим є асортимент твердих лікарських форм. На фармацевтичному ринку відсутні препарати цієї групи з природними глинами і, зокрема, глинами жовтою та зеленою. Доведено відсутність на українському ринку ІС на основі природних глин, що свідчить про доцільність упровадження на ринок нових вітчизняних препаратів з імуностимулювальною дією на основі природних глин, зокрема глин жовтої та зеленої.

Шифр НБУВ: Ж14678

1.У.563. Аналіз ринку протизапальних лікарських засобів у контексті фармацевтичної безпеки / Т. В. Маганова, Н. О. Ткаченко // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1. — С. 128-136. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

В парадигмі витальної й фармацевтичної безпеки обостраються питання розробки та прийняття стратегічних і тактичних управленських рішень в системі забезпечення лікарствами, в том числі тех, которые имеют отношение к фертильному здоровью женщины. Цель работы — исследование рынка противозачаточных лекарственных средств (ПЛС) с последующим формированием массива для принятия рациональных решений по обеспечению контрацепции женщин детородного возраста. Материалы исследования — информационно-поисковая система Компендиум, Государственный реестр лекарственных средств Украины, база данных Нормативно-директивные документы МЗ Украины, интернет-ресурс по поиску лекарств в аптеках Украины Tabletki.ua. Использовали сравнительный, аналитический, графический методы, контент-анализ, метод маркетингового исследования. Осуществлена комплексная маркетинговая исследования. Рассмотрены основные характеристики ассортимента ПЛС: полнота, глубина, ширина. Определена сегментация рынка по лекарственным формам и производителям. Установлены коэффициенты уровня монополизации рынка и обновления ассортимента. Выводы: на основании анализа фармацевтического рынка ПЛС сформирован информационный массив современного арсенала контрацептивных лекарственных средств: 29,7 % — монокомпонентные, 69,3 % — комплексные средства. В ассортименте преобладают ПЛС, которые содержат дроспиренон + этинилэстрадиол, и лекарственные средства экстренной контрацепции с левоноргестрелом. Анализ сегментации по лекарственным формам показал существенное доминирование таблетированных ПЛС, которые составляют 84,4 % всего ассортимента. Почти отсутствуют трансдермальные, маточные и вагинальные терапевтические системы. На рынке ПЛС совсем не представлены подкожные имплантаты и аэрозольные формы контрацептивов. Установлено, что рынок ПЛС на 96,1 % сформирован зарубежными производителями, украинские фирмы-производители занимают лишь 3,9 % рынка. Рассчитанный индекс монополизации рынка указывает на олигополистические тенденции рыночных отношений, а индекс полноты ассортимента (66,67 %) — на возможные направления расширения товарного ассортимента для повышения общего уровня удовлетворенности потребностей женщин в ПЛС. В результате ретроспективного анализа рассчитан

коэффициент обновления за период 2005 — 2019 гг. Установлено, что после 2015 г. обновление ассортимента снизилось на 13,9 % в результате исчезновения с украинского рынка ПЛС нескольких подгрупп.

Шифр НБУВ: Ж69485

1.У.564. Деякі питання впровадження вимог належних практик (GxP). Належна практика дистрибуції (GDP) (ч. 2) / Р. О. Гуржій // Вісн. фармації. — 2021. — № 1. — С. 44-50. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Мета дослідження — проведення дослідження вимог належної практики дистрибуції. Проведено аналіз сучасних керівних документів із належних практик (GxP), зокрема Настанови СТ-Н МОЗУ 42-5.0:2014 «Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції». Запропоновано інтерпретації до впровадження вимог належної дистрибуторської практики на підставі досвіду проведення аудитів компаній-дистрибуторів на предмет відповідності вимогам GDP. Досліджено залежність правильної дистрибуції лікарських засобів (ЛЗ) від задіяного в цьому процесі персоналу та визначено негативний вплив на діяльність оптової фармацевтичної фірми у разі недотримання персоналом відповідних вимог. Визначено переваги та ризики, які можуть виникнути на етапі дистрибуції ЛЗ, пов'язані з персоналом. Визначено вимоги, що висуваються до уповноваженої особи, знання та досвід, якими вона повинна володіти. Розглянуто посадову інструкцію уповноваженої особи. Наведено обов'язки уповноваженої (відповідальної) особи дистрибуторської компанії. Запропонований аналіз надасть можливість мінімізувати ризики та помилки, які можуть призвести до негативного впливу на якість ЛЗ. Досліджено призначення уповноваженої особи дистрибуторської компанії, вимоги, які висуваються до неї, знання і досвід, якими вона повинна володіти. Визначено переваги та ризики управління персоналом дистрибуторської компанії.

Шифр НБУВ: Ж14678

1.У.565. Довідник товарознавця і споживача продовольчих товарів: навч. посіб. / М. Т. Бець, Л. І. Богун, Н. Г. Георгіаді, Т. В. Гринько, Т. І. Данько, І. В. Ємченко, А. Г. Загородній, О. В. Князь, С. В. Князь, В. В. Косовська, Г. Й. Лучко, В. П. Мартинюк, В. М. Мацук, О. І. Мороз, Е. І. Плешаков, М. В. Римар, Р. Р. Русин-Гриник, Р. М. Скриньковський, П. М. Скрипчук, Р. А. Слав'юк, О. Ю. Судук, О. П. Тупіть, О. В. Фарат, О. Є. Федорчук, Л. Ю. Холявка, Н. Р. Чорна, О. Є. Шайда, С. Г. Швачко, Р. В. Шуляр, Н. П. Яворська, С. Г. Ягольник; ред.: С. В. Князь; нап. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 795 с.: табл. — Бібліогр.: с. 676-704. — укр.

Охоплено ключові категорії та поняття сфери комерційної діяльності й експертизи якості продовольчих товарів. Визначено стандартизацію у сфері експертизи якості товарів. Розглянуто класифікацію і властивості товарів. Зазначено захист прав інтелектуальної власності у сфері комерційної діяльності. Визначено питання пакування і зберігання товарів. Розглянуто питання реалізації і транспортування товарів. Визначено питання експертизи товарів. Охарактеризовано питання торговельно-технологічного обладнання товарознавства вин і сирів. Наведені означення розглянуто відповідно до ДСТУ та ЕО.

Шифр НБУВ: ВС68414

1.У.566. Дослідження асортименту препаратів для лікування хронічного обструктивного захворювання легень на фармацевтичному ринку України / Л. І. Будняк, Є. Ю. Диня // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1. — С. 122-127. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Цель работы — анализ ассортимента лекарственных средств (ЛС) для лечения хронической обструктивной болезни легких (ХОБЛ) (бронходилатационная терапия — БТ) на современном фармацевтическом рынке Украины. Ассортимент препаратов изучен по Государственному реестру ЛС Украины, справочнику ЛС Компендиум онлайн, Анатомо-терапевтическо-химической классификации (группа ЛС код R03 — средства для лечения обструктивных заболеваний дыхательных путей), интернет-ресурсам по поиску ЛС в аптеках Украины GeoArteka и Tabletki.ua. Использованы методы: маркетинговые, математико-статистические, логического обобщения и графические. Проведена комплексная маркетинговая оценка отечественного фармацевтического рынка ЛС, используемых для лечения ХОБЛ (БТ). Выводы: согласно данным Государственного реестра ЛС Украины, на конец 2019 г. в Украине насчитывается 36 торговых названий препаратов для лечения ХОБЛ (БТ). Анализ ассортимента препаратов показал, что на фармацевтическом рынке Украины преобладают ЛС зарубежного производства (64 %). Среди стран-импортеров ЛС первенство по номенклатуре препаратов принадлежит ФРГ (31 %), Испании (18 %) и Индии (13 %). Лидер среди отечественных фирм-производителей — ООО «Мультиспрей», г. Харьков (31 %). Доля монопрепаратов для лечения ХОБЛ (БТ) на отечественном фармацевтическом рынке составляет 80 %, двухкомпонентных ЛС — 14 %, комбинированных препаратов — 6 %. Поскольку на фармацевтическом рынке Украины преобладают ЛС иностранного производства, применяемые в бронходилатационной терапии ХОБЛ, результаты анали-

за ассортимента подтверждают актуальность разработки нового отечественного препарата, который можно было бы использовать в терапии пациентов с данным заболеванием.

Шифр НБУВ: Ж69485

1.У.567. Інтелектуалізація діяльності торговельних підприємств: концепція та методологія: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / К. С. Хаврова; Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля». — Дніпро, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Здійснено вирішення наукової проблеми щодо обґрунтування методологічних, концептуальних та прикладних аспектів інтелектуалізації діяльності торговельних підприємств. Узагальнено підходи та уточнено поняття інтелектуалізації діяльності підприємств. Удосконалено функціональну модель управління інтелектуалізацією діяльності торговельних підприємств з виділенням в її межах об'єктів управління. Розвинуто методологічну платформу управління інтелектуалізацією діяльності. Визначено формуючі елементи інтелектуалізації діяльності, їх взаємозв'язок й вплив на інноваційний розвиток торговельних підприємств. Розроблено концепцію інтелектуалізації діяльності торговельних підприємств. Упорядковано систему факторів-індикаторів, що впливають на стан інтелектуалізації діяльності торговельних підприємств, для побудови когнітивної карти. Визначено вплив факторів зовнішнього середовища на інтелектуалізацію діяльності торговельних підприємств за коефіцієнтом комплексності. Удосконалено теоретико-методичний підхід до оцінки складових компонентів інтелектуалізації діяльності торговельних підприємств. Удосконалено методичний підхід до оцінки рівня інтелектоорієнтованої компоненти інтелектуалізаційної діяльності підприємства. Обґрунтовано механізм формування інтелектуалізаційної бізнес-моделі торговельних підприємств. Запропоновано методологію формування системи радарів для визначення форматів інтелектуалізаційної бізнес-моделі торговельних підприємств. Запропоновано науково-методичний підхід до вибору стратегії управління інтелектуалізацією діяльності торговельних підприємств. Розвинуто концептуальний базис формування мотиваційного механізму щодо підвищення інтелектуальної активності персоналу торговельних підприємств.

Шифр НБУВ: РА447496

1.У.568. Інформаційна система управління товарними запасами для умов малого бізнесу у сфері e-commerce / І. В. Завсєгдашній, С. А. Рубан, О. В. Пилипенко, О. О. Завсєгдашній, І. О. Филипова // Гірни. вісн.: наук.-техн. зб. — 2020. — Вип. 108. — С. 44-50. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Мета роботи — розробка та обґрунтування концепції інформаційної системи для оптимізації обсягів запасів товарів на складах для умов підприємств малого бізнесу, які функціонують у сфері електронної комерції. У дослідженні використовувалася метод теоретичного аналізу науково-практичних розробок у напрямку управління товарними запасами (в тому числі для умов функціонування малих підприємств); системний аналіз використовувався для дослідження алгоритмів функціонування існуючих інформаційних систем та розробки структурно-логічної схеми даної системи; засоби моделювання було використано для розробки алгоритмів на базі моделі АВС-аналізу запасів. Наукова новизна полягає у тому, що запропоновані моделі та системи враховують умови функціонування малого бізнесу, а також враховують специфіку підприємств сфери електронної комерції. Робота вирішує актуальне питання автоматизації процесу пошуку ефективної стратегії управління товарними запасами малих підприємств, враховуючи специфіку організації сфери електронної комерції. Ключова задача управління запасами полягає у розрахунку оптимального інтервалу між замовленнями, а також оптимальної партії товару, що за своєю суттю є трудовим завданням. Застосування спеціалізованої інформаційної систем управління запасами надасть змогу пришвидшити процес прийняття рішень та підвищити його ефективність за рахунок уникнення помилок, а також надасть змогу визначити перелік товарних груп, рекомендованих до продажу за системою дропшипінгу. Досліджено проблеми управління товарними запасами підприємств та визначено існуючі інформаційні підходи до їх вирішення; здійснено критичний аналіз існуючих інформаційних систем управління запасами торгових підприємств; алгоритмізовано процес управління товарними запасами в умовах малого підприємства із застосуванням математичного та фінансового інструментарію АВС-аналізу; розроблено інформаційну систему, яка враховує специфіку діяльності малих підприємств. Розроблену інформаційну систему було впроваджено у діяльність реального малого підприємства «Еко Дім», яке здійснює діяльність у сфері online-торгівлі.

Шифр НБУВ: Ж60802

1.У.569. Концептуальні засади управління бізнес-процесами підприємств електронної комерції / Д. В. Скляр // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6. — С. 89-95. — Бібліогр.: 22 назв. — укр.

Мета роботи — дослідження концептуальних засад управління бізнес-процесами підприємств електронної комерції. Наведено динаміку розвитку ринку електронної комерції у вартісному вираженні. Досліджено суть поняття «електронна комерція» та підходи до його тлумачення. Визначено, що розглядати поняття

електронна комерція» доцільно з позицій як економічного, так і правового підходів. Уточнено теоретичні засади управління бізнес-процесами підприємств електронної комерції. Встановлено, що електронна комерція включає в себе чотири основні бізнес-процеси: електронну рекламу і маркетинг; замовлення; платежі та доставку. Наведено авторське визначення поняття «управління бізнес-процесами підприємств електронної комерції». Розроблено модель концептуальних засад управління бізнес-процесами підприємств електронної комерції.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

1.У.570. Маркетингові інструменти формування регіональних ринків молочної продукції: монографія / О. Ю. Бочко; нац. ун-т водного господарства та природокористування. — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. — 225 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 182-210. — укр.

Викладено методологічні засади маркетингових інструментів формування регіональних ринків молочної продукції. Внесено рекомендації щодо їх практичного застосування в межах ринків Західного регіону. Виокремлено мікро-, міді- та макросередовище, комплексне дослідження якого забезпечує структуру взаємозв'язку між виробниками, споживачами, товарами та потребами. Запропоновано виводжену концепцію та розроблено когнітивну модель кон'юнктури ринку молочної продукції. Обґрунтовано теоретико-методологічні засади використання маркетингових інструментів для формування регіональних ринків молочної продукції та розроблено практичні рекомендації для їх впровадження.

Шифр НБУВ: ВА850753

1.У.571. Моніторинг електроенергетичної безпеки як інструмент державного регулювання ринку електроенергії України / І. О. Губарева, Т. І. Салашенко // Проблеми економіки. — 2021. — № 1. — С. 11-20. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Обґрунтовано методичний підхід щодо моніторингу електроенергетичної безпеки та розроблено практичні рекомендації щодо його впровадження. Електроенергетична безпека — стан електроенергетичної системи, що забезпечує її існування та гарантує задоволення електроенергетичних інтересів її елементів. Забезпечити електроенергетичну безпеку означає досягти такого системного стану, за якого споживачі електроенергії усвідомлюють ефективний рівень власного споживання, що забезпечує їм обраний варіант функціонування, а виробники електроенергії здатні задовольнити їх електроенергетичні інтереси в необхідних обсягах. Моніторинг електроенергетичної безпеки має проводитися безперервно (щоденно) та носити оперативно-превентивний характер з метою швидкого виявлення ризиків і реагування на загрози виникнення електроенергетичних криз. Методичний підхід до моніторингу електроенергетичної безпеки включає: формування компонентів і синтез показників електроенергетичної безпеки; кількісне та якісне оцінювання компонентів електроенергетичної безпеки; узагальнююче оцінювання та якісну інтерпретацію електроенергетичної безпеки. Запропоновано методичний підхід до моніторингу електроенергетичної безпеки, який передбачає щоденне оцінювання кількісного та якісного стану електроенергетичної безпеки за споживчою (запас адекватності), виробничою (запас надійності) та паливною (запас забезпечення) компонентами, що дає змогу оперативно визначати та реагувати на ризики, уникаючи електроенергетичних криз. Апробація запропонованого підходу надала змогу встановити кризовий рівень реальної і передкризовий номінальний електроенергетичної безпеки. Такий стан вимагає невідкладного вжиття заходів центральними органами виконавчої влади задля недопущення збоїв в електропостачанні споживачів.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.572. Обґрунтування методологічного підходу до комплексного застосування економічних та маркетингових складових для формування доданої вартості лікарського засобу рабепразол / М. М. Слободянюк, О. С. Самборський, О. Ю. Рогуля, Ю. В. Байгуш // Соц. фармація в охороні здоров'я. — 2021. — 7, № 2. — С. 34-46. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Мета роботи — обґрунтування методологічного підходу й опрацювання методики визначення економічних і маркетингових складових собівартості, ціни й доданої вартості лікарського засобу (ЛЗ) на прикладі таблеток рабепразолу. Наукові публікації, звіти Державного комітету статистики України та Центру медичної статистики МОЗ України, звіти та калькуляції собівартості продукції фармацевтичних виробників, власні дослідження; використано методи системного й порівняльного аналізу, контент-аналіз, економічний та маркетинговий аналізи. Проведено узагальнення етапів робіт і сформовано алгоритм визначення базових показників для формування виробничої програми фармацевтичного підприємства. Розроблено розгорнуту схему калькулювання собівартості продукції на основі економічного підходу, опрацьовано приклади формування роздрібно й оптової цін та встановлення оптово-відпускної ціни ЛЗ на основі маркетингового підходу. Опрацьовано методику визначення основних економічних показників за ринково-економічним підходом, розрахунку податку на додану вартість, прибутку і рентабельності на прикладі таблеток рабепразолу. Оцінено розподіл доданої вартості серед суб'єктів просування ЛЗ та структуру доданої

вартості у виробника. Сформовано графічну схему методологічного підходу ринкового визначення доданої вартості ЛЗ рабепразолу. Висновки: обґрунтовано доцільність і необхідність використання економічного і маркетингового підходів для управління витратами, калькулювання собівартості і формування ціни таблеток рабепразолу та запропоновано методологічний підхід щодо ринкового визначення їх доданої вартості. Для оцінювання загального ринково-економічного підходу визначення собівартості і ціни ЛЗ розроблено їх графічну схему (прогресивно-ретроградна калькуляція). На прикладі ЛЗ рабепразолу 0,01 г опрацьовано методику визначення собівартості, ціни, прибутку та доданої вартості препарату у виробника, оптовика й аптеці. Охарактеризовано структуру доданої вартості у виробника ЛЗ і графічну схему методологічного підходу ринкового визначення доданої вартості таблеток рабепразолу.

Шифр НБУВ: Ж101342

1.У.573. Огляд антидепресантів на фармацевтичному ринку України та динаміки їх споживання протягом 2015 — 2019 років / Л. В. Яковлева, Т. О. Баглай, О. В. Ткачова, О. В. Павленко // Фармацевт. журн. — 2021. — 76, № 3. — С. 3-13. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Серед стійких порушень здоров'я й інвалідності в Україні третє місце серед чоловіків і друге серед жінок займають нервово-психічні розлади, під час фармакотерапії яких широко застосовують антидепресанти. Мета роботи — дослідження асортименту та амбулаторного і госпітального споживання в Україні препаратів групи антидепресантів. Аналіз асортименту й обсягів споживання антидепресантів здійснювали на амбулаторному ринку протягом 2015 — 2019 рр., а на госпітальному — протягом 2016 — 2019 рр. за даними аналітичної компанії «Proxima Research»/«Моріон». Розрахунки об'ємів споживання було зроблено за АТС/DDD-методологією. Як одиницю вимірювання використовували показник DDDs/1000 жителів/день (DID, DDDs per 1000 inhabitants per day). Результати дослідження показали, що на фармацевтичному ринку України протягом 2015 — 2019 рр. амбулаторно використовували 94 — 101 торгові назви антидепресантів, з яких 29 — 36 торгових назв були вітчизняного виробництва і 65 — іноземних виробників. Госпітально протягом 2016 — 2019 рр. використовували меншу кількість торгових назв антидепресантів — 78 — 79, серед яких 27 — 29 торгових назв вітчизняного виробництва і 52 — 49 — імпортного. Кількість торгових назв антидепресантів за амбулаторного споживання на 16 — 22 % перевищувала кількість торгових назв за госпітального споживання, що, можливо, пов'язано з меншими обсягами державних закупівель препаратів цієї групи. Встановлено, що амбулаторне споживання антидепресантів у період 2015 — 2019 рр. зросло в 2,22 разу — з 1,08 DID у 2015 р. до 2,40 DID у 2019 р. Госпітальне споживання було значно меншим і коливалося в межах від 0,20 DID у 2016 р. до 0,19 DID у 2019 р. (із піком у 0,24 DID у 2017 р.). Зростання амбулаторного споживання антидепресантів було поступовим, без різких перепадів. Більшість міжнародних непатентованих назв антидепресантів, за виключенням № 06AX20. Різні препарати та № 06AX25 трава звіробію входили до сучасних медико-технологічних документів — Державного формуляра лікарських засобів (8 — 11 випуски) та Переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади й установи охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів (2015 — 2017 рр.), що свідчить про їх доведену клінічну ефективність та безпеку.

Шифр НБУВ: Ж28227

1.У.574. Оцінка безпечності функціонування підприємств торгівлі в сучасному бізнес-середовищі / М. М. Мухіна // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 454-460. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Розглянуто особливості оцінки безпечного функціонування підприємств торгівлі в сучасному бізнес-середовищі. Доведено, що поєднання різних методик ситуаційного аналізу — SWOT- і PEST-аналізу — надає змогу розширити досліджувані зовнішні та внутрішні чинники, що може бути враховано в різноманітному спектрі можливих управлінських рекомендацій. Моніторинг ключових факторів SWOT-аналізу надає змогу розробляти ефективні стратегії антикризового управління, що забезпечують підтримку постійної готовності підприємства до настання кризи, і коригувати їх відповідно до змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Удосконалений підхід до моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємств на основі комплексного використання методик SWOT- і PEST-аналізу надає змогу своєчасно виявляти прояви кризових ситуацій і коригувати стратегії розвитку. Доведено, що саме інноваційний фактор є домінуючим при формуванні траєкторії економічного розвитку підприємств торгівлі. Це визначає можливість переходу на якісно новий рівень розвитку, що, своєю чергою, вимагає свідомого та цілеспрямованого управління фінансовою безпекою на підприємстві. Побудовано матрицю фінансової стійкості діяльності підприємств торгівлі. Виокремлено чотири області матриці: область стійкого функціонування; область активного розвитку; область сталого розвитку; область нестійкого функціонування. Рекомендовано врахувати в областях матриці коефіцієнт зносу основних засобів,

що зумовлено ситуацією, коли коефіцієнт зносу основних засобів повинен зменшуватися для підвищення стійкості. Запропоновано відобразити його за допомогою вектора, спрямованого на початок координат.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.575. Побудова імітаційної моделі лібералізованого ринку електричної енергії з урахуванням особливостей функціонування ОЕС України: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.14.01 / Г. А. Іванов; НАН України, Інститут електродинаміки, НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розв'язано науково-практичні задачі моделювання процесів функціонування електроенергетичної системи в умовах лібералізованого ринку електричної енергії шляхом удосконалення існуючих та розробки нових моделей, методів і засобів імітаційного моделювання функцій організованих сегментів та роздрібною ринку електричної енергії за умов неповноти вхідної інформації з урахуванням особливостей функціонування ОЕС України. Розвинуто науково-методологічні положення щодо кількісної оцінки вартості усунення системних і мережних обмежень ОЕС України з використанням механізмів балануючого ринку електричної енергії й адекватного відображення структури роздрібних тарифів для різних груп споживачів, що надало змогу підвищити ступінь адекватності оцінки наслідків регуляторних та управлінських рішень в електроенергетиці в період переходу до лібералізованого ринку електричної енергії. Запропоновано новий підхід й уперше розроблено дворівневу імітаційну модель для комплексного оцінювання системних і мережних обмежень ОЕС України за добу до години постачання та з урахуванням похибки прогнозів виробництва і споживання електричної енергії, що забезпечує оптимальний вибір складу генеруючого обладнання для балансування ОЕС України в умовах упровадження лібералізованої моделі ринку електричної енергії. Вперше розроблено модель оцінки впливу функцій передачі та розподілу електричної енергії операторами магістральних і розподільних мереж на результати функціонування роздрібною ринку електричної енергії, яка, на відміну від попередніх, надає змогу дослідити структуру та перспективи розвитку цього сегменту ринку з урахуванням результатів роботи організованих сегментів ринку електроенергії, результатів функціонування суміжних ринків палива, а також макроекономічних показників української економіки.

Шифр НБУВ: РА450097

1.У.576. Ретроспективний аналіз фармацевтичного ринку кардіологічних препаратів в Україні за 2016 — 2020 роки / Н. А. Симоненко, М. В. Подгайна, А. С. Немченко, О. С. Шпичак // Фармацевт. журн. — 2021. — 76, № 3. — С. 14-24. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

В Україні серцево-судинні захворювання є основною причиною смертності населення і мають найвище значення показника серед причин смертності з усіх країн світу. У загальнонаціональному масштабі смертність від серцево-судинних захворювань за останні 29 років зростає майже на 8%. Мета роботи — аналіз вітчизняного фармацевтичного ринку кардіологічних препаратів (код анатомо-терапевтичної хімічної класифікації, АТХ — C01, в тому числі C01E) за період 2016 — 2020 рр. у розрізі фармацевтичних груп, компаній-виробників, лікарських форм та ін. Об'єктом дослідження були дані Державного експертного центру Міністерства охорони здоров'я України, пропозиції дистриб'юторів, одержані на платформі «Моріон» за 2016 — 2020 рр. Дослідження було здійснено з використанням сучасних методів аналізу, систематизації та узагальнення, математико-статистичних розрахунків. За даними Державного експертного центру Міністерства охорони здоров'я, в Україні зареєстровано 256 кардіологічних препаратів з урахуванням лікарських форм. Аналіз групи кардіологічних препаратів за групами АТХ-класифікації надав змогу встановити суттєве домінування групи C01E — Інші кардіологічні препарати — від 66 до 68% протягом років дослідження. За результатами аналізу встановлено позитивну тенденцію — домінування на фармацевтичному ринку України лікарських засобів вітчизняного виробництва в групі кардіологічних препаратів протягом 2016 — 2020 рр. Загальний перелік компаній-виробників, що представляють кардіологічні препарати в Україні — 66 — 68 компаній, де частка вітчизняних компаній становила 53 — 55% протягом періоду дослідження. Встановлено стійку тенденцію до незначного переважання твердих лікарських форм (54 — 56% протягом періоду дослідження). Підсумовуючи, зазначено, що здійснений аналіз вітчизняного оптового ринку кардіологічних препаратів показав значну ширину асортименту лікарських засобів групи, суттєве домінування групи «Інші кардіологічні препарати» в загальній структурі, позитивну тенденцію переважання кардіологічних препаратів вітчизняного виробництва; серед лікарських форм тверді й рідкі представлено рівномірно.

Шифр НБУВ: Ж28227

1.У.577. Ритейл ветеринарних імунобіологічних препаратів на українському ринку ветеринарних вакцин / І. В. Бушуєва, Н. М. Борисенко // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1. — С. 137-146. — Бібліогр.: 4 назв. — укр.

Цель работы — определить индикаторы особенностей рынка ветеринарных препаратов; установить уровень насыщенности и соответствующего обеспечения сектора сельскохозяйственных животных и птицы ветеринарными препаратами, входящих в Перечень ветеринарных иммунобиологических препаратов, зарегистрированных в Украине; проанализировать рынок зарегистрированных иммунобиологических препаратов до лекарственных форм; исследовать доли рынка фармацевтических фирм-владельцев регистрационных удостоверений (украинских и зарубежных) и фирм-производителей (украинских и зарубежных) данной продукции; обобщить зависимость ассортимента используемых вакцин для птиц от наиболее частых их заболеваний в определенном хозяйстве и общей эпизоотической ситуации в регионе. Использован синтетический, аналитический методы, а также методы информационного поиска, систематизации, сравнения, графического, статистического, описательного, обобщения. Материалы исследования: Закон Украины «О ветеринарной медицине», Перечень ветеринарных иммунобиологических препаратов, зарегистрированных в Украине по состоянию на 10.04.2019 г., официальная информация Государственной службы статистики Украины (Департамента статистики сельского хозяйства и окружающей среды) за 2018 — июнь 2019 г., отчеты консалтинговой группы Pro-Consulting и компании Index Vox Marketing. Результаты исследования дают возможность для управления насыщенностью рынка ветеринарных иммунобиологических препаратов; корректировки его объемов и наполнения препаратами в зависимости от потребности времени; создания здоровой конкуренции между зарубежными игроками рынка и отечественными производителями; выявление главных показателей рынка (конъюнктуры, спроса и потребления иммунологических препаратов), что позволит построить прогнозы развития бизнеса, оценить потенциал роста, возможности и угрозы на рынке; привлечение на украинский рынок ветеринарных иностранных фирм-владельцев регистрационных удостоверений и фирм-производителей эффективных, доступных по стоимости и качеству вакцин для поддержания стабильной эпизоотической ситуации в сельских хозяйствах, частном секторе регионов и общего благополучия эпизоотического состояния в государстве. Выводы: разработка, элементы систематизации, сопоставления и обобщения нормативно-законодательной базы: Закона Украины «О ветеринарной медицине»; Перечня ветеринарных иммунобиологических препаратов, зарегистрированных в Украине по состоянию на 10.04.2019 г.; официальной информации Государственной службы статистики Украины (Департамента статистики сельского хозяйства и окружающей среды) по 2018 — июнь 2019 г. — показали, что в настоящее время на рынке Украины существуют возможности для входа новых участников (из числа отечественных производителей), более удобных для дистрибьютора, чем для производителя.

Шифр НБУВ: Ж69485

1.У.578. Розвиток підприємницьких структур на основі технологій електронної комерції: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / В. В. Фалдина; Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права». — Львів, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Запропоновано нове вирішення науково-практичного завдання — розроблення нових і удосконалення існуючих теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій із управління розвитком підприємницьких структур на основі технологій електронної комерції. На підставі результатів досліджень представлено удосконалену модель регулювання розвитку підприємницьких структур на основі технологій е-комерції, запропоновано методичний підхід до вибору оптимального рішення щодо одержання очікуваного прибутку підприємницької структури на основі технологій е-комерції; набули подальшого розвитку класифікації технологій е-комерції і факторів, які впливають на розвиток підприємницьких структур на основі технологій е-комерції. Наведено механізм забезпечення зростання ринкових переваг підприємницьких структур на основі технологій е-комерції. Введено в економічну науку поняття «потенціал факторів до зміни траєкторії умов, у яких формуються підприємницькі рішення» і «траєкторія зміни умов», а також розроблено морфологічно-матричний метод оцінювання розвитку підприємницької структури на основі технології електронної комерції, який передбачає обчислення множини показників, що характеризують природи видів діяльності підприємницької структури, її продуктивності, частки ринку, рівня і стабільності рентабельності.

Шифр НБУВ: РА450744

1.У.579. Розвиток професійної компетентності в контексті підвищення якості трудового життя: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.07 / В. О. Вітунін; Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». — Полтава, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено науково-теоретичні засади, методичні і практичні рекомендації щодо розвитку професійної компетентності працівників у контексті підвищення якості трудового життя. Поглянуто теоретичне положення щодо трактування суті понять «якість трудового життя» та «професійна компетентність в контексті підвищення якості трудового життя». Узагальнено

методичні підходи до дослідження та здійснення інтегральної оцінки професійної компетентності працівників торгівлі в контексті підвищення якості трудового життя. Розроблено концептуальні засади та сформовано методичні підходи щодо розвитку професійної компетентності працівників у контексті підвищення якості трудового життя, що враховують особливості конкурентного середовища професійної діяльності працівників торгівлі та спрямовані на підтримання необхідного рівня ресурсної, результативної та мотиваційної компонент професійної компетентності. Окреслено методичні підходи до побудови структурно-логічної моделі розвитку професійної компетентності працівників у контексті підвищення якості трудового життя, яка ґрунтується на узгодженні соціально-економічних інтересів працівників зі стратегічними перспективами та потребами розвитку підприємств торгівлі в сучасних умовах.

Шифр НБУВ: RA450752

1.У.580. Розвиток ринку плодово-ягідної продукції Півдня України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03 / І. В. Колокольчикова; Полтавська державна аграрна академія. — Полтава, 2020. — 36 с.: рис., табл. — укр.

Оцінено стан розвитку ринку плодово-ягідної продукції, виявлено тенденції змін. Визначено, що сегментування ринку — це дієвий інструмент ефективного позиціонування на всіх ринках, набір вагомих чинників, які характеризують та створюють передумови формування попиту й ринкової пропозиції. Розглянуто складові процесу сегментування, принципи поділу на сегменти та основні показники їх оцінювання. Відзначено, що обсяги виробництва та ефективність виробничо-збутової діяльності залежать від правильного сегментування за географічним та демографічним принципами. Ресурсний потенціал галузі півдня України є розвинутим та максимально розгалуженим. Підкреслено, що разом з демографічними чинниками в умовах ринкових перетворень та конкурентної боротьби товаровиробників, важливим сьогодні є саме вплив психографічного та поведінкового сегментів. Саме ці неекономічні чинники є тими мотиваційними механізмами здійснення перших та повторних покупок.

Шифр НБУВ: RA447338

1.У.581. Стратегічний розвиток асоціації «Укравтопром» в умовах невизначеності ринку легкових автомобілів України / Л. С. Головка, В. В. Байгушев // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 109-119. — Бібліогр.: 5 назв. — укр.

Мета роботи — виконати дослідження стану національного ринку продажів легкових автомобілів України та обґрунтувати стратегію розвитку виробників, експортерів та імпортерів асоціації «Укравтопром» до 2023 р. Для досліджень використано методи статистичної обробки даних, загальна теорія систем і системний аналіз. Визначено, що за період 2008 — 2019 рр. обсяги продажів легкових автомобілів в Україні має принципові ознаки невизначеності та запропоновано Стратегію сталого конкурентоспроможного розвитку виробників, експортерів та імпортерів асоціації «Укравтопром» до 2023 р. Розроблено та визначено кількісні оцінки показників стану невизначеності обсягів продажів і купівельних уподобань національного ринку легкових автомобілів України. Визначено основні вимоги та заходи стратегії розвитку асоціації «Укравтопром» до 2023 р.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.582. Тенденції розвитку ринку фармацевтичної продукції України / А. А. Шевчук, С. О. Степанчук // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 95-100. — Бібліогр.: 6 назв. — укр.

Проаналізовано ринок фарма-продукції України за останні 3 — 5 років (наведено статистичні дані за період із січня 2014 по січень 2019 р., а саме структура фармацевтичного ринку, обсяг реалізації фарма-продукції на ринку України, частки ринку виробників та зміна середньої ціни упаковки ліків за аналізований період). Розглянуто виробників, продавців, покупців, фармацевтичний товар, попит-пропозицію, конкурентні чинники (якість, ціна, умови одержання товару, гарантії, інші чинники). Виділено позитивні і негативні елементи на ринку. Визначено напрями подолання існуючих проблем для виробників, продавців, покупців на ринку фарма-продукції. Окреслено елементи, які формують цінність товару для споживачів, визначено механізми управління цими елементами.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.583. Теорія та методологія забезпечення економічної безпеки бізнес-процесів торговельного підприємства: монографія / Г. М. Коптева; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». — Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2020. — 255 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 213-243. — укр.

Досліджено теорію та методологію забезпечення економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі. Удосконалено понятійний апарат економічної безпеки підприємства, а також обґрунтовано критерії та індикатори оцінки економічної безпеки бізнес-процесів підприємств торгівлі. Проаналізовано підходи до формування оцінки рівня зрілості бізнес-процесів підприємства на основі моделювання рівня їх зрілості. Розроблено модель

зрілості з урахуванням економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі.

Шифр НБУВ: VA851372

1.У.584. Управління соціальною відповідальністю торговельних підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / К. П. Ляшук; Центральна спілка споживчих товариств України, Львівський торговельно-екоп. ун-т. — Львів, 2021. — 23 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено вирішенню важливого науково-прикладного завдання — обґрунтуванню науково-методологічних засад і виробленню практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління соціальною відповідальністю торговельних підприємств. Виділено базові та альтернативні концепції розвитку соціальної відповідальності, доведено її управлінську природу, розмежовано внутрішні і зовнішні складові. Досліджено світові моделі соціальної відповідальності, їх основні принципи, інструменти та форми прояву. Запропоновано авторську модель управління соціальною відповідальністю підприємства з виділенням зовнішнього та внутрішнього рівнів управління. Підтверджено вклад ритейлу в економічний розвиток держави, визначено соціальну функцію торгівлі. Виявлено, що управління соціальною відповідальністю ґрунтується на системному запровадженні концепції сталого розвитку у фінансово-економічному, соціальному та екологічному напрямках. Запропоновано авторську концепцію оцінювання соціальної відповідальності торговельних підприємств, яка передбачає аналіз за векторами розвитку компанії та розвитку галузі. Запропоновано ґрунтувати стратегічний аналіз сталого розвитку на дослідженні збалансованої системи показників для структурізації проблем і ранжування управлінських пріоритетів. Запропоновано замкнутий управлінський цикл реалізації механізму управління взаємодією з ключовими стейкхолдерами. Інноваційний алгоритм ідентифікації стейкхолдерів розроблено з використанням інструментів узгодження значимості та терміновості проектів. Соціальне інвестування визначено інструментом реалізації спільних інтересів ритейлу та суспільства, що потребує відтворювального потенціалу та дієвих механізмів залучення ресурсів. Запропоновано застосування системного підходу до оцінювання ефективності, згідно з яким соціальне середовище доцільно розглядати як сукупність взаємозалежних елементів, здатних під час взаємодії з соціумом змінювати структуру.

Шифр НБУВ: RA450789

1.У.585. Формування економічної безпеки підприємств оптової торгівлі: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04 / О. О. Кучмеев; Національна академія аграрних наук України, ННЦ «Інститут аграрної економіки». — Київ, 2021. — 38 с.: табл., рис. — укр.

Розроблено теоретико-методологічні основи і практичні рекомендації щодо формування економічної безпеки підприємств оптової торгівлі (ПОТ). Проаналізовано функціонування ПОТ та досліджено чинники внутрішнього і зовнішнього середовища, визначено ті, що проявляють найбільший ступінь негативного впливу, та запропоновано заходи протидії зазначеному впливові. Розроблено: алгоритм формування економічної безпеки ПОТ; інтегровану систему управління ризиками; модель управління бізнес-процесами ПОТ; ключові індикатори ідентифікації ризиків у логістичних системах ПОТ; інноваційний підхід для прийняття ефективних управлінських рішень щодо формування економічної безпеки ПОТ; механізм управління економічною безпекою на ПОТ. Крім того, досліджено діяльність провідних дистриб'юторів на ринку деталей та приладдя для автотранспортних засобів визначено необхідність декомпозиції бізнес-процесів. Так, на ПОТ, що досліджувались, розроблено типову декомпозицію бізнес-процесів на основі стандарту IDEFO, а саме: «Продаж автозапчастин», який декомпозиційовано у чотири процеси: розробка стратегії управління продажем автозапчастин, організація продажу автозапчастин, логістичне обслуговування продажу автозапчастин, сервісне обслуговування споживачів та «Просування сайту», який сформовано у чотири підпроцеси: базове просування, контекстна та банерна реклама, SMM — просування, SEO — просування.

Шифр НБУВ: RA449317

1.У.586. Формування системи внутрішньої торгівлі України: теорія, парктика, інновації: колект. монографія / ред.: В. В. Лісіца, В. І. Місюкевич, О. М. Михайленко; Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». — Полтава: ПУЕТ, 2020. — 231, [1] с.: рис., табл. — укр.

Досліджено проблеми розвитку внутрішньої торгівлі України. Проаналізовано актуальні аспекти діяльності підприємств сфери внутрішньої торгівлі в реаліях поточної економічної ситуації. Розглянуто особливості функціонування мережевого ритейлу, зокрема в кооперативній торгівлі. Увагу приділено проблемам і перспективам розвитку електронної комерції в Україні та світі.

Шифр НБУВ: VA851710

1.У.587. The brand differentiation strategy / D. Faivishenko // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 140-143. — Бібліогр.: 18 назв. — англ.

Обґрунтовано пріоритети формування й управління стратегією диференціації бренду на ринку мінеральної води з урахуванням специфіки ринку в умовах стрімкого та динамічного розвитку ринку й насиченості брендами. Підкреслено актуальність впровадження інноваційних технологій стратегічного управління брендом, його розвитку та системну підтримку на всіх етапах життєвого циклу. Досліджено формування й управління брендом, упровадження концепцій бренд-менеджменту з метою виокремлення брендів серед інших, створення унікальних і специфічних ознак, що сприяють залученню цільової аудиторії, формуванню лояльності та оцінці очікуваної економічної ефективності. Виокремлено структурні елементи стратегії диференціації вітчизняних брендів мінеральної води. Наведено практичні аспекти й способи реалізації стратегії диференціації бренду провідними компаніями. Визначено перспективи подальшого дослідження, факторного аналізу ринку, розроблення та впровадження моделі стратегічного управління брендом на ринку мінеральної води.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.588. The modern models of e-commerce organization: theoretical aspect / А. Hliebova, А. Zozulia // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 144-150. — Бібліогр.: 11 назв. — англ.

Досліджено суть поняття «електронна комерція». Аналіз наукових дефіцитів надав змогу встановити, що «електронна комерція» — це форма електронного бізнесу, яка охоплює не тільки операції з купівлі — продажу товарів та/або послуг, а також є інструментом фактором створення попиту на продукцію/послуги, що зумовлює автоматизацію процесів адміністрування на підприємстві. Це зумовило формування нових моделей електронної комерції, які впроваджуються і використовуються у практиці господарювання. Проаналізовано основні моделі, що використовуються в електронній комерції, а саме: B2B (business-to-business), B2C (business-to-consumer), C2C (consumer-to-consumer), C2B (consumer-to-business), B2G (business-to-government), C2G (citizen-to-government). Кожна модель має свої особливості реалізації і надає змогу забезпечувати реалізацію послуг електронної комерції. Їх розвиток та поширення зумовлені процесами глобалізації та швидкого розвитку інформаційних технологій. Це надає змогу диверсифікувати бізнес та підвищити прибутковість на сучасному етапі. Визначено недоліки та переваги електронної комерції для всіх стейкхолдерів (споживачів, виробників, ділових контрагентів, держави та суспільства).

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.136, 1.У.251, 1.Х.841

Економіка житлово-комунального господарства. Економіка побутового обслуговування населення

1.У.589. Соціальні детермінанти розвитку сфери послуг в концепції формування постіндустріального суспільства: монографія / В. В. Джинджоян, А. С. Саленко, І. Л. Сазонець; Дніпровський гуманітарний університет. — Рівне: Волинські обереги, 2021. — 205 с.: рис., табл. — укр.

Проаналізовано теоретичні основи формування постіндустріального суспільства та зміни соціальної структури суспільства в цьому контексті. На цій методологічній основі досліджено розвиток окремих секторів сфери послуг, таких як туризм, інформаційні технології, санаторно-курортна діяльність. Увагу приділено суспільно-науковим концепціям індустріального та постіндустріального розвитку. Висвітлено напрями реалізації принципів корпоративної соціальної відповідальності туристичних підприємств у контексті «Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року».

Шифр НБУВ: ВА851738

1.У.590. Organization of small business enterprise management: Ukrainian experience / А. Hliebova, М. Solodovnyk // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 125-131. — Бібліогр.: 12 назв. — англ.

Досліджено характеристики нинішніх умов організації управління підприємств малого бізнесу й сучасний стан розвитку малого бізнесу на теренах України. Розглянуто етапи створення та управління малим бізнесом у сфері послуг. Визначено основні 4 етапи створення, де стратегічну роль буде відігравати саме система оподаткування. Найбільшого поширення набули дві системи оподаткування. Перший вид оподаткування — це загальна система. В більшості цю систему оподаткування обирають саме юридичні особи в незалежності від виду підприємницької діяльності, суми річного доходу та чисельності персоналу — вибір такої системи не обмежується ніякими критеріями. Другий вид оподаткування — це спеціальна (спрощена) система. Розмір єдиного податку може бути фіксованим або коливатися залежно від доходу. Крім цього, до спеціальної системи оподаткування використовується й спеціальний режим звітності, котрий також

спрошує підприємцю організувати та управляти своїм бізнесом. Обґрунтовано актуальність наукових досліджень щодо організації управління малим бізнесом у сфері послуг, яка передбачає використання III і IV групи оподаткування. Проаналізовано динаміку розвитку малого бізнесу в Україні за останні роки. Визначено, що в Україні відстежується тенденція до збільшення кількості суб'єктів малого підприємництва, котра у свою чергу демонструвала динамічний розвиток даного сектора економіки.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.148

Економіка галузей невиробничої сфери

1.У.591. Видавнича кооперація як каталізатор формування національного ринку книжкової продукції в умовах НЕПу (теоретичний аспект до вивчення проблем економічної історії) / Є. П. Костик // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 164-181. — Бібліогр.: 72 назв. — укр.

Предмет дослідження — роль і місце кооперативних видавництв у формуванні внутрішнього споживчого ринку книжкової продукції та наукова оцінка організаційно-видавничої і торгівельної діяльності видавничої кооперації в контексті проведення Нової економічної політики (НЕПу). Мета роботи — дослідження ролі і місця кооперативних видавництв у формуванні внутрішнього споживчого ринку книжкової продукції та, через призму вивчення проблем економічної історії, дати наукову оцінку організаційно-видавничої і торгівельної діяльності видавничої кооперації періоду НЕПу. Усі компоненти дослідження базуються на основних принципах — науковості, історизму, об'єктивності, системності, розвитку, пріоритету конкретної істини, плюралізму, а також методах пізнання соціально-економічних процесів суспільного розвитку — аналізу, синтезу, проблемно-хронологічному, порівняльно-аналітичному, археографічному, ретроспективному, статистичному, системного та комплексного підходу. У процесі дослідження означено проблематику були взяті за основу основні положення: економічної історії та історії економічної думки, праці вітчизняних та зарубіжних учених і практиків в означеній сфері. У контексті означеної проблематики досліджено роль і місце кооперативних видавництв у формуванні внутрішнього споживчого ринку книжкової продукції та, через призму вивчення проблем економічної історії, дали наукову оцінку організаційно-видавничої і торгівельної діяльності видавничої кооперації періоду НЕПу. Результати дослідження можуть бути застосовані у сфері вивчення проблем економічної історії та історії економічної думки, історії видавничої галузі. Висновки: отже, кооперативні видавництва були товариствами підприємницького типу, організаційно й функціонально належали до кооперативних товариств, а з іншого боку — були громадськими об'єднаннями з редакційними, виробничо-господарськими і соціокультурними функціями. Дослідивши діяльність кооперативних видавництв, можна констатувати, що саме вони посідали вагоме місце в поширенні й друкованій різній літературі: соціально-економічної, суспільно-політичної, сільськогосподарської, художньої, книг для дітей, підручників, природничої, військової. Споживачами книжкової продукції кооперативних видавництв були найрізноманітніші соціально-професійні групи населення: робітники, селяни, службовці, жінки, молодь, військові, діти. Розповсюджуючи літературу в країні, де майже дві третини населення було неписьменним, видавництва сприяли повноцінній діяльності освітніх закладів, підвищенню інтелектуального й духовного рівня суспільства, створювали умови для розвитку науки, мистецтва, культури та освіти.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.У.592. Визначення впливу органів місцевого самоврядування на реалізацію медичної реформи / І. С. Верховод, О. А. Леушина // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 83-88. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Досліджено особливості процесу реалізації управлінських повноважень органами місцевого самоврядування при здійсненні медичної реформи в умовах децентралізації. Підкреслено пріоритетність вирішення питань соціального значення, зокрема, охорони здоров'я та надання медичних послуг. Визначено зміни, передбачені трансформацією системи охорони здоров'я та особливості запровадження нової моделі фінансування охорони здоров'я. Виокремлено проблеми та завдання впровадження в Україні реформи сільської медицини. Підкреслено значення органів місцевого самоврядування у створенні передумов для реалізації системних реформ.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.593. Державно-приватне партнерство у сфері охорони здоров'я: механізм взаємодії та реалізації інтересів суб'єктів та партнерів / І. В. Трикоз // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 106-116. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Висвітлено теоретичні і методологічні основи формування механізму реалізації державно-приватного партнерства (ДПП) у

сфері охорони здоров'я. Розкрито суть поняття «ДПП». У межах реформи сфери охорони здоров'я здійснено розподіл напрямів діяльності у сфері охорони здоров'я між державним сектором, приватною медициною та ДПП. Запропоновано механізм реалізації ДПП у сфері охорони здоров'я для забезпечення розвитку даної сфери.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.594. Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (1–2 квіт. 2021 р., м. Львів) / Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, «Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування». — Львів: ЛДУФК ім. І. Боберського, 2021. — 242 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, приуроченої до 75-річчя Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського. Висвітлено результати досліджень пріоритетів і перспектив розвитку економіки України в умовах глобалізації та євроінтеграції; соціально-економічних засад менеджменту та маркетингу в галузі фізичної культури та спорту, рекреації і реабілітації; сучасних викликів, тенденцій та доміант інноваційного розвитку сфери обслуговування; актуальних проблем розвитку сфер фізичної культури, реабілітації та обслуговування в ринкових умовах; проблем та перспектив інноваційного розвитку галузі фізичної культури та сфери обслуговування, а також соціально-гуманітарних проблем сучасності.

Шифр НБУВ: ВА851182

1.У.595. Забезпечення економічної безпеки закладів фахової передвищої освіти: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 21.04.02 / Л. П. Сумбаєва; Університет економіки та права, ВНЗ «КРОК». — Київ, 2021. — 23 с.: табл., рис. — укр.

Уперше запропоновано методичний підхід до розрахунку рейтингу закладів фахової передвищої освіти задля оцінювання їх економічної безпеки, який надає можливість на основі інтегрального показника, ґрунтуючись на інформації, одержаній з відкритих джерел і представленої адміністрацією таких закладів. Оцінено відповідність діяльності встановленим законодавством нормативам, потребам ринку праці та очікуванням споживачів освітніх послуг. Удосконалено класифікацію функціональних складових системи економічної безпеки закладів фахової передвищої освіти, яка, крім загальновідомих (інтелектуальна, фінансова, нормативно-правова, інформаційна, технологічна, технічна), включає також академічну безпеку, під якою запропоновано розуміти відповідність діяльності закладу фахової передвищої освіти акредитаційним вимогам, в тому числі академічній свободі та доброчесності. Удосконалено науково-методичний підхід до оцінювання економічної безпеки закладів освіти, який, на відміну від існуючих, включає три напрями: оцінювання економічної безпеки суб'єктів господарювання, оцінювання якості освітніх послуг, оцінювання впливу державного регулювання на економічну безпеку закладів освіти, що сприятиме ідентифікації загроз їх діяльності та розробці заходів щодо їх нейтралізації. Систематизовано джерела інформації для інформаційно-аналітичного забезпечення розрахунку рейтингу закладів фахової передвищої освіти задля оцінювання їх економічної безпеки, шляхом їх поділу на відкриті (інформація знаходиться у відкритому доступі) та закриті (інформація надається адміністрацією), що надасть змогу зменшити загрозу віднесення закладу фахової передвищої освіти до невідповідної групи. Доповнено змістову складову основних категорій: «економічна безпека», «економічна безпека закладів освіти», «економічна безпека закладу фахової передвищої освіти», а також запропоновано авторські поняття «академічна безпека» та «забезпечення економічної безпеки закладу фахової передвищої освіти», що, на відміну від інших, забезпечує системний підхід до розробки концептуального підходу до забезпечення економічної безпеки закладу фахової передвищої освіти.

Шифр НБУВ: РА449301

1.У.596. Інвестиції в освіту: світогляд та головні особливості реалізації / Л. І. Антошкіна // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2. — С. 7-12. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Розглянуто теоретико-методологічні та науково-прикладні проблеми впровадження інвестиційної політики задля забезпечення розвитку сфери освіти України.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.597. Інтегроване протиризикове управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.22 / Д. І. Бедрій; Одеський національний політехнічний університет. — Одеса, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено розробці моделей та методів інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки. Мета — розробка нових інтегрованих протиризикових підходів та методів для розв'язання науково-прикладної проблеми управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки. Розроблено теоретико-методологічні ос-

нови інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки. Запропоновано концептуальну модель інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки, яку побудовано на основі моделі «Айсберга управління змінами». Розроблено системну та причинно-наслідкову моделі інтегрованого протиризикового управління стейкхолдерами наукових проектів в умовах невизначеності, які дають змогу аналізувати основні фактори впливу стейкхолдерів, зокрема кадрові ризики, конфлікти та фактори поведінкової економіки, на науковий проект. Розроблено метод інтегрованого протиризикового управління стейкхолдерами наукових проектів, що ґрунтується на ідентифікації стейкхолдерів та визначенні можливості виникнення від їх діяльності або бездіяльності кадрових ризиків, конфліктів та факторів поведінкової економіки, які можуть мати вплив на успішність реалізації наукового проекту, а також розрахунок показників «токсичності» для кожного стейкхолдера. Розроблено інформаційну технологію інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки, яка в умовах невизначеності надає змогу керівникові наукового проекту та його команді реалізувати розроблену методологію інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки з метою забезпечення успішної та своєчасної реалізації наукового проекту для задоволення потреб його стейкхолдерів. Об'єктом дослідження є процеси управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки. Предметом дослідження є методологія інтегрованого протиризикового управління науковими проектами в умовах невизначеності та переходу до циркулярної економіки. Методологічним базисом дослідження є: системний та проектний підходи, теорія стейкхолдерів, ризик-менеджмент, конфліктологія, поведінкова економіка, метод інтеграції, метод когнітивного моделювання, діаграма Іскави, модель «Айсберг управління змінами».

Шифр НБУВ: РА450765

1.У.598. Концептуальні засади побудови та функціонування інноваційно-активного університету / О. В. Раєвнева, М. М. Берест, В. Є. Єрмаченко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 117-127. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Розроблено концептуальні засади побудови та функціонування інноваційно-активного університету (ІАУ) як сучасної стратегічної моделі закладу вищої освіти в умовах трансформації та диджиталізації суспільства. Виділено та систематизовано низку проблем і протиріч, що зумовлюють необхідність трансформації традиційного університету в інноваційно-активний, підприємницьку структуру, діяльність якої міститься у взаємодії університету з економікою, органами державного управління та соціумом. Установлено, що формування нової парадигми розвитку системи вищої освіти викликає потребу виникнення інноваційно-активних університетів у вигляді підприємницьких організацій, що мають ресурсну готовність сприяти прискореному розвитку економіки та соціуму за рахунок інтенсивного трансферу нових, згенерованих в університеті знань і технологій на основі партнерської взаємодії з ключовими стейкхолдерами. Розроблено низку гіпотез побудови інноваційно-активного університету, сформовано систему концептуальних положень і принципів його функціонування. Визначено мету та завдання інноваційно-активного університету, виділено та охарактеризовано системоутворюючі напрями його інноваційної діяльності. Сформовано рамки основи побудови та розвитку ІАУ, що містять перелік компонентів внутрішнього середовища та фактори, що забезпечують їх підтримку на засадах розвитку підприємництва та інноваційності.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.599. Система вищої освіти України в європейському освітньому просторі: місце та перспективи розвитку / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 97-109. — Бібліогр.: 27 назв. — укр.

Визначено міжнародну позицію системи вищої освіти (СВО) України в європейському освітньому середовищі. Доведено, що сучасний етап розвитку світової системи вищої освіти характеризується суттєвими трансформаціями, які змінюють парадигму функціонування традиційного університету на парадигму формування інноваційно-активного закладу вищої освіти (ЗВО) підприємницького типу. Мета роботи — розробка методичного підходу до визначення привабливості національної системи вищої освіти в європейському освітньому просторі з урахуванням сучасних трендів трансформації університетів у підприємницькі суб'єкти господарювання. Запропоновано підхід, який на підставі проведення пошукових експериментів надає змогу здійснити кластеризацію України та 27 країн Європи і визначити не тільки загальний рівень привабливості за період 2013 і 2017 рр., але й (за рахунок проведення просторової кластеризації за 2013, 2015 і 2017 рр.) окремо виділити латентні тенденції (позитивні чи негативні) у рівнях привабливості аналізованих країн. Сформовано інформаційний простір групування країн, що за рахунок поєднання індикаторів (ментальна готовність суспільства до отримання вищої освіти; фінансова готовність/можливість уряду

до підтримки розвитку системи вищої освіти; готовність університетів як структурних елементів системи вищої освіти до надання якісних освітньо-наукових послуг) надає змогу одержати системне уявлення про феномен привабливості системи вищої освіти. Проведені розрахунки показали, що національна СВО втрачає свої високі міжнародні позиції та потребує глибоких системних модернізацій у напрямку створення стимулюючого підґрунтя розвитку автономних, інноваційно-активних ЗВО підприємницького типу.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.600. Соціальні інновації підприємницького університету в інформаційно-цифровому просторі / В. Л. Осецький, Н. М. Краус, К. М. Краус, Д. В. Осецька // *Rev. of Transport Econ. and Management*. — 2020. — Вип. 3. — С. 221-232. — Бібліогр.: 32 назв. — укр.

Проаналізовано сучасні тенденції впровадження соціальних інновацій та їх ефективних інструментів у діяльності підприємницького університету. Показано, якою мірою проєктні інновації підприємницького університету спрямовані на соціальні інновації які призводять до вдосконалення, або появи нового освітнього продукту/послуги чи технології в умовах розширення інформаційно-цифрового простору. Для досягнення поставленої мети використано сукупність наукових методів, які забезпечили концептуальну цілісність дослідження, зокрема: структурно-логічний аналіз та узагальнення (надалі можливість, з одного боку, з'ясувати місце соціальних інновацій в економічній системі, а з іншого — розглянути підприємницький університет як складну структуру інститутів, організацій чи установ, що продукують нові знання і технології). Завдяки методу аналізу й синтезу зроблено висновки щодо необхідності та можливості практичного застосування результатів дослідження. Розкрито та систематизовано на основі аналізу наукових поглядів і творчого осмислення існуючих точок зору щодо розуміння поняття «інновація» в цілому і «соціальні інновації» зокрема. Ідентифіковано соціально-економічні та інституціональні умови формування підприємницького університету який має виступати одночасно як і науково-освітня установа, і консалтингова компанія, і власник/засновник суб'єктів інноваційної інфраструктури. Теоретично сформульовано й обґрунтовано поняття «соціальні інновації підприємницького інституту» як синтез сукупності інституційних елементів, які перебувають у певних взаємозв'язках і відносинах між собою, утворюють динамічну систему, що сприятиме впровадженню соціальних інноваційних змін крізь соціальне підприємництво, новітні моделі навчання та інклюзивні інновації.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.601. Теоретико-методичні підходи до удосконалення системи управління спортивною діяльністю в умовах ринку / І. Г. Гуль, О. І. Завидівська // *Rev. of Transport Econ. and Management*. — 2020. — Вип. 3. — С. 213-220. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — обґрунтування методичних підходів, функцій і принципів для формування ефективної системи управління спортивною діяльністю в Україні та визначення перспективних шляхів її удосконалення. Застосовано такі методи дослідження як теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел; загальнонаукові методи дослідження; системний, структурно-функціональний, процесний, порівняльний та ситуаційний підходи. В результаті дослідження виявлено та обґрунтовано передумови удосконалення системи управління спортивною діяльністю в Україні. Встановлено, що на сьогодні найбільш дієвими методами удосконалення структури управління є методи, що базуються на структурно-функціональному та процесному підходах. Запропоновано та удосконалено організаційно-економічні підходи до управління, та принципи управління спортом і спортивними організаціями. Удосконалено та набули подальшого розвитку організаційно-економічні та наукові підходи щодо розмежування понять управління спортом та управління спортивними організаціями, принципи побудови та функціонування системи управління, розуміння функцій управління спортивною діяльністю в Україні. Результати дослідження можуть бути використані установами державного управління та спортивними організаціями.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.У.602. Фактори конкурентоспроможності закладів вищої освіти України / О. В. Раєвнева, Є. О. Малишко, О. І. Бровко, В. В. Чернишов // *Бізнес Інформ*. — 2020. — № 12. — С. 109-116. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Досліджено фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які забезпечують конкурентоспроможність закладу вищої освіти (ЗВО). Доведено, що конкурентоспроможність ЗВО доцільно розглядати як інноваційно-активну діяльність, що виступає критичною умовою довгострокового та сталого економічного розвитку освіти в сучасній глобальній економіці знань. Мета роботи — виявлення факторів конкурентоспроможності ЗВО України як основи формування та подальшого розвитку інноваційно-активного університету в сучасних умовах трансформації національної системи вищої освіти. Проведений системний і морфологічний аналіз надав змогу провести групування факторів за ступенем впливу на конкурентоспроможність ЗВО (клієнтоорієнтованість; джерело фінансових ресурсів; інноваційно-інвести-

ційний потенціал; стратегічне управління; нормування праці; інтернаціоналізація; моніторинг; інформатизація; якість підготовки здобувачів) та побудувати граф зв'язку між даними факторами. Запропоновано ієрархію вибору факторів конкурентоспроможності університету, яка дозволяє поєднати цілі та завдання, спрямовані на прогнозування, вдосконалення, розв'язання, моделювання, аналіз освітніх процесів. Це, своєю чергою, виступає інструментом комплексного оцінювання рівня конкурентоспроможності ЗВО. Проведений аналіз та застосування проблемно-орієнтованого підходу надав змогу визначити п'ять рівнів, на яких встановлено взаємозумовлений ієрархічний вплив між факторами, що виступає основою формування концептуальних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності ЗВО.

Шифр НБУВ: Ж14572

Див. також: 1.У.179, 1.У.286, 1.Ч.1026

Міжнародні економічні відносини і зв'язки

1.У.603. Бар'єри в системі транскордонного співробітництва Україна-ЄС: аналіз та рекомендації / В. А. Чеботарьов, В. Б. Цеханович // *Проблеми економіки*. — 2021. — № 1. — С. 58-63. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

У контексті сучасних геополітичних процесів розвиток транскордонного співробітництва (ТКС) є надзвичайно актуальним. Процес входження України у європейський інтеграційний простір і визнання її європейськими партнерами потребує координації зусиль з розвитку співпраці з країнами — членами ЄС і в першу чергу — сусідами України. З метою використання потенціалу євро регіонів у межах ТКС виникає необхідність розкриття сутності співробітництва між прикордонними регіонами України та країн — членів ЄС у процесі формування та розвитку спільних євро регіонів. Постала необхідність виявлення різних бар'єрів активізації ТКС. Однак одним із загальних елементів прикордонних регіонів Україна-ЄС є той факт, що транскордонне співробітництво має давню традицію у старих державах — членах ЄС, і воно швидко набуває значення для нових прикордонних регіонів. Це має нові виклики та конкретні передумови в кожному конкретному випадку, що призводять до розробки конкретних рішень цих питань. Транскордонне співробітництво є важливим інструментом розвитку прикордонних територій, формування на них центрів зростання через переваги територіального поділу і кооперації, а також важливою складовою євроінтеграційного процесу. На цьому наголошено в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони. Водночас роль та ефективність євро регіонального співробітництва в українському прикордонні є значно меншою, ніж у країнах — членах ЄС, що передусім пов'язано з низкою причин інституційного, економіко-організаційного та фінансового характеру. Активізація транскордонного та євро регіонального співробітництва є шляхом виявлення та подолання стримуючих факторів, що розширяють можливості для розвитку прикордонних регіонів України.

Шифр НБУВ: Ж100602

1.У.604. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних економічних відносин: іст.-екон. дослідж. / В. В. Небрат, Н. О. Горін, Т. О. Сливка, Т. Л. Боднарчук, К. А. Гордіца, Н. А. Супрун, О. М. Кудласевич, О. В. Корніяка, Л. В. Єлісєєва, Л. В. Дідківська, О. П. Курбет; ред.: В. В. Небрат; НАН України, Інститут економіки та прогнозування. — Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2021. — 527 с.: рис., табл. — укр.

Представлено результати історико-економічного дослідження розвитку зовнішньоекономічних зв'язків українського господарства. Охарактеризовано тенденції та закономірності зміни характеру міжнародних економічних відносин, що сформували історичну траєкторію включення України в систему світової торгівлі, міжнародного руху капіталу та робочої сили, науково-технічного співробітництва, міжнародної економічної інтеграції. Хронологічні межі дослідження охоплюють період від включення українських етнічних земель у зовнішньоторговельні зв'язки на етапі формування світового товарного ринку (XI—XVI ст.) до новітніх форм участі України в глобальній економіці. Виявлено історико-економічні чинники, що зумовили сучасне місце національного господарства в системі міжнародного поділу праці та конкурентні позиції України на світових товарних ринках.

Шифр НБУВ: ВА850748

1.У.605. Темпоральні характеристики зовнішньої трудової міграції в Україні: [монографія] / І. П. Майданік; НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Пугиш. — Київ, 2020. — 270 с.: рис., табл. — укр.

Започатковано системну наукову дискусію про часові атрибути закордонного працевлаштування українського населення. Основні елементи вимірювання плинності часу, на яких ґрунтується дослідження — це тривалість, вік, темп, ритмічність, хронологія, каузальність (причинність), динаміка та синхронність. Визначення цих параметрів ґрунтується на поєднанні основних

положень темпоральної логіки з особливостями перебігу міграційних процесів сьогодення. Використано принципи локалізації простору і часу, що окреслює межі застосування темпорального аналізу. Емпірична частина підживлює українську міграціологію за рахунок використання даних вибіркового соціологічного дослідження ТЕМПЕР, здійсненого за новітнім сценарієм і методологією. Розкрито нові горизонти дослідження закордонного працевлаштування українського населення, зокрема за рахунок застосування теорії трудової мотивації Дж. Аткинсона до аналізу причин міжнародної трудової міграції українців, розрахунку кількісного впливу трудової міграції на народжуваність, визначення основних профілів поверненців через призму термінології Ж.-П. Кссаріно. Представлено теоретичні і практичні знахідки, які стануть у нагоді науковцям та практикам і можуть використовуватися для розбудови міграційної політики, розробки тематичних навчальних курсів, підвищення кваліфікації осіб, які співпрацюють з мігрантами, тощо.

Шифр НБУВ: ВА850594

1.У.606. Теоретичні положення оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства / Д. В. Фат'янов // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 258-264. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Розглянуто актуальні теоретичні проблеми оцінки ефективності використання експортно-імпортного потенціалу підприємства (ЕІПП). Складність соціально-економічних умов діяльності промислових підприємств потребує перегляду теорії та практики управління експортним потенціалом. Ефективність експортно-імпортної діяльності залежить від ефективності використання ЕІПП, і це підтверджує необхідність вирішення проблем імпортозаміщення в економіці. Обґрунтовано теоретичні положення оцінки ефективності використання ЕІПП, а саме: методологічний каркас оцінки ЕІПП обумовлюється, перш за все, системою основних елементів оцінки; об'єктивність оцінки залежить від адекватної змістовної моделі ефективності використання цього потенціалу; для здійснення оцінки важливо обґрунтувати ієрархічну систему показників, яка б відображала елементну структуру експортно-імпортного потенціалу та їх характеристики, а також систему критеріїв; оцінка ефективності використання ЕІПП є багатовимірною та багатокритеріальною; об'єктивність оцінки ефективності використання ЕІПП обумовлюється відповідним використовуваним математичним інструментом; на основі результатів оцінки ефективності експортно-імпортної діяльності підприємства ухвалюються дієві управлінські рішення. Обґрунтовано теоретичні положення оцінки ефективності використання ЕІПП містять її сформований методологічний каркас. Запропоновано змістовну модель ефективності використання ЕІПП, яка містить такі складові, як: структура, елементи, процеси, механізми, види ЕІПП, фактори впливу, показники, критерії, результати, затрати, ефект, ефективність. Викладений удосконалений теоретичний підхід до оцінки ефективності використання ЕІПП забезпечує її об'єктивність, адекватність і достовірність.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.607. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації: монографія / І. М. Миценко, І. Г. Бабець; Центральноукраїнський національний технічний університет. — Кропивницький: Поліграф-Сервіс, 2021. — 457 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 413-436. — укр.

Розглянуто дослідження проблем, пов'язаних з удосконаленням управління зовнішньоекономічною та інвестиційною складовими національної безпеки держави. На основі модифікованого методичного підходу до оцінки зовнішніх чинників економічної безпеки проаналізовано стан та динаміку зовнішньоекономічної та інвестиційної безпеки України як складових безпеки, що найбільше залежать від впливу зовнішніх факторів в умовах глобальних викликів сучасності. Виділено основні нестабілізуючі чинники та окреслено напрями удосконалення механізму зміцнення економічної безпеки України на основі підвищення ефективності інструментів управління зовнішньоекономічною та інвестиційною діяльністю. Означено шляхи фіскальної політики як засобу покращення структури зовнішньої торгівлі та інвестиційної привабливості галузей промисловості та секторів економіки. Визначено організаційно-інституціональні пріоритети формування зовнішньоторговельної та інвестиційної політики України, розроблено інструменти протидії зовнішньоекономічним загрозам господарського розвитку та запропоновано напрями удосконалення інституційного забезпечення зовнішньоекономічної та інвестиційної безпеки України з урахуванням глобальних викликів.

Шифр НБУВ: ВА851799

Див. також: 1.У.239, 1.У.241

Зовнішньоекономічні відносини галузі сільського господарства

1.У.608. Євроінтеграційний потенціал експортної діяльності підприємств аграрного сектору економіки / Ю. О. Білян-

ський // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1. — С. 54-63. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Досліджено вплив інституційного середовища на експорторієнтовану діяльність підприємств агропромислового комплексу в умовах поглиблення євроінтеграційного процесу. Розглянуто складові інституційного і ринкового середовищ, які мають суттєвий вплив на формування експортного потенціалу українських аграрних підприємств. Проаналізовано вплив євроінтеграційного процесу на обсяги виробництва та збуту сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому аграрному ринках. Визначено основні напрями інституційної трансформації ринкового середовища, спрямовані на активізацію експорторієнтованої діяльності аграрних підприємств. Досліджено інституційні умови і фактори, що впливають на підвищення конкурентоспроможності продукції аграрного сектору на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Шифр НБУВ: Ж73543

1.У.609. Розвиток та активізація зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу: монографія / С. І. Цюлковська, Ю. Е. Губені; Львівський національний аграрний університет. — Львів: Галицька видавнича спілка, 2020. — 214 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 181-199. — укр.

Розкрито суть агробізнесу, зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу. Розглянуто способи регулювання політики держави на міжнародному ринку. Проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу Волинської області. Розглянуто основні етапи регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу та здійснено аналіз зовнішньоекономічної діяльності окремих груп підприємств агробізнесу. Показано перспективні шляхи вдосконалення й обґрунтовано заходи активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу. Сформовано стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу, в тому числі на основі впровадження процесів планування та бюджетування.

Шифр НБУВ: ВА850788

1.У.610. Система оцінки стану зовнішньоекономічної безпеки підприємств аграрного сектору / А. В. Слюсаренко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 6. — С. 96-102. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.

В умовах сучасності аграрний сектор є одним з основних у структурі національної економіки. Сільськогосподарські підприємства продукують значний обсяг товарів, які в подальшому експортуються за кордон, формуючи ліву частку в загальному обсязі експорту України. За збільшення зовнішньоекономічної активності з боку аграрних підприємств позитивним є переважання обсягів експорту над імпортом. Проте залишається невирішеними низка питань, які пов'язані з визначенням якості зовнішньоекономічної діяльності. Попри збільшення лібералізації торговельних відносин у розрізі аграрного сектору, механізм забезпечення високих безпекових показників залишається недостатнім, що вимагає негайного розроблення відповідних сучасності підходів. Розвиток вітчизняного аграрного сектору є неможливим без формування сучасної політики захисту інтересів українських товаровиробників сільськогосподарської продукції, що, як наслідок, є передумовою сприяння формуванню позицій конкурентоспроможності останніх на національному та закордонному ринках.

Шифр НБУВ: Ж23244/екон. та підпр.

Зовнішня торгівля

1.У.611. Метод вибору показників, які характеризують розвиток зовнішньоекономічної діяльності під час вирішення конкретних управлінських проблем / С. І. Кубів, В. В. Федюк // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємство. — 2020. — № 5. — С. 55-59. — Бібліогр.: 6 назв. — укр.

Підприємства аграрного сектору змушені постійно підтримувати позитивну динаміку розвитку своєї зовнішньоекономічної діяльності. Це стає підставою для постійного моніторингу ринкових інновацій і здійснення пошуку можливостей для одержання більших економічних ефектів за рахунок поліпшення якості продукції та мінімізації витрат на енергію, яка використовується під час виробництва, зберігання і транспортування. Проаналізовано математичний інструментарій оцінювання рівня економічної ефективності процесу зовнішньоекономічної діяльності, який на відміну від існуючих урахує можливість аналізу співвідношення між динамікою зміни темпів росту ключового індикатора результативності зовнішньоекономічної діяльності відносного тривалості та вартості цього процесу, що надало змогу вирішити важливу наукову проблему аналізування тенденцій зміни економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності у тривимірному просторі відносно одночасно двох загальних параметрів. Інструментарій базується на розрахунку зміни об'єму тривимірної фігури, яку описує критерій результативності зовнішньоторговельних операцій та параметри вартості і тривалості їх реалізації. Існуючі методи базуються на дослідженні двохвимірної

динаміки, що, однак, не надає цілісного уявлення про стан взаємозалежності між досліджуваними показниками.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.612. Митне регулювання агропродовольчого ринку України в умовах посилення інтеграційних процесів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / О. Т. Дейнеко; Інститут економіки та прогнозування. — Київ, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретико-методологічні та практичні засади формування ефективної митної політики держави у регулюванні агропродовольчого ринку в умовах активізації інтеграції до європейського та глобального продовольчого ринку. Встановлено місце та роль митного регулювання у системі управління розвитком національної економіки. Визначено функції, структуру та методи митного регулювання агропродовольчого ринку, досліджено релевантний міжнародний досвід. Встановлено специфіку митного регулювання окремих ринків продовольчих товарів. Визначено пріоритетні товарні групи та зовнішні ринки для сектору. На основі емпіричного та регресійно-кореляційного аналізу та аналізу правової бази виявлено ступінь впливу правил міжнародної торгівлі на методи та інструменти митного регулювання агропродовольчого ринку. Запропоновано напрями та заходи захисту національних інтересів та продовольчої безпеки.

Шифр НБУВ: РА450867

1.У.613. Особливості реалізації експортної продукції сільськогосподарських підприємств в умовах ризиків / М. В. Поленкова // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 285-292. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.

Мета роботи — моделювання реалізації експортної продукції рослинництва та тваринництва сільськогосподарських підприємств в умовах ризиків. Виявлено, що сільськогосподарську діяльність супроводжує низка загроз соціально-економічного, фінансового, ринкового, інфраструктурного, системного, екологічного та інституційного характеру; деякі ризики посилюються останніми роками через зміну клімату та нестабільність цін на продовольство. Доведено, що малі аграрні підприємства є особливо вразливими до проблем забезпечення їх засобами існування, можуть відчувати труднощі в оцінці та управлінні ризиками, а також не отримують відповідного ефекту від інвестиційних можливостей, які можуть покращити бізнес і посилити їх стійкість. Виокремлено найменш враховані сільськогосподарськими підприємствами різних організаційних форм і розмірів ризики, що супроводжують аграрний сектор України та часто стають реальними загрозами його соціально-економічному розвитку. Їх об'єднано в шість груп (ринкові; скорочення трудових ресурсів потенціалу; системні; втрати довіри; політичні; правові). Застосовано метод нечітких множин (нечіткої логіки), на базі пакету Matlab та модуля Fuzzy Logic Toolbox, в межах якого створено систему нечіткої логічної класифікації та виведення. Нечіткий формат результатів розрахунків забезпечено двохетапною порядковістю здійснення формування множин (фазифікації та дефазифікації). За результатами моделювання оптимальних обсягів експорту в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків доведено, що забезпечення великих обсягів експорту рослинної продукції супроводжується середнім і високим рівнем ринкових ризиків, середнім і високим рівнем ризиків скорочення трудових ресурсів потенціалу та середнім і високим рівнем ринкових ризиків; забезпечення великих обсягів експорту тваринної продукції супроводжується низьким і середнім рівнем ринкових ризиків, середнім і високим рівнем ризиків скорочення трудових ресурсів потенціалу, високим рівнем ринкових ризиків і високим рівнем правових ризиків. Запропонована модель є сприятливою для використання сільськогосподарськими підприємствами у процесі їх господарської діяльності в цілях виявлення сили позитивного чи негативного впливу ризиків та інших прихованих зв'язків для прогнозування та оптимізації їх діяльності, що дасть змогу чіткіше встановлювати стратегічні пріоритети їх діяльності та раціональніше використовувати ресурси.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.614. Структурні диспропорції в реалізації експортних стратегій підприємств України / М. Г. Ніколаєв, Н. П. Мешко // Бізнес Інформ. — 2020. — № 12. — С. 401-410. — Бібліогр.: 27 назв. — укр.

Стратегічний розвиток більшості великих підприємств, а також успішних виробництв середнього і малого бізнесу орієнтований на розширення ринків збуту за межі національної економіки. Сформована авторами логіка дослідження ґрунтується на поєднанні кількісних та якісних методів аналізу, які забезпечують можливість виявити тенденції в реалізації експортних стратегій, виділити кластери ринків за цінновими ознаками та оцінити наслідки реалізації експортних стратегій українських компаній. Конкурентне середовище глобальних ринків змінюється в просторі та часі. Обґрунтовано, що розробка маркетингових експортних стратегій компаній має базуватися на аналізі галузевих ринків з урахуванням основних конкурентів — як країн, так і компаній. Застосовано метод розрахунку коефіцієнтів участі країни у світовому ринку імпортованих товарів за галузевою ознакою. Проаналізовано абсолютні та відносні показники, які в поєднанні дають цілісну картину поточного стану реалізації експортного

потенціалу України, а також вихідні дані для подальших дій у напрямку підвищення ефективності процесу інтернаціоналізації бізнесу. Загальна ефективність розвитку компанії, зокрема якість функціонування всіх систем, які задіяні в експорті, значною мірою залежить від якості менеджменту, що зумовлює потребу в упровадженні окремих заходів організаційно-економічного забезпечення у сфері персоналу, фінансів, виробництва та продажів на підприємстві. Окремлено проблеми, що значною мірою впливають на конкурентоспроможність українського експорту. Водночас виявлено значне відставання від світових тенденцій у сфері експорту високотехнологічних товарів та послуг, що призводить до низької рентабельності експортної діяльності загалом. Проведено аналіз структурних зрушень в експортній діяльності підприємств України, виявлено види ціннових стратегій у практиці просування на нові ринки. Практика ведення експортної діяльності показує, що компанії використовують різні експортні маркетингові стратегії в розвинутих країнах і тих, що розвиваються. Одержані результати дослідження доцільно використовувати представникам українського бізнесу для аналізу, усунення недоліків і диспропорцій, а також розробки нових бізнес-моделей експортної діяльності. Сформовано рекомендації щодо вдосконалення експортних стратегій в умовах цифровізації ринків.

Шифр НБУВ: Ж14572

1.У.615. Україна у зовнішньоторговельних зв'язках / І. І. Колобердянко, С. С. Фоменко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5. — С. 6-10. — Бібліогр.: 7 назв. — укр.

Сьогодні Україна знаходиться на певному етапі входження в систему світових господарських зв'язків, і саме від успішності проходження цього етапу та його реалізації залежатиме не лише динаміка зовнішньої торгівлі, а й можливість розвитку країни як органічної підсистеми світового господарства. Практичне значення зовнішньоторговельних зв'язків для України полягає у можливості одержувати валютну виручку від експорту, значно підвищувати технічний рівень виробництва (за рахунок імпорту, більш ефективної техніки та технологій) і головне — виробляти конкурентоспроможну продукцію. Зовнішньоторговельна діяльність надає змогу підприємствам та регіону, в якому вони знаходяться, комплексно та більш ефективно використовувати свої переваги, а також зовнішні фактори у вигляді інвестицій, новітніх технологій тощо. Розглянуто особливості розширення зовнішньоторговельних зв'язків України. Виявлено стан товарної структури експорту України. Зокрема, проаналізовано динаміку експорту-імпорту товарів та їх географічну структуру. Досліджено зв'язок України з основними країнами-партнерами. Обґрунтовано основні проблеми зовнішньоторговельних відносин.

Шифр НБУВ: Ж23244/економ. та підпр.

1.У.616. Development of the export potential of Ukraine in the context of innovations of the international mining and metallurgical companies / О. Нрыбиненко, S. Shahoian // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 38-51. — Бібліогр.: 30 назв. — англ.

Визначено шляхи розвитку експортного потенціалу України в контексті продуктивних інновацій міжнародних гірничо-металургійних компаній. Дослідження виконано з урахуванням змісту моделі інноваційного та сталого розвитку країни. Інформаційна база дослідження сформована статистичними даними Державної служби статистики України, публікаціями Світової асоціації виробників сталі, науковими публікаціями з питань технології прямого відновлення заліза, іншими профільними інформаційними матеріалами (інтерв'ю, новини, аналітика). Проаналізовано експортний профіль України з визначенням статусу продукції гірничо-металургійних компаній. Визначено структуру та сальдо зовнішньої торгівлі України, провідні країни-партнери й основні товарні групи в експорті. Оцінено ринкові перспективи заліза прямого відновлення — інноваційного продукту гірничо-металургійних компаній, який сприяє сталому розвитку. Визначено технологічні особливості та економічні чинники виробництва заліза прямого відновлення. Проаналізовано стан глобального ринку заліза прямого відновлення й український досвід упровадження проектів його виробництва на основі власної залізорудної сировини. Запропоновано заходи щодо сприяння розширенню продуктової пропозиції підприємств у системі «залізо прямого відновлення — сталь високої якості — високотехнологічна продукція з високою доданою вартістю». Набув подальшого розвитку підхід до обґрунтування стратегічних завдань розвитку експортного потенціалу гірничо-металургійної галузі, що буде забезпечувати оновлення експортного профілю України.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.617. Poltava region in world trade processes: realities and perspectives / L. Tytarenko, T. Sakalo // Економіка і регіон. — 2020. — № 1. — С. 157-163. — Бібліогр.: 16 назв. — англ.

Обґрунтовано необхідність економічної і торговельної інтеграції України до зарубіжної спільноти шляхом активізації зовнішньоекономічних відносин на регіональному рівні. Проведено ґрунтовне дослідження сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності Полтавського регіону в розрізі експорту, імпорту та

інвестиційної діяльності. Встановлено лідируючі позиції Полтавщини за рядом економічних показників: валовий регіональний продукт і обсяги прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу. Позитивна динаміка цих показників сприяє формуванню позитивного іміджу Полтавщини для закордонних інвесторів, активізації міжнародних торговельних відносин, розвитку інновацій. Зовнішньоторговельні операції здійснювалися із партнерами зі 138 країн світу. Найбільші обсяги торгівлі з такими країнами: Австрія, Німеччина, Угорщина та Чехія. Триває диверсифікація експорту продукції у напрямі освоєння азіяського ринкового простору – Китаю, Японії, Туреччини й Республіки Корея. Основні країни-інвестори: Швейцарія, Нідерланди та Велика Британія. Виявлено основні проблеми як внутрішнього, так і зовнішнього характеру, що перешкоджають експортно-імпортним операціям регіону. Узагальнено фактори, які впливають на активізацію міжнародних торговельних операцій регіону: промоція, співпраця з міжнародними донорами, всебічна підтримка бізнес-сектора та ін. Локомотивом розвитку зовнішньоекономічної діяльності є як вітчизняні, так і зарубіжні підприємства. Обґрунтовано напрями вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності Полтавської обл.

Шифр НБУВ: Ж24790

1.У.618. Ways of improvement import operations management «Planet of equipment» LLC, Kyiv / V. Sychevskyi, V. Skryl // Економіка і регіон. – 2020. – № 1. – С. 113-124. – Бібліогр.: 25 назв. – англ.

Сьогодні значна кількість українських підприємств активно беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності. У цих умовах експортно-імпорتنі операції є одним з наріжних каменів товарного обігу. Зазначено, що сама імпортна діяльність завжди була важливою частиною стабілізації економічної діяльності як на галузевому рівні, так і на рівні національної економіки в цілому. Тож організація імпоротної діяльності підприємства дуже важка й відповідальна робота, що вимагає ретельного розгляду таких питань, як кон'юнктура ринку, оцінювання потенційних продавців, установа ділових контактів з ними, переговори, підписання угод тощо. Виконано аналіз діяльності ТОВ «Планета обладнання», Київ. Виявлено слабкі місця стовно здійснення імпортних операцій. Сформовано заходи щодо поліпшення імпоротної діяльності, такі як: маркетинг, післяпродажне обслуговування та цінова ставка. Для оцінювання доцільності впровадження розроблених рекомендацій у діяльність ТОВ «Планета обладнання» було здійснено прогностичний аналіз показників імпоротної активності, а також економічної активності в цілому. Виконані розрахунки показали, що досліджуване підприємство має значну перспективу розвитку на ринку. Ураховуючи реалізацію всіх запропонованих заходів, ринкова позиція компанії може значно поліпшитися, що одночасно стане причиною та наслідком чималого збільшення фінансових результатів.

Шифр НБУВ: Ж24790

Див. також: 1.У.247, 1.У.487

Економіка Азії

1.У.619. Аналіз асортименту цукрознижувальних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку Республіки Таджикистан / М. Х. Рахімова, С. М. Мусозода, О. С. Шпичак // Фармацевт. журн. – 2021. – 76, № 2. – С. 3-10. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Цукровий діабет (ЦД) є однією з найактуальніших медико-соціальних проблем в системі охорони здоров'я більшості країн світу, зокрема й у Таджикистані. За визначенням експертів Міжнародної організації охорони здоров'я, це захворювання є проблемою для усіх верств населення та вікових груп. У зв'язку з цим, модернізація системи регулювання цін з метою забезпечення споживачів високоефективними, нешкідливими та доступними цукрознижувальними лікарськими засобами є актуальним завданням системи охорони здоров'я та захисту населення Республіки Таджикистан. Мета роботи – дослідження асортименту зареєстрованих в Республіці Таджикистан лікарських засобів для лікування ЦД. Об'єкт дослідження – наукові джерела, статистичні дані, показники цін, офіційні сайти уповноважених видань щодо зареєстрованих лікарських засобів. Дослідження здійснювали з використанням методів аналізу, систематизації та узагальнення, математико-статистичних розрахунків. Вивчено асортимент пероральних цукрознижувальних препаратів, представлених на фармацевтичному ринку Республіки Таджикистан, та виконано аналіз фармацевтичного ринку пероральних цукрознижувальних препаратів за країнами-виробниками, лікарськими формами, групами анатомо-терапевтично-хімічної (АТХ) класифікації свідчить про те, що на фармацевтичному ринку Республіки Таджикистан станом на 01 березня 2021 р. зареєстровано 70 торгових найменувань пероральних цукрознижувальних препаратів. В асортименті лікарські засоби в основному представлені препаратами з групи похідних сульфанілсечовини (21 торгове найменування лікарських препаратів або 30 % від загальної кількості препаратів цієї групи), а також препарати з групи похідних бігуанідів (17 торгових найменувань лікарських препаратів або 24,28 % від загальної їх кількості). В структурі поставок пероральних цукрознижувальних препаратів лідируючі позиції займають Індія – 31,25 % (15 ЛП), Пакистан – 22,91 (11 ЛП), Україна – 14,58 % (7 ЛП), Білорусь та Німеччина – по 6,25 % (по 3 ЛП). Зареєстровано 8 найменувань препаратів інсуліну для ін'єкцій у вигляді флаконів (по 5 мл і 10 мл) і картриджів виробництва України («Фармак», «Індар») та Індії («Wockhardt Limited») та у попередньо заповнених шприц-ручках виробництва компанії «Індар», Україна.

Шифр НБУВ: Ж28227

Див. також: 1.У.243

Політика. Політичні науки

(реферати 1.Ф.620 — 1.Ф.640)

1.Ф.620. Вплив сучасних тенденцій розвитку партійних систем країн Європейського союзу на еволюцію та функціонування партійної системи України: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Ю. Ю. Копинець; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Проаналізовано вплив сучасних тенденцій розвитку партійних систем країн Європейського Союзу на еволюцію та функціонування партійної системи України. Охарактеризовано загальноєвропейські та загальносвітові тренди у розвитку політичних партій і партійних систем. Досліджено парламентські вибори у країнах Європейського Союзу упродовж 2017 — 2019 рр. та зазначено, що головною характеристикою виборчих кампаній було протистояння «мейнстримних» партій і партій «нової політики». Охарактеризовано основні етапи розвитку та чинники впливу на еволюцію партійної системи України. Досліджено вплив на акторний склад і конфігурацію вітчизняної партійної системи електорального циклу 2019 — 2020 рр. Зазначено, що парламентські вибори 2019 р. показали нові тенденції партійного життя — його віртуалізацію, а місцеві вибори 2020 р., які відбулися в умовах завершення чергового етапу децентралізації, показали успіх регіональних партій та функціонування загальнонаціональних партій на місцевому рівні як електоральних франшиз.

Шифр НБУВ: РА450785

1.Ф.621. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія / М. С. Дністрянський; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. — 152 с.: рис. — Бібліогр.: с. 144-152. — укр.

Розкрито вплив нових світоглядних уявлень періоду постмодерну на зміну геополітичної свідомості та геополітичного мислення різних аналітичних і державно-політичних середовищ. Проаналізовано резонансні постмодерні геополітичні публікації. Обґрунтовано методологію дослідження сучасних територіально-політичних проблем. Увагу приділено відображенню новітніх тенденцій і суперечностей геополітичної взаємодії наприкінці ХХ — початку ХХІ ст. Розглянуто проблеми геополітичного розвитку України впродовж 90-х рр. ХХ ст. — початку ХХІ ст., окреслено перспективи відновлення її територіально-політичної цілісності і протидії інформаційним диверсіям у сфері етнонаціональних взаємин та історичної пам'яті. Обґрунтовано можливість посилення геополітичної ролі України на європейському субконтиненті.

Шифр НБУВ: ВС68156

1.Ф.622. Основи науки про політику. Конспект лекцій: навч. посіб. / О. В. Бобіна, І. В. Шаповалова; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Николаїв: НУК, 2021. — 198 с. — (Серія «Навчальні посібники»). — Бібліогр.: с. 171-180. — укр.

Розкрито предмет та еволюцію науки про політику. Висвітлено історію світової політичної думки. Охарактеризовано політичний режим та політичну систему суспільства. Проаналізовано поняття держави, теорії виникнення держави та її функції, основні форми державного правління та їх сутність. Розглянуто концепції правової держави та громадянського суспільства. Увагу приділено питанням виборів і виборчих систем, політичних партій та партійних систем, політичних еліт та політичного лідерства, політичної свідомості та ідеології. Висвітлено проблеми зовнішньої політики та міжнародних відносин. Розглянуто Україну в системі міжнародних відносин.

Шифр НБУВ: ВА851939

1.Ф.623. Особливості політичних трансформацій в країнах Аравійського півострова: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / В. К. Назарков; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Розглянуто специфіку й особливості політичних трансформацій у державах Аравійського півострова. Увагу зосереджено на внутрішньополітичних змінах у країнах зазначеного регіону світу, а також у зовнішньополітичному вимірі, розглядаючи їх у контексті регіонального та глобального розвитку. Визначено соціально-політичну специфіку держав цього регіону, яка полягає в тому, що саме на цьому півострові фактично всі країни мають сталі традиції державотворення. Поглиблено розуміння ключових внутрішньополітичних змін у даному регіоні, а саме — модернізація політичних систем, фундаментальні реформи в освіті та гендерній політиці. Ключовим фактором модернізації політичних систем визначено процес глобалізації, який на функціонування цих країн впливає як інтеріорно, так і екстеріорно.

Шифр НБУВ: РА450017

Див. також: 1.Т.61, 1.Т.68, 1.Х.811

Теорія політики. Теоретична політологія

1.Ф.624. Аналіз публічної політики: навч. посіб. / М. З. Бунік; Національна академія державного управління при Президенті України. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2021. — 124 с.: іл. — Бібліогр.: с. 118-121. — укр.

Розглянуто теоретико-методологічні засади аналізу публічної політики як професійної діяльності та прикладної політико-управлінської дисципліни. Охарактеризовано інформацію як основу аналітичної діяльності. Увагу приділено концептуальним моделям в аналізі публічної політики. Досліджено загальноживані поняття «публічне врядування», «публічне адміністрування», «публічна політика» та надано їх визначення. Проаналізовано поняття «публічна політика», яке на відміну від «державної» є не тільки ширшим за змістом, а й охоплює як політику органів державного управління, так і органів місцевого самоврядування, але й відображає ідею, що у демократичних країнах «державне» за визначенням є «публічним». Досліджено публічну політику як особливий спосіб аналізу управлінської діяльності полягає у наданні базових теоретичних і практичних знань, які необхідних для самостійного вироблення та прийняття управлінських рішень.

Шифр НБУВ: ВА851602

1.Ф.625. Криза ліберально-демократичної доктрини розвитку сучасного соціуму: виклики для України / Б. Дем'яненко, В. Дем'яненко // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 64-98. — Бібліогр.: 40 назв. — укр.

На основі опублікованих джерел і літератури синтезовано внутрішньосистемні й позасистемні фактори демократичного транзиту сучасного світу, які викликають антидемократичні й антиліберальні трансформації розвинутих ліберальних демократій. Серед внутрішньосистемних факторів виокремлено: державно-правовий аспект, пов'язаний із наростанням невідповідності між темпами ускладнення соціальної структури суспільства й здатністю людини до їх усвідомлення, надзвичайним ускладненням систем управління суспільством, розростанням правової системи, втратою легітимності існуючих форм організації влади і державності; соціально-економічний аспект, пов'язаний із посиленням соціальної поляризації в середовищі національних суспільств, монополізацією ринків великими корпораціями; політико-культурний аспект, пов'язаний із втратою частиною суспільства віри у демократію як найкращий проект суспільного розвитку, через неспроможність політичних еліт вирішувати нагальні проблеми — від соціальних до екологічних, прогресуванням на поведінковому рівні маніпулятивних практик, проявів маргінальності тощо. Позасистемні фактори пов'язані з: глобалістським аспектом, який знаходить практичний прояв у наростанні сировинної, енергетичної й екологічної кризи, глобальній зміні клімату, епідеміологічних (пандемічних) спалахах соціальних захворювань, техногенних катастрофах, природних катаклізмах; геополітичними аспектами, які проявляються у посиленні демографічного дисбалансу між західною й незахідною цивілізаціями, звуженням меж суверенітету національних держав, поширенням у світі антиамериканських/евроскептичних настроїв і розширенням соціальної бази авторитарних режимів, перманентним наростанням терористичних практик як методу досягнення політичних цілей; гео економічним аспектом, який проявляється у послабленні традиційних політичних інститутів як наслідок економізації міжнародних відносин, підвищенні ймовірності фінансово-економічних криз, дестабілізації національних економік периферійних країн, посиленні соціальної поляризації між багатими й бідними країнами, зростанням міграційних потоків у розвинені країни. Зроблено висновок, що проблеми нинішнього етапу демократичного транзиту не можуть ставити під сумнів основоположні принципи ліберально-демократичної доктрини як моделі суспільно-політичної самоорганізації та історичного шляху реалізації суспільно-політичної спільноти загалом й людини як особистості зокрема.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ф.626. Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи: матеріали Х Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 1 груд. 2020 р.) / ред.: А. М. Круглашов, Н. Ю. Ротар, В. І. Бурдяк, Є. П. Юрійчук, М. М. Гуйтор, С. М. Швидок, І. О. Равлик, І. В. Цікул; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Гродненський держ. ун-т ім. Янки Купали,

Університет імені Марії Склодовської — Кіюрі, Університет Ораді. — Чернівці: Технодрук, 2020. — 247 с. — укр.

Звернено увагу на електоральну поведінку виборців під час місцевих виборів 2020 р. в Україні, цінності та ідентичності регіональної політичної еліти як фактор завоювання та утримання влади, регіональні осередки політичних партій Чернівецької обл. у місцевій виборчій кампанії. Розглянуто гендерне квотування як маніпулятивну технологію на місцевих виборах 2020 р., місцеві вибори в Україні за новим Виборчим кодексом: очікування експертів та результати. Висвітлено проблеми політичної поляризації американського суспільства на тлі президентських виборів 2020 р. Розкрито законодавче забезпечення інституту референдуму в політичній системі України, комунікативні технології політичного представництва міжнародних акторів у сучасному світі, проблеми якісного складу місцевих Рад на прикладі Чернівецької обл. Проаналізовано перспективи впровадження електронного голосування як паралельну форму традиційного волевиявлення.

Шифр НБУВ: BA850138

1.Ф.627. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у XXI столітті: [колект.] монографія / О. В. Григор'єв, О. В. Дяченко, П. О. Колотвін, І. С. Мілов, М. І. Мілова, М. І. Николаєва, Є. С. Огаренко, В. В. Попков, Н. Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов, М. О. Шабанов; ред.: В. В. Попков, Є. С. Огаренко, Н. Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. — 294 с. — укр.

Представлено результати теоретичного й емпіричного дослідження соціокультурних чинників, які впливають на формування нової політичної реальності в Україні та світі. Проаналізовано нові тенденції у теоретичному осмисленні та розробці методологічних підходів до феномену політичної реальності. Висвітлено принципово нову роль смислової мотивації в ході трансформації політичної реальності. Крізь призму сучасної соціокультурної рефлексії розглянуто контури нової політичної реальності. З'ясовано нелінійні зміни сучасного політичного життя з точки зору антропології. Проаналізовано метод парадоксу у процесі осмислення політичної реальності з притаманною їй нелінійною динамікою. Послідовно розкрито соціокультурні детермінанти політико-інституційної трансформації сучасної України. Проаналізовано можливості застосування світового досвіду розробки естетичних методик у процесі конструювання українського простору політики. Розглянуто проблему мовного дискурсу як одну з найбільш гострих у конфліктному середовищі української політики. Виокремлено ціннісний аспект у євроінтеграційних уподобаннях політики сучасної України. Визначено особливості впливу регіональних і місцевих онлайн-медіа на формування політичної реальності.

Шифр НБУВ: BA849726

1.Ф.628. Футурологія і політика: монографія / В. П. Горбатенко. — Київ: Академвидав, 2019. — 285, [2] с. — (Monograf). — Бібліогр.: с. 268-285. — укр.

Досліджено розвиток знань про майбутнє, специфіку футурологічної науки та її взаємозв'язків з політикою, галузевих прогностичних і футурологічних досліджень, роль дослідницьких центрів у цьому процесі, а також проблеми цивілізаційного переходу від Модерну до Постмодерну й визначальні тенденції глобалізації. Систематизовано здобутки теорії, методології і практики забезпечення політичного прогнозування, ключові прогностичні ідеї та їх відображення в політиці, методи, алгоритм і напрями прогнозування соціально-політичного розвитку та конструювання реальності.

Шифр НБУВ: BA851131

Див. також: 1.Ф.630, 1.Х.667

Внутрішня політика. Внутрішнє становище

1.Ф.629. Громадянський контекст консолідації українського соціуму / Л. Шимченко // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 440-456. — Бібліогр.: 8 назв. — укр.

Протистояти загрозам можливо лише консолідуючи суспільство для досягнення всіма підтриманої мети — суверенна, незалежна, демократична, правова та соціальна держава; працюючий, у достатку проживаючий народ; всенародно підтримувана влада; переважаюча народжуваність над смертністю. Консолідація стала тою необхідністю, над забезпеченням якої повинні працювати всі — і влада, і суспільство. Тому обрана тема для дослідження є одним із елементів пошуку шляху консолідації суспільства в Україні, а отже — актуальною. Мета роботи — дослідити громадянський чинник як один із елементів консолідації українського суспільства. Проаналізовано фактор релігії, як потужний важіль впливу на гуманітарну сферу життя з можливістю коригувати менталітет, сприяти усвідомленню ідеалів та

згуртувати навколо найбільш суттєвих із них. Але переважно акцентовано увагу на тому, що більш потужним фактором консолідації нинішнього суспільства постає громадянська ідентифікація та вибудоване на її основі громадянське суспільство. Проаналізовано також фактор свободи як цінності, без якої всі інші цінності втрачають сенс, а за її наявності — розширюється простір можливостей людини щодо себе як активного учасника суспільних процесів, як панування над собою. Свобода самостійного вибору стає основою громадянської ідентифікації особи та забезпечує формування нової якості — громадянськості. Все це є можливим в демократичній державі, де громадянину відводиться роль тої вісі, навколо якої має обертатися все життя і все це повинно бути для України своєрідною національною ідеєю на перспективу. Увагу приділено фактору громадянської ідентифікації як специфічному механізму соціалізації особистості, суттю якого є усвідомлене ототожнення своєї долі з долею країни. Увагу звернуто на «громадянськість» як якісну ознаку громадянина, готового й здатного на постійну й ефективну участь у вирішенні загальносуспільних проблем — тобто активного учасника громадянського суспільства. Громадянська ідентифікація здатна і зможе віднайти нову колективну й персональну ідентичність за рахунок культури громадянськості, що будучи пов'язаною з підтримкою ідеї демократії та демократичних цінностей, як от свобода, політична рівність, соціальна справедливість, толерантність, спрямує громадян до консолідації, визначеності щодо національної ідеї.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ф.630. Роль засобів масової інформації в інформаційній війні: політичні детермінанти впливу та протидії: автореф. дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.02 / Б. М. Калініченко; НАН України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 36 с. — укр.

Визначено основні характеристики інформаційної війни: протистояння ворогуючих сторін, комплексне застосування, контроль над інформаційним простором, вплив на індивідуальну, групову та масову свідомість, застосування пропаганди, дезінформації, політичного маніпулювання. Виявлено подвійну природу засобів масової інформації (ЗМІ) в контексті інформаційної війни: сприяння ескалації політичного протистояння та унезпечення від різноманітних проявів агресії. Доведено, що сфера інформаційних відносин в сучасному світі й особливо в Україні потребує вироблення адекватної державної інформаційної політики із залученням потенціалу ЗМІ. Узагальнено різновиди і засоби ведення інформаційних воєн, показано специфіку модифікації засобів передачі інформації та посилення їх маніпулятивного політичного впливу. Охарактеризовано основні напрями використання громадської думки як важливого чинника формування внутрішньої та зовнішньої політики держави. Виявлено роль ЗМІ в конфліктно-кризових ситуаціях. З'ясовано специфіку процесу вдосконалення пропагандистської діяльності, технологічні механізми її застосування та процес формування контрпропагандистських засобів. З'ясовано, що в умовах агресії Російської Федерації проти України важливого значення набуває дослідження гібридного та мережевого різновидів війни. Обґрунтовано необхідність удосконалення інформаційної безпеки в Україні, що передбачає формування асиметричної стратегії, впровадження новітніх інформаційних технологій, залучення медійними засобами світової громадськості до проблеми припинення агресії й повернення відторгнутих від України територій.

Шифр НБУВ: PA450307

1.Ф.631. Територіальна політика держав ЄС: стабілізація та конструювання політичних систем: автореф. дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.02 / Ю. В. Узун; Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. — Одеса, 2021. — 39 с. — укр.

Досліджено специфіку територіальної політики та інструменти стабілізації територіально-політичних систем держав ЄС в умовах конструювання простору політичної взаємодії. Визначено особливості розвитку теоретико-методологічних підходів в дослідженнях організації складних політичних систем. Виявлено специфіку підходів щодо трансформації логіки конструювання територіально-політичної системи європейської єдності. Встановлено інституційну основу формування спільної територіальної політики в європейському просторі та виявлено інструменти її впровадження. Надано оцінку розвитку політичного простору ЄС в контексті реформи територіально-політичної структури та трансформації простору громадської та політичної участі. Виявлено специфіку морфології територіально-політичних систем ЄС, з'ясовано адаптаційні стратегії держав в умовах впровадження європейських стандартів реформування територіально-політичних систем, обґрунтовано інструменталізацію територіальних політик держав ЄС.

Шифр НБУВ: PA450628

1.Ф.632. Homo informaticus епохи постіндустріалізму: витоки, ідеї, ризики (соціо-комунікативний вимір): монографія / В. В. Копійка, В. М. Грубов, С. І. Даниленко; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Вадекс, 2019. — 498 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 473-498. — укр.

Досліджено питання впливу інформаційної реальності, яку сформували нові промислова і електронна революції на людську особистість, та її трансформації як результату вкорінення в масову свідомість нової інформаційної культури, етики е-спільноти. Уточнено чинники, що уособлюють як нові можливості людини інформаційної доби в пошуці свого місця в житті інформаційного соціуму, так і світоглядні тренди й морально-психологічні виклики для людської особистості, які ця доба породжує.

Шифр НБУВ: ВА851275

Див. також: 1.Т.83, 1.Ф.625-1.Ф.627

Зовнішня політика.

Міжнародні відносини. Дипломатія

Зовнішня політика окремих країн

1.Ф.633. Безпекова діяльність АСЕАН у Південно-Східній Азії: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04 / С. В. Авер'янов; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Всесбічно досліджено безпекову діяльність АСЕАН під час формування архітектури безпеки в Південно-Східній Азії в умовах стрімкої динаміки регіонального перебалансування геостратегічного простору у постбіполярний період. Висновки та результати роботи надають розуміння динаміки й основних тенденцій розвитку регіону Південно-Східної Азії, зокрема, у сфері безпеки. Запропоновано авторську періодизацію діяльності АСЕАН у сфері безпеки. Проаналізовано внутрішні та зовнішні причини, які спонукали членів Асоціації до формування Спільноти безпеки АСЕАН. Увагу приділено процесу становлення Спільноти безпеки АСЕАН як однієї із трьох основних «опор» Спільноти АСЕАН. Це надало змогу поліпшити систематизацію теоретичних і практичних досліджень міжнародних безпекових процесів та поглибити знання про особливості формування архітектури безпеки в Південно-Східній Азії.

Шифр НБУВ: РА450742

1.Ф.634. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи: навч. посіб. / Р. Б. Демчишак, Я. І. Завада; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 191 с.: іл. — Бібліогр. с. 179-185. — укр.

Вдображено цілісну, комплексну та завершену картину міжнародного функціонування країн регіону ЦЄ та ПЄ, еволюцію їх зовнішньополітичних пріоритетів та місце у системі міжнародних взаємодій. Тематику лекційних занять подано логічної послідовності розвитку зовнішньополітичних відносин ЦЄ та ПЄ у період Версальсько-Вашингтонської, Ялтинсько-Потсдамської та сучасної постбіполярної міжнародних систем, з акцентом на останній. Розглянуто зовнішні політики Польської республіки у 1918 — 1945 рр.; Чехословацької республіки в 1918 — 1945 рр. Визначено зовнішню політику Польщі та Югославії в епоху «біполярності»; зовнішню політику Польщі наприкінці ХХ ст. — на початку ХХІ ст. Охарактеризовано зовнішню політику Чехії, Словаччини, Угорщини, Болгарії та Румунії в епоху плюралістичної «однополярності». Досліджено Югославську кризу та її міжнародні наслідки. Розкрито договірно-правову базу відносин країн ЦЄ та ПЄ з Україною. Наведено концепцію «тримор'я» як сучасної форми зовнішньополітичної співпраці країн ЦЄ та ПЄ.

Шифр НБУВ: ВС68415

1.Ф.635. Інституційна та ціннісна відповідальність держав Балтії політиці ЄС щодо зміцнення ліберальної демократії: монографія / О. В. Кокорев; Державний заклад «Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». — Одеса: Гельветика, 2020. — 339 с. — Бібліогр.: с. 296-337. — укр.

Досліджено інституційну та ціннісну відповідність Естонії, Латвії та Литви вимогам членства в ЄС з огляду на процеси (конструктивні та деструктивні), які розгортаються в період 2004 — 2020 рр. Акцентовано увагу на процесас поступової деконсолідації демократії в країнах Балтії в умовах погіршення якості демократії як на глобальному рівні, так і в межах ЄС.

Шифр НБУВ: ВА851813

1.Ф.636. Інформаційна безпека України в умовах Російської агресії // В. Новородовський // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 150-179. — Бібліогр.: 49 назв. — укр.

Розглянуто основні виклики і загрози для національної безпеки України з розвитком інформаційних технологій в умовах російсько-української війни. Визначено ключові тенденції російської інформаційної кампанії. З'ясовано напрямки російської пропаганди в Україні, на окупованих територіях, в Росії та Європі. Розкрито загрози демократичним цінностям і системі безпеки України та Європи. Висвітлено науковий дискурс вітчизняних та іноземних дослідників з проблеми інформаційної

безпеки та інформаційної війни. На основі детального аналізу наявних наукових праць, встановлено найбільш вразливі місця в інформаційному просторі. Відзначено роль мережевого суспільства у веденні інформаційної війни Росії проти України. Розкрито особливості застосування інформаційної зброї Російською Федерацією під час збройних конфліктів не лише в Україні, але й в Грузії, Нагірному Карабасі, Придністров'ї. Вивчення кількісних критеріїв соціальних мереж надало змогу визначити рівень ефективності поширення інформації. Проаналізовано нормативно-правову базу, яка врегулює питання інформаційної безпеки ЄС та України. Виявлено слабкі сторони українського законодавства стосовно захисту інформаційного простору, зокрема декларативний характер законодавчих актів та нормативно-правових документів. Сформовано напрями удосконалення заходів безпеки інформаційного простору. Розглянуто основні заходи захисту персональних даних, державних інституцій та інформаційного простору від хакерських атак, поширення інформації, що містить загрозу національній безпеці чи провокує ворожнечу етнічному, релігійному ґрунті. Узагальнено та систематизовано основні відомості щодо загроз інформаційній безпеці України за умов російської агресії. Дослідження проблеми інформаційної безпеки України як складової національної безпеки надає змогу розуміти потенційні загрози та шляхи їм запобігання.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

Див. також: 1.Ф.631

Зовнішня політика України

1.Ф.637. Безпековий вимір міждержавних українсько-російських відносин: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04 / К. О. Братунь; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Наукове дослідження ґрунтується на тому, що об'єктивна оцінка досягнутого рівня, актуального стану міждержавної взаємодії України та Російської Федерації має значний науковий інтерес та дає змогу по-новому розставити геополітичні акценти в регіоні, підтвердити та зафіксувати факт суттєвої зміни геостратегічного становища обох держав, відобразити функціональні зміни у двосторонніх відносинах, окреслити перспективу з урахуванням потенціалу їх конфліктогенності. А чітке розуміння цих фактів, їх теоретичної природи надасть змогу будувати подальшу ефективну діяльність з протидії та подолання негативних впливів у цілому та з боку Російської Федерації зокрема. Спрямовано на пошук шляхів вирішення інформаційних безпекових викликів як національного, так і регіонального масштабів, що вже стало центральним та стратегічно значимим для розвитку будь-якої країни. Щодо України, то якраз у даній площині є критичне питання можливості забезпечення територіальної цілісності та гарантування державного суверенітету. А тому чітке і комплексне розуміння механізмів міжнародної взаємодії в контексті українсько-російського конфлікту є умовою зміцнення державної суб'єктності України. Проаналізовано концептуально-теоретичні підходи до вивчення безпекового чинника міжнародних відносин у контексті їх сучасних трансформацій та на підставі цього розроблено авторську систематизацію етапів українсько-російських міждержавних відносин у сфері безпеки. Охарактеризовано сучасний стан українсько-російських відносин у військово-політичній, економічній та інформаційній сферах у період відкритої російської агресії, а також визначено основні чинники безпекової дестабілізації відносин. Розроблено аналітичні сценарії можливого розвитку безпекової ситуації в українсько-російських відносинах та запропоновано практичні рекомендації щодо побудови ефективної системи протидії та запобігання негативному впливу Росії на безпекову ситуацію в Україні. Це цілісне дослідження з комплексним узагальненням критично актуального напрямку наукової розвідки, а саме питання українсько-російських міждержавних відносин у безпековій сфері, зокрема у період відкритої російської агресії з початком у лютому 2014 р. З огляду на широке розповсюдження гібридних викликів безпеці у сучасних міжнародних відносинах, викладено рекомендації щодо ефективної протидії російській агресії, оцінку існуючої державної системи заходів її стримування в інформаційній сфері, а також окреслено можливі сценарії розвитку міждержавних відносин України та Росії.

Шифр НБУВ: РА450763

1.Ф.638. Зовнішня політика України: навч. посіб. / Л. О. Дорош, О. Я. Івасечко, Я. Б. Турчин; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 347 с. — Бібліогр.: с. 283-345. — укр.

Охоплено широке коло базових понять та векторів зовнішньої політики України. Висвітлено ключові підходи до розуміння сутності зовнішньої політики, її типів, напрямів, принципів та концептуальних основ реалізації зовнішньої політики України, сучасного стану та проблем забезпечення національних інтересів України у сучасних міжнародних відносинах. Увагу приділено питанням участі України в діяльності ООН. Охарактеризовано відносини з Росією як напрям зовнішньої політики України.

Розглянуто національні інтереси України на пострадянському просторі. Розкрито проблеми та перспективи розвитку України з країнами Азії та Близького Сходу, а також з країнами Африки та Латинської Америки.

Шифр НБУВ: ВА851940

1.Ф.639. Становлення відносин Україна — НАТО в умовах зовнішньополітичних викликів безпеці України: 1990-ті рр. / А. Магомедов // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 360-391. — Бібліогр.: 53 назв. — укр.

Розкрито особливості становлення та характер відносин між новоствореною Українською державою та блоком НАТО в умовах перебудови глобальної політичної картини світу напередодні та після розпаду Радянського Союзу. Проаналізовано нормативно-правові документи, що впливали та характеризували зовнішньополітичне становище та курс у зовнішній політиці останнього десятиріччя ХХ ст., прийняті як Українською стороною, так і низкою країн-сусідів: Польщею, Російською Федерацією, Туреччиною, Угорщиною, Румунією, Молдовою та Словаччиною. Вказано особливості та вектори зовнішньої політики сусідніх країн у питаннях національних меншин в Україні, проаналізовано рішення, документи, заяви та дії організацій та агентів впливу даних країн. Проведено аналіз впливу внутрішньо та зовнішньополітичних чинників на динаміку відносин між Україною та НАТО у 1990-х роках. Увагу в даному дослідженні приділено зовнішньому впливу Російської Федерації на політичні сили в Україні, лобюванню за їх допомогою власних інтересів щодо

співпраці між Україною та НАТО. На основі аналізу вищезазначених факторів, автором розроблено та обґрунтовано власне бачення ситуації, що розвивалася щодо побудови відносин між Україною та НАТО у останньому десятиріччі ХХ ст., вказано на недоліки та переваги того формату відносин, що склався на кінець сторіччя.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ф.640. Україна у світових інтеграційних процесах: навч. посіб. / авт.-уклад.: Л. Б. Шептицька, Н. Г. Захарчин, М. М. Іваник, І. П. Онуфрик, О. В. Ременяк, І. П. Саламаха; Національний лісотехнічний університет України. — Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2021. — 163 с. — укр.

Розкрито основні вектори політичної та економічної інтеграції України у європейські та світові інтеграційні об'єднання. Висвітлено місце та роль України у сучасному глобалізованому світі в контексті складних і неоднозначних трансформаційних процесів в Українській державі у роки незалежності. Розкрито внесок України у створення ООН та участь у її діяльності до проголошення державної незалежності. Подано інформацію про структуру ООН, участь України в діяльності спеціалізованих підрозділів ООН на світовій арені. Увагу приділено становленню й еволюції відносин Україна — НАТО, законодавчим і організаційним засадам участі України у миротворчих операціях ООН і НАТО, проблемним питанням миротворчої діяльності України.

Шифр НБУВ: ВА850792

Див. також: 1.Ф.621, 1.Х.662, 1.Х.673

1.X.641. Актуальні дослідження правових та економічних процесів у контексті євроінтеграції: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищ. освіти, 2 черв. 2021 р., Дніпро / ред.: Л. Р. Наливайко, М. М. Вакуліч, Н. І. Верхоглядова, С. В. Обшалов, В. М. Савіщенко, С. М. Балабан, К. В. Бахчев, В. О. Лазарев; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ., 2021. — 243 с. — укр.

Досліджено правові та тактичні аспекти затримання особи співробітниками Національної поліції із застосуванням кайданків. Здійснено порівняння захисту сервітутних прав у римському та сучасному праві. Охарактеризовано проблеми зловживання правом на свободу інформації. Розглянуто особливості захисту права приватної власності за цивільним законодавством України. Висвітлено правові форми захисту права громадян на доступ до інформації про діяльність державних органів в умовах інформаційного суспільства. Проаналізовано сучасні питання проведення судово-психіатричної експертизи. Досліджено актуальні питання кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Висвітлено основні принципи функціонування департаменту кіберполіції в структурі Національної поліції України.

Шифр НБУВ: BA850331

1.X.642. Відродження постконфліктних територій: світовий досвід і Україна: наук. записка / О. М. Стойко, І. О. Кресіна, О. В. Кресін; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Норма Права, 2020. — 144 с. — укр.

Проаналізовано міжнародний досвід залучення зовнішніх донорів до відбудови постконфліктних територій, зокрема у формі цільових фондів багатьох донорів та участі ООН. Розкрито правовий статус територій ОРДЛО в українському законодавстві та міжнародному праві, його значення для відновлення територіальної цілісності України. Розглянуто основні елементи концепта перехідного правосуддя, зокрема: кримінальне переслідування, звільнення від кримінального переслідування чи покарання, встановлення фактів, відшкодування шкоди, лострація тощо. Обґрунтовано необхідність реформування економіки у процесі відбудови деокупованих територій та відмови від фіскальних переваг при розробці державної стратегії відновлення і розбудови миру в східних регіонах України.

Шифр НБУВ: BA850269

1.X.643. Дулаг-125 («Миллеровская яма»): монографія / А. С. Бенікский. — Херсон: Гельветика, 2020. — 311 с.: фот. — Бібліогр.: с. 202-228. — рус.

Рассмотрены последствия миллеровского котла, вследствие которого десятки тысяч солдат и офицеров войск Юго-Западного и Южного фронтов в середине июля 1942 г. оказались в немецком лагере Дулаг-125. Изучены процессы формирования немецкими и итальянскими оккупационными властями лагерей для военнопленных, органов военной администрации и вспомогательной полиции, а также коллаборационистских военных организаций. Проведено исследование режима пребывания военнопленных и гражданского населения в Дулаге-125 и других лагерях смерти. Дана правовая оценка деятельности выездной команды тайной полевой полиции ГФП-721, зондеркоманды 4-А, военной полиции и абвергруппы-202, принимавших участие в карательных акциях против военнопленных и мирного населения. Проанализированы военные преступления, а также преступления против мира и человечности, совершенные лагерной администрацией Дулага-125, а также немецкими и итальянскими военнослужащими по отношению к узникам лагеря. Изучены материалы Нюрнбергского процесса, решения военного трибунала 4-го Украинского фронта и другие документы о военных преступлениях. Исследованы факты Холокоста в Дулаге-125, бесчеловечного обращения оккупационных властей с гражданами еврейской национальности. Представлены свидетельства участия местного населения в помощи еврейским семьям, укрывательстве и организации побегов узников из «Миллеровской ямы».

Шифр НБУВ: BA851139

1.X.644. Ефективність правового регулювання економічних інституцій: навч. посіб. / М. В. Савчин, Т. О. Карабін, М. В. Менджул, В. В. Надьон, В. В. Вашкович, Я. В. Греца, А. В. Гусь, О. В. Кіріяк, В. В. Мандзюк, О. А. Поліводський, Ю. Ю. Ремінська, О. В. Розгон, В. М. Рошканюк, В. Р. Гаделя, О. О. Грін; ред.: М. В. Савчин; Ужгородський нац. ун-т. — Ужгород: РІК-У, 2021. — 360 с. — укр.

Обґрунтовано засади соціальної моделі національної економічної системи. Зокрема розкрито сукупність юридичних засо-

бів, заснованих на вільному розвитку індивіда, реальних гарантіях економічних свобод, функціонуванні засад вільної ринкової соціально орієнтованої економіки та збереженні довкілля. Досліджено правове забезпечення інноваційного та сталого розвитку національної економіки в умовах процесів глобалізації. З точки зору європейської інтеграції та інших регіональних форм економічної співпраці розкрито основні напрями правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку економічної системи України.

Шифр НБУВ: BA851590

1.X.645. Засоби масової комунікації як детермінанти гібридної війни: монографія / Н. О. Ніколаєнко, О. О. Комарчук; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Миколаїв: НУК, 2021. — 217, [2] с. — Бібліогр.: с. 186- [218]. — укр.

На засадах міждисциплінарного підходу проаналізовано роль маніпулятивних технологій засобів масової комунікації (ЗМК) у процесі формування суспільної свідомості та в контексті триваючої з 2014 р. гібридної війни проти України. Наведено характеристики гібридної війни як суспільно-політичного явища, враховуючи, що у збройних конфліктах сьогодення поруч із військовим фронтом активно використовується інформаційна складова.

Шифр НБУВ: BA851933

1.X.646. Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю: монографія / І. С. Шаповалова, В. В. Рогальська; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Одеса: Гельветика, 2020. — 273 с.: табл. — Бібліогр.: с. 203-240. — укр.

Досліджено питання застосування практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю, зокрема визначено суть, стадії, функціональне призначення та напрями підвищення ефективності застосування практики ЄСПЛ слідчим суддею місцевого загального суду. Проаналізовано та систематизовано правові позиції ЄСПЛ, які доцільно застосовувати слідчому судді під час реалізації своїх повноважень, особливо під час вирішення питань, що найменш врегульовані в кримінальному процесуальному законодавстві України. Викладено відповідні пропозиції, спрямовані на вдосконалення та підвищення ефективності застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні.

Шифр НБУВ: BA851133

1.X.647. Захист основоположних прав у інтеграційному правопорядку Європейського Союзу: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.11 / Л. Г. Фалалеева; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 46 с. — укр.

Вперше в Україні комплексно висвітлено теоретико-прикладні засади функціонування організаційно-правового механізму захисту основоположних прав у правопорядку sui generis Європейського Союзу. Увагу приділено дослідженню джерел первинного права ЄС, на рівні яких визнається та підтверджується здатність забезпечувати de lege lata та de lege ferenda захист основоположних прав у інтеграційному правопорядку з огляду на необхідність гарантування їх дотримання інституціями, органами, агентствами, службами ЄС, а також потребу підвищення дієвості інституційно-правового механізму ЄС й політико-правових інструментів, якими послуговуються держави-члени, коли їх діяльність здійснюється за межах сфери дії права ЄС. Визначено концептуально-методологічні підходи до розуміння особливостей понятійно-категоріального апарату, характерні риси практики застосування в інтеграційному правопорядку Хартії Європейського Союзу про основоположні права, загальних принципів права ЄС, Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Розкрито правові та організаційні проблеми, що виникають у цій сфері, а також роль судової практики в їх вирішенні. Обґрунтовано, що важливе практичне значення для держав-членів має збереження за ними зобов'язань як за національним правом, так і міжнародним, зокрема європейським, правом прав людини, які не замінюються Хартією ЄС і свідчать про наявність багаторівневого захисту основоположних прав у ЄС. Висвітлено значення прийняття і набуття чинності Хартії ЄС у визнанні необхідності врахування змісту її положень у правотворчому процесі ЄС, у становленні новітніх підходів до розуміння основоположних прав і розвитку системи захисту прав людини в ЄС. Доведено, що Хартія ЄС і закладені в ній концептуальні ідеї сприяли подальшому розвитку деяких базових концепцій у сфері прав людини, які до набрання нею чинності еволюціонували частково

як результат судової практики, частково як реакція на зміни в уявленнях про людську гідність, частково як результат реагування на реальні та потенційні виклики. Висвітлено інституційно-правові засади співробітництва Україна – ЄС у контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р., дотримання поваги до прав людини та інших спільних цінностей як її суттєвих елементів.

Шифр НБУВ: RA450833

1.X.648. Конституційно-правові засади бікамералізму в сучасних європейських країнах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02 / Т. А. Француз-Яковець; Інститут законодавства Верховної Ради України. — Київ, 2020. — 40 с. — укр.

Розглянуто бікамералізм як принцип організації та діяльності двопалатних парламентів, як елемент системи стримувань і противаг. Проаналізовано бікамералізм із точки зору ідеї та конституційного принципу, інституту, об'єкта конституційно-правових досліджень. Запропоновано методологію дослідження феномену бікамералізму. Аргументовано, що публічне представництво у двопалатних парламентах має складну природу: окрім загальнонаціонального, соціально-політичне представництво забезпечується залежно від порядку формування верхніх палат, що складається історично (традиційно) та / або зумовлено потребами його оптимізації. Таким чином, бікамералізм забезпечує баланс соціальних, територіальних та інституційних складових політичної організації держави. Ця ключова функціональна роль бікамералізму і визначає його суть та соціальне призначення. Запропоновано поняття бікамералізму як конституційно визначеної, структурно інтегрованої системи публічного представництва, уособленої у двопалатному законодавчому органі держави — парламенті. Розкрито політико-правові передумови й основні фактори утвердження бікамералізму, а також основні етапи становлення та розвитку бікамералізму у країнах Європи. Увагу приділено розвитку ідеї бікамералізму в політико-правовій і конституційній думці України. Акцентовано, що розбудова в Україні демократичної і правової держави безперечно пов'язана з перспективами запровадження конституційно-правового режиму бікамералізму. Історико-правові традиції та практики бікамеральної організації парламентів європейських країн свідчать, що невід'ємною складовою є правові традиції українства та закономірність їх розвитку як правового явища, якому притаманні такі ознаки, як: характерність тяжіння наші до самоідентифікації, стійкості, повторюваності, наступності, ментальності. Аргументовано, що зміст бікамералізму як конституційно-правового принципу організації діяльності двопалатних парламентів найбільш повно розкривається у порядку організації і діяльності двопалатної структури парламентів. Досліджено місце й роль двопалатних парламентів у системі поділу влади та механізмі стримувань і противаг, у тому числі взаємодію двопалатного парламенту та глави держави в європейських монархіях і республіках, особливості взаємодії бікамерального парламенту з урядом та іншими органами виконавчої влади в зарубіжних країнах.

Шифр НБУВ: RA444243

1.X.649. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «П'яті Таврійські юридичні наукові читання», 15 – 16 травня 2020 р.: [збірник] / Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. — Київ: Гельветика, 2020. — 199 с. — укр.

Представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «П'яті Таврійські юридичні наукові читання», яка відбулася на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського 15 – 16 травня 2020 р. Визначено історію та теорію держави та права, філософію права; конституційне право, муніципальне право; цивільне право та процес, сімейне право, житлове право. Розкрито поняття господарське право та процес; трудове право; право соціального забезпечення; екологічне право; земельне право; аграрне право; кримінальне право, кримінально-виконавче право, кримінологія; кримінальний процес, криміналістика.

Шифр НБУВ: BA851177

1.X.650. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Юридична наука в XXI столітті: перспективи та пріоритетні напрями досліджень» (8 – 9 травня 2020 року) / ред.: Т. О. Коломоєць; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 259 с.: табл. — укр.

Розкрито роль принципу пропорційності під час реалізації дискреційних повноважень органами державної влади, вплив неформального правового виховання на свідомість суб'єктів правового спілкування. Висвітлено способи захисту права власності Європейським судом з прав людини, проблеми участі бізнесу у формуванні нових практик ведення бізнесу на засадах сталого розвитку. Розглянуто проблеми гендерної рівності у трудових відносинах, загальнонаукові методи вивчення агробізнесу як правової категорії. Викладено актуальні питання модернізації системи надання адміністративних послуг в Україні, кримінальної відповідальності медичних працівників за вчинення професійних злочинів. Охарактеризовано ефективність судової реформи в Україні.

Шифр НБУВ: BA851823

1.X.651. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Юридична наука нового часу: традиції та вектори

розвитку», 13 березня 2020 року / нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Одеса: Гельветика, 2020. — 154 с. — (Наукові конференції Одеської школи права). — укр.

Увагу приділено доктринальному тлумаченню та його взаємозв'язку із судовим тлумаченням. Розглянуто окремі аспекти співвідношення релігійних норм із нормами права. Висвітлено питання реформування духовної освіти в Російській імперії першої половини XIX ст. Розглянуто правосвідомість як форму суспільної свідомості і складову цивільної безпеки. Досліджено проблеми забезпечення права особи на таємницю електронного листування. Акцентовано увагу на недопустимих доказах і визначено їх вплив на результати вирішення цивільної справи. Розглянуто питання імплементації стандартів Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу у національне законодавство України. Описано особливості фінансових правопорушень на сучасному етапі. Розкрито зміст поняття «корупція» у міжнародно-правових документах. Висвітлено правові аспекти запобігання злочинам у митній сфері.

Шифр НБУВ: BA851067

1.X.652. Матеріали науково-практичної конференції «Дослідження актуальних питань юридичних наук»: 13 – 14 грудня 2019 р., м. Миколаїв: [збірник]. — Миколаїв: Молодий вчений, 2019. — 163 с.: рис. — укр.

Увагу приділено питанням історії та теорії держави і права, історії політичних і правових вчень, конституційного, муніципального права, міжнародного публічного та приватного права, права ЄС, екологічного, земельного, аграрного права, цивільного, господарського права, адміністративного права та процесу, фінансового, інформаційного, кримінального та кримінально-виконавчого права, кримінології, криміналістики, а також оперативно-розшукової діяльності та судової експертизи. Висвітлено етико-правові аспекти сучасного мультикультуралізму. Наведено загальну характеристику засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Розглянуто особливості становлення трудових відносин у сфері інформаційних технологій в Україні. Розкрито правові аспекти відмежування умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від вбивства, вчиненого через необережність.

Шифр НБУВ: BA850499

1.X.653. Методика навчання права: навч. посіб. / М. Ф. Криштанович; «Львівська політехніка», нац. ун-т. — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 191 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто найважливіші проблеми сучасної методики викладання права. Його структурна побудова надала змогу об'єднати традиційні підходи в організації викладання дисципліни та новітні високотехнологічні, які активно використовують у провідних ЗВО. Досліджено методику навчання права в навчальному плані підготовки магістрів. Визначено дидактику правового навчання. Охарактеризовано інноваційні технології навчання права. Визначено контроль за якістю під час правового навчання студентів. Зазначено методику організації семінарських і практичних занять із права.

Шифр НБУВ: BA851851

1.X.654. Механізм формування інтелектуального капіталу дипломатичної служби в державному управлінні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / Р. В. Палагусинь; Інститут законодавства Верховної Ради України. — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення і запропоновано новий підхід до вирішення важливої наукової та практичної проблеми, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні процесів формування та розвитку механізму формування інтелектуального капіталу дипломатичної служби в державному управлінні та розробці проекту Концепції розвитку інтелектуального капіталу системи дипломатичної служби України до 2030 р. Обґрунтовано механізм формування інтелектуального капіталу дипломатичної служби, його значення та роль в контексті державного управління. Розкрито суть поняття «інтелектуальний капітал» на основі узагальнення визначень досліджуваного поняття, наданих вченими, та запропоновано авторський погляд на суть категорії «моніторинг інтелектуального капіталу дипломатичної служби», яка трактується як система перманентного спостереження за інтелектуальними, соціальними, психічними та фізіологічними характеристиками представників дипломатичної служби, які є необхідними для ефективного виконання їх функцій. Обґрунтовано, що моніторинг інтелектуального капіталу дипломатичної служби має відбуватися з урахуванням його структурних елементів, на основі яких виділено комплекс завдань. Представлено концепт розвитку моніторингу інтелектуального капіталу дипломатичної служби як невід'ємної складової механізму формування інтелектуального капіталу, в основу якого покладено мету, завдання та принципи, які через систему функцій моніторингу інтелектуального капіталу дипломатичної служби спрямовуються його суб'єктом (Міністерство закордонних справ України) на об'єкт.

Шифр НБУВ: RA450856

1.X.655. Міжнародна науково-практична конференція «Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах»: 21 – 22 серпня 2020 р. / Класичний приватний університет,

Академія «Болашак», Асоціація адвокатів України. — Запоріжжя: Гельветика: Класич. приват. ун-т, 2020. — 131 с.: рис. — укр.

Висвітлено сучасні реалії права на освіту внутрішньо переміщених осіб в Україні. Досліджено зарубіжний досвід конституційного забезпечення організації та діяльності органів місцевого самоврядування. Охарактеризовано участь у цивільному процесі фізичних та юридичних осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. Висвітлено деякі аспекти взаємодії сервісних центрів МВС України з підрозділами експертної служби МВС України. Розглянуто окремі проблеми систематизації спеціальних методів адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки. Наведено загальну характеристику обставин, що включають кримінальну протиправність діяння у кримінальному праві зарубіжних країн. Досліджено особливості прокурорського нагляду за діяльністю спеціально-уповноваженого органу з питань пробації.

Шифр НБУВ: BA851614

1.X.656. Міжнародна науково-практична конференція «Юридичні науки: проблеми та перспективи»: 26 — 27 червня 2020 р. / Класичний приватний університет, Академія «Болашак», Асоціація адвокатів України. — Запоріжжя: Гельветика: Запоріз. нац. ун-т, 2020. — 175 с. — укр.

Досліджено поняття «правова визначеність» у рішеннях Європейського суду з прав людини. Розглянуто проблеми адміністративно-територіальної реформи в унітарній Україні. Охарактеризовано скандинавську спадкову конвенцію як приклад регіональної уніфікації колізійних норм у сфері успадкування. Узагальнено особливості цивільно-правової відповідальності за порушення майнових прав та інтересів держави і територіальних громад у договірних відносинах. Увагу приділено проблемі обмеження прав людини за умов пандемії COVID-19. Розглянуто окремі аспекти корупційних проявів у сфері охорони здоров'я. Досліджено актуальні проблеми законодавчого врегулювання кримінально-процесуальних відносин в кіберпросторі України.

Шифр НБУВ: BA851613

1.X.657. Міжнародне співробітництво у сфері протидії злочинам, пов'язаним із торгівлею людьми: навч. посіб. / А. В. Мовчан; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: ЛьвДУВС, 2021. — 155 с.: рис. — Бібліогр.: с. 147-155. — укр.

Викладено правові основи міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми. Досліджено особливості компетенцій та структури оперативних підрозділів України та міжнародних правоохоронних органів, які здійснюють боротьбу зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми. Розглянуто поняття, завдання та принципи міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинам, пов'язаним із торгівлею людьми. Визначено суб'єкти міжнародної співпраці у протидії торгівлі людьми та їх правовий статус. Охарактеризовано організаційно-тактичні засади міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми.

Шифр НБУВ: BA851059

1.X.658. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, К. В. Степаненко, Є. М. Щербина; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: ДДУВС, 2020. — 259 с.: іл. — Бібліогр.: с. 243-259. — укр.

Викладено основні теоретичні та практичні підходи щодо міжнародного захисту прав людини. Розкрито правовий і соціальний зміст прав людини. Досліджено питання, пов'язані з діяльністю міжнародних органів із захисту прав людини. Розглянуто основні конвенції та процедури ООН щодо прав людини; органи ООН, що займаються питаннями прав людини, та діяльність деяких спеціалізованих установ ООН. Надано характеристику основних регіональних систем та організацій (Рада Європи, ОБСЄ, ЄС та ін.) із захисту прав людини. Увагу приділено міжнародному захисту громадянських (особистих) прав людини, прав людини під час збройних конфліктів, а також питанням правомірного обмеження прав людини та відступу держав від своїх зобов'язань у сфері прав людини під час надзвичайного стану, становища або ситуації.

Шифр НБУВ: BA850215

1.X.659. Міжнародно-правове співробітництво держав з питань оцінки майна: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Т. В. Шаповал; нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Досліджено еволюцію міжнародно-правового співробітництва держав з питань формування стандартів оцінки майна, які використовують як держави, так і міжнародні судові органи для визначення розміру відшкодувань. Детальний теоретичний аналіз співробітництва держав з питань оцінки майна для компенсації шкоди надав можливість узагальнити його результати в теорії та практиці міжнародного права. Увагу зосереджено на визначенні міжнародними судами (арбітражами) розміру шкоди у претензіях щодо експропріації в межах механізмів, заснованих на міжнародних угодах з питань інвестицій чи прав людини, та інтерпретації відповідних міжнародно-правових стандартів оцінки, зазначених у положеннях договорів. За наявності прогалин у регулюванні питання міжнародними договорами звичаєве між-

народне право та «дипломатичний захист», як і раніше, відіграють провідну роль щодо захисту прав на власність іноземців та власних громадян. Як зазначено у справі «Фабрики в Хожуві», стандарти оцінки, передбачені звичаєвим міжнародним правом, базуються на принципі, що відшкодування здійснюють шляхом оплати суми, «що відповідає вартості реституції в її натуральному вираженні». Досліджено правові прогалини щодо застосування аспектів визначення розміру шкоди. Розглянуто умови, за яких міжнародні стандарти оцінки майна міжнародних неурядових організацій мають правове значення для розрахунку розміру компенсації.

Шифр НБУВ: RA450864

1.X.660. Міжнародно-правове співробітництво у боротьбі зі злочинністю (сучасні особливості та основні тенденції розвитку): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.11 / І. С. о. Нуруллаєв; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 42 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукової проблеми: розкрито становлення, поняття та сутність міжнародно-правового співробітництва (МПС) у боротьбі зі злочинністю (БЗ), сучасні його особливості й основні тенденції розвитку. Досліджено зародження МПС у БЗ. Охарактеризовано чинники й зумовленість виникнення МПС у БЗ; визначено основні етапи становлення МПС у БЗ. Досліджено основні етапи становлення МПС у БЗ як напрямку МПС. Визначено особливості закріплення форм і напрямків міжнародного співробітництва (МС) у БЗ. Установлено, що на сучасному етапі співробітництво держав у БЗ розвивається на трьох рівнях: на двосторонній основі; на регіональному рівні; на універсальному рівні. Розглянуто зв'язок активізації МПС у БЗ у XX — XXI ст. і нових тенденцій розвитку світової спільноти та глобальних викликів сучасності. Висвітлено основні проблеми міжнародного співробітництва в умовах глобалізації за характером і змістом. З'ясовано зміст основних міжнародних договорів, що передбачають напрями, форми й інструменти МС у БЗ. Визначено основні напрями МПС у БЗ. Установлено, що МПС у БЗ проявляється у прийнятті та реалізації міжнародних договорів щодо окремих видів найбільш небезпечних (міжнародно небезпечних) злочинів. Охарактеризовано систему джерел міжнародного публічного права, що регулюють питання МС у БЗ. Висвітлено наукові підходи до систематизації принципів МПС за різними критеріями. Здійснено системний аналіз міжнародного кримінального права як базового правового компонента МС у БЗ. Визначено поняття та особливості МПС у БЗ в умовах глобалізації. Проведено аналіз правової природи й особливостей суб'єктів МПС у БЗ; здійснено аналіз змісту й особливостей кваліфікації понять «міжнародний злочин», «злочин міжнародного характеру» і «транснаціональний злочин». Визначено базові доктринальні підходи до характеристики форм МС у БЗ. Здійснено аналіз організаційно-правових форм МПС у БЗ, які передбачені міжнародними договорами та національним законодавством. Надано теоретичне обґрунтування універсалізації як ключової тенденції МПС у БЗ. Проаналізовано вплив загальних процесів фрагментації міжнародного права на практику та договірне регулювання МПС у БЗ. Окремлено загальні особливості й актуальні проблеми імплементації в Україні міжнародних договорів про БЗ.

Шифр НБУВ: RA450232

1.X.661. Міжнародно-правові засади розробки ресурсів Місяця, Марса та інших небесних тіл / Н. Р. Малишева // Косм. наука і технологія. — 2021. — 27, № 4. — С. 74-82. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.

Досліджено новітні тенденції розвитку міжнародно-правових відносин щодо розроблення та добування ресурсів небесних тіл, поштовхом для якого стало ініціювання Сполученими Штатами Америки міжнародної програми «Артеміда». До участі в цій програмі долучилися 12 держав світу, формалізувавши свої наміри шляхом підписання т. з. Домовленостей щодо програми «Артеміда», зокрема Україна. Зважаючи на те, що міжнародно-правовий режим експлуатації ресурсів Місяця, Марса, астероїдів та інших небесних тіл до цього часу не є визначеним, а в доктрині космічного права з цього приводу немає єдності, у дослідженні зроблено спробу визначити правові підстави участі України у відповідній програмі, можливості, які перед нею відкриваються, а також завдання, що у цьому зв'язку постають перед вітчизняними суб'єктами космічної діяльності та державою, яка є відповідальною за всю космічну діяльність, що здійснюється під її юрисдикцією.

Шифр НБУВ: Ж14846

1.X.662. Негативні психологічні явища у політико-правовій сфері в умовах воєнного конфлікту: монографія / В. М. Духневич, О. М. Кочубейник, О. Ю. Осадько, З. Ф. Сіверс; ред.: В. М. Духневич; НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. — Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. — 187 с. — укр.

Здійснено спробу рефлексії негативних психологічних явищ у системі «особистість — держава» в умовах воєнного конфлікту. Презентовано соціально-психологічну концепцію запобігання та протидії негативним психологічним явищам у політико-правовій сфері, пов'язаним зі збройним протистоянням на сході країни.

Систематизовано й описано психологічний зміст проявів таких явищ. Розглянуто механіку соціального виробництва аномії у просторі комунікативного суспільства. Представлено концепцію дискурсивного виробництва аномії. Порушено проблематику соціального нігілізму й особливостей нігілістичного дискурсу в засобах масової комунікації. Проаналізовано смислотворчі обмеження особистості у сприйнятті політико-правової інформації. Запропоновано бачення напрямів і психологічних механізмів впливу ситуації гібридної війни в Україні на перебіг політико-правової ідентифікації громадян.

Шифр НБУВ: ВА850483

1.X.663. Основи юридичної клінічної практики: тлумач. термінол. слов. / уклад.: Л. Р. Наливайко, Д. С. Припутень, Р. З. Голобутовський, К. В. Грідина, І. В. Гудим, О. О. Терещенко; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: ДДУВС, 2020. — 415 с. — Бібліогр.: с. 392-415. — укр.

Подано більше ніж 1000 впорядкованих термінів, категорій, понять, які вживаються в різних контекстах і значеннях та містяться в міжнародних документах, кодексах і законах України, підзаконних нормативно-правових актах України, науковій та інформаційній літературі. Наведений термінологічний матеріал закріплює здобутки юридичної клінічної практики та сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про основні закони функціонування та розвитку юридичної клінічної практики в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850305

1.X.664. Пеналізаційна практика у європейському кримінальному дискурсі: навч. посіб. / В. О. Туляков, Ф. Ш. огли Іскендеров, А. С. Хильченко; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Одеса: Гельветика, 2020. — 112 с. — Бібліогр.: с. 107-112. — укр.

Наведено юридичні характеристики кримінально-правового впливу у європейському дискурсі. Увагу приділено індивідуалізації покарання в окремих європейських країнах. Висвітлено український досвід пеналізаційної практики.

Шифр НБУВ: ВА851971

1.X.665. Поліцейська деонтологія: навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька; Національна академія внутрішніх справ. — Київ: Маслаков, 2020. — 274 с.: іл. — Бібліогр.: с. 259-274. — укр.

Розглянуто поліцейську деонтологію як міждисциплінарну юридичну науку, охарактеризовано поліцейську діяльність від витоків до сьогодення. Висвітлено деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення прав і основоположних свобод людини та громадянина. Охарактеризовано культурне різноманіття в діяльності поліцейського, соціальні конфлікти та професійну деформацію поліцейського та шляхи її подолання.

Шифр НБУВ: ВС68215

1.X.666. Право на життя в умовах збройних конфліктів і ситуацій насильства всередині держави: монографія / Ю. І. Усманов. — Одеса: Фенікс, 2021. — 178 с. — Бібліогр.: с. 156-177. — укр.

Висвітлено актуальні проблеми забезпечення захисту права на життя в умовах збройних конфліктів і ситуацій насильства всередині держави. Досліджено розвиток права на життя, встановлено межі захисту такого права й умови, за яких це право набуває відносного характеру. Проаналізовано обставини правомірного обмеження права на життя, а також шляхи подолання нормативних і практичних колізій, напрями та перспективи вдосконалення міжнародних і національних механізмів захисту такого права. Спираючись на принципи необхідності, пропорційності й обережності порівняно режими захисту права на життя в умовах збройних конфліктів і ситуацій насильства всередині держави. З'ясовано стан захисту права на життя в Україні на прикладі подій 2013 — 2014 рр. на Майдані Незалежності під час Революції гідності, збройного конфлікту між РФ та Україною. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення українського законодавства з розглянутих питань з метою посилення захисту права на життя на території України.

Шифр НБУВ: ВА850779

1.X.667. Правова політологія. Академічний курс: підручник / І. О. Кресіна, О. В. Бабкіна, Н. М. Батанова, В. П. Горбатенко, Д. С. Дроботун, А. А. Коваленко, О. В. Кукуруз, К. О. Лавренова, Н. Ю. Ротар, О. М. Стойко, В. М. Тарасюк, М. Д. Ходаківський, В. А. Явір; ред.: І. О. Кресіна; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2021. — 477 с. — укр.

Висвітлено найважливіші теоретичні положення про суть політичних і правових явищ, політико-правових процесів і проблем та сучасних підходів щодо їх вирішення, про особливості функціонування основних інститутів політики та права. Розглянуто питання становлення правової політології як науки та навчальної дисципліни, її методологічні засади, особливості взаємодії політики і права, розкрито суть таких понять і політико-правових феноменів, як політична влада, правова політика, політичне право, політико-правова система, держава, політичний

режим, політична участь, політичні партії, політичне представництво та прогнозування.

Шифр НБУВ: ВА850273

1.X.668. Правова система України в умовах новітніх викликів міжнародного порядку: матеріали Наук.-практ. заоч. конф., 20 трав. 2020 р., м. Одеса / ред.: М. Р. Аракелян; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Херсон: Гельветика, 2020. — 127 с. — укр.

У пропонованій збірці тез Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми міжнародного права та міжнародного приватного права: глобальні та регіональні виклики та сценарії розвитку» висвітлено широке коло як загально-теоретичних і прикладних проблем, так і різноманітних аспектів міжнародного права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює теорії пізнання міжнародного права та права ЄС. Деякі напрацювання містять спроби по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики. Звернено увагу на проблеми реалізації деяких прав особами без громадянства в Україні, трудову міграцію в умовах пандемії коронавірусу.

Шифр НБУВ: ВА851531

1.X.669. Правовий статус арбітра міжнародного комерційного арбітражу: монографія / О. Т. Волощук, М. О. Гетманцев; ред.: О. Д. Крутчак; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака. — Київ: НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. — 169 с. — Бібліогр.: с. 140-148. — укр.

Проведено комплексне дослідження правового статусу арбітра міжнародного комерційного арбітражу, яке базується на матеріалах вітчизняного, зарубіжного арбітражного законодавства та практики. Розглянуто історію розвитку та становлення інституту арбітра, а також проаналізовано причини звернення учасників міжнародної торгівлі до арбітрів за вирішенням спорів. Досліджено такі елементи правового статусу арбітра, як: правосуб'єктність, права та обов'язки арбітрів та їх притягнення до відповідальності.

Шифр НБУВ: ВА851667

1.X.670. Правозастосування: навч. посіб. / О. А. Назаренко, Н. І. Мозоль, Ю. В. Кривицький, Є. В. Білозоров, Н. В. Лазнюк, А. М. Завальний, В. П. Власенко, Н. В. Заяць; ред.: С. Д. Гусарев; Національна академія внутрішніх справ. — Київ: НАВС: Маслаков, 2020. — 158 с. — Бібліогр.: с. 151-158. — укр.

Звернено увагу на питання правозастосування як особливу форму реалізації права. Визначено стадії застосування норм права, вимоги щодо правильного застосування норм права. Наведено тлумачення норм права як стадію правозастосування. Проаналізовано правозастосовний акт як акт індивідуального-регулювання суспільних відносин, відмінність актів застосування норм права від інших правових актів. Висвітлено особливості застосування норм міжнародного та європейського права.

Шифр НБУВ: ВА850063

1.X.671. Проблеми приватного права в умовах гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу: зб. матеріалів наук.-практ. семінару, 4 жовт. 2019 р., [м. Львів] / ред.: І. В. Красницький, Ю. М. Юркевич, У. Б. Андрусів, М. З. Вовк, Х. В. Майкут; Львівський державний університет внутрішніх справ, «Проблеми приватного права в умовах гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу», науково-практичний семінар. — Львів: ГАЛІЧ-ПРЕС, 2019. — 150 с. — укр.

Опубліковано наукові праці, у яких проаналізовано теоретичні та практичні проблеми сучасного стану розвитку доктрини приватного права та практики застосування законодавства, що регулює приватноправові відносини. Досліджено європейський досвід у цій сфері. Розглянуто специфіку правової природи договорів страхування. Зазначено деякі аспекти правового регулювання строків у корпоративних спорах. Зроблено аналіз принципів європейського договірного права: окремі аспекти. Визначено проблеми реалізації арештованого майна за законодавством України. Висвітлено окремі питання розгляду судами спорів у кредитних правовідносинах. Зазначено цивільно-правові наслідки втручання у право власності згідно з Першим протоколом до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.

Шифр НБУВ: ВА850602

1.X.672. Професійне мислення як фактор становлення сучасного правника: навч. посіб. / О. К. Черновський, О. В. Меленко, Л. М. Гриндей; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Технодрук, 2021. — 219 с. — Бібліогр.: с. 209-219. — укр.

Висвітлено особливості критичного мислення в професійній діяльності правника. Розкрито суть аналітичного мислення в роботі юристів. Розглянуто питання логічного мислення в юридичній діяльності. Увагу приділено правилам і законам, які уособлюють аргументацію в юридичній діяльності.

Шифр НБУВ: ВА850165

1.X.673. Публічне управління в Україні в умовах євроінтеграції: адміністративно-правовий вимір: монографія

/ Б. Б. Мельниченко; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. — 371 с. — Бібліогр.: с. 297-371. — укр.

Здійснено комплексний аналіз адміністративно-правового забезпечення публічного управління в Україні в умовах адаптації до європейських стандартів. Запропоновано авторську дефініцію категорії «публічне управління». Визначено теоретичну основу адміністративно-правового забезпечення публічного управління. Сформульовано авторське визначення поняття «адміністративно-правове забезпечення публічного управління» та запропоновано класифікацію елементів його структури. Здійснено порівняльно-правовий аналіз адміністративно-правового забезпечення публічного управління в Україні та в країнах ЄС. Увагу звернено на європейські стандарти публічного управління. З'ясовано правові проблеми розвитку публічного управління в Україні та визначено напрями вдосконалення адміністративно-правового забезпечення публічного управління з урахуванням зарубіжного досвіду.

Шифр НБУВ: ВС68251

1.X.674. Теоретико-правові засади міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / І. М. Леган; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь, 2021. — 38 с. — укр.

Комплексно досліджено теоретико-правові засади міжнародного співробітництва (МС) щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності (ТНЗ) в Україні. Вперше поставлено та вирішено наукову проблему розробки цілісної концепції МС щодо запобігання та протидії ТНЗ, обґрунтовано пропозиції удосконалення чинного законодавства та можливості його практичного застосування. Визначено історико-правові передумови становлення та розвитку МС щодо запобігання та протидії ТНЗ. Охарактеризовано стан наукового опрацювання та дослідження проблематики зазначених питань. Проаналізовано теоретико-методологічні основи та кримінологічні підходи до визначення поняття «транснаціональна злочинність», її різновидів, проявів і детермінант, що створило теоретичний базис для розробки дієвого механізму МС щодо її запобігання та протидії. Здійснено теоретичне осмислення основних напрямів, форм і видів МС щодо запобігання та протидії ТНЗ. Проведено кримінологічну характеристику організованих злочинних груп як суб'єктів вчинення ТНЗ. Проаналізовано сучасний стан і тенденції кримінологічних показників ТНЗ в Україні та світі. Охарактеризовано діяльність ООН та організації взаємодії міжнародних правоохоронних організацій щодо запобігання та протидії ТНЗ. Визначено, що центром МС держав щодо запобігання та протидії ТНЗ у світі є Інтерпол. Доведено роль Європолу як установи, що забезпечує правоохоронний порядок у ЄС і займається збором інформації щодо кримінальних злочинів. Розглянуто й охарактеризовано МС і кримінологічні засади запобігання та протидії контрабанди мігрантів і торгівлі людьми, обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, економічній ТНЗ, кіберзлочинності та кібертероризму. Сформульовано основні принципи МС щодо запобігання та протидії ТНЗ. Охарактеризовано національне законодавство й участь України у формуванні міжнародно-правового механізму протидії ТНЗ. Надано пропозиції щодо внесення змін до Кримінального кодексу України. Запропоновано проект Закону України «Про запобігання та протидію транснаціональній злочинності». Сформульовано пропозиції щодо розробки проекту Стратегії міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії транснаціональній злочинності на період 2021 — 2026 рр.

Шифр НБУВ: РА449993

1.X.675. Теорія і практика професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу в університетах Великої Британії: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. О. Нагорна; Хмельницький нац. ун-т. — Хмельницький, 2021. — 40 с. — укр.

Виконано цілісний аналіз теорії і практики професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу у Великій Британії, зокрема: обґрунтовано теоретичні засади професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу на основі зарубіжного й вітчизняного досвіду; досліджено генезу міжнародного арбітражу; охарактеризовано поняттєвий апарат міжнародного арбітражу як предмета підготовки магістрів; описано особливості професійної діяльності міжнародного арбітра, розроблено його професіограму; окреслено методологічні підходи до професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу; з'ясовано особливості професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу в університетах Швеції, Швейцарії та США, що вважають світовими арбітражними юрисдикціями. Проаналізовано організаційні та дидактичні засади їх функціонування; досліджено історичні й філософсько-педагогічні передумови становлення британської юридичної школи; відрефлектовано законодавче регулювання та управління системою юридичної освіти у Великій Британії. Охарактеризовано організаційні умови професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу в університетах Великої Британії; описано зміст професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу в університетах Великої Британії; викладено форми, методи й технології навчання магістрів міжнародного арбітражу в університетах Великої Британії. Удокладнено особливості практичної підготовки як важливого компонента магістерських

програм із міжнародного арбітражу в університетах Великої Британії. Виглумачено науково-дослідницьку підготовку магістрів міжнародного арбітражу; проаналізовано систему оцінювання результатів навчання магістрів міжнародного арбітражу. Подано інформацію про процес підвищення кваліфікації арбітрів у Великій Британії; представлено стан та особливості професійної підготовки міжнародних арбітрів в Україні, а також аргументовано можливості творчого використання прогресивних ідей британського досвіду для розвитку професійної підготовки магістрів міжнародного арбітражу в Україні.

Шифр НБУВ: РА447361

1.X.676. Україна — НАТО: особливості реалізації невійськової взаємодії. Всеукраїнський науковий круглий стіл, 30 квітня 2021 року; [зб. матеріалів] / відп. ред.: О. О. Шкута; ред.: М. М. Новікова, О. Т. Устюжанинова; Одеський державний університет внутрішніх справ. — Херсон: Стар, 2021. — 125 с.: іл., фот. — укр.

Розглянуто заходи щодо підтримання миру і безпеки, проблеми боротьби з тероризмом та протидії гібридним загрозам у кіберсфері у ході взаємодії України з НАТО. Викладено питання забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, охарактеризовано рівні права і можливості жінок і чоловіків у секторі безпеки і оборони. Висвітлено особливості запобігання та боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та розповсюдженням зброї масового ураження. Обговорено питання реалізації невійськової взаємодії України з НАТО у практичній діяльності правоохоронних органів України.

Шифр НБУВ: ВА850569

1.X.677. Формування та реалізація державної політики у сфері безпеки державного кордону України: монографія / В. С. Нікіфоренко; ред.: С. О. Кузніченко; Одеський державний університет внутрішніх справ. — Одеса: Гельветика, 2020. — 430 с.: діаграми, табл. — укр.

Досліджено теоретико-методологічні основи пізнання суті та змісту державної політики у сфері безпеки державного кордону. Висвітлено правові засади формування та реалізації безпекової політики у сфері державного кордону. Увагу приділено адміністративно-правовому механізму забезпечення безпеки державного кордону, а також визначено напрями вдосконалення адміністрування системи забезпечення державного кордону.

Шифр НБУВ: ВА851140

1.X.678. Юридіко-лінгвістична теорія правознавства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / О. В. Мінченко; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2020. — 36 с. — укр.

Досліджено взаємозв'язки права та мови. Сформульовано низку положень і висновків, які становлять юридіко-лінгвістичну теорію правознавства. Систематизовано та класифіковано наукові юридіко-лінгвістичні дослідження. Доведено необхідність проведення дескрипції юридіко-лінгвістичних аспектів у розумінні права через трьохелементну структуру розуміння права (суб'єкт, об'єкт, засоби). Описано процес формування системи юридіко-лінгвістичних знань з визначенням його стадій. Сформульовано положення теорії юридічного тлумачення в частині визначення юридічної інтерпретації як обов'язкового елементу процесу реалізації нормативних приписів прескриптивних текстів. Обґрунтовано необхідність розширення предмета юридічної лінгвістики шляхом включення до нього символічної природи права. Запропоновано коригування змісту правничої освіти в контексті запровадження обов'язкового опанування основами правової аргументації. Визначено роль юридічної лінгвістики у сфері професійної діяльності юристів в умовах романо-германського права через характеристику трьох видів правничої діяльності (наукової, освітньої та практичної). Наведено класифікацію лінгвістичних вимог до тексту нормативно-правових актів на групи. Охарактеризовано стан та визначено шляхи (перспективи) розвитку правової системи України в юридіко-лінгвістичному аспекті.

Шифр НБУВ: РА444362

1.X.679. Introduction to criminalistics / V. Yu. Shepitko. — Kharkiv: Apostille publ. house, 2021. — 168 p.: phot. — Бібліогр.: с. 165-168. — англ.

Шифр НБУВ: ІВ228097

Див. також: 1.У.229, 1.У.389, 1.Х.698, 1.Х.703, 1.Х.720, 1.Ц.943

Загальна теорія держави та права

Теорія права

1.X.680. Еволюція основних ознак держави в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / А. І. Балакліцький; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Досліджено суть, зміст, а також особливості та напрями трансформації основних ознак держави в контексті сучасних глобалізаційних процесів. Проаналізовано сучасні теоретико-методологічні підходи до дослідження феномену глобалізації, на прямих її впливу на сучасну державу, зокрема, на її основні ознаки. Запропоновано дефініцію поняття «держава», зміст якої надає можливість враховувати глобалізаційний вимір її сучасного розвитку, надано характеристику трансформації правової системи держави в умовах глобалізації. Охарактеризовано особливості впливу глобалізації на такі основні ознаки сучасної держави, як державна влада та апарат її здійснення, територія держави, її суверенітет та правова система. Обґрунтовано, що перспективні напрями ефективного розвитку України в умовах глобалізації пов'язані з необхідністю усвідомлення та збереження українським суспільством власної культурно-цивілізаційної ідентичності, нормативно-правовим та організаційно-фінансовим забезпеченням впровадження в Україні Концепції сталого розвитку, здійсненням політики Української держави у найважливіших сферах суспільних відносин на науково обґрунтованих та соціокультурних засадах, перевірених часом та історично притаманних українському суспільству.

Шифр НБУВ: РА450312

1.X.681. Критичне правознавство: [монографія] / В. О. Десятник. — Львів: Галич-Прес, 2017. — 223 с.: табл. — Бібліогр.: с. 208-223. — укр.

Роботу присвячено першій в українському правознавстві адаптації методологічного вчення філософії науки «критичний розум» для потреб української правознавчої науки та освіти, вирішення не лише теоретичних, а й практичних правничих проблем. Засновником філософії науки «критичний розум» та її методологічного вчення є К. Поппер, австро-британський філософ, один із найвидатніших філософів ХХ ст., логік, методолог, автор всесвітньо відомої праці «Відкрите суспільство та його вороги» та численних інших праць з логіки, методології й філософії науки. В межах висунутої концепції «критичне правознавство» це методологічне вчення має сприяти прогресу усіх галузей юридичної науки й освіти.

Шифр НБУВ: ВА851253

1.X.682. Національна правова система в умовах глобалізації: чинники реформування та оновлення: наук.-аналіт. доп. / Ю. С. Шемшученко, О. В. Скрипнюк, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, Т. І. Тарахонич, С. О. Сунегін; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. — 107 с. — укр.

Проаналізовано проблеми модернізації національної правової системи в умовах сучасних трансформаційних змін. Визначено основні проблеми ціннісного забезпечення глобалізації як чинника розвитку національної правової системи, напрями удосконалення механізму правового регулювання як динамічної складової правової системи. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення вектору реформування та оновлення правової системи України в умовах євроінтеграції.

Шифр НБУВ: ВА850266

1.X.683. Основи теорії та філософії права: навч. посіб. / П. М. Рабінюк; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів: Медицина і право, 2021. — 255 с. — Бібліогр.: с. 250. — укр.

Охарактеризовано основні філософські засади розуміння права. Проаналізовано поняття «природне» праворозуміння, а саме основоположні (буттєві) права і свободи людини. Розглянуто позитивістське праворозуміння (статика права). Увагу приділено буттєвим людським правам, свободам та обов'язкам як предмету забезпечення юридичного регулювання. Досліджено державу як створювач і гарант здійснення юридичного права. Розглянуто суть сучасних держав соціально-демократичної орієнтації. Увагу приділено сутнісній типології об'єктивного юридичного права. Досліджено систему національного об'єктивного юридичного права.

Шифр НБУВ: ВА851588

1.X.684. Реалізація права в контексті правового розвитку сучасної України: аксіологічний вимір: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12 / М. І. Попадинець; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Здійснено комплексне наукове дослідження реалізації права в сучасному правовому розвитку. Аспекти реалізації права висвітлено з позицій природно-правового й аксіологічного підходів, що надало можливість подолати державоцентристську суть цього елементу правової реальності й виявити його глибокий гуманістичну суть. Запропоновано переосмислене визначення поняття реалізації права як процесу втілення в життя смислів і принципів права безвідносно до форм його буття. Обґрунтовано, що природно-правовий підхід надає можливість відрізнити правове регулювання від державно-владного свавілля, а механізм правового регулювання — від механізму свавільно-маніпулятивного регулювання. Досліджено чинники, що становлять перешкоди для реалізації права в сучасній Україні. Запропоновано можливі шляхи їх подолання.

Шифр НБУВ: РА447016

1.X.685. Філософсько-правовий феномен міграції у контексті глобалізаційних процесів в Європі (кінець ХХ — початок ХХІ ст.): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.12 / Н. П. Павлів-Самойл; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 39 с. — укр.

Здійснено комплексний філософсько-правовий аналіз феномена міграції у контексті глобалізаційних процесів в Європі кінця ХХ — початку ХХІ ст. Проведено історіографічний огляд дослідження обраної проблематики, розглянуто еволюцію формування концептуальних засад феномена міграції. Сформовано авторську методологію філософсько-правового дослідження феномена міграції. Подано розуміння природно-феноменологічної суті міграції в епоху глобалізації. Розглянуто феномен міграції як явище відкритої системи суспільства, як умову особистісної свободи особи. Проаналізовано філософсько-правову суть особи мігранта, розкрито природно-правові особливості його правосвідомості та правової культури. Висвітлено питання акомодатії особи мігранта. Увагу приділено дослідженню європейської моделі правового регулювання діяльності мігрантів і міжнародно-правових гарантій статусу біженців. З'ясовано глобалізаційні виклики, які постають перед внутрішньо переміщеними особами. Виокремлено проблеми в регулюванні міграційних процесів. Обґрунтовано напрями вдосконалення законодавчого регулювання міграційних процесів.

Шифр НБУВ: РА450006

1.X.686. Формування правової культури майбутніх економістів: монографія / Є. В. Підлісний; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. — Умань: Соціально-педагогічний М. М., 2021. — 180 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 160-180. — укр.

Проаналізовано стан розробленої проблеми у психолого-педагогічній літературі, розкрито зміст і уточнено суть ключових понять дослідження. Визначено критерії, показники та охарактеризовано рівні сформованості правової культури майбутніх економістів у процесі фахової підготовки. Здійснено діагностику сформованості правової культури майбутніх економістів під час фахової підготовки. Розроблено та апробовано модель, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування правової культури майбутніх економістів у процесі фахової підготовки.

Шифр НБУВ: ВА849963

Історія держави та права

1.X.687. Радянсько-польський кордон у 1921 — 1939 роках: формування та функціонування: монографія / Р. І. Коцан; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Вид. 2-ге, змін. та допов. — Друк: Вежа-Друк, 2021. — 447 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 308-359. — укр.

Обґрунтовано концептуальні засади формування та функціонування державних кордонів як політичних інститутів, поглиблено методологічні та методичні основи їх дослідження. Виділено й охарактеризовано етапи формування та функціонування радянсько-польського кордону впродовж 1921 — 1939 рр., з'ясовано політичні особливості, інституційно-правові засади та функціональну складову кожного етапу. Проаналізовано ставлення політичної еліти міжвоєнної Польщі до «українського питання» та вплив радянсько-польського кордону на розвиток взаємин між українцями та поляками. Виокремлено позитивні напрацювання у функціонуванні кордону між СРСР (УРСР) та ПР й екстрапольовано їх на кордон сучасної України з метою розробки рекомендацій із трансформації управління функціональною складовою кордону.

Шифр НБУВ: ВА849830

1.X.688. Скандинавський фактор у розвитку державності Київської Русі: історико-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / І. К. Шумський; Ін-т законодавства ВР України. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Проведено комплексне загальнотеоретичне дослідження впливу скандинавського фактора на розвиток киево-руської державності. Питання розглянуто під призвою та за допомогою системного підходу до вивчення державно-правової дійсності на теренах майбутньої Київської Русі. Визначено характер і форми взаємодій культур скандинавів і слов'ян, у тому числі й взаємовплив правових культур. Висвітлено роль скандинавського фактора у процесі розбудови державності Київської Русі. Проаналізовано культурний вплив скандинавів на слов'янське суспільство, а також їх роль у його ієрархізації. Здійснено порівняльний аналіз правових культур Скандинавії та майбутньої Київської Русі. Визначено наявність юридичного механізму встановлення влади князя — договору «ряду», підтверджено його наявність у літописній традиції. З'ясовано основні умови, а також наявність аналогічних договорів у країнах Західної Європи.

Шифр НБУВ: РА444242

1.X.689. Становлення та конституційний розвиток Турецької Республіки (ХХ — ХХІ ст.): автореф. дис. ... канд. юрид.

наук: 12.00.01 / М. М. Юркевич; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

На основі історико-правового аналізу історіографічного знання, конституцій, конституційних законів, інших нормативно-правових актів та політико-правових документів, архівних документів, писемних джерел з'ясовано історико-правові закономірності й особливості становлення та конституційного розвитку Турецької Республіки у XX — на початку XXI ст. Становлення Турецької Республіки на початку XX ст. описано як результат низки історико-правових процесів, що ґрунтуються на загальних закономірностях державотворення. Серед таких — трансформація континентальних європейських та азійських імперій у суверенні національні держави, формування державних ідеологій на засадах націоналізму, конституціоналізація та демократизація монархій та формування модерних (сучасних) республік. Визначальною особливістю державності Туреччини є формування державотворчих і правових реформ згори вниз — від нечисленної еліти (найчастіше військових або бюрократії) до численного слабо організованого громадянського суспільства. Цю особливість обґрунтовано за допомогою аналізу державних (найчастіше конституційних) та правових реформ 20-х — 30-х, 60 — 80-х рр. XX ст., а також 20-х рр. XXI ст. Ці реформи розвинули специфічні історико-правові явища — турецький республіканізм та турецький конституціоналізм. Турецький республіканізм проголошує основну мету республіки — загальне благо громадян, а не особисті права окремих осіб. Радикалізація ідей турецького республіканізму неодноразово приводила до монополізації влади політичними партіями, військовими та бюрократичними елітами. Зауважено, що розвиток турецького конституціоналізму показав як складову історико-правових процесів вестернізації, модернізації, євроінтеграції, екзогенним чинником яких з середини XX ст. стала європейська перспектива Туреччини, зокрема перспектива вступу в Європейський Союз. З'ясовано тенденції розвитку Турецької Республіки та турецького конституціоналізму. Для обґрунтування цих тенденцій здійснено порівняльний аналіз юридичної та фактичної конституції Туреччини.

Шифр НБУВ: РА450619

Див. також: 1.Х.692

Історія держави та права України

1.Х.690. Заходи радянських органів держбезпеки із дискредитації очільника ДЦ УНР Симона Петлюри / Я. Файзулін, В. Яблонський // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 149-181. — Бібліогр.: 14 назв. — укр.

Проаналізовано діяльність радянських спецслужб щодо дискредитації українського еміграційного уряду — Державного центру Української Народної Республіки на еміграції та особисто його керівника Симона Петлюри. Екзильний уряд УНР, який стояв на позиції антикомунізму та контролював інтервану в польських таборах українську армію, становив реальну загрозу для існування більшовицького режиму в Україні. Тому, і центральний радянський уряд в Москві, і підконтрольний йому уряд УСРР в Харкові докладали максимум зусиль для дискредитації діяльності Симона Петлюри. Одним із головних напрямів такої підривної роботи проти українського еміграційного уряду стала діяльність більшовицьких спецслужб. «Чекісти» вербували агентуру серед українських військовиків та політичних діячів близьких до Державного центру. Зокрема, ППУ вдалося, через створення фіктивної «Вищої Військової Ради», яка нібито діяла на території України, вивести одного із популярних військових діячів армії УНР отамана Юрія Тютюнника до УСРР. Юрій Тютюник погодився на співпрацю із більшовицькою владою і більше року, під керівництвом ППУ, проводив агентурну гру з метою залучення співників і з числа генералітету УНР (йшлося, насамперед про генерала Олександра Удовиченка), встановлення зв'язку Симона Петлюри з «Вищою Військовою Радою» та дискредитації Державного центру УНР перед урядовими чинниками Речі Посполитої та урядами інших держав. Така робота не мала великого успіху, тому ППУ вдалося до розсекречення свого агента, використовуючи факт переходу «петлюрівського» генерала для деморалізації українського політикуму та військових на еміграції.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Х.691. Муніципальні органи влади міста Харкова (1871 — грудень 1919 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / А. С. Мясникова; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2021. — 23 с. — укр.

На основі аналізу джерел та літератури проведено системне дослідження становлення, розвитку, функціонування та діяльності муніципальних органів влади м. Харків у контексті загальноісторичного процесу в пореформений період (1871 — грудень 1919 рр.). Розкрито структуру, склад, функції та контролюючі компетенції Харківської міської Думи та Управи, їх взаємодію з органами державного управління. Визначено зміст і регіональні особливості функціонування органів муніципальної влади. Зо-

середжено увагу на фінансово-бюджетному, господарсько-соціальному та культурно-освітньому напрямках діяльності самоврядних структур м. Харків. Наведено особливості харківського міського самоврядування. Проаналізовано вплив муніципальної влади Харкова на соціально-економічний та культурний розвиток міста у цілому.

Шифр НБУВ: РА450691

1.Х.692. Систематизація законодавства Російської імперії та розвиток фінансово-правової освіти Наддніпрянщини в 30 — 40 рр. XIX століття / Н. Пасічник, Р. Ріжняк // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 84-104. — Бібліогр.: 29 назв. — укр.

Проаналізовано унікальний акт систематизації законодавчого масиву Російської імперії, який реалізовувався протягом 30 — 40-х рр. XIX ст. під керівництвом видатних державних діячів М. Сперанського та М. Балудяського. Тогочасна систематизація законодавчих актів мала надзвичайно важливе значення, оскільки забезпечувала державні структури та підданих офіційною правовою інформацією, що надавало змогу уникнути труднощів управління й судочинства; підвищувала ефективність правової практики й діловодства та сприяла удосконаленню законів; стимулювала наукові дослідження в правовій сфері та підготовку фахівців-правознавців. Охарактеризовано концептуальні теоретичні підходи та технологічні основи здійснення систематизації законодавчих актів, розроблені М. Сперанським. Визначено, що систематизація законодавчого масиву здійснювалася поетапно, відповідно розробленої програми систематизації, котра охоплювала: облік законодавчих актів, хронологічну систематизацію російських законодавчих актів (хронологічна інкорпорація), тематичну систематизацію законодавства (систематична інкорпорація) та кодифікацію галузевого законодавства. Результатами реалізації цих етапів було створення Повного зібрання законів Російської імперії, Зводу законів, розробка коментарів до діючих законів та навчальної літератури для викладання юридичних дисциплін у вищих навчальних закладах імперії. Повне зібрання законів і Звід законів Російської імперії створили базу для розвитку юридичної науки й освіти в цілому та фінансово-правової зокрема. На їхній основі на юридичних факультетах Харківського та Київського університетів Наддніпрянської України починають вивчатися закони про державні повинності та фінанси. Студенти Ніжинського юридичного ліцею здобували фінансово-правові знання при вивченні законів про державні повинності та фінанси за Зводом законів Російської імперії (IV — VIII томи). Студенти Рішельєвського ліцею з 1841 р. замість загального курсу законознавства почали вивчати державне господарство та російське законознавство, також використовуючи Повне зібрання та Звід законів Російської імперії.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Х.693. Становлення та еволюція органів радянської прокуратури на Поділлі (1922 — 1928 рр.): історичний аспект: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / І. І. Пашенко; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 20 с. — укр.

На підставі аналізу комплексу архівних та опублікованих джерел досліджено становлення та еволюцію органів радянської прокуратури на Поділлі впродовж 1922 — 1928 рр. Уперше комплексно розкрито територіальні та штатні структурні зміни місцевих органів прокуратури відповідно до адміністративно-територіального устрою. Висвітлено питання кадрового забезпечення діяльності органів подільської прокуратури. З'ясовано особовий склад прокуратури Подільської губернії та окружних прокуратур. Визначено та детально окреслено повноваження центральних та місцевих органів прокуратури УСРР. Розкрито особливості здійснення органами подільської прокуратури адміністративного нагляду та їх участі у хлібозаготівельних компаніях.

Шифр НБУВ: РА450778

Див. також: 1.Т.63-1.Т.64

Держава та право України

1.Х.694. Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства: зб. тез наук. доп. і повідомл. XI Всеукр. наук.-практ. конф. науковців, практикуючих юристів, аспірантів та студентів, 16 трав. 2020 р., м. Харків / ред.: В. П. Янішнєн, Я. О. Токар, М. Р. Рудковська; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків: Право, 2020. — 244 с. — укр.

Розглянуто питання адміністративної діяльності, митного права, господарського права та процесу, державного будівництва, земельного й аграрного права, історії держави та права зарубіжних країн, конституційного права та процесу, оперативного-розшукової діяльності, кримінології, правової статистики, юридичної психології та психіатрії, міжнародного права та права ЄС. Увагу приділено проблемам судоустрою, прокуратури й адвокатури, теорії права та держави, трудового права та права соціального забезпечення, фінансової грамотності, цивільного права та цивільного процесу, юридичної клінічної діяльності. Висвітлено

досвід цифрового моделювання Конституції України в нотації IDEFO. Описано ризики електронного договору позики з використанням електронного підпису. Розглянуто ознаки винаходу як об'єкта права інтелектуальної власності. Подано інформацію про інститут фінансового омбудсмана як механізм забезпечення захисту прав споживачів. Визначено роль юридичних клінік у професійній підготовці юристів.

Шифр НБУВ: BA849719

1.X.695. Економіко-правовий розвиток сучасної України: матеріали X Всеукр. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Одеса, 21 трав. 2021 р. / уклад.: В. О. Котлубай, Ю. В. Хаймінова, Є. В. Редіна; ред.: О. М. Кібік; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Одеса: Фенікс, 2021. — 113 с. — укр.

Наведено економіко-правові передумови розвитку конкурентного середовища України. Визначено роль тіншової економіки в системі розвитку економіки сучасної України. Висвітлено особливості детинізації економіки в Україні, економічно-правові основи оптимізації державної молодіжної політики. Звернено увагу на сучасну проблематику нелегальної міжнародної міграції. Вказано місце України на світових товарних ринках та ринках послуг. Описано ефективну промислову політику як передумову підвищення рівня конкурентоспроможності регіону.

Шифр НБУВ: BA851669

1.X.696. Закарпатські правові читання. Розвиток правової системи та європейська інтеграція України: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф., 27 — 28 трав. 2021 р., м. Ужгород / ред.: М. В. Оніщук, М. В. Савчин, Я. В. Лазур, О. В. Білаш, Ю. М. Бисага, С. Б. Булеца, В. І. Галас, Т. О. Карабін, О. І. Котляр, В. М. Рошканюк, Я. В. Ступник, В. Я. Луцький; Ужгородський нац. ун-т, Науково-дослідний інститут порівняльного публічного права та міжнародного права, Асоціація правників України. — Ужгород: РІК-У, 2021. — 304 с.: табл. — укр.

Розглянуто пандемію як чинник розвитку права, висвітлено історію, теорію та філософію синергетики права. Обговорено проблеми пошуку оптимальних моделей конституційного будівництва на зламів епох, правові аспекти економічних реформ, особливості реформування цивільного законодавства. Викладено питання системи та ефективності захисту прав людини, конституційної юстиції та реформування судоустрою. Охарактеризовано адміністративні процедури у діяльності публічної адміністрації, розглянуто проблеми реформування кримінального та кримінально-процесуального законодавства. Висвітлено питання трансформації міжнародного права XX — XXI ст.

Шифр НБУВ: BA850568

1.X.697. Матеріали II науково-практичної конференції «Право, держава та громадянське суспільство в умовах системних реформ» (21 — 22 лютого 2020 р.). — Дніпро: Молодий вчений, 2020. — 99 с.: рис., табл. — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Право, держава та громадянське суспільство в умовах системних реформ». Розглянуто загальні питання історії та теорії держави та права, конституційного, муніципального права, цивільного, адміністративного права та процесу, кримінального, кримінально-виконавчого права, кримінології та інше. Зазначено питання історії та теорії держави та права, філософії права. Наведено поняття та види форм адміністративно-правового регулювання. Визначено правову герменевтику та суддівський розсуд. Надано сучасну концепцію державотворення в Україні. Охарактеризовано політичні партії як колективний суб'єкт права. Подано історію політичних та правових вчень. Розглянуто основні засади антикорупційного законодавства України: історичний огляд. Визначено питання конституційного права, муніципального права. Зазначено конституціоналізацію правозахисної діяльності нотаріусів. Наведено засоби і механізми запобігання корупції. Розкрито актуальні питання конституційно-правових засобів забезпечення функціонування громадянського суспільства в Україні.

Шифр НБУВ: BA851064

1.X.698. Матеріали II науково-практичної конференції «Правова система держави: сучасні тенденції та фактори розвитку» (3 — 4 квітня 2020 р.). — Одеса: Молодий вчений, 2020. — 99 с. — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Правова система держави: сучасні тенденції та фактори розвитку». Розглянуто загальні питання історії та теорії держави та права, конституційного, муніципального права, цивільного, адміністративного права та процесу, кримінального, кримінально-виконавчого права, кримінології та інше. Визначено питання міжнародних організацій в контексті розвитку сучасної нумізматичної країни європейського союзу. Наведено питання конституційного права, муніципального права: засоби і механізми запобігання корупції. Розглянуто питання трудового права, права соціального забезпечення. Визначено питання адміністративного права та процесу, фінансового, інформаційного права. Розглянуто питання кримінального права, кримінально-виконавчого права, кримінології.

Шифр НБУВ: BA851063

1.X.699. Матеріали II науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями модернізації системи права» (15 — 16 травня 2020 р.): [збірник]. — Запоріжжя: Молодий вчений, 2020. — 147 с. — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями модернізації системи права». Розглянуто загальні питання історії та теорії держави та права, конституційного, муніципального права, цивільного, адміністративного права та процесу, кримінального, кримінально-виконавчого права, кримінології та інше. Розглянуто проблеми реалізації прав жінок з інвалідністю в Україні. Визначено роль соціологічної структури правової норми у забезпеченні ефективності правового регулювання. Охарактеризовано інститут довірчої власності як новий для України спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Визначено інститут глави держави в соціалістичних країнах (на прикладі Куби та КНР). Розкрито поняття правове регулювання захисту персональних даних в країнах ЄС (на прикладі Франції). Зазначено проблему тендерної рівності у трудових відносинах. Визначено соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: актуальні питання та недоліки. Розглянуто окремі питання соціального захисту молоді в Україні. Визначено деякі проблемні питання визнання засуджених до покарання у виді штрафу суб'єктами пробації.

Шифр НБУВ: BA851178

1.X.700. Матеріали II науково-практичної конференції «Регулювання правової системи держави»: 26 — 27 червня 2020 р. — Ужгород: Молодий вчений, 2020. — 99 с.: рис., табл. — укр.

Визначено місце категорії «переконавання» у теорії правової культури. Досліджено процес розвитку принципу заборони примусової праці. Висвітлено роль та значення міжнародних соціальних стандартів у законодавстві України. Охарактеризовано форми захисту прав громадян у сфері соціального забезпечення. Проаналізовано законопроекти, що передбачають запровадження механізму адміністративно-правового регулювання скринінгу іноземних інвестицій. Розглянуто сучасну проблематику адміністративного договору та вирішення спорів щодо адміністративних договорів у суді. Запропоновано нововведення в новий Трудовий Кодекс України. Розкрито проблеми соціального захисту багатодітних сімей. Розглянуто співмірність покарання за порушення прав інтелектуальної власності у Кримінальному Кодексі України та конвенцію про підроблення медичної продукції. Опрацьовано деякі аспекти покращення взаємодії поліції і населення.

Шифр НБУВ: BA851615

1.X.701. Річний звіт про стан дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у 2020 році / Т. Кремень, А. Вітренко, О. Голук, О. Зінченко, Ю. Зубко, А. Рибалко, С. Рябенко, С. Сиротенко, Ю. Сурганова, А. Шпак. — Київ: К. І. С, 2021. — 175 с.: табл. — укр.

Зазначено, що запропоноване видання є першим і на цей час єдиним комплексним дослідженням питань функціонування української мови як державної з моменту вступу Закону в дію в липні 2019 р. У звіті узагальнено інформацію стосовно реалізації мовної політики в Україні в різних галузях і сферах суспільного життя, а також акумульовано статистичні, соціологічні й адміністративні дані, підсумки діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, аналіз нормативної бази та судової практики, результати моніторингу виконання законодавства про державну мову та проведеної аналітичної роботи.

Шифр НБУВ: BC68247

1.X.702. Соціально-екологічні ризики в Україні: правовий аспект: [колект.] монографія / М. І. Іншин, Я. Я. Мельник, Н. Я. Кайда, Т. Г. Ковальчук, Г. І. Балюк, Ю. Л. Власенко, Т. А. Шараєвська, Д. І. Сіроха, С. М. Черноус, В. П. Мельничук, Т. П. Шоха, Е. В. Позняк, А. А. Слєпченко, І. В. Силантьєва; ред.: М. І. Іншин, Я. Я. Мельник; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Видавництво Людмила, 2021. — 207 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто основні доктринальні підходи щодо методології виявлення, оцінки та правового забезпечення соціально-екологічних ризиків в Україні. Вперше комплексно розглянуто феномен ризику у праві через призму міждисциплінарного соціально-екологічного безпекового формулювання, а також питань аномії стану соціально-екологічної безпеки, внаслідок чого постає за можливе з'ясувати дійсні причини появи ризиків у праві, оцінити їх вплив на соціально-екологічну складову правового регулювання. Звернено увагу на нетипові форми організації праці як засіб забезпечення соціально-екологічної безпеки.

Шифр НБУВ: BA851552

1.X.703. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Кременчук, 7 — 8 груд. 2019 р.] / упряд.: І. І. Митрофанов; Кременчуцький нац. ун-т ім. Михайла Остроградського, Центрально-український держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кременчук: Щербатих О. В., 2020. — 191 с. — укр.

Розглянуто питання про послуги як особливий об'єкт цивільних прав. Висвітлено проблемні аспекти структурування законодавства. Увагу приділено удосконаленню конструкції окремих

нормативів, якими встановлюється покарання за злочини проти здоров'я населення. Розкрито суть адміністративно-правових засобів забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Висвітлено проблему співвідношення правового та судово-медичного оцінювання тяжкості шкоди, заподіяної здоров'ю особи. Розглянуто сталий розвиток як напрям екологічної політики держав світу й України. Акцентовано на удосконаленні правового механізму захисту спадкових прав у судовому та нотаріальному порядку. Увагу приділено питанню щодо правового статусу посадових осіб органів місцевого самоврядування при проведенні адміністративної реформи. Описано особливості звільнення від покарання. Розглянуто етапи становлення інституту державної служби в сучасній Україні.

Шифр НБУВ: BA851442

1.X.704. Упорядкування законодавства України (теоретико-методологічний та техніко-юридичний аспекти): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / В. І. Риндюк; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, НАН України. — Київ, 2021. — 44 с. — укр.

Дисертацію присвячено системному дослідженню з позицій теорії діалектичного праворозуміння феномена упорядкування законодавства як специфічної юридичної діяльності, пов'язаної з удосконаленням чинного законодавства. Уперше в юридичній науці сформульовано визначення загального поняття упорядкування законодавства та його видів, розглянуто методологічні, організаційно-управлінські та техніко-юридичні аспекти упорядкування законодавства. Обґрунтовано пріоритетне значення на сучасному етапі розвитку України упорядкування законодавства в реалізації державної правової політики. Упорядкування законодавства розглянуто як один із видів його удосконалення, а саме законодавство як об'єкт упорядкування, досліджено в контексті праворозуміння. Законодавство як ієрархічна сукупність нормативно-правових актів суб'єктів публічно владних повноважень на рівнях загального (законодавчих актів) та особливого (підзаконних нормативно-правових актів), є способом зовнішнього виразу одного із видів права, а саме юридичного писаного права. Досліджено характеристики законодавства, які є визначальними для розуміння змісту діяльності з його упорядкування, а саме: законодавство проаналізовано з точки зору таких парних категорій діалектики як зміст та форма, якість та кількість, запропоновано визначення таких властивостей законодавства, як системність (властивість змісту законодавства) та упорядкованість (властивість форми законодавства). Упорядкування законодавства розглянуто в контексті правсеології права як науки про юридичну діяльність. Запропоновано авторський підхід до визначення поняття упорядкування законодавства як виду нормотворчої юридичної діяльності, змістом якої є удосконалення форми законодавства без зміни його змісту. Виокремлено два основних види упорядкування законодавства: упорядкування законодавства на рівні підзаконних нормативно-правових актів. Практичне розв'язання проблеми упорядкування законодавства передбачає більш чітке визначення оптимальних техніко-юридичних способів здійснення цієї діяльності, якими визначено ревізію, уніфікацію та консолідацію законодавства. Увагу приділено розгляду організаційно-управлінських передумов практичного реалізації діяльності з упорядкування законодавства в нормотворчому процесі органів публічної влади.

Шифр НБУВ: PA450759

1.X.705. Auctoritate Magis Quam Imperio... Юридична наука у громадянському суспільстві: зб. наук. пр.: матеріали Х Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 жовт. 2019 р.) / ред.: Н. М. Пархоменко, О. О. Малишев, А. М. Гурова, В. К. Малолітнева, П. С. Демченко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Галлапрінт, 2019. — 222 с.: табл. — укр.

Розглянуто наукові засади розбудови держави та формування громадянського суспільства, значення й інституційне оформлення юридичної науки в громадянському суспільстві та правовій державі. Охарактеризовано авторитет юридичної доктрини як чинник забезпечення верховенства права, проблеми співвідношення та взаємодії наукової та науково-експертної юридичної діяльності. Розкрито вплив громадської думки і суспільних настроїв на юридичну науку та практику, консерватизм науки в часи докорінних суспільних перетворень.

Шифр НБУВ: BA850330

Див. також: 1.У.280, 1.X.668, 1.Ц.955

Державне (конституційне) право

1.X.706. Адміністративно-правовий механізм захисту прав дітей: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. І. Волкова; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 19 с. — укр.

Запропоновано до правової основи механізму захисту прав дітей віднести міжнародно-правові акти, Конституцію України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти. Визначено

поняття «адміністративно-правовий механізм захисту прав дітей» як сукупність визначених адміністративно-правовою нормою способів впливу уповноважених суб'єктів на суспільні відносини, що складаються під час захисту прав дітей, з метою створення надійних умов для гарантування й охорони їх прав у межах здійснення публічного адміністрування. Встановлено, що адміністративно-правовий механізм захисту прав дітей складається з окремих елементів: правових норм, що визначають умови й порядок застосування інструментів публічного адміністрування для захисту прав дітей; інституційної системи захисту прав дітей, яка сформована з уповноважених суб'єктів, наділених повноваженнями щодо створення надійних умов для гарантування й охорони прав дітей; адміністративних процедур, у межах яких реалізується захист прав дітей. Зазначено, що до суб'єктів загальної компетенції у сфері захисту прав дітей належать органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, інші суб'єкти в разі здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства (зокрема, на виконання делегованих повноважень), інші суб'єкти, яких наділено різними за змістом та обсягом адміністративними повноваженнями (ВР України, Уповноважений ВР України з прав людини, Президент України тощо). Акцентовано, що специфікою інституційної системи адміністративно-правового забезпечення прав дітей є віднесення до неї міжнародних міжурядових і неурядових організацій, що опосередковано є потребою у врахуванні міжнародних стандартів забезпечення прав дітей на національному рівні. Визначено, що систему принципів реалізації адміністративно-правового механізму захисту прав дітей становлять такі засади: принцип рівності та виключення випадків дискримінації; принцип забезпечення спеціального захисту та сприятливих умов для розвитку; принцип найкращого забезпечення інтересів дитини; принцип гарантування права на ім'я та громадянство; принцип користування благами соціального забезпечення; принцип забезпечення належних спеціальних умов; принцип зростання в любові та піклуванні; принцип першочерговості; принцип захищеності дитини від усіх форм недбалого ставлення, жорстокості та експлуатації тощо. Охарактеризовано зміст окремих принципів реалізації адміністративно-правового механізму захисту прав дітей. Обґрунтовано, що адміністративні процедури у сфері захисту прав дітей є різновидом спеціальних адміністративних процедур

Шифр НБУВ: PA450731

1.X.707. Актуальні проблеми юридичної науки. Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Двадцять осінні юридичні читання» «Права людини в сучасному світі: проблеми теорії та практики» з нагоди 95-річчя від дня народження та вшанування пам'яті проф. Радомира Івановича Кондратьєва, м. Хмельницький, 1 — 2 жовтня 2021 року / Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Національна академія правових наук України, Євразійська асоціація правничих шкіл та правників. — Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2021. — 299 с. — укр.
Охарактеризовано доктрину соціальної держави професора Р. І. Кондратьєва. Висвітлено питання прав людини як найвищої конституційної цінності. Розкрито правові та соціальні аспекти забезпечення прав людини в Україні. Проаналізовано національні та міжнародно-правові засоби захисту прав людини. Розглянуто проблеми прав людини в умовах загроз.

Шифр НБУВ: BA852008

1.X.708. Бібліографічний покажчик для написання курсових та наукових робіт з навчальної дисципліни «Конституційне право» (для здобувачів вищої освіти юридичного факультету і Навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації) / ред.: Л. Р. Налівайко; уклад.: Р. З. Голобутовський, О. С. Чепік-Трегубенко, Е. В. Мінакова; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 467 с. — укр.

Наведено понад 5 000 бібліографічних джерел. Включено інформацію про нормативно-правові акти з урахуванням останніх законодавчих змін. Зібрано, проаналізовано та систематизовано такі бібліографічні описи джерел, як монографії, статті наукових фахових видань, підручники, навчальні посібники, довідкові видання, словники, енциклопедії, дисертації та автореферати дисертацій, підготовлені та видані як в Україні, так і в інших державах.

Шифр НБУВ: BA851557

1.X.709. Взаємодія держави і громадянського суспільства як фактор суспільної консолідації в Україні: правові аспекти: наук.-аналіт. записка / Ю. С. Шемшученко, О. В. Скрипнюк, О. М. Костенко, О. Ф. Андрійко, О. В. Батанов, А. М. Єрмоленко, О. М. Стойко, О. А. Банчук, Т. О. Метельова, Н. Л. Омельченко, В. В. Солошенко, О. О. Шморган, В. А. Явір; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2017. — 116 с. — укр.

Розглянуто концептуальні моделі щодо посилення взаємодії держави та її органів і інститутів громадянського суспільства. Визначено, що ключовим напрямом такого посилення слугує

здійснення системної конституційної реформи та вдосконалення соціального, антикорупційного, антидискримінаційного та іншого галузевого законодавства України.

Шифр НБУВ: ВА850268

1.X.710. Всеукраїнський референдум у системі референдної демократії: монографія / Р. О. Стефанчук, В. Л. Федоренко. — Одеса: Гельветика, 2020. — 161 с. — Бібліогр.: с. 147-161. — укр.

Досліджено проблеми теорії, історії, методології та практики утвердження й функціонування інституту всеукраїнського референдуму в системі референдної демократії, з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду реалізації народного суверенітету через загальнонаціональні референдуми. Проаналізовано передумови та генезис референдумів і референдної демократії в Україні та за кордоном. Визначено шляхи і напрямки удосконалення законодавства про всеукраїнський референдум і подальшого розвитку референдної демократії в Україні. Обґрунтовано визначення всеукраїнського референдуму та охарактеризовано його основні види. Приділено увагу конституційним, законодавчим та іншим видам всеукраїнського референдуму. Розкрито зміст референдного права в його суб'єктивному та об'єктивному значенні.

Шифр НБУВ: ВА851128

1.X.711. Громадські організації як суб'єкти формування та реалізації соціальної політики в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / С. О. Москаленко; Національна академія державного управління при Президенті України. — Київ, 2009. — 20 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено науково-теоретичному обґрунтуванню засад участі громадських організацій у формуванні та реалізації соціальної політики і розробці практичних рекомендацій щодо їх становлення як дієвих суб'єктів соціальної політики. Окремлено чинники, що визначають ефективність діяльності громадських організацій у соціальній сфері; уточнено визначення термінів «суб'єкт соціальної політики», «соціальне партнерство»; досліджено суб'єктність громадських організацій у сфері соціальної політики в контексті диференціації її функцій; з'ясовано сучасний стан розвитку громадських організацій як суб'єктів соціальної політики в Україні та визначено основні чинники, що гальмують якісний розвиток їх партнерства з органами влади у зазначеній сфері; вироблено рекомендації щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення реалізації вітчизняними громадськими організаціями своїх функцій у сфері соціальної політики; визначено пріоритети державно-управлінської діяльності щодо розвитку громадських організацій як суб'єктів соціальної політики.

Шифр НБУВ: РА450723

1.X.712. Конституційна правозахисна діяльність в Україні: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02 / П. С. Корнієнко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2020. — 44 с. — укр.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методологічних основ конституційної правозахисної діяльності в Україні та формуванню пропозицій щодо удосконалення чинного конституційного законодавства у сфері утвердження, гарантування та захисту прав і свобод людини Під конституційною правозахисною діяльністю пропонується розуміти цілеспрямовану правотворчу, правозастосовну та судову (правосудну або ж юрисдикційну) діяльність органів державної влади і органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, а також інститутів громадянського суспільства та бізнесу щодо захисту та поновлення закріплених у конституції прав і свобод людини. Відзначено, що конституційна правозахисна діяльність в Україні та за кордоном має системний характер і репрезентована системою об'єктів — множиною конституційних прав і свобод та їх груп, а також системою суб'єктів конституційного права, уповноважених здійснювати захист і відновлення цих прав і свобод. Система відповідних суб'єктів репрезентована в Україні: безпосередньо індивідуумами (громадянами України, особами без громадянства, іноземцями та ін.), які є носіями конституційних прав і свобод та оскаржують їх порушення; українським народом, корінними народами і національними меншинами України; українською державою, органами державної влади, їх посадовими особами; територіальними громадами, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами; громадянським суспільством та його інститутами; інститутом адвокатури; бізнесом — юридичними особами приватного права — суб'єктами господарської діяльності; міжнародними правозахисними організаціями тощо. Розкрито суть, зміст, методи і форми правозахисної діяльності Української держави і її конституційних органів: Верховної Ради України і омбудсмена, Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, Конституційного Суду України, судів і прокуратури. Підкреслено, що категорія «правозахисна діяльність» зберігає у вітчизняному конституційному праві переважно теоретичний характер. Водночас забезпечення належного розвитку правозахисної діяльності в Україні вимагає унормування в Конституції України положення про здійснення та підтримку державою такого виду правової діяльності шляхом доповнення ст. 21 Конституції України новим абзацом такого

змісту: «Держава визнає пріоритет правозахисної діяльності та спряє її реалізації».

Шифр НБУВ: РА447019

1.X.713. Конституційно-правове забезпечення порядку використання та захисту державних символів України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Л. М. Какаулina; Ін-т законодавства ВР України. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Дослідження присвячено науковим дослідженням та висвітленню теоретичних і практичних засад конституційно-правового регулювання порядку використання та захисту державних символів України. Проаналізовано досвід іноземних країн із правового забезпечення та використання державної символіки, а також практику використання символіки міжнародних організацій, наголошено на тому, що засвоєння цього досвіду сприятиме подальшому розвитку вітчизняного законодавства у досліджуваній сфері. Визначено особливості порядку використання та захисту державних символів України, зроблено висновок про потребу вдосконалення конституційно-правового регулювання порядку використання та захисту державних символів України, представлено відповідні пропозиції для формування законотворючого підґрунтя в досліджуваній сфері.

Шифр НБУВ: РА447345

1.X.714. Конституційно-правове забезпечення правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування: вітчизняний та світовий досвід: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / В. В. Сметана; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних і практичних проблем конституційно-правового забезпечення правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Осмислено науково-методологічні підходи до поняття правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Сформульовано авторське визначення поняття правозахисної діяльності суб'єктів територіальної громади. Розглянуто доктринальні підходи до розуміння муніципальних прав людини як об'єкта правозахисної діяльності. Досліджено принципи та міжнародні стандарти правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування. Визначено основні суб'єкти здійснення правозахисної діяльності на муніципальному рівні та з'ясовано функції і повноваження публічних органів місцевої влади у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина. Проаналізовано світовий досвід організації та правозахисної діяльності муніципальних омбудсманів. Виявлено правозахисний ресурс непублічних (громадських) інститутів місцевого самоврядування. Розглянуто проблемні питання законодавчого врегулювання правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування в Україні. Визначено перспективи подальшого розгортання правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування та вироблено практичні рекомендації щодо активізації правозахисної діяльності у сфері місцевого самоврядування та підвищення ефективності захисту прав людини членів територіальних громад.

Шифр НБУВ: РА447028

1.X.715. Конституційно-правовий статус прокуратури України в умовах реформування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / О. І. Скибенко; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Дисертацію присвячено процесу реформування прокуратури України як невід'ємного складника реформування всієї системи правоохоронних органів нашої держави. Основний акцент у дисертації робиться на процесі реформування конституційно-правового статусу органів прокуратури України. Запропоновано висновок, що віднесення прокуратури до системи судової влади є логічним з погляду чинного українського законодавства.

Шифр НБУВ: РА447367

1.X.716. Конституційно-правовий статус українського народу: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02 / О. А. Колодій; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 39 с. — укр.

Досліджено конституційно-правовий статус Українського народу. Розглянуто та проаналізовано стан наукових досліджень, регламентацію правового статусу народів, методологію власного дослідження, поняття й елементи, суть, правосуб'єктність, принципи, установчі, організаційно-легітиміційні, правотворчі, судові, контролюючо-наглядові, майнові повноваження, загальносоціальні та спеціально-юридичні гарантії конституційно-правового статусу Українського народу. Обґрунтовано та запропоновано положення, узагальнення, класифікації, визначення, висновки, пропозиції і рекомендації, спрямовані на його удосконалення.

Шифр НБУВ: РА449302

1.X.717. Конституційно-правові засади організації і здійснення державної влади в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02 / З. С. Кравцова; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 34 с. — укр.

Сформульовано визначення та з'ясовано сутнісні ознаки конституційно-правових засад організації і здійснення державної влади в Україні. Розкрито теоретико-методологічні, історичні й компаративні основи державної влади. Досліджено конституційну модель організації державної влади та її формування, установленню територіальну основу та засади гарантування державної

влади в Україні. Визначено конституційно-правовий механізм здійснення державної влади в Україні, сформульовано авторське визначення форм і методів здійснення державної влади, з'ясовано зміст конституційних принципів здійснення державної влади в Україні. Обґрунтовано та запропоновано шляхи реформування конституційних основ організації та здійснення державної влади в Україні. Досліджено підстави та форми конституційно-правової відповідальності органів і посадових осіб державної влади в Україні. З'ясовано суть громадського контролю за здійсненням державної влади в Україні.

Шифр НБУВ: РА447022

1.X.718. Конституційно-правові засади реалізації права на вищу освіту в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / А. Б. Діхтярук; Ін-т законодавства ВР України. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Проаналізовано основні історико-правові аспекти становлення та розвитку права на вищу освіту в Україні. Визначено правову природу та поняття права людини та громадянина на вищу освіту, запропоновано авторське узагальнення визначення цього права. З'ясовано місце права на вищу освіту в системі конституційних прав і свобод. Розглянуто законодавчі акти України, що становлять основу правового визначення та регулювання права людини й громадянина на вищу освіту. Зроблено висновок, що вітчизняне законодавство у своїх засадах відповідає міжнародно-правовим стандартам прав людини. Досліджено конституційні принципи права людини й громадянина на вищу освіту. Зроблено висновок, що окремі конституційні положення виступають у ролі конституційних принципів, якими визначаються засади функціонування освітньої системи загалом і окремих її складових. Наголошено, що принципи права на вищу освіту законодавчо визначені в базовому Законі України «Про освіту», а також у нормах спеціальних, галузевих нормативно-правових актів, у першу чергу — в Законі України «Про вищу освіту». Досліджено проблематику гарантування права людини та громадянина на вищу освіту в Україні. Запропоновано наукову аргументацію щодо визначення гарантій права на вищу освіту як систему, закріплену чинним законодавством України, що включає складний комплекс засобів політичного, соціального, економічного, культурного, організаційного спрямування та є основою для формування державного механізму забезпечення конституційного права людини та громадянина на вищу освіту. Встановлено, що під час реалізації права на вищу освіту є обмеження щодо одержання двох і більше спеціальностей на безоплатній основі. Вивчено міжнародно-правові стандарти права людини на вищу освіту. Здійснено аналіз досвіду зарубіжних держав щодо конституційно-правового закріплення права на вищу освіту. Розглянуто шляхи вдосконалення реалізації права на вищу освіту в Україні у контексті сучасних викликів.

Шифр НБУВ: РА447260

1.X.719. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми реалізації та захисту прав людини і громадянина в умовах розвитку правової держави», 10 – 12 грудня 2019 року, [м. Львів] / ред.: В. І. Андрійв, Ю. А. Ковренко; Львівський нац. ун-т ветеринарної медицини та біотехнологій, Вища школа економіки, права та медичних наук імені Едварда Ліпінського. — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2019. — 143 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто проблеми реалізації та захисту конституційних прав людини і громадянина: норми конституції України як джерела кримінального права; особливості правового регулювання початку організації господарської діяльності із врахуванням вимог пожежної та техногенної безпеки; окремі аспекти забезпечення права власності на землю за цивільним законодавством України; проблеми захисту та забезпечення реалізації трудових прав працівників підприємств, установ, організацій; надання правової допомоги особам, які звернулися по вчинення нотаріальних дій як одна з основних функцій нотаріату; правова природа договору про сурогатне материнство; проблеми реалізації права колективної власності на землі сільськогосподарського призначення; проблеми судової практики у спорах з приводу виплати суддівської винагороди; проблеми реалізації права на підприємницьку діяльність членами особистих селянських господарств; звільнення від покарання та неможливість призначення покарання; лікарська таємниця як гарантія реалізації права фізичної особи на таємницю про стан здоров'я; правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні; теоретико-правові аспекти права на життя; зловживання процесуальними правами як штучна зміна підсудності господарської справи; діяльність міграційної служби з питань реєстрації громадян; духовно-моральні аспекти прав людини; конституційне право на безпечне навколишнє середовище; психічне захворювання як критерій звільнення від покарання за хворобою; вдосконалення правового механізму захисту прав засуджених; переваги та недоліки офіційного прашевлаштування в Україні. Зазначено особливості реалізації захисту прав людини і громадянина в умовах децентралізації влади. Розкрито проблеми міжнародного захисту прав людини: захист сімейних прав та інтересів європейським судом з прав людини; значення керівних принципів ООН щодо бізнесу та прав людини у діяльності бізнес-структур; міжнародно-правові стандарти незалежно-

сті суду. Визначено погляди студентів на проблеми реалізації та захисту прав людини і громадянина.

Шифр НБУВ: ВА850601

1.X.720. Міжнародно-правове регулювання реадмісії осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / С. М. Олійник; нац. ун-т «Кієво-Могилянська академія». — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Досліджено проблеми становлення та розвитку міжнародно-правового інституту реадмісії осіб у доктрині та практиці міжнародного права. Вперше проаналізовано виток та сучасний стан суспільних відносин, що стосуються приймання-передання нелегальних мігрантів з однієї держави до іншої. Встановлено, що одними з найперших відомих міжнародних договорів, що включали в себе праобраз сучасних положень щодо реадмісії осіб, були міждержавні русько-візантійські договори 911 р. і 945 р. Увагу приділено відповідності досліджуваного інституту загально-визначеним принципам міжнародного права. Визначено, що спеціальними міжнародно-правовими принципами інституту реадмісії осіб є: організоване та безпечне повернення нелегальних мігрантів; обмеження формальностей; визначеність строків давності; доказове підтвердження неправомірного прибуття чи перебування на території запитуючої держави; прибуття іноземців чи осіб без громадянства із запитованої держави або громадянства (підданства) цієї держави. Вдосконалено розуміння принципів міжнародного міграційного права, запропоновано під ними розуміти визнані міжнародною спільнотою імперативні основоположні міграційно-правові засади, що в найконцентрованішому вигляді закріплені у статутних документах і деклараціях міжнародних організацій (передусім ООН та МОМ) і є обов'язковими для дотримання усіма державами-членами цих організацій і гарантовані міжнародними правовими засобами, а також визначають вектор розвитку норм міжнародного міграційного права і впливають на національні системи міграційного права та законодавства. Вказано на те, що значний внесок у забезпечення управління реадмісією осіб також роблять Спільні комітети з питань реадмісії, Комісія міжнародного права та Міжнародна організація з міграції, надано характеристику їх діяльності. З огляду на поняття і зміст інституту реадмісії осіб під об'єктом міжнародних правовідносин у цій сфері запропоновано розуміти суспільні відносини, які охоплюють особливий напрям міждержавних відносин, що виникають із приводу повернення або транзитного перевезення осіб (громадян держав, іноземців чи осіб без громадянства), які нелегально прибули, перебувають або проживають на території держави, а також проявляються у практичній діяльності (позиції) уповноважених державами інституцій у зазначеній сфері.

Шифр НБУВ: РА444466

1.X.721. Незалежність України: права людини та національна безпека: зб. матеріалів 1-ої міжнар. наук.-практ. конф., 21 трав. 2021 р. / упоряд.: Л. В. Ярмол; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2021. — 339 с. — укр.

Висвітлено різні аспекти теорії та історії держави і права, конституційного й інших галузей права у вимірі українського державотворення, гарантування прав людини та національної безпеки. Проаналізовано юридичну колізію щодо реалізації конституційних політичних прав громадян на участь в управлінні державними та громадськими справами в Україні (в частині виборчого права та прав і свободи участі в діяльності політичних партій). Розглянуто сучасні філософсько-правові теорії відповідальності держави. Увагу приділено зловживанням процесуальними правами у практиці Європейського суду з прав людини, впливу правової традиції на становлення вітчизняної юридичної аргументації, проблемним аспектам гендерної рівності в українській політиці. Охарактеризовано інституційні форми реалізації громадянським суспільством народного суверенітету. Розкрито проблему забезпечення прав військовополонених в умовах російсько-українського конфлікту.

Шифр НБУВ: ВА850782

1.X.722. Права людини та публічне врядування: матеріали IV Міжнар. правн. форуму, 21 трав. 2021 р., м. Чернівці / ред.: І. В. Ковбас, І. І. Бабін, П. І. Крайній; Чернівцький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Міжнародний правничий форум «Права людини та публічне врядування». — Чернівці: Технодрук, 2021. — 183 с. — укр.

Розглянуто конституційну скаргу як спосіб захисту конституційних прав особи у конституційному провадженні, податковій повноваження органів місцевого самоврядування в контексті концепції податкового суверенітету держави. Визначено нотаріальну юрисдикцію за територіальною ознакою як гарантію захисту прав людини. Звернено увагу на людський фактор в діяльності суб'єктів публічного адміністрування щодо реалізації ними прав людини, вплив психологічних змін правника на якість професійної діяльності. Висвітлено окремі питання антикорупційної діяльності в Україні, традиційне (індустріальне) розуміння держави як перешкоду розвитку публічного права України. Описано актуальні проблеми оформлення свідчення про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів), mediaцію як спосіб врегулювання екологічних конфліктів. Розкрито питання

реалізації права людини на вільний доступ до інформації в Україні, ідею розвитку індивіда як складову принципу верховенства права в доктрині німецького адміністративного права.

Шифр НБУВ: ВА850136

1.X.723. Право людини і громадянина на захист своїх прав: конституційні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / О. М. Похил; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено конституційно-правові аспекти права людини та громадянина на захист своїх прав. Розкрито його еволюцію та правову природу, надано визначення. Запропоновано розглядати право на захист із використанням інструментального та сутнісного підходів, що зумовлює його особливе місце у структурі конституційно-правового статусу людини. Охарактеризовано правові форми, способи та засоби реалізації права людини на захист своїх прав. Досліджено поняття та структурні елементи механізму реалізації права на захист своїх прав і свобод, до яких віднесено два блоки форм, способів і засобів реалізації — нормативні й інституційні. Розкрито зміст нормативного й інституційного блоків механізму реалізації права на захист своїх прав. Досліджено тенденції реформування конституційного законодавства, здійснення конституційного контролю, а також чинні міжнародні договори, які закріплюють додаткові форми, способи та засоби захисту прав людини і громадянина, галузеве законодавство. Виокремлено проблемні питання функціонування інституту конституційної скарги. Увагу присвячено міжнародно-правовим засобам захисту людиною своїх прав і свобод. Надано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства з метою підвищення ефективності захисту.

Шифр НБУВ: РА450653

1.X.724. Реалізація функції правосуддя в сучасних умовах конституційного розвитку України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / А. Г. Полянський; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Досліджено проблему реалізації функції правосуддя в сучасних умовах конституційного розвитку України, визначено її теоретико-методологічні та практичні засади, з'ясовано природу правосуддя як юридичної категорії та явища правової дійсності, виходячи з поєднання теорії природного права та юридичного позитивізму. Визначено суть конституційного принципу незалежності судової влади у здійсненні правосуддя та з'ясовано гарантії незалежного здійснення правосуддя. Наголошено, що саме через незалежне правосуддя розкривається справжній моральний і гуманістичний зміст права. Гарантування та забезпечення державою конституційних принципів функціонування судової гілки влади є одним із показників ефективності інституту захисту прав, свобод та законних інтересів громадян. Принцип незалежності суду є фундаментальною складовою права особи на справедливий, неупереджений суд та умовою забезпечення верховенства права. Охарактеризовано стан правосуддя в сучасній Україні та перспективи його подальшого розвитку під час реалізації конституційної реформи в частині правосуддя. Акцентовано на основних проблемах здійснення правосуддя в умовах формування демократичної системи державної влади та обрнтовано основні шляхи підвищення якості та ефективності правосуддя з метою забезпечення практичної реалізації принципів справедливості, об'єктивності, доступності, неупередженості правосуддя та рівного доступу до нього.

Шифр НБУВ: РА447027

1.X.725. Транснаціоналізація сучасного конституціоналізму: теоретико-правовий вимір: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / І. І. Забокрицький; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 36 с. — укр.

Розглянуто історичні аспекти та методологію дослідження конституціоналізму як транснаціонального явища. Вказано на те, що під час дослідження варто застосувати комплексну методологію й інтегративний підхід, а конституціоналізм є продуктом західної цивілізації. Проаналізовано загальнотеоретичні засади сучасного конституціоналізму як транснаціонального явища, запропоновано авторський підхід до його розуміння. Встановлено, що до основних складових конституціоналізму належать верховенство права, права людини, демократія та принцип розподілу влади. Окреслено основні сучасні тенденції транснаціоналізації конституціоналізму. Сформульовано авторське визначення поняття «транснаціоналізація конституціоналізму», під яким запропоновано розуміти процес поширення та виведення конституціоналізму на позанаціональний рівень, який втілюється у формуванні доктрини та практики обмеження влади на багаторівневій основі (національний, наднаціональний, міжнародний рівні, які тісно взаємодіють між собою) та полягає у створенні теоретичних засад і практичних механізмів. Запропоновано виділяти внутрішній (поширення міжнародних стандартів, використання іноземного права та судової практики) та зовнішній (формування на транснаціональному рівні норм, інституцій і режимів, які спрямовані на правове регулювання певної категорії питань і виведення їх за межі юрисдикції окремих держав) аспекти в рамках такої доктрини. Виокремлено основні тенденції транснаціоналізації сучасного конституціоналізму. Окреслено ос-

новні міжнародно-правові стандарти конституціоналізму, розглянуто питання використання порівняльної конституційної інтерпретації, аналізу його використання в зарубіжній практиці та Конституційним Судом України, формування доктрини дружнього ставлення до міжнародного права. Увагу приділено транснаціоналізації конституціоналізму в межах ЄС, а також євроінтеграційним процесам України в цьому контексті.

Шифр НБУВ: РА450004

1.X.726. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: [колект.] монографія / І. В. Вінчук, І. Волкова, Л. В. Голяк, В. І. Гришко, Ю. Ю. Жмаченко, М. Костюкович, С. Ю. Лівчук, І. В. Міщук, Ю. І. Мельничук, В. Б. Пасічнюк, В. П. Садовник, В. В. Сахнюк, В. І. Цимбалюк, О. І. Юхимець, М. Ю. Якимчук; нац. ун-т водного господарства та природокористування. — Одеса: Купрієнко С. В., 2019. — 158 с. — укр.

Досліджено соціально-філософські, політичні та соціально-правові проблеми розвитку громадянського суспільства. З'ясовано чинники формування та розвитку громадянського суспільства в Україні. Розкрито особливості взаємодії громадянського суспільства та правової держави в умовах нестабільності. Увагу приділено ролі засобів масової інформації у формуванні громадянського суспільства.

Шифр НБУВ: ВА851639

1.X.727. Юридична відповідальність держави як конституційно-правовий концепт: монографія / О. С. Бакумов. — Харків: Бровін О. В., 2020. — 479 с. — Бібліогр.: с. 417-477. — укр.

Роботу присвячено аналізу своєрідностей природи юридичної відповідальності держави. Комплексно розглянуто доктринальні засади феномену юридичної відповідальності держави. Через призму постулатів фундаментальної юридичної науки охарактеризовано юридичну відповідальність як необхідний елемент правового статусу держави. Розкрито ключові сучасні тренди конституційно-правового розвитку. Визначено роль юридичної відповідальності Української держави серед них. Досліджено внутрішньодержавний і міжнародний юрисдикційний механізм юридичної відповідальності держави в конституційному праві України. Виявлено в системі юридичної відповідальності держави особливості відповідальності вищих органів державної влади. Осмислено перспективи модернізації інституту відповідальності держави як складової конституційної реформи в сучасній Україні.

Шифр НБУВ: ВА851522

1.X.728. Anthropological sphere of human existence: restrictions on human rights during pandemic threats / V. S. Blikhar, I. M. Zharovska // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 49-61. — Бібліогр.: 57 назв. — англ.

Мета роботи — дослідження антропологічного, соціально-філософського та філософсько-правового вимірів онтологічної сфери людського життя у межах дискурсу обмеження прав людини під час пандемічних загроз. Для цього передбачено розв'язати низку завдань, із-поміж яких необхідно виокремити такі: дослідити антрополого-праксеологічне розуміння страху як первинного компонента людського буття в умовах пандемії, що заважає людині змінювати життя на краще та оздоровлюватися, отримуючи насолоду та щастя; акцентувати на габітуації страху як двовимірного (коротко- та довготривалого) звикання до ризиків і загроз із боку пандемії; відобразити антропологічні особливості змін життєвого досвіду людини під впливом пандемії COVID-19 у дискурсі прав людини та заходів захисту здоров'я населення. Сьогодні актуалізовано міжнародні керівні принципи, що стосуються правозахисної реакції на глобальні природні загрози. Проте все ще відсутні конкретні правові рекомендації (як на міжнародному, так і на національному рівнях) щодо заходів захисту прав людини під час спалаху різних видів інфекційної хвороби. Всетаки, вплив несподіваних глобальних викликів (передусім COVID-19 і не лише) зумовлює зміну антропологічної складової суспільства та держави, тому потребує негайного комплексного наукового дослідження. Обґрунтовано систематичний підхід до імплементації сучасної політики охорони здоров'я у бік визнання життя людини найвищою цінністю, підвищення рівня психологічної готовності до пандемічних викликів і наближення нормативно-законодавчих положень захисту прав людини до сучасних викликів і загроз, що стосуються здоров'я окремої особи, суспільства та держави. Дослідження антропологічного, соціально-філософського та філософсько-правового вимірів людського буття у дискурсі загроз пандемії надало можливість виявити глибинний вплив страху на життєдіяльність людини, соціальну справедливість і, як наслідок, з'ясувати морально-правову залежність рівня розвитку суспільства та держави від рівня визнання аксіологічно-антропологічної концепції людської гідності.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.X.900, 1.Ю.1333

Державне управління. Адміністративне право

Адміністративне право

1.X.729. Адміністративно-правова характеристика діяльності органів публічної влади щодо забезпечення екологічної безпеки в умовах глобалізаційних викликів: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / М. М. Странт; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 40 с. — укр.

Увагу приділено вдосконаленню системи, методів і напрямів розвитку державного управління в галузі навколишнього природного середовища в нових соціально-економічних та екологічних умовах, аналізу чинного законодавства, що регламентує питання охорони довкілля, та виявленню основних тенденцій розвитку законодавства, що забезпечує екологічну безпеку держави та вироблення на цій основі оптимального адміністративно-правового механізму управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки. Екологічну безпеку розглянуто в контексті національної безпеки держави, а також, що найголовніше, безпеки людини. Центральною ідеєю висловлено те, що проблеми у сфері забезпечення екологічної безпеки, зокрема дефіцит ресурсів, погіршення стану довкілля, виснаження озонового шару тощо, можуть призвести до жорстоких конфліктів між державами та суспільствами, що не можна відокремлювати від глобальної безпеки. При цьому пріоритет має ставитись на безпеці людини, а отже, діяльність органів публічної влади має концентруватись на питаннях вразливості та спроможності вирішувати проблеми суспільства, яке стикається з природними та техногенними небезпеками в умовах, що стрімко змінюються. Констатовано, що в чинному законодавстві термін «екологічна безпека» не набув нового еколого-правового змісту та, в певному сенсі, повторює положення природоохоронного законодавства.

Шифр НБУВ: РА450007

1.X.730. Адміністративно-правова характеристика діяльності суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у сімейно-побутовій сфері: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. В. Бакаїм; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 17 с. — укр.

Представлено комплексну та системну адміністративно-правову характеристику діяльності суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у сімейно-побутовій сфері (СПС). Проаналізовано наукову основу адміністративно-правової характеристики діяльності згаданих суб'єктів. Розроблено систему теоретико-методологічних підходів до адміністративно-правової характеристики діяльності суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у СПС. Розглянуто становлення та розвиток інституту запобігання і протидії правопорушенням у СПС в історико-правовому вимірі. З'ясовано умови та чинники, що сприяють виникненню правопорушень у СПС. Здійснено аналіз повноважень суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у досліджуваній сфері. Розглянуто адміністративно-правові заходи запобігання та припинення правопорушень у СПС. Вивчено зарубіжний досвід запобігання та протидії правопорушенням у зазначеній сфері. Окреслено напрями вдосконалення правового регулювання взаємодії суб'єктів запобігання та протидії правопорушенням у СПС.

Шифр НБУВ: РА449949

1.X.731. Адміністративно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. І. Романовська; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Здійснено теоретичне обґрунтування та оновлено розв'язання наукових завдань щодо адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби. Встановлено, що адміністративно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби як предмет дослідження є безперервною професійною діяльністю органів державної виконавчої служби, яка реалізовується за допомогою адміністративно-правових засобів і способів, спрямованих на створення належних умов для ефективного примусового виконання рішень суду та рішень інших органів, гарантуючи захист прав, свобод і законних інтересів усіх суб'єктів виконавчого провадження. Визначено адміністративно-правовий статус органів державної виконавчої служби. Сформульовано та класифіковано принципи адміністративно-правового забезпечення органів державної виконавчої служби. Зазначено, що механізм адміністративно-правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби — це сукупність адміністративно-правових заходів, способів і методів, за допомогою яких здійснюється організуючий вплив на суспільні відносини щодо примусового виконання рішень, які забезпечують результативну діяльність уповноважених суб'єктів у конкретному спрямуванні. Розкрито нормативно-правове забезпечення діяльності органів державної виконавчої служби. Визначено види адміністративно-правових засобів забезпечення органів державної виконавчої служби.

Шифр НБУВ: РА447030

1.X.732. Адміністративно-правове забезпечення патентної діяльності в Україні: теорія і практика: монографія / А. В. Кудін; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ: Видавництво Людмила, 2020. — 323 с. — Бібліогр.: с. 299-323. — укр.

Досліджено теоретико-правові основи патентної діяльності в Україні. Висвітлено методологічні засади адміністративно-правового забезпечення патентної діяльності в Україні. Визначено адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення патентної діяльності в Україні. Розглянуто фактичні дії як інструмент адміністративно-правового забезпечення патентної діяльності в Україні. Охарактеризовано інструменти адміністративної діяльності публічної адміністрації та напрями вдосконалення у сфері адміністративно-правового забезпечення патентної діяльності в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850318

1.X.733. Адміністративно-правове регулювання використання технічних засобів фіксації правопорушень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Є. І. Бакутін; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні суті адміністративно-правового регулювання використання технічних засобів фіксації правопорушень та окресленні шляхів удосконалення адміністративного законодавства, норми якого регулюють правовідносини в цій сфері. Проаналізовано історичний розвиток використання технічних засобів в Україні. З'ясовано сучасний стан наукових досліджень та систематизовано наукові підходи до визначення технічних засобів, що фіксують правопорушення. Розкрито зміст законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів України, які регулюють використання технічних засобів фіксації правопорушень. Визначено організаційне забезпечення використання технічних засобів фіксації правопорушень. Надано загальну характеристику даних, отриманих у результаті використання технічних засобів фіксації правопорушень. Сформульовано концептуальне бачення використання даних, одержаних у результаті застосування технічних засобів фіксації правопорушень. Розкрито особливості зарубіжного досвіду та запропоновано напрями удосконалення нормативно-правового й організаційного забезпечення застосування технічних засобів фіксації правопорушень.

Шифр НБУВ: РА450736

1.X.734. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері праці в контексті соціальної політики держави: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Л. О. Остапенко; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 39 с. — укр.

У процесі комплексного аналізу правового регулювання відносин у сфері праці, а також проблемних питань адміністративно-правового регулювання, на основі міжнародного та національного загального, галузевого законодавства, нормативно-правових актів й інших правових документів вироблено та запропоновано рекомендації науково-теоретичного і законодавчого змісту, що сприяють реалізації державної політики України у сфері праці. Визначено, що в регульованій відносин у сфері праці адміністративно-правова характеристика політики держави є лише фрагментарною, особливо це стосується правових основ і реалізації сучасних напрямів державної політики у регульованих правових відносин, що пов'язані із зайнятістю і працевлаштуванням населення та його соціальним забезпеченням. Обґрунтовано, що державна політика України щодо адміністративно-правового регулювання відносин у сфері праці є результатом розвитку і соціально-трудових, і адміністративно-правових відносин, які позитивно впливають на розвиток наявних і появу нових за змістом підходів і розумінні та поясненні змісту і призначення адміністративно-правового регулювання відносин у сфері праці. Наголошено на тому, що в Україні використання норм адміністративного права є одним з основних правових інструментів не лише в діяльності органів публічного управління, але й у регульованні соціально-трудових відносин.

Шифр НБУВ: РА450003

1.X.735. Адміністративно-правове регулювання галузі ветеринарної медицини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. М. Погребняк; Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права», ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Здійснено комплексне та системне дослідження адміністративно-правового регулювання галузі ветеринарної медицини (ВМ). Визначено поняття, ознаки й особливості галузі. Виокремлено та розкрито завдання держави в галузі ВМ. Розкрито види, мету й особливості ветеринарно-санітарних заходів галузі. З'ясовано зміст поняття й елементів адміністративно-правового регулювання зазначеної галузі. Охарактеризовано нормативно-правове регулювання галузі ВМ. Визначено структуру адміністративно-правових відносин у галузі ВМ. Розкрито особливості актів реалізації галузі. Запропоновано шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання галузі ВМ. Вивчено міжнародний досвід регулювання, а також виокремлено чинники ефективності адміністративно-правового регулювання галузі ВМ.

Шифр НБУВ: РА444467

1.X.736. Адміністративно-правове регулювання діяльності Державного бюро розслідувань: монографія / Р. М. Труба. — Одеса: Фенікс, 2021. — 197 с. — Бібліогр.: с. 182-197. — укр.

Наведено результати комплексного та ґрунтовного дослідження адміністративно-правових засад діяльності Державного бюро розслідувань. З'ясовано історико-правові передумови становлення Державного бюро розслідувань в Україні. Розкрито специфіку періодизації адміністративно-правового регулювання діяльності Державного бюро розслідувань у сучасних умовах, а також проаналізовано сутність організаційно-правових засад діяльності цього органу.

Шифр НБУВ: BA850781

1.X.737. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти у закладах дошкільної освіти в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. Г. Лис; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 20 с. — укр.

Здійснено теоретичне узагальнення та подано нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає у формуванні цілісної концепції адміністративно-правового регулювання інклюзивної освіти в закладах дошкільної освіти в Україні. Доведено, що важливим аспектом адміністративно-правового регулювання інклюзії в закладах дошкільної освіти є інклюзивна освіта, яка є основним інструментом включення дитини з особливими освітніми потребами та дитини з інвалідністю в різні сфери життєдіяльності суспільства й держави. Сформульовано авторську дефініцію поняття «інклюзивна дошкільна освіта» як спеціальний вид освіти для дітей з особливими освітніми потребами та дітей з інвалідністю з використанням специфічних психолого-педагогічних та адміністративних засобів із метою забезпечення соціалізації й інтеграції таких дітей у вітчизняний освітній простір. Удосконалено понятійно-термінологічний апарат сучасної юридичної науки щодо визначення поняття «інклюзивна освіта (навчання)», «інтегрована освіта», «безбар'єрне середовище», «адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти». Охарактеризовано основні моделі інклюзивної освіти: сегрегаційну, інтеграційну та інклюзивну. З огляду на це запропоновано оптимізацію умов діяльності закладу дошкільної освіти в реалізації інклюзивної освіти, що забезпечує можливість динаміки та варіативності освітніх програм. Інклюзивну освіту досліджено крізь призму феноменологічно-гуманістичної парадигми як нової теорії корекційно-розвиткової освіти дітей з особливими освітніми потребами та дітей з інвалідністю у сфері дошкільної освіти в Україні. Визначено основні напрями з реалізації інклюзивної освіти, зокрема: нормативно-правовий, кадровий, науково-методичне забезпечення, моделювання освітнього простору в дошкільній освітній установі, створення безбар'єрного середовища тощо. Наведено характеристику адміністративно-правового статусу суб'єктів освітнього процесу щодо прийняття адміністративних рішень. Удосконалено положення нормативно-правової бази, що регламентують питання освіти дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Уточнено основні завдання державної політики України в галузі реалізації права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в контексті основних вимог Болонської системи освіти щодо інклюзивної освіти. При цьому за основу взято Базовий компонент дошкільної освіти, що є державним стандартом дошкільної освіти в Україні. Зроблено висновок про те, що в сучасних умовах запровадження інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти в Україні важливими є зусилля вчених-юристів і педагогів-практиків, спрямовані на розроблення психолого-педагогічних та організаційно-управлінських основ дошкільної інклюзивної освіти.

Шифр НБУВ: PA450730

1.X.738. Адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні: монографія / М. В. Демешко; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ: Гельветика, 2020. — 235 с. — Бібліогр.: с. 216-235. — укр.

Проаналізовано фундаментальні теоретичні та практичні проблеми адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства. Наведено практичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності норм адміністративного законодавства щодо регулювання меценатської та спонсорської діяльності, та побудови всебічно ґрунтованого механізму комплексного нормативного регулювання адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері меценатства та спонсорства.

Шифр НБУВ: BA851135

1.X.739. Адміністративно-правовий механізм реалізації та захисту суб'єктивних публічних екологічних прав: монографія / А. Ю. Барліт; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: Гельветика, 2021. — 155 с. — (Серія «Нові грані адміністративного права України»). — Бібліогр.: с. 125-153. — укр.

Наголошено, що суб'єктивні публічні права та свободи приватної особи є складовою її адміністративно-правового статусу, визначають обсяг її процесуальної правосуб'єктності. Визначено наявність кореляційних зв'язків такого категоріального ряду, як «адміністративно-правовий статус приватної особи», «адміністративно-правове становище приватної особи», «правовий стан особи», «адміністративна правосуб'єктність приватної особи», які структурно складаються із поєднання таких елементів, як

потреби, інтереси, мотиви, професійна й інші форми соціальної діяльності, взаємовідносини особи та держави.

Шифр НБУВ: BA851972

1.X.740. Адміністративно-правовий статус закордонних дипломатичних установ України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. В. Маркарян; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне наукове дослідження адміністративно-правового статусу закордонних дипломатичних установ України. Окреслено генезу закордонних дипломатичних установ України, розкрито поняття, систему та види закордонних дипломатичних установ України, а також їх місце у системі державних органів. Визначено правовий стан закордонних дипломатичних установ України як органів виконавчої влади, що входять до системи органів дипломатичної служби. З'ясовано поняття та структуру елементів адміністративно-правового статусу закордонних дипломатичних установ України. Розкрито суть прав і обов'язків закордонних дипломатичних установ України та визначено особливості їх юридичної відповідальності. Визначено особливості проходження державної служби працівниками закордонних дипломатичних установ України. Охарактеризовано функціонування закордонних дипломатичних установ України в умовах цифрової трансформації.

Шифр НБУВ: PA450872

1.X.741. Адміністративно-правові гарантії діяльності релігійних організацій в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / В. З. Чернописька; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 38 с. — укр.

Визначено наукознавчу основу та методологію дослідження адміністративно-правових гарантій діяльності релігійних організацій (РО) в Україні, сформульовано їх дефініцію, деталізовано ознаки та правову природу. Проаналізовано структуру адміністративно-правового статусу РО в Україні, представлено системну характеристику їх адміністративної правосуб'єктності. Здійснено характеристику поняття та складових елементів системи адміністративно-правових гарантій діяльності РО в Україні. Деталізовано нормативно-правові, організаційно-правові й адміністративно-процесуальні гарантії діяльності РО в Україні. Визначено суб'єкти системи адміністративно-правового гарантування діяльності РО в Україні. З'ясовано напрями посилення адміністративно-правового гарантування діяльності РО в Україні. Запропоновано авторський підхід щодо внесення змін до чинного законодавства з метою вдосконалення сучасних адміністративно-правових гарантій діяльності РО в Україні. Обґрунтовано потребу розширення переліку адміністративних караних протиправних деліктів у сфері діяльності РО. Розроблено та запропоновано зміни до змісту КУпАП щодо розширення переліку адміністративних правопорушень, що порушують права РО. Визначено, що модернізація адміністративно-правових гарантій діяльності РО в Україні має здійснюватися на основі досвіду зарубіжних країн, серед яких США, Велика Британія, Австралія, Канада.

Шифр НБУВ: PA450005

1.X.742. Адміністративно-правові засади протидії організований злочинності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. М. Мельниченко; Національний науковий центр «Інститут судових експертів імені заслуженого професора М. С. Бокаріуса». — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Встановлено суть і особливості організованої злочинності (ОЗ) як об'єкта адміністративно-правового впливу. Визначено поняття адміністративно-правової протидії ОЗ в Україні. Надамо характеристику правовим засадам протидії ОЗ в Україні, встановлено місце серед них адміністративно-правових норм. Здійснено класифікацію системи суб'єктів протидії ОЗ в Україні, окреслено особливості їх адміністративно-правового статусу. З'ясовано місце й особливості Національної поліції у системі суб'єктів протидії ОЗ в Україні. Окреслено коло адміністративних форм і методів протидії ОЗ в Україні. Визначено суть і види організаційних заходів із забезпечення протидії ОЗ в Україні. Розроблено шляхи оптимізації системи суб'єктів протидії ОЗ в Україні. Узагальнено зарубіжний досвід протидії ОЗ, опрацьовано можливості його використання в Україні. Визначено напрями удосконалення взаємодії між суб'єктами протидії ОЗ.

Шифр НБУВ: PA449987

1.X.743. Адміністративно-правові засади стратегічного планування в державному секторі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Р. М. Лецишин; Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено системне дослідження стратегічного планування у національній доктрині адміністративного права. Запропоновано концептуально нові підходи до вдосконалення стратегічного планування в державному секторі, вирішення важливих теоретичних і прикладних проблем у цій сфері. Досліджено генезис розвитку стратегічного планування крізь призму обставин і причин його виникнення в різні періоди формування соціально-економічного розвитку та чинних нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання таких процесів. Значну увагу приділено суб'єктам реалізації стратегічного планування в державному секторі. Акцентовано увагу на перспективах удосконалення стратегічного планування з точки зору законодавства України.

Досліджено вплив технологій штучного інтелекту й інших новітніх технологій у стратегічному плануванні в державному секторі. Обґрунтовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення стратегічного планування в державному секторі з метою усунення колізій і прогалів у національній нормативно-правовій базі, вироблено практичні рекомендації щодо покращення правозастосування у цій сфері.

Шифр НБУВ: RA449928

1.X.744. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. Ф. Щиголь; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Визначено адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики (ДП) у сфері захисту інформації (СЗІ), сформульовано перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства в цій сфері. Викладено сучасний погляд на тлумачення змісту та мети ДП у СЗІ України як об'єкта адміністративно-правового регулювання. Аргументовано, що ДП у СЗІ є окремим напрямом ДП забезпечення національної безпеки, яка спрямована передусім на забезпечення національних інтересів і безпеки об'єктів критичної інфраструктури, а також на реалізацію конституційних прав фізичних і юридичних осіб щодо обігу та використання інформації. Особливістю її формування полягає в розробці інструментальної та інституціональної складових так, щоб забезпечити баланс публічних і приватних інтересів у СЗІ. Забезпечення балансу інтересів в інформаційній сфері досягають за рахунок позитивних зобов'язань, які є основним правовим інструментарієм захисту інформації. Окреслено коло завдань, принципів й основні напрями формування та реалізації ДП у СЗІ України. Висвітлено зміст правових засад формування та реалізації ДП у СЗІ України. Сформульовано визначення поняття та з'ясовано структуру адміністративно-правового механізму реалізації ДП у СЗІ України. Розглянуто систему суб'єктів реалізації ДП у СЗІ. Визначено форми та методи реалізації ДП у СЗІ України. Встановлено коло і зміст адміністративних процедур реалізації ДП у СЗІ. Запропоновано прогресивні шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму формування та реалізації ДП у СЗІ в Україні. Обґрунтовано науково-теоретичні висновки та практичні пропозиції, спрямовані на вдосконалення законодавства, норми якого регламентують інструментальну й процедурну складові адміністративно-правового регулювання механізму формування та реалізації ДП у СЗІ.

Шифр НБУВ: RA450652

1.X.745. Адміністративно-правові засади функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В. С. Брагар; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2020. — 17 с. — укр.

Проведено системний аналіз адміністративно-правових засад функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні, визначено проблеми в її правовому регулюванні та правозастосовній практиці, визначено перспективи вдосконалення законодавства в цій сфері з наданням пропозицій із вирішення виявлених проблем. На підставі аналізу словникової, довідникової літератури та положень чинного законодавства визначено поняття й ознаки Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. Детально охарактеризовано склад нормативно-правового забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Умовно виділено декілька змістових напрямів щодо дослідження функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у вітчизняній адміністративно-правовій доктрині та вказано на тенденцію до спеціалізації відповідних наукових пошуків.

Шифр НБУВ: RA447359

1.X.746. Адміністративно-правові засоби захисту приватного інтересу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Л. В. Кондуфорова; Приватне акціонерне товариство вищого навчального закладу «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2020. — 21 с. — укр.

Увагу приділено дослідженню приватних інтересів та адміністративно-правовому захисту цих інтересів. Розкрито зміст поняття «приватний інтерес» в контексті розуміння суміжних категорій «публічний інтерес» і «конфлікт інтересів». Проаналізовано механізм адміністративно-правового захисту приватного інтересу. Обґрунтовано доцільність виокремлення трьох елементів цього механізму: нормативного, владно-уповноваженого, процедурного. Досліджено принципи адміністративно-правового захисту приватного інтересу та його функції. Запропоновано розглядати систему суб'єктів як дворівневу структуру і виділяти судову та позасудову ланки. Детально проаналізовано форми та методи адміністративно-правового захисту приватного інтересу. Запропоновано авторську класифікацію засобів адміністративно-правового захисту приватного інтересу та наведено підстави їх класифікації. Проаналізовано адміністративний примус як засіб адміністративно-правового захисту приватного інтересу.

Шифр НБУВ: RA447261

1.X.747. Господарсько-правовий механізм інвестиційного забезпечення національної економіки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / В. О. Бударна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 22 с. — укр.

Здійснено ґрунтовний аналіз господарсько-правового механізму інвестиційного забезпечення національної економіки. Проаналізовано напрями інвестиційної політики держави, правовий механізм її формування та реалізації. Окремо розглянуто питання системно-структурного зв'язку інвестиційної політики з іншими напрямками економічної політики. Увагу приділено джерелам формування інвестиційного потенціалу національної економіки. Окремо розглянуто питання господарсько-правового забезпечення механізму акумуляції інвестиційного потенціалу та функціонування суб'єктів господарсько-правового забезпечення інвестиційної інфраструктури, пріоритетів об'єктного складу інвестиційної діяльності та напрямів удосконалення законодавства України про інвестиційну діяльність.

Шифр НБУВ: RA450099

1.X.748. Державне антициклічне регулювання розвитку агропродовольчого сектора України: теорія, методологія, практика: монографія / Т. А. Кулаковська. — Одеса: Астропринт, 2019. — 390 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 357-375. — укр.

Розглянуто питання антициклічного регулювання економіки та його основні важелі впливу (грошово-кредитне, бюджетно-податкове, зовнішньоекономічне та валютне регулювання). Зазначено теоретичні та прикладні аспекти державного регулювання розвитку агропродовольчого сектора. Встановлено тенденції розвитку агропродовольчого сектора України у розрізі галузей сектора та оцінено ефективність застосування важелів регуляторного впливу на його розвиток. Розроблено теоретико-методологічні основи антициклічного регулювання розвитку агропродовольчого сектора на засадах темпоральності.

Шифр НБУВ: VA851850

1.X.749. Нариси з адміністративного права: [монографія] / Л. Г. Чистоклетов. — Львів: Растр-7, 2020. — 234 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 187-234. — укр.

Розглянуто питання гносеології адміністративного права. Увагу приділено принципам дослідження проблематики цієї галузі права, використанню в адміністративно-правових студіях системного, комплексного, синергетичного, герменевтичного, феноменологічного, антропологічного, ситуаційного, діяльнісного, соціокультурного методологічних підходів, розглянуто систематизацію методів цих студій. Досліджено концептуальні аспекти юрисметричного методу та можливості його застосування в адміністративному праві, метод адміністративно-правового прогнозування. Обґрунтовано нову дефініцію адміністративно-правового статусу публічного суб'єкта адміністративного права. Розглянуто також маловивчені питання про зміст понять адміністративно-правового забезпечення та його механізму. Висвітлено недостатньо вивчену проблематику адміністративного переконання і захоочення. Обговорено найбільш контроверсійні питання адміністративного примусу. Проаналізовано основні концептуальні аспекти адміністративного договору тощо.

Шифр НБУВ: VA851071

1.X.750. Організаційно-правові засади захисту прав громадян суб'єктами публічної адміністрації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В. О. Белінгіо; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Розглянуто історичний аспект виникнення, становлення та розвитку інституту захисту прав громадян суб'єктами публічної адміністрації на території України. Розкрито наукові підходи до визначення поняття «публічна адміністрація», а також принципів її діяльності. Наведено перелік органів, які можна включити до публічної адміністрації. Досліджено суть принципів адміністративної процедури шляхом їх класифікації на загальні та спеціальні за авторським критерієм: спрямованість дії принципів на захист прав громадян. Здійснено аналіз доктринальних підходів до визначення поняття «адміністративна процедура». Розглянуто моделі систематизації адміністративно-процедурного законодавства та доведено доцільність такої систематизації шляхом прийняття закону про адміністративну процедуру. Досліджено проблемні питання, пов'язані з реалізацією громадянами права на адміністративне оскарження в контексті Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Досліджено законодавство зарубіжних країн з питань організаційного та правового захисту прав громадян суб'єктами публічної адміністрації, запропоновано шляхи їх вдосконалення в Україні.

Шифр НБУВ: RA447023

1.X.751. Основні тенденції сучасного реформування законодавства України у сфері охорони здоров'я / М. А. Аніщенко // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 2. — С. 278-287. — Бібліогр.: 34 назв. — укр.

Цель работы — исследовать основные направления развития законодательства Украины в сфере здравоохранения, установить проблемы реформирования указанного законодательства, наметить пути их решения. Используются методы анализа и синтеза, сравнительно-правовой и структурно-системный методы. Основные тенденции современного реформирования законодательства в сфере здравоохранения — такие направления его развития:

изменение концепции финансирования учреждений здравоохранения, диджитализация сферы здравоохранения, усовершенствование системы трансплантации анатомических материалов человека, изменение требований к профессиональной компетенции руководящих работников учреждений здравоохранения, увеличение влияния общественности в сфере здравоохранения, повышение доступности пациентам лекарственных препаратов и компонентов крови, усиление антикоррупционных требований к учреждениям здравоохранения. Выводы: несмотря на в целом позитивные тенденции реформирования законодательства в сфере здравоохранения, возникают некоторые проблемы в его трансформации, которые требуют неотложного решения на законодательном уровне. При реформировании финансового законодательства в сфере здравоохранения необходимо помнить о нормах Конституции Украины, которыми установлено: действующая сеть учреждений здравоохранения не может быть сокращена. Необходимо разработать пакет изменений в законодательство, которые четко регламентируют осуществление лечебно-диагностической работы научных и научно-педагогических работников учреждений высшего (последипломного) медицинского образования и медицинских научно-исследовательских учреждений в условиях современной трансформации здравоохранения, ведь такая работа — необходимое условие обеспечения образовательного и научного процессов. Необходимо также расширить внедрение диджитализации в здравоохранение, в том числе для фиксации актов волеизъявления, что очень актуально в контексте предоставления информированного согласия на медицинское вмешательство пациентом или его законным представителем.

Шифр НБУВ: Ж69485

1.X.752. Охорона культурної спадщини в Україні: історико-ї теоретико-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / Т. В. Мазур; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 36 с. — укр.

Обґрунтовано методологічні засади роботи, розкрито еволюцію та сучасне розуміння основних термінів і понять, проаналізовано джерельну базу дослідження й подано її авторську класифікацію. Виокремлено основні напрями наукових досліджень правової охорони культурної спадщини в Україні та за кордоном. Встановлено, що в цілому законодавство України у сфері охорони культурної спадщини відповідає основним міжнародним нормам, однак потребує подальшого удосконалення. Наведено авторські пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства. Окремі пропозиції сформульовані щодо ухвалення підзаконних актів.

Шифр НБУВ: РА450152

1.X.753. Правове регулювання адміністративно-правового статусу державного службовця в системі правоохоронних органів: порівняльний аналіз: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / О. О. Єрмак; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 32 с. — укр.

Зазначено, що правова основа АПС державного службовця в системі ПОО має багаторівневу структуру, яка умовно складається з чотирьох рівнів, а саме: Конституція України; Закони України; інші нормативно-правові акти; посадові інструкції, положення, рекомендації уповноважених органів. Запропоновано під терміном «державний службовець правоохоронного органу» розуміти громадянина України, який займає посаду державної служби в ПОО, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та дійсною встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого ПОО, а також дотримується принципів державної служби, у тому числі тих, на підставі яких здійснюється діяльність ПОО, в якому він проходить службу. Зазначено, що державним службовцям ПОО притаманні: загальні ознаки (незалежно від державного органу, в якому проходить службу особа); специфічні ознаки (пов'язані з функціональним призначенням державного органу), які необхідно враховувати під час здійснення класифікації державних службовців ПОО, оскільки вони одночасно є критеріями градації. Визначено, що обов'язки як елемент АПС державного службовця ПОО — це встановлена адміністративно-правовими актами міра належної та необхідної поведінки державного службовця під час проходження ним служби в ПОО. Зазначено, що обов'язками додержання службової дисципліни наділені всі державні службовці ПОО, а обов'язками із забезпечення службової дисципліни — керівники ПОО. Запропоновано під терміном «юридична відповідальність державного службовця правоохоронного органу» розуміти застосування уповноваженими суб'єктами в установленому законом порядку до державного службовця ПОО стягнень і примусових заходів за вчинення дисциплінарного проступку, адміністративного або кримінального правопорушення, завдання рішеннями, діями або бездіяльністю матеріальних збитків або шкоди. Встановлено, що проходження державної служби в ПОО ґрунтується на: загально-правових принципах, визначених у Законі України «Про державну службу»; спеціально-правових принципах, визначених у спеціальному законі відповідного ПОО. Висвітлено питання, пов'язані з встановленням особливостей правового регулювання АПС державного службовця в системі ПОО шляхом визначення специфіки нормативного закріплення АПС держав-

ного службовця у Федеративній Республіці Німеччина, Французькій Республіці, Республіці Польща, Сполучених Штатах Америки.

Шифр НБУВ: РА449944

1.X.754. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / С. С. Герасимчук, В. А. Зуєв, О. А. Зуєва, А. О. Мінченко, В. В. Ліпницький, А. А. Пилипенко, Л. Я. Свістун, Є. Ю. Стрижак, В. В. Філатов; ред.: А. О. Мінченко; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2021. — 163 с. — (Митна політика). — укр.

Розглянуто загальні засади правового регулювання зовнішньоекономічних відносин. Увагу приділено системі законодавства з питань регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Розглянуто також міжнародні нормативні акти як джерела регулювання зовнішньоекономічних відносин. Проаналізовано співвідношення міжнародних нормативних актів і національного законодавства України. Визначено місце, значення торгових та інших економічних звичаїв у регулюванні відносин на зовнішньому ринку. Наведено основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Висвітлено загальні засади тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Розкрито поняття, суть і форми тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Шифр НБУВ: ВА852060

1.X.755. Правове регулювання інформаційних відносин у книговидавничій сфері в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Т. М. Агеєнко; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 15 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання — виявлення закономірностей та особливостей правового регулювання інформаційних відносин у книговидавничій сфері. Встановлено закономірності розвитку нормативних основ регламентації інформаційних відносин у сфері видання, продажу, споживання та зберігання книжкової продукції. Визначено й охарактеризовано суб'єкти інформаційних правовідносин у книговидавничій сфері. З'ясовано специфічні риси реалізації права на інформацію. Виокремлено особливості правового забезпечення обмеження доступу до цифрової інформації. Сформульовано напрями реалізації державної політики у сфері книжкової комунікації на сучасному етапі. Обґрунтовано необхідність законодавчого регулювання створення та діяльності електронних видавництв і бібліотек, зокрема наголошено на доцільності формування законодавчого забезпечення поряд з ефективним використанням інформаційної складової культурних цінностей у зв'язку з розвитком діяльності електронних книговидавництв і бібліотек. Проведено аналіз ефективності правових засобів щодо запобігання правопорушенням у сфері книговидавництва.

Шифр НБУВ: РА449950

1.X.756. Правовий механізм забезпечення реалізації та захисту права на мирні зібрання в Україні: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. Ю. Тиліпська; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2020. — 17 с. — укр.

Досліджено адміністративно-правовий аспект права на мирні зібрання, його місце в системі прав людини і громадянина, сутнісні характеристики, дефініції. Проведено періодизацію становлення права на мирні зібрання в Україні. Проаналізовано особливості зарубіжного досвіду у сфері забезпечення реалізації та захисту права на мирні зібрання на прикладі ФРН, США та РФ. Визначено поняття та структурні елементи адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації та захисту права на мирні зібрання. Аргументовано необхідність прийняття спеціального закону щодо мирних зібрань. Сформульовано пропозиції щодо змісту такого закону.

Шифр НБУВ: РА447426

1.X.757. Правові засади діяльності правоохоронних органів: зб. наук. ст., тез доп. та повідомл. за матеріалами VII Міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 груд. 2020 р. / упоряд.: Ю. В. Мех; ред.: Ю. П. Битяк, А. П. Гетьман, Є. О. Алісов, В. М. Гаращук, В. Я. Настюк, В. А. Ліпкан, Л. Т. Рябовол, Є. Ю. Соболев, О. Г. Шило, С. В. Давиденко, Л. М. Гуртієва, І. Г. Ігнатченко, М. С. Ковтун, В. В. Мартиновський, Х. В. Солнцева, О. М. Соловйова, О. Б. Червякова, П. В. Овсянніков, О. В. Єні, С. В. Кузьменков, А. Є. Плетньова, О. В. Шовкопляс, І. О. Шевченко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Європейська поліцейська асоціація України, Глобальна організація союзницького лідерства. — Харків: Мадрид, 2020. — 315 с. — (Сектор безпеки України). — укр.

Здійснено порівняльну характеристику правового регулювання діяльності поліції України та Польщі. Висвітлено деякі проблеми підсудності справ щодо прийняття громадян на публічну службу, проходження, звільнення з публічної служби. Розглянуто питання реформування сфери електронного урядування в Україні, питання відновлення втраченого судового провадження в адміністративному процесі. Звернено увагу на місцеве самоврядування як основну складову демократичного суспільства безпосередньо в Україні, питання адміністративного судочинства в

умовах діджиталізації. Вказано на відповідальність державного службовця за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Шифр НБУВ: ВС68202

1.X.758. Проблеми розвитку адміністративного і фінансово-права в умовах сучасних реформаційних процесів: матеріали Всеукр. круглого столу, м. Київ, 1 листоп. 2019 р. / ред.: О. Ф. Андрійко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019. — 303, [8] с. — укр.

Обговорено актуальні напрями змін адміністративного законодавства в умовах реформаційних процесів, питанні пріоритету реформування антикорупційного законодавства України, напрями реформування місцевих органів виконавчої влади в Україні. Висвітлено правові проблеми сучасного розвитку інформаційних технологій в митній сфері, проблеми правового регулювання надання адміністративних послуг в Україні. Розглянуто особливості реалізації процесу бюджетної децентралізації в Україні, питання бюджетного фінансування бібліотек в умовах децентралізації, вдосконалення правового забезпечення надання банківських послуг.

Шифр НБУВ: ВА850329

1.X.759. Публічне адміністрування лісової сфери: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / А. М. Соцький; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 29 с. — укр.

Доведено, що лісова галузь права — лісове право — це система правових норм, якими урегулюється володіння, користування та розпорядження лісами. Установлено, що державна політика публічного адміністрування лісової сфери — це комплекс науково обґрунтованих заходів публічно-правового змісту, які спрямовані на формування державної стратегії користування, відновлення та розвитку публічного адміністрування лісової сфери та лісових ресурсів. Розроблено проект Стратегії державної політики розвитку та відновлення лісової сфери до 2030 р. Зазначено, що суб'єкти публічного адміністрування лісової сфери — це система державних органів, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, які виконують визначені в нормативно-правових актах завдання та функції в межах їх повноважень та компетенції з метою забезпечення охорони, відтворення та сталого використання лісових ресурсів в публічних інтересах. Аргументовано доцільність утворення Міністерства лісового комплексу України як центрального органу виконавчої влади. Визначено, що засоби публічного адміністрування лісової сфери — це система визначених адміністративно-правовими нормами юридичних інструментів, за допомогою яких уповноважені органи публічної адміністрації впливають на суспільні відносини у лісовій сфері з метою забезпечення охорони та захисту лісового фонду; раціонального використання лісових ресурсів та їх відтворення; розвитку лісової промисловості; оптимізації системи та процедури надання адміністративних послуг у сфері лісового господарства; розвитку лісового туризму; збільшення чисельності об'єктів лісового фонду, а в разі порушення лісового законодавства — притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності. Значено, що державний лісовий кадастр — це систематизований та цифровізований звід даних про природні, економічні, лікарсько-корисні властивості лісів, кількісно-якісні показники лісового фонду України, а також відомості про розподіл лісового фонду між власниками лісів і постійними лісокористувачами. Встановлено, що адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства — це урегульована нормами адміністративного законодавства процесуально регламентована примусова діяльність компетентних суб'єктів, що передбачає застосування до правопорушника адміністративних стягнень у межах, передбачених адміністративно-правовими нормами.

Шифр НБУВ: РА450734

1.X.760. Публічне адміністрування у сфері туристичної діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / С. М. Дубов; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2020. — 15 с. — укр.

Здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми щодо визначення сутності та особливостей системи публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності, що дозволило сформулювати відповідну наукову концепцію, а також обґрунтувати низку нових положень і рекомендацій. Сформульовано дефініцію публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності. З'ясовано об'єкт публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності. Встановлено коло суб'єктів публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності. Доведено, що вся сукупність форм публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності поділяється на дві основні групи — правові та організаційні.

Шифр НБУВ: РА447360

1.X.761. Стандартизація у сфері оборони: адміністративно-правові основи: монографія / Д. В. Смерницький, В. М. Подойнич; Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Київ: Вид-во Людмила, 2020. — 186 с. — Бібліогр.: с. 169-186. — укр.

Роботу присвячено дослідженню теоретичних і практичних питань адміністративно-правових основ стандартизації у сфері

оборони на сучасному етапі державотворення. Узагальнено наявні наукові підходи й практику застосування національного та міжнародного законодавства з метою визначення суті, змісту, особливостей та перспектив адміністративно-правових основ стандартизації у сфері оборони України. Досліджено теоретичні основи сучасних адміністративно-правових основ стандартизації у сфері оборони України, а також країн — членів Альянсу та ЄС.

Шифр НБУВ: ВА851169

1.X.762. Теоретичні проблеми правової організації транспортної системи України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04 / О. В. Клепикова; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 34 с. — укр.

Розглянуто поняття транспортної системи, визначено кваліфікуючі ознаки й обґрунтовано твердження, що ця система є галузеву господарською. Визначено категорії суб'єктів транспортної системи: суб'єкти організаційно-господарських повноважень і суб'єкти транспортної діяльності. Доведено, що характер зв'язку між ними може бути предметно-функціональним або організаційно-управлінським. Наголошено, що галузевий характер таких зв'язків забезпечує транспортна діяльність. Установлено, що правова організація транспортної системи України характеризується державним регулюванням на трьох рівнях: загальнодержавному, галузевому та спеціальному галузевому. Запропоновано поділ засобів державного регулювання відносин з організації транспортної системи на загальносистемні та спеціально-інституційні. Наведено поняття й ознаки дозвільних транспортних процедур. Констатовано, що вони можуть мати характер прямих або похідних. Запропоновано визначення та поділ сертифікаційних транспортних процедур на об'єктні та суб'єктні.

Шифр НБУВ: РА444448

1.X.763. Фармацевтичний сектор України: сучасний стан правового регулювання / О. Г. Алексеев // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1. — С. 115-121. — Бібліогр.: 28 назв. — укр.

Цель работы — анализ законодательного обеспечения фармацевтического сектора (ФС) Украины, исследование проблемных вопросов правовой охраны отраслевых правоотношений для формулирования предложений по совершенствованию нормативно-правовой защиты прав субъектов ФС Украины. В ходе работы использовали методы анализа и синтеза, систематизации и обобщения. Национальная отраслевая нормативно-правовая база фармации направлена в основном на обеспечение прав граждан и упорядочение общественных отношений, возникающих при обращении лекарственных средств (ЛС), но в то же время требует постоянного совершенствования, что вызвано динамикой развития общественных отношений в области обращения ЛС. Несмотря на определенный динамизм развития фармацевтического законодательства, следует отметить несколько проблемных вопросов, связанных с правовым регулированием отрасли. На многих профессиональных мероприятиях, форумах, конференциях, тематикой которых является государственное регулирование фармацевтической сферы, представители фармацевтической науки и практики обоснованно доказывают необходимость еформирования современного фармацевтического законодательства, в частности таких законов, как «О фармацевтической деятельности», «О фармацевтическое самоуправление», новых редакций или внесения изменений в действующую редакцию закона Украины «О лекарственных средствах» и другие. На государственном уровне также признается несовершенство состояния современного правового регулирования ФС. Государственная стратегия реализации государственной политики обеспечения населения ЛС на период до 2025 г. прямо отмечает, что действующая система государственного регулирования в сфере обращения ЛС не в полной мере отвечает современным требованиям, ведь выполнение законодательства Украины осуществляется не по всем направлениям, а мониторинг не имеет системного характера. Выводы: правовое регулирование ФС Украины представляет собой осуществляемое государством с помощью права и совокупности правовых средств упорядочение общественных отношений, которые возникают во время обращения лекарственных средств и совместных с ними групп отношений, для их юридического закрепления, охраны и развития.

Шифр НБУВ: Ж69485

Див. також: 1.У.310, 1.Х.800, 1.Ч.1024

Державний апарат управління

1.X.764. Державне управління розвитком дистанційної освіти України: методологія, теорія та практика: [монографія] / І. М. Хмиров; Державна служба України з надзвичайних ситуацій, нац. ун-т цивільного захисту України. — Харків, 2020. — 283 с.: табл. — Бібліогр.: с. 244-283. — укр.

Систематизовано теоретичні засади та визначено розв'язання актуальної наукової проблеми теоретико-методологічного обґрунтування й розробки практичних рекомендацій щодо оптимізації державного управління розвитком дистанційної освіти в Україні. Використано низку наукових методів, зокрема: гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дослідження, який дав

зможу сформулювати його гіпотезу. Наведено конкретні концептуальні та науково-методичні висновки, пропозиції та рекомендації щодо інституційного забезпечення державного управління розвитком дистанційної освіти України. Звернено увагу на зарубіжний досвід державного управління розвитком дистанційної вищої освіти. Зазначено основні індикатори ефективності вищої освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Шифр НБУВ: BA851384

1.X.765. Державне управління системою лобізму в Україні в інтересах громадянина, суспільства, безпеки держави: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01, 25.00.05 / Т. С. Яровой; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування положень і розроблено науково-практичні рекомендації щодо формування інституціональних засад функціонування інституту лобізму в системі державного управління України, як сучасного інноваційного механізму реалізації інтересів громадян і суспільства, забезпечення державної безпеки у ході підготовки та ухвалення державно-управлінських рішень. Сформульовано комплекс науково-практичних висновків і пропозицій щодо інституціоналізації та подальшого вдосконалення регулювання лобістської діяльності в Україні. Встановлено суть, окреслено характеристики та запропоновано авторські визначення таких понять, як «лобізм», «лобіювання», «лобістська діяльність», «суб'єкт лобіювання», «об'єкт лобіювання», «дискретність у сфері державного управління». Обґрунтовано доречність диференційованого підходу до дефініції «лобізм», «лобіювання» та «лобістська діяльність», сприйняття їх як таких, що мають різний зміст, хоча є, безперечно, взаємопов'язаними. Розроблено проект концепції формування та розвитку системи лобізму в Україні, спрямованої на створення вітчизняного інституту цивілізованого лобіювання, орієнтованого не лише на задоволення потреб окремих замовників лобістських послуг, але й на реалізацію інтересів держави в контексті державної безпеки, захисту прав та законних інтересів громадян України. Запропоновано створення потужного регулятора лобістської діяльності — Національної Ради з питань регулювання лобіювання (НРУРЛ) — конституційного, постійно діючого колегіального центрального органу виконавчої влади, що здійснює свою діяльність з метою забезпечення національної безпеки України у процесі реєстрації та нагляду за лобістською діяльністю, зокрема шляхом прогнозування й оцінювання джерел, цілей лобіювання, а також характеру викликів, ризиків і загроз, що може нести лобістська діяльність. Доведено доречність застосування Open source intelligence (OSINT) як інструменту контрольної та наглядової діяльності НРУРЛ та запропоновано авторське визначення OSINT. Увагу приділено удосконаленню: понятійного апарату та системи класифікації проявів лобізму, різновидів лобіювання, методів лобістської діяльності; наявних наукових підходів щодо забезпечення державної та національної безпеки в контексті лобізму. Здійснено системний аналіз наявних технологій тіншового лобіювання законодавчої, виконавчої та судової гілок влади в Україні.

Шифр НБУВ: RA447265

1.X.766. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Державне і муніципальне управління: теорія, методологія, практика», 6 — 7 березня 2020 р. / Класичний приватний університет, «Болшак», академія, Асоціація адвокатів України. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 91 с.: табл. — укр.

Визначено теорію та історію державного управління: аспекти реформування державного управління системою соціальної роботи в умовах сьогодення; особливості діяльності правоохоронних органів в сучасних умовах. Розглянуто механізми державного управління: фінансове забезпечення та ризики реформування системи охорони здоров'я в Україні; нормативно-правові механізми державного управління діяльністю суб'єктів забезпечення біологічної безпеки; проблеми фінансування закладів освіти в об'єднаних територіальних громадах; формування механізмів розвитку курортно-рекреаційної сфери регіонів України. Визначено напрями державної служби: розбудова кадрового потенціалу апарату Верховної Ради України як виклик сьогодення. Розглянуто питання державного управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку: особливості координації діяльності суб'єктів інтегрованого управління кордонами на прикордонному рівні.

Шифр НБУВ: BA851068

1.X.767. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Державне управління в Україні: виклики та перспективи», 8 — 9 травня 2020 р.: [збірник] / Класичний приватний університет, «Болшак», академія, Асоціація адвокатів України. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 122 с. — укр.

Представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародну науково-практичну конференцію «Державне управління в Україні: виклики та перспективи», яка відбулася на базі Класичного приватного університету 8 — 9 травня 2020 р. Визначено теорію та історію державного управління. Досліджено механізми державного управління. Охарактеризовано державну службу, місцеве самоврядування. Розкрито держав-

не управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

Шифр НБУВ: BA851180

1.X.768. Механізми формування цифрової партисипації у публічному управлінні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / О. В. Левченко; Національна академія державного управління при Президентіві України. — Київ, 2020. — 20 с.: рис. — укр.

Запропоновано модель екосистеми цифрової партисипації, суть якої полягає в налагодженні спільної взаємодії «влада — громадяни» засобами діджитальних технологій з метою забезпечення життєдіяльності країни, регіону, міста, району та селища, а її практична реалізація здійснюватиметься шляхом застосування трьох базових механізмів: нормативно-правового (легітимізація процесу цифрової участі від початкового етапу інформування до етапу прийняття управлінських рішень та партнерства в процесі його практичного впровадження), організаційно-супровідного (промоції — залучення до процесів прийняття рішень, анімації — супровід процесів, а також можливості впливати на подальший розвиток продукту партисипації) та ресурсно-технологічного (забезпечення наявності належної програмно-технічної бази, що сприятиме створенню й розвитку інструментів цифрової демократії). Розкрито суть, значення та роль партисипації в реалізації публічної влади, в результаті чого з'ясовано, що участь громадян є важливим елементом взаємодії з органами влади. Визначено основні складові понятійно-категорійного апарату партисипативної сфери публічного управління та запропоновано авторське тлумачення термінів «громадська участь», «партисипативна культура», «партисипативне управління», «електронна участь», «цифрова партисипація (участь)», «цифрова демократія». Проаналізовано управлінську, консультативну та партисипативну моделі взаємодії «влада — громада» в публічному управлінні та визначено можливості й наслідки їх застосування. Дістали подальшого розвитку партисипативні процеси в публічному управлінні завдяки їх трансформації на центральному та місцевому рівнях з електронної демократії в цифрову шляхом повсюдного запровадження в Україні діджитальних форм та інструментів залучення громадян до процесів прийняття управлінських рішень, що потребує ухвалення системних правових документів, запровадження сталих інституцій та послідовних управлінських рішень. Запропоновано цифрові форми та інструменти залучення громадян до процесів публічного управління на основі розробленої моделі рівноваги важелів комунікативного впливу суб'єктів цифрової партисипації, яка регулюватиме налагодження взаємодії (діалогу) влади та громадян у процесі вироблення управлінських рішень. Розроблено алгоритм застосування інструментів цифрової партисипації для забезпечення процесу ефективної взаємодії між громадянами та органами місцевої влади.

Шифр НБУВ: RA447070

1.X.769. Правове регулювання професійної діяльності в сфері державної служби: публічно-управлінський аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / А. В. Заболотний; Ін-т законодавства ВР України. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Вирішено поставлене завдання в науковій галузі державного управління, обґрунтовано теоретичні засади і розроблено рекомендації щодо удосконалення правового регулювання професійної діяльності у сфері державної служби в Україні. Здійснено узагальнення напрацювань вітчизняних і зарубіжних учених, проаналізовано законодавство України з питань вступу, проходження та припинення державної служби з метою визначення стану розробленості зазначеної проблематики. Уточнено сутнісні характеристики та зміст основних понять «професійна діяльність державних службовців», «система регулювання професійної діяльності державних службовців». Визначено перспективні напрями розвитку інституту публічної (цивільної) служби в Україні. Розглянуто та проаналізовано відмінності нормативно-правового регулювання з питань державної служби в різні історичні періоди та виокремлено обставини, які впливають на формування політики у відповідній сфері. Визначено напрями імплементації міжнародного досвіду з питань регулювання державної служби в Україні в напрямі переходу до кар'єрної моделі служби. Розроблено рекомендації щодо теоретичних засад правового регулювання професійної діяльності державних службовців, удосконалення діяльності юридичних служб з метою забезпечення реалізації принципу законності в роботі державних органів та подано пропозиції стосовно змін до нормативно-правових актів з цих питань.

Шифр НБУВ: RA450788

1.X.770. Правові засади організації та здійснення публічної влади: зб. тез III Міжнар. наук.-практ. інтернет конф., присвяч. світлій пам'яті д-ра юрид. наук, проф., акад.-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституц. Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 28 лют. — 2 берез. 2020 р.) / Хмельницька обласна рада, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України. —

Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2020. — 461 с.: рис., табл. — укр.

Проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід конституційно-правових засад організації та здійснення публічної влади. Розглянуто проблеми та перспективи реформування територіальної організації публічної влади в Україні. Охарактеризовано адміністративно-правові засади організації та здійснення публічної влади. Висвітлено фінансово-правові аспекти організації та здійснення публічної влади. Розкрито роль інформаційного права в діяльності органів публічної влади. Увагу приділено питанням змісту та форми результатів оперативно-розшукової діяльності. Розглянуто політико-правові проблеми реалізації публічної влади в сфері надання паліативної допомоги в Україні. Досліджено міжнародну практику боротьби з нелегальною міграцією. Розкрито особливості впливу засобів масової інформації на громадськість і публічну владу в Німеччині. Проаналізовано законодавче визначення самоплагіату як інституції публічної влади в науково-освітній сфері.

Шифр НБУВ: ВА850547

1.X.771. Правові форми публічного адміністрування в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / В. Р. Біла; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2020. — 40 с. — укр.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню правових форм публічного адміністрування в Україні. Розкрито суть публічного адміністрування як категорії науки адміністративного права. Визначено концептуальні підходи в дослідженні правових форм діяльності владних суб'єктів адміністративного права. Охарактеризовано основні ознаки правової форми як інтегративної категорії науки адміністративного права. Уточнено методологічні підходи дослідження правових форм публічного адміністрування. Розглянуто елементи логіко-юридичної конструкції правової форми публічного адміністрування. Встановлено місце наукового поняття «правова форма публічного адміністрування» у терміносистемі науки адміністративного права. Розкрито систему та обґрунтовано основні підходи до класифікації правових форм публічного адміністрування. Визначено поняття правового акта публічного адміністрування, виявлено і охарактеризовано його різновиди, зокрема нормативно-правовий акт, індивідуальний акт і адміністративний договір, обґрунтовано їх атрибутивні та функціональні зв'язки у системі правових форм публічного адміністрування. Встановлено види і місце інституту «процедурна форма» в публічному адмініструванні, його зв'язок з іншими базовими поняттями адміністративно-процедурного права. Узагальнено зарубіжний досвід правової об'єктивної діяльності публічної адміністрації та запропоновано перспективи його використання в Україні. Визначено перспективи вдосконалення та практичні засади підвищення ефективності застосування правових форм публічного адміністрування в Україні.

Шифр НБУВ: РА447021

1.X.772. Публічне адміністрування електронного урядування судової влади в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. А. Терещенко; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Шляхом формування узагальнень, рекомендацій і конкретних наукових тез надано роз'яснення наукового завдання стосовно визначення теоретико-правових засад та особливостей способів публічного адміністрування урядування судової влади (СВ) в Україні. Сформовано поняття публічного адміністрування урядування СВ як адміністративної діяльності суддів на адміністративних посадах, апарату суду, органів суддівського урядування та самоврядування, органів виконавчої влади та суб'єктів громадянського суспільства щодо забезпечення функціонування електронного судочинства, надання учасникам процесу адміністративних послуг, забезпечення суддів усім необхідним для здійснення судочинства, допоміжних функцій при здійсненні судової кар'єри суддями, здійснення інших функцій щодо забезпечення СВ. Окреслено межі публічного адміністрування електронного урядування (ЕУ) СВ. Визначено, що суттю публічного адміністрування ЕУ СВ є комплекс засобів адміністративної діяльності загальних і спеціальних суб'єктів публічної адміністрації, які безпосередньо не контактують із приватними особами, а здійснюють це за допомогою електронних ресурсів. Це проходить без зміни внутрішньої природи електронного юридичного процесу, який так само, як при очному, дає повну можливість сторонам аргументовано підтверджувати свої вимоги доказами, доводити суду свою точку зору та ін. Розкрито зміст публічного адміністрування ЕУ СВ в Україні. Виявлено й узагальнено принципи публічного адміністрування ЕУ СВ в Україні. Доведено особливості наукового розуміння принципів верховенства права при застосуванні ЕУ в СВ. Розкрито адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють ЕУ СВ в Україні. З'ясовано нормативне забезпечення публічного адміністрування ЕУ СВ в Україні. Розкрито інструменти публічного адміністрування ЕУ СВ в Україні. Здійснено компаративістичну характеристику європейського досвіду публічного адміністрування ЕУ СВ в Україні.

Шифр НБУВ: РА450655

1.X.773. Публічне управління як системне суспільне явище: підручник / А. М. Михненко, Н. М. Грушинська,

Я. Ф. Жовнірчик, С. О. Біла, Л. М. Мельничук, І. І. Дейнега, І. А. Ісаєнко, І. В. Петленко, В. І. Козак, С. А. Задорожній, М. Л. Ніжніков, С. Л. Алімова, О. А. Євтушенко, В. О. Ковач, І. В. Чібісова; ред.: А. М. Михненко, Н. М. Грушинська; Нац. авіац. ун-т. — Київ: НАУ, 2019. — 513 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто інституційну структуру публічного управління. Розкрито зміст поняття публічного управління. Увагу приділено філософським засадам публічного управління. Розкрито суть і функції ідеології, її роль у публічному управлінні. Висвітлено основні етапи формування та еволюцію громадянського суспільства. Визначено вплив мережових структур громадянського суспільства на державну політику. Розкрито роль суспільної думки та громадської ініціативи в процесі прийняття владних рішень. Наведено напрями удосконалення функціонування державної служби. Увагу приділено становленню та розвитку нормативно-правової бази запобігання та протидії корупції в Україні. Проаналізовано історичний розвиток взаємодії суспільства та влади. Визначено вплив комунікації на публічне управління.

Шифр НБУВ: ВА851454

1.X.774. Стимули у службовому праві України: питання теорії та практики: монографія / М. В. Титаренко; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 167 с. — (Серія «Нові грані адміністративного права України»). — Бібліогр.: с. 152-167. — укр.

Досліджено й узагальнено положення правової доктрини щодо розуміння службового права, місця та його ролі у системі права. Запропоновано авторське розуміння службового права як сфери об'єктивізації стимулів. Проведено системний аналіз стимулів у службовому праві України, виокремлено проблеми у їх правовому регулюванні та правозастосовчій практиці. Визначено перспективи їх удосконалення з наданням пропозицій з вирішення виявлених проблем.

Шифр НБУВ: ВА851964

1.X.775. Теоретико-методологічні засади державної мовної політики України в умовах суспільних трансформацій: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01 / Т. В. Ковальова; Національна академія державного управління при Президентові України. — Харків, 2020. — 36 с.: рис. — укр.

Зазначено, що у дисертації вперше у вітчизняній науці державного управління вирішено важливу наукову проблему формування цілісної методології державної мовної політики (ДМП) України, поглиблено існуючі й обґрунтовано нові теоретичні та методологічні положення та концептуальні підходи до аналізу й оцінки явищ, що виникають у процесі формування та розвитку мовних відносин, реалізації мовних прав і виконання мовних обов'язків. Доведено доцільність застосування неoinституціоналізму як методології формування ДМП в умовах суспільних трансформацій, що надає змогу враховувати зв'язок між типом/моделлю мовної політики й інституційним середовищем, у якому вона формується. Обґрунтовано роль неoinституціоналізму як стратегії формування державної мовної політики України. У межах цього підходу запропоновано введення в науковий обіг поняття «інституціалізація ДМП» — процес формалізації комплексу принципів, правил і практик регулювання мовних відносин у публічних сферах суспільного життя; «інститут ДМП» — формалізована в нормах і правилах організація мовних відносин у публічних сферах суспільного життя. Розроблено інституційну матрицю ДМП України, яка являє собою систему базових інститутів ДМП і є відображенням інституціалізації сучасної ДМП України. Інституційна матриця представлена такими інститутами ДМП: інститут утвердження та розвитку української мови; інститут застосування української мови в публічних сферах; інститут застосування мов корінних народів і національних меншин; інститут стандартизації державної мови; інститут мовних квот; інститут захисту державної мови та контролю за виконанням мовного законодавства; інститут юридичної відповідальності за порушення вимог законодавства, яке регулює мовні відносини; інститут поширення української мови у світі та в українській діаспорі. Уведено в науковий обіг авторську дефініцію державного мовного менеджменту — це соціальна технологія управління мовними відносинами, яка полягає в організації, координації та контролі діяльності суб'єктів мовних відносин з метою ефективної реалізації ДМП.

Шифр НБУВ: РА447277

Див. також: 1.X.673, 1.X.722, 1.X.779

Органи державного управління

1.X.776. Адміністративно-правове забезпечення децентралізації органів виконавчої влади в Україні: монографія / Я. В. Журавель. — Харків: Панов А. М., 2020. — 422 с. — Бібліогр.: с. 380-422. — укр.

Досліджено адміністративно-правове забезпечення децентралізації органів виконавчої влади в Україні. Висвітлено сучасні концептуальні підходи до оптимізації діяльності органів виконавчої влади в Україні. Визначено гносеологічні та історичні передумови формування парадигми виконавчої влади. Окреслено

проблематику механізму забезпечення органами виконавчої влади прав і законних інтересів людини та громадянина. Здійснено класифікацію правових форм публічного адміністрування та їх субстратних елементів, зокрема адміністративних процедур. Проаналізовано особливості зовнішніх управлінських, внутрішньоорганізаційних управлінських та деліктних відносин в системі органів виконавчої влади. Визначено шляхи оптимізації діяльності публічної адміністрації з урахуванням імплементації у вітчизняне законодавство позитивного зарубіжного досвіду. Запропоновано перелік перспективних тенденцій розвитку правових форм публічного адміністрування в Україні.

Шифр НБУВ: ВА850172

1.X.777. Адміністративно-правове забезпечення надання електронних публічних послуг об'єднаними територіальними громадами в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. П. Сидоренко; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 18 с. — укр.

Викладено узагальнення й одержані науково обгрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання щодо розробки пропозицій і теоретичних положень, спрямованих на вдосконалення адміністративно-правового забезпечення надання електронних публічних послуг (ПП) об'єднаними територіальними громадами (ОТГ) в Україні. Визначено правову природу й ознаки електронних ПП. Обгрунтовано доцільність розгляду електронних ПП як правової категорії. Окреслено наявні зразки класифікації ПП, її критерії. Теоретично обгрунтовано, що на сьогодні відсутня єдина доктринальна та нормативна модель класифікації ПП, наявні окремі її варіанти з використанням одного-трьох критеріїв, що не надає ґрунтовної характеристики ресурсу електронних ПП. Проаналізовано суть і особливості адміністративно-правового забезпечення надання електронних ПП ОТГ в Україні. Досліджено нормативно-правове регулювання діяльності ОТГ в Україні. Розкрито генезу нормативного закріплення засад надання електронних ПП у вітчизняному законодавстві, умовно виділено три етапи з окресленням специфіки кожного етапу та загальних тенденцій нормотворчості щодо цього питання в цілому. Визначено основні форми та методи діяльності ОТГ, їх виконавчих органів і посадових осіб. Розглянуто принципи надання ПП. Окреслено процедуру надання електронних ПП як вид адміністративної процедури із притаманними їй ознаками, запропоновано розглядати її як регламентовану адміністративно-процедурними нормами діяльність виконавчих органів ОТГ. Розглянуто напрями вдосконалення адміністративно-правового забезпечення надання електронних ПП ОТГ, а також міжнародно-правові стандарти надання ПП. Визначено основні напрями вдосконалення вітчизняного законодавства з надання ПП. Обгрунтовано доцільність імплементації правових стандартів у частині уніфікації процедури надання ПП.

Шифр НБУВ: РА450034

1.X.778. Адміністративно-правове регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В. І. Пилипів; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 17 с. — укр.

Вирішено наукове завдання, яке полягає в оцінці сучасного стану адміністративно-правового регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування та формулюванні пропозицій щодо подальшого вдосконалення окремих нормативно-правових актів із цього питання. Проаналізовано сучасний стан адміністративно-правового регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування в цілому, у тому числі розкрито особливості адміністративно-правового регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування положеннями Конституції України 1996 р. Увагу зосереджено на юридичних позиціях, викладених у рішеннях Конституційного Суду України, що стосуються служби в органах місцевого самоврядування. Розглянуто закони, положення яких спрямовані переважно на адміністративно-правове регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування, а також підзаконні акти загальнодержавного рівня з аналізованого питання. Сформульовано пропозиції про подальше удосконалення в контексті адміністративно-правового регулювання службових правовідносин в органах місцевого самоврядування окремих положень Конституції України 1996 р., законів України «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про запобігання корупції», «Про Кабінет Міністрів України», а також окремих положень нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та Національного агентства України з питань державної служби.

Шифр НБУВ: РА449942

1.X.779. Гарантії для працівників на час виконання державних або громадських обов'язків: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / О. І. Янушкевич; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Доведено, що трудо-правові гарантії в одних випадках попереджають порушення зобов'язаними суб'єктами трудових прав, у других — устанавлюють межі дій цих осіб, у третіх — забезпечують можливість своєчасного оскарження ними дій, що порушують зазначені їх права, у четвертих — забезпечують компенсацію матеріальної шкоди, викликані порушенням їх прав за

рахунок винних осіб. Будь-яке зниження рівня гарантій, установленого щодо цього законодавством про працю, не може допускатися ані загальними, ані спеціальними нормами права. Вперше доведено, що витрати на соціальний захист військово-службовців, у тому числі й у царині трудових і пов'язаних із ними відносин, повинні здійснюватися виключно з Державного бюджету України. Встановлено, що за працівником-сумісником, призваним на військово-службу, слід зберігати середній зарібок. Запропоновано передбачити юридичну модель, за якої працівники, призвані на строкову військово-службу, військово-службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, користуватимуться гарантіями зі збереження місця роботи й посади, але грошове утримання одержуватимуть виключно з Державного бюджету. Аргументовано, що КЗпП України варто доповнити статтею «Увільнення від виконання трудових обов'язків», яка впромує порядок увільнення працівників від роботи, надано пропозиції щодо її змістовного наповнення. Вдосконалено наукову позицію, що держава має гарантувати певні соціально-економічні умови, щоб особи, які виконують державні або громадські обов'язки, могли успішно здійснювати покладені на них функції. Розвинуто науковий підхід до загально-соціальних гарантій прав і свобод працівників, які виконують державні або громадські обов'язки, що виражають досягнутий ступінь розвитку в політичній, соціальній чи економічній сфері життя суспільства, а також становище працівників, які виконують державні або громадські обов'язки, в суспільному та державному житті.

Шифр НБУВ: РА450100

1.X.780. Інтеграція екологічної складової в просторові плани громад: (метод. настанови) / Г. В. Айлікова, О. Г. Голубцов, Т. В. Криштоп, С. А. Лісовський, Є. О. Маруняк, Ю. М. Палеха, Л. Г. Руденко, Ю. М. Фаріон, В. М. Чехній, Л. О. Чижевська, А. Май, Ш. Хайланд, К. Якобі; ред.: Л. Г. Руденко; НАН України, Інститут географії. — Київ: Ін-т географії НАН України, 2020. — 165 с.: табл., рис. — укр.

Висвітлено досвід ландшафтного планування в Україні та інтеграції екологічної складової у територіальні (просторові) плани регіонального та місцевого рівня. Представлено методичні основи проведення таких робіт та процедури стратегічної екологічної оцінки, а також результати впровадження методики на прикладі модельного регіону — Степанецької громади Черкаської обл.

Шифр НБУВ: ВА851024

1.X.781. Містобудівні основи розвитку локальних систем розселення об'єднаних територіальних громад: автореф. дис. ... д-ра архітектури: 18.00.04 / В. О. Яценко; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Розглянуто та запропоновано нові містобудівні основи та методологія формування локальних систем розселення в умовах об'єднаних територіальних громад (ОТГ) України. Нова система децентралізації та реформування місцевого самоврядування створила нові форми системних об'єктів містобудівної діяльності. Запропоновано практичні рекомендації щодо їх просторового планування, враховуючи законодавчі та соціально-економічні передумови створення ОТГ як систем розселення локального рівня. Даний підхід надає змогу удосконалити методологічну основу формування систем розселення на місцевому рівні, а саме формування методологічної бази оцінки факторів впливу на встановлення спільних меж та стратегії економічного розвитку, розподілу функцій, вирішення земельних відносин як окремих систем, так і як складових систем більш високого рівня. Аналіз вітчизняного досвіду формування систем та залучення сучасних практичних результатів формування нових системних відносин та методик розселення (Німеччини, Польщі, Нідерландів, Хорватії та ін.) став підґрунтям для розробки концептуальних засад просторового формування нових типів локальних систем розселення в межах ОТГ. Визначено основні потенційні ресурсні можливості, які стануть фундаментальними в економічному, соціальному та культурному розвитку нових систем. Обгрунтовано рекомендації та запропоновано схеми-моделі схем управління, культури, рекреації та соціального обслуговування як окремих систем, так і в окремих умовах, зонах впливу великих міст, курортно-рекреаційних районах, зонах транспортних коридорів, сільськогосподарської діяльності, виробничих територій тощо. Визначено соціально-економічні стимули розвитку рекреаційної діяльності системи як однієї з основних, враховуючи значний природний потенціал України.

Шифр НБУВ: РА449652

1.X.782. Міське самоврядування: понятійно-термінологічний словник / І. Л. Сазонцев, А. Ю. Якимчук, І. Я. Зима, Л. Х. Тихончук, О. Р. Антоноук, Л. І. Безтелесна, С. Є. Антонова, Е. В. Дробко, В. І. Корбуцяк, Л. О. Маланчук, Г. Ф. Мартинюк, П. О. Фесянов, Я. П. Цецик, Л. І. Обуховська, Р. П. Сивий; ред.: І. Л. Сазонцев; нац. ун-т водного господарства та природокористування. — Рівне: НУВГП, 2020. — 171 с. — Бібліогр.: с. 164-171. — укр.

Наведено тлумачення зі сфери державного управління, які сконцентровано на висвітленні термінології місцевого самоврядування та децентралізації, зокрема, він охоплює таку тематику:

публічне управління та адміністрування, державне управління, державна служба, децентралізація, місцеве самоврядування, територіальні громади та процес їх об'єднання, історичні аспекти місцевого самоврядування, фінансова діяльність в умовах децентралізації, менеджмент і діловодство в органах державного управління та місцевого самоврядування, підготовка кадрів для державного управління та місцевого самоврядування.

Шифр НБУВ: ВС68180

1.X.783. Правові та процедурні аспекти надання безконтактних адміністративних послуг у сфері державного архітектурно-будівельного контролю й нагляду: монографія / Е. Г. Шевчук; Запорізький нац. ун-т. — Київ: Гельветика, 2020. — 279 с. — Бібліогр.: с. 251-279. — укр.

Висвітлено базові положення щодо безконтактних адміністративних послуг у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Проведено теоретико-правовий аналіз безконтактних адміністративних послуг у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Увагу приділено процедурним аспектам надання безконтактних адміністративних послуг у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Подано аналіз змісту проблемних аспектів надання безконтактних адміністративних послуг у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Шифр НБУВ: ВА851817

1.X.784. Публічні послуги у сфері міграції та громадянства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / С. М. Іванов; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 15 с. — укр.

Досліджено теоретичні засади публічних послуг (ПП) у сфері міграції та громадянства (МГ), обґрунтовано необхідність введення в національне правове поле категорії «публічні послуги у сфері міграції та громадянства». Увагу приділено оптимізації діяльності органів публічної адміністрації під час надання ПП у сфері МГ із метою забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Розкрито поняття ПП у сфері МГ. Здійснено класифікацію надання ПП у сфері МГ із метою їх узгодження й ефективного застосування на практиці. З'ясовано правове регулювання надання ПП у сфері МГ. Охарактеризовано поняття, ознаки та стадії процедури надання ПП у сфері МГ. Визначено особливості судового порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів публічної адміністрації з надання ПП у сфері МГ. Розкрито адміністративний порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації щодо надання ПП у сфері МГ. Охарактеризовано зарубіжний досвід, визначено конкретні напрями вдосконалення законодавства, що регулює надання ПП у сфері МГ. Сформульовано авторське визначення «публічні послуги у сфері міграції та громадянства» як регламентованих правовими актами результат діяльності органів публічної адміністрації з відповідним розглядом заяви особи у сфері громадянства, еміграції та міграції про прийняття, видачу відповідного адміністративно-правового акту (посвідчення, посвідки, паспорта, довідки, запрошення, реєстрації, дозволу тощо), спрямованого на задоволення публічного інтересу та забезпечення її прав і законних інтересів та / або на виконання особою визначених законом обов'язків.

Шифр НБУВ: РА449945

1.X.785. Публічні послуги у сфері соціального захисту населення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В. В. Батманова; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 14 с. — укр.

Увагу приділено теоретичним проблемам надання публічних послуг (ПП) у сфері соціального захисту населення (СЗН), обґрунтуванню необхідності введення в національне правове поле категорії «публічні послуги у сфері соціального захисту населення», забезпеченню комплексності заходів у процесі імплементації міжнародних норм у вітчизняне законодавство. Визначено систему та суть, розкрито принципи, а також з'ясовано правову основу надання ПП у сфері СЗН. Охарактеризовано особливості надання окремих видів ПП у сфері СЗН. Розкрито гарантії забезпечення законності надання ПП у сфері СЗН в Україні. Сформульовано конкретні пропозиції і рекомендації щодо розв'язання проблем та окреслення перспектив розвитку законодавства з питань надання ПП у сфері СЗН. Обґрунтовано виокремлення ПП у сфері СЗН як соціальної системи, зокрема досліджено: її підсистеми, що уособлюються у двох групах взаєних послуг: соціальні послуги (надання притулку бездомним особам; соціальна інтеграція та реінтеграція бездомних осіб; соціальна адаптація тощо); адміністративні послуги (надання субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива; призначення пільг на придбання палива, у т. ч. рідкого, скрапленого балонного газу для побутових потреб; призначення пільг на оплату житла, комунальних послуг; присвоєння почесного звання України «Мати-героїня» тощо); її зв'язки (вертикальні — між різними видами ПП у сфері СЗН; горизонтальні — в межах одного виду ПП у сфері СЗН) і суб'єкти, які надають ПП у сфері СЗН.

Шифр НБУВ: РА449943

1.X.786. Розвиток механізмів взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / С. М. Голубов; Чорноморський нац. ун-т ім. Петра Могили. — Миколаїв, 2020. — 20 с.: рис. — укр.

Обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади. За результатами дослідження охарактеризовано теоретичні засади взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади. З'ясовано роль і значення громадських організацій у сфері культури в процесі побудови громадянського суспільства; розкрито особливості функціонування механізмів взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади; здійснено оцінювання ефективності взаємодії громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади в Україні. Виявлено чинники, що знижують ефективність процесу інституціоналізації взаємодії органів публічної влади з громадськими організаціями. Запропоновано напрями вдосконалення механізмів громадських організацій у сфері культури з органами публічної влади в Україні. Розроблено практичні рекомендації щодо покращання взаємодії між громадськими організаціями у сфері культури й органами публічної влади з урахуванням досвіду країн ЄС.

Шифр НБУВ: РА447425

1.X.787. Соціологічні імперативи розвитку сільських територіальних громад: [монографія] / М. А. Хвесик, М. В. Ільїна, Ю. Б. Шпильова; НАН України, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку. — Київ: Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України, 2019. — 302 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 279-293. — укр.

Визначено змістовно-функціональні ознаки та структуру соціологічних імперативів як системи формальних і неформальних правил та норм, що регулюють господарську діяльність, впливають на стан навколишнього природного середовища, сприяють вирішенню соціальних проблем. Обґрунтовано їх значення для економічного піднесення сільських територій України в умовах децентралізації. Сформовано національні пріоритети сталого розвитку сільських територіальних громад у межах соціологічних імперативів. Розроблено засади формування спроможних громад у контексті вимог зазначених імперативів і децентралізації влади та запропоновано відповідні рекомендації. Висвітлено наукові засади формування соціологічних імперативів для сталого розвитку територіальних громад. Досліджено національні пріоритети сталого розвитку території у структурі соціологічних імперативів.

Шифр НБУВ: ВА850749

1.X.788. Територіальна громада: засоби забезпечення спроможності: [колект.] монографія / Ю. О. Куц, В. В. Мамонова, С. В. Газарян, В. В. Наконечний, Л. А. Білуха, О. В. Звиздай, В. Ф. Золотарьов, Ю. Ю. Калиновський, М. М. Коваленко, Г. М. Куц, Т. А. Лісман, В. В. Лісничий, Л. М. Ляхович, О. В. Малишева, Н. В. Меуш, В. В. Нестеренко, Ю. Ю. Ольховський, О. В. Ольшанський, М. М. Орлов, Н. А. Плотник, І. О. Поліщук, О. Ю. Сергеева, О. О. Чернобай; ред.: Ю. О. Куц; Національна академія державного управління при Президенті України. — Харків: Магістр, 2020. — 475 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 420-466. — укр.

Розглянуто теоретико-методологічні засади механізмів управління розвитком територіальної громади. Висвітлено засоби забезпечення її спроможності у контексті адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851453

1.X.789. Удосконалення форм і методів діяльності органів місцевого самоврядування у сфері молодіжної політики: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04 / Л. А. Гиренко; Національна академія державного управління при Президенті України. — Дніпро, 2020. — 20 с. — укр.

Обґрунтовано концептуальні положення щодо вдосконалення організаційних, матеріально-технічних, виховних, мотиваційних форм та відповідних методів забезпечення участі молоді в діяльності органів місцевого самоврядування в Україні, зокрема, акцентовано увагу на таких формах і методах діяльності представницьких органів місцевого самоврядування та виконавчих органів місцевого самоврядування, як: функція балансування потреб (місцевий розвиток в умовах обмежених ресурсів) визначає виховну форму та методи переконання шляхом укладання спільних проектів співробітництва територіальних громад у сфері молодіжної політики; інноваційна функція характеризує мотиваційну (конструктивно-заохочувальну) форму та методи підтримки взаємодії, співпраці, ініціатив молоді територіальних громад. Розроблено ряд рекомендацій щодо удосконалення форм та методів діяльності органів місцевого самоврядування. Запропоновано до впровадження авторський проект положення про Регіональну Раду молодіжних об'єднань, яка являє собою консультативно-дорадчий орган з питань молодіжної політики при обласній раді щодо координації взаємодії і забезпечення узгодженості

дій при вирішенні проблем, пов'язаних з життям молодих громадян та їх участю в усіх сферах життя суспільства; Регіональну програму патріотичного виховання населення, Положення про відзначення та матеріальне заохочення молодих мешканців області за досягнення в різних сферах суспільного життя, професійній діяльності, активну участь у розбудові регіону, в тому числі молодіжних громадських об'єднань.

Шифр НБУВ: RA447397

1.X.790. VIII Всеукраїнська заочна науково-практична конференція «Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні», [7 грудня, 2019 року]: зб. тез / відп. ред.: І. Б. Ковтун; Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. — Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова, 2019. — 141 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено муніципально-правові аспекти реалізації економічних прав людини, питання публічного управління надання адміністративних послуг в умовах децентралізації, удосконалення діяльності державних інституцій у сфері реалізації державної політики протидії нелегальній (незаконній) міграції. Розглянуто інструменти антикризового державного управління економічними системами, механізм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, принципи демократії як основу державного управління. Охарактеризовано моделі лідерства в умовах реформування державного управління, сучасні аспекти реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, перспективи та ризики запровадження ринку землі для територіальних громад. Викладено питання формування організаційно-економічної моделі управління системою внутрішнього контролю на підприємстві, особливості державного управління техногенною безпекою. Висвітлено перспективи забезпечення гендерної рівності в Україні, теоретико-правові аспекти правового інституту публічної служби.

Шифр НБУВ: BA850774

Адміністративна юстиція

1.X.791. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. В. Борисова; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 17 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні суті й особливостей адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. Визначено сучасні підходи до розуміння поняття й ознак адміністративної відповідальності. Охарактеризовано нормативні, фактичні та процесуальні підстави адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. Розкрито зміст поняття й особливості адміністративних корупційних правопорушень як галузевого виду адміністративних правопорушень (АП). Зазначені АП є галузевим різновидом АП, тобто результатом скоєння протиправних, винних дій, що не містять ознак корупції, посягають на встановлений порядок управління, та за які КУпАП передбачено адміністративну відповідальність. Визначено юридичний склад АП, пов'язаних із корупцією, з'ясовано та розкрито особливості їх адміністративно-правової кваліфікації. Доведено, що суттєвим чинником у підвищенні ефективності у протидії АП, пов'язаним з корупцією, є правова, повна й обґрунтована кваліфікація правопорушень, тобто правова, юридична оцінка явищ, фактів і подій під час здійснення правозастосовчої діяльності. Визначено процесуальний порядок провадження у справах про АП, пов'язані з корупцією, характерні особливості юрисдикційної діяльності щодо цієї категорії справ та адміністративно-процесуальний статус суб'єктів провадження у справах про корупційні правопорушення. Встановлено, що провадження у справах про АП, пов'язані з корупцією — це особливий вид процесуальної діяльності уповноважених органів і посадових осіб, що врегульована адміністративно-процесуальними нормами та спрямована на притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності й запобігання правопорушенням.

Шифр НБУВ: RA449997

1.X.792. Адміністративне судочинство України: навч. посіб. / Н. П. Бортник, Н. В. Лесько, О. В. Скочиляс-Павлів, М. Р. Малець; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Київ: Людмила, 2021. — 339 с. — Бібліогр.: с. 324-339. — укр.

Зауважено, що адміністративне судочинство є однією з провідних галузей вітчизняної системи права, яка покликана захищати права, свободи та інтереси фізичних і юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Розкрито особливості адміністративного судочинства та законодавства, що регулює діяльність адміністративних судів. Охарактеризовано систему адміністративних судів, організацію їх діяльності, порядок здійснення адміністративного судочинства. Подано інформацію про основні типи (моделі) адміністративної юстиції у зарубіжних країнах і в Україні. Увагу приділено ролі Верховного Суду в системі адміністративного судочинства України.

Шифр НБУВ: BA850092

1.X.793. Адміністративне судочинство як форма реалізації судової влади: організаційно-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Д. Є. Махаринець; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Здійснено комплексне дослідження організаційно-правових аспектів адміністративного судочинства (АС) як форми реалізації судової влади. З'ясовано суть і правову природу АС, визначено зміст і межі юрисдикційної діяльності. Виділено ознаки, що сприяють розмежуванню АС та інших форм судочинства, схарактеризовано предмет і засади відправлення правосуддя адміністративними судами під час розгляду публічно-правових спорів. Досліджено питання організаційного, кадрового й інформаційного забезпечення АС. Наголошено на важливості належної організації функціонування адміністративних судів для забезпечення високого рівня ефективності АС. Із метою встановлення рівня ефективності сформовано критерії визначення стану показників якості й ефективності здійснення АС. Проаналізовано судову статистику для визначення загальних показників, які характеризують рівень організації та здійснення АС. Відображено напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання АС.

Шифр НБУВ: RA450656

1.X.794. Адміністративні процедури у сфері захисту довкілля та природних ресурсів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Г. В. Манько; Університет митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 16 с. — укр.

Увагу приділено теоретичним проблемам адміністративних процедур (АП) у сфері захисту довкілля і природних ресурсів (ЗДіПР), обґрунтовано необхідність введення у національне правове поле категорії «адміністративні процедури у сфері захисту довкілля та природних ресурсів», а також забезпеченню комплексності заходів у процесі імплементації міжнародних норм у вітчизняне законодавство. Розкрито історіографію наукової розробки, визначено поняття й ознаки здійснення АП у сфері ЗДіПР. Класифіковано АП у сфері ЗДіПР. З'ясовано правову основу, розкрито стадії здійснення АП у сфері ЗДіПР. Охарактеризовано особливості системи суб'єктів публічного адміністрування, які уповноважені на здійснення АП у сфері ЗДіПР. Розкрито судовий порядок оскарження рішень, дії чи бездіяльності органів публічної адміністрації щодо здійснення АП у сфері ЗДіПР. Охарактеризовано особливості притягнення до відповідальності посадових осіб органів публічної адміністрації, які здійснюють АП у сфері ЗДіПР. Досліджено зарубіжний досвід і запропоновано напрями вдосконалення здійснення АП у сфері ЗДіПР. Сформульовано дефініцію АП у сфері ЗДіПР як установлення законодавством України порядку діяльності органів публічної адміністрації, результатом якої є прийняття адміністративного акта (довідки, дозволу, реєстрації, свідоцтва, рішення, ліцензії тощо), спрямованої на забезпечення використання об'єкта відповідно до його цільового призначення з метою ведення господарської діяльності, реалізації інтересів суб'єктів звернення у створенні оптимальних умов життєдіяльності.

Шифр НБУВ: RA449947

1.X.795. Адміністративно-правова охорона населення від інфекційних хвороб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Б. В. Богдан; ДВНЗ «Київський національний екон. ун-т імені В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне наукове дослідження адміністративно-правової охорони населення від інфекційних хвороб, окреслено етапи її становлення та характерні ознаки. Систематизовано принципи охорони населення, доповнено їх перелік. Обґрунтовано зміст понять «профілактика інфекційних хвороб», «пандемія», «державна політика щодо охорони населення від інфекційних хвороб». Виокремлено елементи механізму адміністративно-правової охорони населення від інфекційних хвороб, проаналізовано нормативно-правове регулювання, визначено публічну адміністрацію в системі суб'єктів охорони. Розкрито види засобів адміністративно-правової охорони населення від інфекційних хвороб, окреслено контроль і нагляд у системі засобів, з'ясовано їх особливості. Проаналізовано юридичну відповідальність за порушення норм, якими врегульовано охорону населення від інфекційних хвороб. Внесено пропозиції щодо вдосконалення законодавства у сфері охорони населення від інфекційних хвороб.

Шифр НБУВ: RA450678

1.X.796. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування та громадськістю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. Р. Гресько; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Комплексно досліджено адміністративно-правове забезпечення взаємодії адміністративних судів (АС) з органами публічного адміністрування (ОПА) та громадськістю. Сформульовано науково обґрунтовані висновки, пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення якості та підвищення ефективності взаємодії вказаних суб'єктів. Визначено поняття, ознаки й особливості адміністративно-правового забезпечення взаємодії АС із ОПА та громадськістю. Розкрито мету, принципи й елементи адміністративно-правового забезпечення взаємодії зазначених суб'єктів. Охарактеризовано взаємодію як об'єкт адміністративно-правового забезпечення. Проаналізовано види, форми та

способи реалізації означеної взаємодії. Висвітлено адміністративно-правовий статус АС як суб'єктів взаємодії з ОПА та громадськістю. Розглянуто особливості реалізації взаємодії АС з ОПА. Визначено недоліки взаємодії, яка виникає між АС та ОПА, між АС і громадськістю. Розглянуто зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення взаємодії АС із ОПА та громадськістю. Окреслено шляхи вдосконалення відповідного адміністративно-правового забезпечення загалом і взаємодії АС та ОПА і громадськості зокрема. Доведено доцільність внесення низки змін і доповнень до чинної законодавчої бази, що визначає питання взаємодії зазначених суб'єктів.

Шифр НБУВ: RA450657

1.X.797. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії між суб'єктами протидії корупції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. Д. Дмитренко; Національний науковий центр «Інститут судових експертиз імені заслуженого професора М. С. Бокаріуса». — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Визначено суть, зміст і розкрито особливості адміністративно-правового забезпечення взаємодії між суб'єктами протидії корупції (ПК) в Україні, надано пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства у відповідній сфері. Розкрито значення взаємодії між суб'єктами ПК. Розроблено класифікацію принципів, визначено завдання взаємодії між суб'єктами ПК. Розкрито особливості ПК в Україні як об'єкта адміністративно-правового регулювання. Встановлено правові засади взаємодії між суб'єктами ПК. Охарактеризовано адміністративно-правовий статус кожного із суб'єктів системи ПК в Україні. Виокремлено рівні й установлено напрями взаємодії між суб'єктами ПК в Україні. Розкрито перелік адміністративно-правових форм і методів взаємодії між суб'єктами ПК в Україні. Узагальнено зарубіжний досвід взаємодії між суб'єктами ПК, визначено можливості його використання в Україні. Надано пропозиції щодо вдосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію між суб'єктами ПК. Визначено шляхи вдосконалення організаційних засад взаємодії між суб'єктами ПК. Окреслено перспективи вдосконалення координації правоохоронної діяльності суб'єктів ПК в Україні.

Шифр НБУВ: RA449988

1.X.798. Адміністративно-правове забезпечення прав споживачів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. А. Довгань; Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження адміністративно-правового забезпечення прав споживачів (ПС) в Україні. Окреслено джерелознавчу та сформовано методологічну основу дослідження адміністративно-правового забезпечення ПС в Україні. Розкрито поняття та зміст ПС і їх класифікацію. Проаналізовано міжнародні стандарти забезпечення ПС. Розглянуто генезу розвитку та сучасний стан законодавства, що регулює сферу захисту ПС. Охарактеризовано діяльність органів виконавчої влади щодо забезпечення ПС в Україні, визначено їх повноваження та компетенцію. Розкрито роль органів місцевого самоврядування як суб'єктів забезпечення захисту ПС. Проаналізовано адміністративну відповідальність як засіб захисту ПС. Простежено ПС у контексті розвитку е-комерції, подано пропозиції щодо вдосконалення законодавства, що регламентує сферу ПС.

Шифр НБУВ: RA449933

1.X.799. Адміністративно-правові засади здійснення контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні: монографія / Н. В. Нестор. — Харків: Панов О. М., 2019. — 489 с. — Бібліогр.: с. 440-489. — укр.

Увагу приділено комплексному аналізу актуальних теоретико-методологічних, нормативно-правових і практичних аспектів здійснення контролю за діяльністю судів (суддів) в Україні. Уточнено правовий статус судів у системі державних органів, розкрито особливості їх діяльності як об'єкта контролю. Визначено особливості контролю як способу забезпечення законності в діяльності судів (суддів). Охарактеризовано систему принципів контролю діяльності судів (суддів), його правові засади, місце серед них адміністративно-правового регулювання. Встановлено завдання та функції контролю за діяльністю судів (суддів), його предмет та межі, систему суб'єктів, які його здійснюють, адміністративні форми та методи контролю за діяльністю судів (суддів). Узагальнено особливості адміністративних процедур контролю за діяльністю судів (суддів). Запропоновано класифікацію контролю за діяльністю судів (суддів). Охарактеризовано зарубіжний досвід контролю за діяльністю судів (суддів), запропоновано можливості його використання в Україні. Визначено перспективні напрямки вдосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує контроль за діяльністю судів (суддів). Систематизовано критерії оцінювання ефективності контролю за діяльністю судів (суддів). Охарактеризовано організаційні засади контролю за діяльністю судів (суддів).

Шифр НБУВ: BA851717

1.X.800. Європейські та національні адміністративні провадження: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / М. М. Малетич; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 40 с. — укр.

На підставі проведеного порівняльно-правового аналізу обґрунтовано концептуальні положення оновлення вітчизняної системи адміністративних проваджень (АП) з урахуванням європейських доктринальних та аксіологічних засад, запровадженнях у європейському законодавстві в середині XX — на початку XXI ст. у контексті поглиблення європейської інтеграції й удосконалення взаємодії із приватними особами, що становить особливий науковий і практичний інтерес для впровадження подальших кроків адміністративно-правової реформи в Україні. На основі здійсненого історико-правового аналізу виникнення та становлення сучасних стандартів глобального, європейського та національного рівня в європейських країнах щодо різних видів АП установлено, що їх зміст одержав нормативне закріплення в низці актів міжнародного та європейського законодавства, а також у національному законодавстві та правозастосовній практиці, що зумовлює єдність запровадженої моделі європейських АП. З'ясовано суть поняття адміністративного процесу, АП у європейській і національній доктрині адміністративного права. Встановлено, що в новітній період властивості й ознаки АП зазнали складних трансформацій, що зумовлено ускладненням застосування методів взаємодії між різними рівнями європейської адміністрації, а також диверсифікацією видів осіб, залучених до різнорівневих АП на національному та наднаціональному рівнях. Розглянуто особливості формування АП на європейському, національному та локальному рівнях, проблеми вдосконалення адміністративно-правового регулювання, практики реалізації функцій адміністративної процедури та їх оновлення у зв'язку з необхідністю забезпечення мінімальних стандартів захисту прав людини як учасника АП різних видів у єдиний узгоджений спосіб, гарантований як на національному, так і на європейському рівні. Сформульовано пропозиції та рекомендації щодо подальших кроків адміністративно-правової реформи в Україні з урахуванням європейського досвіду систематизації адміністративного законодавства, розвитку правового регулювання АП, удосконалення закріплення прав і свобод людини та громадянина в оновленому правовому регулюванні ключових видів АП.

Шифр НБУВ: RA449946

1.X.801. Забезпечення адміністративного позову як способу захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Н. П. Побережна; Ун-т митної справи та фінансів. — Дніпро, 2021. — 16 с. — укр.

Проведено комплексне наукове дослідження суті й особливостей забезпечення адміністративного позову як способу захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб. Визначено способи захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб в адміністративному судочинстві. Розкрито поняття, завдання й ознаки забезпечення адміністративного позову як способу захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб. З'ясовано підстави та порядок застосування забезпечення адміністративного позову. Охарактеризовано зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта як засобу забезпечення адміністративного позову. Визначено особливості застосування заборони відповідачу й іншим особам вчиняти певні дії. З'ясовано особливості зупинення стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку. Розкрито порядок виконання ухвали суду про забезпечення позову, порядок скасування застосованих заходів і відшкодування збитків. Окреслено напрями розвитку чинного законодавства з питань нормативно-правового врегулювання застосування забезпечення адміністративного позову. Здійснено аналіз та узагальнення зарубіжного досвіду в досліджуваній сфері, визначено можливості його адаптації до правової системи України.

Шифр НБУВ: RA449948

1.X.802. Зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: питання теорії та практики: монографія / І. С. Дроботов. — Одеса: Гельветика, 2020. — 175 с. — Бібліогр.: с. 151-175. — укр.

Розглянуто актуальні проблеми зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Визначено місце інституту зловживання процесуальними правами в системі права України та системі адміністративного процесуального права. Увагу приділено встановленню та обґрунтуванню співвідношення меж реалізації права на судовий захист, доступ до суду та зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. На підставі аналізу норм чинного адміністративного процесуального законодавства визначено, що поряд із гарантією реалізації належного особи процесуального права на судовий захист, вказане право не є абсолютним та може бути обмеженим (зловживання правом на позов в адміністративному судочинстві є неприпустимим). Виокремлено проблеми нормативної бази та правозастосування, запропоновано способи вдосконалення законодавства та вирішення проблемних питань судової практики щодо констатації на національному рівні випадків зловживання процесуальними правами. З огляду на узагальнення правозастосовчої практики, запропоновано шляхи вирішення існуючих проблем стосовно законодавчого інструментарію та механізму його практичного застосування, який попереджатиме, зменшуватиме, прискатиме зловживання процесуальними правами в

адміністративному судочинстві, а за необхідності — дозволяти-ме застосовувати відповідні заходи процесуального примусу.

Шифр НБУВ: ВА851136

1.X.803. Класифікаційний аналіз видів адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки: питання теорії та практики: монографія / М. В. Новицька; Запорізький нац. ун-т. — Київ: Гельветика, 2020. — 279 с. — Бібліогр.: с. 250-279. — укр.

Досліджено теоретичні проблеми щодо особливостей класифікаційного аналізу видів адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки, сформульовано пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства у зазначеній сфері відносин та практики його застосування. Висвітлено базові положення щодо класифікаційного аналізу видів адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки. Проведено загальнотеоретичну характеристику адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки. Досліджено правові та організаційні особливості класифікаційного аналізу видів адміністративних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки. Увагу приділено особливостям кваліфікації адміністративних правопорушень з урахуванням ступеню суспільної небезпеки та відмежуванню їх від однорідних видів кримінальних злочинів за законодавством України.

Шифр НБУВ: ВА851818

1.X.804. Механізм застосування адміністративної відповідальності за невиконання судових рішень: [монографія] / В. П. Мороз; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Біла К. О., 2021. — 159 с. — Бібліогр.: с. 139-159. — укр.

Наведено результати комплексного та системного аналізу нормативно-правової бази та наявних наукових джерел. Розкрито суть і особливості застосування адміністративної відповідальності за невиконання судових рішень. З урахуванням позитивного міжнародного досвіду окреслено напрями вдосконалення чинного законодавства в зазначеній сфері. Сформульовано ряд наукових положень, висновків, пропозицій, що мають важливе теоретичне та практичне значення. Увагу приділено адміністративному правому забезпеченню виконання судових рішень, розмежуванню адміністративної та інших видів відповідальності за невиконання судових рішень, практиці Європейського суду з прав людини щодо відповідальності за невиконання судових рішень.

Шифр НБУВ: ВА850083

1.X.805. Обмеження та заборони як засоби запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у діяльності державних службовців в Україні: монографія / О. М. Шимон; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 167 с. — (Серія «Нові грані адміністративного права України»). — Бібліогр.: с. 147-167. — укр.

Проведено системний аналіз обмежень і заборон як засобів запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним із корупцією, у діяльності державних службовців в Україні. Виокремлено проблеми в їх правовому регулюванні та правозастосовчій практиці. Визначено перспективи удосконалення застосування таких обмежень і заборон з наданням пропозицій з вирішення виявлених проблем. Проаналізовано «обмеження» і «заборони» саме як правові категорії. Досліджено етимологію слів «обмеження» і «заборона», їх співвідношення між собою та із суміжними та синонімічними поняттями, і запропоновано авторський варіант розуміння змісту та суті вказаних понять. Виокремлено низку особливостей, які характеризують обмеження і заборони як правові категорії.

Шифр НБУВ: ВА851981

1.X.806. Оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В. В. Рева; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Здійснено комплексне дослідження порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників. Розкрито генезис становлення та розвитку права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності митних органів. Визначено поняття та особливості митного спору. Охарактеризовано нормативно-правове регулювання процедури оскарження рішень, дій чи бездіяльності митних органів. З'ясовано особливості процедури досудового оскарження рішень, дій або бездіяльності посадових осіб митних органів. Визначено процесуально-правові засади розгляду і вирішення скарг на рішення, дії або бездіяльність митних органів, їх посадових осіб та інших працівників. Розкрито питання оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників. Проаналізовано рішення, дії або бездіяльність митних органів, їх посадових осіб та інших працівників щодо провадження у справах про порушення митних правил. Вивчено зарубіжний досвід правового регулювання процедури оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічного адміністрування, зокрема митних органів, сформульовано відповідні пропозиції для України.

Шифр НБУВ: РА447032

1.X.807. Позасудове врегулювання адміністративних спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. П. Шевчук;

Західноукраїнський нац. ун-т. — Тернопіль, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження теоретико-методологічних і прикладних проблем позасудового вирішення адміністративних спорів (АС), спрямоване на вдосконалення чинного законодавства з урахуванням кращого іноземного досвіду та загальних тенденцій реформування системи правосуддя й судочинства. На основі аналізу чинного законодавства, теоретичних положень юридичної науки, узагальнення практики та зарубіжного досвіду розроблено теоретико-методологічні та концептуальні засади позасудового врегулювання АС. Визначено понятійно-категоріальні, змістові та методологічні основи дослідження позасудового врегулювання АС. Розкрито гносеологічні аспекти становлення й розвитку інституту позасудового врегулювання спорів. Здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення сфери позасудового врегулювання спорів, проаналізовано принципи такого врегулювання. З'ясовано та систематизовано основні методи позасудового врегулювання АС. Проаналізовано медіацію як позасудовий метод врегулювання спорів в адміністративному судочинстві, визначено моделі медіації, сформовано її переваги та недоліки для застосування в національній практиці. Охарактеризовано процесуальні особливості врегулювання спору за участю судді в адміністративному судочинстві України, сформовано проблеми та перспективи такого врегулювання. Проаналізовано переговори сторін у системі позасудових методів врегулювання АС, досліджено їх роль у медіаційних процедурах. Здійснено аналіз іноземного досвіду застосування позасудових методів врегулювання АС, окреслено перспективи його впровадження в національну практику. Охарактеризовано досвід країн ЄС у досліджуваній сфері. Визначено проблематику й окреслено напрями реформування системи позасудового врегулювання АС в Україні.

Шифр НБУВ: РА449935

1.X.808. Провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я: навч. посіб. / Б. О. Логвиненко; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Біла К. О., 2020. — 105 с. — Бібліогр.: с. 100. — укр.

З урахуванням наукових досліджень та національного законодавства України розкрито загальні засади та сутність провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я. Розглянуто суть і зміст здоров'я та права на охорону здоров'я як комплексних категорій. Проведено загальну характеристику адміністративних правопорушень у сфері охорони здоров'я. Розкрито поняття і особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я. Окреслено адміністративну юрисдикцію Національної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення у даній сфері. Визначено учасників провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я за участю Національної поліції. Розкрито особливості кваліфікації окремих видів даних адміністративних правопорушень.

Шифр НБУВ: ВА851665

1.X.809. Теоретико-правові засади запобігання фінансовим правопорушенням: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Л. Г. Уртаєва; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 19 с. — укр.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретико-правових засад запобігання фінансовим правопорушенням. Розкрито стан і напрями розвитку наукової думки щодо запобігання фінансовим правопорушенням. Зазначено, що правові засади запобігання фінансовим правопорушенням закладені в чотирирівневій структурі. Обґрунтовано, що механізм запобігання фінансовим правопорушенням складається з окремих елементів, до яких варто віднести: сукупність нормативно-правових актів, якими врегульовані засади запобігання фінансовим правопорушенням; інституційну систему суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням; принципи, засоби та інструменти публічного адміністрування, у межах яких забезпечується створення надійних умов гарантування фінансової безпеки в державі; контроль у сфері запобігання фінансовим правопорушенням; інститут відповідальності у сфері запобігання фінансовим правопорушенням. Запропоновано класифікувати уповноважених суб'єктів, яких віднесено до системи запобігання фінансовим правопорушенням, залежно від компетенції на такі типи: суб'єктів, які визначають нормативно-правові засади фінансової діяльності і запобігання фінансовим правопорушенням та є органами загальної компетенції; суб'єктів, які здійснюють безпосередньо діяльність, пов'язану із запобіганням фінансовим правопорушенням, та є органами спеціальної компетенції. Визначено, що принципами запобігання фінансовим правопорушенням є основні правила поведінки, на підставі яких здійснюються заходи щодо запобігання та протидії фінансовим правопорушенням. Зазначено, що в зарубіжних країнах компетенцією щодо притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства наділені податкові органи, які можуть бути структурним підрозділом міністерства фінансів (як, наприклад, в Республіці Австрія, Французькій Республіці, Державі Ізраїль, Республіці Польща, Португальській Республіці), виконавчим органом, що перебуває в підпорядкуванні міністерства фінансів (досвід Австралійського

Союзу, Ісландії, Королівства Іспанія, Королівства Норвегія, Чеської Республіки, Республіки Індія, Федеративної Республіки Бразилія тощо), самостійним органом виконавчої влади держави (ця модель використана в США, Канаді, Сполученому Королівстві Великої Британії та Північній Ірландії, Королівстві Швеція, Республіці Болгарія та інших країнах).

Шифр НБУВ: RA450735

1.X.810. Юридичні факти в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / В. В. Гордєєв; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 38 с. — укр.

Здійснено комплексне, системне порівняльне дослідження юридичних фактів в адміністративному судочинстві України. Проаналізовано наукові висновки щодо юридичних фактів. Досліджено основні напрями розвідок учених, які на різних етапах займалися вивченням проблем, пов'язаних із загальною характеристикою юридичних фактів, фактичних складів, правил фіксації та встановлення матеріальних і процесуальних юридичних фактів, а також дефектами юридичних фактів. Обґрунтовано, що юридичні факти є підставами виникнення, зміни та припинення правовідносин. Проте трапляються випадки, коли для досягнення правових наслідків не досить наявності одного юридичного факту, потрібний уже не один, а декілька взаємозалежних юридичних фактів. Таку сукупність юридичних фактів прийнято називати фактичним складом. З'ясовано, що встановлені адміністративним судом процесуальні юридичні факти фіксуються в різних джерелах — процесуальних документах. Процесуальний юридичний факт в адміністративному судочинстві має бути зафіксований у відповідному процесуальному документі належним суб'єктом у належній формі та з дотриманням правил фіксації. Підкреслено, що дефектний юридичний факт є правовою аномалією.

Шифр НБУВ: RA450732

Управління у сфері адміністративно-політичної діяльності держави

1.X.811. Державне управління національною безпекою в умовах геополітичних трансформацій: монографія / В. Ф. Загурська-Антонюк; Державний університет «Житомирська політехніка». — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 335 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 277-299. — укр.

Розкрито науково-теоретичні підходи щодо розуміння змісту й структури державного управління національною безпекою в умовах геополітичних трансформацій. Виявлено критерії геополітичних трансформацій і виокремлено сфери їх поширення. Окреслено особливості формування та реалізації державної політики національної безпеки України в умовах геополітичних трансформацій.

Шифр НБУВ: BA849976

1.X.812. Дозвільні процедури в діяльності Міністерства юстиції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Т. М. Колотілова; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Визначено особливості дозвільної діяльності Міністерства юстиції України, сформульовано перспективні напрями вдосконалення адміністративного законодавства в цій частині. Доведено, що ознаками публічно-сервісної діяльності Міністерства юстиції України слід вважати такі: спрямована на реалізацію прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у певних сферах — сферах державної реєстрації, банкрутства, нотаріату та правової політики; має законодавче закріплення; регулюється нормами адміністративно-процесуального права; формою реалізації переважно є публічна послуга дозвільного характеру; є публічно-диспозитивною діяльністю; обмежується компетенцією відповідних структурних підрозділів Міністерства юстиції України, що визначена нормативно; основним проявом публічно-сервісної діяльності є дозвільна діяльність. Розкрито зміст діяльності Міністерства юстиції України як суб'єкта надання дозвільних послуг. З'ясовано зміст і коло правових засад та принципів надання дозвільних послуг Міністерством юстиції України, окреслено місце серед них норм адміністративного законодавства. Охарактеризовано дозвільні послуги Міністерства юстиції України у сфері нотаріату. З'ясовано зміст та особливості реєстраційних послуг Міністерства юстиції України. Розкрито особливості надання дозвільних послуг Міністерства юстиції України у сфері банкрутства. Охарактеризовано зарубіжний досвід надання дозвільних послуг і можливості його використання в Україні. Окреслено адміністративно-правові критерії оцінки ефективності процедури надання дозвільних послуг Міністерством юстиції України. Сформульовано перспективні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання процедури надання дозвільних послуг Міністерством юстиції з урахуванням прогресивних практик і стандартів у цій сфері.

Шифр НБУВ: RA450660

1.X.813. Інформаційні заходи Міністерства юстиції України з реалізації загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я маю право» / О. Юрченко, Л. Халецька // Соціум.

Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 228-254. — Бібліогр.: 39 назв. — укр.

Розкрито актуальну проблему забезпечення конституційних прав громадян України, зокрема, права на інформацію та на ознайомлення з механізмами захисту своїх прав у повсякденному житті. Суттєву роль в цьому процесі відіграє інформаційна діяльність органів державної влади, які несуть відповідальність за забезпечення громадянських прав мешканців своєї країни. З метою підвищення правової освіченості та інформування українців про існуючі законні механізми захисту їх прав 7 червня 2017 р. стартував загальнонаціональний правопросвітницький проєкт Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!». Його основним завданням є забезпечення громадян України інформацією про права, які гарантовані їм Конституцією та законами України, навчити ці права реалізовувати та захищати. Реалізація проєкту планується до 2022 р. Слоган проєкту: ЗНАЮ! ДІЮ! ЗАХИЩАЮ! Знаю свої права. Користуюсь ними і знаю, що треба робити, коли мої права порушують. Захищаю себе згідно з законами, а держава захищає мене і мої права. Для роз'яснення цілей даного проєкту та його реалізації Міністерство юстиції України широко залучає різноманітні інформаційні заходи, в ході яких відбувається інформування громадян і надаються конкретні рекомендації щодо захисту їх прав за найбільш актуальними проблемами. Залежно від актуальних правових потреб суспільства, в межах проєкту визначаються соціальні значимі блоки захисту прав громадян, відповідно до яких проводяться інформаційно-просвітницькі кампанії. Аналіз діяльності Міністерства юстиції України з реалізації проєкту «Я маю право!» у 2017 — 2019 рр. надав змогу класифікувати проведені інформаційно-просвітницькі кампанії за масштабами їх реалізації та за цільовою аудиторією. Визначено інструменти їх реалізації, основні інформаційні канали кампаній. Поширення правових знань у межах проєкту сприяє залученню громадян до правової активності та правосвідомої поведінки. У 2017 — 2019 рр. проєктом було охоплено понад 15 млн. (36 %) громадян України. У 2019 р. проєкт опинився серед 30-ти фіналістів міжнародного конкурсу «World Justice Challenge 2019: Access to Justice Solutions!», зважаючи на те, що він спрямований на визнання передових практик та успішних рішень у сфері правосуддя, які сприяють утвердженню верховенства права.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.X.814. Формування державної політики національної безпеки в умовах трансформацій у військовій сфері: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / О. М. Житник; Міжрегіональна Академія управління персоналом. — Київ, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Обґрунтовано теоретичні положення щодо формування державної політики національної безпеки України в умовах трансформацій у військовій сфері. Вироблено на їх основі теоретичні підходи та практичні пропозиції з удосконалення механізмів формування державної політики національної безпеки з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду та вимог динамічного безпекового середовища. Встановлено ступінь наукової розробленості проблем формування державної політики національної безпеки у вітчизняній і зарубіжній науці. Уточнено зміст категорій і понять, що стосуються проблематики формування державної політики національної безпеки в умовах трансформацій у військовій сфері. Визначено теоретико-методологічні засади, узагальнено та систематизовано зарубіжний і вітчизняний досвід, а також виявлено проблеми формування державної політики національної безпеки України в сучасних умовах трансформацій у військовій сфері. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення механізмів формування державної політики національної безпеки України.

Шифр НБУВ: RA449930

Див. також: 1.X.721

Управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку

1.X.815. Адміністративно-правові засади запобігання та протидії органам Національної поліції гендерно-обумовленому насильству: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А. В. Друзенко; Науково-дослідний інститут публічного права. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

На основі комплексного науково обґрунтованого аналізу нормативних засад, теоретичних основ адміністративного права й узагальненої практики діяльності суб'єктів публічної адміністрації розкрито адміністративно-правові засади запобігання та протидії органами Національної поліції гендерно-зумовленому насильству (ГОН), запропоновано низку новітніх висновків і практичних пропозицій. Сформовано поняття «гендерно-зумовлене насильство» як об'єкт адміністративно-правового регулювання. Розкрито особливості правового становища Національної поліції як суб'єкта запобігання та протидії ГОН. Охарактеризовано адміністративно-правовий механізм запобігання та протидії ГОН органами Національної поліції. Визначено превентивні поліцейські заходи, що застосовуються Національною поліцією щодо

запобігання ГОН, як комплексні дії, що здійснюються: відповідно до закону та внутрішньовідомчих інструкцій; спрямовані на запобігання протиправного впливу від ГОН, недопущення його вчинення та настання негативних наслідків; корекції поведінки особи, яка схильна до ГОН. Розкрито заходи протидії ГОН, що застосовуються органами Національної поліції як владно-примусові, обмежуючі способи впливу на суб'єкта вчинення ГОН у вигляді законодавчо передбачених поліцейських заходів примусу, які поділяються на загальні заходи (фізичний вплив, спеціальні засоби або вогнепальна зброя, адміністративна відповідальність) і спеціальний (терміновий заборонний припис). Розкрито адміністративно-юрисдикційну діяльність Національної поліції щодо протидії ГОН. Сформовано напрями вдосконалення адміністративного законодавства України щодо запобігання та протидії ГОН органами Національної поліції. З'ясовано специфіку взаємодії Національної поліції щодо запобігання та протидії ГОН.

Шифр НБУВ: RA450658

1.X.816. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посіб. / О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, С. О. Шатрава, К. Л. Бугайчук, О. О. Панова, В. Б. Пчелін, С. А. Резанов, В. О. Іванцов, В. С. Селюков, М. О. Качинська, В. В. Корнієнко, В. С. Макаренко, А. С. Бахаєва; ред.: О. І. Безпалова; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. — Харків: ХНУВС, 2021. — 467 с. — Бібліогр.: с. 445-463. — укр.

Розглянуто поняття, зміст й особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності (АЮД) поліції, особливості діяльності Національної поліції України як суб'єкта адміністративної юрисдикції. Висвітлено особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі органам поліції, наведено характеристики адміністративних правопорушень, підвідомчих органам Національної поліції України. Охарактеризовано заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, порядок розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції. Викладено проблеми АЮД щодо окремих категорій осіб, підрозділів ювенальної превенції, запобігання та протидії жорстокому поводженню із тваринами, організації та порядку проведення службових розслідувань в Національній поліції України. Проаналізовано АЮД щодо правопорушень, пов'язаних з корупцією, особливості АЮД поліції щодо розгляду та вирішення справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, а також патрульної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Шифр НБУВ: BA852021

1.X.817. Актуальні питання вдосконалення правоохоронної діяльності: за матеріалами XV Міжнар. спеціаліз. вист. «Зброя та безпека — 2018» [9 — 12 жовт. 2018 р.] та XXIII Міжнар. вист. індустрії безпеки «Безпека — 2018» [23 — 26 жовт. 2018 р.]: зб. тез / упоряд.: Т. О. Проценко, О. Є. Користін, І. В. Опришко, Д. В. Смерницький; ред.: В. О. Криволапчук; Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Київ. — Харків: Горбенко Ю. В., 2019. — 302 с.: іл., табл. — укр.

Обговорено актуальні питання вдосконалення правоохоронної діяльності, протидії злочинності та шляхи їх вирішення. Викладено питання створення сучасних запахових імітаторів для тренування службових собак, проблеми впровадження портативних відеопередавачів у підрозділах кінологічної служби. Охарактеризовано системи протидії безпilotним повітряним суднам (апаратам), перспективи розвитку спеціального транспорту з розмінування територій та перевезення вибухонебезпечних предметів. Наведено інформаційно-довідкові матеріали щодо засобів спеціальної техніки, бронезахисту, спецтранспорту та форменого обмундирування.

Шифр НБУВ: SO37698

1.X.818. Актуальні проблеми організації охорони громадського порядку: навч. посіб. / Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Ю. А. Хатнюк, О. Б. Мороз; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 203 с. — Бібліогр.: с. 198-203. — укр.

Відображено сучасні підходи щодо розуміння сутності публічного порядку і безпеки, їх особливості та проблеми практичної організації і забезпечення. Зосереджено увагу на діяльності органів Національної поліції України щодо організації громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, зокрема під час проведення масових заходів, введення надзвичайного та воєнного станів. Розглянуто їх повноваження, функції та правове регулювання. Окреслено форми та особливості взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України у сфері організації та забезпечення громадського порядку і безпеки, а також обґрунтовано теоретичні положення щодо вдосконалення публічного адміністрування у зазначеній сфері.

Шифр НБУВ: BA851056

1.X.819. Застосування заходів фізичного впливу в обмеженому просторі: навч.-метод. посіб. / О. І. Тьорло, Б. Ю. Музика, О. В. Флуд, С. М. Котов, Л. М. Балущка, І. Я. Гнип, М. О. Червоношапка; Львівський державний університет внут-

рішніх справ. — Львів: ЛьВДУВС, 2020. — 203 с.: рис. — Бібліогр.: с. 196-203. — укр.

Викладено теоретичний матеріал і практичні завдання, які допоможуть здобувачам закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання системи МВС або поліцейським Національної поліції України опанувати заходи фізичного впливу, прийоми тактики самозахисту для затримання правопорушника в різних ситуаціях з обмеженим простором. Подано методи для відпрацювання (самостійно чи під час практичних занять) типових і нетипових дій в ході несення служби. Висвітлено загальні засади організації фізичної підготовки з особовим складом підрозділів Національної поліції України. Охарактеризовано сновні принципи застосування контингенту сили. Висвітлено загальні аспекти психологічної підготовки працівників національної поліції. Проаналізовано техніки затримання правопорушника, який розташований на сходах вище працівника поліції та чинить фізичний опір. Розглянуто особливості застосування заходів фізичного впливу поліцейським у ліфті.

Шифр НБУВ: BA851058

1.X.820. Здобутки кафедри теорії держави та права крізь призму сторічного поступу Національної академії внутрішніх справ: матеріали круглого столу (м. Київ, 24 берез. 2021 р.) / ред.: С. Д. Гусарев, М. М. Пендюра, Ю. В. Кривицький; Національна академія внутрішніх справ, Кафедра теорії держави та права. — Київ: Маслаков, 2021. — 176 с.: кольор. іл., фот. — укр.

Розглянуто актуальні аспекти становлення та функціонування держави і права в умовах європейських та транснаціональних безпекових процесів, права людини та їх гарантії: ретроспектива і виклики сьогодення в теорії права. Висвітлено теоретико-методологічні засади юридичної (правничої) діяльності та перспективи її розвитку. Охарактеризовано юридичну компаративістику в діалозі правових систем світу.

Шифр НБУВ: BC68216

1.X.821. Кафедра теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ: від витоків до сьогодення (до 30-річчя від дня створення): [наук.-довід. вид.] / ред.: С. Д. Гусарев, О. Д. Тихоміров, А. М. Завальний, Ю. В. Кривицький, М. М. Пендюра; Національна академія внутрішніх справ. — Київ: Маслаков, 2019. — 233 с.: іл., форми — укр.

Зазначено, що видання вдруге репрезентує інформаційні — аналітичні відомості з елементами історичного нариску про кафедру теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ. Працю підготовлено до 30 річного ювілею кафедри та з метою вшанування зусиль її працівників з розвитку вітчизняної юридичної освіти, популяризації правової науки й освіти, інформування науково-освітнянського співтовариства про потенціал наукового колективу, його здобутки і традиції.

Шифр НБУВ: BA850102

1.X.822. Механізми державного управління реформуванням митної системи України в умовах євроінтеграції: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / А. Г. Уліцький; Ін-т законодавства ВР України. — Київ, 2021. — 20 с.: табл. — укр.

Дисертацію присвячено вирішенню важливого науково-практичного завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і вдосконаленні процесу формування механізмів публічного управління, зокрема теоретичному обґрунтуванні змісту та концептуальних підходів до процесу формування механізмів державного управління реформуванням митної системи України на засадах порівняльного аналізу європейських практик і міждержавного співробітництва України в умовах децентралізації та інтеграції. Під час дослідження проаналізовано теоретичні, практичні та організаційні питання формування механізмів державного управління митної сфери та регулювання на національному, регіональному та субрегіональному рівнях, систематизовано науково-методичні підходи до оцінки ефективності таких механізмів. Обґрунтовано нагальність концептуальної зміни механізмів формування та реалізації публічної митної політики в напрямі посилення здатності системи публічного управління України реалізувати власний потенціал з урахуванням об'єктивних умов і еволюції форм публічно-управлінських й економічних відносин за умови використання провідного досвіду країн ЄС у сфері формування механізмів державного управління реформуванням митної системи України. Здійснено порівняльний аналіз систем і механізмів публічного управління в сфері реформування митної системи та розроблено концепцію і модель уніфікації європейських практик в управлінні митними процесами, в основу яких покладено національні інтереси та цінності населення, суб'єктів господарювання та громадськості, що формуються в період нової хвилі глобалізаційного прискорення і на реалізацію яких спрямовується діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади регіонального та субрегіонального рівня.

Шифр НБУВ: RA450758

1.X.823. Митна справа: підручник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, В. О. Терлецька; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 239 с. — Бібліогр.: с. 174-176. — укр.

З урахуванням нового Митного кодексу України висвітлено основні положення організування митної справи в Україні. Розглянуто порядок і умови переміщення товарів через митний кордон, митного контролю та митного оформлення, застосування механізмів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, обміну митною інформацією, ведення митної статистики та Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Викладено засади здійснення державного контролю, запобігання та протидії контрабанді, боротьби із порушеннями митних правил, організації та забезпечення діяльності митних органів і заходів, спрямованих на реалізацію державної митної політики.

Шифр НБУВ: ВА851878

1.X.824. Організаційно-правове забезпечення надання адміністративних послуг підрозділами Національної поліції: наук.-практ. рек. / С. С. Вітвіцький, А. М. Захарченко, А. Г. Бобкова; Донецький державний університет внутрішніх справ. — Київ: Дакор, 2021. — 75 с. — укр.

Розглянуто основні питання організаційно-правового забезпечення надання адміністративних послуг підрозділами Національної поліції. Охарактеризовано види адміністративних послуг, що надаються підрозділами Національної поліції. Представлено загальну характеристику законодавства, що становить правову основу надання цих послуг. Проаналізовано правові підстави та порядок надання підрозділами поліції адміністративних послуг різних видів. Приділено увагу проблемам інформаційного забезпечення надання зазначених послуг. Запропоновано напрями удосконалення організаційно-правового забезпечення надання поліцією адміністративних послуг.

Шифр НБУВ: ВА850267

1.X.825. Особиста безпека працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання: навч. посіб. / С. М. Банах, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, М. О. Лиса, В. М. Сиденський, І. В. Січковська, Н. Д. Туз; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 271 с.: рис. — Бібліогр.: с. 263-270. — укр.

Викладено теоретичний матеріал щодо дотримання заходів особистої безпеки працівниками правоохоронних структур під час виконання службових обов'язків. Визначено правове підґрунтя застосування ними вогнепальної зброї, спеціальних засобів та засобів фізичного впливу в процесі забезпечення публічної безпеки і порядку, припинення кримінального правопорушення. Розглянуто зміст поняття «особиста безпека працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання» та важливість реалізації відповідних заходів. Досліджено головні критерії особистої безпеки працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання, під час вирішення проблемних питань, пов'язаних із ризиком. Охарактеризовано формування психологічної готовності працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання, до дій у типових та екстремальних ситуаціях. Увагу приділено особистій безпеці працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання, у випадках застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Проаналізовано діяльність спрямовану на особисту безпеку працівників правоохоронних органів, залучених до патрулювання, у випадку надзвичайної ситуації техногенного або природного походження.

Шифр НБУВ: ВА851020

1.X.826. Теоретичні та організаційні засади нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у діяльності Державної прикордонної служби України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / І. П. Кушнір; Нац. авіац. ун-т. — Київ, 2020. — 40 с. — укр.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних та організаційних засад нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у діяльності ДПСУ. Розкрито особливості інформаційних відносин у сфері функціонування ДПСУ, їх зміст, правову природу у взаємозв'язку із важливими аспектами внутрішньовідомчої діяльності та інформаційної сфери суспільства. Доведено, що основними пріоритетами досліджуваних відносин є реалізація інформаційної правосуб'єктності громадян і ДПСУ, забезпечення приватності, інформаційна безпека, які мають співвідноситись і збалансовуватись із заходами забезпечення прикордонної безпеки. Розроблено конкретні рекомендації, що сприятимуть удосконаленню інформаційних відносин, а саме: розвитку відкритості та доступності, безпеки в інформаційних системах ДПСУ, електронного урядування та електронної ідентифікації, формування компетенцій у військовослужбовців ДПСУ про основні засади та принципи інформаційного законодавства, розвитку інформаційної культури, «комп'ютерної гігієни». Запропоновано напрями удосконалення нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у діяльності ДПСУ, серед яких: необхідність здійснення систематизації норм інформаційного законодавства; удосконалення термінології інформаційного законодавства; поліпшення нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у нормах прикордонного законодавства.

Шифр НБУВ: РА447031

Див. також: 1.У.345, 1.X.665, 1.Ю.1345

Правове регулювання у сфері соціального забезпечення

1.X.827. Адміністративно-правове забезпечення державної соціальної політики в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / В. А. Медяник; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 32 с. — укр.

На підставі аналізу теоретико-методологічних засад, законодавства та практики реалізації державної соціальної політики органами публічної адміністрації теоретично обґрунтовано та розроблено практичні рекомендації щодо подальшого вдосконалення діяльності зазначених органів, а також сформульовано пропозиції з підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики в Україні. Запропоновано концептуальні підходи та розроблено механізм підготовки (формування) державної соціальної політики. З метою поліпшення стану стратегічного планування й розроблення сучасної доктрини соціальної політики запропоновано сформувати структуру та встановити ієрархію системи стратегічних документів державної соціальної політики за схемою «доктрина — стратегія — план». Аналіз повноважень суб'єктів адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики надав змогу запропонувати шляхи вдосконалення їх діяльності. Обґрунтовано, що інструменти адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики представляють зовнішню виражену діяльність публічної адміністрації, яка віддзеркалюється в застосуванні нею різноманітних засобів, прийомів, способів адміністративно-правового спрямування, завдяки використанню яких здійснюється формування та втілення в життя заходів державної соціальної політики. З'ясовано, що методи адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики відображають механізм упровадження її заходів. Зменшення монополії держави в соціальній сфері (демонополізація ринку соціальних послуг, децентралізація влади) призводить до зменшення ролі імперативних (адміністративних) методів адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики та збільшення ролі диспозитивних методів. Сформульовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики.

Шифр НБУВ: РА450733

1.X.828. Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної політики України в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / О. І. Капітан. — Київ: Людмила, 2021. — 199 с. — Бібліогр.: с. 174-199. — укр.

Висвітлено питання адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної політики України в умовах євроінтеграційних процесів. Розглянуто загальні концептуальні положення адміністративно-правових засад формування та реалізації соціальної політики України. Визначено теоретико-методологічні основи дослідження адміністративно-правового регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної політики України. Розкрито соціальну політику як основу побудови правової, соціальної держави. Проаналізовано діяльність Міністерства соціальної політики як центрального органа виконавчої влади у сфері формування та реалізації соціальної політики держави. З'ясовано особливості діяльності Міністерства соціальної політики щодо забезпечення державної політики з питань сім'ї та дітей. Охарактеризовано діяльність Міністерства соціальної політики щодо протидії торгівлі людьми. Проведено аналіз адміністративно-правового регулювання сфери пенсійного забезпечення. Розкрито особливості адміністративно-правового регулювання сфери надання соціальних послуг. Проаналізовано адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної сфери в зарубіжних державах.

Шифр НБУВ: ВА850084

1.X.829. Адміністративно-правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: теоретичний та прaxeологічний аспект: монографія / В. П. Босий; Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права». — Київ: Видавництво Людмила, 2021. — 311 с. — Бібліогр.: с. 273-311. — укр.

Досліджено методологічні засади, поняття та суть адміністративно-правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Визначено окремі елементи, гарантії, суб'єкти й механізм забезпечення цього статусу. Проаналізовано адміністративно-правові відносини, що виникають під час реалізації адміністративно-правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, як урегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, що виникають з приводу реалізації особами вказаної категорії їх прав та обов'язків. Обґрунтовано ключові напрями вдосконалення гарантій реалізації адміністративно-правового статусу біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Шифр НБУВ: ВА851264

1.X.830. Внутрішньо переміщена особа як суб'єкт права соціального захисту: монографія / І. С. Басова; ред.:

М. Шумило. — Київ: Ніка-Центр, 2020. — 287 с.: фот., іл. — Бібліогр.: с. 252-287. — укр.

Комплексно досліджено правовий статус внутрішньо переміщеної особи як суб'єкта права соціального захисту. Розглянуто питання соціального захисту внутрішньо переміщеної особи в історичній ретроспективі та у сучасний період. Визначено поняття «внутрішньо переміщена особа як суб'єкт права соціального захисту», «соціальний захист внутрішньо переміщеної особи». Наведено їх класифікацію на види, охарактеризовано правовий статус внутрішньо переміщеної особи як суб'єкта права соціального захисту, досліджено окремі види соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні. На підставі проведеного дослідження сформульовано теоретично обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб з урахуванням міжнародних стандартів та позитивного законодавчого досвіду окремих зарубіжних країн.

Шифр НБУВ: ВА850101

1.X.831. Публічне адміністрування соціального захисту в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. М. Чекан; Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права», ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2020. — 19, [1] с. — укр.

Досліджено публічне адміністрування соціального захисту (СЗ) в Україні. З'ясовано зміст поняття та правову природу СЗ. Виокремлено види СЗ. Розкрито суть і особливості державної політики щодо публічного адміністрування СЗ. Проаналізовано міжнародний досвід щодо публічного адміністрування СЗ. Визначено поняття й елементи механізму публічного адміністрування СЗ. Охарактеризовано нормативно-правове забезпечення публічного адміністрування у сфері СЗ. Розкрито повноваження та компетенцію суб'єктів публічного адміністрування СЗ в Україні. Розглянуто суть і види засобів публічного адміністрування СЗ. Визначено специфіку СЗ працівників МВС України. Розкрито особливості публічного адміністрування СЗ працівників поліції.

Шифр НБУВ: РА444465

Фінансове право

1.X.832. Інституційний механізм забезпечення сфери оподаткування в Україні: теорія та практика: монографія / Я. В. Янушевич; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 356 с. — Бібліогр.: с. 317-356. — укр.

Розглянуто проблематику інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні. Комплексний аналіз положень чинного законодавства України, міжнародних правових актів і проєктів законів, вітчизняних і зарубіжних наукових, навчальних, публіцистичних джерел, урахування вітчизняних наукових теорій та позитивного досвіду надали змогу обґрунтувати концептуальні адміністративно-правові засади інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні, надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо його удосконалення, виділити закономірності та проблеми практики функціонування інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні й сформулювати сучасну концепцію адміністративно-правового забезпечення інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні. З огляду на узагальнення правозастосовчої практики, охарактеризовано сучасні тенденції розвитку інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування, а також обґрунтовано перспективи модернізації інституційного механізму забезпечення сфери оподаткування в Україні на шляху до європейського співтовариства та шляхи наповнення його новим змістом.

Шифр НБУВ: ВА851970

1.X.833. Кодифікація фінансового законодавства: зміст, форми та наслідки: монографія / І. М. Бондаренко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків: Право, 2020. — 326, [1] с. — Бібліогр.: с. 310-326. — укр.

Досліджено найбільш актуальні проблеми систематизації фінансового законодавства. З'ясовано предметну природу фінансово-правового регулювання, на підставі чого формується система фінансового законодавства; зміст та форми її систематизації; генезу як процесу кодифікації законодавства в цілому, так і фінансового законодавства. Увагу приділено аналізу проблем та перспектив підгалузевої кодифікації фінансового законодавства, досліджено переваги кодексів у системі бюджетного та податкового законодавства.

Шифр НБУВ: ВА851034

1.X.834. Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин: монографія / М. В. Кармаліта. — Хмельницький: Мельник А. А., 2019. — 328 с. — (Серія «Податкова та митна справа в Україні»). — Бібліогр.: с. 299-328. — укр.

Проаналізовано наукові джерела, акти правотворчої діяльності та правозастосування на предмет реалізації приватного та публічного інтересу в оподаткуванні. Розглянуто проблему приватного інтересу у податкових правовідносинах як різновиду

публічно-правових інтересів. Визначено співвідношення приватних і публічних інтересів в оподаткуванні та розкрито поняття «баланс приватного та публічного інтересу в оподаткуванні», досліджено динаміку публічної правової регламентації відносин у сфері оподаткування у контексті забезпечення реалізації приватного та публічного інтересу, на конкретних прикладах проілюстровано співвідношення забезпечення приватного та публічного інтересів у процесі реалізації податкових приписів в Україні. На підставі сформульованих наукою та практикою засад забезпечення балансу приватного та публічного інтересу розроблено рекомендації щодо вдосконалення податкового законодавства та підвищення ефективності реалізації норм податкового права.

Шифр НБУВ: ВА850378

Див. також: 1.X.758

Цивільне та торгове право

1.X.835. Адміністративно-правовий статус Державної авіаційної служби України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Н. М. Борисочева; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

З'ясовано поняття й особливості галузі авіації та використання повітряного простору України. Визначено місце Державної авіаційної служби України у системі органів виконавчої влади. Проаналізовано особливості структури Державної авіаційної служби України та напрями її діяльності. З'ясовано зміст та особливості адміністративно-правового статусу Державної авіаційної служби України та виділено такі його елементи: цільові (мета, завдання, функції, принципи), компетенційні (права та обов'язки, юридична відповідальність) та структурно-організаційні. Виокремлено та проаналізовано суть прав та обов'язків, специфіку юридичної відповідальності Державної авіаційної служби України, її посадових осіб. Розглянуто міжнародний досвід правового регулювання адміністративно-правового статусу державних органів у галузі авіації та використання повітряного простору. Доведено необхідність прийняття Державної стратегії комплексної програми розвитку галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України, проєкт якої розроблено та представлено у додатках дослідження. Запропоновано й інші шляхи удосконалення адміністративно-правового статусу Державної авіаційної служби України.

Шифр НБУВ: РА450870

1.X.836. Боргові цінні папери як об'єкти публічної фінансової діяльності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Н. М. Ковалко; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 34 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження державних і місцевих боргових цінних паперів як об'єктів публічної фінансової діяльності, обґрунтовано нові наукові положення та розроблено пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання у цій сфері. Зосереджено увагу на питаннях державного регулювання ринку цінних паперів у фінансово-правовому аспекті. Доведено, що фінансово-правового регулювання потребують питання: випуску та обігу цінних паперів з метою акумулювання коштів до бюджетів; оподаткування доходів від цінних паперів; утворення, обслуговування, погашення публічного боргу, управління ним. Висвітлено проблеми функціонування сучасного фондового ринку як внутрішньодержавного, так і міжнародного. Одержало подальший розвиток учення про моделі регулювання ринку цінних паперів у зарубіжних країнах. Досліджено проблеми дефіцитного фінансування, зумовлені бюджетним дефіцитом, які виникають внаслідок різних причин об'єктивного і суб'єктивного характеру. Удосконалено теоретичні підходи щодо впливу публічного боргу, публічного кредиту, бюджетного дефіциту на кредитно-рейтингову оцінку України. Поглиблено теоретичні погляди на розвиток законодавства у сфері місцевих запозичень, що відбувається під впливом різних чинників.

Шифр НБУВ: РА447024

1.X.837. Виникнення, перехід та припинення суб'єктивних цивільних прав: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / В. Я. Погребняк; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 42 с. — укр.

Досліджено проблеми, пов'язані з виникненням, переходом і припиненням суб'єктивних цивільних прав. Детально проаналізовано сучасні наукові підходи до розуміння сутності згаданого правового феномену. Обґрунтовано необхідність відходу від традиційного розуміння суб'єктивного цивільного права як виду та міри поведінки особи на користь його розгляду як виду та міри правових можливостей особи. Розглянуто проблему класифікації суб'єктивних цивільних прав, визначено їх ознаки та якості, що детермінують їх здатність до динаміки. Висвітлено зміст категорій «виникнення», «перехід» і «припинення» в ході дослідження динаміки суб'єктивних цивільних прав. Визначено, що виникнення суб'єктивного цивільного права в об'єктивному розумінні характеризується первісністю. Ця властивість знаходить прояв у тому, що суб'єктивне цивільне право виникає вперше, зокрема при формуванні цивільного правовідношення, якого

раніше не існувало. Розгляд феномену переходу суб'єктивного цивільного права здійснено в контексті теорії континуальності (транзитивності), дискретності та теорії переміни осіб. Обґрунтовано власну інтерговану теорію переходу суб'єктивних цивільних прав, яку запропоновано термінологічно позначити як трансмісійно-рекомбінаційну теорію. Припинення суб'єктивного цивільного права визначено як абсолютне й остаточне завершення його існування, що не пов'язується з його виникненням у повному або обмеженому обсязі в іншого суб'єкта. Увагу приділено Оконкретним юридичним порядкам виникнення, переходу та припинення речових прав, а також прав вимоги. Розгляд досліджуваних проблем супроводжується широким аналізом судової практики.

Шифр НБУВ: РА450014

1.X.838. Договір управління багатоквартирним будинком у цивільному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л. В. Яковлева; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексний теоретичний і практичний аналіз договору управління (ДУ) багатоквартирним будинком (ББ) у цивільному праві України. Простежено еволюцію становлення відносин управління ББ, розкрито генезу договірному регулювання відносин з управління ББ. Установлено поняття та правову природу ДУ ББ. Виокремлено найкращі надбання нормативної моделі ДУ ББ на підставі аналізу чинного цивільного законодавства України й інших держав, зокрема Польщі, Литви, Казахстану. Визначено правову природу відносин управління ББ між співвласниками й управителем. Установлено місце цивільно-правового ДУ ББ у системі цивільно-правових договорів. Розкрито особливості укладення та виконання ДУ ББ. Визначено специфіку цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання умов ДУ ББ. Розроблено рекомендації та доповнення до чинного законодавства, які сприятимуть удосконаленню ДУ ББ і його правозастосовної практики.

Шифр НБУВ: РА450021

1.X.839. Інституційно-правова модель публічних закупівель продуктів дистанційного зондування Землі в Україні / А. М. Гурова, В. К. Малолітнева // Косм. наука і технологія. — 2021. — 27, № 3. — С. 93-107. — Бібліогр.: 34 назв. — укр.

Досліджено механізм проведення публічних закупівель у сфері забезпечення публічних суб'єктів послугами ДЗЗ. Під час дослідження акцент робився на різниці продуктів, одержаних у процесі ДЗЗ, закупівля яких може провадитись за різними процедурами, а також подвійності статусу Національного центру управління і випробування космічних засобів (НЦУВКЗ) як постачальника та посередника у правовідносинах з публічних закупівель. Визначено, що НЦУВКЗ як централізована закупівельна організація збирає запити замовників на одержання послуг ДЗЗ, аналізуватиме їх на предмет можливості задовольнити уже наявним власним фондом чи необхідності проведення закупівлі даних ДЗЗ. Аргументовано, що у випадку неможливості надання відповідних послуг з наявних ресурсів фонду даних ДЗЗ, але економічної доцільності щодо закупівлі необроблених даних ДЗЗ, враховуючи зведену заявку публічних споживачів, відповідно до запитів публічних споживачів, НЦУВКЗ виступатиме як централізована закупівельна організація, яка проводитиме публічну закупівлю. Наголошено, що на відміну від інших централізованих закупівельних організацій, договір про закупівлю з переможцем закупівлі укладатиметься НЦУВКЗ, тобто саме він виступатиме замовником. НЦУВКЗ передаватиме безоплатно органам публічної влади та підприємствам, установам, організаціям публічної форми власності створені на підставі закуплених за кошти державного бюджету необроблених даних інформаційні продукти, що найбільше відповідають послугам, із запитом на одержання яких вони звернулися. Запропоновано, що у випадку неможливості та економічної неефективності надання послуг з обробки даних НЦУВКЗ як централізована закупівельна організація організовує в інтересах публічних споживачів закупівлю. Договір про закупівлю укладається між публічним споживачем та переможцем закупівлі. Тобто у цьому випадку НЦУВКЗ виконує посередницьку функцію з організації закупівлі, яка може професійно провести кваліфікацію учасників та визначити найбільш економічно вигідну пропозицію. На основі аналізу вітчизняного законодавства про публічні закупівлі та моделей здійснення закупівель продуктів ДЗЗ в таких космічних державах, як США, Австралія, Індія, виявлено декілька процедур, які надають змогу уніфікувати пропозиції постачальників за технічними вимогами замовників та оптимізувати витрачання бюджетних коштів.

Шифр НБУВ: Ж14846

1.X.840. Об'єкти цивільних прав: теоретичні і методологічні проблеми: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / В. Л. Скрипник; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака. — Київ, 2021. — 36 с. — укр.

Досліджено загальнотеоретичні проблеми, пов'язані із формуванням цілісної теорії об'єктів цивільних прав. Розглянуто наукові підходи щодо розуміння правової природи об'єктів цивільних прав, запропоновано поняття об'єктів цивільних прав та їх конститутивні ознаки. З'ясовано особливості окремих об'єктів цивільних прав, визначено їх спільні та відмінні ознаки. Виявлено специфіку правового режиму окремих об'єктів цивільних прав, обґрунтовано особливості цивільного обороту окремих об'єктів цивільних прав. Запропоновано поняття блага як визначального центру системи об'єктів цивільних прав та окреслено методологічні засади та критерії побудови системи об'єктів цивільних прав. Розглянуто суть нетипових об'єктів цивільних прав, запропоновано їх дефініція та визначено місце в системі об'єктів цивільних прав. Сформульовано конкретні пропозиції щодо удосконалення цивільного законодавства.

Шифр НБУВ: РА450136

1.X.841. Охорона прав на торговельні марки у мережі Інтернет: монографія / Ю. Л. Бошицький, О. А. Рассомахіна; НАН України, Київський університет права. — Київ: Логос-М, 2017. — 175 с. — Бібліогр.: с. 160-175. — укр.

Комплексно досліджено проблеми правової охорони позначень торговельних марок у мережі Інтернет. Розглянуто аспекти правового регулювання відносин щодо використання в цифровому середовищі позначень торговельних марок на міжнародному, регіональному та національному рівнях. Проведено теоретичний аналіз міжнародного та зарубіжного досвіду регулювання й вирішення проблем, пов'язаних з охороною прав на торговельні марки в мережі Інтернет. Увагу приділено різноманітним формам використання позначень торговельних марок і видам порушень прав на торговельні марки у Мережі, а також системі та способам захисту прав на даний об'єкт у таких випадках. Окреслено передумови виникнення й особливості розвитку законодавства у сфері охорони прав на торговельні марки в мережі Інтернет на міжнародному, регіональному рівні та на рівні окремих країн.

Шифр НБУВ: ВА850296

1.X.842. Підстави та умови деліктної відповідальності у цивільному праві України та США (порівняльно-правовий аналіз): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Ю. Є. Борисова; Міжнародний гуманітарний університет. — Одеса, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто питання, пов'язані з правовим регулюванням відносин, що виникають у разі завдання шкоди, в Україні та США. Виявлено чинники, які в історичній ретроспективі сприяли формуванню юридичних уявлень про деліктну відповідальність в Україні та США. Визначено поняття деліктної відповідальності у цивільному праві України та США. Встановлено юридичні та фактичні підстави, з'ясовано загальні та спеціальні умови деліктної відповідальності у цивільному праві України та США. Визначено особливості й умови деліктної відповідальності за завдану немайнову (моральну) шкоду, а також шкоду, завдану недоліками товарів, робіт, послуг у цивільному праві України та США. Внесено пропозиції з удосконалення правового регулювання відповідних суспільних відносин в Україні. Обґрунтовано висновок, що незважаючи на існування у США сингулярної системи деліктів, у деліктному праві США, за аналогією з цивільним правом України, можна виокремити загальні та спеціальні умови деліктної відповідальності (ознаки деліктів — згідно з термінологією деліктного права США). Загальними умовами є: зовнішній прояв вольової поведінки заподіявача у формі дії або бездіяльності, протиправність і шкодоносність поведінки, наявність шкоди, причинний зв'язок між зазначеною поведінкою та шкодою, наявність вини, караність поведінки. До спеціальних можна віднести умови, які визначають особливості того чи іншого делікту. Встановлено, що особливою загальною умовою деліктної відповідальності у цивільному праві США є караність поведінки заподіявача, оскільки у разі її відсутності, навіть за наявності всіх інших ознак делікта, вчинене правопорушення не визнається деліктом, а такі умови, які зовнішній прояв вольової поведінки заподіявача у формі дії або бездіяльності, протиправність і шкодоносність поведінки, в цілому надають змогу оцінити поведінку заподіявача шкоди у тому обсязі, який дається при встановленні наявності протиправної поведінки як умови деліктної відповідальності у цивільному праві України.

Шифр НБУВ: РА449926

1.X.843. Порушення прав промислової власності в Україні: [колект.] монографія / Н. М. Мироненко, А. Дідук, О. Кашинцева, О. Чомахшвілі, А. Шабалін, О. Бахарєва, І. Коваль, Є. Недогібченко, О. Зайківський, В. Селіваненко, К. Воронцова; ред.: Н. М. Мироненко; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. — Київ: Інтерсервіс, 2019. — 268 с. — укр.

Увагу приділено об'єктам права промислової власності. Визначено основні риси та напрями формування державної політики у сфері боротьби з порушеннями права інтелектуальної власності. Досліджено форми, методи та механізми її реалізації з позицій еволюційних процесів і сучасних концепцій забезпечення охорони та захисту інтелектуальної власності. Визначено відповідність законодавства України у сфері боротьби з порушеннями права інтелектуальної власності критеріям повноти,

системності, узгодженості й ефективності з урахуванням темпів розвитку інтелектуальної інноваційної інфраструктури, нових інформаційних технологій. Вивчено та проаналізовано досвід зарубіжних країн у сфері законодавчого вирішення проблеми боротьби з порушеннями права інтелектуальної власності та можливість його врахування у практиці нормотворення України. Здійснено аналіз судової практики з розгляду справ про захист прав інтелектуальної власності, виявлено основні напрями формування теоретичної основи вдосконалення правозастосовної практики, матеріального та процесуального законодавства як основи та форми вираження державної політики у сфері дослідження. Визначено напрями гуманізації відповідальності за порушення права інтелектуальної власності в контексті захисту прав людини, в тому числі і права на справедливий суд.

Шифр НБУВ: ВА849739

1.X.844. Право приватної власності в інформаційному суспільстві: цивілістична теорія і практика реалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / К. Г. Некіт; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Одеса, 2021. — 44 с. — укр.

Вперше у вітчизняній науці цивільного права проведено спеціальне комплексне дослідження теоретичних і практичних проблем права приватної власності в інформаційному суспільстві (ІС). Розглянуто особливості історичного становлення та розвитку концепції права приватної власності. Проаналізовано наукові підходи до визначення понять права власності в цілому та права приватної власності зокрема. Встановлено ознаки ІС і їх вплив на трансформацію концепції права власності. Охарактеризовано суб'єкти права приватної власності в ІС, визначено їх особливості на сучасному етапі розвитку суспільства. Виявлено вплив інформаційних технологій на виникнення новітніх об'єктів цивільних відносин, зокрема, криптовалюти, доменних імен, Інтернету речей, індустріальних даних, акаунтів у соціальних мережах, які проаналізовано крізь призму концепції права власності. З'ясовано особливості підстав виникнення права власності в ІС. Досліджено особливості змісту, здійснення та захисту права власності в ІС. Розкрито специфіку права довірчої власності як особливого виду права власності. Здійснено оцінку перспектив запровадження у цивілістичну доктрину концепції права віртуальної власності як особливого виду права власності. Сформульовано наукові висновки та пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання відносин приватної власності в ІС.

Шифр НБУВ: РА450659

1.X.845. Правочини, які порушують інтереси держави і суспільства, його моральні засади, у цивільному законодавстві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. П. Білан; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Науково обґрунтовано рекомендації щодо вирішення існуючих у цивільному законодавстві України проблем тлумачення та правозастосування суб'єктами цивільних правовідносин категорій «інтереси держави і суспільства» та «моральні засади суспільства» в контексті недійсності правочинів (ч. 1 ст. 203 ЦК України). Досліджено цивільно-правові категорії «інтереси держави і суспільства» та «моральні засади суспільства», їх тлумачення, правозастосування та динаміка розвитку у європейському і національному цивільному законодавстві. Встановлено зміст і мету закріплення вищезазначених категорій у континентальних цивільних кодифікаціях та надане їх понятійне визначення. На підставі дослідження чинного законодавства України і інших країн, практики його застосування, міжнародних документів, наукових напрацювань встановлено основні кваліфікаційні ознаки та понятійне визначення правочинів, зміст яких суперечить інтересам держави і суспільства та його моральним засадам. Обґрунтовано нові теоретично-практичні положення з удосконалення тлумачення та правозастосування правочинів, зміст яких суперечить інтересам держави і суспільства та його моральним засадам.

Шифр НБУВ: РА447369

1.X.846. Проблеми регулювання речових прав в цивільному законодавстві України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / О. В. Ільків; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 32 с. — укр.

Визначено концепцію регулювання речових відносин в умовах оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України. Обґрунтовано, на підставі аналізу норм українського законодавства, теоретичних напрацювань учених-цивілістів, диференціацію речових прав за різнорамними критеріями, визначено природу та правовий режим окремих речових прав, обґрунтовано розширення їх переліку. Нормативна база регулювання відносин власності та речових прав є сукупністю норм, які визначають правовий режим окремих речей та пов'язаних з ними правомочностей володільців речових прав. Встановлено, що сучасний етап розвитку приватних відносин характеризується зближенням концепцій речового та зобов'язального права. Пояснено, що реалізація правомочностей, які складають зміст права власності знаходиться в тісному взаємозв'язку з динамікою цивільних правовідносин. Здійснено перехід повноважень, які складають зміст суб'єктивного речового права до іншого суб'єкта, в рамках зобов'язального правовідношення. Окреслено, що використання матеріальних об'єктів і пов'язаних з ними речових прав, зумо-

вило виникнення права довірчої власності. Зазначено, що довірчий власник здійснює повноваження володіння, користування, розпорядження в інтересах власника в межах, визначених змістом договору та положень закону. Акцентовано увагу на меті забезпечувальних речових прав компенсувати майнові втрати кредитора у разі невиконання боржником договірних зобов'язань. За результатами аналізу обґрунтовано їх речово-правову природу. Встановлено, що наслідком порушення суб'єктивних прав, які складають зміст речових відносин є застосування зобов'язальних або речових способів захисту. Визначено, що критерієм розмежування речових і зобов'язальних способів захисту майнових прав є правова природа цих відносин в контексті здійснення повноважень володіння, користування та розпорядження з врахуванням правових форм їх передавання іншим особам. Визначено узалежність застосування речових чи зобов'язальних способів захисту (або їх поєднання) від характеру та виду правопорушення та його негативних майнових наслідків.

Шифр НБУВ: РА450804

1.X.847. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / Р. Л. Сопільник, В. В. Новіков; Львівський університет бізнесу та права. — Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. — 379 с. — Бібліогр.: с. 374-379 та в кінці розд. — укр.

Висвітлено загальні положення цивільного права, правове положення суб'єктів цивільного права, особисті немайнові та майнові права. Значну увагу приділено праву власності та його захисту, праву інтелектуальної власності, захисту прав інтелектуальної власності, іншим речовим правам.

Шифр НБУВ: ВС68349

1.X.848. Цивільно-правова відповідальність у сфері міжнародних спортивних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. С. Облакова; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто питання цивільно-правової відповідальності учасників міжнародних спортивних відносин. На підставі системного аналізу досліджено концептуальні питання змісту цивільно-правової відповідальності, джерел правового регулювання, а також особливості, умови, ефективність і доцільність її застосування в окремих сферах спортивних відносин. З'ясовано зміст деліктної відповідальності за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю одним учасником спортивного змагання іншому; умови її настання; особливості обчислення розміру відшкодування. Сформульовано критерії оцінки поведінки спортсмена-правопорушника. Встановлено особливості договірної цивільно-правової відповідальності у сфері професійного футболу, досліджено історичні передумови її розвитку. Розроблено методологію та порядок розрахунку компенсації за дострокове розірвання футбольного контракту. Досліджено специфіку цивільно-правової відповідальності й особливості обчислення розміру відшкодування за порушення майнових прав, пов'язаних з організацією та проведенням спортивних заходів. Визначено роль і місце цивільно-правової відповідальності у механізмі правового регулювання сучасних міжнародних спортивних відносин, тенденції й особливості забезпечення її заходів. Розроблено пропозиції з удосконалення чинного законодавства та локальних корпоративних актів спортивних організацій щодо цивільно-правової відповідальності учасників міжнародних спортивних відносин.

Шифр НБУВ: РА450037

1.X.849. Цивільно-правовий захист баз даних: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. О. Хавронюк; Хмельницька обласна рада, Хмельницький ун-т упр. та права імені Л. Юзв'яка. — Хмельницький, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено цивільно-правовий механізм захисту прав на бази даних, підстави й особливості застосування загальних і спеціальних способів захисту прав та інтересів, пов'язаних із використанням баз даних, а також розроблено пропозиції та рекомендації щодо удосконалення правового регулювання зазначених правовідносин. Встановлено, що механізм цивільно-правового захисту прав на бази даних ґрунтується, по-перше, на подвійному правовому режимі їх охорони (авторським правом та правом sui generis), запровадженому в межах Європейського Союзу та потребуючого імплементації в національну українську правову систему; по-друге, в межах авторсько-правового захисту — на поєднанні загальних та спеціальних способів його здійснення; по-третє, на формах захисту, які зважаючи на спеціальні способи захисту, можуть мати юрисдикційний або неюрисдикційний характер. Встановлено правову природу захисту прав та інтересів виробників баз даних на основі права sui generis, що полягає у двох моментах: функціонуванні економічно зумовленої системи попередження та відновлення прав особи, що за власною ініціативою та на власний ризик, шляхом здійснення суттєвого інвестування, створила базу даних; за допомогою нормативно закріплених засобів та способів, ключовим з яких є можливість звернення до суду з вимогою про запобігання або припинення незаконного вилучення чи повторного використання всього або істотної частини змісту цієї бази даних. Доведено, що єдиним таким критерієм слід вважати творчий характер структури бази даних як такої — оригінальність та новизну при відборі, встановленні зв'язків та систематизації її складової інформації. Обґрунтовано, що ключовим способом захисту прав виробників баз даних

на основі права sui generis є відшкодування майнової шкоди, заподіяної виробничі бази даних — як реальних збитків (які можуть полягати у витратах спрямованих на поновлення порушеного права щодо використання та надання доступу до бази даних), так і упущеної вигоди, яка полягатиме в неотриманні запланованих доходів.

Шифр НБУВ: RA450187

1.X.850. Цивільно-правові засоби захисту прав учасників кредитних відносин в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О. О. Сердюк; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено теоретичних і практичних питань, що виникають у зв'язку з реалізацією учасниками кредитних відносин суб'єктивного права на захист порушених прав та законних інтересів. Визначено зміст поняття цивільно-правового захисту прав учасників кредитних відносин, встановлено особливості механізму їх цивільно-правового захисту, його структурні елементи та місце в загальному механізмі правового регулювання цивільних відносин. Визначено особливості суб'єктивного складу учасників кредитних відносин, встановлено, що залежно від їх можливих комбінацій, на різних етапах виконання кредитного зобов'язання правомочним або зобов'язаним суб'єктом захисту може бути як кредитор так і позичальник. Надамо змістовну характеристику юрисдикційним та неюрисдикційним способам захисту, що використовуються учасниками кредитних правовідносин. Проведено аналіз способів забезпечення виконання кредитних зобов'язань, що виступають одночасно способами захисту прав їх учасників.

Шифр НБУВ: RA450145

Див. також: 1.X.732

Господарське право

1.X.851. Відповідальність учасників господарських товариств за законодавством України та деяких зарубіжних країн: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. А. Бурносенкова; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Одеса, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто правовий статус учасників господарських товариств як суб'єктів цивільно-правової та корпоративної відповідальності. Визначено підстави та умови цивільно-правової відповідальності учасників господарських товариств. Сформульовано поняття та з'ясовано ознаки і підстави корпоративної відповідальності учасників господарських товариств. Проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання відповідальності учасників господарських товариств. Визначено основні напрями вдосконалення законодавства України про відповідальність учасників господарських товариств з урахуванням позитивного законодавчого досвіду зарубіжних країн. Сформульовано конкретні науково-обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення актів чинного законодавства України в частині правової регламентації відповідальності учасників господарських товариств.

Шифр НБУВ: RA450728

1.X.852. Господарське право: загальна частина: навч. посіб. / К. Р. Резворович, О. С. Юнін, М. П. Юніна, О. О. Круглова, А. С. Ярошенко, О. О. Нагорна, О. М. Костенко, І. В. Шурін; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Біла К. О., 2019. — 261 с. — укр.

Репрезентовано результати науково-практичного аналізу основних понять господарського права України. Розглянуто теоретичні положення науки господарського права з практичними завданнями. Охарактеризовано правове регулювання державного впливу на господарську діяльність. Увагу приділено питанням юридичних засад обмеження монополізму й захисту від недобросовісної конкуренції. Наразі господарське право є основним регулятором широкого кола правовідносин у суспільстві з урахуванням умов ринкової економіки та інтеграції вітчизняного законодавства до права Європейського Союзу. Розвиток ринкових відносин в Україні передбачає достатньо високий рівень розвитку освіти та науки. Знання основних положень господарського права є необхідним чинником для розвитку як економічних відносин в цілому в країні, так і для ефективної особистої господарської діяльності.

Шифр НБУВ: BA850750

1.X.853. Господарсько-правове забезпечення малого підприємництва в Україні в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / А. М. Омаров; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2020. — 21 с. — укр.

Наведено вирішення наукового завдання щодо обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій з удосконалення механізму господарсько-правового забезпечення малого підприємництва в Україні. Визначено, що мале підприємництво необхідно вважати окремим об'єктом структурно-галузевої політики держави та вагомим сегментом у структурі національної економіки, як макрооб'єкт економічної політики держави, тому розробляти програми економічного розвитку необхідно з обов'язковим урахуванням стратегії розвитку малого підприємництва. Запропоновано обмежити можливості зловживання засобами державної підтримки малого підприємництва шляхом вста-

новлення реєстраційної вимоги — одна фізична особа — один суб'єкт малого підприємництва, тобто фізична особа може бути засновником або співзасновником тільки одного підприємства, що може мати статус малого підприємства. Запропоновано встановити комплекс кваліфікаційних критеріїв, за якими суб'єктив господарювання можна відносити до малого підприємництва, а саме: вартість активів; кількість працівників; обсяг виробництва та реалізації продукції; споживання електроенергії та інших ресурсів тощо. Додатковим критерієм державної підтримки може бути встановлення спеціальної правосуб'єктності щодо суспільно корисних видів діяльності. Запропоновано доповнити Господарський кодекс України такою організаційно-правовою формою як сімейне підприємство, що має стати гібридною формою та синтезувати в собі окремі елементи організаційно-правових форм: товариство з обмеженою відповідальністю, командитне товариство та виробничий кооператив.

Шифр НБУВ: RA447392

1.X.854. Господарсько-правове регулювання девелоперської діяльності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Я. С. Бляхарський; Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса. — Вінниця, 2021. — 19 с. — укр.

Досліджено та обґрунтовано нові теоретичні положення щодо господарсько-правового регулювання девелоперських відносин у сфері будівництва нерухомості та підготовки пропозицій з удосконалення чинного законодавства. Досліджено поняття «девелопмент нерухомості», надано визначення девелоперської діяльності, розкрито її ознаки, принципи та класифікацію. Досліджено поняття девелоперського проекту, його ознак, видів, стадій (етапів) реалізації. Окреслено сучасний стан та перспективи нормативно-правового регулювання девелоперської діяльності. З'ясовано поняття, види та правовий статус девелопера, в тому числі його мету, завдання, функції, права й обов'язки, відповідальність. Розкрито особливості договірної регулювання девелоперської діяльності. Висвітлено поняття девелоперського договору, здійснено правову характеристику та виокремлено його види. Конкретизовано суттєві умови девелоперського договору та його форму. Здійснено зіставлення девелоперського договору та подібних договірних конструкцій.

Шифр НБУВ: RA450873

1.X.855. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Д. С. Коритін; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2020. — 20 с. — укр.

Роботу присвячено комплексному теоретичному і практичному дослідженню проблем, пов'язаних із правовим регулюванням господарської діяльності малих і середніх підприємств. У сучасних умовах при визначенні цільових орієнтирів підтримки і розвитку малого підприємства слід виходити з необхідності поєднання інтересів як держави, так і суб'єктів малого й середнього підприємства з урахуванням стану економіки. Визначено суть правового інституту малих і середніх підприємств як форми правової організації підприємництва в Україні й неомерційної господарської діяльності, зміст яких розкривається через структуру механізму правового регулювання, який використовується і має у своєму складі засоби підтримки, розвитку суб'єктів господарської діяльності з урахуванням публічних і приватних інтересів.

Шифр НБУВ: RA447390

1.X.856. Правовий механізм регулювання здійснення державних корпоративних інвестицій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / Н. Р. Бойчук; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2020. — 20 с. — укр.

Дисертацію присвячено фундаментальному теоретичному дослідженню державного корпоративного інвестування та механізму його правового забезпечення. Відзначено, що державне корпоративне інвестування, у якому держава має займати активну позицію, є альтернативою наявним процесам приватизації. Увагу приділено дослідженню правового статусу всіх учасників відносин державного корпоративного інвестування. Запропоновано впровадження таких посад, як професійні керуючі корпоративними правами — матеріально зацікавлених професійних осіб, які виконуватимуть функцію управління державними корпоративними правами. Зазначено, що суб'єктами господарювання державного сектора економіки, в тому числі, є суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких забезпечує державі право ефективного державного корпоративного контролю. Обґрунтовано необхідність закріплення в національному законодавстві поняття «суттєва участь держави, яка забезпечує ефективний державний корпоративний контроль». Вперше запропоновано законодавче впровадження інституту Державного корпоративного інвестиційного фонду як державного інституційного інвестора. Зроблено висновок про те, що державне корпоративне інвестування за участю приватного інвестора є формою державно-приватного партнерства, яка зумовлена інвестиційно-корпоративною моделлю відносин між державою і приватним партнером.

Шифр НБУВ: RA447391

Див. також: 1.У.365

Інформаційне право

1.X.857. Законодавча діяльність в умовах динамічного розвитку інформаційних технологій: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / К. О. Сергеев; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 17 с. — укр.

Досліджено проблематику ефективності законодавчої діяльності під впливом факторів соціальних трансформацій, що виникли внаслідок динамічного розвитку інформаційних технологій. Обґрунтовано, що сучасний законодавець має враховувати новітні інструменти соціального діалогу, оскільки змінилися значення актуальності норми в категоріях часу та простору, ускладнилася структура соціальної організації, а програмний код може виключати потребу в державному примусі, створюючи єдиноможливий алгоритм правовідносин. Розглянуто новітні фактори, що позначаються на ефективності законодавчої діяльності, запропоновано практичні шляхи її вдосконалення.

Шифр НБУВ: РА449303

1.X.858. Кібербезпека у публічному секторі: монографія / Є. В. Ковтук; Національна академія державного управління при Президентові України. — Харків: Колегіум, 2021. — 271 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 250-271. — укр.

Вперше комплексно досліджено питання забезпечення кібербезпеки у публічному секторі, з урахуванням його особливостей і сучасних тенденцій як у сфері публічного управління, так і у сфері кібербезпеки. Увагу приділено кібербезпеці в умовах впливу інформаційного суспільства на діяльність органів публічної влади, впровадженню технологій електронного врядування та поширення використання соціальних мереж. У зв'язку з цим обґрунтовується необхідність приділення особливої уваги людському фактору під час розробки та впровадження заходів із забезпечення кібербезпеки в органах публічної влади. Визначено основні підходи до формування та реалізації публічної політики щодо забезпечення кібербезпеки на різних рівнях публічного управління, проаналізовано відповідний зарубіжний досвід. Досліджено сучасний стан, існуючі проблеми, можливості та загрози у сфері забезпечення кібербезпеки в органах публічної влади в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851267

1.X.859. Конфіденційність та шахрайство в Інтернет-сфері / О. А. Шульга // Екон. вісн. ун-ту/Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48. — С. 76-91. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Мета роботи — розглянути теоретичні та практичні аспекти шахрайства в інтернет-сфері та на підставі цього визначити шляхи забезпечення конфіденційності та кібербезпеки приватних користувачів і комерційних організацій. Методи поєднання аналізу та синтезу, індукції та дедукції були застосовані при визначенні різних видів шахрайства в Інтернет-сфері. Методи узагальнення, логічний та емпіричний були використані при визначенні напрямів розвитку національної системи кіберзахисту та забезпечення конфіденційності. Виділено найпоширеніші способи шахрайства із використання банківських платіжних карт, серед яких: вдаване опитування у соцмережах з розіграшем призів; телефонний дзвінок з метою отримати секретні дані; заміна SIM-карти для доступу до онлайн-банкінгу; платежі онлайн на незахищених сайтах; фішинг; копіювання даних карти при передачі у руки; незахищені мережі Wi-Fi; комп'ютери у громадських місцях; скімінг для крадіжки даних карти; несанкціоноване проведення мікроплатежів; шахрайство з використанням банкомату; використання шкідливих програм (вірусів), підроблених сайтів з метою компрометації реквізитів електронних платіжних засобів та/або логінів/паролів доступу до систем інтернет/мобільного банкінгу; розповсюдження (продаж, розповсюдження) інформації щодо скомпрометованих даних; шахрайство у термінальній мережі; шахрайство у системах дистанційного обслуговування; соціальна інженерія. Визначено основні правила безпеки з метою запобігання шахрайства. Проаналізовано досвід європейських країн у сфері кібербезпеки. Окреслено напрями адаптації чинного законодавства про кібербезпеку до стандартів ЄС та визначено напрями розвитку національної системи кіберзахисту. Практичне значення одержаних результатів полягає у поглибленні розуміння суті та механізму реалізації різних видів шахрайства в Інтернет-сфері. Висновки: держава має створити ефективний наглядовий орган у сфері захисту персональних даних, однак при цьому заходи безпеки та онлайн-обмеження повинні відповідати міжнародним стандартам. На законодавчому рівні не повинно заборонятися використання шифрування, оскільки такі обмеження знижують можливість громадян із захисту себе від незаконних втручань у приватність. Крім того, політика держави у Інтернет-сфері має бути спрямована на сприяння розвитку та функціонуванню безпечних інтернет-технологій і формування механізмів захисту від сервісів та протоколів, які ставлять під загрозу технічне функціонування Інтернету від вірусів, фішингу.

Шифр НБУВ: Ж73720

1.X.860. Основи управління інформаційною безпекою: навч. посіб. / А. М. Гребенюк, Л. В. Рибальченко; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро:

Свідлер А. Л., 2020. — 143 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 139-143. — укр.

Розглянуто основні загрози інформаційній безпеці, що виникають у сучасному суспільстві та на виробництвах. Увагу приділено основним системам управління інформаційною безпекою, яка орієнтована на оцінку ризиків і управління ними. Зауважено, що процес управління ризиками безпеки надає змогу організаціям досягти поєднання максимальної економічної ефективності з відомим та прийнятним рівнем ризику та надає керівникам різних рівнів зрозумілий метод організації та ресурсів з обмеженим доступом для реалізації управління ризиками. Зазначено, що реалізація управління ризиками інформаційної безпеки дозволяє організаціям із розподіленими корпоративними мережами використовувати економічно ефективний контроль, що знижує ризик до прийнятного рівня. Управління інформаційною безпекою можливе за підтримки безпеки в інформаційно-комунікаційних системах та мережах певного діапазону засобів і заходів управління. Висвітлено питання протидії комп'ютерним вірусам та захист інформації у комп'ютерних мережах. Увагу приділено системі управління інформаційною безпекою, в тому числі її нормативно-правовим забезпеченням.

Шифр НБУВ: СО37720

1.X.861. Правове забезпечення цифрової економіки: навч. посіб. / Ю. П. Бурило, С. Я. Вавженчук, М. В. Процишен; ред.: О. Д. Крупчан; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємства імені Ф. Г. Бурчака. — 2-ге вид., перероб. — Київ: НДІ приват. права і підприємства ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. — 295 с. — укр.

Викладено теоретичний матеріал для вивчення дисципліни «Правове забезпечення цифрової економіки». Зокрема, розкрито суть, основні характеристики та етапи становлення інформаційного суспільства, а також надано характеристику цифрової (інформаційної) економіки як економічної основи сучасного інформаційного суспільства. Проаналізовано правовідносини, що складаються у сфері цифрової економіки. Висвітлено інформаційні аспекти інтелектуальної власності. Охарактеризовано правові засади державного регулювання цифрової економіки. Увагу приділено особливостям правового регулювання суспільних відносин в базових галузях (секторах) цифрової економіки, таких як: телекомунікації, інформатизація, Інтернет, електронні засоби масової інформації. Наведено запитання для самоперевірки та додаткову літературу для поглиблення знань.

Шифр НБУВ: ВА851656

Див. також: 1.У.308, 1.X.745, 1.X.772

Трудове право

1.X.862. Правове регулювання атестації працівників освіти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / К. Є. Гриб; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено правові аспекти атестації працівників освіти за законодавством України. З'ясовано юридичну природу атестації та сформульовано її поняття. Окреслено коло суб'єктів, які безпосередньо здійснюють освітню діяльність та підлягають атестації як працівники освіти. Проаналізовано співвідношення суміжних явищ «атестація» і «сертифікація» та виділено їх подібні та відмінні ознаки. Досліджено порядок проведення атестації працівників освіти, з'ясовано правові наслідки атестації та запропоновано напрями її удосконалення шляхом запровадження дворівневої системи атестації на базі незалежних атестаційних центрів. Проаналізовано законодавство України про атестацію працівників освіти та запропоновано напрями його удосконалення.

Шифр НБУВ: РА450620

1.X.863. Правове регулювання припинення трудових правовідносин в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / В. М. Зеленський. — Київ: Кандиба Т. П., 2021. — 593 с. — Бібліогр.: с. 539-593. — укр.

Проаналізовано шляхи вирішення проблем правового регулювання припинення трудових правовідносин в Україні. Розглянуто питання методологічних засад вирішення існуючих проблем в окресленій сфері, стосовно яких підкреслюється важливість світоглядних позицій наукових досліджень, згідно із якими сьогодні вирішується питання подальшого розвитку трудового права або в межах збереження його соціального призначення, або ж в напрямку підтримки певних зрушень (іноді кардинальних) у бік «ринку праці». Наголошено на невіддільності теорії від практики, а тому підкреслено неможливість вивчення проблем правового регулювання припинення досліджуваних відносин без аналізу відповідної судової практики, яка найліпшим чином відображає реальні практичні труднощі українців на етапі закінчення трудових правовідносин. Дослідження проведено шляхом аналізу підстав припинення вказаних правовідносин за вольовим критерієм: за угодою сторін, за ініціативою працівника або роботодавця, за ініціативою третіх осіб. У підсумку наведено системне

бачення актуальних проблем, а також сформульовано пропозиції щодо авторського бачення можливих шляхів їх вирішення.

Шифр НБУВ: ВА851553

1.X.864. Припинення трудового договору з підстав, передбачених контрактом: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / В. В. Гребенюк; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Доведено, що встановлення у змісті контракту додаткових підстав його припинення є, так би мовити, своєрідним специфічним видом відповідальності за порушення умов цього правовичину. Вперше у вітчизняній доктрині трудового права комплексно досліджено проблему припинення трудового договору з підстав, передбачених контрактом. Представлено позицію, що невиконання умов строкового трудового договору не може бути підставою для звільнення працівника, а може бути лише підставою для його притягнення до дисциплінарної відповідальності, тоді як невиконання умов контракту, зокрема, обов'язків, що ним установлено, є додатковою підставою для його припинення. З'ясовано, що наявність чи відсутність вини не є визначальною для припинення контракту, адже таким у цьому випадку є сам факт порушення умов контракту, а встановлена вина працівника лише додатково підтверджує законність та обрунтованість припинення цього виду договору. Доведено: якщо в контракті наявний пункт про підстави звільнення керівника за систематичне невиконання фінансових планів підприємства та показників, то при застосуванні п. 8 ч. 1 ст. 36 КЗпП України його робота має оцінюватися в комплексі. Аргументовано, що ст. 9 КЗпП України має поширюватися також і на контракті, в тому числі в частині встановлення додаткових підстав їх припинення, які визначаються в їх змісті. Обрунтовано, що умова контракту про можливість застосування до працівника санкцій і пред'явлення вимог щодо відшкодування збитків, пов'язаних із невиконанням ним своїх професійних посадових обов'язків (зокрема, штрафу в розмірі заробітної плати, помноженої на весь невідпрацьований період), має визнаватися недійсною в силу ст. 9 КЗпП України. Вдосконалено науковий погляд на порядок припинення контракту з підстав, визначених у його змісті, зокрема, що при звільненні працівника з підстав, передбачених контрактом, послання варто робити на п. 8 ч. 1 ст. 36 КЗпП України, а у формулюванні звільнення слід указувати конкретну підставу, встановлену в цьому договорі.

Шифр НБУВ: РА450101

1.X.865. Проблеми теорії та практики систематизації трудового законодавства: монографія / Н. М. Обушенко. — Харків: Панов А. М., 2020. — 427 с. — Бібліогр.: с. 384-427. — укр.

Розкрито генезу трудового законодавства в Україні, з'ясовано роль і значення систематизації українського законодавства, систематизовано концептуальні підходи до розуміння сутності й ознак трудового законодавства України, проаналізовано стан дослідження проблеми систематизації цього законодавства. Розкрито теоретико-методологічні підходи до розуміння суті систематизації трудового законодавства, класифіковано принципи його систематизації, встановлено її мету, завдання та функції, охарактеризовано об'єкт та суб'єкт систематизації трудового законодавства, з'ясовано її технологію та етапи. Виявлено особливості систематизації законів України, підзаконних нормативно-правових актів, локальних нормативно-правових актів і міжнародних нормативно-правових актів у сфері праці, встановлено суть і особливості інкорпорації як способу систематизації трудового законодавства. Охарактеризовано кодифікацію як спосіб систематизації трудового законодавства, узагальнено зарубіжний досвід такої систематизації та запропоновано можливості його використання в Україні, а також запропоновано концептуальні засади систематизації трудового законодавства.

Шифр НБУВ: ВА850562

Див. також: 1.У.201, 1.У.383, 1.У.387, 1.Х.779

Кримінальне право. Кримінологія. Пенітенціарія

Кримінальне право

1.X.866. Грабежі та розбійні напади: кримінологічна характеристика і заходи запобігання: монографія / Л. В. Лісниченко; ред.: О. Г. Кулик, Г. В. Федотова; Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Київ: ДНДІ МВС України, 2021. — 243 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 182-210. — укр.

Представлено комплексне кримінологічне дослідження грабежів та розбійних нападів. Розглянуто історичний розвиток інституту кримінальної відповідальності за вчинення грабежів та розбійних нападів, розкрито кримінально-правові та кримінологічні засади протидії грабежам та розбійним нападам на сьогодні, досліджено стан наукової розробки проблеми запобігання цим злочинам. Проаналізовано стан та динаміку грабежів та розбій-

них нападів в Україні за період 1992 — 2020 рр., розкрито притаманні їм тенденції та закономірності. На основі вибіркового масиву заяв та повідомлень, кримінальних справ і правозастосовної практики розроблено комплексну кримінологічну характеристику грабежів і розбоїв, охарактеризовано ознаки місця, часу, способу та обстановки їх вчинення. Встановлено основні кримінологічні ознаки осіб, які вчиняють грабежі та розбійні напади. Визначено комплекс причин та умов, що сприяють вчиненню грабежів та розбійних нападів. На цій основі запропоновано систему найбільш ефективних і дієвих загальносоціальних, спеціально-кримінологічних та індивідуальних заходів запобігання грабежам і розбійним нападам.

Шифр НБУВ: ВА851254

1.X.867. Ефективність забороняючих кримінально-правових норм: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Н. П. Ждіняк; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Уперше в Україні комплексно досліджено ефективність забороняючих кримінально-правових норм (КПН). Обгрунтовано межі проведення дослідження ефективності забороняючих КПН та узагальнено методологічні підходи до розуміння їх ефективності. Сформульовано поняття ефективності забороняючої КПН, з'ясовано співвідношення ефективності зі суміжними поняттями (економічності, корисності, оптимальності, соціальної цінності, істинності та якості), охарактеризовано види ефективності цих норм. Проаналізовано якість забороняючих КПН і механізм їх реалізації як критерії проведення якісної та кількісної оцінки ефективності таких норм. Визначено умови ефективності забороняючих КПН.

Шифр НБУВ: РА449294

1.X.868. Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В. В. Мойсеєнко; Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження кримінологічних проблем запобігання кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності в Україні. Розкрито вплив тіншової економіки на національну безпеку, з'ясовано особливості правового регулювання господарської діяльності в Україні та систематизовано кримінальні правопорушення в цій сфері. Охарактеризовано структуру та динаміку кримінальних правопорушень. Розкрито зміст детермінант, що сприяють криміналізації господарської сфери суспільних відносин. Виокремлено кримінологічно значущі ознаки осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Запропоновано концептуальне бачення шляхів реалізації кримінологічних заходів захисту господарської сфери країни, а також заходів запобігання на спеціально-кримінологічному рівні. Розроблено господарсько-правовий механізм і кримінологічні заходи щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності правоохоронними органами України, а також основні напрями їх взаємодії між собою та з неурядовими організаціями як на рівні держави, так і з правоохоронними органами та неурядовими організаціями за її межами.

Шифр НБУВ: РА450095

1.X.869. Концепція кримінально-правової протидії корупції в Україні: монографія / О. С. Бондаренко; Сумський державний університет. — Суми: Сумський державний університет, 2021. — 471 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 398-471. — укр.

Досліджено питання суті й різновидів корупції та запропоновано науково і теоретично обгрунтовану концепцію кримінально-правової протидії корупції в Україні. Увагу приділено корупційним кримінальним правопорушенням, їх різновидам, досліджено підстави та умови криміналізації окремих адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією. Акцентовано на суб'єктах протидії корупції та їх ролі в реалізації цього завдання. Окреслено й охарактеризовано причини й основні заходи, необхідні для протидії політичній, економічній, судовій, медичній, освітній, спортивній корупції та корупції щодо діяльності правоохоронних органів. Досліджено сутність і роль міжнародного співробітництва у протидії корупції. Узагальнено та систематизовано зарубіжний досвід у сфері протидії корупції.

Шифр НБУВ: ВА850194

1.X.870. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова, В. Б. Харченко, Ю. В. Орлов, А. М. Ященко, В. П. Ємельянов, С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, О. М. Храмцов, А. М. Шульга, В. І. Павликівський, Є. О. Гладкова, І. О. Бандурка, Д. Ю. Кондратов, М. І. Фіалка, Я. Г. Лизогуб, Д. С. Казначеева, К. В. Юртаєва, К. О. Черевко, В. Г. Кундеус, О. О. Титаренко, К. О. Шелешевський, Н. Ю. Цвіркун, О. О. Авдеев, К. Е. Швелєв, І. Г. Луценко, Т. А. Шевчук, М. В. Фоменко; ред.: О. М. Литвинов; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. — Харків: Право, 2020. — 655 с. — укр.

Розглянуто основні питання навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Особлива частина». У матеріалах курсу під час розгляду основних тем використано актуальні нормативні

акти й судову практику з урахуванням потреб правоохоронної практики, а також з метою якісної підготовки майбутніх фахівців.

Шифр НБУВ: ВА849995

1.X.871. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В. П. Беленок; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Комплексно досліджено кримінально-правову та кримінологічну характеристику погроз або насильства щодо працівника правоохоронного органу (підстави кримінальної відповідальності, передбачені ст. 345 КК України, відповідну практику правозастосування, рівень, структуру, динаміку, латентність, причини й умови вчинення цих деліктів, особу злочинця та потерпілого), на підставі чого розроблено систему заходів загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання цим деліктам.

Шифр НБУВ: РА450737

1.X.872. Кримінально-правова характеристика приховування кримінального правопорушення: порівняльно-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В. В. Лазаренко; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Вперше проведено комплексне порівняльно-правове дослідження приховування кримінального правопорушення в умовах оновленого кримінального законодавства України та євроінтеграційних процесів. Встановлено певні тенденції й особливості характеру кримінально-правової політики держав щодо причетності та її окремих видів залежно від ступеня повноти відображення відповідного нормативного матеріалу. Запропоновано закріпити визначення приховування кримінального правопорушення у змісті диспозиції статті 396 Кримінального кодексу (далі — КК) України. Розширено формулювання змісту декриміналізуючої поведінки шляхом уточнення примітки до статті 396 КК щодо умов звільнення від кримінальної відповідальності за приховування кримінального правопорушення, що сприятиме зниженню латентності тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень. Внесено пропозицію доповнити положення щодо кримінальної відповідальності за вчинення переховування кримінального правопорушення такою кваліфікуючою ознакою, як «вчинене службовою особою». Запропоновано доповнити диспозицію ст. 396 КК України частиною другою, виклавши її у такому вигляді: «2. Ті самі дії, вчинені службовою особою з використанням свого службового становища...». Удосконалено визначення суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 396 КК України та характеристику суб'єктивної сторони приховування кримінального правопорушення, яка характеризується прямим умислом, при цьому мотив та мета на кваліфікацію не впливають, але повинні враховуватися під час призначення покарання; усвідомлення особою факту приховування саме тяжких і особливо тяжких кримінальних правопорушень, то головним є розуміння приховування, як кримінально-караного діяння, тоді як помилку в ступені тяжкості основного кримінального правопорушення слід визнавати юридичною, яка не впливає на вирішення питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності. Вдосконалено положення щодо відмежування приховування кримінального правопорушення від інших видів причетності, від співучасті у вигляді пособництва, від суміжних складів діянь, інших кримінальних правопорушень проти правосуддя, вчинених при переховуванні злочинця, слідів кримінального правопорушення, у тому числі шляхом надання завідомо неправдивих свідчень, так як заздалегідь не обцяне приховування відбувається активними фізичними (не інтелектуальними) діями.

Шифр НБУВ: РА450801

1.X.873. Кримінально-правова характеристика складної вини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В. М. Федитник; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. — Харків, 2021. — 19 с. — укр.

Перше дослідження, у якому з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки здійснено аналіз та узагальнення теоретичних, прикладних і нормативних проблем складної вини, в результаті чого сформульовано ряд нових положень, висновків та пропозицій, які можуть слугувати подальшому розвитку науки кримінального права та формуванню кримінально-правової політики держави. Розкрито генезу поняття вини та її форм у кримінальному праві України. З'ясовано стан сучасної регламентації вини та її форм у кримінальному законодавстві України. Визначено особливості регламентації вини та її форм у кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Здійснено аналіз наукових підходів до визначення поняття складної вини в доктрині кримінального права. Надано визначення складної вини на підставі чинного Кримінального кодексу України. Висвітлено кримінально-правові наслідки вчинення кримінальних правопорушень зі складною виною. Визначено стадії кримінальної протиправної діяльності у кримінальних правопорушеннях зі складною виною.

Шифр НБУВ: РА450726

1.X.874. Підкуп у законодавчих конструкціях корупційних кримінальних правопорушень: автореф. дис. ... канд. юрид.

наук: 12.00.08 / М. В. Михайлов; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Дсліджено проблему кримінально-правової характеристики підкупу у законодавчих конструкціях статей корупційних кримінальних правопорушень. Визначено, що підкуп є універсальним наскрізним кримінально-правовим поняттям, що використовується для характеристики як корупційного, так і некорупційного підкупів та має схожу законодавчу конструкцію у КК України. Запропоновано виокремлювати елементи законодавчої конструкції підкупу у статтях Загальної частини КК України, що передбачають реальний принцип чинності кримінального закону у просторі, спосіб підбурювання до вчинення кримінального правопорушення та підставу застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Охарактеризовано елементи законодавчих конструкцій корупційного та некорупційного підкупів. Запропоновано основні напрями вдосконалення Кримінального кодексу України.

Шифр НБУВ: РА449295

1.X.875. Поняття примушування (примусу) за кримінальним правом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / А. С. Комісаров; Донецький юридичний інститут. — Маріуполь, 2021. — 20 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що полягає у вдосконаленні теоретичних положень кримінального права в частині розуміння примушування (примусу) як наскрізного кримінально-правового поняття та на цій основі напрацювання пропозицій до КК України і практики його застосування. Зокрема, вперше запропоновано визначення поняття примушування (примусу) — це умисний, протиправний фізичний та (або) психічний вплив на волю потерпілої особи, що направлений на виконання чи не виконання конкретних дій, проти власної волі на користь того, хто примушує або інших осіб. Обґрунтовано, що ключовим елементом у кримінально-правовій структурі примушування є цілеспрямований, протиправний вплив на свободу волі потерпілого, що характеризується її обмеженням, а не виключенням. При обмеженні свободи волі зберігається можливість вчинення вольового вчинку з боку потерпілого. Запропоновано враховувати насильство як єдиний спосіб вчинення примушування, що відповідає трьом умовам: насильство не має бути елементом мотивації або самоціллю кримінального правопорушення; насильство повинно бути очевидним для потерпілого та повністю ним усвідомлюватися; насильство має супроводжувати кримінально протиправну вимогу. Вдосконалено висновок, що примушування та насильство розрізняються за такими критеріями: за механізмом впливу на волю потерпілого; за цільовою спрямованістю; за специфікою способу впливу на потерпілого. Наведено пропозиції щодо доповнення Розділу III «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи» КК України самостійною статтею, яка б передбачала загальний склад примушування. Набули подальшого розвитку положення, що переборний фізичний і психічний примус як універсальна об'єктивно-суб'єктивна ознака відноситься як до примушування, так і до поведінки потерпілого. Розвинуто твердження, що поняття фізичного або психічного примушування як обставини, яка виключає кримінальну протиправність діяння, має ґрунтуватися на основі відсутності протиправності шкоди, заподіяної потерпілим.

Шифр НБУВ: РА450263

1.X.876. Потерпілий від кримінального правопорушення у кримінальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Н. І. Ладанівська; Донецький юридичний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Маріуполь, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто місце та роль потерпілого в кримінальному праві України. Проаналізовано генезу положень про потерпілого від кримінального правопорушення в кримінальному законодавстві України. Досліджено еволюцію наукових поглядів та сучасний стан дослідження проблем потерпілого в доктрині кримінального права. Охарактеризовано кримінально-правові ознаки потерпілого за законодавством України, а також міжнародні та європейські стандарти його захисту. Зазначено, що кримінальне законодавство орієнтовано на правопорушника, при цьому друга, не менш важлива сторона протиправного діяння, — потерпілий часто залишається поза увагою, у зв'язку із чим завдання кримінального законодавства, котре полягає у захисті прав, свобод та законних інтересів громадян країни залишається виконаним не в повній мірі. Такий стан справ зумовлений, в першу чергу, відсутністю на сьогоднішній день ґрунтовних доктринальних розробок в частині вивчення сутності та змісту поняття потерпілого в кримінальному праві, його ролі для суспільно небезпечного діяння та для суб'єкта останнього. Потерпілого від кримінального правопорушення розглянуто, здебільшого, виключно з позиції кримінального процесуального законодавства, що призводить до розриву «ментального» зв'язку матеріального та процесуального права. Підсумовано, що потерпілий — факультативна ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, а тому може і має розглядатись як елемент об'єкту протиправного діяння, оскільки людина — це носій прав, свобод та законних інтересів, закріплених на конституційному рівні

та безпосередній учасник суспільних відносин, які захищає кримінальне законодавство. На сьогоднішній день правильне визначення кола потерпілих та їх юридичного статусу є дуже важливим завданням, оскільки це впливає не тільки на правильну кваліфікацію, а і на визначення меж кримінальної відповідальності суб'єкта кримінального правопорушення.

Шифр НБУВ: РА450184

1.X.877. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля: кримінально-правова характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / О. В. Матвійчук; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Увагу приділено формулюванню науково обгрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідних кримінально-правових норм (ст. 253 Кримінального Кодексу (КК)), підвищення ефективності кримінального права у сфері належної розробки та здачі проєктів або іншої аналогічної документації з обов'язковими інженерними системами захисту навколишнього середовища або введення в експлуатацію споруд з належною системою захисту навколишнього середовища. Обгрунтовано, що діяння проектування чи експлуатації споруд без систем захисту довкілля мають витоки та генезу кримінальної відповідальності за діяння, передбачене ст. 253 КК України. З'ясовано погляди на родовий об'єкт діяння, передбаченого ст. 253 КК, а також запропоновано визначення безпосереднього об'єкта, предмета, суб'єкта й суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Проаналізовано кваліфікуючі ознаки досліджуваного діяння. Розвинуто критерії, за якими має здійснюватися відмежування діяння, передбаченого ст. 253 КК, від суміжних кримінальних правопорушень і аналогічного адміністративного делікту. Здійснено компаративістську характеристику діяння, передбаченого ст. 253 КК України, та аналогічних злочинів, передбачених законодавством деяких зарубіжних держав.

Шифр НБУВ: РА447263

1.X.878. Розголошення державної таємниці: кримінально-правова та кримінологічна характеристика: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / В. В. Сергійчук; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Досліджено кримінально-правові та кримінологічні засади охорони державної таємниці в Україні. Проаналізовано історію становлення та розвитку кримінально-правової охорони державної таємниці на українських землях від часів Київської Русі до сьогодення. Здійснено порівняльно-правову характеристику систем кримінально-правової охорони державної таємниці в деяких зарубіжних країнах (Естонія, Франція, Узбекистан, Туреччина, Молдова, Білорусь). Проаналізовано склад злочину — розголошення державної таємниці, передбачений ст. 328 Кримінального Кодексу (КК), проведено відмежування його від суміжних злочинів, а також здійснено кримінологічну характеристику цього злочину. Сформульовано нові положення, висновки та пропозиції, які в подальшому можуть бути використані для розвитку інституту кримінально-правової охорони державної таємниці в Україні. Запропоновано зміни до КК з метою вдосконалення його положень.

Шифр НБУВ: РА447264

1.X.879. Сайти новин як джерело до вивчення фальшивомонетництва в Україні / О. Шевчук, А. Бойко-Гарарін // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 423-439. — Бібліогр.: 31 назв. — укр.

Підробки грошей, виготовлені злочинцями з метою отримання незаконного прибутку та обману населення, виникли з часів появи найпершої монети в історії людства. З тих під фальшування грошей відбувається паралельно із розвитком грошової справи. Фальшування власне українських грошей розпочалося ще з часів появи найперших кредитових білетів, друкованих 1917 р. в Києві. У сучасній науковій історіографії питанню фальшування грошей в незалежній Україні приділено увагу досить спорадично. Основні тенденції та особливості фальшування грошей в наш час досліджено шляхом аналізу повідомлень про виявлення підроблених грошей чи їх виробників за даними сайтів новин в мережі Інтернет. Найбільшою популярністю набувають повідомлення про особливо поширені прототипи підробок, а також статистичні дані, пов'язані із кількістю виявлених в країні фальсифікатів. Інформаційні агентства найчастіше спираються на офіційні повідомлення Національного Банку України або заяви речника Національної поліції України. Найбільша концентрація виявлення фальшивих грошей була зафіксована у Західних регіонах України та в Одеській обл. У процесі державної протидії фальшивомонетництву визначено нестандартні випадки: спроби підтвердити ігровими грошима свою платоспроможність під час перетину кордону, оформлення грошових переказів через сервіси логістичної компанії. Незахищеними від отримання фальшивих грошей стали користувачі платіжних терміналів та банкоматів. Технологічно більшість підробок виготовлено за допомогою струменевих принтерів, найбільш популярними прототипами для фальшивомонетників є банкноти номіналом 500 гривень та 100 доларів США, причому євро та російські рублі втрачають свою привабливість. Поширеними в Україні є спроби розрахунку сувенірними грошима. Показово, що в опрацьованих інфор-

маційних джерелах не зафіксовано випадків виявлення фальшивих грошей.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.X.880. Спеціальна конфіскація у кримінальному праві: монографія / А. О. Винник; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 195 с. — Бібліогр.: с. 184-195. — укр.

Розкрито стан дослідження спеціальної конфіскації та висвітлено її соціальну обумовленість. Визначено правову природу та місце спеціальної конфіскації в системі кримінально-правових норм, а також мету, підстави та умови застосування. Наведено авторське визначення поняття «спеціальна конфіскація». Обгрунтовано необхідність виключення конфіскації майна зі системи покарань України та запропоновано низку змін і доповнень до чинного кримінального законодавства. Встановлено місце спеціальної конфіскації в системі заходів кримінально-правового впливу.

Шифр НБУВ: ВА851060

1.X.881. Теорія та практика кримінального права: навч. посіб. / В. С. Канцір, О. Г. Колб, К. Б. Марисюк; ред.: К. Б. Марисюк; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. — 219 с. — Бібліогр.: с. 197-214. — укр.

Розглянуто основні питання кримінально-правової політики та її місце у системі правової політики України. Наведено питання про співучасть у вчиненні злочину та співчасників злочину. Охарактеризовано соціально-правову природу кримінальних покарань та сучасні тенденції розвитку цього інституту кримінального права. Проаналізовано примусові заходи медичного характеру, особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх. Викладено кримінально-правову характеристику терористичної злочинності. Висвітлено злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Охарактеризовано злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язані із наданням публічних послуг, злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Шифр НБУВ: ВА851491

1.X.882. Функції кримінально-правової політики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / І. В. Козич; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2021. — 35 с. — укр.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретико-наукової проблеми функцій кримінально-правової політики України. Здійснено диференціацію та висвітлено змістовий обсяг цих функцій. З метою поліпшення ефективності кримінально-правової політики виявлені взаємозв'язки та взаємодії функцій з іншими її категоріями (цілі, завдання, методи, принципи). На підставі проведеного дослідження запропоновано спрямувати зусилля політики в сфері протидії злочинності на формування та реалізацію кримінально-правової політики нового типу — доказової кримінально-правової політики. Встановлено, що її основне призначення полягає у певній фільтрації проблем, які потребують вирішення під час реалізації державної політики. Доказова кримінально-правова політика може надавати змогу застосування певних засобів кримінально-правового впливу для вирішення конкретної проблеми тільки в тому разі, якщо ефективність їх впровадження доведена. Визначено, що ефективність кримінально-правової політики залежить від чіткої взаємодії її формулюючих, реалізаційних та сервісних функцій.

Шифр НБУВ: РА447368

1.X.883. Criminal offenses against property in Ukraine: monograph / N. Antoniuk. — Kyiv: Alerta, 2020. — 144 p. — Бібліогр. в підрядк. прим. — англ.

In the monograph, the main approaches to criminal law protection of property in Ukraine are presented. In particular, the most common features of criminal offenses against property are defined and analyzed; the types and aggravating features of criminal offenses against property are investigated; the main provisions of the science of criminal law of Ukraine on the subject matter of criminal offenses against property are offered. The author not only determines legislative approaches to criminal law protection of property in Ukraine, but also outlines the main doctrinal approaches to these issues.

Шифр НБУВ: ІВ228302

Див. також: 1.X.657, 1.X.896

Кримінологія

1.X.884. Вибрані праці / В. В. Голіна. — Харків: Право, 2020. — 590, [8] с.: іл., табл. — укр.

Зазначено, що видання підготовлено до 85-річчя від дня народження та 50-річчя науково-педагогічної діяльності відомого українського вченого-кримінолога, доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України Володимира Васильовича Голіни. Вміщено наукові твори, присвячені питанням теорії кримінологічної науки, теорії та практики

запобігання злочинності, протидії окремим видам злочинів і кримінальних правопорушень, розробки та реалізації запобіжних стратегій. Розкрито проблеми кримінально-правової правосвідомості в Україні, кримінологічної профілактики злочинності. Розглянуто стратегію зменшення можливостей вчинення злочинів у системі захисту критичної інфраструктури. Увагу приділено проблемам торгівлі людьми, жіночої злочинності в Україні, новим підходам до запобігання корупції в Україні, правовому та кримінологічному забезпеченню запобігання катуванням у правоохоронних органах.

Шифр НБУВ: BA850798

1.X.885. Запобігання професійній злочинності в Україні: монографія / Н. К. Макаренко; Національна академія внутрішніх справ. — Київ: 7БЦ, 2021. — 454 с. — Бібліогр.: с. 389-454. — укр.

Здійснено комплексне дослідження кримінально-правових і кримінологічних проблем запобігання професійній злочинності в Україні. Розкрито зміст детермінант, що сприяють кримінальному професіоналізму. Охарактеризовано структуру та динаміку злочинів, пов'язаних із різними формами професійної та організованої злочинності, розроблено типологію злочинців і злочинних угруповань відповідної категорії. Запропоновано концептуальне бачення шляхів реалізації профілактичних заходів на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальних рівнях.

Шифр НБУВ: BA850381

1.X.886. Запобігання релігійному екстремізму в Україні: практич. посіб. / Д. В. Дорохін, О. В. Ведмідський, В. Ф. Примаченко; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Біла К. О., 2021. — 177 с. — Бібліогр.: с. 147-166. — укр.

Розкрито теоретико-правовий аспект релігійного екстремізму. Надано сучасну кримінологічну характеристику релігійному екстремізму та розроблено рекомендації з вдосконалення заходів запобігання таким явищам.

Шифр НБУВ: BA850173

1.X.887. Кримінально-правові та кримінологічні заходи запобігання незаконній порубці або незаконному перевезенню, зберіганню, збуту лісу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / О. В. Ткаченко; Донецький юридичний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Маріуполь, 2021. — 24 с. — укр.

Комплексно досліджено кримінально-правові та кримінологічні проблеми запобігання незаконній порубці або незаконному перевезенню, зберіганню, збуту лісу в Україні. Вперше поставлено та розв'язано наукову задачу розробки цілісного теоретичного та практичного підходу до формування стратегії запобігання таким кримінальним правопорушенням. Обґрунтовано пропозиції, спрямовані на вдосконалення законодавства та практики його застосування підрозділами Національної поліції. Надано кримінально-правову характеристику кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 246 Кримінального кодексу України. Розкрито особливості зарубіжного досвіду діяльності правоохоронних органів у запобіганні таким протиправним діям. Охарактеризовано структуру та динаміку таких кримінальних правопорушень. Розкрито зміст детермінант, що сприяють криміналізації сфери довкілля. Запропоновано концептуальне бачення шляхів реалізації правових та організаційних заходів запобігання на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному й індивідуально-профілактичному рівнях.

Шифр НБУВ: RA450264

1.X.888. Кримінологічна детермінація та запобігання насильницьким діям щодо жінок: монографія / О. М. Гумін, В. С. Канцір, Н. В. Ортинська, В. В. Коваленко, О. А. Шляховський, С. О. Сорока, Н. О. Лішук; нац. ун-т «Львівська політехніка», Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 179 с.: табл. — Бібліогр.: с. 164-175. — укр.

Зроблено теоретичне узагальнення й обґрунтовано практичні рекомендації, а також запропоновано нове вирішення питань, що стосуються насильницьких дій щодо жінок, основних причин і умов учинення таких дій, аналізу їх стану та динаміки і віктимологічних особливостей, розробки основних напрямів і шляхів удосконалення діяльності, спрямованої на запобігання протиправних дій у цій сфері. Досліджено зарубіжний досвід запобігання насильницьким діям щодо жінок. Надано кримінологічну характеристику насильницьких дій щодо жінок в Україні, а також особи-злочинця та жінки-жертви. Визначено причини й умови вчинення насильницьких дій щодо жінок. Проаналізовано загальносоціальні та спеціально-кримінологічні заходи профілактики насильницьких дій щодо жінок.

Шифр НБУВ: BA851936

1.X.889. Кримінологічний аналіз катування: монографія / О. М. Гумін, В. С. Канцір, Р. Л. Сопільник, С. О. Сорока, М. М. Коваль, Р. В. Мигаль; нац. ун-т «Львівська політехніка», Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 191 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 168-182. — укр.

Зауважено, що дослідження охоплює вивчення кримінологічної характеристики катування, а також детермінант формування особистості злочинця, що вчиняє таке кримінальне правопорушення, та проблеми його запобігання. Розглянуто еволюцію розвитку поняття катування та його видів. Здійснено аналіз стану дослідження кримінологічних аспектів катування. Проаналізовано міжнародно-правові стандарти протидії катуванню. Розглянуто кримінологічну характеристику катування та характеристику особи, яка вчинила катування та потерпілого від катування. З'ясовано чинники, які детермінують вчинення катування. Розкрито особливості загальносоціальних, спеціально-кримінологічних та індивідуальних заходів попередження катування.

Шифр НБУВ: BA851931

1.X.890. Кримінологічні засади використання мережі Інтернет для запобігання злочинності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / О. І. Бугера; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2020. — 36 с. — укр.

Комплексно досліджено кримінологічні засади використання мережі Інтернет для запобігання злочинності. Здійснено теоретико-правове обґрунтування доцільності прийняття та розроблено Концепцію використання мережі Інтернет для запобігання злочинності. Сформовано теоретичні аспекти використання Інтернет-технологій, моніторингу соціальних Інтернет-мереж, картографування кримінологічно значимої інформації для запобігання злочинності на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях. Встановлено сутність використання мережі Інтернет для підвищення інформаційно-аналітичного рівня запобігання злочинності. Здійснено аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань використання мережі Інтернет для запобігання злочинності, запропоновано відповідні зміни та доповнення до чинного законодавства. Вперше розроблено проект Закону України «Про використання мережі Інтернет для запобігання злочинності». Сформовано методичні рекомендації для правоохоронних органів щодо створення спеціалізованих веб-сайтів для підвищення рівня комунікації з громадськістю з питань запобігання злочинності.

Шифр НБУВ: RA447075

1.X.891. Кримінологічні засади запобігання та протидії легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / І. Г. Бірюкова; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто теоретичні та практичні питання, пов'язані з дослідженням кримінологічних засад легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Висвітлено стан наукових досліджень даного виду злочинності. Проаналізовано соціально-правову зумовленість криміналізації легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Досліджено поняття й ознаки легалізації (відмивання) майна за законодавством України. Охарактеризовано кількісні та якісні показники легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Надано кримінологічну характеристику особі, яка вчиняє дії щодо легалізації (відмивання) майна. Досліджено детермінанти легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Висвітлено загальносоціальне, спеціально-кримінологічне й індивідуально-профілактичне запобігання легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Визначено необхідність побудови оновленої моделі запобігання та протидії легалізації (відмивання) майна в Україні. Охарактеризовано законодавство Ради Європи та ЄС про протидію легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом.

Шифр НБУВ: RA449992

1.X.892. Кримінологічні засади протидії злочинності органами поліції в Україні та країнах ЄС: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ю. В. Тарасевич; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь, 2021. — 18 с. — укр.

Проведено науково-теоретичний аналіз діяльності поліції в Україні у різні історичні періоди. З'ясовано, що одним із найбільш ефективних засобів контролю у сфері управління протидією злочинності є кримінологічний моніторинг. Установлено недоліки, пов'язані із застосуванням кримінологічного моніторингу. Висвітлено підхід, згідно з яким кримінологічне прогнозування є частиною соціального прогнозу, що охоплює всі явища та процеси життєдіяльності суспільства. Наведено висновок про запровадження в діяльність поліції України моделі Community Policing як основи формування та розвитку партнерських стосунків між поліцією і громадськістю. Сформульовано й обґрунтовано комплекс пропозицій і рекомендацій щодо вдосконалення формування довіри до поліції та участь громадських організацій у протидії злочинності. Опрацьовано досвід країн ЄС і визначено найбільш ефективні засоби організації правоохоронної діяльності, які можуть бути використані в Україні.

Шифр НБУВ: RA449991

1.X.893. Маргінальні групи як об'єкт кримінологічного дослідження: монографія / А. О. Йосипів; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Київ: Людмила, 2021. — 414 с.: іл. — Бібліогр.: с. 352-382. — укр.

На підставі аналізу широкого кола наукових джерел, законодавства, а також матеріалів соціологічних досліджень здійснено

комплексне наукове дослідження маргінальної поведінки особи як об'єкта кримінологічного дослідження. Розкрито основні теоретико-методологічні підходи щодо дослідження феномена маргінальної особи через аналіз суті, особливостей структури та соціального механізму її розвитку. Встановлено взаємозв'язок макро- та мікросередовищних чинників маргінальної поведінки, що впливають на класифікацію маргінальних прошарків українського суспільства. Доведено, що девіантна правова свідомість як маргінально-правове відображення перехідного буття спричиняється до виникнення таких форм маргінальності суспільства, як правовий нігілізм і міграційні процеси. Обґрунтовано чинники, що знижують процеси маргіналізації в Україні у контексті боротьби зі злочинністю. Розроблено кримінологічні заходи діяльності правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України, у запобіганні злочинам, що вчиняються маргінальними групами населення в Україні.

Шифр НБУВ: BA850093

1.X.894. Наукова діяльність Інституту вивчення проблем злочинності Національної академії правових наук України: довідник. Вип. 4. Наукова діяльність Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України (2015 — 2019) / ред.: В. І. Борисов, В. С. Батиргарєва; Національна академія правових наук України, Н.-д. ін-т вивчення проблем злочинності імені В. В. Сташиса. — Харків: Право, 2020. — 336 с. — укр.

Висвітлено теми фундаментальних і прикладних досліджень, науково-практичних конференцій, семінарів, «круглих столів», проведених Інститутом. Наведено перелік законопроектних робіт і науково-правових висновків для органів судової влади, до підготовки яких залучалися науковці Інституту; бібліографічні описи наукових видань співробітників Інституту, які виїхали друком в Україні та зарубіжних країнах у період 2015 — 2019 рр.

Шифр НБУВ: B352658/4

1.X.895. Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Державної служби боротьби з економічною злочинністю: монографія / В. В. Дараган; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2014. — 151 с. — Бібліогр. в підрядк. прим. — укр.

Систематизовано теоретичні розробки та практичні рекомендації з протидії оперативними підрозділами Державної служби боротьби з економічною злочинністю (ДСБЕЗ) МВС України злочинам у сфері державних закупівель. Проаналізовано результати статистичних даних, досвід роботи правоохоронних органів, зокрема підрозділів ДСБЕЗ МВС України.

Шифр НБУВ: BA850181

1.X.896. Протидія кібертероризму як загрози інформаційній безпеці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 21.07.01 / Ю. І. Когут; Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено проблему протидії такому негативному суспільно небезпечному соціально-правовому явищу, як кібертероризм, у кіберпросторі України. Порівняльним чином розглянуто відповідні практики у провідних зарубіжних країнах і вимоги міжнародно-правових документів із протидії кібертероризму як загрози інформаційній безпеці. Проаналізовано основні прояви, особливості, закономірності і тенденції кібертероризму в Україні та зарубіжних країнах. Висвітлено концептуальні засади державної стратегії із протидії кібертероризму. Запропоновано напрями підвищення ефективності протидії кібертероризму та створення основ національної системи захисту кіберпростору України від загроз кібертероризму, а також шляхи модернізації механізмів реалізації державної стратегії протидії кібертероризму в Україні.

Шифр НБУВ: RA450106

1.X.897. Теоретико-прикладні засади запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються в кримінально-виконавчих установах закритого типу України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Я. В. Стрелюк; Державна фіскальна служба України, Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь, 2021. — 39 с. — укр.

Сформульовано доктринальні положення, висновки та рекомендації, що мають важливе теоретичне та практичне значення щодо запобігання кримінальним правопорушенням (КП), які вчиняються у кримінально-виконавчих установах закритого типу (КВУ ЗТ) України. Вперше проаналізовано стан, структуру та динаміку вчинення КП у КВУ ЗТ. Установлено, що у структурі пенітенціарної злочинності є п'ять груп КП: пенітенціарні КП; насильницькі КП; наркотичні КП; КП проти власності; службові та корупційні правопорушення. З'ясовано, що КП, вчинені у КВУ ЗТ, характеризуються високим ступенем суспільної небезпечності та високим рівнем латентності. Сформульовано авторське визначення КП, що вчиняються у КВУ ЗТ, а також поняття «запобігання кримінальним правопорушенням у кримінально-виконавчих установах закритого типу». Ґрунтовно проаналізовано міжнародні документи, що визначають теоретико-прикладні засади запобігання КП у КВУ ЗТ. Вивчено практику вирішення спорів Європейського суду з прав людини стосовно застосування

видів покарання та досвід запобігання КП у КВУ ЗТ низки пострадянських (Російська Федерація, Республіка Азербайджан, Республіка Білорусь, Республіка Казахстан тощо) та зарубіжних (Англія, Іспанія, Федеративна Республіка Німеччина, Норвегія, Сполучені Штати Америки, Японія тощо) країн. Доведено, що реформування пенітенціарної системи в Україні потребує переосмислення функцій і призначення слідчого ізолятора та його місця у цій системі. Запропоновано залишити за слідчим ізолятором виключно функцію ізоляції від суспільства та забезпечення охорони осіб, яким обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою, через що варто виключити слідчий ізолятор із підконтрольності та підзвітності Державній кримінально-виконавчій службі України. Наведено авторське визначення кримінологічної діяльності суб'єктів запобігання КП у КВУ ЗТ. На основі вивчення прокурорської практики та думки прокурорів розроблено теоретичну модель із контролю за фактичним вжиттям заходів адміністрацією КВУ ЗТ щодо запобігання КП, які вчиняються у цих установах, що сприяє здійсненню контролю за виконанням приписів прокурора. Запропоновано вітчизняному законодавцю з урахуванням останніх теоретичних надбань кримінально-правової науки та сучасних реалій соціально-правової практики розглядати КП, передбачене ст. 391 КК України, як кримінальний проступок, а також розглянути можливість його криміналізації при визначенні альтернативних кримінально-виконавчих важелів впливу на засуджених.

Шифр НБУВ: RA449990

1.X.898. Теоретико-прикладні проблеми запобігання та протидії корупції в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / В. М. Трепак; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 2020. — 36 с. — укр.

Комплексно досліджено проблеми запобігання та протидії корупції в Україні. Розкрито суть корупції, її причини та наслідки, визначено й охарактеризовано найбільш корупціогенні сфери. Надано кримінологічну характеристику корупційних діянь та суб'єктів їх вчинення. Проаналізовано механізм корупції та його компоненти. Розкрито форми та способи протидії корупції, визначено основні суб'єкти антикорупційної діяльності. На основі теоретичного осмислення корупції як системного явища конвертації публічно-владних повноважень і можливостей у неправомірну вигоду вироблено й обґрунтовано концептуальні засади антикорупційної діяльності з урахуванням реалістичної мети такої діяльності — мінімізації корупції до соціально допустимого рівня. Запропоновано комплекс кримінально-правових та кримінологічних заходів підвищення ефективності протидії корупції в Україні. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення вітчизняного антикорупційного законодавства.

Шифр НБУВ: RA447056

Див. також: 1.X.657, 1.X.866, 1.X.868, 1.X.871, 1.X.878

Пенітенціарія

1.X.899. Поняття та зміст прогалін і колізій у кримінально-виконавчому законодавстві України та шляхи їх подолання: навч. посіб. / А. В. Боровик, Д. С. Белкіна, О. Г. Колб, Б. М. Головін, В. А. Дем'янчук, В. В. Щербак, З. В. Журавська; ред.: О. Г. Колб; Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені Степана Дем'ячука. — Одеса: Гельветика, 2021. — 334, [1] с. — (Навчальний посібник). — Бібліогр.: с. 301-334. — укр.

Сформульовано низку доктринальних положень, висновків і рекомендацій, що мають важливе теоретичне та практичне значення з метою подолання існуючих прогалін та удосконалення кримінально-виконавчого законодавства України. Сформульовано науково обґрунтовані теоретичні, правові та практичні засади, що стосуються шляхів усунення у кримінально-виконавчому законодавстві України існуючих прогалін і колізій. Доведено вплив прогалін і колізій, що мають місце у кримінально-виконавчому законодавстві України на ефективність процесу виконання-відбування покарань.

Шифр НБУВ: BA851137

1.X.900. Принцип поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві, виконанні і відбуванні покарань: монографія / О. В. Гальцова, А. Х. Степанюк; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Н.-д. ін-т вивчення проблем злочинності імені В. В. Сташиса. — Харків: Право, 2020. — 222 с. — Бібліогр.: с. 196-222. — укр.

Досліджено принцип поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві (ст. 5 КВК України). Встановлено загальні підходи та сучасний стан наукової розробки принципів кримінально-виконавчого права й законодавства. Надано визначення принципу поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві, виконанні і відбуванні покарань та визначено його основні складові. Розкрито зміст зазначеного принципу. Розглянуто правові гарантії й проблеми реалізації принципу поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві, виконанні і відбуванні покарань (ст. 5 КВК України) у практичній площині. Сформульовано

й обґрунтовано пропозиції з удосконалення чинного кримінально-виконавчого законодавства України та практики його застосування.

Шифр НБУВ: ВА849991

1.X.901. Ступенева професійна підготовка офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України: теорія та практика: монографія / В. О. Аніщенко; Академія Державної пенітенціарної служби. — Чернівці: Scriptorium, 2020. — 475 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 394-439. — укр.

Представлено теоретичні та методичні засади ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України. Визначено суть і зміст ключових понять дослідження, розкрито організаційно-педагогічні і дидактичні особливості професійної підготовки фахівців пенітенціарної системи у країнах ЄС і США, наведено характеристику структури і змісту професійної компетентності офіцерів, а також обґрунтовано концепцію ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України. Розглянуто систему формування професійної компетентності офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби у процесі ступеневої підготовки, розроблено її структурну модель, а також обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують реалізацію системи ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України. Представлено прогностичне обґрунтування перспектив розвитку ступеневої професійної підготовки офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України.

Шифр НБУВ: ВА850375

Судоустрій (судова система)

1.X.902. Адміністративно-правові засади організаційного забезпечення діяльності господарських судів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. Ю. Павлюк; Н.-д. ін-т публічного права. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Здійснено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукових задач, що ґрунтуються на розкритті суті, завдань і визначенні природи організаційного забезпечення діяльності господарських судів, тенденцій і перспектив удосконалення національного адміністративно-процесуального законодавства в досліджуваній сфері. З'ясовано поняття та зміст організаційного забезпечення діяльності господарських судів як різновиду судового управління. Наголошено, що тематика дослідження є актуальною у зв'язку з необхідністю новелізації господарського законодавства та постійними процесами реформування, які, у свою чергу, повинні мати під собою чітке нормативне підґрунтя у вигляді різного роду та юридичної сили нормативних актів. Визначено завдання, розкрито мету та принципи організаційного забезпечення діяльності господарських судів, які окреслюють і розкривають основні базисні категорії права та спрямовуються на забезпечення процесуальної діяльності суду, основ організації національного правосуддя. Зауважено, що завдяки чітко визначеним заходам класифікації вивчено системний механізм правових засад організаційного забезпечення господарських судів. Установлено специфіку адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації як суб'єкта організаційного забезпечення діяльності господарських судів. Охарактеризовано стан нормативно-правового регулювання організаційного забезпечення діяльності господарських судів. Запропоновано власне визначення поняття «організаційне забезпечення діяльності господарських судів», «принципи організаційного забезпечення діяльності господарських судів», «правові засади організаційного забезпечення діяльності господарських судів», «методи організаційного забезпечення діяльності господарських судів», «адміністративні процедури організаційного забезпечення господарських судів» тощо. Визначено перспективні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання організаційної діяльності господарських судів шляхом пропозицій щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства. Встановлено можливі шляхи адаптації міжнародного досвіду в національну правову систему у сфері організаційного забезпечення діяльності органів правосуддя.

Шифр НБУВ: РА450654

1.X.903. Організаційно-правові основи звільнення судді з посади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / М. О. Материнко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Проаналізовано генезу трансформації принципу незмінності суддів як ідеологічного підґрунтя формування виключних підстав для звільнення суддів. З урахуванням концепції взаємозв'язку, взаємовпливу та взаємодії принципів правосуддя обґрунтовано, що система змістовних елементів принципу незмінності має формуватися під впливом принципу єдності статусу судді, а відтак має включати базові інститути, які можуть вплинути на зміни у статусі носія судової влади — його втрату, позбавлення чи трансформацію. Проведено розмежування понять «набуття статусу судді» та «набуття повноважень судді». Доведено, що моментом набуття громадянином України статусу судді є його допуск до розгляду судової справи, а моментом

набуття повноважень судді (як певного обсягу правових можливостей носія судової влади, пов'язаних із необхідністю виконання професійних функцій зі здійснення правосуддя) — набуття статусу судді, юридичним фактом якого є розподіл автоматизованою системою документообігу суду на суддю судової справи. На підставі аналізу генези правової регламентації переведення судді обґрунтовано доцільність її удосконалення з урахуванням гарантій принципу незмінності статусу судді, зокрема запропоновано передбачити, що у випадку переведення судді до суду нижчого рівня (окрім переведення в межах процедури дисциплінарного провадження) за ним зберігається рівень суддівської винагороди за попередньою посадою. Обґрунтовано, що обмеження права суддів оскаржувати рішення про їх звільнення містить ознаки порушення права на судовий захист. Сформульовано позицію, що у випадках, де встановлення підстав для припинення трудових відносин із посадовою особою публічної влади має суб'єктивно-оціночний характер, обов'язково повинен бути судовий контроль за дотриманням процедури встановлення такої підстави для виключення зловживання правом на звільнення судді з боку компетентного органу. Аргументовано, що обмежений судовий контроль на стадії вирішення питання про звільнення судді передбачає необхідність забезпечення гарантіями «належної судової процедури» провадження зі звільнення судді. Запропоновано авторську систему підстав звільнення судді: у зв'язку з неспроможністю виконувати повноваження за станом здоров'я; у зв'язку з учиненням правопорушення, що викликає подальше перебування судді на посаді; внаслідок власного волевиявлення; г) внаслідок припинення повноважень. Сформульовано низку пропозицій з удосконалення праворозуміння, праворегулювання та правозастосування процедури звільнення суддів.

Шифр НБУВ: РА450038

1.X.904. Організація діяльності судів та правоохоронних органів: навч. посіб. / О. М. Гумін, К. Б. Марисюк, В. С. Канцір, О. А. Шляховський, С. О. Сорока, М. М. Коваль; нац. ун-т «Львівська політехніка», Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 231 с. — Бібліогр.: с. 225-231. — укр.

Викладено основні положення організації та діяльності судів, прокуратури, органів внутрішніх справ, служби безпеки, досудового розслідування, юстиції, кримінально-виконавчої служби, адвокатури, нотаріату України, уповноваженого Верховної Ради з прав людини з урахуванням оновленого законодавства про судоустрій і статус суддів, прокуратуру й інші правоохоронні органи за станом на 1 вересня 2016 р. Зауважено, що навчальний посібник структурно та за змістом відповідає програмі навчальної дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів», яка викладається у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого. Зазначено, що представлений матеріал надає можливість акцентувати увагу на основних положеннях організації та діяльності судових і правоохоронних органів в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851932

1.X.905. Організація та діяльність прокуратури в Україні: монографія / С. В. Подкопаєв; Національна академія правових наук України, Н.-д. ін-т вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса. — Харків: Право, 2020. — 362 с. — укр.

Проаналізовано інститут прокуратури в Україні у єдності його організаційних і діяльнісних складових. Надано сучасну інституційно-правову та типологічну характеристику прокуратури. Організацію прокуратури розглянуто з позиції двох аспектів: зовнішнього — її об'єктивізації на законодавчому рівні, формування належної кадрової політики, ресурсного забезпечення, а також внутрішньосистемного — побудови структури органів прокуратури та передумов створення нових управлінських процедур у системі. Увагу приділено структурі та змісту діяльності прокуратури, її засадам та ознакам професіоналізму. Проведено аналіз механізму кадрового забезпечення прокуратури, його суб'єктів і нових кадрових процесів (процедур).

Шифр НБУВ: ВА850218

1.X.906. Особливості формування корпусу професійних суддів в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / В. В. Гудима; Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права». — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Запропоновано нове вирішення науково-практичного завдання, яке полягає у розробленні нових і удосконаленні існуючих теоретичних положень і практичних рекомендацій із формування корпусу професійних суддів в Україні. Представлено основні напрями удосконалення механізму формування корпусу професійних суддів в Україні на демократичних засадах виходячи із теоретико-правових засад і деяких практичних аспектів формування корпусу професійних суддів в Україні; організаційно-правових засад формування корпусу професійних суддів з урахуванням зарубіжного досвіду. Уперше на засадах теорії і практики обґрунтовано, що ефективне формування корпусу професійних суддів в Україні безпосередньо залежить від таких 4-х аспектів — особливостей формування і застосування критеріїв

відбору кандидатів на посади суддів, системи оцінювання якості роботи суду (суддів), суспільного контролю за якістю суддівського корпусу та конституційно-правових вимог; обґрунтовано, що оцінювання професійної діяльності на посаді судді виходячи із особливостей (ключових аспектів і етапів) кар'єри суддів в Україні з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу, має здійснюватись за критеріями, що характеризують такі 4 види компетентності — професійну (функціональну), особисту (інтелектуальну, ситуативну), соціальну, лідерську (при зайнятті адміністративної посади). Запропоновано структурні складові системи оцінювання якості роботи суду (суддів) виходячи із системної моделі безперервного поліпшення якості формування корпусу професійних суддів. Розроблено нові й удосконалено існуючі теоретичні положення і практичні рекомендації, які можуть бути використані з метою уточнення чи удосконалення низки законодавчих або підзаконних актів з питань формування корпусу професійних суддів в Україні.

Шифр НБУВ: RA450745

1.X.907. Судові та правоохоронні органи України: підручник / О. П. Бойко, Н. С. Бублик, А. Г. Гаркуша, В. В. Дараган, А. В. Захарко, В. М. Кіяниця, Д. В. Лазарева, В. В. Литвинов, В. В. Рогольська, О. О. Титаренко, О. А. Солдатенко, В. М. Федченко, Н. П. Черняк; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: ДДУВС, 2021. — 399 с.: рис. — укр.

Викладено основні поняття правосуддя, правоохоронної та правозахисної діяльності. Висвітлено принципи діяльності, завдання, функції, повноваження та структуру судів загальної юрисдикції, Конституційного Суду України, прокуратури, Служби безпеки, Державного бюро розслідувань, Національної поліції, Державної прикордонної служби, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України, Державної міграційної служби, Державної кримінально-виконавчої служби, Служби судової охорони, Національного антикорупційного бюро, Державної фіскальної служби, Військової служби правопорядку у Збройних силах, Державного агентства рибного господарства, Державного агентства лісових ресурсів та Державної аудиторської служби.

Шифр НБУВ: BA850162

1.X.908. Теоретико-правові засади судового правозастосування: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / О. С. Копитова; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 40 с. — укр.

Вперше досліджено (здійснено після конституційної реформи щодо правосуддя 2016 — 2017 рр.) теоретичні засади судового правозастосування в Україні як особливого процесу практичного досягнення верховенства права в повсякденній діяльності судів. З'ясовано природу сучасного праворозуміння як теоретичної основи формування мислення суддів, вивчено специфіку правозастосування та роль судового правозастосування в механізмі правового регулювання. На теоретичному рівні встановлено прояв судового правозастосування як процесуальної форми (специфічного типу) реалізації права, а також розкрито мету і призначення судового правозастосування. Здійснено спроби з'ясувати диференціацію функцій судової правозастосовної діяльності, визначено принципи судового правозастосування, а також охарактеризувати стадії судового правозастосування. Увагу зосереджено на з'ясуванні суті юридичного пізнання під час судового правозастосування. Розкрито юридичну аргументацію у процедурі обґрунтування й мотивування судових рішень. Вивчено суть тлумачення правових норм під час судового правозастосування, досліджено судові рішення як результат правозастосовної діяльності суду. На підставі здійсненої реформи 2016 — 2017 рр. окреслено розвиток і значення судової правотворчості в судовому правозастосуванні, а також розроблено теоретико-правову модель судового верховенства як практичного шляху забезпечення верховенства права в діяльності судів, на підставі чого на теоретичному рівні встановлено значення правових висновків Верховного Суду під час забезпечення єдності судового правозастосування. Розкрито теоретичні проблеми рівня незалежності судової влади й незалежності судді під час здійснення правосуддя як засади забезпечення єдності судового правозастосування, а також запропоновано авторські перспективи забезпечення єдності судового правозастосування за наявності фактора транзитності законодавства.

Шифр НБУВ: RA450153

Див. також: 1.X.772

Цивільно-процесуальне право

1.X.909. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України: навч. посіб. / О. Б. Верба-Сидор, У. Б. Воробель, Н. М. Грабар, А. О. Дутко, Ю. М. Юркевич; Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. — 415 с. — Бібліогр.: с. 397-414. — укр.

Розроблено на основі правової доктрини альтернативних способів вирішення спорів і чинного законодавства. Нормативний матеріал подано станом на 12 жовтня 2020 р. Представлено альтернативні способи вирішення спорів як способ захисту прав, свобод та інтересів. Досліджено претензійний порядок урегулювання спорів як особливий вид переговорів. Відзначено посередництво як способ альтернативного вирішення цивільно-правових спорів. Розглянуто переговори як способ альтернативного вирішення цивільно-правових спорів. Досліджено медіацію як способ альтернативного вирішення цивільно-правових спорів. Запропоновано комбіновані способи альтернативного вирішення спорів.

Шифр НБУВ: BA851057

1.X.910. Цивільне процесуальне право України: навч. посіб. (для підгот. до іспитів і тестування) / Н. Ю. Голубева, І. В. Андронов, І. С. Апалькова, І. О. Бут, Н. В. Волкова, Р. Ф. Гонгало, К. Б. Дрогозюк, І. М. Іліопол, Л. А. Островська, О. О. Полуніна, Ю. І. Полюк, В. М. Прутуляк, Т. А. Стоянова, С. Р. Сулейманова, Г. Я. Тріпульський, Ю. Ю. Цал-Цалко, С. А. Чванкін, І. А. Яніцька, В. І. Васильків, Л. В. Данилець, Д. О. Московчук; ред.: Н. Ю. Голубева; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — 3-те вид., перероб. і допов. — Одеса: Гельветика, 2021. — 515 с. — Бібліогр.: с. 478-491. — укр.

Розглянуто загальні положення цивільного процесуального права України, поняття та елементи цивільних процесуальних проваджень, суд як суб'єкт цивільних процесуальних проваджень. Викладено питання цивільної юрисдикції та підсудності цивільних справ, умови процесуальної діяльності, доказування та докази в цивільному судочинстві. Висвітлено особливості позовного, наказного та окремого провадження в цивільному процесі України, оскарження та перегляду судових рішень, загальні положення міжнародного цивільного процесу, судового контролю за виконанням судових рішень. Проаналізовано проблеми відновлення втраченого судового провадження, визнання та виконання рішень іноземних судів, судові доручення про надання правової допомоги.

Шифр НБУВ: BA852026

Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

1.X.911. Гарантії діяльності судді в кримінальному процесі США та України: порівняльно-правовий аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Є. В. Кудряцев; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь, 2021. — 19 с. — укр.

Увагу приділено дослідженню гарантій діяльності судді у кримінальному процесі США й України, а саме: порівняльно-правовому аспекту, визначенню методологічних підходів до дослідження діяльності судді у кримінальному процесі, а також ретроспективним розвитку кримінального судочинства США. На підставі комплексного аналізу чинного законодавства України та США розкрито концепти й особливості гарантій правосуддя у кримінальному процесі США, висвітлено пріоритети для України. Охарактеризовано діяльність судді у кримінальному процесі за справами неповнолітніх у США, на основі чого запропоновано напрями її вдосконалення в Україні. Особливо розглянуто міжнародні стандарти правосуддя, визначено напрями вдосконалення забезпечення справедливого судочинства у кримінальних провадженнях в Україні з урахуванням досвіду США. Обґрунтовано пропозиції щодо запровадження у кримінальному процесі України замість інституту «угоди про визнання вини» нового процесуального інституту «угоди про забезпечення відновлювального правосуддя». Проаналізовано стан правничих засад і практики діяльності американських суддів у кримінальних провадженнях, з огляду на що визначено пріоритетні напрями зміцнення гарантій правосуддя у кримінальному процесі України. На підставі аналізу законодавства США та чинного законодавства України представлено комплекс додаткових заходів модернізації доказового права та належної правової процедури в системі розвитку гарантій правосуддя.

Шифр НБУВ: RA449989

1.X.912. Гарантії забезпечення права особи на невторгання в її особисте і сімейне життя у кримінальному провадженні України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09 / Ж. В. Удовенко; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 40 с. — укр.

Досліджено питання гарантій забезпечення права особи на невторгання в її особисте і сімейне життя в кримінальному провадженні з огляду на практику національних судів, рішень Конституційного суду України, ЄСПЛ. Розроблено систему гарантій невторгання в особисте і сімейне життя учасників кримінального провадження на всіх його стадіях, що надасть можливість забезпечити недопущення порушення цієї засади, а в разі незаконного обмеження — сприятиме ефективному відновленню порушеного права особи. Надано визначення поняття захисту невторгання в особисте і сімейне життя. Розроблено й аргументовано нову

редакцію ст. 15 КПК України. Сформульовано низку наукових висновків і рекомендації щодо механізмів забезпечення засади невтручання в особисте і сімейне життя під час здійснення кримінального провадження, що відображають концептуально нові наукові положення й підходи та мають важливе теоретичне і практичне значення. Запропоновано вирішення низки проблемних і дискусійних питань законодавчого, методичного й організаційного спрямування стосовно дотримання досліджуваного конституційного принципу, що донині залишаються неврегульованими та суперечливими в законодавстві України.

Шифр НБУВ: RA449922

1.X.913. Досудове розслідування правопорушень, які вчиняються суб'єктами підвищеного злочинного впливу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Д. В. Чурилов; Вищий навчальний заклад, приватне акціонерне товариство «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

На підставі дослідження комплексу питань, що виникають під час досудового розслідування правопорушень, учинених за участю осіб, які мають підвищений злочинний вплив, сформульовано наукові положення та одержано результати, що в сукупності спрямовані на вирішення важливого наукового завдання в галузі криміналістичної методики, розроблено практичні рекомендації щодо збирання доказів у кримінальних провадженнях зазначеної категорії справ. Перше комплексне дослідження теоретичних і практичних проблем криміналістичної характеристики та досудового розслідування правопорушень, учинених за участю осіб, які мають підвищений злочинний вплив, з урахуванням сучасного стану кримінального процесуального законодавства та правоохоронної діяльності. На підставі аналізу стану досудового розслідування правопорушень, учинених за участю осіб, які мають підвищений злочинний вплив окреслено такі характерні риси: стабільно негативна тенденція до вчинення тяжких та особливо тяжких правопорушень; збереження значної кількості корисливо-насилницької злочинності; груповий характер становлять правопорушення, які вчиняються на організованій і професійній основі, що пов'язані з використанням вогнепальної зброї, вибухових пристроїв; учинення правопорушень, що формуються у місцях позбавлення волі та на території іноземних держав, які мають найвищий ієрархічний злочинний статус «злодія в законі», професійні навички впливу на особу, формуванням та керівництвом структурою злочинної організації тощо.

Шифр НБУВ: RA450775

1.X.914. Зміна правової позиції прокурора в суді першої інстанції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / М. І. Петрушко; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2020. — 20 с. — укр.

Одержано нові результати щодо характеристики зміни правової позиції прокурора в суді першої інстанції, її правової природи та різновидів, місця в структурі процесуальної діяльності прокурора в суді першої інстанції, а також формулювання науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення її нормативної регламентації та правозастосовної практики. Визначено поняття і складові правової позиції прокурора в суді; сформульовано поняття зміни правової позиції прокурора, визначено її різновиди та відмежовано їх від суміжних категорій; з'ясовано фактори, які впливають на зміну правової позиції прокурора в суді першої інстанції; встановлено особливості реалізації загальних засад кримінального провадження при зміні прокурором правової позиції в суді. Охарактеризовано процесуальний порядок зміни прокурором публічного обвинувачення, висування додаткового обвинувачення та відмови від підтримання публічного обвинувачення; встановлено правові наслідки зміни правової позиції прокурора для прокурора, суду та учасників судового провадження. Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на удосконалення нормативної моделі зміни прокурором правової позиції в суді.

Шифр НБУВ: RA447401

1.X.915. Методичне забезпечення експертних досліджень щодо віднесення технічних та програмних засобів до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації: метод. посіб. / В. С. Серьогін, І. О. Кирилюк, В. Г. Семенов, С. Г. Самсоненко, В. В. Шарко; ред.: Б. Д. Леонов; Служба безпеки України, Український Н.-д. ін-т спеціальної техніки та судових експертиз. — Київ: ІСТЕ СБУ, 2021. — 63 с.: рис. — укр.

Надано методичні рекомендації, що висвітлюють особливості головних процедур експертних досліджень певних видів спеціальних технічних засобів негласного одержання інформації на стадіях попереднього, роздільного досліджень та експертного експерименту. Наведені матеріали спрямовані на вдосконалення методичного забезпечення експертних досліджень у сфері спеціальних технічних засобів негласного одержання інформації.

Шифр НБУВ: BA850217

1.X.916. Методологічні аспекти умов визначення і засобів забезпечення правомірності слідчих (розшукових) дій: монографія / О. І. Котюк; ред.: І. І. Котюк; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Чернівці: Технодрук, 2020. — 269 с. — Бібліогр.: с. 251-269. — укр.

Обґрунтовано, що у зв'язку з запровадженням у кримінальне судочинство засади верховенства права головною умовою допустимості слідчих дій як засобу розв'язання його завдань стала засада їхньої правомірності. Охарактеризовано гносеологічні, етико-правові й організаційно-процесуальні умови її визначення та засоби забезпечення. Доведено, що організаційно-процесуальною передумовою правомірності слідчих дій є наявність правових підстав їх проведення, складовими яких є фактичні та процесуальні підстави, зокрема: загальні — ті, що стосуються кожної слідчої дії та спеціальні — ті, що стосуються конкретних слідчих дій. А механізмами забезпечення правомірності є безумовне дотримання в ході їхньої підготовки та проведення не тільки вимог закону, а й прав і свобод їх учасників, які передбачені як чинним законодавством, так й іншими загальнозвизнаними соціальними нормами. Розкрито етико-правові, процесуальні та організаційні умови визначення та засоби забезпечення правомірності окремих слідчих дій. Уточнено традиційні підходи до розуміння поняття, мети і завдань, видів, підстав та порядку проведення слідчих дій, внесено пропозиції, спрямовані на вдосконалення процесуальної регламентації їх підготовки, проведення, оцінки та використання одержаних з їх допомогою фактичних даних.

Шифр НБУВ: BA851138

1.X.917. Організаційно-правові основи застосування заходів забезпечення кримінального провадження у виді тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом: монографія / В. Л. Ортинський, В. А. Коваленко, Р. Л. Сопільник, М. В. Гузела, А. С. Крижановський, Н. Д. Слотвінська, Х. М. Грицак; нац. ун-т «Львівська політехніка», Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 203 с. — Бібліогр.: с. 178-197. — укр.

Увагу приділено комплексному вирішенню наукового та прикладного завдання щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження у виді тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Сформульовано низку нових положень і висновків, які мають вагомe значення для кримінального, кримінального процесуального права та юридичної практики.

Шифр НБУВ: BA851935

1.X.918. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики: монографія / Я. Ю. Конюшенко; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. — Харків: Факт, 2020. — 476 с.: табл. — Бібліогр.: с. 404-456. — укр.

Комплексно досліджено теоретичні, законодавчі та прикладні аспекти проведення слідчих (розшукових) дій, в контексті чого виокремлено проблемні питання та запропоновано найбільш оптимальні шляхи їх вирішення. Розглянуто теоретико-методологічні та онтологічні основи інституту слідчих (розшукових) дій. Досліджено законодавчі та прикладні проблеми проведення слідчих (розшукових) дій, що не потребують попереднього дозволу. Охарактеризовано правове регулювання слідчих (розшукових) дій, що проводяться за рішенням прокурора або слідчого судді. Висвітлено теоретико-правові основи законодавчого врегулювання негласних слідчих (розшукових) дій як різновиду слідчих (розшукових) дій. Окреслено правові гарантії забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Шифр НБУВ: BA851255

1.X.919. Процесуальна діяльність прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / А. В. Ткач; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, що полягає у розв'язанні комплексу теоретичних та практичних проблем правового регулювання процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Сформульовано низку пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення повноважень прокурора щодо застосування примусових заходів медичного характеру на стадії досудового розслідування, а також процесуальної діяльності прокурора в судовому кримінальному провадженні.

Шифр НБУВ: RA450771

1.X.920. Процесуальні засади участі прокурора у кримінальних провадженнях про корупційні злочини: монографія / В. М. Юрчишин, Ю. В. Юрчишин; нац. ун-т «Одеська юридична академія». — Чернівці: Технодрук, 2021. — 187 с. — Бібліогр.: с. 167-186. — укр.

Досліджено процесуальні засади участі прокурора у кримінальному провадженні про корупційні злочини. Розкрито генезу участі прокурора в справах про корупційні злочини, відображено стан дослідження проблеми участі прокурора у таких кримінальних провадженнях. Проаналізовано повноваження прокурора в ході судового розгляду справ про корупційні злочини та на стадіях оскарження судових рішень, особливості міжнародного співробітництва в означеній сфері та досвід зарубіжного законодавця. Визначено перспективи удосконалення кримінального

процесуального законодавства щодо участі прокурора у кримінальних провадженнях про корупційні злочини.

Шифр НБУВ: ВА850164

1.X.921. Реалізація конституційних засад кримінального провадження в діяльності слідчого судді: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Д. А. Бялковський; Міжнародний гуманітарний університет. — Одеса, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено механізм здійснення слідчим суддею конституційних засад кримінального провадження під час досудового розслідування. Обґрунтовано виникнення та розвиток правового статусу слідчого судді як гарантії реалізації конституційних засад кримінального провадження. Здійснено порівняльно-правовий аналіз реалізації судом конституційних засад кримінального провадження на досудових стадіях за законодавством зарубіжних країн. Окреслено ступінь наукової розробленості проблеми здійснення конституційних засад кримінального провадження слідчим суддею, охарактеризовано процесуальний статус слідчого судді та його повноважень. Розкрито суть і значення засад кримінального провадження, досліджено їх класифікації. Наведено характеристику конституційних засад кримінального провадження України, здійснено співвідношення конституційних засад і повноважень слідчого судді в кримінальному провадженні України. Визначено механізм здійснення слідчим суддею конституційних засад в процесі застосування заходів забезпечення кримінального провадження, розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування, проведення слідчих (розшукових) дій. Встановлено шляхи вдосконалення механізму реалізації конституційних засад кримінального провадження в діяльності слідчого судді.

Шифр НБУВ: РА450824

1.X.922. Судові експертизи в процесуальному праві України: навч. посіб. **Вип. 2** / Н. В. Нестор, О. В. Баулін, О. І. Жеребко, А. М. Камінський, В. П. Колонюк, А. О. Полтавський, К. П. Проскура, О. О. Садченко, А. В. Старушкевич, Є. В. Тимко, О. В. Юдіна, А. В. Юхименко; Київський Н.-д. ін-т судових експертиз Міністерства юстиції України. — Київ: Ліра-К, 2021. — 275 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 254-273. — укр.

Розкрито питання процесуального регулювання, методичного забезпечення та проведення судових експертиз, що застосовуються у слідчій і судовій практиці. Висвітлено особливості структури та змісту експертних методик з урахуванням міжнародних стандартів, прийнятих в Україні. Розглянуто традиційні та новітні види судових експертиз, що впроваджені у практичну діяльність науково-дослідних установ, які здійснюють судово-експертне забезпечення правосуддя. Наведено теоретичні та практичні рекомендації щодо проведення фототехнічної експертизи, експертизи відеозапису, експертизи телекомунікаційних систем (обладнання) та засобів, дослідження комп'ютерної техніки та програмних продуктів, економічної експертизи, експертизи військового майна.

Шифр НБУВ: В358614/2

1.X.923. Судові експертизи в процесуальному праві України: навч. посіб. / уклад.: Н. М. Ахтирська, О. П. Бабкіна, І. В. Білоус, О. П. Борзов, П. Г. Борщевський, І. А. Варавіна, О. О. Вісікан, Т. Д. Голикова, І. В. Гора, С. А. Долинківська, О. І. Жеребко, Ю. Б. Ірхін, А. М. Камінський, Г. В. Капустюк, Н. М. Ковальова, Л. І. Ковальчук, О. А. Козерацька, О. В. Козлов, В. А. Колесник, В. П. Колонюк, О. Б. Копаниця, В. С. Куликівська, А. М. Лисенко, О. С. Лукова, Є. Д. Лук'янчиков, С. Г. Луценко, М. П. Молибога, В. В. Назаров, Н. В. Нестор, Ю. Ю. Нізовцев, А. Л. Ованнісян, А. М. Падалка, Р. М. Пасько, А. О. Полтавський, О. О. Посільський, Ю. П. Приходько, К. П. Проскура, О. Г. Рувін, І. Ю. Рябенко, В. О. Савечко, В. В. Савчак, І. М. Самойленко, Д. Б. Сергеева, Є. В. Тимко, Л. П. Тимошик, З. М. Топорецька, В. Л. Федоренко, І. Л. Ходченко, І. М. Чалюк, М. А. Шишов, О. Б. Шмерего, М. Г. Щербаковський, В. В. Юсупов, А. В. Юхименко; Київський Н.-д. ін-т судових експертиз Міністерства юстиції України. — Київ: Ліра-К, 2019. — 423 с. — Бібліогр.: с. 390-419. — укр.

Викладено теоретичні основи судової експертизи. Подано інформацію про судового експерта, його права, обов'язки та відповідальність. Розглянуто та проаналізовано основні види судових експертиз, що застосовуються у процесуальному праві, слідчій і судовій практиці. Висвітлено порядок організації призначення, проведення судових експертиз і їх особливості. Визначено існуючі традиційні та новітні напрями судових експертиз.

Шифр НБУВ: ВС68274

1.X.924. Теоретичні основи планування та програмування провадження слідчих (розшукових) дій: монографія / О. О. Хань; ред.: В. А. Журавель. — Одеса: Гельветика, 2021. — 197 с. — Бібліогр.: с. 175-190. — укр.

Розроблено наукову концепцію планування та програмування слідчих (розшукових) дій та надано рекомендації, спрямовані на вдосконалення організації та провадження окремих слідчих (розшукових) дій. Запропоновано поняття планування та про-

грамування слідчих (розшукових) дій, їх співвідношення як категорій криміналістики, розкрито їх природу та функціональне призначення. З'ясовано основні правила (принципи) побудови планів і програм провадження слідчих (розшукових) дій. Розкрито технології планування та програмування слідчих (розшукових) дій, ситуаційну зумовленість побудови та реалізації планів і програм, у зв'язку з чим наголошено на необхідності дослідження типових моделей поведінки злочинця під час провадження слідчих (розшукових) дій. Удосконалено та запропоновано типові форми письмових планів таких слідчих (розшукових) дій, як допит, одночасний допит двох або більше вже допитаних осіб (очна ставка) й обшук за умови присутності обшукуваного. Розроблено типову програму провадження обшуку. Також акцентовано на пріоритетності застосування цільового підходу до розробки програм провадження окремих слідчих (розшукових) дій.

Шифр НБУВ: ВА851969

1.X.925. Теоретичні та прикладні проблеми інституту професійної правничої допомоги у кримінальному процесі України: монографія / О. В. Мартовичка. — Харків: Факт, 2020. — 477 с. — Бібліогр.: с. 431-477. — укр.

Досліджено теоретичні та прикладні проблеми інституту професійної правничої допомоги в кримінальному процесі України. За допомогою аналізу наукових підходів до трактування правової допомоги, а також його нормативного визначення, доведено, що основні ознаки правової допомоги визначають характер такої діяльності, форму її реалізації, правові наслідки. Визначено засади надання та реалізації правової допомоги, форми надання та види правової допомоги, а також суб'єкти надання вказаної допомоги. Увагу приділено процесуальним підставам надання правової допомоги під час досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень. Виокремлено особливості реалізації правової допомоги при проведенні процесуальних дій, пов'язаних з наданням міжнародної правової допомоги. Узагальнено досвід європейських держав по забезпеченню права на правову допомогу в судовому провадженні, а також проаналізовано стан правового регулювання правової допомоги у міжнародному законодавстві. Окреслено основні напрями вдосконалення забезпечення та реалізації правової допомоги в Україні.

Шифр НБУВ: ВА851256

1.X.926. Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Т. В. Смалюк; Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет». — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

На основі аналізу кримінального процесуального законодавства України та практики його застосування, наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, а також узагальнення емпіричних даних комплексно досліджено процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, її роль у кримінальному провадженні, процесуальна регламентація арешту майна такої особи та забезпечення її прав і законних інтересів. Розкрито суть примусових заходів у кримінальному провадженні, підстави їх застосування. Досліджено питання допустимості обмеження права власності особи при застосуванні арешту майна. Проаналізовано нормативні особливості накладення арешту на майно третьої особи, виокремлено мету такого арешту, підстави й умови його застосування. Акцентовано увагу на питаннях порядку ініціювання, розгляду та вирішення клопання щодо арешту майна третьої особи. Досліджено проблемні питання щодо арешту майна третьої особи. Проаналізовано алгоритм дій слідчого, прокурора, слідчого судді, суду щодо арешту майна третьої особи. Визначено основні процесуальні гарантії дотримання прав і законних інтересів третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Акцентовано увагу на особливостях скасування арешту майна та/або оскарження ухвали про накладення арешту на майно третьої особи. Сформульовано ряд науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення положень КПК України.

Шифр НБУВ: РА450337

Див. також: 1.У.197, 1.У.215

Криміналістика

1.X.927. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.-полілогу (м. Харків, 15 — 16 квіт. 2021 р.) / ред.: О. М. Ключев, О. П. Угровецький, Е. Б. Сімакова-Єфреман, О. О. Свідерський, О. В. Агапова, С. Г. Гаспарян, Л. М. Дереча, О. С. Катарга, С. Матуліне, Р. А. Овсепян, К. Палкова, А. О. Полянський, В. В. Хоша; Національний науковий центр «Інститут судових експертиз імені М. С. Бокаріуса». — Харків: Право, 2021. — 319, [1] с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено сучасні проблеми судової експертології та криміналістики. Розглянуто проблеми криміналістики та нормативно-правового регулювання сфери експертного забезпечення правосуддя, методології та методики судової експертизи, а також

проаналізовано українсько-латвійський науково-дослідний проєкт «Відкритий освітній ресурс: Судова експертиза».

Шифр НБУВ: СО37650

1.X.928. Використання балістичного обліку експертної служби МВС України в розслідуванні кримінальних правопорушень: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / О. В. Грищенко; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Сформульовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо використання балістичного обліку Експертної служби МВС України в розслідуванні кримінальних правопорушень. Висвітлено генезу, стан наукових досліджень щодо використання балістичного обліку Експертної служби МВС України. Розглянуто балістичний облік у структурі криміналістичного обліку, визначено організаційно-правові засади його функціонування; охарактеризовано процеси автоматизації балістичного обліку. Досліджено порядок використання балістичного обліку Експертної служби МВС України під час виконання організаційно-тактичних завдань розслідування кримінальних правопорушень і проведення судово-балістичних експертиз. Сформовано напрями використання балістичного обліку Експертної служби МВС України в методиці розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням вогнепальної зброї.

Шифр НБУВ: РА450855

1.X.929. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія / В. А. Журавель; Національна академія правових наук України. — Харків: Право, 2021. — 446, [1] с. — Бібліогр.: с. 386-[447]. — укр.

Розглянуто проблеми формування загальної теорії криміналістики, її структури та змісту, створення окремих криміналістичних учень (теорій), визначення критеріїв віднесення певних теоретичних побудов до рівня окремих криміналістичних учень (теорій), здійснення їх упорядкування в структурі загальної теорії криміналістики. Висловлено судження про те, що загальну теорію криміналістики можна розглядати як систему різного рівня узагальнення та спрямованості окремих криміналістичних учень (теорій), які в сукупності утворюють теоретико-методологічну базу цієї науки. Наведено пропозиції щодо розроблення окремих криміналістичних учень (теорій) наукознавчого спрямування, загально- та окремаунаукового рівнів. Розглянуто теоретико-методологічні проблеми, які стосуються об'єкта, предмета, системи, природи, мови, методів криміналістики, її міждисциплінарних зв'язків і місця в системі наукових знань. Запропоновано систему окремих криміналістичних учень (теорій), викладено концептуальні підходи до процедури їх побудови відповідно до критеріїв, за якими доцільно здійснювати оцінку тієї чи іншої теоретичної побудови з точки зору наявності у неї ознак окремого вчення (теорії).

Шифр НБУВ: ВА851037

1.X.930. Інформаційно-технічне забезпечення в системі криміналістичної реєстрації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Р. Ю. Демчишак; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Здійснено комплексний аналіз правових, теоретичних і прикладних проблем теорії та практики інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації. Досліджено поняття «криміналістичний облік» та «криміналістична реєстрація», запропоновано їх авторські визначення. Проаналізовано видофікацію криміналістичних обліків і способи криміналістичної реєстрації. Здійснено також історичний аналіз криміналістичної реєстрації з точки зору розвитку її інформаційно-технічного забезпечення. Запропоновано авторське визначення поняття «інформаційно-технічне забезпечення криміналістичної реєстрації». Досліджено нормативно-правове регулювання та практичне значення інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації загалом, а також окремих видів криміналістичних обліків (операційно-пошукових та інформаційно-довідкових). Увагу звернено на іноземний досвід інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації (на прикладах Інтерполу та ФБР). Досліджено можливості використання біометричних даних в межах інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації, а також інтеграцію технологій тривимірного моделювання у криміналістичну реєстрацію. Встановлено проблемні аспекти використання неспеціалізованих електронних баз даних (соціальних мереж, «хмарних» сервісів тощо) в межах інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації.

Шифр НБУВ: РА450624

1.X.931. Криміналістична характеристика та особливості розслідування за фактами обстрілів (вибухів) у зоні проведення операції Об'єднаних сил: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Д. І. Нестеров; Донецький юридичний інститут Міністерства внутрішніх справ України. — Маріуполь, 2021. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження правових, теоретичних та організаційно-тактичних засад криміналістичного забезпечення розслідування за фактами обстрілів (вибухів) у зоні проведення операції Об'єднаних сил з огляду на нормативні положення чинного кримінального процесуального законодавства. З'ясовано сучасний стан вивчення проблематики, надано криміналістичну

характеристику, зокрема окреслено обстановку, спосіб, слідову картину та типологію осіб, які вчиняють такі злочини. Досліджено проблемні аспекти порядку внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про факти обстрілів (вибухів) у районі проведення операції Об'єднаних сил. Розкрито особливості створення та візду слідчо-оперативної групи на місце події. Обґрунтовано необхідність використання заручбного досвіду розслідування таких злочинів та оцінювання доцільності впровадження окремих положень у національне законодавство і правозастосовну практику. Висвітлено особливості проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій та призначення експертиз у цих кримінальних провадженнях.

Шифр НБУВ: РА450262

1.X.932. Криміналістична характеристика та особливості розслідування хуліганства, вчиненого у публічних місцях: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / П. Р. Трясун; Вищий навчальний заклад, приватне акціонерне товариство «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Здійснено комплексне дослідження правових, теоретичних та організаційно-тактичних засад криміналістичного забезпечення розслідування хуліганства, вчиненого у публічних місцях, з огляду на чинне кримінальне процесуальне законодавство. Розкрито зміст і зв'язки елементів криміналістичної характеристики, зокрема способу та обстановки вчинення злочину, предмета злочинного посягання, осіб, які вчиняють злочини, потерпілих та слідової картини. Досліджено проблемні аспекти виявлення та початку досудового розслідування кримінальних проваджень про хуліганства, вчинені у публічних місцях. Виокремлено типові слідчі ситуації та основні напрями розслідування. Висвітлено особливості тактико-криміналістичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування таких кримінальних проваджень; проаналізовано форми використання спеціальних знань.

Шифр НБУВ: РА447012

1.X.933. Криміналістична характеристика та розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері житлово-комунального господарства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / С. О. Журба; Приватний вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження правових, теоретичних та організаційно-тактичних засад криміналістичного забезпечення розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері житлово-комунального господарства з огляду на нормативні положення чинного кримінального процесуального законодавства. Надано характеристику розкраданню у сфері житлово-комунального господарства та розроблено структуру криміналістичної характеристики, зокрема окреслено предмет злочинного посягання і способи, обстановку, слідову картину й типологію осіб, які вчиняють такі кримінальні правопорушення. Досліджено проблемні аспекти виявлення та початку досудового розслідування кримінальних проваджень про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем у сфері житлово-комунального господарства. Виокремлено типові слідчі ситуації та основні напрями розслідування. Розкрито особливості тактико-криміналістичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час розслідування розкрадань у цій сфері; проаналізовано форми використання спеціальних знань за таких умов.

Шифр НБУВ: РА447014

1.X.934. Криміналістична характеристика та розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / О. В. Добрава; Вищий навчальний заклад, приватне акціонерне товариство «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Здійснено комплексне дослідження правових, теоретичних та організаційно-тактичних засад криміналістичного забезпечення розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами з огляду на нормативні положення чинного кримінального процесуального законодавства. Надано характеристику шахрайства з фінансовими ресурсами. На основі аналізу наукових джерел, анкетування працівників органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, вивчення судово-слідчої практики розроблено структуру криміналістичної характеристики, зокрема окреслено предмет злочинного посягання і розкрито способи, обстановку, слідову картину та типологію осіб, які вчиняють такі злочини. Досліджено проблемні аспекти виявлення та початку досудового розслідування кримінальних проваджень про шахрайства з фінансовими ресурсами. Виокремлено типові слідчі ситуації та основні напрями розслідування.

Шифр НБУВ: РА447013

1.X.935. Методика розслідування незаконного видобування вугілля: монографія / О. І. Ревенко; ред.: В. Коваленко; Луганський держ. ун-т внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. —

Северодонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2020. — 200 с.: табл. — Бібліогр.: с. 160-179. — укр.

На підставі аналізу судової та нормативно-правових актів і літературних джерел досліджено питання методики розслідування незаконного видобування вугілля. Надано криміналістичну характеристику незаконного видобування вугілля. Наведено основи організації незаконного видобування вугілля. Зазначено особливості організації і тактики окремих слідчих (розшукових) дій.

Шифр НБУВ: ВА850603

1.X.936. Проблеми забезпечення розслідування терористичних актів, вчинених з використанням вибухових пристроїв: монографія / В. Л. Ортинський, О. М. Гумін, Л. І. Сопільник, М. В. Гузела, В. С. Канцір, М. В. Савчук; нац. ун-т «Львівська політехніка», Заклад вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 211 с.: табл. — Бібліогр.: с. 176-197. — укр.

Зроблено теоретичне узагальнення й обґрунтовано практичні рекомендації, а також запропоновано нове вирішення проблем, що стосуються особливостей забезпечення розслідування терористичних актів, вчинених з використанням вибухових пристроїв. Наведено аналіз основних причин і умов учинення таких дій. Запропоновано шляхи організаційного забезпечення розслідування терористичних актів, вчинених з використанням вибухових пристроїв. Обґрунтовано напрямки удосконалення діяльності, спрямованої на запобігання протиправних дій у цій сфері. Досліджено зарубіжний досвід запобігання терористичним актам, що вчинюються з використанням вибухових пристроїв. Надано практичні рекомендації щодо організації та забезпечення розслідування терористичних актів, вчинених з використанням вибухових пристроїв.

Шифр НБУВ: ВА851934

1.X.937. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері земельних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Н. В. Ігнатченко; Вищий навчальний заклад, приватне акціонерне товариство «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Розроблено наукові основи комплексної криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень у сфері земельних відносин в умовах чинного кримінального процесуального законодавства. Обґрунтовано багатофункціональний підхід до криміналістичної охорони земель як об'єкта довкілля, правовідносин земельної власності та сільськогосподарської діяльності, що ґрунтується на результатах комплексного дослідження заявленої проблематики, на основі критичного опрацювання доктринальних положень теорії криміналістики, кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності, кримінального права та кримінології, аналізу земельного законодавства й правозастосовної практики різних правоохоронних інституцій, яка передбачає всебічне, повне та об'єктивне розслідування кримінальних правопорушень у сфері охорони таких об'єктів, як необхідної умови нормального функціонування довкілля й людини. Розкрито особливості початку досудового розслідування й обставини, що підлягають установленню в кримінальних провадженнях, а також виокремлено типові слідчі ситуації та основні напрями розслідування. Визначено можливості взаємодії слідчого з працівниками оперативних підрозділів. Розкрито особливості тактико-криміналістичного забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій та заходів забезпечення кримінального провадження під час розслідування й проаналізовано форми використання спеціальних знань за таких умов.

Шифр НБУВ: РА450773

1.X.938. Розслідування незаконного обігу отруйних чи сильнотоксичних лікарських засобів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / В. О. Вацюк; Вищий навчальний заклад, приватне акціонерне товариство «Міжрегіональна академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Сформульовано положення, спрямовані на вирішення важливого наукового та практичного завдання, що полягає у формуванні окремої методики розслідування незаконного обігу отруйних чи сильнотоксичних лікарських засобів, а одержані висновки визначають перспективи наукового забезпечення протидії злочинності та підготовки фахівців для Національної поліції України. Розкрито зміст та зв'язки елементів криміналістичної характеристики незаконного обігу отруйних чи сильнотоксичних лікарських засобів, зважаючи на особливості їх розслідування. З'ясовано особливості початку досудового розслідування й обставини, що підлягають установленню у кримінальних провадженнях, а також виокремлено типові слідчі ситуації, тактичні завдання та порядок їх вирішення. Визначено можливості взаємодії слідчого з працівниками оперативних підрозділів. Розкрито особливості тактико-криміналістичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування й проаналізовано форми використання спеціальних знань за таких умов.

Шифр НБУВ: РА450774

1.X.939. Розслідування порушень громадського порядку, що вчиняються молодіжними екстремістськими групами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Джафарзаде Джафар Теймур огли; Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

Зроблено комплексне дослідження правових, теоретичних та організаційно-тактичних засад криміналістичного забезпечення розслідування порушень громадського порядку, що вчиняються молодіжними екстремістськими групами, з огляду на нормативні положення чинного кримінального процесуального законодавства. Викладено теоретичні положення та науково обґрунтовано рекомендації щодо вирішення проблемних аспектів здійснення досудового розслідування порушень громадського порядку, що вчиняються молодіжними екстремістськими групами. Розглянуто особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій у ході розслідування зазначених кримінальних правопорушень. Досліджено ступінь наукового розроблення зазначеної проблематики, проаналізовано наукові роботи вчених, які стали теоретичною основою дисертаційного дослідження. Визначено стан, структуру і динаміку порушень громадського порядку, кримінологічну характеристику такого виду злочинів, й основні причини та умови, що впливають на їх учинення. Виокремлено типові слідчі ситуації та запропоновано окремі алгоритми дій для працівників підрозділів органів досудового розслідування.

Шифр НБУВ: РА450844

1.X.940. Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Б. Б. Теплицький; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2021. — 21 с. — укр.

З'ясовано стан наукового розроблення проблем техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Визначено найкращий зарубіжний досвід техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів даного напрямку, який можливо впроваджувати у вітчизняну науку та практику. Розкрито особливості техніко-криміналістичного забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема негласних, у зазначеній категорії кримінальних проваджень, надано пропозиції з удосконалення такого забезпечення. Виявлено типові помилки під час призначення експертизи комп'ютерної техніки і програмних продуктів, запропоновано шляхи запобігання таким помилкам.

Шифр НБУВ: РА450770

Воєнна наука. Військова справа

(реферати 1.Ц.941 — 1.Ц.957)

1.Ц.941. Організація роботи командира механізованого відділення: навч. посіб. / Д. В. Зайцев, В. А. Шевчук; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпін: Ун-т ДФС України, 2019. — 389 с.: рис., табл. — (Серія «На допомогу студенту УДФСУ»; т. 48). — Бібліогр.: с. 280-281. — укр.

Викладено основні положення підготовки та ведення загально-військового бою (виконання інших завдань) механізованим відділенням, екіпажем танка у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ. Зазначено, що навченість військовослужбовців малих підрозділів (механізованих відділень, тактичних груп) та їх командирів умілим діям в умовах сучасного загально-військового бою, тобто тактиці ведення бою, є одним із найважливіших показників рівня бойового навчання і запорукою успіху у вирішенні покладених на них завдань. Аналіз досвіду збройних конфліктів сучасності, участі підрозділів Сухопутних військ в антитерористичній операції та операції об'єднаних сил свідчить про те, що форми і способи тактичних дій підрозділів постійно вдосконалюються, вони залежать від змісту поставлених завдань, кількісно-якісного складу противника, ролі й місця підрозділів у бою, характеру дій противника, умов місцевості, пори року, наявних штатних та придатних сил і засобів, а також рівня підготовки особового складу. Робота командира з організації бою є найважливішим фактором наближення умов підготовки особового складу до реального бою. Від того, наскільки ефективно буде реалізований цей фактор, буде залежати хід бою та його кінцевий результат. Головну увагу приділено підготовці і веденню тактичних дій із застосуванням звичайної зброї. Водночас підкреслено, що підрозділи повинні бути готові успішно діяти і в умовах застосування противником високоточної та всіх видів зброї масового ураження.

Шифр НБУВ: ВА851035

1.Ц.942. Проблеми координації воєнно-технічної та оборонно-промислової політики в Україні. Перспективи розвитку озброєння та військової техніки: тези доп. на ІХ міжнар. наук.-практ. конф. / Центральний Н.-д. ін-т озброєння та військової техніки Збройних Сил України. — Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2021. — 326 с.: рис. — укр.

Обговорено сучасні виклики в оборонній промисловості та шляхи її подолання. Розглянуто інноваційні проекти, оборонні технології та науково-технічні набутки як основу розвитку оборонної промисловості. Охарактеризовано тенденції та перспективи розвитку озброєння та військової техніки (ОВТ) за напрямом ОВТ сухопутних військ, повітряних сил, спеціальних військ, військово-морських сил.

Шифр НБУВ: ВА850404

1.Ц.943. Розвиток законодавства України у сфері оборони: проблеми адаптації до стандартів НАТО та шляхи їх вирішення: матеріали наук.-практ. конф., 23 квіт. 2021 р. / упоряд.: П. П. Богущийкий, В. Г. Пилипчук, С. О. Дорогих; Національна академія правових наук України, Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України», нац. ун-т оборони України імені Івана Черняхівського, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Фенікс, 2021. — 373 с. — укр.

Висвітлено проблеми розвитку законодавства України у сфері оборони на шляху до європейської та євроатлантичної інтеграції. Визначено особливості гармонізації вітчизняного законодавства у сфері національної безпеки і оборони. Розкрито пріоритети розвитку законодавства про оборону, про гарантії соціального та правового захисту військовослужбовців і членів їх сімей, а також про організацію та розвиток правоохоронної діяльності у сфері оборони відповідно до стандартів, які існують в Організації Північноатлантичного договору. Запропоновано шляхи вирішення проблем законодавчого врегулювання організації та діяльності сектору безпеки й оборони відповідно до цілей, пріоритетів і завдань, визначених Стратегією воєнної безпеки України. Розглянуто правовий моніторинг як засіб упорядкування законодавства у сфері оборони та безпеки України.

Шифр НБУВ: ВА850783

Збройні сили

1.Ц.944. Інженерні війська Збройних Сил України: розбудова та застосування (1992Ц2018 рр.): автореф. дис. ... канд.

іст. наук: 20.02.22 / І. В. Красота; нац. ун-т оборони України імені Івана Черняхівського. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

На основі вивчення праць українських дослідників, архівних та опублікованих документів і матеріалів, мемуарної літератури та низки інших джерел показано стан наукової розробленості теми, розкрито процес та узагальнено досвід створення розвитку та застосування інженерних військ Збройних Сил (ЗС) України у 1992 — 2018 рр. Досліджено досвід створення інженерних військ ЗС України, особливості їх реформування та розвитку у період у 1992 — 2018 рр., з'ясовано тенденції в змінах організаційної структури та підходів до їх застосування у зазначений період. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в постановці та розробці наукового завдання, яке до тепер не було предметом комплексного аналізу і не отримало всебічного висвітлення у вітчизняній і зарубіжній історичній науці. Уперше запропоновано й обґрунтовано авторську періодизацію створення та розвитку інженерних військ ЗС України; розкрито структурну організацію інженерних військ ЗС України та її зміни у зазначений період; систематизовано досвід застосування підрозділів інженерних військ ЗС України під час виконання основних завдань інженерного забезпечення; порівняно кількісні та якісні показники виконання основних завдань інженерного забезпечення; виявлено особливості застосування інженерних військ ЗС України під час їх участі у антитерористичних і миротворчих операціях та ліквідації наслідків стихійних лих. Набули подальшого розвитку: історіографія будівництва інженерних військ ЗС України; до наукового обігу введено нові архівні документи за темою дослідження. Практичне значення одержаних наукових результатів дослідження полягає у суттєвому доповненні і розширенні сучасних знань про форми і методи застосування інженерних військ під час оперативного (інженерного) забезпечення військ (сил). Матеріали дисертації можуть використовуватися у навчальному процесі Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного для підготовки та застосування частин і підрозділів інженерних військ ЗС України, проведення воєнно-історичних досліджень, розробки підручників і навчальних посібників.

Шифр НБУВ: РА447041

1.Ц.945. Компактні глушники для легкої стрілецької зброї нового покоління / О. В. Пилипенко, М. А. Коновалов, В. І. Коваленко // Техн. механіка. — 2021. — № 2. — С. 20-35. — Бібліогр.: 42 назв. — укр.

Наведено результати створення в Інституті технічної механіки Національної академії наук України та Державного космічного агентства України (ІТМ НАНУ і ДКАУ) приладів зниження рівня звуку пострілу (ПЗРЗП), характерною особливістю конструкції яких є наявність центральної перфорованої трубки. Доцільність створення таких приладів підтверджено надійністю експлуатації та ефективністю зниження рівня звуку пострілу в реальних умовах їх використання в складі різних видів легкої стрілецької зброї. Для конструювання сучасних приладів високої ефективності розроблено технічні вимоги до конструкції ПЗРЗП. В роботі описано можливість використання центральної перфорованої трубки як основного елемента розсікання порохових газів. Як додаткові елементи, що формують потік порохових газів всередині глушника, використовуються елементи різної форми або їх поєднання: конічні і сферичні вісесиметричні перегородки, коаксіальні корпусу глушника; циліндричні, в тому числі і перфоровані, оболонки із забезпеченням перетікання порохових газів між камерами камерами уздовж внутрішньої осі центрального каналу; гелікоїдальні елементи; периферійні лабіринтно-вихрові контури. Один із шляхів підвищення ефективності глушника — створення додаткової розширювальної камери, яка охоплює зовнішню частину ствола і газодинамічно пов'язана з традиційним надульним глушником. Під час вибору раціональної конструкції компактних ПЗРЗП уточнювалися кількість розширювальних камер, конструкція перетворювача енергії порохових газів, вид перегородок, наявність та величина перетікання газів між камерами вздовж внутрішньої поверхні корпусу глушника. Оптимізація проводилася на підставі моделювання процесів всередині глушника за розробленою методикою розрахунку ефективності ПЗРЗП з центральною перфорованою трубкою і різними внутрішніми елементами. Наведено опис методики і результати розрахунку, які одержано завдяки використанню цієї методики. Порівняльні випробування створених зразків ПЗРЗП з іноземними глушниками підтвердили високу ефективність конструкцій. Таким чином, в ІТМ НАНУ і ДКАУ створено прилади зниження рівня звуку пострілу для

легкої стрілецької зброї з центральною перфорованою трубкою, які не поступаються за своїми характеристиками кращим зарубіжним зразкам.

Шифр НБУВ: Ж16745

1.Ц.946. Культурологічна підготовка майбутніх офіцерів радіотехнічних спеціальностей на засадах акмеологічного підходу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н. П. Осадчук; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Житомир, 2019. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто проблему культурологічної підготовки майбутніх офіцерів радіотехнічних спеціальностей на засадах акмеологічного підходу. Охарактеризовано стан досліджуваної проблеми в теорії та методиці професійної освіти. Сформульовано базові поняття — «культура», «культурологічна підготовка офіцера радіотехнічної спеціальності», «культурологічна компетентність офіцера радіотехнічної спеціальності», «акмеологічне культурологічне середовище». Визначено роль акмеологічного підходу у формуванні культурологічної компетентності курсанта. У результаті експертної оцінки обґрунтовано педагогічні умови впровадження акмеологічного підходу у процес культурологічної підготовки майбутніх офіцерів радіотехнічних спеціальностей. Розроблено структуру культурологічної компетентності курсанта-радіотехніка на засадах акмеологічного підходу; визначено критерії, показники та рівні її розвитку. Представлено авторську модель формування досліджуваної компетентності, ефективність і доцільність використання якої перевірено шляхом поетапної реалізації технології акмеологічного супроводу культурологічної підготовки курсантів. Окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Шифр НБУВ: РА44444

1.Ц.947. Методологія, теорія і методика формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів Збройних сил України: монографія / О. С. Капінус. — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 596 с. — Бібліогр.: с. 389-434. — укр.

Вирішено проблему формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів Збройних сил України у вищих військових навчальних закладах. Обґрунтовано методологічні, теоретичні та методичні основи її формування, запропоновано концепцію та комплексну методичку формування професійної суб'єктності з використанням провідних ідей системного, компетентнісного, контекстного та суб'єктно-діяльнісного підходів у їх методологічній єдності.

Шифр НБУВ: ВА851265

1.Ц.948. Розвиток професійної компетентності офіцерів — організаторів морально-психологічного забезпечення в процесі оперативного-тактичного підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / С. І. Нехаєнко; НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти. — Київ, 2021. — 19 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено розвиток професійної компетентності організаторів морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил) на оперативного-тактичному етапі підготовки. Прозкрито зміст і структуру їх професійної компетентності, з'ясовано сучасний стан її сформованості. Визначено й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови її розвитку: педагогічне моделювання розвитку їх професійної компетентності; удосконалення професійно-орієнтованої методики її розвитку; забезпечення їх саморозвитку у навчальній діяльності; використання вдосконалених об'єктивних критеріїв оцінювання розвиненості їх професійної компетентності.

Шифр НБУВ: РА450151

1.Ц.949. Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України: монографія / О. В. Бойко; наук. ред.: В. В. Ягупов. — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 666 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 439-472. — укр.

Розглянуто наукові основи формування компетентності майбутніх офіцерів Збройних сил України у ВВНЗ, що складають провідні положення суб'єктно-діяльнісного, компетентнісного контекстного і ціннісного підходів професійної педагогіки та військової лідерології. Військове лідерство обґрунтовується як ціннісна і контекстна основа професійної компетентності офіцерів Збройних сил України. Лідерство визначено як проблему і контекстну основу підготовки офіцерів ВВНЗ. Зазначено методологію формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Збройних сил України у ВВНЗ. Розглянуто теоретичні основи формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів у ВВНЗ. Наведено методичні основи формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів у ВВНЗ.

Шифр НБУВ: ВА851521

Див. також: 1.С.20

Військова техніка. Воєнно-технічні науки

1.Ц.950. Еволюційні технології підтримки прийняття рішень при комплектуванні аварійно-рятувальної техніки: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / В. М. Кришталь;

Черкаський держ. технол. ун-т. — Черкаси, 2021. — 21 с.: табл. — укр.

Вирішено актуальне наукове завдання розробки моделей, методів та інструментальних засобів комплектування аварійно-рятувальної техніки на основі еволюційної парадигми. Розроблено модель пошуку оптимального варіанту комплектування аварійно-рятувальної техніки, у якій, враховано ретроспективні дані про частоту та ефективність застосування комплексних елементів. Удосконалено метод комплектування аварійно-рятувальної техніки на базі нечітких експертних висновків. Удосконалено еволюційні методи визначення оптимального варіанту комплектування аварійно-рятувальної техніки на основі принципу домінування та застосування штрафної функції. Основні положення спрямовані на подальший розвиток технологій оптимізації процесів ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Розроблені моделі та методи складають методологічну базу процесів прийняття рішень щодо комплектування аварійно-рятувальної техніки.

Шифр НБУВ: РА450875

1.Ц.951. Електромеханічна система наведення озброєння на основі нечіткого ПД-регулятора положення / Я. С. Паранчук, Ю. В. Шабатура, О. О. Кузнецов // Електротехніка і електромеханіка. — 2021. — № 3. — С. 25-31. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Запропоновано позиційну електромеханічну систему наведення озброєння на основі адаптивного нечіткого пропорційно-диференційного (ПД) регулятора положення. Створено структурну Simulink-модель системи позиціонування озброєння основі нечіткої адаптивної моделі керування. Проведено комп'ютерні дослідження динаміки процесів позиціонування при використанні пропорційного та запропонованого адаптивного нечіткого ПД регулятора положення. Результати досліджень показали, що при використанні нечіткої адаптивної моделі керування процесом позиціонування реалізуються оптимальні без перерегулювання та режимів дотягування закони руху озброєння.

Шифр НБУВ: Ж23986

1.Ц.952. Оборонний менеджмент. Управління процесами: монографія / Ф. В. Саганюк, О. В. Устименко, Ю. М. Мудрак, В. І. Павленко; Національна академія державного управління при Президенті України. — Вид. 2-ге, допов. — Київ: АртЕк, 2021. — 323 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 322-323. — укр.

Викладено новітні підходи до вдосконалення оборонного менеджменту та наближення його до стандартів НАТО. Наведено відповідні методичні та практичні рекомендації, витяги із законодавчих та інших нормативно-правових актів. Розкрито проблеми оборонного менеджменту й управління процесами оборонного планування, передусім щодо розвитку спроможності сил оборони для забезпечення ефективної оборони та захисту України від агресора.

Шифр НБУВ: ВС68224

Служба з питань надзвичайних ситуацій. Цивільна оборона

1.Ц.953. Безпека життєдіяльності та охорона праці: підручник / В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник, О. В. Брусаківа, О. П. Гетманець, Є. А. Ананьєва, І. В. Влащенко, Н. В. Внукова, А. І. Денисов, А. В. Добровінський, І. В. Киреева, Ю. М. Кириченко, Д. В. Коробцова, С. П. Матвеев, Л. В. Могилевський, О. А. Моргунів, А. Ю. Подорожній, М. А. Садиков, І. О. Севідова, О. Ю. Синявська, І. І. Сядриста, Г. Ф. Фомін, В. А. Фурса, О. М. Шуміло, О. В. Черноус; ред.: В. В. Сокурєнко; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ. — Харків: ХНУВС, 2021. — 307 с. — Бібліогр.: с. 299-307. — укр.

Розглянуто актуальні питання безпеки взаємодії людини із середовищем проживання (виробничим, соціальним, природним тощо), а також типи засобів захисту від негативних і небезпечних природних та соціальних факторів, моделі поведінки в надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціального характеру. Визначено основи та методи цивільного захисту особи і суспільства. Детально розглянуто теорію безпеки життєдіяльності та її конституційні засади в Україні, а також чинне національне та міжнародне законодавство. Викладено новітні правові питання організації різних видів національної безпеки: громадської, соціально-демографічної, інформаційної, економічної, екологічної, військової, кібербезпеки. Розглянуто основи теорії охорони праці та наведено сучасні державні гарантії забезпечення безпеки праці, проаналізовано умови праці, чинники, що впливають на скорочення кількості нещасних випадків і захворювань на виробництві. Наведено нормативно-правові основи організації праці та фактори, що впливають на умови й безпеку трудової діяльності суб'єктів господарювання.

Шифр НБУВ: ВА852029

1.Ц.954. Державна система цивільного захисту: навч. посіб. / М. М. Кулешов, В. П. Садковий, В. В. Тютюнник; Державна служба України з надзвичайних ситуацій, нац. ун-т цивільного захисту України. — Харків: Друкарня Мадрид, 2020. — 229, [1] с.: рис. — Бібліогр.: с. 192-207. — укр.

Розглянуто етапи становлення цивільного захисту України, порядок утворення та організації діяльності державної системи цивільного захисту, як складової системи національної безпеки країни. Розкрито роль і місце в цьому процесі ДСНС України, органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування. Надано оцінку складу і можливостям сил цивільного захисту до дій за призначенням, організації виконання заходів цивільного захисту.

Шифр НБУВ: ВА849918

1.Ц.955. Екологія надзвичайних ситуацій: курс лекцій для здобувачів вищ. освіти, які навч. за першим (бакалавр.) рівнем вищ. освіти за освіт.-проф. програмою «Екологічна безпека». **Ч. 1** / С. Р. Артем'єв, В. А. Андронов, А. І. Андронов, О. В. Антонов, О. В. Бригада; нац. ун-т цивільного захисту України. — Вид. 2-ге, випр. та допов. — Харків, 2021. — 146 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 145-146. — укр.

Викладено матеріал стосовно окремого напрямку екології, пов'язаного із причинами, умовами, обставинами та механізмом утворення екологічних надзвичайних ситуацій (НС), ймовірними формами їх впливу на населення країни. Наведено загальну характеристику географічних умов та економічного стану України з точки зору техногенного і природного ризиків. Розглянуто засоби екологічного моніторингу та прогнозування розвитку НС екологічного походження, основні вимоги щодо захисту населення від екологічних НС. Висвітлено особливості прогнозування виникнення аварій під час функціонування транспорту, на підприємствах житлово-комунального господарства та на гідротехнічних спорудах. Описано порядок функціонування єдиної державної системи захисту населення та територій у разі загрози та виникнення екологічних НС. Подано інформацію щодо стратегії держави в питаннях зниження вірогідності виникнення екологічних НС. Увагу приділено екологічній освіті як фактора формування екологічно свідомої людини.

Шифр НБУВ: В358615/1

1.Ц.956. Психопрофілактика і психокорекція професійного відчуження у працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій: монографія / О. О. Сергієнко, Л. А. Пе-

религіна, В. Ф. Боснюк, Е. І. Михлюк, В. М. Попов, А. С. Куфлієвський; Державна служба України з надзвичайних ситуацій, нац. ун-т цивільного захисту України. — Харків: Бровін О. В., 2021. — 131 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 118-131. — укр.

Розкрито сучасні проблеми вивчення професійних деструкцій працівників ризиконебезпечних професій. Представлено теоретичне узагальнення та нові підходи до вирішення наукової проблеми, що виявляється в розкритті особливостей прояву професійного відчуження у працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС). Висвітлено науково-теоретичні основи проблеми професійного відчуження фахівців екстремальних видів діяльності. Розкрито вплив діяльності в особливих умовах на формування професійного відчуження. Увагу приділено дослідженню особливостей прояву професійного відчуження в особистісній, мотиваційній, когнітивній, ціннісно-смысловій сферах, а також можливостям психокорекції та психопрофілактики професійного відчуження у працівників ДСНС.

Шифр НБУВ: ВА851627

1.Ц.957. Трансформація системи цивільного захисту України в умовах сучасних воєнно-політичних конфліктів гібридного типу: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 21.01.01 / О. Я. Лещенко; Національний інститут стратегічних досліджень. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Увагу приділено теоретико-методологічному обґрунтуванню впливу сучасних воєнно-політичних конфліктів на безпеку життєдіяльності населення та суспільства в цілому та розробці засад трансформації вітчизняної системи цивільного захисту в сучасному безпековому середовищі. Визначено форми й ознаки сучасних воєнно-політичних конфліктів гібридного типу, їх вплив на забезпечення цивільного захисту. Проаналізовано особливості систем цивільного захисту у забезпеченні безпеки держав Євроатлантичного безпекового простору. Досліджено питання цивільного захисту у діяльності блоку НАТО. Здійснено актуалізацію цивільного захисту як складової національної безпеки держави. Проаналізовано проблеми вітчизняної системи цивільного захисту. Узагальнено досвід забезпечення захисту населення та територій у районі проведення АТО-ООС. Обґрунтовано концептуальні засади трансформації вітчизняної системи цивільного захисту в сучасному безпековому середовищі.

Шифр НБУВ: РА444359

Див. також: 1.Т.71

1.4.958. Бібліотечне краєзнавство Чернігівщини: зб. матеріалів II обл. наук.-практ. конф., м. Чернігів, 9-10 жовт. 2019 р. / упоряд.: А. М. Мальована, І. Я. Каганова; Чернігівська облдержадміністрація, Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка, Громадська організація «Чернігівське обласне відділення Української бібліотечної асоціації», Національна спілка краєзнавців України, «Бібліотечне краєзнавство Чернігівщини», обласна науково-практична конференція. — Чернігів: ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2020. — 152 с.: іл. — укр.

Розкрито питання ролі краєзнавства у бібліотечній справі; сучасної модернізації краєзнавчої діяльності участі відомих громадських діячів Чернігівщини в історії та розвитку бібліотек регіону. Визначено питання щодо електронних краєзнавчих ресурсів НБУ — інструменту методичного супроводу краєзнавчої діяльності бібліотек. Наведено інформацію про краєзнавчі цифрові колекції/електронні бібліотеки на сайтах ОУНБ України. Зазначено культурну дипломатію юнацької бібліотеки. Наведено медично-краєзнавчий аспект Чернігівської обласної наукової медичної бібліотеки (постаті).

Шифр НБУВ: ВА852032

1.4.959. Духовна культура Галичини: сучасний аспект: навч. посіб. / І. В. Ярошенко. — Київ: Білий Тигр, 2021. — 219 с.: іл., фот. — Бібліогр.: с. 211-219. — укр.

Висвітлено музично-просвітницьку та духовну діяльність хорових колективів на західноукраїнських землях, зокрема розвиток диригентсько-хорової культури Західної України у XIX ст. та її сучасні виконавські духовно-хорові традиції. Розглянуто специфіку формування диригентської школи Миколи Колесси й аматорсько-виконавське хорове мистецтво на Прикарпатті другої половини XX — початку XXI ст. Презентовано регіональну концепцію розвитку духовної культури Галичини. Розкрито її історичний аспект, своєрідність і вплив церкви на сучасну рецепцію розвитку духовної культури краю.

Шифр НБУВ: ВА851560

1.4.960. Інформаційний потенціал офіційних сайтів музеїв у нумізматичних дослідженнях та популяризації діяльності музейних установ / В. Орлик, С. Орлик, А. Лузанова // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 392-422. — Бібліогр.: 44 назв. — укр.

В останні десятиріччя стрімкого розвитку набула інформатизація суспільства, а мережа Інтернет стала невід'ємною частиною не лише суспільного життя як основне джерело інформації, а й обов'язковим інструментом для наукових досліджень. Проблема використання Web-ресурсів у наукових, зокрема нумізматичних дослідженнях, активно вивчається протягом останніх десятиліть. Зрозуміло, що такий важливий інформаційний ресурс як Інтернет, містить різнопланову інформацію з різних напрямків наукових досліджень, у тому числі й з нумізматики. Ця інформація міститься на різноманітних вітчизняних та зарубіжних сайтах. На жаль, українські музейні Інтернет-ресурси спрямовані переважно на популяризацію та PR музейних установ і радше виконують функції зв'язків із громадськістю, а не є базою для наукових досліджень. Водночас офіційний сайт Британського музею є зручним для науковців, адже передбачає дистанційну роботу з джерелами, що традиційно для європейських музейних та архівних установ. Зазначено, що суттєвим недоліком сайтів українських музеїв є їх низька швидкість, проблеми з адаптивністю (відображенням на мобільних пристроях), некоректний код, не належним чином налаштований веб-сервер тощо, що не лише зменшує довіру до них пошукових систем, але й відштовхує відвідувачів, для яких важлива не лише якість контенту, а і юзабіліті, адаптивність, кросбраузерність.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.4.961. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Авіація, промисловість, суспільство» (Посвідчення № 391 від 16.09.2020 р.), 12 травня 2021 року: [збірник: у 2 ч.]. Ч. 1 / ред.: В. В. Сокурченко, Д. В. Швець, Л. В. Могілевський, В. П. Шульга, Р. П. Яковлев, Ю. М. Шмельов; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, Кременчуцький льотний коледж. — Кременчук, 2021. — 575 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено актуальні питання енергетики, електромеханіки та електроніки, льотної та технічної експлуатації повітряних суден і авіаційних двигунів, авіаційної, інформаційно-вимірювальної та ракетно-космічної техніки, механічної інженерії. Охарактеризовано інноваційні методи в науці, техніці та освіті, авіаційно-космічні тренажери. Наведено відомості про авіаційні системи та комплекси, авіоніку, безпілотні літальні апарати. Розглянуто проблеми екології, охорони навколишнього середовища та зба-

лансованого природокористування, сучасного комп'ютерного моделювання, математичні моделі та фізичні процеси. Викладено філологічні та соціально-історичні проблеми суспільства, сучасні проблеми правової системи України та інших країн світу, а також проблеми медицини катастроф та психо-фізіологічної та фізичної підготовки парамедиків.

Шифр НБУВ: В358680/1

1.4.962. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Авіація, промисловість, суспільство» (Посвідчення № 391 від 16.09.2020 р.), 12 травня 2021 року: [збірник: у 2 ч.]. Ч. 2 / ред.: В. В. Сокурченко, Д. В. Швець, Л. В. Могілевський, В. П. Шульга, Р. П. Яковлев, Ю. М. Шмельов; Харків. нац. ун-т внутрішніх справ, Кременчуцький льотний коледж. — Кременчук, 2021. — 555 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено актуальні питання бухгалтерського обліку, фінансів та організації торгівлі, менеджменту, економіки та логістики. Проаналізовано податкові надходження до місцевих бюджетів під час пандемії коронавірусу, проблеми визнання та обліку транспортно-заготівельних витрат, пріоритети бюджетної політики у видатках соціального призначення місцевих бюджетів України. Висвітлено суть і значення управління фінансами на регіональному рівні, підходи до оплати праці в зарубіжних країнах та в Україні, стан та перспективи розвитку аудиторських послуг в Україні. Розглянуто стан споживчого кредитування в Україні, концепції та форми розвитку соціально-економічних систем, сучасні інтернет-технології управління брендом в цифровому просторі. Охарактеризовано стратегічні напрями забезпечення розвитку фінансового сектора національної економіки, сучасні тенденції використання інформаційних систем і технологій в управлінні підприємствами.

Шифр НБУВ: В358680/2

1.4.963. Матеріали II Міжнародної наукової конференції «Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень», 27 серпня 2021 рік, м. Київ, Україна / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2021. — 281 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено актуальні проблеми економічної теорії, макро- та регіональної економіки, підприємництва, торгівлі та сфери обслуговування, фінансів та банківської справи, оподаткування, обліку та аудиту. Викладено питання маркетингової та логістичної діяльності, менеджменту, публічного управління та адміністрування, соціальної роботи та соціального забезпечення, права та міжнародного права, біології та біотехнології. Розглянуто актуальні питання ветеринарних, аграрних наук та продовольства, автоматизації та приладобудування, енергетики та енергетичного машинобудування, комп'ютерної та програмної інженерії, філології та журналістики, педагогіки та освіти, культури та мистецтва.

Шифр НБУВ: ВА851821

1.4.964. Матеріали II науково-практичної конференції «Модернізація та наукові дослідження: інтеграція науки та практики»: 24 — 25 липня 2020 р. — Вінниця: Молодий вчений, 2020. — 95 с.: рис. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Розглянуто концептуальну архітектурну модель центру надзвичайних ситуацій. Розкрито особливості критеріїв відбору собак для службового дресирування. З'ясовано вплив техніко-технологічних факторів на розвиток електронного туризму (на прикладі Житомирської обл.). Розкрито проблеми комплектування командних посад офіцерського складу Збройних сил України на початкових етапах проведення антитерористичної операції. Досліджено емоційну мову та її інструменти як ефективні рушії переконання в соціальній рекламі. Проаналізовано теоретичну та технічну підготовку важкоатлеток на попередньому базовому етапі підготовки в групах першого навчання. Опрацьовано деякі суперечливі аспекти закону про національну безпеку Гонконгу.

Шифр НБУВ: ВА851618

1.4.965. Матеріали II науково-практичної конференції «Проблеми розвитку науки в контексті трансформацій суспільства» (28 — 29 серпня 2020 р.). — Хмельницький. — Херсон: Молодий вчений, 2020. — 99 с.: рис. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Розглянуто загальні питання архітектури та мистецтвознавства, державного управління, соціальних комунікацій, культурології. Викладено актуальні проблеми біологічних, ветеринарних, історичних, політичних, технічних, географічних, психологічних та сільськогосподарських наук.

Шифр НБУВ: ВА851142

1.4.966. Матеріали II науково-практичної конференції «Сучасні світові тенденції розвитку науки, технологій та інновацій»:

26 – 27 червня 2020 р. – Одеса: Молодий вчений, 2020. – 179 с.: рис., табл. – (Молодий вчений. Конференція). – укр.

Розглянуто загальні питання архітектури та мистецтвознавства, державного управління, культурології, історичних, політичних, медичних, хімічних, біологічних та військових наук, психологічних, соціологічних, філософських та технічних наук. Закцентовано увагу на гібридних загроззах інформаційної безпеки держав Центрально-Східної Європи. Досліджено вплив популізму на зовнішню політику держав Євроатлантичного регіону. Описано окремі аспекти соціальних комунікацій, зокрема питання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Приділено увагу питанням фізичного виховання та спорту як важливому фактору зміцнення здоров'я молоді.

Шифр НБУВ: BA85167

1.4.967. Матеріали науково-практичної конференції «Інструменти і механізми модернізації наукових та освітніх процесів»: 20 – 21 грудня 2019 р., м. Львів: [збірник]. – Львів: Молодий вчений, 2019. – 155 с.: рис., табл. – (Молодий вчений. Конференція). – укр.

Досліджено загальні питання архітектури, мистецтвознавства, біологічних і військових наук, державного управління, культурології, історичних, політичних, технічних, медичних, сільськогосподарських наук, а також фізичного виховання та спорту. Увагу приділено пошуку спільного та відмінного у художньому розписі тканини в техніці «батики» та українській писанці. Окреслено перспективи застосування найсучасніших методів діагностики раку легень. Висвітлено особливості психологічної підготовки військовослужбовців Управління державної охорони України до діяльності в зонах підвищеного ризику. Розроблено автоматизовану систему аналізу наукового тексту. Описано властивості створеного структурованого наповнювача на основі модифікованого поліетилентерефталату.

Шифр НБУВ: BA85052

1.4.968. Методи інтеграції гетерогенних бібліографічних даних: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 01.05.03 / М. В. Петренко; Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». – Київ, 2021. – 26 с.: рис., табл. – укр.

Проведено дослідження найбільшого в Україні регіонального масиву бібліографічних даних публічних бібліотек (2 джерела, 141 публічна бібліотека, різні формати даних). Оцінено вплив на пошукову доступність бібліографічних даних відсутності в АБІС засобів уникнення візуально непомітних помилок введення. Розроблено нові унікальні методи: порівняння значень поля «Сторінки», стійкий до різних підходів визначення кількості сторінок і, відповідно, різних значень поля; порівняння значень поля «Видавництво», стійкий до використання різних видів скорочень; виявлення аномалій даних поля «ISBN»; мінімізація впливу аномалій даних поля «ISBN» на процес інтеграції даних. Знайдено й описано особливості та закономірності бібліографічних даних, які використані в запропонованих методах. Описано розроблений у ході дослідження 5-рівневий комплекс програмних засобів, який автоматизує всі етапи роботи з гетерогенними бібліографічними даними від їх одержання через глобальну мережу Internet, очистки, експериментів по інтеграції та до автоматичного створення інформаційних ресурсів для читачів.

Шифр НБУВ: PA450684

1.4.969. Музейна педагогіка в науковій освіті: зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф., 26 листоп. 2020 р., м. Київ / ред.: С. О. Довгий, О. М. Топузов, В. А. Бігаєв, Л. М. Калініна, О. В. Малихін, В. Б. Дунець, В. В. Щепанський, К. Ю. Ладоня; НАПН України, Національна академія мистецтв України, Національний центр «Мала академія наук України». – Київ: Нац. центр «Мала акад. наук України», 2020. – 309 с.: рис. – укр.

Викладено результати дослідження таких питань, як: нові підходи та методи в музейній педагогіці, створення та діяльність новітніх інтерактивних науково-освітніх просторів в Україні, віртуальні музейні простори, музейна педагогіка в позашкільній освіті. Подано інформацію щодо інтерактивного навчання під час викладання хімічних дисциплін у закладі вищої освіти з використанням музейної педагогіки. Висвітлено модернізаційний потенціал кафедри UNESCO з наукової освіти при Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова для музейної педагогіки. Розглянуто музейну педагогіку в контексті формування всебічно розвинутої особистості викладача післядипломної педагогічної освіти. Увагу приділено технології створення віртуальних музеїв як трансдисциплінарному інструменту дистанційної освіти.

Шифр НБУВ: BA850501

1.4.970. Наука XXI ст.: виклики та перспективи: [колект. монографія: у 2 т.]. Т. 2. Природничі науки / ред.: В. В. Іванишин; Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т. – Тернопіль, 2021. – 287 с.: рис., табл. – укр.

Увагу акцентовано на науковій проблематиці в галузі фізичних, технічних, сільськогосподарських і ветеринарних наук в українському контексті. Досліджено фізико-хімічні методи підготовки споживчої тари, матеріалів і продукції до фасування. Здійснено теоретичне обґрунтування удосконалення поверхні поглинача геліоколектора та передумови розробки енергозберіга-

ючої геліоелектричної системи гарячого водопостачання. Досліджено технологічні параметри сошника сівалки-культиватора. Розкрито питання використання геоінформаційних систем і систем дистанційного зондування для потреб земельного кадастру, землеустрою та управління земельними ресурсами. Висвітлено питання розвитку транспортної інфраструктури на основі прогнозування та впровадження екологічного обґрунтованих проєктів будівництва автомобільних доріг. Проаналізовано продуктивність кукурудзи за різних способів основного обробітку ґрунту й удобрення в умовах зміни клімату.

Шифр НБУВ: B358577/2

1.4.971. Наука та освіта: зб. пр. XV Міжнар. наук. конф., присвяч. пам'яті Вілена Петровича Ройзмана, 4-11 січ. 2021 р., м. Хайдусобосло (Угорщина) / ред.: А. В. Горошко, А. Бубуліс, А. М. Гуржій, Л. М. Прейгерман, Ю. Д. Костін, Т. М. Натріашвілі, Я. Петрашек, Л. А. Карташова, М. В. Зембицька; National Council of Ukraine for Mechanism and Machine Science (Member Organization of the International Federation for Promotion of Mechanism and Machine Science), Council of Scientific and Engineer Union in Khmelnytsky Region, Khmelnytsky National University, Israeli Independent Academy for Development of Sciences. – Хмельницький: ХНУ, 2020. – 125 с.: рис., табл. – укр.

Розглянуто ентропію та сінтропію у життєдіяльності людини під час пандемії COVID-19. Охарактеризовано особливості електронно-променевої технології отримання лігурів різного складу. Проаналізовано використання мобільного додатка для моніторингу поширення захворювання на COVID-19. Висвітлено деякі концептуальні підходи впровадження інформаційних технологій в освітній процес початкової школи. Досліджено процес вивчення іноземної мови як фахової складової мобільності майбутніх спеціалістів. Висвітлено використання мультимедійних технологій навчання у процесі професійної підготовки майбутніх психологів. Розглянуто систему інтегрованих маркетингових комунікацій будівельного підприємства.

Шифр НБУВ: BA851587

1.4.972. Науково-дослідницька діяльність у процесі формування професійної компетентності студентів-інформаційників / В. Барабаш, Л. Глебова, А. Мехеда // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. – 2020. – Вип. 10. – С. 216-239. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.

Обґрунтовано значущість науково-дослідницької діяльності у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Проаналізовано суть понять «компетентність» і «компетенція». Розглянуто тлумачення компетентності у дослідженнях вітчизняних учених. Представлено різні акценти розуміння професійної компетентності. Узагальнено результати наукових досліджень щодо сутності поняття «науково-дослідна діяльність», яка виступає важливим фактором формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти. Науково-дослідницька діяльність забезпечує оволодіння фахівцями методологією і методами наукового дослідження, формує науковий світогляд, потужну підготовку до подальшої практичної діяльності у професійній сфері. Робота над науковим дослідженням сприяє формуванню високого професіоналізму, підвищенню загального інтелектуального рівня, розвитку творчого мислення та індивідуальних здібностей. Анкетування студентів щодо включеності у різні види науково-дослідницької діяльності засвідчило нагальну потребу в ефективній реалізації наукового потенціалу у процесі написання кваліфікаційних робіт. Розглянуто загальні та фахові компетентності магістрів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету. Особливого значення у формуванні професійної компетентності фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи набуває його робота над науковим дослідженням. Окреслено напрями виконання кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти студентів кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи ЦНТУ. Представлена проблематика наукових досліджень підтверджує практичну спрямованість науково-дослідницької роботи здобувачів вищого рівня освіти. Доведено, що розв'язання зазначених проблем є головним рушієм у процесі формування професійної компетентності.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.4.973. Новітні технології в освіті, науці та виробництві: зб. матеріалів конф., II Міжнар. наук.-техн. інтернет-конф., 16 квітня 2020 р. / Донецький національний технічний університет, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Криворізький нац. ун-т, Українська інженерно-педагогічна академія. – Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2020. – 281 с.: рис., табл. – укр.

Досліджено діагностику виткової ізоляції трансформаторних підстанцій з використанням нечітких множин. Увагу приділено впливові організації технологічного процесу оброблення відповідальних деталей ізолюючого регенеративного респіратору на експлуатаційні характеристики виробу. Розглянуто можливості підвищення ефективності збагачення вугілля у важких середовищах. Проаналізовано роботи інтелектуальної системи діагностики

аврійних режимів в електричній станції. Охарактеризовано сучасний стан і перспективи розвитку газової та нафтової промисловості України. Досліджено експлуатаційні режими силових трансформаторів. Проаналізовано феномен прокрастинації управлінських кадрів в реаліях сьогодення. Висвітлено напрями взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг.

Шифр НБУВ: СО37635

1.4.974. Образна презентація інформації в сучасному медіапросторі культури: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / Я. Ю. Бабченко; Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2021. — 16 с. — укр.

Розглянуто сучасні медіатехнології як чинник розвитку культурно-мистецького середовища, образної презентації інформації в медіакulturі. Проаналізовано взаємодію медіатехнологій і мистецтва у графічному дизайні, виставковій діяльності музеїв і галерей, особливості артпростору естради і шоу-бізнесу, а також образних презентацій під час фестивалівних заходів. Визначено й охарактеризовано тенденції у взаємодії мистецтва й медіатехнологій на рівні універсальних і локальних артефактів та структурно-функціональних ознак комунікації, розкрито жанрові і видові особливості синтезу мистецтв і медіатехнологій у виставковій діяльності музеїв і галерей, у графічному дизайні, в шоу-бізнесі, сценічних артпрезентаціях. Охарактеризовано форми образної презентації інформації як ігрову реальність; визначено основні концепти образних комунікацій в середовищі сучасного міста; показано вплив інсталяцій, образних презентацій інформації на формування віртуального простору. Медійні технології утворюють комунікативне поле, в якому поєднуються комунікації і сценічний простір образної презентації інформації, насичений візуальними ефектами, танцювальними, пластичними мізансценами.

Шифр НБУВ: РА450859

1.4.975. Релігійна публіцистика Євгена Сверстюка в комунікаційному дискурсі «Суспільство — Церква»: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04 / Г. О. Кушнір; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Дисертацію присвячено розкриттю специфіки релігійної публіцистики відомого українського громадського діяча, мислителя, журналіста, дисидента Е. Сверстюка в комунікаційному дискурсі «Суспільство — Церква». Показано роль релігії в подоланні складних життєвих обставин шістдесятника (роки таборів, заслання за літературознавчу діяльність, трагічна загибель сина й онуки) і в його зростанні як публіциста. Встановлено, що Е. Сверстюк одним із перших серед українських публіцистів радянської доби звернувся у своїй творчості до релігійної тематики, порушив питання необхідності навернення атеїстичного суспільства до Бога та створення національної церкви. Розглянуто постать Е. Сверстюка в контексті української релігійної журналістики. Обґрунтовано значення релігійної складової в житті і творчості дисидента. Комплексно проаналізовано газету «Наша віра» й обґрунтовано її визнання як феномена української релігійної журналістики. Здійснено посмертну наукову реценцію життя та діяльності мислителя із залученням нових матеріалів. Удосконалено дослідження публіцистичних рис високої книжності на українських землях як важливого фактора становлення тягловості культури. Вивчено та диференційовано релігійні мотиви в публіцистиці дисидента. Систематизовано наукові праці про життєвий і творчий шлях Е. Сверстюка та зроблено посмертну переоцінку його постаті в історії української культури.

Шифр НБУВ: РА447382

1.4.976. Сервісно-експертна журналістика на українському телебаченні: прагматичний і тематичний аспекти: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04 / А. М. Трегуб; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с.: рис. — укр.

Надано дефініцію поняття «сервісно-експертна журналістика». Окреслено основні стадії розвитку сервісно-експертної журналістики. З'ясовано критерії ідентифікації сервісно-експертних програм у межах загального жанрово-видового поділу телевізійного мовлення. Визначено ступінь представленості сервісно-експертних програм в ефірі рейтингових загальнонаціональних телеканалів України. Виявлено основні тематичні категорії та їх пріоритетність у телевізійництві. Розроблено графічну модель структурно-композиційних особливостей. Розглянуто засоби візуальної виразності. За результатами масового опитування визначено тематичний та прагматичний аспекти сервісно-експертної журналістики. Прагматичний аспект полягає в емпірично підтвердженому переліку прагматичних цінностей, згідно з кожною з тематичних категорій. Тематичний аспект виражається через дев'ять основних тематичних категорій, що мають емпірично підтверджену прагматичну цінність.

Шифр НБУВ: РА447383

1.4.977. Стратегії репутаційного інтернет-маркетингу публічних бібліотек України: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.03 / М. М. Маранчук; Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2021. — 16 с. — укр.

Доведено необхідність підвищення ефективності реалізації публічними бібліотеками України репутаційного Інтернет-марке-

тингу як системи цілеспрямованих заходів, скерованих на створення та покращання продуктивного бренду бібліотек у мережі. Науково обґрунтовано ефективність комплексного підходу до реалізації репутаційного Інтернет-маркетингу як послідовної політики бібліотеки, спрямованої на системне перевищення очікувань реальних і потенційних користувачів від якості її інформаційних продуктів та сервісів. Розроблено концепцію поєднання іміджевих і сервісних стратегій реалізації публічними бібліотеками України репутаційного Інтернет-маркетингу, які охоплюють процеси формування, просування та підтримки привабливого іміджу бібліотек у мережі через створення брендovanого контенту та його системного поширення каналами онлайн- та офлайн-комунікації. Покращено методики підвищення ефективності реалізації репутаційного інтернет-маркетингу публічних бібліотек через активізацію їх інтерактивної комунікаційної взаємодії з користувачами під час першого та другого локдаунів в умовах пандемії COVID-19. Удосконалено напрями інноваційної діяльності публічних бібліотек, спрямовані на рекламування та просування їх привабливого бренду, підвищення лояльності користувачів і підтримку їх зацікавленості бібліотечними продуктами та сервісами.

Шифр НБУВ: РА450675

1.4.978. Сучасні технології в науці та освіті: колект. монографія / С. І. Авіна, В. В. Архіпова, Д. О. Аулін, Г. В. Балковська, В. М. Барбарук, Л. В. Барбарук, Т. О. Барон, Д. Г. Броннов, О. Я. Бекшаєв, Г. М. Бендберя, І. Ф. Бербенєць, Д. О. Беспалов, Т. О. Білобородова, Н. І. Білошицька, М. В. Білошицький, Н. К. Білінова, Я. В. Булава, Г. Бурейка, М. М. Вакулік, Н. П. Василенко, Ю. І. Вецнер, В. Є. Вешев, Ю. Герліці, М. А. Глікін, І. М. Глікіна, С. І. Головка, В. В. Гончаров, М. І. Горбунов, М. В. Деркач, Я. Я. Діжо, М. І. Дорош, Д. Д. Дубовик, Т. М. Дубовик, Р. Ю. Дьомін, Ю. В. Дьомін, П. В. Єжов, Д. В. Загорський, Є. І. Зубцов, О. С. Калмиков, С. В. Кара, В. С. Кардашук, М. А. Кермет, В. Я. Керш, О. В. Кічкін, О. І. Кічкіна, А. О. Климаш, Д. А. Климаш, О. В. Клименко, М. О. Коверга, М. В. Ковтанець, Т. М. Ковтанець, А. А. Козюберда, А. В. Колесников, О. В. Кортєва, І. В. Кравченко, К. О. Кравченко, Д. А. Кришко, О. В. Кузьменко, С. В. Кузьменко, А. Р. Кукурудза, Л. В. Кучеренко, А. О. Ловська, М. В. Максимов, Д. С. Матюк, І. І. Медвідь, В. А. Мельник, О. Д. Міщенко, Ю. Г. Міщенко, В. І. Могила, О. І. Моркляник, В. І. Мохонько, А. О. Мурад'ян, А. М. Новікова, В. С. Ноженко, М. А. Ожерєдова, М. М. Осетрін, С. В. Піддубний, С. А. Покришка, О. В. Поліщук, Ю. В. Поліщук, Є. В. Подупан, С. І. Поркюян, П. М. Прокопенко, О. В. Просвірко, М. Л. Пятайкіна, В. С. Радченко, Т. Е. Римар, С. В. Риндюк, А. О. Рязанцев, О. І. Рязанцев, С. О. Сафонова, О. О. Світлічна, О. В. Сергієнко, О. І. Сингаївська, О. В. Сітченко, М. І. Скиба, Ю. С. Соколан, К. В. Соколенко, В. М. Соколенко, Г. І. Солюйов, Т. О. Стрілкова, О. В. Суворін, В. П. Тарасюк, Г. О. Татарченко, Р. О. Тімченко, П. Є. Уваров, М. В. Філат'єв, К. В. Філімоненко, Н. М. Філімоненко, О. В. Фомін, В. В. Фомін, А. В. Фош, О. О. Хлопницький, Д. Б. Хмельницький, Г. М. Хорошун, О. П. Чердніченко, П. П. Чердніченко, О. А. Черних, Г. Ю. Черняк, І. М. Шаповалова, С. І. Шевченко, О. В. Шепітько, М. Є. Шарбер, П. Шт'ястніак, Л. О. Шумова; ред.: О. Б. Целішев, Г. О. Татарченко, Г. М. Хорошун; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Северодонецьк: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2021. — 317 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто сучасні технології, орієнтовані на створення матеріальних та інформаційних продуктів у різних сферах виробництва, освіти та науки. Досліджено формування перспективних науково-технічних та технологічних розробок, інноваційних проектів за наступними напрямками: будівництво та архітектура, комп'ютерна наука, інженерія та кібербезпека, транспорт та логістика, матеріалознавство, фізика, електрична інженерія, машинобудування, хімічна технологія, інженерія, екологія та екологічна безпека, вища освіта. Викладено актуальні питання у галузі будівництва та містобудування, а саме: сучасні ВІМ-технології, перспективні напрямки благоустрою території та фактори, що впливають на вартість житла, новітні енергоефективні матеріали та технології. Висвітлено аспекти професійного конкурсу в умовах навчального процесу, особливості безперервної професійної педагогічної освіти, використання транспортного імітаційного моделювання в навчальному процесі, математичні та статистичні методи для вирішення практичних задач в різних сферах сучасного цифрового світу, алгоритми машинного навчання та штучного інтелекту, методи аналізу даних та їх організація. Проаналізовано проблеми розвитку транспорту та логістики. Визначено актуальні питання у галузі залізничного транспорту та автомобілебудування, а також логістичних перевезень як на автомобільному транспорті, так і на залізничному, а саме: підвищення безпеки конструкції коліа вагон-цистерни, методологія встановлення норм часу для обробки вантажів в логістичному ланцюзі «від дверей до дверей», інноваційні концепти кузовів напіввагона, застосування водню в теплових двигунах локомотивів, дослідження

зносуглець-вуглецевих композитних фрикційних матеріалів. Викладено проблеми, що виникають при електроспоживанні, в стохастичних процесах оптико-електронних систем, реалізації структурованих світлових полів та голографічних пристроїв, удосконалення виробництв з урахуванням екологічних потреб регіонів і перспективні технології одержання хімічних речовин, екологічні проблеми стану поверхневих вод країни.

Шифр НБУВ: ВС68407

1.Ч.979. Територіальна організація культурно-мистецької сфери реіону (на матеріалах Хмельницької області): монографія / С. І. Задворний; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. — Тернопіль: Осадца В. М., 2020. — 227 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 185-202. — укр.

Наведено результати дослідження територіальної організації культурно-мистецької сфери Хмельницької обл. З позиції суспільної географії та системного підходу розкрито суть поняття «культурно-мистецька сфера». Поглиблено теоретико-методичні засади суспільно-географічного дослідження культурно-мистецької сфери обласного регіону. З'ясовано й оцінено вплив загальних і регіональних факторів на формування, функціонування та розвиток культурно-мистецької сфери Хмельницької обл. Здійснено всебічне вивчення функціонально-компонентної, функціонально-територіальної та організаційно-управлінської структури культурно-мистецької сфери зазначеної області. Проведено типізацію адміністративних районів і населених пунктів за рівнем розвитку культурно-мистецької сфери. Обґрунтовано утворення креативного кластера як інноваційної форми територіальної організації культурно-мистецької сфери. Окреслено основні проблеми та перспективи функціонування культурно-мистецької сфери Хмельницької обл. в умовах реформування державної влади та місцевого самоврядування, запропоновано шляхи оптимізації її територіальної організації.

Шифр НБУВ: ВА849945

Див. також: 1.С.15, 1.Т.29, 1.Т.93, 1.Ф.630, 1.Ч.995, 1.Ч.1003, 1.Ч.1011, 1.Ч.1112, 1.Ш.1130, 1.Ш.1149-1.Ш.1150, 1.Ю.1289

Наука. Науково-дослідна робота

1.Ч.980. Формування інформаційної культури майбутнього фахівця у контексті сучасних освітніх завдань / О. Коломійець, О. Головата // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 310-333. — Бібліогр.: 20 назв. — укр.

Висвітлено проблему формування інформаційної культури майбутнього фахівця інформаційної сфери. Розглянуто поняття «інформаційна культура», передумови виникнення інформаційної культури в суспільстві, її основні компоненти та рівні функціонування. Інформаційна культура розглядається як спосіб життєдіяльності людини в інформаційному суспільстві, складова процесу формування культури людства, як культура людини, готової до творчої роботи в умовах технолого-інформаційної системи розвитку суспільства. Така дефініція інформаційної культури надає змогу системно розглядати основні проблеми і напрямки розвитку інформаційної культури, адекватно визначати об'єкт і предмет її дослідження, а також провести структурізацію її предметної сфери. Проаналізовано інформаційну культуру особистості як умову успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві, як складову загальної культури, що орієнтована на інформаційне забезпечення людської діяльності. Формування інформаційної культури майбутнього інформаційника представлено як складний процес, що має включати освітні ресурси загальної культури суспільства, потенціал навчально-виховного і соціокультурного середовища закладу вищої освіти, духовний саморозвиток особистості студента. При цьому зазначено, що формування інформаційної культури тільки через вивчення інформатики виявляється недостатнім, оскільки обмежує цей процес технічними та програмними засобами інформатизації. Обґрунтовано доцільність впровадження в навчальний процес спеціальних навчальних курсів, зокрема, «Основи інформаційної культури особистості» або «Інформаційна культура майбутнього фахівця». Охарактеризовано організаційно-педагогічні умови успішного здійснення процесу формування інформаційної культури майбутнього фахівця. Підкреслено важливість активного застосування засобів інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців інформаційної сфери. У висновках наголошено, що нині здійснюється пошук ефективних інноваційних моделей підготовки майбутніх інформаційників, здатних до комплексної діяльності, спрямованої на формування і використання інформаційних ресурсів, створення інформаційної продукції, на дання інформаційних послуг, інформаційного супроводу та підтримки всіх видів діяльності. Визначено перспективні напрями в подальшому дослідженні цієї проблеми.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

Історія науки

1.Ч.981. Зустрічі з Козаченко Ю. В. / А. О. Пашко // Вісн. Київ. нац. ун-ту. Сер. Фіз.-мат. науки. — 2020. — Вип. 3. — С. 33-36. — укр.

Юрій Васильович Козаченко — видатний український математик, мій Вчитель. Автор статті і Ю. В. Козаченко були знайомі і плідно працювали більш як 40 років. Професор Козаченко Ю. В. був одним з лідерів української школи з теорії ймовірностей та математичної статистики, визнаним у світі фахівцем у галузі теорії моделювання випадкових процесів у функціональних просторах, одним із творців теорії субгауссових випадкових процесів та процесів із просторів Орліча. Він створив новий науковий напрямок — моделювання випадкових процесів у різних функціональних просторах із заданою точністю та надійністю. Козаченко Ю. В. одержав вагомий науковий результат у дослідженні аналітичних властивостей випадкових процесів, рівняти математичної фізики із випадковими початковими умовами, статистичні випадкових процесів, вейвлет-аналізі.

Шифр НБУВ: Ж28079/фіз.-мат.

1.Ч.982. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XV Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видат. учених в галузі аграр. наук Вольфа М. М. (1880 — 1933), Осьмака К. І. (1890 — 1960), академіка НААН України та НААН Созинова О. О. (1930 — 2018), м. Київ, 15 трав. 2020 р. / ред.: В. А. Вергунов, Н. Г. Анненкова, І. С. Бородай, Т. Р. Грищенко, І. О. Демуз, С. М. Купчук, Н. П. Коваленко, С. Д. Коваленко, В. І. Кучер, Т. М. Підгайна, М. М. Рогожа, Л. М. Татарчук, О. І. Уткін, В. В. Шелепов, Н. Б. Шебетюк; уклад.: Х. М. Дмитрієва; Національна академія аграрних наук України, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека. — Вінниця: Твори, 2020. — 439 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено створення та діяльність сільськогосподарських дослідних установ на Херсонщині за участі К. І. Архова. Увагу приділено науковим дослідженням з питань механізації виробничих процесів на Кіровоградщині у 2000-х рр. Охарактеризовано історію розвитку селекції кукурудзи в Інституті зрощуваного землеробства НААН. Здійснено історіографію досліджень розвитку ветеринарної медицини в Україні. Досліджено історіографію регулювання браконьєрства та права власності на тваринний світ у Галичині XIX — початку XIX ст. Висвітлено основні концепції формування української елітарності на початку XX ст. Встановлено передумови виникнення та становлення процесу розповсюдження сільськогосподарської науково-технічної інформації (XVIII — початок XX ст.).

Шифр НБУВ: ВА850332

1.Ч.983. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали XVI Всеукр. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. ювіл. датам від дня народж. видат. учених в галузі аграр. наук — основоположників с.-г. досл. справи в Україні за своїми напрямками: Кудашева В. О. (1846 — 1916), Овсінського І. Є. (1856 — 1910), Махова Г. Г. (1886 — 1952), м. Київ, 14 трав. 2021 р. / ред.: В. А. Вергунов, Н. Г. Анненкова, Р. В. Бей, І. С. Бородай, І. О. Демуз, О. В. Капранова, Т. В. Каштанова, Н. П. Коваленко, С. Д. Коваленко, О. В. Корзун, В. І. Кучер, Т. М. Підгайна, М. М. Рогожа, О. В. Корзун, Л. М. Татарчук, О. І. Уткін, Н. Б. Шебетюк, Е. В. Юрчак; Національна академія аграрних наук України, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека. — Вінниця: Корзун Д. Ю., 2021. — 361 с.: іл., табл. — укр.

Досліджено генезу ініціативи процесу електрифікації сільськогосподарського виробництва в УСРР у першій половині 1920-х рр. Охарактеризовано внесок О. О. Браунера в розвиток сільськогосподарської освіти на українських землях. Висвітлено особливості становлення сільськогосподарської дослідної справи в Харківському університеті у першій половині XIX ст. Представлено досвід Чехословацької республіки для організації сільського господарства в УСРР в епістоларній спадщині професора С. П. Кузьмського 1920-х рр. Досліджено співпрацю австрійських та українських вчених у вивченні культури сої наприкінці XIX ст. Висвітлено білорусько-український взаємовплив на розвиток меліоративної науки в XIX — на початку XX ст. (на прикладі діяльності О. Козловського та Є. Оппокова). Досліджено формування системи аграрних навчально-наукових інституцій в Дублянах (друга пол. XIX — поч. XX ст.).

Шифр НБУВ: ВА850333

1.Ч.984. Професор Ю. В. Козаченко (01.12.1940 — 05.05.2020) — видатний вчений і педагог / О. І. Василик, Ю. С. Мішура, М. П. Моклячук, М. О. Перестюк, І. В. Розора, Л. М. Сахно, Р. Є. Ямненко // Вісн. Київ. нац. ун-ту. Сер. Фіз.-мат. науки. — 2020. — Вип. 3. — С. 9-29. — укр.

Для цілої плеяди талановитої молоді, студентів, аспірантів та науковців Юрій Васильович був дорогим Вчителем, Провідником у світ науки, а також еталоном інтелігентності та надзвичайно чуйною та доброю людиною. Професор Козаченко Ю. В. був одним з лідерів української школи з теорії ймовірностей та математичної статистики, визнаним у світі фахівцем у галузі теорії

і моделювання випадкових процесів у функціональних просторах. Козаченко Ю. В. є одним із творців теорії субгауссових та ϕ -субгауссових випадкових процесів, випадкових процесів з просторів Орліча. Він створив новий науковий напрямок — моделювання випадкових процесів у різних функціональних просторах із заданою точністю та надійністю. Професор Козаченко Ю. В. одержав вагомий науковий результат у дослідженні аналітичних властивостей випадкових процесів, рівнянь математичної фізики із випадковими початковими умовами, статистиці випадкових процесів, вейвлет-аналізі.

Шифр НБУВ: Ж28079/фіз.-мат.

1.Ч.985. Родинні спогади про Юрія Васильовича Козаченка / А. В. Козаченко // Вісн. Київ. нац. ун-ту. Сер. Фіз.-мат. науки. — 2020. — Вип. 3. — С. 30-32. — укр.

Роботу присвячено спогадам рідної сестри видатного вченого, доктора фізико-математичних наук, професора Ю. В. Козаченка. Розповідається про дружню та творчу родину Козаченків, в якій зростав майбутній математик. Із величезною теплотою описують деякі історії з дитинства Юрія Васильовича.

Шифр НБУВ: Ж28079/фіз.-мат.

1.Ч.986. Скавронський П. С. — творча праця у школі, музеї, краєзнавстві: біогр., бібліогр. та хронол. покажч. з нагоди 70-річного ювілею / уклад.: П. С. Скавронський; авт. слів: В. П. Скавронський; Національна спілка краєзнавців України, Музей історії міста Бердичева. — Бердичів: Мельник М. В., 2021. — 490 с.: фот. — укр.

Висвітлено основні віхи життя, педагогічну, краєзнавчу, наукову, адміністративну та громадську роботу відомого українського краєзнавця, нинішнього директора Музею історії міста Бердичева, голови Житомирської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, члена Президії Національної спілки краєзнавців, члена Українського географічного товариства, члена Спілки журналістів України, багаторічного члена редколегії всеукраїнського науково-методичного журналу Міністерства освіти і науки України «Географія та основи економіки в рідній школі» Скавронського Павла Степановича. Бібліографію його наукових та науково-популярних публікацій подано станом на 1 січня 2020 р. Покажчик видано з нагоди 70-річчя від дня народження Скавронського П. С.

Шифр НБУВ: ВА850202

Організація науки

1.Ч.987. Наука в Південному регіоні України. Важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності. Вип. 18. 2019 / ред.: С. А. Андронаті; НАН України, Рада ректорів закладів вищої освіти Одеського регіону, Ін-т проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Б. м., 2020. — 260 с. — укр.

Зазначено важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності у 2019 р. Розглянуто завдання з математики, механіки, інформатики і кібернетики, фізики і астрономії, хімії, біології, медицини. Визначено завдання в області зв'язку, агропромислового комплексу, економіки, збереження навколишнього середовища тощо.

Шифр НБУВ: С11228/18

1.Ч.988. Наука в Південному регіоні України. Важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності. Вип. 19. 2020 / ред.: Б. В. Бурлінський; НАН України, Рада ректорів закладів вищої освіти Одеського регіону, Ін-т проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Б. м., 2021. — 237 с. — укр.

Зазначено важливі досягнення наукових установ Південного регіону України в галузі фундаментальних, прикладних досліджень та інноваційної діяльності у 2020 р. Розглянуто завдання з математики, механіки, інформатики і кібернетики, фізики і астрономії, хімії, біології, медицини. Визначено завдання в області зв'язку, агропромислового комплексу, економіки, збереження навколишнього середовища тощо.

Шифр НБУВ: С11228/19

1.Ч.989. Упослідження західної науки як симптом занепаду всієї цивілізації / О. Габович, В. Кузнецов // Сенсор. електроніка і мікросистем. технології. — 2021. — 18, № 2. — С. 33-46. — Бібліогр.: 39 назв. — укр.

Розглянуто деякі аспекти радикальної зміни ціннісних орієнтацій у сучасній західній науці. Під впливом лівацької ідеології та під гаслами абстрактної справедливості керівництво європейських та північно-американських інституцій намагається розширити присутність нових членів у науковій та освітній сфері за квотним принципом, зважаючи на расові й гендерні, а не меритократичні ознаки (якісна загальна й університетська освіта, наполегливість при здобутті нових знань, розвинуті розумові здібності в цій царині). Показано, що швидке законодавче чи позазаконне введення квот для представників меншин замість

підвищення їхнього наукового рівня та добробуту може тільки обмежити залучення до наукової діяльності талановитих осіб будь-якої статі або раси й буде мати наслідком занепад світової науки в цілому.

Шифр НБУВ: Ж24835

Науково-дослідна робота

1.Ч.990. Матеріали II науково-практичної конференції «Теорія і практика актуальних наукових досліджень» (28 — 29 лютого 2020 р.). Ч. 1. — Дніпро, 2020. — 183 с.: рис., табл. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Висвітлено загальні питання архітектури, біологічних наук, державного управління, культурології, історичних, політичних, технічних наук та ін. Зокрема, увагу приділено морському пейзажу водних просторів Туреччини у творчості І. К. Айвазовського. Розглянуто рукописний альбом XIX ст. як своєрідну форму колекціонування. Визначено зміни вмісту загального протеїну у сироватці крові щурів різного віку за дії тютюнового диму на тлі застосування натрій глутамату. Розглянуто фізичне навантаження під час тренувань як причину змін в міокарді спортсменів. Емпірично досліджено особливості пам'яті й уваги в учнів з різним режимом сну. Наведено модель забезпечення прикордонної безпеки шляхом охорони й оборони державного кордону України. Висвітлено психолого-педагогічні аспекти адаптації курсантів до освітнього середовища вищого військового закладу освіти. Розглянуто державні програми з питань співробітництва України з НАТО: традиції та інновації. Акцентовано на проблемах державної служби в Україні. Наведено механізми реалізації державної інвестиційної політики в Івано-Франківській області. Висвітлено правозахисну діяльність адвоката С. Шухевича у міжвоєнному Львові (1920 — 1939 рр.). Описано особливості правового статусу слуг у містах Гетьманщини у 60-х — 70-х рр. XVIII ст. Досліджено зовнішньополітичний курс Української Держави за гетьмана П. Скоропадського. Розглянуто музичне мистецтво в культурі Китаю. Висвітлено історичні аспекти архітектурно-просторової організації вулиці Лесі Українки у Луцьку. Оцінено адаптаційні можливості студентів ВНЗ.

Шифр НБУВ: В358631/1

1.Ч.991. Матеріали II науково-практичної конференції «Теорія і практика актуальних наукових досліджень» (28 — 29 лютого 2020 р.). Ч. 2. — Дніпро, 2020. — 183 с.: рис., табл. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Розглянуто державну політику України щодо визнання Голодомору 1932 — 1933 рр. як геноциду українського народу (через призму експертної думки). Увагу приділено інституційним засадам державної інформаційної політики України. Акцентовано також на прийнятті політично-доцільних рішень у сфері публічного управління з урахуванням об'єктивних обставин. Висвітлено питання характеристики та психологічних особливостей особи засудженого. Розглянуто систему захисту зернових і зернобобових культур від хвороб у Донецькому регіоні; систему обліку цивільно-правових угод щодо земельних ділянок об'єднаних територіальних громад. Наведено рекомендації щодо створення промислової ділянки з виробництва мікробіопрепаратів для захисту рослин. Визначено фактичну продуктивність інноваційних гібридів соняшнику в посушливих умовах східної частини Північного Степу України. Розглянуто окремі аспекти формування ринку землі в Україні. Визначено вплив нанодисперсного діоксиду титану на міцність самоочисних декоративних штукатурок.

Шифр НБУВ: В358631/2

1.Ч.992. Основи наукових досліджень: [навч. посіб.] / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала; Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. — Харків: Панов А. М., 2019. — 395 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 365-375. — укр.

Висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із методикою наукових досліджень: вибір теми, визначення об'єкта і предмета, методології та методів дослідження. Розглянуто коло проблем щодо добору й аналізу необхідної інформації; планування і проведення експерименту; порівняння результатів експерименту з теоретичними даними; формулювання висновків результатів наукового дослідження. Надано практичні поради щодо написання наукової статті, підготовки доповіді, виступу на науковій конференції. Наведено способи підвищення «коефіцієнта корисної дії» дослідницької діяльності: розвиток швидкочитання, здатності розуміння тексту, використання методу мозкового штурму тощо.

Шифр НБУВ: ВА849722

Документознавство

1.Ч.993. Документознавство як наука і навчальна дисципліна в сучасній Україні: які шляхи розвитку? / С. Кулешов, В. Барабаш // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст.

науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 131-149. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Нині документознавство в Україні позбавлено статусу наукової дисципліни у офіційному переліку наукових спеціальностей, скоротилася присвячених його науковим проблемам кількість наукових форумів, а відповідно і публікацій, ліквідовано вишівську документознавчу навчальну спеціальність. Попередньо ці процеси пов'язані з формуванням двох версій документознавства в Україні — «документологічної» («бібліотекознавчої») та класичної (що ґрунтується на ідеях 1960 — 1970-х рр. відомого радянського архівознавця К. Г. Міт'яєва). У 1990-і рр., коли в Україні не було офіційно утверджено науковий статус документознавства, документологічна версія була прогресивною. Однак після офіційного затвердження наукової спеціальності «документознавство, архівознавство» у межах історичної науки (2001 р.), прихильниками документології почалася боротьба за офіційний відрив цих наук від спеціальних галузей історичної науки, яка завершилася внесенням їх до сукупності дисциплін у межах наукової спеціальності «соціальні комунікації» (2008 р.). Поширення в українських вишах поглядів документологів у межах нової навчальної спеціальності «інформаційна, бібліотечна, архівна справа» призводить до панування бібліотекознавства над архівознавством, зменшення частки годин курсу «Архівна справа» (порівняно з бібліотекознавством його читання набагато складніше та й фахівців доволі менше). Звідси фактичне нівелювання або зникнення документознавчих курсів. Безперечно, що «скасування» класичного документознавства не зняло практичних потреб в дослідженнях з нормативно-правового та методичного забезпечення організації сфери архівної справи та діловодства. Зазначені дослідження в сучасних умовах впровадження функціонування електронного документообігу та електронних архівів потребують у межах цих напрямів перегляду організації традиційних ділових та архівних процесів. З іншого боку, існує нагальна потреба узгодження зазначених процесів з нормами міжнародних стандартів з керування документальними процесами. Наведено приклади розробок з документознавства і організації вишівського навчання в Україні.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ч.994. Професійна підготовка документознавців у закладах вищої освіти України / С. Литвинська, А. Сібрuck // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 334-359. — Бібліогр.: 23 назв. — укр.

Узагальнено досвід підготовки фахівців-документознавців у закладах вищої освіти на сучасному етапі, окреслено тенденції розвитку професії документознавця, розглянуто питання впровадження нових стандартів вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Закцентовано увагу на тому, що викладач обов'язково має звернути увагу на формування в студентів освітніх компетентностей, які роблять документознавців конкурентоспроможними на сучасному ринку праці. Проаналізовано основні складові навчального процесу та рекомендовано викладачам посилити мотивацію студентів-документознавців досконало вивчати роботу з інформацією в базах і банках даних, створювати електронні документи. Професія документознавця динамічно та якісно змінюється і потребує подальших наукових досліджень, постійного моніторингу ринку праці та контролю за рівнем підготовки фахівців. Потрібні спеціалісти, що вміють професійно опрацьовувати інформаційні масиви й ресурси. Такі спеціалісти, що вміють не лише використовувати знання, засвоєні під час навчання в університеті, а й ефективно застосовувати у своїй професійній діяльності ще й навички, компетентності. У сфері інформаційної діяльності документознавець повинен володіти: методами збирання, упорядкування, оброблення, розповсюдження, зберігання інформації; уміннями працювати з текстовими та графічними редакторами; навичками текстового набору; навичками пошуку інформації в Інтернеті; умінням створювати вебсайти, бази даних; вміти визначати показник кількості публікацій у друкованих засобах масової інформації, Інтернет-виданнях тощо. Проаналізовано заявлені на вебсайтах «Work.ua» і «Rabota.ua» вакансії, на які може претендувати документознавець (наприклад: документознавець, фахівець з документообігу, діловод, бібліотекар, архівіст, інформаційний аналітик), окреслено список компетенцій, якими повинен володіти претендент на посаду та уточнено попит вакантних посад на 2020 р.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ч.995. Scientific and popular content in the socio-cultural space: monograph / M. Komova, A. Peleshchyn, A. Petrushka. — Lviv: Triada plus, 2019. — 198 p.: fig., tab. — (Інформація. Комунікація. Документація). — Бібліогр.: с. 175-198. — англ.

The theoretical principles of creation of a mass communication document and the pragmatics of its functioning in the socio-cultural space are considered. The basis of the exploration is the application of conceptual theories about the socio-informational status of the mass communication document and its system transformation, modelling the concept of a scientific journal in terms of integration into the international information space. The factors of

documentary fixation of factual information and its interpretation possibilities are considered. The model of modernization of educational content in the field of information and documentation is presented, the presentation of scientific and popular content in the educational process is disclosed.

Шифр НБУВ: ІВ228297

1.Ч.996. Socio-communicative and information aspects of training of documentaries in the conditions of distance learning / O. Isaikina, A. Zlenko // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 281-309. — Бібліогр.: 16 назв. — англ.

На сучасний соціум значною мірою впливають нові інформаційно-комунікативні технології, які висувають додаткові вимоги й до вітчизняної системи вищої освіти. Проте, в Україні й дотепер використовуються класичні підходи до надання освітніх послуг, які не в повній мірі дозволяють розв'язувати важливі проблемні питання. В умовах адаптивного карантину спричиненого COVID-19, коли виникла гостра потреба переходу до онлайн-навчання усіх освітніх закладів країни, організація дистанційного навчання стала справжнім викликом для української освіти. Вимушене дистанційне навчання поставило перед закладами вищої освіти непрості завдання організувати навчання за умови, коли викладач не може бути поруч і коли традиційні способи подачі інформації та оцінювання знань недоступні. Потреба активного використання можливостей віртуального середовища, широкого спектру сучасних інноваційних моделей навчання, зокрема дистанційного навчання, стала нагальною. Разом з тим, реалізація дистанційного підходу забезпечує низку переваг: можливість навчатися в будь-який час, у будь-якому місці, без відриву від основної діяльності, у своєму темпі; доступність навчальних матеріалів; мобільність; індивідуальний підхід. Такі нововведення не просто створюють комфортні умови для навчання, вони сприяють вирішенню проблеми економії коштів, поєднання студентами роботи й навчання. Дистанційне навчання забезпечує можливість охоплювати значно більшу аудиторію студентів, створює умови для ефективного використання навчальних площ і технічних засобів, що й зумовлює значно вищу його рентабельність порівняно з традиційним. Зазначені переваги підтверджують актуальність впровадження дистанційного навчання у вітчизняну систему закладів вищої освіти. Головна мета дистанційної освіти — надання рівного доступу та рівних освітніх можливостей населенню в будь-яких місцях країни за допомогою інформаційних і телекомунікаційних засобів, а також підвищення якісного рівня освіти за рахунок більш активного використання наукового й освітнього потенціалу провідних університетів, академій, інститутів, наукових центрів та освітніх установ.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

Див. також: 1.Ш.1140

Освіта. Педагогічні науки

1.Ч.997. Ідеї філософії Просвітництва в українському освітньому контексті: монографія / Н. П. Муранова, О. С. Волларська, Л. Й. Литвінчук; Нац. авіац. ун-т. — Київ: НАУ; Славутич-Дельфін, 2020. — 153 с. — Бібліогр.: с. 121-139. — укр.

Здійснено цілісний науковий аналіз філософсько-антропологічної парадигми доби Просвітництва та її реценції в гуманітарному дискурсі; досліджено освітні ідеї в філософській спадщині зарубіжних й українських просвітників у теоретико-методологічному та методико-організаційному вимірах. Проаналізовано філософські засади освітніх ідей доби Просвітництва в контексті європейського культуротворення. Окремий розділ присвячено прогностичному обґрунтуванню розвитку вищої освіти в Україні з урахуванням прогресивних ідей філософії Просвітництва. Висвітлено практичний досвід упровадження цих ідей в освітній та виховний процес Національного авіаційного університету.

Шифр НБУВ: ВА851386

1.Ч.998. Інноваційні технології в освітній діяльності закладів дошкільної освіти: навч.-метод. посіб. для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спец. 012 Дошкільна освіта, ступінь вищ. освіти бакалавр / І. О. Газіна; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. — Кам'янець-Подільський: Панькова А. С., 2021. — 208 с.: мал. — Бібліогр.: с. 204-208. — укр.

Розкрито загальні засади педагогічної інноватики. Подано приклади інноваційних педагогічних технологій, а саме системні інноваційні педагогічні, модульні та локальні інноваційні педагогічні технології. Висвітлено сучасні педагогічні технології, що є мало відомими педагогам, і не використовуються у роботі з дітьми дошкільного віку. Викладено питання інноваційної діяльності педагога, готовності педагога до інноваційної педагогічної діяльності, створення відповідних умов задля організації інноваційної діяльності в ЗДО.

Шифр НБУВ: ВА851242

1.Ч.999. Матеріали II науково-практичної конференції «Інновації в освіті: сучасні методики та їх практичне застосування»: 19 — 20 червня 2020 р. — Харків: Молодий вчений, 2020. — 99 с.: рис., табл. — (Молодий вчений. Конф.). — укр.

Досліджено педагогічний досвід А. С. Макаренка та оцінено його наукову спадщину зарубіжними дослідниками. Висвітлено особливості римо-ірландської вченої традиції в освітньому процесі. Проаналізовано метод кейсів у процесі формування усного мовлення у майбутніх соціальних працівників. Розглянуто особливості викладання біоорганічної хімії іноземним студентам у медичних вищих закладах освіти. Увагу приділено інноваційній діяльності викладача математичної логіки. Досліджено булінг серед підлітків у сучасному освітньому середовищі та шляхи боротьби з ним. Висвітлено роль мотивації в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом.

Шифр НБУВ: BA851612

1.Ч.1000. Матеріали II науково-практичної конференції «Концептуальні шляхи реформування та розвитку педагогічних наук» (22 — 23 травня 2020 р.): [збірник]. — Дніпро: Молодий вчений, 2020. — 115 с.: рис., табл. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Концептуальні шляхи реформування та розвитку педагогічних наук». Розглянуто загальні питання теорії та методики навчання, теорії і методики професійної освіти, дошкільної педагогіки тощо. Наведено загальну педагогіку та історію педагогіки. Визначено теорію та методику навчання, корекційну педагогіку, соціальну педагогіку, теорію і методику управління освітою, дошкільну педагогіку, інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Шифр НБУВ: BA851179

1.Ч.1001. Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. 14 трав., 2021 / ред.: В. В. Ягоднікова; Одеська облдержадміністрація, Одеська обласна рада, Комунальний заклад вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». — Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2021. — 482 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено проблеми сучасної педагогічної науки та освіти (філософський, психологічний та соціокультурний вимір), розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін в освіті. Проаналізовано трансформації змісту та технологій неперервної педагогічної освіти, перспективи Нової української школи, особливості модернізації вітчизняної освіти. Охарактеризовано інновації як засіб прогресивних змін в освіті, викладено питання виховання особистості у вимірі нових освітніх реалій.

Шифр НБУВ: BA850328

1.Ч.1002. Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 2 квіт. 2021 р. / Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка, Інститут професійно-технічної освіти, НАПН України, Університет менеджменту освіти, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти, Нац. авіац. ун-т, Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області, Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Глухів: Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2021. — 215 с.: табл. — укр.

Звернено увагу на актуальність дослідження проблеми підготовки викладача закладу вищої освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства. Вказано на шляхи розширення тематики та матеріально-технічної бази кафедри для виконання лабораторних робіт з опору матеріалів та матеріалознавства, способи розширення тематики та поповнення матеріально-технічної бази кафедри для виконання лабораторних робіт з опору матеріалів, технології конструкційних матеріалів та матеріалознавства. Розглянуто автоматизацію процесів швейної індустрії як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців галузі, електронний навчально-методичний комплекс як один із засобів дистанційного навчання. Проаналізовано проектування візуального контенту освітнього середовища в контексті інфомедійної грамотності педагога, проєктивні вміння майбутніх бакалаврів педагогіки як складову їх педагогічної майстерності. Визначено роль мультимедійних засобів в освітньому процесі підготовки майбутніх учителів.

Шифр НБУВ: BA850137

1.Ч.1003. Теорія і практика педагогічної діяльності музеїв в сучасному освітньому просторі України: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / О. В. Караманов; Луганський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Старобільськ, 2020. — 44 с. — укр.

Розкрито проблеми визначення особливостей, змісту та напрямів педагогічної діяльності музеїв України в сучасному освітньому просторі. Розглянуто концептуальні засади організації музейної комунікації з учнівською та студентською молоддю, визначено моделі співпраці викладача, вчителя та музейного педагога на експозиції. Обґрунтовано авторську модель педагогічної діяльності музеїв. Увагу зосереджено на розумінні музею як центру освіти та навчання в сучасному «суспільстві знань», психолого-

педагогічних особливостях взаємодії музеїв із закладами освіти, основних напрямках та перспективах педагогічної діяльності музеїв в Україні.

Шифр НБУВ: RA447270

1.Ч.1004. Українська педагогічна біографістика (друга половина XX — початок XXI століття): монографія / І. І. Розман; Мукачівський державний університет. — Мукачево: Рік-У, 2020. — 612 с.: іл., табл. — Бібліогр.: с. 451-556. — укр.

Висвітлено етапи та тенденції розвитку педагогічної біографістики в Україні, теоретичні напрацювання та практичні здобутки у галузі історії педагогіки. Розкрито автобіографічні відомості, джерелознавчий матеріал, особисті та історичні архівні матеріали відомих і маловідомих педагогічних персоналії. Закцентовано увагу на дослідженні та аналізі щоденників, нотаток, спогадів, професійної діяльності педагогів в українському науково-педагогічному просторі. Зауважено, що завдання педагогічної біографістики полягають у висвітленні шляхів її становлення, аналізі структурно-функційних джерел та визначенні їх інформаційного потенціалу й особливостей, показу процесу формування і розвитку педагогічної бібліографії і біобібліографії в Україні.

Шифр НБУВ: BA849998

Див. також: 1.Ч.971, 1.Ч.1050, 1.Ю.1293

Загальна педагогіка

1.Ч.1005. Зростаюча особистість у смислоціннісних образах: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24 — 25 жовт. 2019 р. / ред.: І. Д. Бех, Р. В. Малиношевський; НАПН України, Інститут проблем виховання. — Івано-Франківськ: НАІР, 2019. — 340 с. — укр.

Звернено увагу на змістово-методичне забезпечення роботи педагогів з батьками з проблеми формування цінності життя у молодших підлітків. Запропоновано методику виховання ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів засобами народної педагогіки. Вказано принципи формування соціокультурних цінностей студентів у освітньому середовищі закладів вищої освіти, форми і методи формування безпеки життя у старших підлітків як складника цінності життя. Висвітлено досвід упровадження виховних технологій у формуванні просоціального поведінки підлітків уразливих категорій. Звернено увагу на екологічну компетентність як показник гармонізації взаємодії школярів із природою. Розглянуто питання реалізації художньо-естетичного розвитку дітей раннього віку у вітчизняному освітньому законодавстві.

Шифр НБУВ: BA851412

1.Ч.1006. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології», 7 — 8 лютого 2020 р., [м. Запоріжжя]. Ч. 1 / Класичний приватний університет, Академія «Болашак». — Запоріжжя, 2020. — 117 с. — укр.

Розглянуто особливості формування професійної самоідентифікації у студентів в закладах вищої освіти, формування соціальної активності підлітків у закладах загальної середньої освіти, концептуальні основи полікультурної освіти іноземних студентів. Охарактеризовано вебінар як форму самоосвіти та підвищення кваліфікації педагога нової української школи, висвітлено професійному вчителя початкової школи в умовах впровадження нової української школи. Висвітлено структурування професійної компетентності майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи, шляхи формування професійного іміджу майбутнього політолога, питання підвищення якості професійної підготовки майбутніх аграріїв.

Шифр НБУВ: B358658/1

1.Ч.1007. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології», 7 — 8 лютого 2020 р., [м. Запоріжжя]. Ч. 2 / Класичний приватний університет, Академія «Болашак». — Запоріжжя, 2020. — 126 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено сучасні технології в педагогічній науці, актуальні питання педагогічної та корекційної психології, загальної психології та психології особистості, психології управління та організації психології. Розглянуто філософію сучасної освіти.

Шифр НБУВ: B358658/2

1.Ч.1008. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Традиції та новачі у сфері педагогіки та психології»: 6 — 7 грудня 2019 р., м. Київ: [збірник] / Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. — Київ: Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, 2019. — 161 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено актуальні питання загальної педагогіки, історії педагогіки, теорії та методики навчання і виховання, теорії, методології та практики професійної освіти, корекційної педагогіки, загальної, соціальної, юридичної психології, соціальної педагогіки та соціальної роботи, а також проблеми та перспективи реформування системи освіти в Україні. Розглянуто проблеми розвитку інклюзивної освіти в Україні. Увагу приділено факторам формування та підвищення мотивації у студентів закладів професійної освіти. Наведено методологічне обґрунтування

педагогічних умов практичної підготовки майбутніх техніків-технологів у коледжах харчової промисловості. Розкрито психологічні особливості професійної ідентичності студентів-психологів на різних етапах навчання. Висвітлено психолого-правові засади формування міжнетичної толерантності у студентів у процесі навчання.

Шифр НБУВ: BA850498

1.4.1009. Матеріали науково-практичної конференції «Формування сучасних педагогічних технологій та освітніх систем» (6 – 7 грудня 2019 р.). – Одеса: Молодий вчений, 2019. – 163 с.: рис., табл. – (Молодий вчений. Конференція). – укр.

Розглянуто формування у студентів ключових умінь побудови однофігурної композиції. Розкрито суть поняття Ухуджені здібностіФ, психолого-педагогічні основи розвитку художніх здібностей в учнів молодшого підліткового віку. Звернено увагу на формування та розвиток ключових компетентностей учнів під час виконання лабораторних робіт з фізики. Визначено дослідницьке навчання як перспективний методологічний підхід оновлення змісту викладання курсу історії України. Досліджено основні переваги і перешкоди он-лайн платформ для вивчення та викладання іноземної мови, використання інтенсивних методів навчання на уроках англійської мови у старших класах середньої школи (на прикладі сугестивного методу). Запропоновано компетентнісний підхід у ступеневій професійній підготовці майбутніх офіцерів-пенітенціарів України.

Шифр НБУВ: BA851890

1.4.1010. Підготовка майбутніх соціальних педагогів і працівників до реалізації методики СООП (самоорганізований освітній простір): навч. посіб. / М. П. Васильєва, І. А. Романова, О. М. Василенко, Т. П. Печерських; Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Харківський обласний благодійний фонд «Соціальна служба допомоги». – Харків: Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2021. – 56 с.: табл. – укр.

Зазначено, що навчальний посібник розроблено у межах реалізації тристоронньої угоди про навчання соціальних педагогів і соціальних працівників реалізації методики «Самоорганізований освітній простір» (за програмою «DARE III: Мрій. Досягай. Усвідомлюй. Виражай. Сприяння стійкості та самореалізації дітей та спроможності дорослих до їх захисту») між Харківським національним педагогічним університетом ім. Г. С. Сковороди, Харківським обласним благодійним фондом «Соціальна служба допомоги» і Міжнародним Фондом «Карітас Відень». Подано інформацію про методику «Самоорганізований освітній простір» (СООП) у сучасній системі освіти, механізми використання методики СООП, технологічні аспекти реалізації методики СООП соціальними педагогами з дітьми в позанавчальній діяльності.

Шифр НБУВ: BA851595

1.4.1011. Проблеми використання інформаційних технологій в освіті, науці та промисловості. XIV міжнародна конференція, м. Дніпро 28 – 29 листопада 2019 року: зб. наук. пр. / ред.: Г. Г. Півняк, О. Б. Іванов, М. О. Алексєєв, Б. І. Мороз, В. І. Корнієнко, Г. Грюллер, Н. Нойбергер, Л. І. Мещеряков, В. В. Гнатушенко, А. Дерен, Я. Сконечний, І. М. Удовик, М. І. Стадник, М. Мазуркевич, О. С. Шевцова; Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Ройтлінгенський університет техніки та економіки, Еслінгенський університет прикладних наук, Технічний університет «Фрайберзька гірнична академія», Краківська гірничо-металургійна академія, Вроцлавський технічний університет, Дніпропетровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Державна холдингова компанія «Дніпровський машинобудівний завод», Міжнародна науково-промислова корпорація «Веста», Державне акціонерне товариство «Конструкторське бюро Дніпровське». – Дніпро: НТУ «ДП», 2020. – 114 с.: рис., табл. – (Збірник наукових праць Національного гірничого університету; № 4). – укр.

Подано результати теоретичних та експериментальних досліджень з різних аспектів використання інформаційних технологій в освіті, науці та управлінні промисловістю. Розглянуто питання створення та вдосконалення програмних засобів обробки та передачі інформації, математичного моделювання, дистанційної освіти, інформаційної безпеки та телекомунікацій. Наведено порівняльний аналіз ефективності методів виявлення шкідливих програмних засобів. Досліджено актуальні вектори атак у Інтернеті речей та основні механізми захисту.

Шифр НБУВ: BA851895

1.4.1012. Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: [колект. монографія] / Інститут педагогіки, НАПН України, Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ: НАІР, 2019. – 339 с.: рис., табл. – укр.

Розглянуто актуальні питання професійної підготовки фахівців в умовах сучасних соціально-економічних і освітніх викликів у контексті концептуальних засад і практичних аспектів доуніверситетської та післядипломної освіти. Висвітлено й узагальнено національний і зарубіжний досвід організації професійної підготовки фахівців задля впровадження його позитивних елементів у діяльність сучасних закладів вищої освіти.

Шифр НБУВ: BA851489

1.4.1013. Система педагогічного проектування інформаційно-освітнього середовища для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.10 / О. П. Буйницька; НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання. – Київ, 2021. – 39 с.: рис., табл. – укр.

Представлено систему педагогічного проектування інформаційно-освітнього середовища (ІОС) для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів в умовах цифрової трансформації, що забезпечує персоналізований підхід до навчання, підвищує рівень інформаційно-цифрової компетентності, забезпечує організацію ефективної комунікації та колаборації всередині середовища в умовах змішаного і дистанційного навчання. Проаналізовано основні тенденції розвитку освіти в європейському просторі, роль цифрової трансформації та її вплив на підготовку конкурентоздатних фахівців. Визначено необхідність високої фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів, завдання яких створювати психологічно комфортні міжособистісні відносини в цифровому соціумі, створювати умови для саморозвитку особистостей, сприяти їх розвитку, забезпечувати продуктивну взаємодію з іншими людьми та соціо-технологічними системами. Побудовано відкрите ІОС, у якому враховано психологічні особливості майбутніх соціальних педагогів і їх очікування від освітнього процесу. Обґрунтовано та побудовано моделі: ІОС, процесу навчання, системи внутрішньої сертифікації електронних навчальних курсів, системи саморозвитку цифрової компетентності викладача, системи педагогічного проектування ІОС для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів; інформаційно-цифрової компетентності майбутнього соціального педагога. Розроблено індикатори якості відкритого ІОС, цифрову інтерактивну платформу соціального педагога, навчально-методичні комплекси з використання та проектування ІОС, які є складовими розроблених персональних цифрових середовищ (ПЦС). Проаналізовано та статистично опрацьовано одержані в ході експерименту результати, підтверджено ефективність підготовки майбутніх соціальних педагогів із використанням ІОС під час змішаного та дистанційного навчання.

Шифр НБУВ: PA450651

1.4.1014. Система соціальної роботи з дітьми із функціональними обмеженнями у Великій Британії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05 / І. М. Різак; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2021. – 20 с.: рис. – укр.

Висвітлено результати теоретичного аналізу системи соціальної роботи з дітьми із функціональними обмеженнями (інвалідністю) у Великій Британії. Вперше визначено поняття «система соціальної роботи з дітьми з інвалідністю у Великій Британії». Висвітлено історичні етапи соціальної роботи з дітьми з інвалідністю, розкрито сутність складових системи соціальної роботи з такими дітьми, охарактеризовано нормативно-правове забезпечення, технології та послуги соціальної роботи з дітьми з інвалідністю у Великій Британії. Визначено перспективи впровадження досвіду соціальної роботи з дітьми з інвалідністю Великої Британії в українську практику за напрямками (нормативно-правовий, інституційний, змістовно-технологічний). Розроблено пропозиції щодо розширення інноваційних технологій соціальної роботи з дітьми з інвалідністю Ц центрів профорієнтації для дітей з інвалідністю та центрів тимчасового перебування, що сприятимуть покращенню інтеграції дітей з інвалідністю в соціум та будуть запобігати емоційному вигоранню батьків, які їх виховують. Уточнено суть понять «діти з інвалідністю», «технології соціальної роботи з дітьми з інвалідністю». Розроблено зміст програми для підготовки фахівців соціальної роботи, що працюють з дітьми з інвалідністю та рекомендації щодо імплементації досвіду соціальної роботи з дітьми з інвалідністю Великої Британії в практику України.

Шифр НБУВ: PA450318

1.4.1015. Сучасний педагог: колект. наук. монографія. Т. 2 / А. О. Азарова, І. А. Андрушко, Ю. В. Бойко, Т. М. Боровик, К. А. Брич, І. А. Василенко, С. Т. Вербицький, О. О. Вишневецька, О. А. Галевич, З. М. Гонтар, Т. В. Громко, В. В. Даценко, Л. В. Долака, В. І. Дубинський, Л. М. Єгорова, Г. І. Жигайлова, А. В. Ігнатишин, В. В. Ігнатишин, М. Б. Ігнатишин, Т. Й. Іжак, В. С. Калина, О. С. Ковальова, Т. В. Ковальова, Л. В. Кравченко, О. М. Крижановська, Ю. М. Кулик, Т. П. Мандрика, Н. В. Мезиненко, О. О. Мерзлікіна, Т. О. Ненастіна, Л. О. Нікіфорова, Л. П. Ніколенко, Г. О. Петрушина, В. Р. Писарькова, М. І. Скиба, А. В. Токар, І. М. Трегубова, Д. Г. Трегубов, С. В. Устиченко, О. П. Чехута, Ю. О. Чурсінов, Н. В. Шварева, А. А. Шнян; ред.: І. А. Василенко, І. М. Трус, Т. П. Мандрика; Об'єднання науковців «Global-Nauka». – Львів, 2020. – 241 с.: рис., табл. – укр.

Зазначено, що у монографії представлено результати наукових досліджень, новітніх педагогічних розробок та практичних впроваджень в освітній процес, які піднімають його на новий якісний рівень, роблять доступним і більш ефективним для всіх здобувачів освіти. Розкрито можливості формування пізнавального інтересу в школярів при вивченні фізики через сюжетні задачі. Висвітлено особливості моделювання реальних ситуацій

на заняттях соціально-побутового орієнтування. Розглянуто питання підвищення зацікавленості та розвитку креативного мислення учнів на уроках історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін через використання ефективних інтерактивних технологій. Увагу приділено мотиваційній структурі процесу освіти з застосуванням інформаційних систем і інформаційних технологій.

Шифр НБУВ: В358160/2

1.4.1016. Сучасні мультимедійні системи в освітньому процесі: навч. посіб. для студентів напрямів підгот. 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) і 015 Професійна освіта. Ч. 2 / В. С. Толмачов, С. М. Базиль; Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Суми: ВВП «Мрія», 2020. — 99 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 99. — укр.

Подано теоретичні відомості про стандартне програмне забезпечення трьох інтерактивних систем та принципи його взаємодії з обладнанням, а також деякі основні правила і вимоги до розробки наочних мультимедійних засобів навчання. Висвітлено загальні відомості щодо інтерактивної системи 3M Digital Board. Звернено увагу на питання щодо калібрування дошки з програмним забезпеченням eBeam, настільні інтерактивні інструменти eBeam. Описано Інтерактивну систему NEWLINE TRUEBOARD, зокрема, налаштування типових параметрів програми, управління користувачами. Представлено інтерфейс програмного забезпечення, панель функцій. Розглянуто інтерактивну систему IPBoard, зокрема, створення, відкриття і збереження файлів, роботу зі сторінками в даній системі.

Шифр НБУВ: В357988/2

1.4.1017. Тенденції розвитку української етнопедагогіки на західноукраїнських землях (1772 — 1939 рр.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Г. А. Русин; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Житомир, 2021. — 39 с. — укр.

Здійснено комплексний історико-педагогічний аналіз розвитку української етнопедагогіки на західноукраїнських землях наприкінці XVIII — на початку XX ст. Обґрунтовано провідні методологічні підходи (системний, соціокультурний, цивілізаційний, етнологічний, аксіологічний), чинники (соціально-політичні, соціокультурні, етнодемографічні) та етнопедагогічні концепти (Родина, Мова, Віра, Громада). Проаналізовано джерельну базу дослідження, представлено періодизацію та виділено основні етапи розвитку української етнопедагогіки на західноукраїнських землях досліджуваного періоду. З'ясовано аксіологічні та загальнокультурні характеристики родинної української етнопедагогіки на західноукраїнських землях у 1772 — 1939 рр. та компоненти українського виховного ідеалу. Представлено моделі українського шкільництва в Західній Україні в період австрійської та польської окупації: точково-фрагментарну, лінійно-фрагментарну, ступеневу-фрагментарну. Визначено етнопедагогічні характеристики змісту виховання в народно-педагогічних уявленнях західних українців. Обґрунтовано етнопедагогічний характер діяльності громадських організацій та суспільно-релігійних рухів на західноукраїнських землях наприкінці XVIII — в перших десятиліттях XX ст. Обґрунтовано основні тенденції розвитку української етнопедагогіки на західноукраїнських землях, а також перспективи використання історичного етнопедагогічного досвіду навчання й виховання в сучасній системі освіти.

Шифр НБУВ: РА450701

1.4.1018. Цифрові технології в освітньому процесі закладів освіти: зб. матеріалів IX Всеукр. інтеграц. наук.-практ. конф. / упоряд.: Н. А. Басараба; ред.: А. Л. Черній, І. В. Ветрова; Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. — Рівне: РОІППО, 2021. — 117 с.: рис. — укр.

Висвітлено питання створення, популяризації та практичного використання цифрових засобів навчання та наповнення їх якісним освітнім контентом, окреслено його особливості, якість і доступність для використання, відповідність програмовим вимогам, уніфікованості, інформативності тощо. Розкрито можливість використання електронних соціальних мереж у роботі з обдарованими учнями. Подано інформацію про цифрові технології, інструменти, онлайн-сервіси для організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. Висвітлено проблеми й особливості комунікації здобувачів освіти в інформаційно-освітньому просторі. Увагу приділено використанню електронних освітніх ресурсів для створення дидактичних матеріалів у навчальному процесі з математики.

Шифр НБУВ: ВА851719

Див. також: 1.4.1022, 1.4.1054

Історія освіти та педагогічної думки

1.4.1019. Наукова спадщина академіка Івана Зязюна у вимірах сучасності та майбутнього: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 11 — 12 квіт. 2019 р. / НАПН України,

нац. ун-т «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих, Академія педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської, Громадська науково-педагогічна організація «Академія педагогічної майстерності та навчання дорослих ім. І. А. Зязюна». — Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2019. — 173 с. — укр.

Наведено відомості про академіка І. А. Зязюна, розкрито його внесок в утвердження в Україні людиноцентрированої педагогіки. Розглянуто питання особистості у соціокультурному вимірі, перспективи розвитку вітчизняних та зарубіжних освітніх систем. Охарактеризовано тенденції розвитку освіти дорослих в Україні, актуальності сучасних педагогічних досліджень формальної й неформальної освіти засуджених.

Шифр НБУВ: ВА850773

1.4.1020. Педагог за покликанням: біобібліогр. покажч. / уклад.: О. Я. Кульчицька; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. — Тернопіль: Вектор, 2020. — 88 с.: іл. — (Серія: Бібліографія вчених ТНПУ ім. Володимира Гнатюка). — укр.

Висвітлено основні біографічні матеріали, відомості про педагогічну, наукову та суспільно-громадську діяльність, наведено алфавітний перелік наукових та навчально-методичних праць доктора педагогічних наук, професора В. М. Чайки.

Шифр НБУВ: ВА852034

1.4.1021. Радянська школа у другій половині 1940-х — кінці 1980-х рр.: вимір України: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / О. О. Лаврут; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 40 с. — укр.

Дисертацію присвячено історії радянської школи у другій половині 1940-х — кінці 1980-х рр. на терені Української РСР. Доведено, що школа залишалася важливим осередком життя суспільства. Вона була засобом досягнення урядових планів щодо суспільства розвиненого соціалізму, примарною метою якого було «будівництво комунізму», а пізніше «розвиненого соціалізму». Радянська школа здійснювала як властиві (навчання, соціалізація), так і невластиві їй функції: контролера, ідеологічного наставника. Для школи була характерна відсутність індивідуалізації та диференціації. Вона орієнтувалася на «середнього учня». Випускник школи мав стати слухняним виконавцем ідей керівної партії без власного критичного мислення та креативності. Школа в УРСР намагалася зберегти власне українське обличчя, рівень освіти якої був високим, порівняно з іншими республіками СРСР, що спрямовувалося на вирішення насамперед кадрового питання, але в умовах тоталітарно-адміністративної системи це було важко. Остання імперативно-зверхню дивилася на місію школи, вказуючи напрям її руху. Інтелектуальний та духовно-моральний потенціал вона підмінювала на матеріальний, який відставав від вимог суспільства та розвитку західно-європейських держав того часу.

Шифр НБУВ: РА450777

1.4.1022. Теорія і практика соціального виховання у 20 — 30-х роках XX століття в Україні: монографія / М. Ю. Богомолова; Херсонський державний університет. — Херсон: Айлант, 2019. — 263 с. — Бібліогр.: с. 248-263. — укр.

Вивчено й узагальнено праці вітчизняних і зарубіжних учених і схарактеризовано концептуальні основи проблеми соціального виховання у першій половині XX ст. Обґрунтовано соціально-педагогічний зміст поняття «соціальне виховання дітей». Розкрито особливості нормативно-правового забезпечення та шляхи практичної реалізації системи соціального виховання у 20 — 30-х рр. XX ст. в Україні. Досліджено проблему соціалізації дитини у сучасній педагогіці. Проаналізовано концепції виховання дитини та її соціалізації в науковій спадщині Дж. Дьюї. Сформовано основи концепції соціального виховання дітей на початку XX ст. в Україні. Увагу приділено науково-практичній діяльності А. Макаренка на ниві соціального виховання.

Шифр НБУВ: ВА850322

1.4.1023. Феномен педагогічної характеристики учня у вітчизняній освіті та педагогічній науці (середина XIX — друга половина XX століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / О. П. Міхно; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна. — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Досліджено виникнення і розвиток феномену педагогічної характеристики учня у вітчизняній освіті та педагогічній науці в середині XIX — другій половині XX ст., що стало результатом аналізу значного комплексу архівних та опублікованих історико-педагогічних джерел. Аргументовано, що аксіоматичним системотвірним концептом феномену педагогічної характеристики учня є індивідуальний підхід до учня. Доведено, що ядром досліджуваного феномену є два компоненти — теоретичний і практичний (процесуальний) — у їх концептуальній єдності й взаємозумовленості. Наукову аргументацію побудовано у такій послідовності: науково-педагогічні джерела про вивчення педагогом учня як передумова появи феномену педагогічної характеристики → теоретична розробка характеристики учня педагогами і психологами наприкінці XIX — початку XX ст. → виокремлення і поширення феномену педагогічної характеристики в

освітньому просторі на початку ХХ ст. → внесок вітчизняних педагогів і педологів у проблему вивчення учня та в методику складання характеристики (1920 – 1930-ті рр.) → модернізаційні підходи до складання психолого-педагогічних характеристик учнів у вітчизняній педагогіці 40 – 80-х рр. ХХ ст. → феномен педагогічної характеристики учня в науково-методичній спадщині В. Сухомлинського → тенденції та перспективи розвитку досліджуваного феномену. На основі вивчення феномену педагогічної характеристики доведено, що це не лише ефективний засіб вивчення учня, але й продуктивний інструмент у реалізації індивідуальної взаємодії з учнем, знаряддя для формування навичок, необхідних людині ХХ ст.

Шифр НБУВ: RA450156

Організація освіти

1.Ч.1024. Державна освітня політика: навч. посіб. / І. С. Колодій; нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 355 с.: табл. – Бібліогр. в кінці розд., с. 319-331. – укр.

Висвітлено актуальні аспекти державної політики в галузі освіти України та управління системою вищої освіти в контексті сучасних викликів та вимог. Поєднано викладення історії, теорії та практики управління системою освіти в Україні та провідних країнах світу. Визначено суть освітньої системи України. Наведено історико-управлінські аспекти становлення та розвитку державної освітньої політики України. Висвітлено державну освітню політику у провідних країнах світу. Розглянуто управління освітніми системами. Приділено увагу кадровій політиці держави у сфері освіти. Визначено питання фінансового управління системою освіти. Зазначено питання державного контролю якості у сфері освіти.

Шифр НБУВ: BA851853

1.Ч.1025. Трансформація освіти: виклики та ризики реформування: монографія / В. В. Сагуйченко. – Суми: Університетська книга, 2020. – 478 с. – Бібліогр. с. 424-478. – укр.

Зазначено, що цінність дослідження полягає у можливості його застосування у процесі практичного здійснення освітніх реформ в Україні, визначенні пріоритетних завдань, зменшення ризиків у процесі трансформації освітніх інституцій у сучасних соціокультурних контекстах, у розробці інноваційно орієнтованої освітньої політики. Результати наукового дослідження рекомендовано для застосування у практичній діяльності керівників навчальних закладів, громадських організацій, органів місцевого самоврядування, у компетентності яких є освітня сфера. Зауважено, що висновки наукових пошуків можуть стати підґрунтям для ефективного практичного впровадження освітніх реформ.

Шифр НБУВ: BA851451

1.Ч.1026. Якісна освіта — об'єднуюча сила української держави: монографія / О. В. Гаращук, В. І. Куценко; ред.: В. І. Куценко. — Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2020. — 302 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто теоретико-методологічні засади соціально-економічного розвитку України. Проналізовано структуру та основні показники діяльності соціальної сфери, а також проблеми функціонування її державних і приватних закладів. Звернено увагу на управлінські аспекти розвитку зазначеної сфери. Увагу приділено освітній галузі, розкриттю її ролі у забезпеченні в Україні сталого соціально-економічного розвитку. Висвітлено найгостріші питання соціально-економічного розвитку на інноваційній основі в контексті європейського простору. Обґрунтовано можливі шляхи подолання соціально-економічних проблем, а також досягнення високих показників розвитку соціальних галузей.

Шифр НБУВ: BA851545

Загальноосвітня школа. Шкільна педагогіка

Шкільна педагогіка

(теорія освіти, навчання та виховання)

1.Ч.1027. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: навч.-метод. посіб. / Н. Ларіонова; Луганська облдержадміністрація. — Харків: Друкарня Мадрид, 2020. — 95 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 57-63. — укр.

Розкрито науково-теоретичні основи використання електронних освітніх ігрових ресурсів (ЕОІР) в освітньому процесі початкової школи, обґрунтовано актуальність такого використання з урахуванням сучасних соціокультурних умов, потенціалу ЕОІР та психолого-педагогічних особливостей молодшого шкільного віку, систематизовано педагогічні умови створення комфортного інформаційно-освітнього ігрового середовища. Представлено досвід організації дослідно-експериментальної роботи з використання ЕОІР Multimind у початковій ланці загальної середньої освіти.

Шифр НБУВ: BA849926

1.Ч.1028. Інновації в початковій освіті: теоретичний та практичний аспекти: колект. монографія / Г. П. Волошина, П. В. Дячук, Г. І. Кoberник, Л. В. Красюк, О. П. Муковіз, Л. П. Перфільєва, В. М. Чичук, Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук, О. М. Яшук; ред.: О. П. Муковіз; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. — Умань: Сочінський М. М., 2021. — 359 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто інновації в початковій освіті, розкрито суть поняття «зміст освіти», теоретико-методологічний вимір дослідження початкової освіти в європейському просторі. Охарактеризовано формування професійно-педагогічної компетентності та конструктивно-проективних умінь у майбутніх учителів початкової школи як психолого-педагогічну проблему. Розкрито роль інтерактивної технології та її застосування у процесі навчання молодших школярів. Висвітлено формування основ професіоналізму майбутніх учителів початкових класів як психолого-педагогічну проблему. Проаналізовано систему дистанційного навчання вчителів початкової школи у вимірах її оновлених стратегічних орієнтирів, теоретичні основи підготовки майбутніх учителів до формування логічних умінь в учнів початкової школи.

Шифр НБУВ: BA852020

1.Ч.1029. Профілактика поведінкових девіацій обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти: монографія / В. І. Степаненко. — Київ: Талком, 2019. — 488 с.: іл., табл. — Бібліогр.: с. 434-488. — укр.

Подано теоретичні та практичні засади профілактики поведінкових девіацій обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти. Науково обґрунтовано та розроблено систему профілактики поведінкових девіацій обдарованих учнів у закладах загальної середньої освіти. Розкрито механізми її впровадження у двох напрямках: організація профілактики поведінкових девіацій обдарованих учнів та підготовка суб'єктів до здійснення відповідної діяльності.

Шифр НБУВ: BA850317

1.Ч.1030. Стан освіти на Закарпатті у світлі результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року: монографія / І. Орос, К. Поллої; Закарпатський Угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ. — Берегове: Рік-У, 2021. — 561 с.: табл., іл. — Бібліогр.: с. 259-260. — укр.

19 травня 2005 р. Україна приєдналася до Болонського процесу. Покликаючись на вимоги цієї системи, держава запровадила єдиний механізм проходження вступних іспитів. Для цього 2005 р. було створено Український центр оцінювання якості освіти, щоб оцінювати навчальні досягнення вступників із різних предметів. Із 2008 р. таке зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) у формі тестування стало обов'язковим для випускників середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Нова система оцінювання запроваджувалася поступово. Спочатку ЗНО з української мови та літератури було обов'язковим тільки для тих, хто мав намір вступати до вищих навчальних закладів. Згодом цей іспит став обов'язковим для всіх випускників, а ще через певний час до екзамену з української мови та літератури додався ще одна дисципліна на вибір. Починаючи з 2019 р., незалежно від типу навчального закладу, кожен випускник має складати ЗНО принаймні з трьох дисциплін. Це був перший рік, коли випускні іспити можна розглядати як загальнодержавне повноцінне вимірювання знань, а їх результати створюють можливість порівняльного аналізу показників навчальних закладів. Мета роботи — надати загальну картину про закарпатські навчальні заклади в контексті загальнодержавних результатів.

Шифр НБУВ: BC68170

1.Ч.1031. Сучасні тенденції в управлінні системою забезпечення підручниками загальної середньої освіти США: монографія / О. М. Ельбрехт; Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. — Київ: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2019. — 194 с. — укр.

Проаналізовано сучасні тенденції в управлінні системою забезпечення підручниками шкільної освіти у США. Теоретично обґрунтовано вплив наукових концепцій і теорій, що слугували фундаментом для практичної діяльності суб'єктів управління. Висвітлено історичні аспекти розвитку і сучасний стан навчального книговидання. Розкрито особливості управління шкільною освітою та системою її забезпечення підручниками, характерні для США.

Шифр НБУВ: BA849724

Див. також: 1.Ч.1023, 1.Ч.1102

Теорія та методика виховання учнів

1.Ч.1032. Особливості психофізичного та соціального розвитку молодших школярів в умовах спеціально організованої позашкільної рухової активності: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / В. П. Сергієнко; нац. ун-т фізичного виховання і спорту України. — Київ, 2020. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто особливості психофізичного та соціального розвитку молодших школярів в умовах спеціально організованої позашкільної рухової активності. Обґрунтовано, розроблено й

експериментально перевірено модель спеціально організованої позашкільної рухової активності дітей молодшого шкільного віку. Головною її складовою визначено програму психофізичного та соціального розвитку молодших школярів на основі занять карате. Зазначено, що модель і програма спрямовані на успішну соціалізацію молодших школярів, підвищення рівня їх фізичної підготовленості та працездатності, розвиток психомоторних якостей і властивостей, уваги, мислення, мовлення, сприймання, сприяння інтелектуальному, морально-етичному й емоційно-вольовому розвитку, набуття вмінь соціальної взаємодії, побудови міжособистісних стосунків, формування соціальної компетентності, залучення молодших школярів до занять спортом, формування здорового способу життя. Доведено ефективність експериментальної роботи з впровадження моделі спеціально організованої позашкільної рухової активності дітей молодшого шкільного віку та програми їх психофізичного й соціального розвитку як її складової.

Шифр НБУВ: RA447283

1.4.1033. Теоретико-методичні засади формування художніх орієнтацій старшокласників у процесі музично-театральної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 / Л. І. Паньків; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Київ, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито суть художніх орієнтацій старшокласника як системи ставлень особистості до мистецтва та явищ художнього культури. Формами вираження художніх орієнтацій виступають переконання, настанови, переваги, ідеали та смаки особистості щодо образного змісту, формотворчих характеристик мистецтва, його стилевих та жанрових особливостей. Художні орієнтації визначають спрямованість художнього пізнання, оцінювання мистецтва і самовираження в художній творчості. Розроблено структуру художніх орієнтацій старшокласників, що охоплює єдність мотиваційно-спонукального, пізнавально-інформаційного, емоційно-оцінного, творчо-діяльницького компонентних блоків. Визначено функції художніх орієнтацій: аксіологічну, творчоспонукальну, самоорганізаційну; когнітивну, евристичну, художньо-концептуальну, світоглядну; гедоністичну, самоідентифікаційну, оцінну, компенсаційну, суєтисивну, естетичну, катарсичну; комунікативну, соціалізуючу, культуротворчу, просвітницьку, які реалізуються у відповідності до структурно-компонентних блоків. На основі сутнісної характеристики досліджуваного явища розроблено критерії сформованості художніх орієнтацій старшокласників (мотиваційно-емоційний; інформаційно-когнітивний; ціннісно-рефлексивний; творчо-презентативний), за якими виявлено рівні вираженості досліджуваного явища: суб'єктивно-інтуїтивний (низький), стереотипно-продуктивний (середній), функціонально-креативний (високий). Представлено інноваційну систему формування художніх орієнтацій старшокласників у процесі музично-театральної діяльності, теоретичну основу якої становить аксіологічно-рефлексивний підхід, що передбачає стимулювання та підтримку глибоко суб'єктивного осягнення учнями цінностей художньої культури, виявлення особистісного ставлення до них та визначення пріоритетів власного художнього саморозвитку. Цілісність запропонованої системи визначається взаємозумовленістю її складників: цільового (мета, завдання), теоретико-методологічного (концептуальні підходи, принципи), змістового (навчальні програми, курси, тренінги), функціонально-процесуального (функції, педагогічні умови, форми і методи, етапи впровадження), результативно-оцінного (критерії, діагностичні методики, рівні). Висвітлено результати експериментальної перевірки ефективності запропонованої системи формування художніх орієнтацій старшокласників у процесі музично-театральної діяльності, що доводять її дієвість та доцільність використання у педагогічному процесі позашкільних закладів мистецької освіти.

Шифр НБУВ: RA450185

1.4.1034. Теорія і практика розвитку позашкільної освіти в Україні (друга половина XX — початок XXI століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Л. Д. Костенко; Центральноукраїнський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кропивницький, 2021. — 40 с. — укр.

Охарактеризовано теоретичні та організаційні засади розвитку позашкільної освіти як органічної частини освітньої системи держави та їх впровадження у практичну діяльність закладів позашкільної освіти. Виявлено тенденції формування змісту позашкільної освіти в різні історичні періоди в контексті суспільно-політичних і соціокультурних умов задля обґрунтування шляхів творчого використання прогресивних ідей цього історико-педагогічного досвіду в сучасних умовах. З'ясовано теоретичні, організаційні та змістові засади розвитку позашкільної освіти України другої половини XX — початку XXI ст. Визначено та обґрунтовано періоди розвитку позашкільної освіти в означених хронологічних межах (перший — період радянської доби (1952 — 1990 рр.), другий — період незалежної України (1991 — 2014 рр.)). Охарактеризовано розвиток державного регулювання позашкільної освіти. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення та динаміку розвитку мережі позашкільних закладів. Виявлено тенденції формування змісту позашкільної освіти в кожному з виокремлених періодів за напрямками

роботи. Виокремлено й охарактеризовано форми та метода організації позашкільної освіти. Розкрито науково-методичне забезпечення позашкільної освіти. Обґрунтовано перспективи творчого використання здобутків позашкільної освіти України другої половини XX — початку XXI ст. за сучасних умов.

Шифр НБУВ: RA449300

1.4.1035. Формування в учнів середнього ступеня навчання готовності до екологічної діяльності в неформальній освіті Швеції: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / І. М. Кольдико; НАПН України, Інститут проблем виховання. — Київ, 2021. — 22 с. — укр.

Шляхом аналізу наукових джерел охарактеризовано теоретичні засади проблеми формування готовності учнів середнього ступеня навчання до екологічної діяльності в неформальній освіті Швеції. Уточнено суть понять «екологічна діяльність», «готовність учнів середнього ступеня навчання до екологічної діяльності». Охарактеризовано структурні компоненти готовності учнів середнього ступеня навчання до екологічної діяльності (когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісний). З'ясовано особливості процесу неформальної освіти Швеції й інших країн ЄС стосовно формування готовності учнів середнього ступеня навчання до екологічної діяльності. На основі порівняльного аналізу проблеми формування готовності учнів середнього ступеня навчання (підлітків) до екологічної діяльності у неформальній (позашкільній) освіті Швеції та України розроблено рекомендації щодо можливостей імплементації конструктивних ідей шведського досвіду формування в учнів середнього ступеня навчання готовності до екологічної діяльності в освітньому просторі України на державному, інституційному й індивідуальному рівнях.

Шифр НБУВ: RA450053

1.4.1036. Формування естетичного сприймання у молодших школярів засобами комплексу мистецтв у позакласній виховній роботі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Н. Л. Тодосієнко; Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського. — Вінниця, 2021. — 21 с.: рис. — укр.

Теоретично й експериментально досліджено проблему формування естетичного сприймання у молодших школярів засобами комплексу мистецтв у позакласній виховній роботі. Здійснено конкретизацію поняття «естетичне сприймання» як одного із базових компонентів естетичного виховання молодших школярів. Розроблено критерії, показники та рівні сформованості естетичного сприймання у молодших школярів. Обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови, що забезпечують підвищення ефективності формування естетичного сприймання у молодших школярів засобами комплексу мистецтв у позакласній виховній роботі. Презентовано методику реалізації ефективності педагогічних умов, яка надала змогу відстежити процес формування цього утворення в динаміці за такими етапами: підготовчо-мотиваційний, художньо-оцінний, креативно-діяльнісний. Розроблено модель відтворення процесу формування естетичного сприймання у молодших школярів засобами комплексу мистецтв у позакласній виховній роботі. Доведено, що впровадження методики реалізації педагогічних умов формування естетичного сприймання у молодших школярів засобами комплексу мистецтв у позакласній виховній роботі сприяє позитивним змінам у рівнях сформованості естетичного сприймання у молодших школярів.

Шифр НБУВ: RA450667

1.4.1037. Формування мультикультурної компетентності учнів в освітньому середовищі початкової школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Н. В. Іванець; Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського. — Вінниця, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Уточнено суть понять «формування мультикультурної компетентності учнів в освітньому середовищі початкової школи», «мультикультурна компетентність учнів початкової школи» й «освітнє середовище початкової школи». На основі аналізу наукових досліджень, узагальнення навчально-виховної практики визначено критерії, показники, виявлено рівні сформованості мультикультурної компетентності. Доведено, що ефективність формування мультикультурної компетентності учнів в освітньому середовищі початкової школи забезпечуватиметься завдяки підготовці педагогів загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня до мультикультурної взаємодії з учнями на гуманістичних засадах, підвищення виховного потенціалу освітнього середовища початкової школи через його наповнення етнокультурним компонентом, залученню дітей різних національностей до спільної пізнавальної та соціально значущої діяльності, спрямованої на виявлення мультикультурної поведінки.

Шифр НБУВ: RA444450

Див. також: 1.4.1109

Спеціальні школи. Дефектологія

1.4.1038. Інклюзивна освіта: досвід і перспективи: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 16 трав. 2019 р., м. Вінниця / ред.: Г. В. Давиденко, С. Ю. Ілїніч, О. В. Омельченко, В. В. Швед, Н. І. Костенко; Відкритий міжнародний університет

розвитку людини «Україна». — Вінниця: Твори, 2019. — 113 с. — укр.

Розглянуто світовий досвід упровадження інклюзивного навчання: здобутки та основні проблеми, досліджено педагогічні технології інклюзивного навчання: традиції та новаторство. Висвітлено процес соціальної та психологічної адаптації осіб з інвалідністю до навчання в умовах інклюзії. Приділено увагу правовим та економічним аспектам формування системи інклюзивної освіти в Україні.

Шифр НБУВ: BA850386

1.4.1039. Інклюзія в освітньому просторі закладів вищої освіти Криворіжжя: архітектурно-планувальний аспект / В. А. Шимко // Гірни. вісн: наук.-техн. зб. — 2020. — Вип. 108. — С. 20-27. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.

Мета роботи — показати необхідність кардинального оновлення об'ємно-просторової та архітектурно-планувальної організації архітектурного середовища закладів вищої освіти з урахуванням інклюзивності освітнього простору, поставити завдання і методи дослідження. Для досягнення сформульованої мети застосовано теоретичні методи: аналіз та узагальнення наукової літератури та робіт з тематики, законодавчої та нормативної бази у сфері інклюзивної освіти в Україні. Наукова новизна. Проблема, що розглянута в роботі, обґрунтована невідповідністю і суперечностями між положеннями законодавчих актів і нормативів щодо забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти всім громадянам та архітектурно-планувальними рішеннями існуючих будівель закладів вищої освіти. Саме у розв'язанні цієї задачі, у визначенні першочергових шляхів і завдань по реальному впровадженні інклюзії у вишах й полягає наукова новизна даної роботи. Практична реалізація створення реального безбар'єрного освітнього простору для осіб з інвалідністю у закладах вищої освіти є однією із першочергових вимог у зв'язку з ратифікацією нашою країною Конвенції ООН про права людей з інвалідністю та Угоди про Асоціацію з ЄС. В той же час розміщення більшості закладів вищої освіти у будівлях та спорудах старої забудови зі старими плануваннями значно ускладнює практичне вирішення проблеми; потребує ретельного вивчення та аналізу існуючих схем з метою оптимального вибору напрямків модернізації чи реконструкції з урахуванням передусім фізичної інклюзії. Створення інклюзії освітнього простору в системі вищої освіти на регіональному рівні нададуть змогу удосконалити державну систему захисту прав молоді з інвалідністю, забезпечити в першу чергу фізичну доступність до здобуття вищої освіти, забезпечити розвиток ефективного та доброзичливого освітнього середовища, спрямованого на розвиток особистості, розумових і фізичних здібностей. Це потребує консолідованих зусиль з боку керівництва закладів вищої освіти, фахівців-проектувальників, громадських організацій, місцевих органів самоврядування, що врешті — решт буде сприяти вирішенню порушеної проблеми в найближчій перспективі.

Шифр НБУВ: Ж60802

1.4.1040. Інформаційні технології супроводу процесів навчання осіб з аутизмом: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / В. А. Андруник; Українська академія друкарства. — Львів, 2021. — 23 с.: рис., табл. — укр.

Увагу приділено вирішенню актуального науково-прикладного завдання створення нових методів і засобів удосконалення процесу супроводу навчання осіб з аутизмом шляхом розробки, запровадження та використання інформаційних технологій (ІТ) підтримки освітніх процесів для таких осіб. Розроблено структурну модель комплексної ІТ супроводу процесів навчання учнів з аутизмом, яка спирається на модель ІТ супроводу інклюзивного навчання та передбачає залучення фахівців психолого-медико-педагогічної консультації як постійних учасників процесу навчання, що надає змогу системно підтримувати зв'язки між компонентами процесів навчання учня з аутизмом. Представлено формальну модель ІТ супроводу уроку, що ґрунтується на методі організації й аналізу складних рішень, яка враховує суб'єктивні й об'єктивні характеристики доступних інклюзивній школі ІТ, що, у свою чергу, надає змогу персоналізувати ІТ супровід уроку учня з аутизмом. Запропоновано метод процесу персоналізації віртуального контенту, що використовує модель процесу експертного оцінювання віртуального асистента та надає змогу врахувати індивідуальні особливості психофізичного розвитку учня з аутизмом. Розроблено алгоритм оцінювання віртуального асистента, який передбачає розпізнавання й оцінювання емоцій учня з аутизмом під час взаємодії з віртуальним асистентом, алгоритм консолідації даних експертного оцінювання для формування ІТ супроводу уроку, який передбачає розподіл критеріїв допоміжних ІТ на суб'єктивні й об'єктивні. Оцінювання за об'єктивними критеріями відбувається під час оновлення бібліотеки допоміжних ІТ, а оцінювання за суб'єктивними критеріями проводиться експертами з урахуванням персональних потреб кожного учня з аутизмом. Створено ІТ супроводу окремих уроків дисципліни «Соціально-побутове орієнтування» для учнів з аутизмом на основі технологій доповненої та віртуальної реальності.

Шифр НБУВ: PA450030

1.4.1041. Логопедичні техніки: корекція психомоторного розвитку дітей із загальним недорозвитком мовлення: навч.-

метод. посіб. / Г. В. Горшкова; Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради. — Запоріжжя: Вид-во Хортиц. нац. акад., 2019. — 229 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 177-184. — укр.

Розглянуто теоретичний, науково-практичний аспекти навчання, виховання, розвитку дітей дошкільного віку із нормотиповим розвитком і загальним недорозвитком мовлення як підґрунтя для методики застосування адаптованих фізичних вправ під час корекції психомоторного розвитку дітей із загальним недорозвитком мовлення.

Шифр НБУВ: BA851704

1.4.1042. Сучасні проблеми спеціальної освіти: теорія, досвід, інновації: [колект. монографія]. Вип. 4. Сучасні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти: теорія, досвід, інновації / ред.: І. В. Татяничкова; Донбаський державний педагогічний університет. — Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. — 267 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито актуальні питання теорії та практики спеціальної освіти, зокрема педагогіки та психології. Представлено результати теоретичних, практичних, а також експериментальних досліджень проблем навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами. Запропоновано методичні рекомендації щодо їх впровадження в освітній процес дошкільних та шкільних спеціальних закладів освіти. Розкрито основні напрями оптимізації навчання та виховання дітей з особливими потребами на підставі врахування педагогічного досвіду практичних працівників.

Шифр НБУВ: B357533/4

Див. також: 1.Ю.1352

Професійна і спеціальна освіта

1.4.1043. Дуальна освіта: інституціональні особливості реалізації в Україні: колект. монографія / В. М. Новіков, Ю. О. Карягін, В. В. Черніченко; ред.: В. М. Новіков, З. Сіроїч, Г. Собчук; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, НАН України, Польська академія наук, Інститут Українсько-Польської співпраці, Вища школа туризму та іноземних мов у Варшаві. — Київ. — Варшава: Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи НАН України, 2020. — 79 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 77-79. — укр.

Дуальна освіта має зайняти важливе місце в системі підготовки кадрів. У розвинутих країнах дуальне навчання застосовується переважно у високотехнологічних сегментах економіки. На демографічних та економіко-статистичних матеріалах обґрунтовано, що в Україні практика дуального навчання має розповсюджуватися в широкому сегменті економіки з метою створення економічних та інфраструктурних передумов відродження професійно-технічної освіти. Наведено засоби інституційного характеру розвитку дуальної освіти.

Шифр НБУВ: BA851488

1.4.1044. Формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців з інформаційних технологій у технічних коледжах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. В. Скорнякова; НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти». — Київ, 2020. — 18 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено проблему формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців з інформаційних технологій у технічних коледжах. Розроблено й експериментально перевірено модель формування конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців у технічних коледжах і технологію її впровадження. Визначено й обґрунтовано структурні компоненти моделі; комплекс педагогічних умов формування конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців; критерії, показники та рівні сформованості конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців у технічних коледжах. Розроблено методичні рекомендації щодо впровадження моделі формування конкурентоспроможності майбутніх ІТ-фахівців у технічних коледжах.

Шифр НБУВ: PA447061

Див. також: 1.Ч.1052

Вища освіта

1.4.1045. Вивчення теоретичних підходів до проведення івентів із метою формування бренду закладу вищої освіти / А. А. Котвицька, О. Ю. Яковлева // Соц. фармація в охороні здоров'я. — 2021. — 7, № 2. — С. 4-9. — Бібліогр.: 9 назв. — укр.

Мета роботи — вивчення особливостей проведення івентів закладом вищої освіти та їх впливу на формування його позитивного іміджу. Розглянуто наукові дані та нормативні документи стосовно івентів та системи формування брендингу закладу вищої освіти; були використані теоретичні (аналіз та синтез наукової літератури і нормативних джерел, узагальнення, класифікації,

аналітичний, порівняльний та логічний) та емпіричний (опису, порівняння) методи. Проведено дослідження наукових праць, присвячених івент-менеджменту та івент-маркетингу. Визначено сутність дефініції «івент». Сформульовано цілі та завдання івентів, які проводяться в освітньому просторі. Вивчено види івентів. Наведено основні види, зміст та приклади івентів, які доцільно проводити в закладі вищої освіти: інформаційні, наукові, святкові, соціально-культурні, іміджеві. Запропоновано критерії класифікації івентів: відкритість заходів, чисельність залученої аудиторії, види виконуваних завдань, цілі івенту, залучена аудиторія та напрями роботи закладу вищої освіти. Визначено принципи «успішного івенту» закладу вищої освіти. Запропоновано етапи організації івентів закладу вищої освіти. Визначено доцільність проведення анкетування після закінчення івенту з метою виявлення його переваг та недоліків, формування мети відвідування івенту різними учасниками, поліпшення його якості та визначення впливу на імідж закладу. Висновки: запропоновано етапи організації проведення івентів у закладах вищої освіти. Визначено суть івентів, їх мету, завдання та класифікацію. Сформульовано принципи організації івентів, чинники, від яких залежить їх ефективність, і переваги івентів як інструментів маркетингових комунікацій.

Шифр НБУВ: Ж101342

1.4.1046. Інформаційні технології у вищій школі: колект. монографія / Д. С. Антонюк, І. Д. Бойчук, В. В. Болотіна, В. А. Болух, Т. А. Вакалюк, О. І. Жмурко, В. В. Концедайло, О. В. Коротун, С. Г. Литвинова, М. В. Мар'єнко, Т. М. Махомета, М. О. Медведєва, І. С. Мінтій, М. М. Мінтій, О. А. Міщенко, О. О. Осова, Т. В. Тихонова, І. М. Тягай, Б. В. Шевчук, Л. Д. Шевчук, А. В. Яцишин; ред.: Т. А. Вакалюк, С. Г. Литвинова; Державний університет «Житомирська політехніка», НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання. — Житомир: О. О. Євенок, 2019. — 363 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 326-361. — укр.

Висвітлено проблему інтеграції інформаційних технологій у процес навчання вищої школи, що є актуальним у світлі цифрової трансформації освіти. Описано комплекс теоретичних питань, пов'язаних з обґрунтуванням дидактичних засад інформаційної освіти у вищій школі, розроблення теорії навчання та технології конструювання змісту навчальних ІТ-дисциплін; сучасним станом досліджень науковців світу щодо хмароорієнтованих систем навчального призначення; формами та методами навчання студентів з використанням електронних освітніх ресурсів. Розглянуто питання інтеграції інформаційних технологій в освітній процес вищої школи, які окреслюють проблеми використання різних професійно орієнтованих інформаційних технологій у навчанні майбутніх інженерів програмного забезпечення; використання програмно-імітаційних комплексів у курсі «Принципи економіки»; використання інформаційних технологій при вивченні дискретної математики, особливості впровадження та використання хмароорієнтованих технологій та корпоративних соціальних мереж тощо.

Шифр НБУВ: ВА851279

1.4.1047. Компаративний аналіз стратегій позиціонування провідних університетів в міжнародному інформаційному просторі: європейський досвід: монографія / І. В. Шербак; Харківська облдержадміністрація, Харківська обласна рада, Комуніальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія». — Харків: Панов А. М., 2020. — 515 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 374-468. — укр.

Висвітлено основні аспекти стратегій позиціонування провідних європейських університетів у міжнародному інформаційному просторі. Ґрунтуючись на загально- і конкретнонаукових методологічних підходах до порівняльно-педагогічних досліджень та їх специфічних особливостях, аналізі концептуальних засад, розроблено понятійно-термінологічному апараті та врахувавши наявні методики аналізу стратегій позиціонування організацій та підприємств відповідно до теми наукової розвідки розроблено методику проведення порівняльно-педагогічного аналізу стратегій позиціонування провідних університетів країн Європи в міжнародному інформаційному просторі. Здійснено компаративний аналіз стратегій позиціонування провідних університетів Західної Європи та України. Придлено увагу з'явленню світової та вітчизняної практики розробки стратегій позиціонування, їх методологічним, теоретичним та практичним підходам.

Шифр НБУВ: ВА850275

1.4.1048. Креативність суб'єкта навчально-професійної діяльності: метакогнітивний підхід: [монографія] / М. В. Саврасов; Донбаський державний педагогічний університет. — Слов'янськ: ЗУНУ, 2021. — 398 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено креативність суб'єкта навчально-професійної діяльності. Подано теоретичний огляд проблеми креативності суб'єкта та її психічної регуляції. Розкрито її психологічну структуру та зміст, здійснено спробу розгляду креативності суб'єкта навчально-професійної діяльності з позицій метакогнітивного підходу. Розроблено комплекс психологічної діагностики регулятивної складової суб'єкта навчально-професійної діяльності, в тому числі запропоновано авторську психодіагностичну методику «Метакреативність». Систематизовано, описано та продемон-

стровано роль чинників психічної регуляції у становленні креативності людини у процесі діяльності.

Шифр НБУВ: ВА851591

1.4.1049. Моделі та методи управління проектом створення офісу трансферу технологій у закладах вищої освіти: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Д. О. Тимченко; Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. — Львів, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено проблеми розробки та дослідження моделей та методів управління проектом створення офісу трансферу технологій у закладі вищої освіти. Запропоновано концептуальну модель управління проектом створення офісу трансферу технологій, організаційну модель офісу трансферу технологій, інформаційну модель процесу управління проектом створення офісу трансферу технологій. Розроблено метод створення офісу трансферу технологій з елементами дизайн-мислення. Обґрунтовано метод визначення відповідності прототипу офісу трансферу технологій потребам стейкхолдерів з урахуванням специфіки функціонування закладу вищої освіти.

Шифр НБУВ: РА447289

1.4.1050. Наука. Освіта. Молодь: матеріали XIV Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 28 квіт. 2021р.): [у 2 ч.]. Ч. 2 / ред.: О. І. Безлюдний, А. М. Гедзик, Т. Л. Годованюк, Н. І. Ревнюк, Л. В. Логіна, В. М. Руденко, І. М. Тягай, Н. Ю. Юрченко, Д. О. Гамандій, А. П. Кириленко, Я. А. Куніцький, М. В. Тинкован; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, НАПН України, Інститут педагогіки, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди. — Умань, 2021. — 253 с.: рис. — укр.

Обговорено питання прогнозування у професійній діяльності вчителя фізичного виховання, вивчення термінології в сучасному мовознавстві, методики організації тестового контролю знань учнів з інформатики. Розкрито вплив медіаосвіти на формування інформаційної культури молодших школярів, роль соціальних мереж в освітньому процесі дітей середнього шкільного віку, обґрунтовано важливість застосування нетрадиційних методів та прийомів на уроках іноземної мови. Викладено проблеми використання природних ресурсів, особливості інклюзивної дошкільної освіти. Висвітлено особливості поведінки споживачів на фармацевтичному ринку, український вимір демократії та становлення громадянського суспільства.

Шифр НБУВ: В358502/2

1.4.1051. Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору: монографія / ред.: С. П. Архипова, О. П. Лещинський; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси: ЧНУ, 2020. — 335 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито теоретичні та прикладні проблеми неперервної професійної підготовки фахівців у контексті формування спільного європейського освітнього простору: підготовка фахівців соціономічних спеціальностей до супервізійної діяльності; підготовка фахівця соціальної роботи у сфері дозвілевої діяльності; підготовка майбутніх викладачів до проектування дидактичних систем; формування дослідницької компетентності фахівців технічних спеціальностей; формування конкурентоспроможності сучасних фахівців в умовах диверсифікації освіти; інноваційні процеси розвитку університетської освіти; досвід та сучасні тенденції розвитку підготовки фахівців в європейських країнах; професійна медіаосвіта педагогів провідних країн Європи.

Шифр НБУВ: ВА850376

1.4.1052. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у професійному навчанні учнів професійно-технічних навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / М. С. Мефанік; Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля». — Дніпро, 2020. — 20 с.: табл. — укр.

Висвітлено проблему підготовки майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій. Досліджено теоретичні засади підготовки майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у професійному навчанні учнів закладів професійно-технічної освіти, обґрунтовано суть, структурні компоненти, критерії та рівні готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у професійному навчанні учнів закладів професійно-технічної освіти. Теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено систему формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у професійному навчанні учнів закладів професійно-технічної освіти, що являє собою єдність таких компонентів: концептуально-цільового, суб'єкт-об'єктного; змістово-процесуального, оцінко-результативного. Розроблено авторський факультатив «Комунікативні технології в професійному навчанні учнів ЗПТОФ, комплекс навчально-методичних матеріалів для викладачів закладів вищої освіти щодо формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання комунікативних технологій у професійному навчанні учнів закладів професійно-технічної освіти.

Шифр НБУВ: РА444207

1.Ч.1053. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. О. Сташук; Централь-ноукраїнський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кропивницький, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено проблеми розвитку готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації. Вивчено теоретичні основи підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації, здійснений аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження, а також означено основні напрями вирішення проблеми дослідження та теоретичному і практичному рівнях. У процесі дослідження виявлено суть, визначено й охарактеризовано компоненти готовності майбутнього соціального педагога до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації. Визначено критерії, показники, охарактеризовано рівні готовності майбутніх соціальних педагогів до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації. Розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено методичну систему підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи в центрах ранньої соціальної реабілітації.

Шифр НБУВ: RA44176

1.Ч.1054. Психолого-педагогічні чинники ілюзії знань студентів ВНЗ у навчальній діяльності: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / О. В. Ткачук; нац. ун-т «Острозька академія». — Острого, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Дисертацію присвячено психолого-педагогічним чинникам ілюзії знання (індивідуально-психологічних особливостей педагога та особливостей організації навчального процесу) студентів під час навчальної діяльності. Проаналізовано поняття ілюзії знань як помилку метакогнітивного моніторингу, зумовлену неадекватним відображенням когнітивної установки в контексті власної Я-концепції, «точність метакогнітивного моніторингу» у психолого-педагогічній літературі та з'ясовано його роль у здійсненні навчальної діяльності. Класифіковано підходи до розуміння місця і ролі метакогнітивного моніторингу у навчальному процесі. Систематизовано психолого-педагогічні чинники ілюзії знань під час навчальної діяльності студентів. Розроблено класифікацію психолого-педагогічних чинників ілюзії знань в контексті компонентів навчальної діяльності, запропоновано розподіл ілюзії знань у навчальному процесі на зовнішню (викладач — інформація — студент — результат) та внутрішню (інформація — студент — результат). З'ясовано особливості прояву ілюзії знань у розрізі індивідуально-психологічних особливостей педагогів та особливостей організації навчального процесу. Розглянуто методи та засоби зменшення проявів ілюзії знань в навчальній діяльності. Розроблено та апробовано психолого-дидактичну тренінгову програму профілактики ілюзії знань у навчальному процесі.

Шифр НБУВ: RA50722

1.Ч.1055. Розвиток студентського самоврядування в університетах Канади (друга половина XX — початок XXI століття): монографія / А. В. Підгаєцька; Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. — Умань: Сочінський М. М., 2021. — 182 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 152-182. — укр.

Охарактеризовано нормативно-правове забезпечення, залучення студентів до громадянської активності, роль студентства в управлінні ЗВО, форми партнерства студентів з громадою, види, функції та напрями роботи студентського самоврядування у Канаді. На основі порівняльного аналізу з українськими університетами розроблено практичні рекомендації щодо використання конструктивного канадського досвіду в Україні. Зауважено, що основні положення, викладені в монографії, можуть слугувати науковою основою для розроблення нормативних документів щодо функціонування студентського самоврядування в Україні.

Шифр НБУВ: BA851716

1.Ч.1056. Становлення та розвиток педагогіки праці у Республіці Польща (друга половина XX — початок XXI століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / С. Я. Когут; НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти. — Київ, 2020. — 40 с. — укр.

Вперше здійснено дослідження науково-організаційних засад становлення та розвитку педагогіки праці у Республіці Польща як субдисципліни педагогіки та напрямку професійної підготовки фахівців. Вивчено стан досліджуваної проблеми та здійснено теоретичний аналіз і порівняння базових понять дослідження у польському та українському науковому просторі. Обґрунтовано періодизацію становлення та розвитку педагогіки праці у Республіці Польща (друга половина XX — початок XXI ст.). Визначено науково-організаційні засади становлення та розвитку педагогіки праці у кожному з визначених історичних періодів. Подальшого розвитку набули концептуальні положення теорії і методики професійної освіти. Удосконалено зміст, форми та методи освітньої програми підготовки бакалаврів соціальної роботи у закладах вищої освіти з урахуванням досвіду педагогіки праці. Сформульовано перспективні напрями використання досвіду педагогіки праці Республіки Польща в теорії та практиці професійної освіти в Україні.

Шифр НБУВ: RA447285

1.Ч.1057. Теоретичні і методичні засади формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі вищого навчального закладу: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.07 / Е. Р. Заредінова; НАПН України, Інститут проблем виховання. — Київ, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Науково обґрунтовано теоретичні та методичні засади формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Обґрунтовано методологічні засади дослідження, пов'язані з парадигмальною цілісністю певних положень особистісно зорієнтованої, смислової й рефлексивної освітніх парадигм та синтезом культурологічного, аксіологічного, соціокультурного, системного, акмеологічного, компетентнісного, діяльнісного, суб'єктного, середовищного наукових підходів, тактичних та стратегічних принципів. Уточнено суть феномену «соціокультурні цінності», визначено його структурні компоненти (когнітивний, емоційно-ціннісний та праксеологічний). Визначено критерії (когнітивно-рефлексивний, мотиваційно-аксіологічний, суб'єктно-діяльнісний), відповідні показники та рівні (соціокультурно активний, соціокультурно фрагментарний, соціокультурно пасивний) сформованості соціокультурних цінностей у студентів. Висвітлено суть й етапи аксіогенезу соціокультурних цінностей та механізм створення аксіозорієнтованого середовищеутворення. Розроблено структурно-логічну процесуальну модель і педагогічні умови формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі ЗВО. Розроблено й здійснено експериментальну перевірку моделі, методику та педагогічних умов формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі ЗВО.

Шифр НБУВ: RA447415

1.Ч.1058. Теоретичні і методичні основи контекстної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Н. М. Мирончук; Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка. — Житомир, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

На методологічному, теоретичному та методичному рівнях досліджено проблему контекстної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності. Спроєктовано концептуально-теоретичну модель дослідження проблеми, виявлено детермінанти її розгляду на міжнародному, національному, інституційному, особистісному рівнях. З'ясовано суть і специфіку самоорганізації майбутніх викладачів вищої школи у професійній діяльності, охарактеризовано структуру компетентності самоорганізації, уточнено критерії, показники, рівні її сформованості. Обґрунтовано, упроваджено й експериментально доведено ефективність методичної системи контекстної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності та спроєктовано методичної системи її реалізації. Розроблено навчально-методичне забезпечення контекстної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності.

Шифр НБУВ: RA447339

1.Ч.1059. Формування духовних цінностей студентської молоді в умовах закладу вищої освіти: монографія / В. В. Лапо. — Івано-Франківськ: НАІР, 2019. — 439 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 328-376. — укр.

Обґрунтовано провідні засади формування духовних цінностей студентів закладів вищої освіти (ЗВО). Визначено критерії та показники, що дозволяють вивчати особливості й динаміку сформованості духовних цінностей як інтегрального утворення особистості студента. Відображено результати експериментальної перевірки моделі формування духовних цінностей студентської молоді в освітньому процесі ЗВО. Охарактеризовано педагогічні умови, форми, методи, засоби, що забезпечують духовну спрямованість освітнього середовища сучасної вищої школи та педагогічної підтримки студентів у їх духовно-ціннісному самовизначенні.

Шифр НБУВ: BA850803

Див. також: 1.У.285, 1.Х.675, 1.Ч.994, 1.Ч.996, 1.Ч.1039, 1.Ч.1072

Організація вищої освіти

Організація вищої освіти в Україні

1.Ч.1060. Академія наук вищої школи України: довідник / ред.: О. Г. Наконечний, А. С. Філіпенко, М. В. Стріха, І. В. Бейко, П. М. Зінко, О. Б. Головкин, М. В. Губинський, В. М. Загнітко, О. А. Запорожець, В. В. Коваль, М. Н. Курко, М. Ю. Макаруч, М. П. Недюха, І. О. Парасюк, М. В. Патица, Л. В. Поперенко, О. О. Романовський, А. П. Румянцев, В. А. Стоян, Ф. О. Тишко, О. І. Чередиченко. — Київ: Леся, 2017. — 299, [1] с. — укр.

Висвітлено загальні відомості щодо Академії наук вищої школи (АН ВШ) України. Наведено історичний нарис зазначеної громадської наукової організації. Вміщено інформацію про відомих вчених АН ВШ України.

Шифр НБУВ: BA850178

1.Ч.1061. Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку:

колект. монографія / Г. І. Калінічева, О. Є. Бродецький, О. В. Винославська, В. О. Гатченко, І. В. Горохолінська, Б. Л. Дем'яненко, В. М. Дем'яненко, З. І. Зайцева, Л. М. Заліток, О. О. Карпенко, О. А. Кривильова, С. І. Лавриненко, О. М. Любовець, А. А. Майстренко, П. В. Сацький, Н. Л. Сосницька, К. Б. Олексенко, Р. І. Олексенко, Г. В. Ортіна, І. О. Рижик, К. С. Тараненко, А. С. Чайковський, А. В. Фастівець, М. Ю. Чкарьова; ред.: Г. І. Калінічева; Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая». — Київ: Фенікс, 2020. — 399 с. — укр.

Проаналізовано філософські, історичні, суспільно-економічні, психолого-педагогічні проблеми функціонування вищої освіти в контексті цивілізаційних змін і викликів. Висвітлено концептуальні засади розвитку університетської освіти в історії європейської цивілізації, вказано на становлення сучасних тенденцій та трендів у системі вищої освіти на глобальному та національному рівнях. Досліджено місії сучасних університетів, здійснено аналіз викликів, що стоять перед сучасною освітянською спільнотою. Акцентовано увагу на оновленні парадигми вищої освіти та важливості компетентнісного підходу у процесі підготовки фахівців у закладах вищої освіти. Важливе місце приділено методичним і дидактичним аспектам організації освітньо-виховного процесу, складовим формування ціннісної системи в університетському середовищі та необхідності національно-патріотичного виховання молодого покоління України.

Шифр НБУВ: ВА851592

1.4.1062. Державне управління інноваційним розвитком закладів вищої освіти: монографія / Д. В. Біленко; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2021. — 277 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 257-277. — укр.

Досліджено теоретичні та практичні засади управління інноваційним розвитком закладів вищої освіти, сучасний стан вищої освіти в Європі та особливості її реалізації в Україні. Розкрито суть понять управління інноваційним розвитком ЗВО. Надано перелік факторів ризиків та невизначеності, які негативно впливають на інноваційний розвиток ЗВО. Запропоновано підхід до управління життєвим циклом проекту з трансформації ЗВО у дослідницький університет в умовах ризиків та невизначеності. Розроблено відповідний комплекс економіко-математичних моделей і механізмів, результатом реалізації яких має стати стратегія з трансформації ЗВО в дослідницький університет.

Шифр НБУВ: ВА850606

1.4.1063. Компетентнісний вимір професійного розвитку працівників освіти в сфері інтелектуальної власності: монографія / В. Е. Лунячек, Н. П. Рубан, А. М. Бровдій, В. М. Тіманюк, В. П. Рубашка, О. П. Нечуйвітер, Т. К. Варенко, Л. Ю. Ігнатенко, О. М. Кулаковський, Ю. Ю. Черненко, О. О. Полоцька, О. С. Нижник, Н. Л. Кравчук; ред.: В. Е. Лунячек; Українська інженерно-педагогічна академія. — Харків: Оберіг, 2020. — 365 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено питання професійного розвитку працівників освіти в сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності як умови інноваційного розвитку галузі освіти. Зазначену проблематику розглянуто на тлі відповідного світового досвіду в межах реалізації концепції освіти протягом життя. Професійний розвиток працівників освіти України висвітлено у контексті компетентнісного підходу з урахуванням теорії моделювання педагогічних процесів і теорії педагогічних вимірювань. Проаналізовано стан професійного розвитку працівників освіти в сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності для різних рівнів освіти. Підкреслено, що представлена робота є першою спробою у вітчизняній науці комплексно дослідити процеси формування у працівників освіти компетентності в сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

Шифр НБУВ: ВА850007

1.4.1064. Компетентнісно-орієнтовані моделі і методи формування інформаційного середовища університету: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.06 / О. Є. Колесніков; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2020. — 43 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто науково-прикладну проблему, пов'язану з розв'язанням протиріч між постійно зростаючими вимогами до вдосконалення компетентнісно-орієнтованих адаптивних засобів навчання й існуючими моделями інформаційної підтримки процесів освіти на основі інформаційного і програмного забезпечення для створення та використання автоматизованої системи управління процесом індивідуалізованого навчання. Увагу приділено розробці компетентнісно-орієнтованих моделей і методів формування інформаційного середовища університету на основі інформаційного та програмного забезпечення для вирішення науково-прикладної проблеми підвищення ефективності використання інформаційних технологій під час навчання. Виконано аналіз загальної проблеми формування інформаційного середовища університету, визначено його особливості. Розглянуто основні підходи та стандарти до управління навчальним закладом, здійснено огляд сучасних засобів інтелектуалізації систем автоматизованого навчання. На основі аналітичного огляду наукової

літератури визначено найбільш перспективні напрями подальших досліджень. Розглянуто теоретичні основи формування освітнього середовища у загальному об'єктному просторі за допомогою сучасних інформаційних технологій. Запропоновано методологію створення інформаційного середовища закладів вищої освіти (ЗВО) на основі компетентнісно-орієнтованих моделей і методів формування інформаційного середовища. Реалізовано інформаційне забезпечення наукових досліджень і завдань навчального процесу з використанням наукометричних баз даних, розглянуто моделі та методи аналізу наукового і професійного профілю викладача навчального закладу — як інструмент створення інформаційного середовища навчального закладу. Пролієстровано універсальність і прикладну цінність одержаних результатів на прикладах практичного застосування розроблених моделей і методів функціонування інформаційного середовища ЗВО. Розширено науково-методологічні основи побудови та функціонування інформаційного середовища ЗВО.

Шифр НБУВ: РА44447

1.4.1065. Облікове забезпечення реформування вищої освіти в Україні: монографія / Л. П. Коритник; ред.: Л. Г. Ловінська; Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління». — Київ: Педагогічна думка, 2021. — 379 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 293-318. — укр.

Представлено результат обґрунтування уніфікованих теоретико-методологічних засад і опрацювання методичних підходів до вирішення прикладних питань облікового забезпечення управління бюджетними коштами на надання послуг закладами вищої освіти в умовах реформування вищої освіти, що відбувається в контексті запровадження нової концепції державного менеджменту та модернізації системи управління державними фінансами. Сформульовано концептуальні засади розбудови сервісної держави через зміну методології та методики обліку фінансування з утримання суб'єктів державного сектору на надання державних послуг. Розроблено порядок розподілу витратків державного бюджету для фінансування надання державних послуг на основі показника «собівартість». Обґрунтовано роль і значення управлінського обліку в транспарентності бюджетного процесу як системи обліково-аналітичної інформації, що генерує дані про показник собівартості державних послуг та його структуру. Розроблено уніфіковану систему облікового забезпечення бюджетного процесу через гармонізацію механізмів планування (бюджетування), обліку витрат, калькулювання та звітування. Сформовано напрями удосконалення форм фінансової звітності та результативних показників бюджетних програм шляхом розкриття інформації про структуру витрат (обсяги здійснених прямих і загальнопромислових витрат) та показник собівартості. Обґрунтовано передумови запровадження нефінансового звітування як інструменту удосконалення показників для розподілу обсягів фінансування і прозорості бюджетного процесу.

Шифр НБУВ: ВА851807

1.4.1066. Психологія розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.10 / А. О. Ключко; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 45 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто психологічні основи розвитку інноваційних стилів управління (ІСУ) в менеджерів освітніх організацій. Розкрито психологічні особливості ІСУ та зміст організаційно-психологічного підходу до їх вивчення. Обґрунтовано авторську концепцію розвитку ІСУ в менеджерів освітніх організацій. Представлено концептуальну модель розвитку ІСУ, здійснено їх класифікацію (за критеріями «Інноваційні зміни в організації», «Командна робота в організації», «Партнерська взаємодія в організації»). Наведено результати емпіричного дослідження, що відображають недостатній рівень розвитку ІСУ в менеджерів освітніх організацій, особливо виділених за показниками «поєднання менеджерами лідерських та адміністративних функцій», «орієнтація менеджерів на роботу в команді», «емоційний інтелект менеджерів», «взаємостосунки менеджерів із педагогічним колективом». Доведено зв'язок між організаційно-психологічними характеристиками освітніх організацій і менеджерів та ІСУ в менеджерів освітніх організацій. Зазначено, що такі організаційно-психологічні характеристики є чинниками розвитку ІСУ в менеджерів освітніх організацій. Розроблено й експериментально апробовано «Організаційно-психологічну технологію розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій», яка реалізується на двох рівнях: освітніх організацій (розробка й запровадження міських інноваційних програм) і психологічної підготовки менеджерів (розробка й запровадження тренінгової програми).

Шифр НБУВ: РА449916

1.4.1067. Університетська освіта в Україні: навч. посіб. для інозем. студентів / А. Л. Хрипунова, М. П. Заверюченко, Н. В. Рязанова-Хитровська, А. І. Доброжан; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». — Харків: Друкарня Мадрид, 2021. — 237 с.: іл., табл. — Бібліогр.: с. 235-237. — укр.

Розглянуто основні термінологічні поняття курсу «Університетська освіта в Україні». Наведено вправи на засвоєння цих понять, післятекстові питання та завдання. Увагу приділено

організації навчального процесу в закладах вищої освіти, контролю й оцінюванню знань студента в університеті, особливостям навчання іноземних громадян в університетах.

Шифр НБУВ: BA849937
Див. також: 1.Ч.1025

Окремі галузі вищої освіти

Вища педагогічна освіта

1.Ч.1068. Компетентність самоосвіти майбутнього педагога: від теорії до практики: монографія / Л. І. Білоусова, О. Б. Кисельова; Харківська облдержадміністрація, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. — Харків: Панов А. М., 2020. — 150 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 131-149. — укр.

Проаналізовано питання реалізації положень компетентнісного підходу в організації освітнього процесу у вищій школі в аспекті формування компетентності самоосвіти майбутнього педагога за умов інформаційно-освітнього середовища. Розкрито суть компетентності самоосвіти майбутнього педагога, схарактеризовано її структурні компоненти. Висвітлено теоретичні та методичні засади формування зазначеної компетентності у студентів педагогічних спеціальностей за умов сучасного інформаційно-освітнього середовища. Наведено критеріально-діагностичний апарат для визначення рівня сформованості компетентності самоосвіти. Розглянуто приклади завдань самоосвітнього характеру, зорієнтованих на використання електронних освітньо-інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Шифр НБУВ: BA850167

1.Ч.1069. Контекстна підготовка майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: теорія і практика: монографія / Н. М. Мирончук; Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Житомир: О. О. Євенок, 2020. — 399 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 331-361. — укр.

Розкрито теоретико-методологічні основи та організаційно-методичні засади контекстної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності в межах методологічно-цільового, теоретико-контекстуального, концептуально-проективного, організаційно-методичного блоків дослідницької роботи.

Шифр НБУВ: BA851268

1.Ч.1070. Методологізація загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів та науково-педагогічних працівників в умовах тривірневої системи вищої освіти: теоретичний та практичний аспекти: монографія / Л. Л. Бутенко. — Київ: Ін-т обдаров. дитини НАПН України, 2021. — 429 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 375-429. — укр.

Представлено особливості загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів в історико-педагогічному аспекті та на сучасному етапі, охарактеризовано суть і напрями методологічної практичної діяльності в освіті з урахуванням особливостей багатомірної педагогічної дійсності. Представлено принципи, змістові лінії та практичні аспекти методологізації загальнопедагогічної підготовки майбутніх фахівців сфери освіти.

Шифр НБУВ: BA851246

1.Ч.1071. Методологічні засади формування й розвитку професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи: монографія / С. Г. Пішун; Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Глухів: Литовченко Є. Б., 2020. — 342 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 315-342. — укр.

Увагу приділено теоретичному аналізу та класифікації сучасних методологічних підходів до формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Детально розкрито суть найсучасніших підходів: інтегрованого, акмеологічного, синергетичного, культурологічного, антропологічного, гуманістичного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, технологічного, професіографічного тощо. На підставі значної кількості використаних наукових джерел розкрито стратегії сучасної освітньої галузі у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Зазначено, що запропонований матеріал допоможе зорієнтуватися у методологічних траєкторіях формування професійної компетентності, усвідомити їх значення у підготовці майбутніх учителів.

Шифр НБУВ: BA851715

1.Ч.1072. Національне виховання майбутніх учителів музики засобами народнопісенної творчості: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / О. П. Крись; НАПН України, Інститут проблем виховання. — Київ, 2020. — 23 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено вирішенню актуальної проблеми національного виховання майбутніх учителів музики засобами народнопісенної творчості. Виходячи зі всебічного аналізу проблеми, уточнено суть національного виховання особистості. Розкрито педагогічний потенціал вітчизняної народнопісенної творчості як дієвого засобу національного виховання. Проекція уточненого тлумачення національного виховання особистості на контекст підготовки педагогів-музикантів з урахуванням педагогічного потенціалу народнопісенної творчості надала підстави сконкретизувати

вати суть і з'ясувати змістово-компонентну структуру національної вихованості майбутнього вчителя музики засобами народнопісенної творчості. Визначено критерії та відповідні показники, спрогнозовано та охарактеризовано рівні національної вихованості студентів-музикантів. Обгрунтовано комплекс педагогічних умов, реалізація яких за допомогою запропонованих форм і методів опанування фахових дисциплін музично-теоретичного, музично-методичного й музично-виконавського циклів забезпечить ефективність національного виховання з дотриманням виокремлених педагогічних принципів. Для реалізації комплексу педагогічних умов розроблено методику національного виховання майбутніх учителів музики, що базується на актуалізації регіонально-краєзнавчого контексту народнопісенної творчості; експериментально підтверджено її ефективність.

Шифр НБУВ: RA447482

1.Ч.1073. Підготовка вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів: колект. монографія / В. В. Стешенко, Л. Г. Хаєт, С. Я. Астрейко, Т. О. Доля, В. В. Рацлав, Ю. С. Кулінка, С. В. Борисова, В. Г. Вихор, О. А. Кітова, С. О. Чернишов, Н. О. Нагорна, А. Ю. Цина, В. М. Бойчук, В. О. Уманець, Ю. Є. Перинський, М. О. Демченко, О. П. Амаєва, М. С. Янцур, М. С. Корець, М. П. Копельчак, Н. М. Титова; ред.: В. В. Стешенко; ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». — Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. — 243 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено проблеми професійного розвитку вчителя трудового навчання в контексті оновлення професійних і освітніх стандартів. Трудове навчання розглянуто як детермінант професійної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання, розкрито окремі аспекти його компетентнісного потенціалу та інноваційні технології професійного розвитку.

Шифр НБУВ: BA852030

1.Ч.1074. Професійна підготовка педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору: проблеми, пошуки, здобутки: [колект.] монографія / О. Г. Брежнева, М. Ф. Андреева, О. О. Березіна, О. Л. Бухало, Ю. О. Демидова, Ю. М. Косенко, С. І. Макаренко, Л. В. Макаренко, А. О. Охрименко, О. О. Фунтікова, К. Й. Щербакова; наук. ред.: О. Г. Брежнева; Маріупольський державний університет. — Мелітополь: Мелітоп. міськ. друк., 2020. — 321 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 286-318. — укр.

Висвітлено теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору і презентовано оригінальні дослідження з питань оновлення дошкільної освіти, новітні технології розвитку дітей дошкільного віку. Розглянуто теоретико-методичне забезпечення професійної підготовки педагогів дошкільної освіти. Доведено оновлення дошкільної освіти у вимірах сьогодення: теоретико-методичні аспекти.

Шифр НБУВ: BA851513

1.Ч.1075. Професійно-педагогічна підготовка викладача: монографія / А. А. Марушкевич, Н. М. Кузьменко, М. В. Жиленко, О. В. Плахотнік, Л. А. Левицька, Н. І. Головка, Н. В. Постоюк, Н. В. Кошечко, Є. С. Спіцин; ред.: А. А. Марушкевич; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ: Київський університет, 2018. — 399 с.: рис., табл. — укр.

Розкрито суть професійно-педагогічної підготовки викладача закладу вищої освіти, її нормативно-правові засади, основні категорії і поняття. Висвітлено аналіз проблеми в історико-педагогічних джерелах та працях сучасних учених, розглянуто підготовку майбутніх викладачів до навчально-педагогічної, методичної діяльності, науково-дослідницької роботи, виховання студентської молоді, реалізації професійно-педагогічної майстерності. Висвітлено значення самоосвіти та професійно-педагогічного мовлення у процесі навчання молоді. Охарактеризовано фактори, суть, чинники та вказано шляхи розв'язання педагогічних конфліктів у вищій школі, представлено зміст професійно-практичної підготовки викладачів.

Шифр НБУВ: BA851023

1.Ч.1076. Розвиток соціально-професійної зрілості майбутнього педагога в процесі магістерської підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / С. О. Данилов; Центральноукраїнський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кропивницький, 2021. — 19 с. — укр.

Зазначено, що соціально-професійна зрілість майбутнього педагога як якість особистості — це насамперед показник її індивідуальних особливостей, який характеризує особистість, здатну перетворювати власну життєдіяльність на творчий результат, адекватно оцінювати цілі, задачі, наслідки, здійснювати корекцію, рефлексію, самоконтроль у процесі життєдіяльності. Соціально-професійну зрілість майбутнього педагога в процесі магістерської підготовки розглянуто через взаємозв'язок його соціальних намірів, соціальних очікувань і професійних досягнень. Визначено критерії соціально-професійної зрілості: соціальне самовизначення, соціальна відповідальність і професійне самовдосконалення. Виокремлено показники виявлення та рівні розвитку соціально-професійної зрілості майбутнього педагога. Теоретично обгрунтовано педагогічні умови розвитку соціально-професійної зрілості майбутнього педагога: акмеологічний розвиток,

розвиток комунікативної взаємодії й активізація науково-дослідної діяльності. Розкрито логіку, етапи та методичку педагогічного експерименту із залучення майбутніх педагогів до різних видів діяльності з метою розвитку їх соціально-професійної зрілості, обґрунтовано вибір діагностичного апарату експериментального дослідження. Наведено результати експериментальної перевірки, що підтвердили ефективність педагогічних умов розвитку соціально-професійної зрілості майбутнього педагога.

Шифр НБУВ: RA449658

1.4.1077. Система формування культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи у професійній підготовці: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Н. І. Гречаник; Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Глухів, 2021. — 41 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено проблеми формування культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи у професійній підготовці й запропоновано її комплексне розв'язання. Охарактеризовано розробленість означеної проблеми у вітчизняній теорії і практиці ЗВО, обґрунтовано суть і структуру досліджуваної компетентності, визначено критерії, показники й рівні сформованості, проаналізовано зарубіжний досвід щодо її формування. Розроблено концепцію, систему та спроектовано її структурно-функціональну модель. Обґрунтовано особливості створення культурологічно орієнтованого середовища як інтегрованого сегмента авторської системи, що функціонує внаслідок реалізації психолого-педагогічних умов формування досліджуваної компетентності. Визначено й розроблено методичне забезпечення цього процесу. Проаналізовано результати експериментального впровадження системи формування культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи і здійснено прогнозування перспектив їх професійної підготовки на культурологічних засадах.

Шифр НБУВ: RA450141

1.4.1078. Система формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів початкової школи: монографія / Ю. О. Глінчук; Рівненський державний гуманітарний університет. — Рівне: Червінко А. В., 2021. — 520 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 374-445. — укр.

Розкрито зміст, структуру й критерії прояву працезохоронної компетентності вчителя. Представлено педагогічну систему формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Висвітлено теоретико-методологічні засади формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Розглянуто особливості формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів. Обґрунтовано педагогічні системи формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Здійснено упровадження та дослідно-експериментальну перевірку педагогічної системи формування працезохоронної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Шифр НБУВ: BA851052

1.4.1079. Сучасні стратегії впровадження світоглядної освіти: зб. наук. пр. / О. Арцишевська, Ю. Г. Борейко, Г. Бондаренко, С. Возняк, К. Гончаренко, Д. Гошовська, Н. Дмитріюк, Є. Дурманенко, Т. Дучимінська, М. Зайцев, В. Ілляшенко, П. Кліш, Н. Кордунова, О. Кузьмук, А. Кульчицька, О. Кушпетюк, В. Любчук, М. Маймура, Ю. Мальований, Г. Маслай, Н. Мозгова, О. Муляр, Н. Ольхова, Л. Опейда, О. Пирожик, І. Саланда, А. Семенов, О. Сичевська-Возняк, І. Скальська, Л. Смакоуз, О. Сохаська, Т. Федотова, О. Хлівна, А. Хом'як, І. Швалюк, А. Яручик; ред.: Ю. Г. Борейко; НАПН України, НАН України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди, Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти. — Луцьк: Вежа-Друк, 2021. — 179 с. — укр.

Розкрито сучасні напрями, форми та методи впровадження світоглядної освіти. Розглянуто методологічні проблеми дослідження світоглядної освіти, осмислено філософсько-культурологічні та психолого-педагогічні аспекти становлення й розвитку світоглядної освіти в Україні. Простежено процес формування життєвих цінностей вихованців закладів освіти з використанням історичної освітньої традиції. Висвітлено тенденції осмислення проблеми самовизначення людини в історії філософської думки. Здійснено соціокультурний аналіз творчої спадщини Р. А. Арцишевського. Досліджено соціально-психологічні особливості побудови життєвих планів і професійних орієнтацій сучасної молоді. Виокремлено та проаналізовано психодіагностичні засоби виявлення шкільної тривожності у процесі психоконсультативної та психокорекційної практики.

Шифр НБУВ: BA849725

1.4.1080. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія / О. А. Біда, О. В. Кучай, Т. П. Кучай, Н. М. Бідюк. — Черкаси: Бідюк Є. І., 2021. — 293 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 256-292. — укр.

Вивчено досвід прогресивних ідей, а саме: підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі), для переосмислення та ефективної організації процесу освіти України

засобами новітніх технологій. Дослідження спрямовано на успішне вирішення комплексу теоретичних і практичних питань педагогіки вищої освіти. Результатами та висновками дослідження доцільно послуговуватися для обґрунтування концепцій, нормативних документів, подальшого розвитку стратегій модернізації системи підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти в Україні.

Шифр НБУВ: BA851692

1.4.1081. Теорія та методика професійної підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04; 13.00.08 / Ю. С. Котелянець; Центральноукраїнський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кропивницький, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Теоретично узагальнено та запропоновано нове вирішення наукової проблеми підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності. Сформовано й обґрунтовано педагогічну технологію формування творчої активності у процесі інтеграції різних видів діяльності дітей старшого дошкільного віку. Розроблено, теоретично обґрунтовано й апробовано концепцію та систему професійної підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку засобами інтеграції мовленнєвої та конструктивної діяльності, сформульовано педагогічні умови її реалізації. Окреслено зміст і структуру професійної підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку. Визначено критерії, показники та рівні сформованості творчої компетентності майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку. Розроблено навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх вихователів до формування творчості дітей старшого дошкільного віку.

Шифр НБУВ: RA450108

1.4.1082. Уманський державний педагогічний університет у системі вищої педагогічної освіти в Україні (1930 — 2014 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / О. І. Джагунова; Київський університет ім. Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Проаналізовано формування та розвиток вищої педагогічної освіти, загалом, та становлення і еволюцію Уманського педагогічного університету, зокрема, у громадсько-політичному, культурно-освітньому і науковому житті Радянської України та їх становище у період формування, реалізації і модернізації державної освітньої політики незалежної України. Розкрито місце Уманського педагогічного інституту у мережі педагогічних закладів вищої освіти УРСР та окреслено його еволюцію у період реформування вищої освіти у добу незалежності. З'ясовано динаміку освітнього потенціалу та його місце у розвитку науки в Україні. Показано якісну та кількісну динаміку науково-педагогічного складу, чисельність та географію студентства. Охарактеризовано навчальну, наукову та інші види діяльності ЗВО, висвітлено процес формування навчально-матеріальної бази.

Шифр НБУВ: RA450319

1.4.1083. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до виховання у молодших школярів культури здоров'язбереження: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. В. Цибульська; Хмельницький нац. ун-т. — Хмельницький, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Представлено результати теоретико-експериментального дослідження формування готовності майбутніх учителів початкової школи до виховання у молодших школярів культури здоров'язбереження. Науково обґрунтовано суть і структуру феномену «готовність майбутніх учителів початкової школи до виховання у молодших школярів культури здоров'язбереження». Уточнено базисні поняття «здоров'язбереження», «здоров'язбережувальна діяльність», «здоров'язбережувальна компетентність», «культура здоров'язбереження». Визначено компоненти, критерії та показники, схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до виховання у молодших школярів культури здоров'язбереження. Спроектовано модель, аргументовано й експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до виховання у молодших школярів культури здоров'язбереження.

Шифр НБУВ: RA450242

1.4.1084. Формування цифрової компетентності майбутніх педагогів вищої школи у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. А. Мирошніченко; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Викладено теоретико-методичне обґрунтування та розв'язання наукової проблеми формування цифрової компетентності майбутніх педагогів закладів вищої освіти в умовах діджиталізації освітнього простору. Теоретично обґрунтовано та розроблено структурно-функціональну модель формування цифрової компетентності майбутніх педагогів закладів вищої освіти, що включає методологічний, структурно-змістовий, операціонально-діяльнісний та діагностично-результативний блоки. Ядром структурно-функціональної моделі є комплекс організаційно-педагогічних

умов, які забезпечують ефективний розвиток зазначеного феномену; діджиталізація освітнього простору університету, що забезпечує формування в магістрантів позитивної мотивації до опанування цифровою компетентністю; моделювання магістрантами педагогічної діяльності викладача, насиченої застосуванням цифрових засобів навчання; розвиток здатностей магістрантів до роботи із цифровими ресурсами й засобами навчання. Виділено базові інваріанти цифрової компетентності педагогів закладів вищої освіти у вигляді інформаційної, комунікативної, когнітивної та безпеково-ціннісної здатностей.

Шифр НБУВ: RA450724

Фізична культура та спорт

1.Ч.1085. Відбиванка: [навч. посіб. з волейболу] / С. С. Гайдучок; ред.: Є. Лупиніс, О. Громик; вип. ред.: О. Борис; упоряд.: В. І. Левків, А. О. Сова; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Наукове товариство імені Шевченка. — репр. відтворення вид. 1930 р. — Львів: ЛДУФК ім. І. Боберського, 2021. — 110 с.: іл., фот. — укр.

Репринтне відтворення видання С. Гайдучка «Відбиванка», яка є першим українськомовним навчальним посібником з волейболу, що вийшов у Галичині 1930 р., надає нове життя раритетові. Текст доповнюють відомості про життєвий шлях і професійний доробок С. Гайдучка, словник термінів і словосполучень, сучасні дослідження витоків розвитку українського волейболу на західноукраїнських землях, фотографії волейболістів, іменини та географічний покажчик.

Шифр НБУВ: BA851194

1.Ч.1086. Інноваційні технології в туризмі: навч. посіб. / І. Т. Скрипченко; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Журфонд, 2021. — 137 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 124-137. — укр.

Розкрито особливості інновацій в сучасному туризмі. Описано особливості скелелазіння, спортивного орієнтування, використання мотузкових парків та мотузкових курсів, туристських квестів, інтерактивних екскурсій та геокешингу, запропоновано засоби та методику їх опанування. Висвітлено особливості організації та проведення анімаційної діяльності з елементами туризму, що стає достатньо затребуваним у сучасних умовах розвитку туристської індустрії.

Шифр НБУВ: BA850559

1.Ч.1087. Історія українського паролімпійського спорту в електронних медіа: рівень інформативності та репрезентативності / Б. Кулнич, В. Лазуренко // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 190-197. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.

Обговорено аспект щодо висвітлення в українських електронних, передусім спортивних, засобах масової інформації історії та становлення паролімпійського спорту в Україні. Мета роботи — з'ясувати роль електронних спортивних засобів масової інформації у висвітленні історії та становлення паролімпійського спорту України. Методологічні засади системного аналізу і метод контент-аналізу складають інструментарій розвідки. Наукова новизна визначається залученням та опрацюванням широкого кола електронних ресурсів спортивної преси, що надало змогу з'ясувати рівень їх інформативності та зробити висновок щодо значення як джерела інформації для дослідження історії паролімпійського спорту. За наслідками аналізу українських електронних спортивних засобів масової інформації автори відзначають їх зростаючу роль у вивченні історії та популяризації паролімпійського руху в Україні. Започатковані в 1990-х рр. електронні спортивні медіа на сьогодні стали важливим джерелом дослідження цієї наукової проблеми. Тема паролімпійського спорту посідає помітне місце на спортивних веб-сайтах, передусім Національного олімпійського комітету України та Національного комітету спорту інвалідів України, а також інших, в тому числі регіональних електронних ресурсів.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Ч.1088. Основи фізичного виховання для самостійних занять студентів закладів вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Л. П. Пилипей; Сумський державний університет. — Суми: Сум. держ. ун-т, 2020. — 88 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 87-88. — укр.

Наведено теоретичні відомості, програми та практичні моделі з розвитку та оптимізації фізичних якостей для самостійних занять із фізичної культури та спорту. Наведено конкретні моделі розвитку оптимізації психофізіологічних якостей людини, а також систему, методику, графік використання моделей щодо розвитку фізичних якостей. Запропоновано програму комплексів фізичних вправ для самостійного виконання, методичні рекомендації й моделі для розвитку фізичних якостей. Викладено теоретичні відомості про процеси, що відбуваються в органах і системах під час занять фізичними вправами.

Шифр НБУВ: BA851376

1.Ч.1089. Принципи архітектурно-планувальної організації сільських територій і поселень з туристично-рекреаційними функціями: автореф. дис. ... канд. архітектури: 18.00.04 / Л. О. Чижевська; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 24 с.: рис. — укр.

Удосконалено методи оцінки туристично-рекреаційного потенціалу сільських територій: «комплексної» оцінки всієї території громади, «спеціалізованої» ландшафтно-рекреаційної оцінки окремих ділянок, «еколого-містобудівної» оцінки території. Встановлено метод визначення «рекреаційної ємності» сільських територій, що передбачає інтеграцію та порівняння їх показників. Сформульовано принципи архітектурно-планувальної організації сільських територій і поселень в умовах об'єднаних територіальних громад: «збереження традиційного сільського розселення»; «резервування та цільового використання місцевих природно-культурних ресурсів», «створення нових форм підприємництва», «формування екологічно сприятливого туристично-рекреаційного середовища». Визначено композиційні прийоми просторово-планувальної організації туристично-рекреаційного середовища. Підтверджено соціально-економічну ефективність і рентабельність розвитку туристично-рекреаційної сфери в умовах сільської місцевості як самостійної галузі, що впливає на зміни структури соціальних рекреаційних потреб населення та розширення сфери індивідуального підприємництва. Запропоновано внести пропозиції до відповідних діючих нормативних документів. Доведено актуальність даного напрямку наукових досліджень і можливість його розвитку в частині розроблення класифікації будівель і споруд туристично-рекреаційного призначення та нормативних вимог до їх проектування в умовах сільської місцевості.

Шифр НБУВ: RA450823

Вивчення та викладання (фізичної культури та спорту). Освіта

1.Ч.1090. Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти, 22 — 23 квітня 2021 року: II Міжнародна науково-практична конференція, 22 — 23 квітня 2021 року / ред.: А. В. Кіпенський, О. В. Юшко, О. В. Білоус, Н. Ю. Борейко, А. І. Любів, І. І. Євтифієва, К. М. Блещунова, Т. П. Кравченко; Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». — Харків: Мадрид, 2021. — 337 с.: рис., табл. — укр.

Звернено увагу на організацію дистанційного навчання студентів з фізичного виховання в умовах пандемії, професійно-педагогічну підготовку вчителя фізичної культури в структурі викладання спортивно-педагогічних дисциплін. Висвітлено роль медико-біологічних дисциплін у якісній підготовці майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту. Запропоновано застосування функціонально-діагностичного підходу до системи виховання спортивного праездатності плавців. Визначено ефективність методу бальної оцінки елементів у системі етапного контролю рівня технічної підготовленості тенісистів-початківців. Досліджено розвиток швидкісних якостей тенісистів на візках з пошкодженням опорно-рухового апарату у тренувальному процесі.

Шифр НБУВ: BC68201

1.Ч.1091. Підготовка майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту до професійно-педагогічної діяльності в умовах ПТНЗ: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Г. А. Омок; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Досліджено наукову проблему підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури та спорту до професійно-педагогічної діяльності в закладах ПТО й запропоновано авторське її вирішення. Уточнено дефінітивний апарат дослідження, що дало змогу сформулювати авторське визначення поняття «готовності майбутнього бакалавра з фізичної культури та спорту до професійно-педагогічної діяльності в умовах ПТНЗ», виокремити й операционалізувати компоненти, критерії, показники та рівні сформованості цієї готовності. Науково обгрунтовано організаційно-педагогічні умови підготовки до професійно-педагогічної діяльності: моделювання акмеологічного професійно орієнтованого освітнього середовища в ЗВО з проєкцією на роботу в умовах ПТНЗ; інтеріоризація емоційно-ціннісних позицій успішних майстрів виробничого навчання засобами недержавного впливу; організація квазіпрофесійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту з екстраполяцією в практику роботи в ПТНЗ. Запропоновано модель, що містить цільовий, організаційно-методологічний, змістово-реалізаційний та результативний блоки й націлена на забезпечення ефективності процесу підготовки до професійно-педагогічної діяльності в закладах ПТО. Подано та проаналізовано результати експериментальних досліджень, які підтвердили ефективність запроваджених в освітній процес авторських інновацій (організаційно-педагогічних умов, моделі та методики цілеспрямованого формування готовності до професійно-педагогічної діяльності).

Шифр НБУВ: RA450725

1.4.1092. Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / С. В. Криштанович; нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2021. — 40, [1] с.: рис., табл. — укр.

Вперше науково обґрунтовано теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності (ПК) майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. Розроблено авторську концепцію формування ПК майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка відтворює специфіку набуття ними ПК, враховуючи спрямування на одержання вищої освіти та конкурентну відповідність таких фахівців на ринку праці. Розроблено й експериментально перевірено систему формування ПК майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту, яка складається з авторської концепції, цільового, концептуального, змістово-процесуального, результативно-оцінювального блоків моделі системи та навчально-методичного супроводу, що визначають зміст формування ПК здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня у ЗВО. Виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови (інтеграція змісту навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у процесі вивчення фахових дисциплін; використання інноваційних освітніх технологій, спрямованих на розв'язання управлінських завдань; практико-орієнтоване навчання майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту з урахуванням інтересів стейкхолдерів), які передбачають успішне впровадження системи формування ПК майбутніх фахівців шляхом створення максимально наближеного інформаційно-освітнього середовища до їх майбутньої професійної діяльності.

Шифр НБУВ: РА450255

1.4.1093. Теорія і практика формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / С. А. Лазоренко; ДВНЗ Донбаський державний педагогічний університет. — Слов'янськ, 2021. — 40 с.: рис., табл. — укр.

Запропоновано розв'язання наукової проблеми формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання. Вперше обґрунтовано теоретичні та практичні засади формування інформаційно-цифрової культури майбутнього фахівця фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання. Введено у науковий обіг поняття «інформаційно-цифрова культура майбутнього фахівця фізичної культури і спорту» й охарактеризовано його компоненти (аксіологічний, мотиваційний, технологічний, пізнавальний, комунікативно-сугестивний, рефлексивний). Розроблено педагогічну систему формування інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах змішаного навчання, яка: передбачає результатом позитивну динаміку в рівнях сформованості складових інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців ФКіС; ґрунтується на взаємних зв'язках методологічних підходів, серед яких провідними виступають системний, культурологічний, діяльнісний, технологічний, ВУОД-підхід, візуально-цифровий, та студентоцентризований підходи; підпорядковується загально-дидактичним принципам, принципам професійного навчання; використання змішаного навчання, принципам створення цифрових освітніх ресурсів; передбачає виважене поєднання інформатичної, мовної та фахової підготовки та урахування організаційні та педагогічні умови, які реалізуються за допомогою традиційних та дистанційних форм, методів і засобів. Розроблено критерії та показники, завдяки яким охарактеризовано початковий, середній і високий рівні сформованості інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців ФКіС в умовах змішаного навчання.

Шифр НБУВ: РА450140

Медико-біологічні основи фізичного виховання

1.4.1094. Комплексна фізична реабілітація студентів, хворих на хронічний бронхіт у період реконвалесценції: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.03 / О. Д. Петрухнов; нац. ун-т фізичного виховання і спорту України. — Київ, 2020. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Встановлено, що питання фізичної реабілітації для студентів, хворих на хронічний бронхіт, а особливо в період реконвалесценції, в сучасних джерелах фахової літератури не висвітлено в значному обсязі. Доведено, що підбір методів дослідження має зумовлюватися завданнями дослідження, методологічним підходом за МКФ та підбором індивідуальних цілей за методикою SMART. Зазначено, що базовий компонент програми був представлений: ранковою гігієною гімнастикою, звуковою гімнастикою, методикою поверхневого дихання з елементами міорелаксації та аутотренінгу О. В. Пешкової, масажем, небулайзерною терапією, елементами загартовування. Варіативний компонент передбачав застосування ходьби та бігу, спеціальних імітаційних вправ на тренажерах. Розроблено та доведено ефективність комплексної програми фізичної реабілітації, яка позитивно впливає

на функціональний стан дихальної та серцево-судинної систем, фізичну підготовленість, адаптаційний потенціал і якість життя студентів, хворих на хронічний бронхіт.

Шифр НБУВ: РА447049

1.4.1095. Теоретико-методологічні засади легеневої реабілітації осіб із хронічним обструктивним захворюванням легень: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.03 / К. А. Тимрук-Скоропад; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського. — Львів, 2020. — 38 с.: рис., табл. — укр.

Подано нове розв'язання науково-прикладної проблеми, пов'язаної зі створенням моделі та програми легеневої реабілітації осіб із хронічним обструктивним захворюванням легень (ХОЗЛ), що має суттєве значення для розв'язання значної медико-соціальної проблеми реабілітації хворих на хронічні респіраторні захворювання, зокрема ХОЗЛ. Розроблено модель легеневої реабілітації валідовано за методом Дельфі, ефективність розробленої на її основі програми легеневої реабілітації підтверджено результатами формувального експерименту. Запропоновано структурні та змістові елементи компонентів легеневої реабілітації, методичні та організаційні підходи до їх реалізації, сформульовано принципи та установлено методичні положення системи оцінювання пацієнта з урахуванням біопсихосоціального підходу, фізичної терапії (зокрема, фізичної активності), освітнього компонента (зокрема, самоменеджменту) у межах програми легеневої реабілітації.

Шифр НБУВ: РА447411

1.4.1096. Фізична реабілітація юних спортсменів з нефікованими порушеннями опорно-рухового апарату: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.03 / О. Ю. Гузак; нац. ун-т фізичного виховання і спорту України. — Київ, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Наведено теоретичне обґрунтування дієвості технології фізичної реабілітації спортсменів з порушеннями постави на етапі попередньої базової підготовки. Структура технології містить діагностичний, корекційний, превентологічний, консолідаційний компоненти, передбачає функціональне взаємодія таких елементів: мети, завдань, умов, принципів, моделі програм, засобів фізичної реабілітації, методів контролю та критеріїв ефективності. Аналіз існуючих підходів здоров'язберігаючого напрямку процесу багаторічного становлення спортсменів, особливостей нефікованих порушень опорно-рухового апарату юних спортсменів, опосередкованих тренувальною діяльністю на тлі процесів активного росту у функціональній незрілості, оцінка результатів емпіричних досліджень надали змогу сформулювати практичні рекомендації щодо використання корекційно-профілактичних заходів.

Шифр НБУВ: РА450832

1.4.1097. Фізична терапія спортсменів із діафізарними переломами кісток гомілки після інтрамедулярного остеосинтезу (на матеріалі командних спортивних ігор) / Е. Ю. Дорошенко, О. К. Ніканоров, І. М. Ляхова, Л. І. Левченко, С. Г. Пузік, О. Є. Черненко, А. М. Гуреева, І. О. Сазанова // Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 2. — С. 293-301. — Бібліогр.: 21 назв. — укр.

Цель работы — оценить эффективность программы физической терапии для спортсменов, специализирующихся в командных спортивных играх, с диафизарными переломами костей голени после интрамедулярного остеосинтеза. Экспериментальные исследования проведены со спортсменами игровых видов спорта (n = 58) с диафизарными переломами костей голени, которые находились на лечении в отделении травматологии и ортопедии клинической больницы № 7 г. Киев, ГУ «Институт травматологии и ортопедии АМН Украины», клинике спортивной травмы НУФВСУ в течение 2014 — 2019 гг. Используются методы анализа и обобщения данных научной литературы; метод антропометрических измерений для определения охватных показателей здоровой и травмированной конечности; метод гониометрии для измерения доступного объема движений в коленном суставе здоровой и травмированной конечности; метод миотонометрии для определения показателей тонуса четырехглавой мышцы бедра; тестирование для расчёта индекса симметричности нижних конечностей (LSI — Lower Extremity Symmetry Index); методы математической статистики. Разработанная комплексная программа физической терапии представляет собой цикл восстановительных мероприятий, соответствующих достигнутому предьдущих функциональных возможностей, удовлетворяет требования к уровню двигательных возможностей, общей и специальной физической работоспособности спортсменов и соответствует их личным представлениям о качестве жизни. Оценка эффективности программы физической терапии позволяет констатировать, что в основной группе нормативных значений достигли 25 из 29 спортсменов (86,21%), в контрольной — 19 спортсменов из 29 (65,52%), что свидетельствует о высокой эффективности предложенной программы физической терапии. Выводы: в процессе формирования программ физической терапии для пациентов — спортсменов с диафизарными переломами костей голени после интрамедулярного остеосинтеза — терапевтические упражнения целесообразно группировать в зависимости

от специфических задач реабилитационных мероприятий и их преимущественной направленности на восстановление двигательной функции, общей физической работоспособности, специальной физической работоспособности, базовых двигательных умений и навыков, специальных двигательных умений и навыков в соответствии со спецификой тренировочной и соревновательной деятельности в спортивных играх.

Шифр НБУВ: Ж69485

1.4.1098. Функціональні харчові та фармакологічні засоби відновлення спортсменів: підручник / В. Т. Ялович, А. В. Ялович; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк: Вежа-Друк, 2021. — 183 с.: схеми, табл. — Бібліогр.: с. 165-169. — укр.

Висвітлено основні питання відновлення та підвищення фізичної працездатності спортсменів до, під час тренування та після закінчення фізичного навантаження. Розглянуто функціональні харчові та фармакологічні засоби відновлення організму. Розкрито особливості вживання вуглеводів спортсменами в умовах тренування та змагання. Увагу приділено харчуванню на дистанції. Подано інформацію про гепатопротектори та жовчогінні речовини, адаптогени та їх вплив на функції організму, речовини для стимулювання кровотворення, а також зігравальні, знеболювальні та протизапальні препарати.

Шифр НБУВ: ВА849729

1.4.1099. Association of ECG early repolarization phenomena and «T-infantile» with autonomic regulation of the heart rhythm in young athletes / Ye. L. Mykhaliuk, V. V. Syvolap, L. M. Hunina, M. S. Potapenko, D. Al Kaddah // Запорозж. мед. журн. — 2020. — 22, № 3. — С. 356-362. — Бібліогр.: 24 назв. — англ.

Частота встречаемости вегетативных расстройств у спортсменов колеблется в широком диапазоне — от 6,2 до 36,5 %. С ростом спортивной квалификации частота и тяжесть вегетативной дисфункции увеличиваются. Различные ЭКГ-феномены, в том числе СРРЖ и «T-infantile» — имеют сопряженность с типом вегетативного тонуса. При этом дисфункция АНС не определяет генез, а только способствует проявлению признаков этих синдромов. Открытыми остаются вопросы связи ЭКГ-феноменов с характером вегетативной дисфункции, возрастом и полом спортсменов. Цель работы — изучить частоту встречаемости ювенильного зубца Т и СРРЖ, их ассоциации с вегетативной регуляцией сердечного ритма у юных спортсменов в возрастном диапазоне от 6 до 17 лет. Проведено электрокардиографическое исследование и запись 5-минутных интервалов вариабельности сердечного ритма у 3720 детей и подростков в возрасте от 6 до 17 лет, мальчиков — 74,6 % (n = 2774), девочек — 25,4 % (n = 946), занимающихся различными видами спорта. Феномен «T-infantile» обнаружен у 1,5 % (56/3720) спортсменов, из них 1,07 % (n = 40) мальчиков и 0,43 % (n = 16) девочек. У 5 (12,5 %) спортсменов «T-infantile» сочетался с неполной блокадой правой ножки пучка Гиса, у 3 (7,5 %) — с синдромом укороченного PQ, у 1 (2,5 %) — с синдромом ранней реполяризации желудочков. Кроме ЭКГ признаков «T-infantile» у 3 (18,75 %) спортсменов дополнительно зафиксирована неполная блокада ПНПГ, а у одной спортсменки (6,25 %) обнаружен синдром укороченного PQ. Сравнительный анализ показателей ВСП у мальчиков и девочек с феноменом «T-infantile» показал, что у мальчиков достоверно больше величина D, отражающая активность вагусной регуляции ритма сердца (0,403 с против 0,311 с, p = 0,019). При оценке вегетативного состояния по Р. М. Баевскому у спортсменов с ЭКГ-феноменом «T-infantile» установлено, что у 40 % (n = 16) мальчиков имела место ваготония, у 50 % (n = 20) — эйтония, у 10 % (n = 4) — симпатикотония. Среди девочек было 31,25 % (n = 5) ваготоников, 50 % (n = 8) эйтоников, 18,75 % (n = 3) симпатикотоников. Выводы: синдром ранней реполяризации желудочков и «T-infantile» отмечают при ваготонии сравнительно чаще, чем при других вариантах вегетативного тонуса. Сопряжение избыточных парасимпатических влияний с этими ЭКГ-феноменами обнаруживают преимущественно у лиц мужского пола. Феномен «T-infantile» может сочетаться у юных спортсменов с неполной блокадой правой ножки пучка Гиса.

Шифр НБУВ: Ж16789

1.4.1100. Changes in the quantitative and qualitative indicators of blood in athletes training speed, endurance or strength performance / S. M. Malakhova, V. V. Syvolap, M. S. Potapenko // Запорозж. мед. журн. — 2020. — 22, № 4. — С. 533-539. — Бібліогр.: 16 назв. — англ.

Цель работы — изучение ассоциации количественных и качественных показателей крови с качествами силы, выносливости или скорости, которые преимущественно развивают спортсмены разных видов спорта. Обследованы 72 спортсмена (52 мужчины и 20 женщин) уровня мастерства от КМС до МСМК, средний возраст — 21,75 года. Группы спортсменов, которые преимущественно развивали качества выносливости или силы, не отличались между собой по многим показателям крови. Однако спортсмены, развивающие преимущественно качество силы, имели более выраженный анизцитоз (о чем свидетельствует большая на 5,8 % (p = 0,008) величина распределения эритроцитов (RDWc, %),

чем спортсмены, развивающие качество выносливости, а также больший на 15,4 % (p = 0,033) объем крови, занимаемый тромбоцитами. Спортсмены, преимущественно развивающие качество скорости, имели больший на 4,6 % (p = 0,0082) средний объем эритроцитов (MCV), на 172,9 % (p = 0,0004) — абсолютное (MID) и на 158,3 % (p = 0,0002) — относительное (MI) содержание смеси моноцитов, базофилов, эозинофилов, чем спортсмены, развивающие качество выносливости. У спортсменов, которые развивали качество силы, в отличие от спортсменов, развивающих качество скорости, зафиксированы достоверно большие показатели красной крови: абсолютного количества эритроцитов на 7,6 % (p = 0,040), концентрации гемоглобина в цельной крови на 8,0 % (p = 0,032), средней концентрации гемоглобина в эритроцитарной массе на 6,4 % (p = 0,025), относительной ширины распределения эритроцитов по объему на 5,7 % (p = 0,006) в условиях меньшего среднего объема эритроцитов на 5,9 % (p = 0,001). Выводы: мобилизация кислородтранспортной функции крови к физическим нагрузкам у спортсменов, преимущественно развивающих качество силы, достигается за счет увеличения количества эритроцитов, содержания гемоглобина, средней концентрации гемоглобина в эритроцитарной массе в условиях уменьшения среднего объема эритроцитов. У атлетов, которые в основном развивали качество скорости, изменения показателей красной крови направлены в сторону уменьшения (в пределах референтных значений) количества эритроцитов, содержания гемоглобина, средней концентрации гемоглобина в эритроцитарной массе и увеличения среднего объема эритроцитов. У спортсменов, преимущественно развивающих качество выносливости, популяция эритроцитов характеризуется средними размерами и средним уровнем внутриклеточной концентрации гемоглобина.

Шифр НБУВ: Ж16789

1.4.1101. Features of cardiac remodeling depending on the mode of training session / S. M. Malakhova, V. V. Syvolap, M. S. Potapenko // Запорозж. мед. журн. — 2020. — 22, № 5. — С. 643-651. — Бібліогр.: 29 назв. — англ.

Цель работы — изучение особенностей ремоделирования сердца спортсменов в зависимости от направленности тренировочного процесса (выносливость, скорость, сила). Среди них мастеров спорта международного класса (МСМК) — 2 спортсмена, мастеров спорта (МС) — 25, кандидатов в мастера спорта — 48, спортсменов 1 разряда — 29 обследованных. Всем спортсменам проведено эхокардиографическое исследование в М, В режимах, доплерографическая оценка трансклапанных потоков, тканевой доплер. У спортсменов, которые развивали качество выносливости, в отличие от спортсменов, развивающих качество силы, преобладали размеры левого предсердия (p = 0,019), правого желудочка (p = 0,004), ИММ левого желудочка (ЛЖ) (p = 0,004), по остальным показателям различия не установлены. У спортсменов, которые развивали качество выносливости, в отличие от спортсменов, развивающих качество скорости, преобладала толщина МЖП (p = 0,015), ИММЛЖ (p = 0,003), ФВ ЛЖ (p = 0,035), градиент давления (p = 0,024) в аорте. У спортсменов, которые развивали качество силы, в отличие от атлетов, которые развивали качество скорости, на 10,8 % (p = 0,004) преобладал конечный диастолический размер ЛЖ. Достоверно наибольшие размеры предсердий зарегистрированы у спортсменов, развивающих преимущественно качество выносливости, наименьшие — у спортсменов, развивающих качество силы (p = 0,019). Выводы: несмотря на длительные физические нагрузки, нормальная геометрия левого ЛЖ у 90 % (9/10) атлетов, которые совершенствовали качество скорости, у 74,2 % (23/31) спортсменов, развивающих преимущественно качество силы, у 46,0 % (29/63) атлетов, которые совершенствовали качество выносливости (p = 0,012). Гипертрофия ЛЖ чаще возникла (47,6 % против 25,8 %, p = 0,044) у спортсменов, развивающих преимущественно качество выносливости, в отличие от спортсменов, совершенствующих качество силы. В структуре гипертрофии у спортсменов, развивающих качества и выносливости, и силы, достоверно преобладала эксцентрическая гипертрофия над концентрической: выносливость (ЭГЛЖ 34,9 % против КГЛЖ 12,7 %, p = 0,045), сила (ЭГЛЖ 22,6 % против КГЛЖ 3,2 %, p = 0,023).

Шифр НБУВ: Ж16789

Теорія та методика фізичного виховання

1.4.1102. Теоретико-методичні засади формування рухової функції школярів різних вікових груп у процесі навчання фізичної культури: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / О. В. Багінська; Нац. ун-т «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. — Чернігів, 2021. — 39 с.: рис. — укр.

Здійснено, в межах вирішення проблеми оптимізації процесу фізичного виховання в школі, розробку та обґрунтування теоретико-методичних засад управління процесом формування рухової функції школярів різних вікових груп, що включають систему управління інтеграційними процесами між окремими сторонами

рухової функції. Увагу спрямовано на вирішення протиріч між: актуальністю дослідження розвитку рухової функції школярів і висвітлено тільки окремих аспектів її формування в науково-методичній літературі; розвитком рухової функції як єдиного цілого у процесі онтогенезу людини та розрізненістю методик формування окремих її сторін в процесі фізичного виховання; наявними зв'язками між окремими рівнями і сторонами рухової функції та недостатнім їх вивченням і урахуванням в освітньому процесі школярів різних вікових груп. Охарактеризовано освітній процес фізичного виховання школярів різних вікових груп. Висвітлено теоретичні та методичні засади управління процесом формування рухової функції школярів різних вікових груп у процесі навчання фізичної культури. Виявлено провідні й інтегральні показники координаційної та біодинамічної структури руху школярів віком 6 — 15 років, які мають суттєву питому вагу у здійсненні ефективної рухової діяльності та формуванні рухової функції у цілому. Визначено співвідношення факторних навантажень окремих показників координаційної та біодинамічної структури руху. Розроблено моделі біодинамічної та координаційної структури руху за найбільш інформативними показниками для кожної вікової групи школярів та комп'ютерні біомеханічні моделі розвитку рухової функції для школярів віком від 6 до 15 років. Розроблено й обгрунтовано теоретико-методичні засади управління процесом формування рухової функції школярів різних вікових груп, що включають систему управління інтегративними процесами між окремими сторонами рухової функції. Удосконалено методику вимірювання основних біомеханічних параметрів формування рухової функції, методику формування рухових умінь і навичок, діагностичний та процесуальний компоненти методики розвитку рухових якостей школярів. Одержали подальший розвиток відомості про особливості розвитку рухової функції у дітей шкільного віку та взаємозалежність окремих її сторін.

Шифр НБУВ: РА450617

1.Ч.1103. Теоретико-методологічні основи психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей у процесі фізичного виховання: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / В. В. Пічурин; нац. ун-т фізичного виховання і спорту України. — Київ, 2020. — 42 с.: рис., табл. — укр.

Теоретично узагальнено та подано нове вирішення проблеми професійно-орієнтованої психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей у процесі фізичного виховання. Досліджено: теоретико-методологічні, професійні та педагогічні передумови впровадження психофізичної підготовки у фізичне виховання; стан психофізичної та фізичної підготовленості студентів; взаємозв'язок між рівнем фізичної та психофізичної підготовленості у студентів. Розроблено концепцію психофізичної підготовки студентів закладів вищої освіти залізничного транспорту в процесі фізичного виховання та визначено її ефективність.

Шифр НБУВ: РА447282

1.Ч.1104. Теоретична підготовка спортсменів у циклічних видах спорту: монографія / В. Ю. Богуславська, Ю. А. Бріскін, М. П. Пітин; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського. — Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. — 338 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 273-338. — укр.

Висвітлено проблему теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту. Запропоновано структуру і зміст теоретичної підготовки спортсменів. Обгрунтовано, розроблено й експериментально перевірено інтерактивні засоби теоретичної підготовки для веслувальників на байдарках і каное на етапі початкової та попередньої базової підготовки. Звернено увагу на систему підготовки спортсменів у циклічних видах спорту, інтеграцію наукових знань у систему підготовки фахівців. Вказано на інновації в підготовці фахівців із фізичної культури і спорту, вимоги до теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту. Описано теоретичну підготовку у плаванні, теоретичну підготовку у веслуванні (академічному, на байдарках і каное), теоретичну підготовку в лижних гонках. Узагальнено характеристику вимог до теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту.

Шифр НБУВ: ВА851196

1.Ч.1105. Фізичне виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи: монографія / Н. Ю. Довгань; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2020. — 327 с.: рис. — Бібліогр.: с. 265-306. — укр.

Розкрито теоретичні та методичні основи фізичного виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи. Висвітлено культурно-історичну ретроспективу наукової думки щодо формування фізичної культури особистості. Визначено й обгрунтовано концептуальні та розроблено дидактичні основи фізичного виховання здобувачів вищої освіти. Надано категоріальне визначення поняття «фізична культура особистості студента». Охарактеризовано стратегію формування фізичної культури. Визначено провідні чинники та закономірності виховання фізичної культури здобувачів вищої освіти. Розкрито традиційні й інноваційні форми та методи формування фізично-

го виховання студентської молоді у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи. Обгрунтовано авторську педагогічну систему фізичного виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи, деталізовано її структурно-змістову модель. Окреслено етапи, напрямки та психолого-педагогічні умови впровадження в освітній процес ЗВО запропонованої педагогічної системи фізичного виховання.

Шифр НБУВ: ВА850801

Див. також: 1.Ч.1087

Гімнастика

1.Ч.1106. Гімнастика: навч. посіб. / І. Й. Малинський, С. В. Крупеня, Ю. П. Сергієнко, О. М. Лаврентєв; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2021. — 225 с.: рис., табл. — (На допомогу студенту УДФСУ; т. 88). — Бібліогр.: с. 205-208. — укр.

Розкрито теоретичні основи гімнастики від історичних витоків до організації та проведення навчальних занять. Висвітлено методичні особливості гімнастики. Охарактеризовано види гімнастики. Розглянуто практичну складову щодо засобів гімнастичних вправ, форм термінологічних записів і методики та організації занять.

Шифр НБУВ: ВА850588

1.Ч.1107. Гімнастика та методика її викладання: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. М. Ковальчук, Ю. М. Ніколаєв, В. І. Санюк, О. І. Бичук, С. Ю. Ніколаєв; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк: Вежа-Друк, 2021. — 323 с.: рис. — Бібліогр.: с. 314-317. — укр.

Висвітлено особливості роботи на окремих видах гімнастичного багатоборства для юнаків і дівчат, залізкових комбінацій, основного та додаткового матеріалу, техніки виконання окремих елементів масової гімнастики, послідовності навчання цих елементів, вправ спеціальної підготовки та вправ для підвищення загальної фізичної підготовки.

Шифр НБУВ: ВА849723

1.Ч.1108. Індивідуалізація занять оздоровчим фітнесом з жінками 21 — 25 років з урахуванням оваріально-менструального циклу: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / О. М. Шишкіна; Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. — Дніпро, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Теоретично обгрунтовано, розроблено й експериментально перевірено програму занять оздоровчим фітнесом з жінками віком 21 — 25 років на основі індивідуального підходу із застосування різних видів фітнесу відповідно до фаз оваріально-менструального циклу (ОМЦ). На основі даних літературних джерел і результатів констатувального експерименту розроблено змістово-методичне забезпечення індивідуалізації занять оздоровчим фітнесом з жінками віком 21 — 25 років з урахуванням ОМЦ, що базувалося на використанні засобів базової аеробіки у постменструальній та постовуляторній фазах, пілатаса — в овуляторній фазі, стретчинга — у передменструальній та менструальній фазах ОМЦ для покращання психофізичного стану жінок. Зазначено, що результати порівняльного аналізу морфофункціональних показників, фізичної підготовленості та психоемційного стану жінок підтверджують ефективність авторської програми у порівнянні з традиційними.

Шифр НБУВ: РА447268

Спорт

1.Ч.1109. Виховання дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами / С. Й. Захарків; НАПН України, Інститут проблем виховання. — Київ, 2021. — 23 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено актуальну проблему виховання дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами. Шляхом аналізу психолого-педагогічної літератури уточнено суть понять «дисциплінованість особистості», «виховання дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами». Визначено компоненти (когнітивний, емоційно-ціннісний, довільного імпульсу, поведінковий); критерії («знання про дисциплінованість»; «бажання виявляти дисциплінованість»; «готовність проявляти дисциплінованість»; «уміння проявляти дисциплінованість у поведінці») з відповідними показниками та охарактеризовано рівні вихованості дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами (продуктивний, вибірково-пасивний). З'ясовано особливості досвіду роботи закладів загальної середньої освіти з виховання дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами. Теоретично обгрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови і методику даного виховання.

Шифр НБУВ: РА450860

1.Ч.1110. Теорія і методика спортивної стрільби з гвинтівки: навч. посіб. / Б. А. Виноградський, А. П. Демічковський;

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського. — Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. — 167 с.: рис., табл. — укр.

Викладено теоретико-методичні основи спортивної стрільби з гвинтівки. Висвітлено історичні витoki стрільської діяльності, представлено матеріально-технічне забезпечення стрільця, стрільцького стрільбища та тиру. Розглянуто особливості техніко-тактичних дій спортсменів у різних видах стрільцької зброї, а також особливості підготовки стрільців. Сформовано словник основних термінів.

Шифр НБУВ: ВА849720

1.4.1111. Теорія й методика викладання атлетизму: навч. посіб. / Ю. С. Сорокін, С. О. Черненко; Донбаська державна машинобудівна академія. — Краматорськ: ДДМА, 2020. — 67 с.: рис. — укр.

Розглянуто базові технічні елементи, характерні для пауерліфтингу, атлетизму, бодіблдингу, гирьового спорту та важкої атлетики. Наведено рекомендації щодо проведення практичних занять із використанням тренажерів. Увагу приділено організаційно-профілактичним заходам безпеки на навчально-тренувальних заняттях. Наведено основні навчально-методичні положення побудови тренувального процесу з урахуванням фізичної підготовленості учнів.

Шифр НБУВ: ВА851712

Див. також: 1.Ч.1032

Друк

1.4.1112. З історії книжкової культури України: дослідження ретроспективних книжкових, образотворчих, музичних видань та історичних колекцій з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: [колект. монографія] / Т. Д. Антонюк, Н. П. Бондар, Н. В. Заболотна, О. В. Заєць, Г. І. Ковальчук, О. Ю. Курганова, Т. Є. Мяскова, Ю. К. Рудакова, Л. Г. Руденко, І. В. Савченко, О. К. Супронюк, І. І. Цинковська, І. О. Ціборовська-Римарович, Г. М. Юхимець; ред.: Г. І. Ковальчук, Т. Д. Антонюк, Н. П. Бондар, О. В. Заєць, Л. В. Івченко, Г. М. Юхимець; НАН України, Нац. бібліотека України імені В. І. Вернадського. — Київ: Академперіодика, 2021. — 393, [6] с.: іл. — укр.

Наведено наукові розвідки з історії вітчизняного книговидання XVII — XVIII ст., мистецтва української книги, історії різних інших видів друку — нот, відбитків гравюру. Викладено питання культури книгозбирання та книгорозповсюдження в давнину (XVI — початок XX ст.), книжкової культури української діаспори. Охарактеризовано культуру книгорозповсюдження через різні форми — продаж або суспільне користування в бібліотеках (монастирських, приватних, навчальних закладів, установ); вкладення в церкви чи дари окремим особам або закладам (записи про це на книгах — перша форма власницьких знаків). Вивчено культуру книгопису.

Шифр НБУВ: ВС68252

1.4.1113. Польська історична періодика у Східній Галичині XIX — початку XX ст.: типологія, ідеологія, проблематика: [монографія] / Л. М. Лазурко; ред.: В. Масненко, В. Тельвак, К. Івангородський; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. — Одеса: Гельветика, 2020. — 289 с. — Бібліогр.: с. 253-287. — укр.

Висвітлено історію становлення та діяльності польської історичної наукової періодики в Східній Галичині XIX — початку XX ст. Визначено типологію, досліджено проблематику та ідеологічне спрямування видань, що розглядаються як самостійний культурно-історичний феномен з певними, властивими тільки йому рисами та власним історіографічним доробком. Досліджено

історію розвитку історичної науки в регіоні та особливості представлення на сторінках польських наукових журналів української тематики.

Шифр НБУВ: ВС68385

1.4.1114. Українська преса в Україні та світі, XIX — XX ст.: іст.-бібліогр. дослідж. Т. 5. 1917 р. / уклад.: М. М. Романюк, Л. В. Сніцарчук, М. М. Комариця, Н. М. Кулеша; ред.: Л. В. Сніцарчук; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. — Львів, 2019. — 671 с.: іл. — укр.

Докладно досліджено умови виникнення, функціонування і розвитку української преси, яка почала виходити 1917 р. на українських етнічних землях і поза її межами. Основна частина бібліографії української преси цього періоду охоплює бібліографічні описи газет, журналів, бюлетенів, що виходили українською мовою в усіх її історичних, територіальних, діалектних різновидах на різних континентах і двомовних (українською та іншими мовами), а також українських іншомовних часописів.

Шифр НБУВ: В350611/5

1.4.1115. Феномен війни в інформаційному просторі України 2015 — 2018 рр. (за матеріалами воєнної документалістики): монографія / А. О. Червінчук; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса: С. Л. Назарчук, 2021. — 253 с. — Бібліогр.: с. 231-253. — укр.

Досліджено репрезентацію війни в осмисленні сучасної воєнної документалістики. Вперше здійснено системний аналіз української документальної літератури про воєнні дії на Сході, що окреслено професійними та непрофесійними комунікантами як «війна». Виявлено та типологізовано комунікаційні стратегії авторів такого способу комунікації з аудиторією. Здійснено систематизацію уявлень некомбатантів та комбатантів про феномен війни і у результаті запропоновано концептуальну модель репрезентації війни в українській документалістиці, що базується на аналізі концептів «війна», «воїн», «ворог». Доведено думку, що війна — неоднозначний та складний для розуміння феномен, пережитий досвід якого по-різному вплинув на кожного з його спостерігачів та учасників, а тому неможливим є формування загального, абсолютного, універсального його бачення.

Шифр НБУВ: ВА851539

1.4.1116. «The Economist»: функціонально-типологічні аспекти, особливості присутності в інформаційному просторі України: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04 / З. Т. Грень; Класичний приватний університет. — Запоріжжя, 2021. — 20 с. — укр.

Здійснено різноаспектне дослідження тижневика «The Economist» (Лондон, Велика Британія, 1843-), щільно інтегрованого в український інформаційний простір від початку незалежності України. Проаналізовано український і закордонний досвід вивчення пресової журналістики загалом і «The Economist-a» зокрема. Досліджено та визначено історико-функціональні особливості, основні тенденції розвитку тижневика, охарактеризовано специфіку функціонування на сучасному етапі. Здійснено тематико-типологічний аналіз видання як журналу новин, з'ясовано проблемно-тематичні особливості контенту, охарактеризовано його друковані та мережеві додатки. Увагу звернено на форми присутності тижневика в українському інформаційному просторі. Виявлено й охарактеризовано найбільш резонансні для українського соціуму публікації «The Economist-a», присвячені українським реаліям. Проаналізовано особливості висвітлення української проблематики (суспільна, політична, економічна, культурна), простежено характер сприйняття та розуміння цього контенту в українському масмедійному середовищі. Визначено тематичну стратифікацію публікацій тижневика в українських друкованих масмедіа, а також систематизовано різновиди запозичень журналістів із його матеріалів (цитування, покликання, повнотекстові та фрагментарні передруки).

Шифр НБУВ: РА450339

Див. також: 1.Т.37, 1.Т.41, 1.Т.89, 1.Я.1374

1.Ш.1117. Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі: [міжнар. журн., вип. 3: зб. ст.] / В. Є. Аккурт, К. В. Ангеловська, А. М. Богущ, А. О. Буднік, Л. Ван, Ц. Ван, Ф. Ван, Ю. А. Велика, О. В. Величенко, Н. А. Гаврилюк, А. А. Гайшук, О. Ю. Горожанкіна, Х. Го, С. П. Грушко, Л. В. Дербеньова, І. О. Дмитрова, І. М. Дерік, А. В. Дудолодова, О. В. Дудолодова, І. Ду, Ф. Ф. Казанжи, А. О. Кобильняк, С. О. Колода, Т. М. Корольова, Р. А. Кравець, В. С. Кулева, Я. Лао, Р. К. Лісовська, С. Лі, Ч. Лі, І. Ло, Луань Є, Г. О. Луцкевич, І. Лю, Ч. Лю, І. В. Мельник, К. В. Могилевець, А. А. кизи Мурадова, Я. Му, С. М. Наумкіна, Т. В. Норяк, В. П. Орло, Л. І. Орехова, Ю. О. Орлова, К. Е. Пальшков, А. В. Пасичник, О. В. Попова, С. А. Радченко, Т. І. Ричка, М. С. Рогачко-Островська, Є. Ю. Савченко, Д. С. Сальнікова, О. І. Слюсаренко, Ю. М. Стасюк, Т. В. Стоянова, Х. Сы, Я. Сюй, С. Ся, Ю. Тан, К. В. Теслева, Ю. М. Ткачова, Л. С. Фонар, І. Фу, Ю. Хуан, С. Ху, С. Цзоу, С. Цзя, Ч. Цун, Ц. Чжан, Ч. Чжан, Я. Чжан, Ж. Чжао, Ю. Чжу, К. Шень, Є. О. Шипіца, С. Ю. Юхимець, К. А. Ярмакова, К. Ян, Ц. Ян, Ю. Ян; ред.: А. М. Богущ, В. А. Глуценко, С. Дін, О. І. Іліаді, Т. І. Койчева, Т. М. Корольова, Р. Ю. Мартинова, С. М. Наумкіна, А. Пак, О. В. Попова, О. В. Тищенко, М. Хоу, Ч. Цун, Ч. Чжан; Державний заклад «Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського», Харбінський інженерний університет, Південний науковий центр Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України. — Харбін. — Харків: Панов А. М., 2020. — 239 с. — укр.

Увагу приділено українсько-китайській співпраці в освітній, науковій і культурній сферах. Розглянуто актуальні проблеми сучасного мовознавства, лінгводидактичні особливості викладання іноземних мов у середній і вищій школі, детермінанти формування мовної особистості в багаторівневій системі освіти. Висвітлено питання загального та зіставного мовознавства, перекладознавства та синології, а також професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах сучасного полікультурного простору. Проведено жанрово-стилістичну характеристику перекладу косметичної продукції з китайської мови українською (на матеріалі китайськомовних рекламних буклетів і їх перекладів українською мовою). Досліджено засоби репрезентації гумору у мовленнєвому портреті персонажів англійського художнього твору та їх відтворення в перекладі українською мовою. Розкрито особливості перекладу термінологічних одиниць у науково-технічному тексті. Подано інформацію щодо педагогічного проектування технології формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі на заняттях з іноземної мови.

Шифр НБУВ: ВА849732

1.Ш.1118. Детективний жанр: художньо-естетичні трансформації в історико-літературному процесі: колект. монографія / С. Д. Абрамович, Т. В. Боднарчук, О. В. Галайбіда, І. Ю. Годубішко, С. В. Жигун, О. В. Кеба, Б. Г. Кушка, А. О. Лаврова, Л. П. Расевич, Р. М. Семелюк, Г. В. Фоміна, Г. І. Шайнер, О. Г. Шаповал, П. Л. Шулик; ред.: О. В. Кеба. — Кам'янець-Подільський: Ковальчук О. В., 2021. — 187 с.: іл. — укр.

Досліджено проблеми художньо-естетичних трансформацій та функціонування детективного жанру в контексті історико-літературного процесу. Охарактеризовано особливості структури жанрових моделей новітнього детективу. Проведено аналіз специфіки окремих індивідуально-авторських та національно-культурних різновидів детективу.

Шифр НБУВ: ВА851243

1.Ш.1119. До глибин сутності мови: зб. наук. пр. на пошану проф. Миколи Лесюка / Г. Аркушин, М. Астаф'єва, Н. Бабич, Н. Баландіна, Є. Баран, С. Бусіло, С. Вакулєно, С. Гірняк, Р. Голод, М. Голянич, Г. Гримашевич, П. Гриценко, В. ерещук, В. ерещук, Л. Даниленко, В. Дерев'яно, Н. Дорогович, М. Дружинець, В. Калашник, Ю. Калашник, Є. Ковалевський, В. Кононенко, О. Корпало, І. Кочан, З. Купчинська, О. Лазарович, В. Леснова, Н. Лужецька, Я. Мельник, Д. Мицан, А. Нелюба, О. Пелехата, Л. Пена, А. Поповський, Ю. Попойлик, М. Скаб, М. Скаб, Е. Скорупська-Рачинська, М. Скрипник, Т. Тищенко, Г. Ухто, І. Фаріон, М. Федурко, С. Хороб, Н. Шербій, Я. Ярємко; ред.: М. В. Бугусяк, Н. О. Дорогович, М. В. Скрипник, С. І. Хороб; Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. — 361 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено актуальні теми сучасної слов'янської філології та висвітлено питання суті мови та слова. Представлено медіаобраз Томаша Падури як символа українсько-польського єднання. Висвітлено деякі історичні та типологічні паралелі в розвитку румунської та української літературних мов. Увагу приділено функціонально-прагматичним аспектам чеських трансформованих фразем. Охарактеризовано сучасний поетичний дискус прагматики асоціативного епітета.

Шифр НБУВ: ВС68187

1.Ш.1120. Жанрова параметризація дитячого фольклору: навч. посіб. / О. В. Марчун; упоряд.: М. О. Коломицева; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Київський університет, 2019. — 214 с. — (Бібліотека Інституту філології). — Бібліогр.: с. 206-214. — укр.

Висвітлено основні наукові проблеми дослідження дитячого фольклору, сформовано комплексне уявлення про вивчення українського дитячого фольклору в науковому континумі. Представлений у посібнику підхід передбачає виявлення й урахування вербальних, паравербальних та акціональних чинників виникнення й функціонування дитячого фольклору у просторі народної культури.

Шифр НБУВ: ВА852035

1.Ш.1121. Культура мовлення та риторика: [навч. посіб.] / Г. П. Кузнецова, О. М. Корчова, І. О. Кухарчук, І. В. Холявко; Глухівський нац. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. — Глухів: Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2020. — 323 с. — Бібліогр.: с. 310-323. — укр.

Звернено увагу на практичні аспекти культури мовлення та риторики. Теоретичний матеріал структуровано відповідно до організації мовних знаків. У логічній послідовності узагальнено відомості про фонетичні (орфоепічні, акцентуаційні), лексичні, фразеологічні, морфологічні, синтаксичні, орфографічні (з урахуванням правописних змін 2019 р.), пунктуаційні, стилістичні норми сучасної української літературної мови. Запропоновано комплекс вправ для вдосконалення вмінь нормативного мовлення в усній і писемній формах. Систематизовано риторичні закономірності комунікування українською мовою. Уміщено тестові завдання для самоконтролю за розділами. Укладено словник із культури українського мовлення та риторики.

Шифр НБУВ: ВА850056

1.Ш.1122. Матеріали II науково-практичної конференції «Актуальні питання філологічних наук: науковий дискусії» (20 — 21 березня 2020 р.): — Вінниця: Молодий вчений, 2020. — 99 с. — (Молодий вчений. Конференція). — укр.

Представлено матеріали II науково-практичної конференції «Актуальні питання філологічних наук: науковий дискусії». Розглянуто загальні питання української мови і літератури, романських, германських та інших мов, мови і засобів масової комунікації, теорії і практики перекладу, міжкультурної комунікації та інші. Визначено засоби забезпечення статусу престижності української мови, історичний досвід. Досліджено урбаністичні мотиви у казках Людмили Пнтрушевської. Розкрито особливості інтертекстуальної поетики Гайнера Мюллера. Досліджено різновиди французького діалекту як наслідок регіонального розмежування. Зазначено питання мовної системи та лексичні інновації. Визначено питання теорії літератури, порівняльного літературознавства. Розглянуто питання загального, порівняльно-історичного типологічного мовознавства, фольклористики. Охарактеризовано питання теорії і практики перекладу.

Шифр НБУВ: ВА851066

1.Ш.1123. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Філологія та лінгвістика у сучасному світі»: 28 — 29 серпня 2020 р. / Класичний приватний університет, Академія «Болашак». — Запоріжжя: Гельветика: Класич. приват. ун-т, 2020. — 199 с.: іл., фот. — укр.

Досліджено прийоми метафоризації художнього моделювання авторської свідомості у поетичному доробку Є. Плузника. Увагу приділено особливостям запозичення з двох мов у складі омонімічних рядів української мови. Розглянуто морфологічні вияви експресії в рекламі жіночих косметичних засобів. Охарактеризовано політичний допис у соцмережі як різновид політичного дискурсу. Проаналізовано функціонування емотивної лексики в німецькому публіцистичному мовленні. Досліджено особливості функціонування гештальтної метафори у сучасній англійській прикормодній термінології. Висвітлено особливості формування пзнавальної й комунікативної дискусійної компетенції.

Шифр НБУВ: ВА851611

1.Ш.1124. Мова та культура: сучасні аспекти співвідношення: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 22 — 23 листоп. 2019 р.,

м. Одеса / Міжнародний гуманітарний університет. — Одеса: Гельветика, 2019. — 135 с. — укр.

Висвітлено актуальні питання з української мови та літератури, літератури зарубіжних країн, романських і германських мов, теорії літератури, порівняльного літературознавства, загального мовознавства, перекладознавства, а також мови та засобів масової комунікації. Досліджено авторські неологізми у творах В. Вербича. Розкрито специфіку лінгвоаративного моделювання детективного текстосвіту А. Крісті. Розглянуто особливості символізації образів природи у творах О. Олеса та європейських символістів. Увагу приділено оказіональним інноваціям у німецькому медіа-публіцистичному дискурсі.

Шифр НБУВ: BA850500

1.Ш.1125. Сучасний англомовний науковий дискурс: зб. наук. пр. студентів, магістрантів та аспірантів. Вип. 5 / ред.: О. М. Ніколенко, М. О. Зуєнко; Полтавський нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Науково-методичний центр якості вивчення англійської мови та світової літератури. — Полтава: Астроя, 2021. — 178 с. — укр.

Розглянуто актуальні питання дослідження англомовних літератур різних країн світу. Висвітлено особливості теорії англійської мови в сучасному контексті. Проаналізовано методичні аспекти викладання іноземної мови та англомовних літератур, перекладу, англомовного міждисциплінарного дискурсу, ділової англомовної комунікації, методології CLIL у закладах вищої та середньої освіти. Розкрито структурно-семантичні особливості англійської лексики, пов'язаної з коронавірусною пандемією. Обґрунтовано застосування провідних технік нейролінгвістичного програмування у перекладознавстві. Увагу приділено особливостям жіночих образів в оповіданнях О. Генрі. Досліджено особисті історії бенефіціарів благодійної допомоги, які опубліковано на англомовних сайтах благодійних організацій.

Шифр НБУВ: B358669/5

Мовознавство

1.Ш.1126. Науково-технологічні основи знання-орієнтованої обробки природномовних текстів та її застосування: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.06 / В. Ю. Величко; НАН України, Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова. — Київ, 2021. — 44 с.: рис., табл. — укр.

Визначено та досліджено науково-прикладні проблеми підвищення ефективності онтологічного аналізу, консолідації та виділення знань з природномовних текстів в умовах обробки великого обсягу інформації з різномірних предметних областей. Розроблено концептуально-методологічні основи обробки й аналізу природномовних текстів і побудови онтології предметної області, які представляють базу для розробки аналітичних і практичних методів формування, уточнення та систематизації знань предметної області на основі семантичного аналізу та методів виділення знань з природномовних текстів. Розроблено локально-статистичний метод виділення понять у зростаючих пірамідальних мережах, який дозволяє формувати поняття у нотації логіки висловлювань мінімальною довжиною з максимальною підтримкою за поліноміальний час. Реалізовано, на основі застосування онтолого-керуваних засобів створеної когнітивної IT-технології, цілий ряд мережецентричних інтерактивних систем знань за напрямками: освіти, музейної справи, охорони здоров'я, інформаційно-аналітичної та практичної діяльності установ різних галузей.

Шифр НБУВ: RA450799

1.Ш.1127. Об'єктні зв'язки референтно спеціалізованих дієслівних предикатів (на матеріалі української, польської, англійської мов): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / Р. З. Назарчук; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 19 с.: табл. — укр.

Запропоновано комплексний підхід до дослідження семантики та функціонування референтно спеціалізованих дієслівних предикатів української, польської, англійської мов. Відстежено організацію лексико-семантичного простору дієслів. Описано окремі концептосфери та їх когнітивно-пропозиційні структури, а також типові ситуації процесуально-подієвої сфери. Виокремлено моделі метонімії як активного чинника зміщень синтаксичних позицій. У результаті функційно-онимасіологічного аналізу виявлено сфери тео-, гомо-, фіто-, бестіа-, натур-, психо-, соціодинаміки, що їх відображають об'єктно зорієнтовані дієслівні предикати, засвідчуючи антропоцентричність світосприйняття. Окремо охарактеризовано дієслівні предикати відповідно до референтно-таксономічних класів імен об'єктів, кожен з яких представляє ту чи іншу фізичну характеристику речовини. Описано особливості функціонування референтно спеціалізованих дієслівних предикатів у корпусах текстів української, польської, англійської мов. Практичне значення має запропонований семантичний запис із використанням формалізованої мови, що спрямований на фіксацію характеристик об'єкта.

Шифр НБУВ: RA450877

1.Ш.1128. Прикладні аспекти індустрії перекладу: [навч. посіб.] / В. Д. Бялик, П. О. Бочан; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича: Рута, 2021. — 163 с. — Бібліогр.: с. 160-163. — укр.

Розкрито питання розвитку машинного перекладу. Висвітлено історію та економічні аспекти розвитку галузі, особливості еволюції систем машинного перекладу. Охарактеризовано сучасний стан машинного перекладу та надано низку порад щодо його застосування в перекладацькій діяльності. Матеріал подано англійською мовою.

Шифр НБУВ: BA851640

1.Ш.1129. Пріоритети мовознавчих досліджень професора Олександри Сербенської: монографія / О. Д. Кузнецова, Х. П. Дацишин; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 191 с. — укр.

Систематизовано та проаналізовано маловивчені, невивчені розділи, проблеми українського мовознавства в наукових працях професора Львівського національного університету ім. І. Франка, академіка вищої школи України О. Сербенської, фундатора львівської школи мас-медійних лінгвістів, унікального, універсального мовознавця, дослідника більшості традиційних і новітніх розділів мовознавства: термінознавства, лексикографії, культури української мови, усного, теле-, радіомовлення журналістів, журналістської мовотворчості, екології української мови та ін. Визначено новизну, теоретичне, практичне, методичне значення внеску професора О. Сербенської в українське мовознавство, накреслено нові шляхи досліджень її наукових праць.

Шифр НБУВ: BA851879

1.Ш.1130. Сучасні мовно-культурні процеси в умовах трансформації інформаційного простору України / О. Калакура // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9. — С. 112-130. — Бібліогр.: 18 назв. — укр.

Проаналізовано сучасні мовно-культурні процеси в Україні, підвищення їх впливу на інформаційний простір. Розглянуто погляди основних політичних гравців (учасників другого туру виборів Президента України у 2019 р.: П. Порошенка та В. Зеленського, партії «Слуга народу», яка перемогла на парламентських виборах і сформувала монобільшість у Верховній Раді) на етнополітичний розвиток країни. Висловлено застереження, що етнопатриархальна політика президента В. Зеленського, задекларована як курс на своєрідне зшивання «двокультурної» України, за умов турборежиму може спричинити конфлікти і порушення прав людини. Окреслено основні проблеми державної етнопатриархальної політики на тлі російської збройної агресії, анексії автономної республіки Крим, які є складовою гібридної війни проти України. Зазначено важливість проведення перепису населення, оскільки статистика 2001 р. не надає реального уявлення про склад, ідентичність та інтереси складових етнопатриархальної структури суспільства. Національний інформаційний простір аналізується у трьох його складових: загальнодержавному, регіональному та місцевому. Показано важливість врахування етнічного складу населення в ході утворення об'єднаних територіальних громад та укрупнення районів під час адміністративно-територіальної реформи. Інформаційний простір має враховувати інтереси національних меншин, водночас повинен мати чіткий україноцентричний зміст. Висвітлено перші результати українізації інформаційного простору шляхом квотування державної мови в теле- та радіопросторі. Наголошено, що одним із засобів українізації громадянського суспільства може стати використання мов національних меншин. Як приклад, наведено заходи мовами національних меншин щодо боротьби з вірусом Covid 19. Проаналізовано застереження окремих національних меншин щодо виконання статті 7 закону «Про освіту».

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ш.1131. Теоретичні засади військового перекладу: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.16 / В. В. Балабін; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 39 с.: рис. — укр.

Визначено роль і місце військового перекладу в теоретичній системі перекладознавчої науки. Досліджено коло теоретичних питань, що їх охоплює наукова сфера військового перекладу, узагальнено накопичений в Україні унікальний багаторічний (1993 — 2017 рр.) досвід підготовки й практики службової діяльності військових перекладачів, проаналізовано специфіку практичної складової військового перекладу, узагальнено наявні наукові праці, теоретичні ідеї, науково-методологічні положення з проблематики теорії військового перекладу (ТВП). Представлено види військового перекладу, виокремлено функціонально-прагматичні й жанрові різновиди військових текстів, визначено їх жанрово-стильову структуру та запропоновано базову класифікацію, досліджено стратегію, тактику, технологію перекладу як окремих етапів і макроструктурних рівнів перекладацької діяльності, визначено концептуальні основи лінгвістичного забезпечення військ в Україні та країнах НАТО, розкрито зміст і види перекладацького супроводження в збройних силах, вимоги до військового перекладача як головного суб'єкта лінгвістичного забезпечення військ (його кваліфікації, компетентностей, професійного стандарту), уточнено визначення базових наукознавчих,

мовознавчих і перекладознавчих понять з урахуванням завдань ТВП, запропоновано термінологічні дефініції для спеціальних метамовних одиниць концептуального апарату ТВП.

Шифр НБУВ: RA447485

Див. також: 1.Ш.1166, 1.Ю.1290

Мови світу

1.Ш.1132. Англо-українсько-російський словник екологічних термінів / Т. В. Дудар; Нац. авіац. ун-т. — Київ: НАУ, 2020. — 277, [1] с. — Бібліогр.: с. [278]. — укр.

Вміщено близько 10 тис. термінів і терміносполук із питань впливу антропогенної діяльності на довкілля й екологічної безпеки авіатранспортних процесів, узятих із сучасної науково-технічної літератури, міжнародних і державних стандартів і документації ІСАО. До реєстру включено лексеми, використовувані в науковій і навчальній літературі з дисциплін, що входять до навчального плану підготовки фахівців-екологів, які викладають англійською мовою. Подано також окремі загальноживані лексеми, якщо їх вживають зі спеціальним значенням чи якщо вони входять до складу термінів.

Шифр НБУВ: VA849731

1.Ш.1133. Етнічна ономастика: [монографія]: у 5 кн. Кн. 1. Світ арабів і арабський антропонімікон / О. М. Склярченко, О. М. Склярченко; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2020. — 281, [1] с. — (Бібліотека української ономастики). — Бібліогр.: с. 270-280. — укр.

Розглянуто особливості життя і діяльності різних етносів крізь призму автохтонних ономастиконів. Увагу зосереджено на особливостях арабських особових імен, у твірних основах яких відзеркалюються природно-географічні умови мешкання арабського етносу, його культура, історія, ментальність, національна психологія і темперамент, філософія і релігія, побут і звичаї, пропріальна інтерпретація арабським соціумом оточуючого світу і себе самого в цьому світі.

Шифр НБУВ: V358604/1

1.Ш.1134. Латинська мова: навч. посіб. з вивч. дисципліни / Н. Є. Шаманова; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Миколаїв: НУК, 2021. — 141 с.: табл. — (Серія «Навчальні посібники»). — Бібліогр.: с. 140. — укр.

Викладено теоретичний, лексичний, практичний, фразеологічний і текстовий матеріал та завдання з етимологічного аналізу лінгвістичних термінів. Зазначено, що мета посібника — надати студентам основні відомості з латинської мови як для аудиторного, так і для самостійного вивчення.

Шифр НБУВ: VA851944

1.Ш.1135. Латинсько-англійсько-український словник анатомічних термінів / С. І. Крась, Л. С. Вовканч, М. Я. Гриньків, Т. М. Куцериб, Ф. В. Музика; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського. — Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. — 277 с. — Бібліогр.: с. 277. — укр.

Довідкове видання укладено на основі сучасної міжнародної анатомічної номенклатури. Наведено основні анатомічні терміни, які використовують у курсі анатомії людини та нормальної анатомії під час підготовки фахівців із напрямів «Фізична терапія та ерготерапія», «Фізична культура» та «Фізична культура і спорт».

Шифр НБУВ: VA851186

1.Ш.1136. Теоретичні та методичні засади формування конфліктологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Г. В. Поліщук; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». — Переяслав, 2021. — 39 с.: рис. — укр.

Визначено основні контексти й причини педагогічних конфліктів у закладах вищої освіти; критерії, структурні компоненти, рівні сформованості конфліктологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки. Розроблено концепції формування конфліктологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки на основі взаємопов'язаних парадигм. Запропоновано три групи педагогічних умов формування досліджуваного феномена: психолого-педагогічні, дидактичні та організаційно-педагогічні. Розроблено концептуальну модель формування конфліктологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки.

Шифр НБУВ: RA450328

Слов'янські мови

1.Ш.1137. Ареалогія говірок Надвірнянщини: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. Н. Кисляк; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 17, [3] с.: б-карти — укр.

Уперше в українському мовознавстві досліджено ареалогічні процеси в говірках Надвірнянщини, де контактують надністрянський, покутський, гуцульський діалекти галицько-буковинської групи південно-західного наріччя. Уточнено межі поширення різних діалектних континуумів, маргінеси яких заховають на територію Надвірнянщини. Розвинено вчення про лінгвофеномен мішано-перехідних говірок і механізми міждіалектного контактування. Виявлено окремі ареалогічні одиниці та їх лінгвальне наповнення. Установлено динаміку окремих мовних явищ у досліджуваних говірках на підставі різночасових лінгвогеографічних праць, а також уведено в науковий обіг новий емпіричний матеріал, записаний в експедиціях. За результатами картографування репрезентантів окремих лексико-семантичних груп укладено Атлас говірок Надвірнянщини, до мережі якого ввійшли всі сучасні говірки.

Шифр НБУВ: RA449659

1.Ш.1138. Гендерні стереотипи в сучасному українському масмедійному дискурсі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Т. В. Кравець; НАН України, Інститут української мови. — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Досліджено мовної експлікації сучасних гендерних стереотипів на матеріалі українських засобів масової інформації. Проаналізовано мовні характеристики поведінки чоловіка й жінки у внутрішньому і зовнішньому соціальному просторі. Відзначено зміни стереотипних уявлень про спонукальні мотиви одруження, роль чоловіка і жінки в родині. Запропоновано порівняльний аналіз сучасних стереотипів зовнішності представників обох статей з узагальненими уявленнями в XIX та XX ст., традиційних і нових типових рис жіночої та чоловічої поведінки. Констатовано поширення активності жінок у зовнішньосоціальному просторі, що відзеркалює світові тенденції. З'ясовано вплив гендерного складника на систему української мови, що виявляється у відмиранні старих та активізації нових словотвірних моделей утворення фемінітивів.

Шифр НБУВ: RA450690

1.Ш.1139. Диференціація адвербіальних семантико-синтаксичних відношень прийменників у сучасній українській літературній мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н. В. Кисла; Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2020. — 18 с. — укр.

На підставі опрацювання значної за обсягом джерельної бази й залучення до аналізу репрезентативного мовного матеріалу здійснено системне дослідження адвербіальних семантико-синтаксичних відношень прийменників сучасної української літературної мови, розкрито глибинний зв'язок між похідними прийменниками та їх мотиватами (іменниками, прислівниками, прикметниками, дієсловами [дієприслівниками]), уточнено й доповнено лексичний репертуар локативних, темпоральних і логічних прийменників, здійснено їх семантичну класифікацію, представлено синтагматичний потенціал адвербіальних прийменників, уведено до наукового обігу поняття «помірна близькість/віддаленість», «фіксована відстань», «значне віддалення», «умова-сприяття», «умова-протистояння», «локалізована умова», «умова-наявність/відсутність», «умова-обстановка», «умова-розрахунок», «допуст-різноспрямованість», «допуст-несумісність», «допуст-незалежність».

Шифр НБУВ: RA447375

1.Ш.1140. Документна лінгвістика та редагування документів: [навч. посіб.] / Г. П. Лукаш, Л. А. Чередник; Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса, нац. ун-т «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». — Вінниця: Астрія, 2020. — 336 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 327-334. — укр.

Висвітлено сучасні уявлення про мовні параметри документів в аспектах сучасної документної лінгвістики. Представлено матеріал з історії українського документа, з теорії і практики навчального курсу. Проаналізовано особливості використання мовних засобів у різних типах ділових документів, а також подано актуальні практичні рекомендації з редагування документів. Увагу приділено базовому поняттю документної лінгвістики — документному тексту.

Шифр НБУВ: VA851517

1.Ш.1141. Дослідження з антропонімії / І. В. Єфименко; НАН України, Інститут української мови. — Київ: Ін-т укр. мови НАНУ, 2021. — 306 с. — (Бібліотека української ономастики). — Бібліогр.: с. 247-265. — укр.

Висвітлено історію та походження окремих давніх і сучасних слов'янських (насамперед українських) антропонімів різних класів — прізвиськ, назв по батькові, прізвищевих назв, прізвищ тощо. Джерельною базою для переважної більшості розглянутих антропонімів стали різні писемні пам'ятки XV — XVIII ст., а також різноманітні сучасні антропонімічні словники, довідкові видання, електронні ресурси та ін.

Шифр НБУВ: VA851978

1.Ш.1142. Етнофраземи східнословобожанських і східно степових говірок: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н. М. Карлова; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 20 с. — укр.

Розглянуто проблему структури та семантики етнофразем східнословобожанських і східно степових говірок. Обґрунтовано,

що предметний код культури українських східнослов'янських і східноєвропейських говірок формують фрази предметно-побутового субкоду, до складу яких найчастіше входять назви, пов'язані з народними ремеслами, знаряддями сільськогосподарського виробництва, процесами праці, назви великих містких посудин для рідини чи сипучих речовин, назви музичних інструментів тощо. Зазначено, що архітектурно-будівельний субкод культури репрезентований фразами, образними конкретизаторами яких є назви житла та його частин, найменування господарських споруд тощо. До предметно-інтер'єрного субкоду культури належать фрази з найменуваннями назв частин житла. Предметно-посудний субкод культури пов'язаний із використанням у складі фразем назв посуду, предметно-глутонімний — назв овочів, фруктів, злакових і зернобобових культур, грибів, страв із риби, м'яса тварин, птахів, борошняних виробів, молочних продуктів, напоїв. На основі семантики та структурної організації етнофразем зроблено висновок про формування етнофразеології як галузі етнолінгвістики, предметом вивчення якої є фразеологічний фонд мови, досліджуваний у контрастивному чи міждисциплінарному аспектах. Семантичним центром етнофраземи є образний конкретизатор — своєрідне ментальне утворення, що його зберігає національна пам'ять носіїв мови, є одиницею колективної свідомості, для якої характерні символізм і зв'язок із культурою народу.

Шифр НБУВ: RA449925

1.Ш.1143. Інформаційна технологія аналізу й визначення авторської та стильової належності українськомовних текстів: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / М. І. Лупей; Українська академія друкарства. — Львів, 2021. — 22 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено теоретичні та прикладні засади інформаційної технології аналізу стильової належності, визначення з високою точністю авторського стилю українськомовних текстів із використанням методів машинного навчання. Проведено класифікацію різних методів векторизації українськомовного тексту в поєднанні з різними типами машинного навчання та виявлено найбільш ефективне їх співвідношення для кожного типу досліджуваних завдань. Розроблено інформаційну технологію для аналізу українськомовних текстів, яка використовує специфічні поєднання методів векторизації із машинним навчанням, що дозволяє ефективно визначати авторську та стильову належності. Проведено візуалізацію результатів визначення стильової належності й авторства українськомовних текстів із використанням підходу інтерпретації моделей машинного навчання для подальшого інтелектуального аналізу з визначенням найбільш характерних лексем для кожної із досліджуваних груп. Проведено апробацію інформаційної технології для визначення авторства українськомовних текстів публіцистичного стилю (точність > 96%), визначення стильової належності українськомовного тексту (97%), визначення авторської належності текстів українських письменників (98%). Розвинуто метод класифікації текстової інформації на базі багатословоного перцептронну за рахунок використання спеціалізованих процедур навчання та регуляризаційних процедур, що надає можливість зменшити час прийняття рішення без втрати точності.

Шифр НБУВ: RA450031

1.Ш.1144. Історичний словотвір української мови. Іменник. Прислівник: [посібник] / П. І. Білоусенко; ред.: Л. А. Москаленко; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя: ЛІПС, 2021. — 110 с. — Бібліогр.: с. 100-110. — укр.

Розглянуто основні відомості з історії становлення й розвитку історичного словотвору української мови. Показано здобутки українського мовознавства в дослідженні історичного словотворення іменника й прислівника. Визначено внесок учених Запорізького національного університету, зокрема й членів Південноукраїнського наукового історико-дериватологічного центру при ньому, у вивчення історичного словотворення цих частин мови. Накреслено перспективи досліджень у галузі історичного словотвору.

Шифр НБУВ: BA852017

1.Ш.1145. Категорії художнього тексту: комунікативність, семантика, прагматика: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 / Т. А. Єщенко; НАН України, Інститут української мови. — Київ, 2021. — 40 с. — укр.

Системно досліджено семантичний, прагматичний і комунікативний потенціал категорій художнього тексту. Окреслено сучасний стан наукового розв'язання проблеми комунікативної природи тексту. Запропоновано новий підхід до інтерпретування текстових категорій. Обґрунтовано комунікативність як ієрархічно найвищий рівень репрезентації текстових категорій. Охарактеризовано фундаментальну текстову категорію діалогічності в комунікативній парадигмі. Запропоновано нове трактування текстової категорії антропоцентричності як базового складника комунікативної моделі «Адресант — Текст — Адресат». Дефіновано текстові надкатегорії, категорії, підкатегорії, що відтворюють найістотніші особливості словесного цілого та репрезентовані системою різномірних мовних, лінгвокультурологічних, композиційних, естетичних та інших засобів, які взаємодіють у процесі експлікування комунікативних стратегій та інтенцій автора. По-

глиблено трактування текстових категорій інформативності, континууму подій, дискретності, модальності — сутнісних диференційних характеристик семіотичного простору словесного цілого, що відображає його комунікативно-дискурсивну природу, детерміновану мовленнєво-мисленнєвою діяльністю мовця. Виглумачено текст як комунікативний акт між автором і реципієнтом та як посередник і кінцевий продукт реалізації мовної комунікації.

Шифр НБУВ: RA450671

1.Ш.1146. Лексика на позначення емоцій та емоційних станів людини в українській мові ХІV-ХХVІ століть: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. К. Ковалюк; НАН України, Інститут мовознавства імені О. О. Потебні. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Здійснено комплексне історико-лінгвістичне дослідження семантичних та функціонально-стилістичних особливостей лексем ХІV — ХХVІ ст. на позначення емоцій та емоційних станів людини. Проаналізовано поняттєво-категоріальний апарат дослідження, подано огляд рукописних та друкованих писемних пам'яток зазначеного періоду, висвітлено роль мовотворчої діяльності давніх авторів під час становлення та розвитку української мови ХІV — ХХVІ ст., з'ясовано значення міжмовних контактів для формування словникового фонду. Розглянуто теоретико-методологічні аспекти історико-лінгвістичних досліджень, основні принципи й підходи до вивчення мовних одиниць на позначення емоцій та емоційних станів людини, центральні положення структурної організації лексики, семантичні процеси, які мали місце в зазначений період. Увагу приділено лексичній синонімії та стилістичним фігурам. Уточнено етимологічні витoki, змістову еміність, функціональне навантаження й стилістичні характеристики мовних одиниць. Репрезентовано лінгвоодиниці, що відзначаються крайньою епізодичністю, тобто реверберовані; у староукраїнських писемних пам'ятках ХІV — ХХVІ ст. виявлено лексеми, які не потрапили до реєстрової частини історичних словників.

Шифр НБУВ: RA447481

1.Ш.1147. Лінгвістика тексту: навч. посіб. / М. І. Личук; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — 2-ге вид., допов. й перероб. — Івано-Франківськ: НАІР, 2018. — 315 с. — Бібліогр.: с. 305-306. — укр.

Викладено основи теорії тексту, розглянуто ознаки та категорії тексту. Подано інформацію про структуру зв'язного тексту, засоби міжфразового зв'язку та методи лінгвістичного аналізу тексту. Наведено класифікацію наукових текстів. Розглянуто граматичні особливості та вимоги до оформлення наукового тексту. Увагу приділено найпоширенішим текстовим недолікам. Наведено алгоритми лінгвістичного аналізу наукового та публіцистичного тексту. Охарактеризовано публіцистичний стиль, розглянуто синтагматику та парадигматику публіцистичного тексту.

Шифр НБУВ: BA850817

1.Ш.1148. Лінгвістична реконструкція когнітивної терміноструктури REFUGEE/БІЖЕНЕЦЬ в англо-українському корпусі юридичних текстів: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.17, 10.02.21 / С. А. Матвеева; нац. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2020. — 36 с.: рис., табл. — укр.

Розроблено компаративно-корпусну процедуру лінгвістичної реконструкції когнітивної терміноструктури REFUGEE/БІЖЕНЕЦЬ в юридичному дискурсі англійської та української мов. Уведено до наукового обігу термін Укогнітивна терміноструктура Ф на позначення одиниці свідомості, у якій сконцентровано фрагмент професійної картини світу та яка має вербальну реалізацію у вигляді термінів. Систематизовано законодавчі тексти та розроблено їх жанрово-стильову класифікацію, засновану на ознаках сфери обслуговування, жанрів текстів і типу правового документа. Здійснено лексикографічну й фреймову реконструкцію когнітивної терміноструктури REFUGEE/БІЖЕНЕЦЬ в англійській та українській мовах; проведено семантикодистрибутивну, тезаурусну та перекладацьку верифікацію вербалізаторів когнітивної терміноструктури REFUGEE/БІЖЕНЕЦЬ в англо-українському корпусі юридичних текстів з узагальненням результатів у генералізованих моделях причинно-наслідкової семантики термінів: UCAUSES: REFUGEE: EFFECTS Ф та «ПРИЧИНИ: БІЖЕНЕЦЬ: НАСЛІДКИ». Установлено закономірності й відмінності у відображенні когнітивної терміноструктури REFUGEE/БІЖЕНЕЦЬ у свідомості носіїв англійської та української мов.

Шифр НБУВ: RA447406

1.Ш.1149. Лінгвосоціотичні коди в дискурсі української комерційної телереклами: виміри впливу: монографія / О. Щербак; ред.: Т. Ю. Ковалевська; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. — Львів: Liha-Pres, 2021. — 341 с.: іл. — Бібліогр.: с. 298-334. — укр.

Встановлено динаміку функціонування лінгвосоціотичних кодів у дискурсі української комерційної телереклами з урахуванням їх впливової орієнтації. Окреслено традиційні та новітні підходи до вивчення реклами як автономного дискурсу; презентовано авторський механізм виокремлення вербальних і невербальних доміант лінгвосоціотичних кодів, що складають основу рекламних продуктів. Визначено вектори їх впливу в текстах українськомовної комерційної телереклами з верифікацією

одержаних результатів шляхом експериментального опитування респондентів.

Шифр НБУВ: ВА851976

1.Ш.1150. Матеріали XXIV міжнародного молодіжного форуму «Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті», 7 — 9 квітня 2020 р. Т. 11. Конференція «Україна в історико-культурному та мовному просторі» / Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. — Харків, 2020. — 67 с. — укр.

Розглянуто історію української мови: від давнини до сучасності. Розкрито роль культури мовлення у професійній діяльності. Досліджено основні етапи в історії розвитку українського правопису. Описано особливості перекладу науково-технічних текстів. Увагу приділено базовим структурним елементам і принципам побудови галузевих терміносистем. Визначено вплив запозичень на наукову культуру мовлення. Висвітлено історичні, регіональні та геополітичні аспекти культури. Акцентовано на українській державності за часів Б. Хмельницького. Висвітлено становлення та особливості розвитку світових культур. Розглянуто українську народну творчість тощо.

Шифр НБУВ: В358290/11

1.Ш.1151. Назви, пов'язані з традиційними видами транспорту та комунікаціями, в українських говорах Закарпаття: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Г. В. Шкурко; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 20 с.: б-карти — укр.

Увагу приділено вивченню діалектної лексики. Вперше комплексно проаналізовано назви, пов'язані з традиційними видами транспорту та комунікаціями, в українських говорах Закарпаття. Описано теоретичні засади вивчення діалектної лексики й історію дослідження тематичної групи транспорту та комунікацій. Опрацьовано теоретичні джерела, що стосуються комплексного опису діалектної лексики, характеристики діалекту як системи, що виражає певні тенденції. Проаналізовано діалектні назви на лексико-семантичному, етимологічному, словотвірному й ареальному зрізі. Визначено основні шляхи поповнення назв, пов'язаних із традиційними видами транспорту та комунікаціями, в українських говорах Закарпаття. Охарактеризовано процеси, пов'язані із розвитком цієї тематичної групи лексики.

Шифр НБУВ: РА450673

1.Ш.1152. Ортологічні основи офіційно-ділового мовлення в галузі педагогічної освіти: навч. посіб. / Г. П. Кузнецова, І. О. Кухарчук, О. М. Корчова; Глухівський нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. — Глухів, 2020. — 273 с. — Бібліогр.: с. 264-273. — укр.

Окреслено генезу українськомовної норми та роль і місце ортології в системі українського мовознавства, її офіційно-ділового стилю зокрема, подано основні відомості про офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови, його підстилі; вимоги до оформлення документів. Наведено зразки ділових паперів, що функціонують у сфері адміністративної освітньо-педагогічної діяльності, управління освітнім процесом закладів вищої освіти. Увагу зосереджено на ортологічних основах офіційно-ділового стилю: орфографічних, пунктуаційних (з урахуванням вимог нового правопису), фонетичних (орфоепічних, акцентуаційних), морфологічних, лексичних, синтаксичних, стилістичних нормах як таких, що закріпилися в системі мови й апробувалися діловим мовленням.

Шифр НБУВ: ВА850057

1.Ш.1153. Парадигмологія української мови: теоретичні питання: навч. посіб. для студентів філол. спец. закл. вищ. освіти / А. Колесников; Ізмаїльський державний гуманітарний університет. — Ізмаїл: Ірбіс, 2020. — 223 с.: рис., схеми. — Бібліогр.: с. 210-218. — укр.

Розглянуто парадигмологію як нову окрему галузь лінгвістики. Визначено її місце в морфології, граматиці та мовознавстві загалом. Охарактеризовано базові поняття парадигмології, визначено її основні завдання та проблеми. В аспекті цієї проблематики проаналізовано найважливіші спірні питання граматики. На підставі білатеральності структури морфологічних парадигм подано типологію парадигм української мови, визначено поняття їх неповноти, лакунарності, дефектності, диспропорції на прикладах літературної та діалектної форм української мови.

Шифр НБУВ: ВА850082

1.Ш.1154. Підготовка майбутніх учителів української мови та літератури засобами технологій інтерактивного навчання фахових дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. М. Рибченко Кесер; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. — Переяслав, 2021. — 22 с.: рис. — укр.

З'ясовано стан розробленості проблеми впровадження інтерактивного навчання в науково-методичній літературі та у практиці навчання філологічних дисциплін у педагогічних університетах. Розкрито шляхи формування готовності до педагогічної діяльності майбутніх учителів української мови та літератури. Визначено і теоретично обгрунтовано організаційно-педагогічні умови впровадження інтерактивного навчання філологічних дисциплін у педагогічних університетах. Здійснено аналіз сучасних підходів підготовки майбутніх учителів української мови та літератури засобами технологій інтерактивного навчання фахових дисциплін. Уточнено терміни досліджуваної проблеми, з'ясовано

суть поняття «підготовка майбутніх учителів української мови і літератури засобами технологій інтерактивного навчання фахових дисциплін». Визначено структурні компоненти, критерії та рівні, обгрунтовано методологічні підходи формування готовності майбутніх учителів української мови та літератури засобами технологій інтерактивного навчання. Розроблено і реалізовано модель підготовки майбутніх учителів української мови та літератури засобами технологій інтерактивного навчання.

Шифр НБУВ: РА449921

1.Ш.1155. Практична стилістика і культура мовлення: навч. посіб. для студентів філол. спец. / Т. Ф. Семашко; нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Івано-Франківськ: НАІР, 2019. — 319, [1] с. — Бібліогр.: с. 314-320]. — укр.

Розкрито роль мови в житті людей та соціальну значущість мовної культури. Розглянуто основні поняття та категорії стилістики, стилістику в системі інших наук, структуру стилістики, поняття норми як головної дійової особи культури мовлення. Увагу приділено стилістичним ресурсам мови: фонетичним, лексичним, граматичним, синтаксичним засобам стилістики.

Шифр НБУВ: ВА851507

1.Ш.1156. Розвиток риторичних умінь майбутніх філологів у процесі навчання польської мови: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / О. П. Ранюк; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

З'ясовано та розкрито зміст понять «сучасна риторика», «компетентність», «уміння», «риторична діяльність», «риторичні вміння», «риторична компетентність», «філолог-полоніст», «професійне спілкування філолога». Уточнено змістове наповнення терміна «риторичні вміння майбутніх філологів», який потлумачено як сукупність елементів мисленнєво-мовленнєвої, комунікативної та риторичної діяльності, якими послуговується філолог у процесі навчання польською мовою та в подальшому уможливленню вправну й ефективну реалізацію професійної діяльності. Обгрунтовано теоретичні засади розвитку риторичних умінь майбутніх філологів-полоністів у процесі навчання польської мови. Описано психологічні основи розвитку риторичних умінь майбутніх філологів. Проаналізовано зміст навчально-методичного забезпечення з польської мови в контексті розвитку риторичних умінь у майбутніх філологів. Удосконалено форми, підходи, принципи, методи та прийоми розвитку риторичних умінь у процесі навчання польської мови. Розроблено критерії (мотиваційний, когнітивний, лінгвістично-мовленнєвий, комунікативний, рефлексійно-оцінний), показники та виявлено рівні (високий, достатній, середній, елементарний) сформованості риторичних умінь майбутніх філологів-полоністів. Визначено зміст, мету, завдання експериментально-дослідної роботи. Розроблено програму; описано та проаналізовано перебіг і результати констатувального, формувального та контрольного етапів педагогічного експерименту. Доведено ефективність розробленої методики розвитку риторичних умінь майбутніх філологів у процесі навчання польської мови.

Шифр НБУВ: РА447077

1.Ш.1157. Російське складне речення в когнітивно-дискурсивному висвітленні (на матеріалі усної науково-професійної комунікації): автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.02 / О. В. Палатовська; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2020. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено російські складні речення різної формальної організації з погляду особливостей їх зберігання в ментальній граматиці сучасних носіїв мови та механізмів убудовування до усного науково-професійного дискурсу, який породжується без оперття на писемний текст, а також установа репертуару прототипних засобів зв'язку, які організують ці синтаксичні одиниці в усному науковому монолозі. Об'єкт дослідження — російське складне речення. Теоретичне значення дисертації полягає в тому, що виконане дослідження є перспективним етапом розвитку теорії когнітивного синтаксису, воно слугуватиме методологічним підґрунтям для нових когнітивно-дискурсивних студій з вивчення як складного речення, так й інших мовних одиниць. Практичне значення роботи передбачає використання його матеріалів під час викладання теоретичної граматики російської мови (синтаксису), загального мовознавства, когнітивної лінгвістики, психолінгвістики, практичного курсу російської мови для іноземних громадян. Проведене дослідження зумовило такі результативні новації: виявлено й описано універсальні механізми убудовування складних речень до спонтанного науково-професійного дискурсу адресантом повідомлення, а також когнітивні стратегії сегментації дискурсу на синтаксичні одиниці адресатом в умовах обмеження за часом природного слухового сприйняття; визначено дискурсивний статус складного речення в усному науковому монолозі з когнітивних позицій мовця і слухача, зокрема, доведено, що обидва учасники комунікативної інтеракції виокремлюють речення як проміжну одиницю дискурсу, спираючись на її формальну організацію; з'ясовано закономірності перекодування вихідного усного наукового повідомлення для іншого (писемного) каналу передавання інформації; укладено репертуар прототипних засобів синтаксичного зв'язку частин складного речення, закріплений у свідомості сучасних носіїв

російської мови; встановлено співвідношення між формальною організацією прототипної конструкції і типом дискурсу, який вона презентує в зовнішньому висловлюванні; теоретично обґрунтовано й апробовано методику комплексного когнітивно-дискурсивного вивчення складних речень в усному спонтанному науково-професійному дискурсі.

Шифр НБУВ: RA447405

1.Ш.1158. Семантико-синтаксичні функції порівняльних сполучників в українській літературній мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. М. Донік; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 20 с. — укр.

Вперше проведено цілісне дослідження українських порівняльних сполучників з огляду на специфіку їх семантико-синтаксичного функціонування в типовому та синкретичному виявах. Окреслено сучасний стан теоретичних напрацювань у царині проблеми порівняння. Обґрунтовано концептуальні засади дослідження порівняльних сполучників як засобів вираження порівняльних семантико-синтаксичних відношень. Уточнено й уніфіковано поняттєво-термінологічний апарат для номінації порівняльних конструкцій. Застосовано методику лінгвістичного аналізу для визначення типологічного статусу порівняльних сполучників в аспекті теорії перехідності. Продемонстровано дієвість опозиційного аналізу на прикладі власне-сполучників, невластиво-сполучників і партикулярних сполучників. Систематизовано семантико-синтаксичні функції порівняльних сполучників, встановлено й ієрархізовано їх позиції у формально-синтаксичній структурі простого та складного речень. Описано специфіку семантико-синтаксичного функціонування порівняльних сполучників у типовому вияві, проаналізовано синкретичні семантико-синтаксичні функції порівняльних засобів зв'язку у внутрішньоранговій і різноранговій площинах.

Шифр НБУВ: RA450015

1.Ш.1159. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфологія. Орфографія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посіб. для здобувачів освіт. ступенів «бакалавр», «магістр» освіт. програми «Українська мова і література» / К. Д. Глуховцева; Державний заклад «Луганський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». — Вид. 2-ге. — Старобільськ: Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка», 2021. — 265 с.: іл. — Бібліогр.: с. 256-263. — укр.

Узагальнено матеріал теоретичних і практичних питань сучасної української літературної мови. На основі аналізу наукової літератури подано виклад складних питань фонетики, фонології, морфології та інших розділів науки про мову. Увагу зосереджено на відмінностях у визначенні милозвучності та мелодійності української мови, подано поняття лапідарності. Наголошено на основних ознаках української мови, які по-різному тлумачать учені. Висвітлено основні питання дискусії про кількісний склад голосних і приголосних фонем в українській мові; про пуристичні тенденції в орфографії, графіці, лексикології; про предмет і об'єкт морфології, лексикології, фразеології.

Шифр НБУВ: VA851567

1.Ш.1160. Спеціальна лексика криміналістичної експертизи (генетичний та структурно-семантичний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Є. В. Ковкіна; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 20 с. — укр.

Комплексно проаналізовано термінологію, професіоналізми, професійні жаргонізми та номенки як складники спеціальної лексики криміналістичної експертизи (КЕ) в її генетичній неоднорідності та функційній спеціалізації. Виявлено та охарактеризовано особливості вживання аротизмів у дискурсі КЕ. Розглянуто особливості вербального забезпечення КЕ як сфери фахової діяльності. Проаналізовано творення професіоналізмів лексики КЕ, досліджено шляхи та способи творення спеціальної лексики. Зауважено, що більшість вузькоспеціальних термінів терміносистеми КЕ зазнала ретермінування базових понять інших термінологічних систем. Простежено запозичення термінів із європейських мов на прикладі назв конкретних реалій. Охарактеризовано гіперо-гіпономію термінології КЕ. З'ясовано, що спеціальна лексика КЕ в сучасній українській мові перебуває на стадії системної стандартизації й унормування, зумовленого специфікою становлення та розвитку криміналістики як галузі науки і її міждисциплінарним характером.

Шифр НБУВ: RA450010

1.Ш.1161. Тенденції розвитку економічної лексики української мови на тлі соціальної динаміки: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Т. І. Пруднікова; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк, 2020. — 20 с. — укр.

Наведено результати дослідження динаміки спеціалізованої та неспеціалізованої економічної лексики, яку розглянуто крізь призму соціальних трансформацій суспільства, охарактеризовано в контексті активних лексико-семантичних процесів, міжгалузевих зсувів і інноваційних змін у стилевій системі. Порушено проблему лексико-семантичної диференціації економічних номінацій у сучасній лінгвістиці, зацентровано на особливостях їх формування, обґрунтовано вплив внутрішніх і зовнішніх чин-

ників на розвиток та збагачення словникового складу сучасної української літературної мови. На основі опрацьованих медіатекстів з'ясовано головні тенденції еволюційних процесів в лексиці економічної сфери, до яких зараховано запозичення, актуалізацію певних понять, розширення семантичної структури слів завдяки появі їхніх лексико-семантичних варіантів, утворення неодериватів префіксальним і суфіксальним способами, функціонування композитів, юкстапозитів, розмовних слів, жаргонізмів та ін. Охарактеризовано динаміку засвідчених в економічній тематиці неспеціалізованих одиниць, зацентровано на дифузних процесах у лексичній системі української мови. Вирізно та проаналізовано номінації медичної, спортивної, юридичної й екологічної сфер. Виокремлено як спеціальні терміни, так і загальноживані слова зазначених галузей, вияскравлено нові тенденції їх вживання. Наголошено на використанні різногалузевої лексики із зафіксованими в лексикографічних працях і новими переносними значеннями, які виконують роль засобів субТективного увиразнення мовлення й орозмовлюють текст. Неспеціалізовані номінації розглянуто в аспекті їх частинимовної диференціації. З акцентом на сучасну соціальну динаміку проаналізовано субстандартну лексику.

Шифр НБУВ: RA447280

1.Ш.1162. Теоретико-методичні засади навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Г. Д. Швець; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 44 с.: рис., табл. — укр.

У результаті вивчення об'єктивних чинників навчання української мови іноземних громадян у закладах вищої освіти, узагальнення педагогічного досвіду, аналізу історії становлення методики навчання української мови як іноземної, студіювання спеціальних наукових праць з обраної проблеми обґрунтовано теоретико-методологічні засади навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей. Запропоновано модель вторинної професійної мовної особистості іноземного студента-гуманітарія, яка враховує її ядерний компонент і водночас мету навчання — текстову компетентність — та фактори, що забезпечують досягнення цієї мети: доцільна організація навчання на пропедевтичному та основному етапах; компетентний викладач української мови як іноземної; пріоритетні методичні принципи навчання (текстоцентризм, особистісно орієнтована діалогічна взаємодія, культурологічна спрямованість); методи й технології навчання (групова робота, проектна діяльність, дискусія, ігрові технології, робота з кінофільмом, навчальна екскурсія, творче письмо). Фундаментом методики, спрямованої на формування вторинної мовної особистості іноземного студента-гуманітарія, визначено навчальну текстотексту. Окреслено сутнісні характеристики базових понять дослідження: мовна особистість, вторинна мовна особистість, вторинна професійна мовна особистість, іншомовна комунікативна компетентність, іншомовна професійна комунікативна компетентність. Охарактеризовано структуру навчальних текстотекстів з української мови як іноземної, принципи моделювання навчальних текстів на побутові теми, навчальних наукових текстів для іноземних студентів початкового етапу навчання, краєзнавчих текстів. Доведено визначальну роль художнього тексту для формування текстової компетентності іноземних студентів-гуманітаріїв. Запропоновано систему критеріїв добору та адаптації навчальних художніх текстів, вивчено лінгводидактичний потенціал окремих жанрів фольклору й літератури (легенди, літературної казки, есе) та творчості письменника в цілому (В. Сухомлинського, Т. Шевченка, М. Коцюбинського).

Шифр НБУВ: RA450335

1.Ш.1163. Теоретико-методичні засади формування правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / В. В. Вітюк; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 44 с.: рис., табл. — укр.

Обґрунтовано теоретико-методичні засади та методику формування правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи, складниками якої визначено: сучасні підходи; загальнодидактичні та лінгводидактичні принципи навчання (загальнометодичні: історизм у вивченні правопису мови; функційно-комунікативна спрямованість у навчанні мови; пріоритетне використання як дидактичного матеріалу до заняття текстів; професійне спрямування навчального матеріалу; специфічні: вивчення правопису української мови як динамічної системи; засвоєння правописних норм на основі знання орфоепічних, фонетичних, лексичних, словотвірних, граматичних норм; взаємозалежності усного й писемного мовлення; системного засвоєння правописного матеріалу; автоматизму й свідомості у процесі вивчення орфографії та пунктуації української мови; відповідності українського правопису соціальним запитам; мотивації студентів до правописного самовдосконалення); методи (спостереження й аналіз правописних явищ і фактів, правописний експеримент, метод вправ і завдань, метод роботи з навчально- й науково-інформаційними джерелами, кейс-метод, метод проєктів, вебквест, метод інтелект-карт); засоби (зразкове мовлення викладача, стилістично довершені тексти художньої та науково-популярної літератури, навчальні підручники, посібники, словники, електронні

освітні ресурси, online-ресурси, персональні сайти вчених, графічні організатори, алгоритми, концептуальні таблиці, зведені таблиці, Т-таблиці, діаграми Венна, картографування тексту, кластери, фішбоуни, відеоскрайбінги, скрайбінг-презентації, хмари тегів (слів — термінів — орфограм — пунктограм) та ін.). Узагальнено лінгвістичні засади й психологічні основи навчання правопису української мови в закладах вищої освіти. З'ясовано змістові характеристики базових понять дослідження: «графіка», «орфографія», «пунктуація», «компетенція», «компетентність». За результатами експериментально-дослідницького навчання підтверджено ефективність запропонованої методики формування правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Шифр НБУВ: RA450854

1.Ш.1164. Технології комунікативно-мовленнєвої діяльності соціальних працівників: навч. посіб. / Л. Березовська; ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника». — Івано-Франківськ: НАІРІ, 2018. — 219 с.: рис. — Бібліогр.: с. 208-219. — укр.

Висвітлено актуальні питання формування комунікативно-мовленнєвої компетентності студентів — майбутніх соціальних працівників. Представлено теоретичні та практичні аспекти спілкування у професійній діяльності соціального працівника; охарактеризовано професійно важливі якості. Розкрито чинники, що впливають на ефективність комунікації; подано приклади професійно спрямованих комунікативно-мовленнєвих ситуацій, вправи та завдання, ділові ігри, кейс-ситуації, діагностичні методики та опитувальники, тести для підсумкового контролю знань студентів. Визначено типи конфліктів та запропоновано керівництво конфліктною ситуацією у спілкуванні.

Шифр НБУВ: BA851368

1.Ш.1165. Типологія образних семантико-мотиваційних відношень у відмінниковому словотворі української мови: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 / Т. Є. Гуцуляк; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Всебічно досліджено образну мотивацію як важливий складник словотвірної семантики, що реалізується в мотиваційних відношеннях відмінникових образних морфологічних дериватів (іменників, прикметників, дієслів, прислівників) і відображає особливості дериваційних процесів української мови. Застосовано комплексну методику мотиваційного та семантико-когнітивного аналізу відмінникових дериватів, завдяки чому образну мотивацію виокремлено в самостійний тип когнітивно-мовних зв'язків між словом-мотиватором і мотивованим словом. Запропоновано розмежовувати такі зв'язки на образно-метафоричні, образно-метонімічні й образно-парадоксальні. У складі відмінникових похідних одиниць виокремлено два типи: власне образні деривати й образні деривати у структурі полісеманта. Встановлено, що для образної деривації іменників, прикметників, дієслів і прислівників найвищу продуктивність виявляють образно-метафоричні мотиваційні відношення, сформовані на базі універсальних метафоричних моделей — артефактної, природо-морфної (здебільшого зооморфної та фітоморфної), антропоморфної, релігійної. Доведено, що образні мотиваційні відношення мають значний семантичний потенціал, реалізують його у словотвірних процесах і впливають на системотвірчі властивості образних дериватів — їх здатність групуватися у словотвірні типи та парадигми. Запропоновано авторську методику моделювання й опису образних лексико-словотвірних парадигм. Обґрунтовано важливу роль образної деривації в розвитку синоніміки української мови.

Шифр НБУВ: RA449941

1.Ш.1166. Українська мова, як цінність: поколіннєвий аспект / Т. О. Фудерер. — Київ: Арт Економі, 2020. — 239 с. — укр.

Увагу приділено проблемі взаємозв'язку мови та суспільства, зокрема питанням ставлення до мови мовців, які належать до різних вікових груп. Проаналізовано результати соціологічних та соціолінгвістичних досліджень, які надають підстави вважати вік мовців екзогенним соціальним фактором, що впливає на мовну поведінку індивідів, зокрема білінгвів. Простежено зміни оцінних параметрів мовної ситуації в Україні в представників різних поколінь. Обґрунтовано, що віковий зріз соціолінгвістичного аналізу відкриває перспективу з'ясування механізмів мовних змін, які звичаєно називати поколіннєвими, що надає підстави говорити про мову покоління, історично закріплену в певній національній мові.

Шифр НБУВ: BA851596

1.Ш.1167. Формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / В. І. Попович; Хмельницький нац. ун-т. — Хмельницький, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено проблему формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці. Відповідно до завдань дослідження проаналізовано сучасний стан сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування й обґрунтовано педаго-

гічні умови: активізація мотивації майбутніх фахівців з туристичного обслуговування до оволодіння мовленнєвою культурою; професійно-орієнтована реструктуризація змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; формування й розширення фахового словникового запасу засобами «Електронного термінологічного словника із туризму» та «Комплексного термінологічного словника із туризму»; залучення майбутніх фахівців з туристичного обслуговування до комунікативної взаємодії на основі використання інтерактивних методів навчання. Визначено структурні компоненти мовленнєвої культури (мотиваційний, когнітивний та діяльнісний), які забезпечують цілеспрямованість, ефективність і результативність дій щодо досягнення мети професійного спілкування. Відповідно до визначених компонентів обґрунтовано критерії та показники сформованості мовленнєвої культури: мотиваційно-ціннісний, знаннєво-пізнавальний, професійно-комунікативний. Встановлено рівні сформованості мовленнєвої культури (низький (репродуктивний), середній (продуктивний) і високий (професійний)). Запропоновано модель мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці. Експериментально перевірено та доведено ефективність педагогічних умов формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування. Розроблено навчально-методичне забезпечення для формування мовленнєвої культури зазначених фахівців.

Шифр НБУВ: RA447427

1.Ш.1168. Формування правописної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури в процесі навчання мовознавчих дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Х. М. Карповець; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2020. — 22 с.: рис. — укр.

Здійснено теоретико-експериментальне дослідження проблеми формування правописної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури в процесі навчання мовознавчих дисциплін. Проаналізовано ключові поняття «компетентність», «професійна мовнокомунікативна компетентність». Уточнено зміст поняття «правописна компетентність майбутніх учителів української мови і літератури», яке в роботі потлумачено як набуту особистісну здатність оформлювати писемне мовлення будь-якого функційного стилю відповідно до чинних правописних норм на основі ціннісного ставлення до мови. У складі правописної компетентності виокремлено когнітивний (знання), операційний (уміння й навички), діяльнісний (досвід), ціннісно-смісловий (ціннісні орієнтації й мотивація) і поведінковий (вчинки) компоненти. На основі такої структури розроблено критерії сформованості правописної компетентності з відповідними показниками контролю: інформаційно-когнітивний; операційно-діяльнісний; результативний. За визначеними критеріями виокремлено чотири рівні сформованості правописної компетентності студентів: високий, достатній, середній та елементарний. Розроблено методику формування правописної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури у процесі навчання мовознавчих дисциплін; репрезентовано методи й прийоми, форми, засоби й технології навчання, запропоновано систему вправ і завдань для формування правописної компетентності в майбутніх учителів української мови і літератури. Підтверджено ефективність експериментального навчання. Подальшого розвитку набули ідеї впровадження лінгводидактичних стратегій формування правописної компетентності майбутніх словесників у системі компетентнісної освітньої парадигми вищої школи.

Шифр НБУВ: RA447051

1.Ш.1169. Фразеологія в діалектному мовленні: ареальне варіювання і функціонування: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.01 / Н. Д. Коваленко; НАН України, Інститут української мови. — Київ, 2021. — 38 с. — укр.

Досліджено фразеологію українського діалектного континууму з увагою до складу та просторового варіювання фразеологізмів, специфіки їх поширення та функціонування в живому говірковому мовленні, текстової поведінки. Обґрунтовано й апробовано прийоми текстозорієнтованого опрацювання народної фразеології. З'ясовано роль фразеології у формуванні й відтворенні мовної картини світу українців. Виявлено різні значення однакових компонентів, семантичні відмінності в межах груп говірок, наявність ареальних кореляцій, коли територія побутування фраземи та її компонента збігається. Доведено, що в текстах діалектного мовлення можна спостерігати активізацію всіх потенційних можливостей фразеологізмів, що доводить їх багатоплановість, а також продукування нових семантичних відтінків із метою привернення уваги слухача. Запропоновано методику автокомунікування для записів та аналізу фразеологізмів говірок, що уможливить швидше та повніше наповнення емпіричної бази української мови. Описано специфіку функціонування у складі фразеологізмів номінацій із різних тематичних груп (побутові предмети, господарські знаряддя, назви приміщень та їх елементів, флори та фауни та ін.), частоту їх уживання, діалектні варіанти, передбачувану й непередбачувану сполучуваність. Простежено просторове поширення фразем і їх компонентів.

Шифр НБУВ: RA449299

Див. також: 1.Х.701, 1.Ш.1121, 1.Ш.1216

Германські мови

1.Ш.1170. Когнітивно-комунікативні механізми регулювання референції у діалогічному мовленні (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Н. В. Пожарська; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Досліджено когнітивно-комунікативні механізми регулювання референції у діалогічному мовленні. Установлено, що мікрорівень регулювання референції характеризується зміною референційного коду в межах пар суміжних реплік, які представлені ініціативною та респонсивною репліками. Макрорівень регулювання референції забезпечується зміною макроструктури діалогу (предмету думки мовця). Доведено, що когнітивний механізм регулювання референції на мікрорівні діалогічної взаємодії забезпечується заповненням ментальних просторів і реалізується через лінгвокогнітивну операцію реструктуризації. Когнітивний механізм регулювання референції на макрорівні діалогічної взаємодії представлений лінгвокогнітивними операціями актуалізації референції, реактуалізації референції та блокування референції. Виявлено, що залученість обох суб'єктів мовлення у запропонованому предметі думки мовця відіграє ключову роль під час регулювання референції. З урахуванням намірів учасників діалогічної взаємодії виокремлено кооперативні, маніпулятивні та некооперативні комунікативні стратегії. Доведено, що регулювання референції відбувається у ситуації комунікативної тріади, комунікативної діади та комунікативної монади.

Шифр НБУВ: RA450878

1.Ш.1171. Лінгвостілістика англійської мови в епоху цифрових технологій: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04 / Н. В. Лазаренко; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Започатковано новий лінгвістичний напрям — цифрова лінгвістика, центральною ланкою якої є англійський цифровий дискурс (АДД), тришаровий когнітивно-комунікативний конструкт у єдності мікро-, мезо- та макрорівнів. Співвіднесено семіотичний базис природної англійської мови (П(А)М) з візуально-графічними засобами, символами, літерно-цифровими командами мов програмування (МП), інтеграція яких у цифровому текстовому просторі постає як своєрідний лінгвостілістичний симбіоз — першооснова та запорука побутування АДД. Описано на основі міждисциплінарного підходу до зіставлення ключових понять семіотики, мов програмування та природної англійської мови: перехід від словоформ до лем, конституювання номінативних і дієслівних фраз як конструктивів цифрового дискурсу, валентність найбільш використовуваних дієслів, побудову ментальних моделей розробників МП і лінгвальних слотів П(А)М, дієслівне картографування агентивної риторики МП, з'ясовано механізми реалізації категорій модальності та персональності П(А)М і МП, а також адекватності обробки тексту машиною у порівнянні з обробкою тексту людиною. Здійснено аналіз лінгвальної шаблонізації мовлення чатботів і їх текстових компетенцій. Запропоновано на основі логіко-математичного підходу квадрантичну інтерпретацію основних параметрів АДД та відповідного текстового простору. Проаналізовано шляхи та способи інтегрального та диференційного використання вербальних і невербальних знакових систем у МП у порівнянні з П(А)М, обґрунтовано види синхронічних змін у соціокультурному вимірі знаку, описано процеси трансформації знаків під час їх актуалізації в П(А)М і в МП, встановлено спільні та відмінні риси в аранжуванні граматичних, лексико-семантичних і графічних засобів (природної) англійської мови та (штучних) мов програмування в їх проекції на різні режими комунікації в системі «людина — машина».

Шифр НБУВ: RA450870

1.Ш.1172. Лінгвостілістичні характеристики теленовін у комунікативно-прагматичному аспекті (на матеріалі німецької мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. Ю. Чайковська; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2020. — 20 с. — укр.

Досліджено прагматичний потенціал вербальних, невербальних і паравербальних засобів німецьких каналів RTL aktuell та ZDF heute. Розглянуто явище полікодності новинних повідомлень у стилістичній і прагматичній площинах аналізу. Виявлено, що комунікація сьогодення вирізняється полікодними елементами, під якими розуміємо існування в одному комунікативному просторі знаків різних семіотичних систем. Детально розглянуто основні ознаки інформаційного жанру «новини» та концепції його потракування. Окреслено характерні ознаки мови сучасних теленовін, надано їм лінгвістичну дефініцію. Здійснено структурний аналіз випусків новин RTL aktuell і ZDF heute. З'ясовано, що мовленнєвий вплив відбувається за допомогою комунікативних стратегій і тактик, які послуговуються великою кількістю стилістичних засобів. Виокремлено й охарактеризовано лексичні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, а також просодичні засоби мови, послуговуючись якими, автори повідомлень привертають увагу та здійснюють вплив на глядацьку аудиторію.

Шифр НБУВ: RA44438

1.Ш.1173. Метонімія у публіцистичному дискурсі: лінгвокогнітивний і дискурсивний аспекти (на матеріалі британської кінокритики): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / І. В. Качур; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 20 с. — укр.

Вперше у вітчизняному мовознавстві систематизовано концепції метонімії як способу осмислення дійсності в різні історичні періоди, уточнено її місце в системі тропейчної номінації у зіставленні з метафорою і метафтонімією. Запропоновано методику комплексного аналізу явища метонімії у його дискурсивно-текстовій реалізації як інструменту створення образності в кінорецензії як жанрі британського публіцистичного дискурсу. Здійснено комплексний аналіз та інтерпретацію окресленого інвентарю метонімічних тропейних засобів у досліджуваних текстах британської кінокритики. Розкрито лінгвокогнітивну природу метонімії у її зіставленні з метафтонімією шляхом конструювання метонімічних концептуальних моделей і метафтонімічних концептуальних бледнів, що становлять когнітивне підґрунтя досліджуваних тропейних засобів. Визначено ефективність метонімічних концептуальних моделей і метафтонімічних концептуальних бледнів шляхом кількісних підрахунків частотності їх дискурсивно-текстової актуалізації в текстах кінорецензії. Встановлено референтні особливості та функційну специфіку метонімії у текстах британської кінорецензії, визначено чинники набуття метонімією дискурсивно-текстової значущості у межах сучасного британського дискурсу кінокритики.

Шифр НБУВ: RA450258

1.Ш.1174. Німецько-український інженерно-технічний словник: близько 20 000 термінів і терміносполук / С. В. Кійко; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича: Рута, 2020. — 469 с. — укр.

Словник містить близько 20 тис. німецьких інженерно-технічних термінів і терміносполук з їх українськими відповідниками. Адресатами словника є інженери, фахівці у галузі промислової автоматизації, співробітники німецько-українських спільних підприємств, перекладачі технічної літератури, викладачі та студенти інженерно-технічних факультетів вузів. Словник може також стати в нагоді широкому колу осіб, які цікавляться німецькою науково-технічною літературою. Також словник виконує функцію засобу ідентифікації одиниць у німецькому тексті і встановлення їх українських еквівалентів.

Шифр НБУВ: VA851519

1.Ш.1175. Телефонний дискурс: структурно-семантичний та лінгвопрагматичний аспекти (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. О. Попівняк; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Дисертацію присвячено дослідженню структурно-семантичних та лінгвопрагматичних особливостей сучасного англійського телефонного дискурсу. Запропоновано авторське визначення телефонного дискурсу та встановлено його конститутивні ознаки. Телефонний дискурс досліджено на основі аналізу телефонних розмов, що є формою його реалізації. Виокремлено типи телефонних розмов за різними критеріями. Проаналізовано композиційну й функціональну структуру телефонної розмови, описано метакомунікативні завдання, реалізовані на кожному з етапів розмови, визначено мовні засоби реалізації комунікативної поведінки учасників (адресата та адресанта) телефонних розмов. Увагу приділено аналізу екстрених телефонних розмов та пранкдзвінків, що виявляють свої особливості мовленнєвої реалізації. Описано статусно-рольові відносини між комунікантами під час екстрених телефонних розмов та проаналізовано засоби реалізації комунікативної мети оператора екстреної служби. Уточнено семантику терміна «пранк», визначено жанрові характеристики телефонного пранку, систематизовано основні стратегії та тактики, що застосовують адресанти-пранкери з метою досягнення своєї комунікативної інтенції.

Шифр НБУВ: RA447479

1.Ш.1176. Теоретико-методологічні засади формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи: монографія / О. С. Бескорса; Донбаський державний педагогічний університет. — Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. — 390 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 284-343. — укр.

Досліджено суть цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи. Визначено її структурно-компонентний склад. Проведено аналіз особливостей професійної підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта (спеціалізація — Англійська мова) у вітчизняному та зарубіжному науковому дискурсі. Обґрунтовано теоретичні та методичні засади системи формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи. Розроблено й описано її навчально-методичне забезпечення, зокрема дистанційні курси з професійно орієнтованих дисциплін («Методика навчання іноземної мови (англ.)», «Країнознавство», «Англійська мова за професійним спрямуванням», «Цифрова комунікація в освіті»), цифровий портал «Початкова школа: освіта впродовж життя».

Шифр НБУВ: VA850256

1.Ш.1177. Теорія і практика формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / О. С. Бескорса; ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». — Сло-в'янськ, 2021. — 39 с.: рис., табл. — укр.

Здійснено теоретичне узагальнення та наукове розв'язання проблеми формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи. Визначено особливості підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта (спеціалізація — Англійська мова) на сучасному етапі цифровізації освіти. Надано тлумачення цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи як сукупності особистісних якостей фахівця, що характеризуються усвідомленням цінностей цифрової епохи та власних потреб в оволодінні знаннями, уміннями, навичками, практичним досвідом використання цифрових технологій для ефективної цифрової комунікації під час реалізації професійної діяльності, у тому числі англійською мовою як засобом розширення сфери професійної взаємодії в сучасному цифровому світі. Визначено зміст і структуру досліджуваного феномена. Змодельовано систему формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи, розроблено навчально-методичне забезпечення означеної системи, до якого ввійшли загально-методичний дистанційний курс «Методика навчання іноземної мови (англ.)», дистанційні курси професійної спрямованості «Країнознавство» та «Англійська мова за професійним спрямуванням», дистанційний курс «Цифрова комунікація в освіті», цифровий портал «Початкова школа: навчання впродовж життя», навчальний посібник «Цифрові освітні ресурси для уроків англійської мови в початковій школі». Визначено педагогічні умови ефективної реалізації спроектованої системи: оновлення змісту професійно орієнтованих дисциплін підготовки майбутніх учителів англійської мови початкової школи відповідно до тенденцій цифровізації освіти; розвиток мотивації до формування цифрової культури майбутніх учителів англійської мови початкової школи; створення вебсередовища дистанційного навчання майбутніх фахівців спеціальності 013 Початкова освіта (спеціалізація — Англійська мова), розроблення та підтримка дистанційних курсів професійно орієнтованих дисциплін; надання майбутнім учителям англійської мови початкової школи необхідного комплексу знань, умінь і навичок роботи з цифровими технологіями та цифровим контентом; організація ефективної цифрової комунікації учасників освітнього процесу, розвиток нетикету та цифрової колаборації.

Шифр НБУВ: РА459309

1.Ш.1178. Термінологічна лексикографія у формуванні глобального наукового простору галузі медицини (на матеріалі англомовних медичних словників): автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04 / О. В. Гордієнко; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Дисертацію присвячено виявленню напрямку і перспектив розвитку англомовної медичної термінографії (АМТ) з метою забезпечення ефективної міжнародної комунікації і співробітництва в галузі медицини в умовах формування глобального наукового простору шляхом визначення нелінійної кореляції між динамікою медичного дискурсу, розвитком термінологічного апарату та медичною лексикографією. Розроблено методологію дослідження АМТ як складної адаптивної системи і застосовано міждисциплінарний підхід для емпіричного аналізу. Охоплено медичну лексикографію в цілому і АМТ зокрема за увесь період її існування та включало аналіз 472 англомовних медичних довідників (АМД). Доведено системність термінографії галузі медицини та обґрунтовано тип її системної організації. Проаналізовано розвиток АМТ в контексті світової традиції та складено періодизацію цього процесу. Розроблено принципи типологічної класифікації АМД, які базуються на їх функціональному навантаженні з урахуванням загальних класичних підходів лексикографії. У системі АМТ виокремлено дві групи довідників — фактуальні і словникові, розроблено типологічну класифікацію англомовних словникових довідників, проведено лексикографічний аналіз АМД. Виявлено еволюційну динаміку розвитку АМТ. У загальному кількісному вираженні динаміка демонструє нерівномірну, проте стабільну тенденцію до зростання. За якісною складовою — спрямованість у бік спеціалізації і диджиталізації. Доведено необхідність розробки електронного навчального медичного словника, який відповідає параметрам складної адаптивної системи та наявному професійному запиту, розроблено його концепцію.

Шифр НБУВ: РА459309

1.Ш.1179. Функціональна транспозиція: емпіричне дослідження локативно-темпоральних прийменників, прислівників та сполучників в англійській мові ІХ–XXI століть: монографія / Ю. Г. Ковбаско. — Одеса: Гельветика, 2021. — 787 с.: табл., граф. — (Конкурс «Монографія на грант»). — Бібліогр.: с. 742-787. — укр.

Досліджено історичну динаміку функціональної транспозиції в англійській мові на матеріалі корпусів текстів ІХ — XXI ст. На основі комплексної методики розроблено алгоритм вивчення та опису процесу функціональної транспозиції, що застосовується для кожної окремої одиниці — об'єкта дослідження, та складається з дефініційного й компонентного аналізів, аналізу істо-

ричної семантики, діахронічного корпусного аналізу та синхронічного дистрибутивного аналізу. Монографія є емпіричним дослідженням 17 838 прикладів давньоанглійського періоду, 37 538 прикладів середньоанглійського періоду та 22 408 прикладів ранньомодерноанглійського періоду, що було проаналізовано шляхом неавтоматизованої обробки, без залучення корпус-менеджерів. Завдяки використанню програм Lancsbox, AntConc та корпусів BNC, COCA, SOHA було одержано дані щодо понад 50 млн прикладів пізньомодерноанглійського періоду та сучасної англійської мови. Представлено аналіз понад 1400 прикладів, розроблено 201 таблицю, 36 графів та 2 схеми, що надає змогу ґрунтовно та з максимальною достовірністю проаналізувати функціональну транспозицію в англійській мові ІХ — XXI ст.

Шифр НБУВ: ВА849960

1.Ш.1180. The manual for medical students: terminology, case history (writing), texts for reading, quizzes, vocabulary, medical abbreviations: [manual] / A. M. Vasylieva, O. I. Agafonova. — Melitopol: Publishing House of Melitopol City Printing House, 2019. — 185 p.: ill. — Бібліогр.: с. 177-178. — англ.

The medical terminology, texts for self reading, quizzes, case history writing are given in this manual. Case study methodology is becoming increasingly influential. Medical students tend to write case studies as part of their training. There is a definite need for training of future doctors in case study research methodology and developing the skills needed to design scientific systematic case studies. The aim of this manual is to provide the new reader to case study research with a background in the method to assist them in creating and developing case study research. Examples of the case histories are given in the third part of the manual. The manual contains the collected and systematized texts for reading in English with a medical focus.

Шифр НБУВ: ІВ228084

Див. також: 1.У.108, 1.Ш.1128, 1.Ш.1148

Фольклор. Фольклористика

Світовий фольклор.

Фольклор народів окремих країн

1.Ш.1181. Співанка-хроніка в контексті етнокультурної традиції українства: монографія / А. К. Павлова; Університет державної фіскальної служби України. — Ірпінь. — Кам'янець-Подільський: Ун-т ДФС України: Друкарня Рута, 2021. — 183 с. — Бібліогр.: с. 166-183. — укр.

Проведено комплексний аналіз співанки-хроніки як поліфункціонального жанру фольклору в контексті етнокультурної традиції. Досліджено історіографію вивчення хронікальних пісень в українській фольклористичній, зокрема історію опублікування, систематизовано основні теоретичні знання з проблеми дослідження співанки-хроніки у фольклористичній науці. Визначено іманентні риси жанру, проаналізовано особливості поезики — мотивів, тем, образів. Простежено шляхом текстурального аналізу роль автора-виконавця у процесі текстотворення. Внесено певні корективи у наявне в науковій думці визначення співанки-хроніки. У науковий обіг запроваджено малодосліджені варіанти пісень. Аналіз зразків, у яких відображено трагічні моменти, подано крізь призму філософських узагальнень для глибинного розуміння домінуючих особливостей творів цього жанру.

Шифр НБУВ: ВА850557

Літературознавство

Світова література.

Література народів окремих країн

1.Ш.1182. Євген Маланюк: «...Його постать роки одягають у бронзу...»: зб. наук. пр. / Г. Клочек, Я. Гарасим, Т. Салига, І. Яковлева, І. Набитович, В. Корнійчук, С. Хороб, П. Іванишин, О. Баган, Р. Голод, Н. Мафтин, О. Слоновьська, Н. Федорак, І. Щепна, А. Генц, М. Крупач, Л. Сенік, В. Працьовитий, С. Микуш, І. Роздольська, І. Василюшин, С. Пилипчук; ред.: Т. Салига, С. Пилипчук, Я. Гарасим, В. Івашків, Р. Голод, Л. Сенік, М. Крупач, Б. Криса, Г. Клочек, І. Роздольська; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. — 261 с. — (Серія «Українська філологія: школи, постаті, проблеми»; вип. 18). — укр.

Зазначено статті, пошуковий потенціал яких спрямовано на стереометричне осмислення художньої та публіцистичної спадщини Євгена Маланюка. Висвітлено маловідомі сторінки життєвого шляху письменника, проаналізовано ідейно-естетичні первні

його поетичної та публіцистичної творчості, окреслено комплекс актуальних проблем сучасного малюнокознавства.

Шифр НБУВ: ВА852042

1.Ш.1183. Когнітивно-дискурсивна реалізація образу Вікторіанської Англії (на матеріалі англомовних художніх творів і літературно-історичних пам'яток періоду Кримської війни (1853 — 1856 років)): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / К. А. Рибаківа; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2021. — 20 с. — укр.

Висвітлено образ Вікторіанської Англії, яким він постає в англомовних художніх творах і літературно-історичних пам'ятках періоду Кримської війни. Образ країни розкрито шляхом когнітивно-дискурсивного аналізу лексико-фразеологічних номінативних засобів репрезентації історико-культурних доміант Вікторіанської доби у досліджуваних текстах. Сформовано корпус неологічної ономастичної лексики (епонімів, антропонімів і топонімів) доби Кримської війни, яка поповнила склад англійської мови. Розроблено типологію історико-маркованої лексики доби Кримської війни. Систематизовано конотативно-забарвлену лексику як вербальний засіб створення авторської образності. Визначено роль тематичної лексики в дискурсивній репрезентації історико-культурних доміант Вікторіанської епохи. На основі когнітивної обробки історико-культурних доміант Вікторіанської доби, втілено в історіографічних джерелах періоду Кримської війни, здійснено узагальнення уявлень англійців про Вікторіанську Англію того періоду.

Шифр НБУВ: РА450259

1.Ш.1184. Культурологічні основи змісту шкільної літературної освіти в історико-педагогічному вимірі (друга половина ХХ — початок ХХІ століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Н. В. Гоголь; НАПН України, Інститут педагогіки. — Київ, 2021. — 44 с. — укр.

Представлено системне дослідження культурологічних основ змісту шкільної літературної освіти в історико-педагогічному вимірі другої половини ХХ — початку ХХІ ст., що спрямоване на подолання фрагментарності у висвітленні проблеми реалізації культурологічного підходу до навчання літератури у змісті шкільної літературної освіти відповідно до окреслених хронологічних меж. Концепція дослідження ґрунтується на положенні, що розвиток шкільної літературної освіти на засадах культурологічного підходу другої половини ХХ — початку ХХІ ст. зумовлювався конкретними суспільно-політичними, ідеологічними, соціально-культурними умовами та станом розвитку шкільної освіти, педагогічних ідей і досягненнями методики навчання літератури. Історіографію дослідження (1-й період (1950-ті — початок 1980-х рр.), 2-й період (1984 — 1991 рр.); 3-й період (1991 — 2021 рр.)) висвітлено на основі проблемно-тематичного, хронологічного, персоналізованого підходів. Систематизовано джерельну базу дослідження на основі шести визначених груп джерел. На основі розробленої періодизації розвитку шкільної літературної освіти на засадах культурологічного підходу досліджено енезу науково-методичних ідей із проблеми обґрунтування культурологічних основ змісту шкільної літературної освіти. Означено здобутки та суперечності розвитку методики навчання літератури в культурологічному аспекті за часів радянської школи (1950-ті — 1991 рр.) і в часи реформування шкільної літературної освіти в умовах утвердження національної школи (1991 — 2016 рр.). Узагальнено та систематизовано традиційний і новаторський досвід навчання літератури з урахуванням ідей культурологічного підходу у практиці роботи закладів загальної середньої освіти України другої половини ХХ — початку ХХІ ст. Простежено зміни, задекларовані в державних освітніх документах, навчальних програмах, навчальній і навчально-методичній літературі в контексті періодів розвитку шкільної літературної освіти на культурологічних засадах. Акцентовано на тенденційному характері міжмистецької взаємодії в навчальних книгах означених періодів.

Шифр НБУВ: РА450662

1.Ш.1185. Методика навчання майбутніх учителів зарубіжної літератури шкільного аналізу епічних творів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. І. Гречаник; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2020. — 28 с.: табл., рис. — укр.

Запропоновано теоретично обґрунтовану та експериментально перевірену методику навчання майбутніх учителів зарубіжної літератури шкільного аналізу епічних творів. В її основу покладено філософські погляди про роль діалогу, важливість розуму, відчуттів і досвіду, домінування раціонального або чуттєвого, єдності знань і практичної діяльності; психолого-педагогічні положення про важливість інтелектуальних операцій у літературному розвитку особистості; концепції літературознавців про аналіз як важливий етап роботи з текстом епічного твору; методичний досвід порушеної проблеми в практиці підготовки майбутнього вчителя зарубіжної літератури. Експериментально доведено вагомість і результативність запропонованої методики, яка суттєво підвищує ефективність навчання та продуктивність методичної підготовки майбутніх словесників у закладах вищої освіти.

Шифр НБУВ: РА450721

1.Ш.1186. Теорія і методика навчання жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів майбутніх учителів зарубіжної літератури: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Н. Р. Грицак; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 40 с.: табл., рис. — укр.

Дослідження присвячено проблемі навчання майбутніх учителів зарубіжної літератури жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів. Розроблена методика жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів ґрунтується на концептуальних філософських, літературознавчих, психологічних, педагогічних, методичних положеннях, а також сучасних наукових підходах (культурно-семантичний, полікультурний, системний, діяльнісний, особистісний) і принципах (доступності, системності, єдності національного і загальнолюдського, гуманізації, проблемності, цілісності, діалогу культур, емпатії). Досліджено генезу становлення методики жанрового аналізу художнього твору, а також визначено пріоритетні методичні напрями вивчення інонаціонального художнього твору. Проаналізовано зміст навчально-методичного забезпечення процесу навчання жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів студентів-філологів. Розкрито суть і змістові ознаки базових понять дослідження: «жанрова грамотність студента», «жанровий аналіз художнього твору», «жанровий шлях аналізу художнього твору з урахуванням національної специфіки», «жанрова компетентність», обґрунтовано і описано структуру жанрової грамотності студента-філолога. Теоретично обґрунтовано і змодельовано методику формування знань, умінь і навичок жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів. Визначено етапи формування у студентів-філологів умінь і навичок жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів. Схарактеризовано комплекс ефективних методів, прийомів і засобів навчання жанрового аналізу різнонаціональних художніх творів. Розроблено й апробовано схеми жанрового аналізу новели, оповідання, притчі, казки, байки, балади і поеми з урахуванням національної специфіки. Визначено й обґрунтовано критерії, показники сформованих знань, умінь і навичок жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів майбутніх учителів зарубіжної літератури. Доведено ефективність розробленої методики навчання жанрового аналізу малих епічних і ліро-епічних різнонаціональних художніх творів студентів-філологів.

Шифр НБУВ: РА450325

1.Ш.1187. Трансформація американського «крутого» детективу в творчості Сью Графтон, Сари Парецкі та Марсії Мюллер: жанрово-стильові та гендерні аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / А. К. Титюк; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2020. — 22 с. — укр.

Комплексне досліджено основні тенденції розвитку американського жіночого «крутого» детективу (серії романів Сью Графтон, Сари Парецкі та Марсії Мюллер). Розглянуто масову літературу та особливості її функціонування. Проведений аналіз критичних робіт свідчить, що, незважаючи на більш ніж двадцятирічну історію активного осмислення функціонування масової літератури, специфіка домінуючих в ній жанрів, до яких, безумовно, належить детектив, досі перебуває на стадії становлення. У творах Сью Графтон, Сари Парецкі та Марсії Мюллер жанрова форма детективу зберігається, незмінними залишаються елементи сюжету: спочатку злочин, потім — його наслідки і розслідування і, нарешті, розкриття. У жіночому «крутому» детективі, як і в чоловічому, приватний сищик включений у перипетії сюжету, використовує не тільки свої інтелектуальні можливості, а й пістолет, а то й кулак. Разом з тим погляд на світ у жінки-детектива інший, дещо інші моральні й соціальні пріоритети, що передбачає інші методи розслідування та позначається на організації сюжету. Гендерні та любовні мотиви не змінюють жанрову матрицю, але визначають характер трансформації центральних образів, модифікацію лінії розвитку сюжету й розширюють зображувальні можливості детективу. Розглянувши образи головних героїнь детективних серій, можна спробувати виділити основні позиції, що характеризують жіночі образи в детективних романах: прагнення героїні реалізувати себе в суспільно-життєвій і професійній діяльності; складні сімейні відносини; відсутність навичок ведення домашнього господарства; нехтування типовими жіночими стереотипами поведінки; особливий характер любовних відносин; бажання героїні довести свою спроможність у професії на тлі загального скептицизму. Самостійність, незалежність і успішна адаптація — саме ті риси, які властиві героям популярних детективних серій. Аналізується семантика та функція топоса «місто» у романах. Одним з найважливіших аспектів формули жіночого «крутого» детективу є зображення повсякденного побуту великого міста, для якого характерно етнічне розмаїття, різка класова відмінність і специфічні соціальні умови, що створюють можливості для злочинів.

Шифр НБУВ: РА447497

1.Ш.1188. Фемінний дискурс іранської прози ХХ — початку ХХІ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Моллаахмаді; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Проаналізовано іранську прозу як цілісне явище в літературно-історичному процесі. Розроблено наукові основи дослідження гендерної проблематики творчості іранської письменниці Сімін Данешвар у контексті іранської жіночої прози XX — початку XXI ст. Проведено аналіз факторів та етапів зародження й розвитку жіночої прози як нової течії в сучасній іранській літературі. Досліджено проблематику, ідейну спрямованість, особливості стилістики іранської жіночої прози з точки зору її репрезентативності для культурного процесу в цілому і творчої індивідуальності авторів. Визначено типологію жіночих образів в іранській літературі. Зазначено, що до середини XX ст. жіночої літератури як цілісного явища зі своїми особливостями та закономірностями в Ірані не існувало. Іранська проза XX ст. (роман і коротке оповідання) — новий жанр, що з'явився на початку XX ст. під впливом західної культури завдяки іранському просвітницькому рухові, але, на відміну від жіночої прози Європи та США, перська проза від початку і до кінця XX ст. звертає мало уваги на феміністські тенденції, особливо у вигляді радикального фемінізму. Жіноча проза як цілісне явище (засновницею стала С. Данешвар) почала розвиватися в Ірані лише з 40-х рр. XX ст. і відзначалася своїм відходом від реалізму в бік історичної та міфологічної прози.

Шифр НБУВ: RA450344

1.Ш.1189. Функціонування етнокультурної лексики в турецькій поезії XX століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.13 / О. А. Пишніхова; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження особливостей функціонування етнокультурної лексики в турецькій поезії XX ст. Зазначено, що основоположним для наукової роботи стало антропоцентричне спрямування сучасного мовознавства. У процесі аналізу етнокультурної лексики в турецькій поезії XX ст. виокремлено понад 890 етнокультурних лексем, які розподілено до відповідних тематичних груп у межах трьох періодів: типологія назв реалій у турецькій поезії початку, середини і кінця XX ст. Проаналізовано їх функції в турецькому поетичному тексті. Досліджено прецедентні імена в турецькому поетичному тексті, з'ясовано історичний зміст і комеморативне навантаження образів відповідних історичних персонажів, специфіку контекстного функціонування цих образів, їх вагому роль у формуванні турецької мовної свідомості. Етнокультурну лексику турецької мови розглянуто крізь призму турецького поетичного світогляду. Окреслено пріоритети та доміанти культури, визначальні для становлення турецької національної ідентичності.

Шифр НБУВ: RA444436

1.Ш.1190. Character's identity in Jhumpa Lahiri's writing: a transcultural paradigm: monogr. / О. Yalovenko; Pavlo Tychna Uman state pedagogical university. — Uman: Pavlo Tychna Uman state ped. univ., 2020. — 223 p. — Бібліогр.: с. 205-223. — англ.

The monograph investigates Asian-American identity in a transcultural discourse, in particular in Jhumpa Lahiri's writing; the author's works created within the limits of a transcultural paradigm which helps to trace features' formation of identity of the modern Asian-American character are considered; the reception peculiarities of Lahiri's writing in literary-critical thought are determined, as well as the features of the Asian component and the transcultural consciousness of immigrant characters, which forms the basis of the author's writing.

Шифр НБУВ: IB228094

Див. також: 1.Ш.1118, 1.Ш.1199

Література Європи

1.Ш.1191. Вікторіанський метанаратив у літературному процесі порубіжжя XX — XXI століть: дедеконструкція, реконструкція: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.04 / О. В. Тупахіна; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2021. — 36 с. — укр.

Висвітлено специфіку художнього діалогу літератури порубіжжя XX — XXI ст. із кодовою надсистемою вікторіанства як історичного, соціального, аксіологічного, філософського, епістемологічного й художнього конструкту. Широкий спектр художніх текстів, що репрезентують жанрове, стилістичне, ідейно-філософське й тематичне розмаїття сучасної вікторіографії, досліджено крізь призму розробленої в дисертації матричної моделі рецепції вікторіанського метанаративу постмодерністською художньою свідомістю, із урахуванням домінантно інтерпретативної модальності (дедеконструкції, деконструкції, реконструкції), модусу репрезентації (травма, пам'яті, ностальгія) та типу похідного нарративу.

Шифр НБУВ: RA450835

1.Ш.1192. Засоби вербалізації екзистенційних феноменів у англомовній ірландській поезії XX століття: лінгвокультурний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / О. Є. Вуєк; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2020. — 20 с.: рис. — укр.

Досліджено засоби вербалізації екзистенційних феноменів в англомовній ірландській поезії XX ст. у лінгвокультурному аспекті. Розглянуто природу екзистенційних феноменів як універсальних категорій буттєвого досвіду у мовному та позамовному вимірах. Встановлено форми та моделі концептуалізації фрагментів досвіду, підґрунтям яких є нейрофізіологічна структура свідомості. Окреслено характеристичні номінативного простору «екзистенційні феномени» як відкритий динамічний системи та встановлено структурні та функціонально-семантичні ознаки його компонентів. Досліджено мовні засоби відображення просторово-часових, антропоморфних, онтологічних, емоційно-чуттєвих, ментальних, суспільних і аксіологічних феноменів у лінгвокультурному аспекті. Визначено особливості вербалізації інверсивних процесів у поетичних текстах англомовних ірландських авторів.

Шифр НБУВ: RA447271

1.Ш.1193. Комізм магічного в англомовних творах жанру фентезі: лінгвопоеетологічний аспект (на матеріалі романів Т. Пратчетта): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Є. В. Українська; Київський національний лінгвістичний університет. — Київ, 2021. — 21 с.: рис. — укр.

У лінгвопоеетологічному ключі досліджено жанрові особливості англомовних творів гумористичного фентезі крізь призму взаємодії категорій комічного та магічного, що спричиняє виникнення мовно-художнього явища комізму магічного як складника художнього світу розглянутого піджанру фентезі. Встановлено та систематизовано лінгвальні та лінгвокогнітивні механізми реалізації і функціонування форм комізму магічного в романах британського майстра фентезі Т. Пратчетта в мікро- та макропоеетологічному аспектах. Виокремлено три текстові рівні, у межах яких виникає комізм магічного: семантичний, де магічні персонажі перетворюються на комічні; оповідний, де в гумористичних ситуаціях магічне зазнає комічних змін; конверсійний, коли діалоги між персонажами розкривають комічний характер магії. Зазначено, що зміни магічної природи Дискосвіту в бік комізму виникають унаслідок деформації його магічної структури під впливом уявлень реального світу або можливих світів інших художніх творів та актуалізації цієї модифікованої структури в новому текстовому середовищі. Услід за В. М. Топоровим, Л. Долежелом та Ю. М. Лотманом виокремлено два механізми деформації магічного, орієнтовані на створення комічного ефекту: інтеріоризація елементів інших можливих світів простором Дискосвіту за рахунок його ущільнення та внутрішньпросторового зміщення; трансгресія кордонів простору Дискосвіту із застосуванням процедур розтягнення та транспозиції.

Шифр НБУВ: RA450247

1.Ш.1194. Лірика Олександра Олеся: поетика символізму: монографія / І. Цуркан; НАН України, Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. — Київ: Талком, 2019. — 399 с. — (Серія «Студії україністики»; вип. 27). — Бібліогр.: с. 370-399. — укр.

Досліджено символізм Олександра Олеся, проаналізовано його лірику в контексті європейського символізму на межі есхатологічних і катастрофічних передчуттів епохи. Простежено рецепції символізму в українській критиці XX — XXI ст. З'ясовано аксіологічні аспекти Олесевої поезики (волелюбні вияви, трансформація релігійних мотивів, типологію символів, авторецептивні рефлексії), інтер-медіальну та трансцендентну символіку природи (музичні та малярські імпресії, поетичну мариністику, солярну й флористичну символіку, орнітоморфні образи).

Шифр НБУВ: VA850315

1.Ш.1195. Румунське та українське силабо-тонічне віршування XIX століття (метрика і ритміка): монографія / К. І. Паладяні; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: ЧНУ: Рута, 2019. — 263 с. — Бібліогр.: с. 232-254. — укр.

Наведено результати дослідження, присвяченого вивченню румунської силабо-тонічної версифікації XIX ст. щодо метрики та ритміки у порівнянні зі специфікою розвитку української силабо-тоніки 1800 — 1899 рр.. Уперше в діахронічному зрізі за періодами, на основі віршованого аналізу значного масиву поетичних творів, статистично розглянуто румунську силабо-тонічну поезію XIX ст., визначено тенденції розвитку метричного репертуару румунських авторів, виявлено типологічні риси основних розмірів, встановлено спільне та відмінне в румунській та українській силабо-тоніці XIX ст.

Шифр НБУВ: VA851698

1.Ш.1196. Romantic human study: peculiarities of personality philosophy in the literature of the 1820 — 1830-ies / T. N. Zhuzhgina-Allahverdian, S. A. Ostapenko // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 155-167. — Бібліогр.: 163 назв. — англ.

Мета дослідження — показати зв'язок романтизму з антропологічним вченням, що сходить до гегельянства та кантіанства, і водночас — із концепціями майбутнього, структуралізмом і постмодернізмом. Оскільки проблема людини — центральна у романтизмі, остільки є сенс окремо виділити в антропологічній науці «романтичне людинознавство» як історичну віху в ученні про людину конкретного історико-культурного періоду, відомого

у науковій літературі під назвою «епоха романтизму». Художня література цього часу, що тісно пов'язана з філософією та науковим знанням, доводить глибину та актуальність аналітичної думки про людину бінарних станів, вираженої за допомогою багатогранної метафоричної образності й афористично точних висловлювань, які демонструють різнобічність теоретичного та практичного людознавства. Особливості романтичного світогляду 1820 – 1830-х рр. визначили специфіку романтичного художнього та людинознавчого дискурсу, його суперечностей і парадоксів; а також романтичної думки, що тяжіє до символу та символізму, – одночасно логічною та алогічною, повної ліберального людинолюбства та наділеної песимізмом. Широта матеріалу, який приєднали романтики з історії, філософії, міфології, літератури та мистецтв, необмеженість дослідницьких інтересів, помножених на творчу наснагу та уяву, визначили стрибкоподібне мислення та фрагментарність образу людини. Рефлектуюча людина представлена романтиками не тільки у своїй «подвійності» і в боротьбі з самим собою, але також у різноманітні відносини зі світом, що надає можливість назвати цю область думки «романтичним людинознавством», яке вимагає міждисциплінарних підходів дослідження. Основні ідеї романтиків про людину як суперечливу особистість, романтичні вимірювання індивідуалізму та егоцентризму, «бурхливої душі» та «бунтівного розуму» в епоху «порушеної віри», стали тим коренем, з якого розвинулися психоаналіз та аналітична психологія, філософія «іншого» та постмодерністське вчення про міфи, концепції ілюзії та симулякра, бінарності та ін. Структурний аналіз численних художніх та естетичних текстів епохи романтизму показує, що письменники першої половини XIX ст. надавали романтичній думці й образам антропологічного смислу та, по суті, заклали основи сучасного «людознавства» і «суспільствознавства», створили базис для історичної, соціальної, психологічної, культурологічної та психоаналітичної антропології.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Ш.1182, 1.Ш.1200

Література України

1.Ш.1197. Актуальні питання реалізації літературної освіти у початковій школі: навч. посіб. / Л. І. Іванова; Рівненський державний гуманітарний університет. – Рівне: О. Зень, 2021. – 255 с.: іл. – Бібліогр. в кінці гл. – укр.

Викладено теоретико-практичні методичні та літературознавчі матеріали з актуальних питань реалізації літературної освіти у початковій школі. Увагу приділено науково-педагогічному обґрунтуванню проблем специфіки сприймання художнього твору, здійснення літературного аналізу учнями початкових класів, організації аналітико-синтетичної діяльності на уроці літературного читання, уведення літературознавчої пропедевтики до його змісту, формування літературної компетентності. Обґрунтовано важливість використання матеріалів літературного краєзнавства у змісті оновленого предмета «Літературне читання». Наведено методичний матеріал щодо використання літературних ігор, їх класифікацію, також практичні матеріали: тематичний, ігровий, поетичний словники, зразки інтерактивних технологій, творчі літературні вправи.

Шифр НБУВ: ВА851647

1.Ш.1198. Лямент в українській бароковій літературі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Г. В. Мартинюк; НАН України, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. – Київ, 2021. – 20 с. – укр.

Вперше системно досліджено літературний ранньобароковий жанр лямент. Праця ґрунтується на історико-літературному та рецептивному підходах і охоплює питання генези, тематики та поетики жанру. Визначено, що джерелами формування ляментів стали народні голосіння за померлими та думи, біблійні та богослужбові тексти, а також традиції оплакування, відомі з античних джерел. Доведено, що лямент належить до епічної поезії і має етикетний характер. Обґрунтовано доцільність застосування назви «лямент», а також встановлено взаємозв'язки між ляментом та іншими спорідненими жанрами. Виявлено типологічні групи ляментів, досліджено їх метафізичну специфіку. З'ясовано особливості стилізованого феномену ляментів та розкрито їх нарративну стратегію. Доведено, що базовими інструментами інтертекстуальності в ляменті є інтенції зі Святого Письма, а також фольклорні, античні та історіософські запозичення. Досліджено корпус засобів емоційності та їх значення для жанру.

Шифр НБУВ: РА450309

1.Ш.1199. Святослав Караванський — борець за волю, борець за мову: матеріали наук.-краєзнав. конф., 8 груд. 2020 р. м. Хмельницький: до 100 річчя від дня народж. укр. мовознавця, журналіста, дисидента / ред.: А. Є. Ромасюков, В. С. Лукашук, Л. М. Данилюк; уклад.: В. І. Горбатюк; Хмельницька обласна рада, Хмельницька облдержадміністрація, Хмельницький обласний літературний музей, Хмельницька міська рада. – Житомир: О. О. Євенок, 2020. – 220 с. – Бібліогр. в кінці ст. – укр.

Охарактеризовано поетичну творчість Петра Поповича-Гученського й розвиток барокового віршування у XVII ст. Наведено відомості про поета і сатирика С. Риндика, священника, журналіста і письменника української діаспори, уродженця Ізяславщини Х. Довгалока, поета і публіциста української діаспори США В. Дубину. Розглянуто радянську систему як об'єкт іронії в публіцистиці І. Багряного, явища міжлітературної взаємодії у поетичному дискурсі І. Прокоф'єва. Висвітлено функціональні особливості побудови художньо-документального роману В. Горбатюка «Вигнани з Раю», розглянуто світло як виразник зовнішнього і внутрішнього світу людини у книзі П. Маліша «Блаженні та грішні».

Шифр НБУВ: ВА850405

1.Ш.1200. Українська Belgica VSV Бельгійська Ucraina: монографія / Я. Кравець; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 421 с.: іл. – Бібліогр.: с. 411-417. – укр.

В монографічному виданні, присвяченому сторіччю Соборності України, висвітлено окремі наукові проблеми понад півторасталітнього діалогу української та бельгійської французькомовної літератур. Запропоновано порівняльні студії прочитання поетичної творчості Е. Вергарна в українській літературі XX ст., подано історію входження у бельгійський французькомовний простір творчості М. Гоголя, Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки та ін. Наведено перекладознавчі студії про французько-мовне прочитання І. Франка, Лесі Українки та А. Чайковського, української літератури у Бельгії. Окремим розділом подано також переклади короткої прози Е. Вергарна, П. ван Лерберга, невелику українознавчу студію Ф. Елленса.

Шифр НБУВ: ВА850008

1.Ш.1201. Українська класична елегія: монографія / О. Г. Ткаченко; Сумський державний університет. – Вид. 2-ге, допов. та перероб. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 286 с. – Бібліогр.: с. 264-286. – укр.

Здійснено комплексний аналіз елегії в українському літературному процесі XVI – XIX ст. як репрезентативного етапу становлення й утвердження дискурсивної практики цього жанру. Системно досліджено процес виникнення та розвитку елегії, здійснено історико-теоретичну реконструкцію жанру елегії в контексті античної й західноєвропейської генетологічної свідомості на перетині західної й східної жанрологічних орієнтацій. Простежено тяглу лінію естетичної реалізації елегійних сюжетних мотивів, образів, філософських концептів у жанровій структурі української елегії та її функціональність в українській ліриці досліджуваного періоду. Систематизовано й визначено ідейно-тематичні, структурні та національні особливості елегійної поезії, на основі аналізу визначальних аспектів поетики елегії із сучасних методологічних засад запропоновано її дефініцію і типологію. Узагальнено розвиток української теоретичної думки щодо жанру елегії, обґрунтовано історико-літературну концепцію еволюції елегійного жанру як форми художньо-естетичної свідомості.

Шифр НБУВ: ВА850203

1.Ш.1202. Художнє слово і національна ідентичність: ст. про методику навч. літ. в школі / О. Баган; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Дрогобич: Ред.-вид. від. ДДПУ ім. Івана Франка, 2021. – 331, [1] с. – укр.

Представлено студії на різноманітні теми щодо викладання художньої літератури в школі, об'єднані спільною проблематикою національного виховання. Запропоновано низку концептуальних поглядів методичного, націософського, теоретико-літературного змісту, яку змінюють усталені уявлення про значущі етапи розвитку української літератури і становлення її знакових особистостей. оксана Харчук. Визначено інтерпретацію творчості поетів-неокласиків у школі. Зазначено історіософські акценти в поезії Петра Скуця. Розкрито поняття літературний романтизм: ідеологія, естетика, стиль. Визначено реалізм у літературі: ідеологію, естетичні засади, стиль.

Шифр НБУВ: ВА851174

Див. також: 1.Ш.1154, 1.Ш.1184

Українська література XIX — початку XX століття

1.Ш.1203. Культурологічна і націософська проблематика в літературознавчих студіях Івана Франка (Пізній період творчості: 1895 – 1907 рр.): монографія / О. Баган; Дрогобицький державний педагогічний університет імені І. Франка. – Дрогобич: Ред.-вид. від. ДДПУ ім. Івана Франка, 2021. – 210, [1] с.: іл. – Бібліогр.: с. 200-210. – укр.

Вивчено теоретичну проблематику пізнього періоду творчості І. Франка, у якій намітилося подолання автором позитивістського світогляду, розвинулися інтенції до іраціоналістичного пізнання й трактування історичної та культурно-естетичної тематики. Зокрема проаналізовано проблему світоглядної еволюції письменника, його неоромантичні філософські та естетичні візії, форми осмислення культурно-цивілізаційного феномену Галичини, специфіки російської цивілізації, культурологічних змагань Заходу і Сходу в українській свідомості. Поставлено тезу про

І. Франка як першого в українській культурі теоретика й практика неокласицизму.

Шифр НБУВ: ВА851172

1.Ш.1204. Леся Українка та її «Стародавня історія східних народів». Історія створення і побутування / О. Д. Огнева; упоряд.: О. Г. Петренко; Одес. будинок-музей ім. М. К. Реріха, Український культурний центр при Посольстві України в державі Ізраїль. — Одеса: Астропринт, 2021. — 50, [1] с.: фот. — (Серія «Спадщина України»; вип. 6). — Бібліогр.: с. 40-44. — укр.

Подано видання з серії «Спадщина України» — статтю українського вченого-тібетолога, буддолога, кандидата історичних наук Олени Огневої, присвячену до 150-річчя з дня народження Лесі Українки (1871 — 1913), видатної української поетеси та письменниці, перекладачки і культурного діяча. Висвітлено історію створення Лесею Українкою та побутування підручника «Стародавня історія східних народів».

Шифр НБУВ: ВА851199

1.Ш.1205. Маркіян Шашкевич: інтерпретації, паралелі / М. Ільницький; упоряд.: Д. Ільницький; НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2019. — 94, [1] с.: фот. — (Бібліотека Шашкевичіани. Нова серія; 13 (18)). — укр.

Висвітлено матеріали, присвячені творчості М. Шашкевича та гуртка «Руська Трійця». Матеріали охоплюють роздуми про поезію М. Шашкевича, праці дослідників його літературної та громадської діяльності, полеміку навколо українського романтизму, тему Шашкевичіани в українській поезії. Наведено альманах «Лірвак з-над Сяна» — відлуння «Русалки Дністрової». Визначено: Маркіян Шашкевич у поетичних текстах Івана Франка, Маркіян Шашкевич і Богдан Лепкий. Подано статтю Миколи Євшана «Свято Маркіяна Шашкевича». Показано Ідейні основи творчості Маркіяна Шашкевича в інтерпретації Миколи Гнатюка. Надано сторінки поетичної Шашкевичіани.

Шифр НБУВ: ВА851173

1.Ш.1206. Постає Івана Франка в історії української мовознавчої науки / Л. Довбня, Т. Товкайло // Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10. — С. 240-260. — Бібліогр.: 16 назв. — укр.

Висвітлено внесок І. Франка в історію становлення і розвитку українського мовознавства, здійснено аналіз мовознавчої спадщини великого вченого-енциклопедиста, митця художнього слова Івана Франка на тлі історичного процесу усталення мовних норм. У сучасному світі Іван Франко заслуговує постає перед людством передусім як майстер українського слова, митець у сфері вітчизняного художнього поетичного і прозового письменства. Водночас власне цим не обмежувалася інтелектуальна праця великого Каменярка. Людина енциклопедичних знань і неординарних здібностей, Іван Франко створив вагомий підґрунтя для розвитку й функціонування української мови не лише власною мистецтвом, а й науковою діяльністю: його перу належать мовознавчі праці, присвячені українському правопису, відстоюванню багатства української мови на народній основі, дослідженню територіальної специфіки української мови; значну увагу приділяв дослідник дитячому мовленню та питанням філософії мови. Попри значний часовий проміжок, що відділяє нас від періоду, коли жив і творив Іван Франко, його напрацювання та ідеї залишаються на часі, з огляду на що варто окреслити внесок науковця в історію становлення та розвитку мовознавчої науки в Україні. Виходець із народних глибин, він, будучи великим майстром слова, плевав любов до рідної мови, намагався долучитися до її першовитоків, усіяло звеличував, творив і відстоював українське слово, пророчачи йому велике майбутнє. Саме він створив наукове підґрунтя для витворення мовних норм на живій народній основі з урахуванням регіональної розмаїтості, для утвердження у правописі фонетичного принципу. Нині цей принцип є домінуючим у сучасній українській орфографії. Послідовники І. Франка вдосконалювали його лексикографічні набутки, лексико-фразеологічні й діалектні вчення.

Шифр НБУВ: Ж74618:Іст. н.

1.Ш.1207. Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критичній: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.01 / М. З. Легкий; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 34 с. — укр.

Осміслено траєкторію розвитку прозової творчості Івана Франка — від перших, учнівських спроб і романтично-гогічного роману до новітніх, переважно модерністських творів початку ХХ ст. З сучасних дослідницьких позицій осміслено феномен Франкової прози як цілісного явища в історії літератури, з використанням нових методів досліджень і новітніх напрацювань у царинах методології та літературознавства (зокрема й франкознавства). Уперше з позицій аксонометрії досліджено прозовий здобуток письменника. Аксонометричний підхід до аналізу прозової спадщини дає змогу виявити перспективи й потенційні можливості, що їх конкретний твір відкриває для написання наступних творів. Франкову прозу досліджено здебільшого в хронологічній послідовності, звернено увагу на валентні можливості одного твору стосовно до іншого з погляду поетики, есте-

тики та рецепції. Аксонометрія уможливило з'ясування поетикальних особливостей окремих творів та прозових збірок, розкриття їх ідейно-естетичного та змістово-формального потенціалу, виявлення тематичної, жанрової, наративної, структурної, семіотичної, стильової специфіки. З погляду поетики художній твір розглянуто як відкриту змістоформальну ейдологічну систему, яка темою, проблемою, жанровими показниками поєднана з іншими типологічно схожими явищами. З погляду естетики досліджено зміни авторських настанов до моделювання художнього світу на різних етапах творчості. Проаналізовано рецепцію Франкової прози у прижиттєвій критиці (до 1916 р. включно) — в рецензіях, літературних портретах, історико-літературних працях, порівняльних студіях, передмових, бібліографічних замітках, листах, спогадах, анонсах, щоденникових записках, цензурних матеріалах, некрологах, принагідних згадках.

Шифр НБУВ: РА449319

Див. також: 1.Ш.1195

Українська література ХХ — ХХІ ст.

1.Ш.1208. Автор і текст у системі соцреалізму: природа естетичного конформізму та поетика компромісу (на матеріалі творчості К. Гордієнка): автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.01 / Т. М. Шарова; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2020. — 39 с. — укр.

Уперше в українському літературознавстві здійснено комплексне дослідження природи естетичного конформізму та поетики компромісу, які виявляються на різних структурно-функціональних рівнях художньої системи, що інтегрує епічні твори, публіцистику та літературну критику К. Гордієнка. Уперше визначено й теоретично обґрунтовано індивідуально-авторські реакції та засоби адаптації до нормативної системи координат, реконструйовано механізми «вписування» художнього мислення в ідеологічний дискурс; з'ясовано текстуальні матриці ідеологічних настанов, елементи опозиційності, підпорядкованості, паралельного існування та поетикальні форми їх вираження в художньому наративі К. Гордієнка. Набула подальшого розвитку проблема формування аналітичного інструментарію, який допомагає описати стратегії соцреалістичного письма.

Шифр НБУВ: РА447026

1.Ш.1209. Богдан Столярчук / ред.: М. Корейчук. — Рівне: О. Зень, 2021. — 267, [9] с.: фот. — Бібліогр.: с. 206-225. — укр.

Висвітлено основні віхи життя та творчості відомого поета і фольклориста, краєзнавця і енциклопедиста, музичного виконавця, керівника колективів, письменника і вченого, подвижника культурного життя Б. Столярчука. Наведено рецензії на його поетичні збірки та окремі добірки. Увагу приділено його праці в Рівненському державному гуманітарному університеті. Вміщено інформацію щодо книг Б. Столярчука про митців Рівненщини.

Шифр НБУВ: ВС68275

1.Ш.1210. Звук-слово-текст: мова української поезії II половини ХХ — початку ХХІ століття: монографія / О. О. Тележкіна. — Харків: Майдан, 2020. — 368, [1] с. — Бібліогр.: с. 327-368. — укр.

Проаналізовано фонетичні, лексичні, лексико-граматичні і синтаксичні художньо-виразальні засоби віршової мови досліджуваного періоду. Розглянуто можливість лексикографічного опису поетичного доробку окремих митців та літературного покоління.

Шифр НБУВ: ВА850002

1.Ш.1211. Лауреати літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича: біобібліогр. покажч. Вип. 4. 2011 — 2019 рр. / ред.: І. Рудько; уклад.: О. Баннікова, М. Довгань, О. Сандуляк; Чернівецька облдержадміністрація, Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека імені Михайла Івасюка. — Чернівці, 2019. — 79 с.: фот. кольор. — укр.

Наведено біографічні відомості та літературу про життя та діяльність лауреатів даної премії за 2011 — 2019 рр.

Шифр НБУВ: В352641/4

1.Ш.1212. Михась Михайлович Ткач: біобібліогр. покажч. / уклад.: І. Я. Каганова, Л. В. Студьонова; авт. передм.: В. І. Кузьменко; Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. — Чернівці: ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2018. — 103, [56] с.: іл. — (Серія «Письменники — наші земляки»). — укр.

Висвітлено життєвий та творчий шлях відомого українського письменника, публіциста, громадського діяча, заслуженого працівника культури М. М. Ткача.

Шифр НБУВ: ВА852040

1.Ш.1213. Міжмистецькі контакти українського тексту: монографія / Л. М. Горболіс. — Суми: Вид-во СумДУ ім. А. С. Макаренка, 2021. — 310 с.: іл. — Бібліогр.: с. 292-310. — укр.

Досліджено багатоаспектні контакти творів українських письменників ХХ — ХХІ ст. В. Стефаніка, Марка Черемшини, Лесі Українки, М. Яцківа, О. Довженка, Б.-І. Антонича, П. Ар'є, В. Корнійчука, Л. Білик, І. Роздобудько, М. Жулинського,

Т. Сидоренко та ін. з музикою, кіно, театром, хореографією на різних рівнях — архітектонічному, проблемно-тематичному, сюжетотворчому, хронотопічному, образотворчому, нарративному, ритміко-інтонаційному тощо. За допомогою міжмистецького підходу з'ясовано художню самотність, естетичну вартість літературних творів.

Шифр НБУВ: BA851581

1.Ш.1214. «На вічних сторінках щоденних газет зостануться наші сліди...» (Яків Ковалець в українській літературі та журналістиці): біобібліогр. покажч. / уклад.: О. І. Іваненко, О. М. Плаунова; авт. передм.: І. Ю. Коцюбинський; Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. — Чернігів: ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2020. — 171, [24] с.: фот. — укр.

Висвітлено життєвий шлях відомого українського письменника та журналіста, краєзнавця, члена Національної спілки журналістів, члена Всеукраїнської Асоціації дослідників голодоморів, члена прес-групи ради Чернігівської обласної організації Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Союз Чорнобиль України», лауреата обласної літературної премії імені Олексія Десняка та обласної журналістської премії ім. Василя Блакитного — Якова Феофановича Ковальця.

Шифр НБУВ: BA852039

1.Ш.1215. Неоміфологічні мотиви в українській поезії 1990-х років: трансформація і художні функції: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / А. В. Карач; НАН України, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Здійснено всебічний і найбільш повний на сьогодні аналіз неоміфологічних мотивів української поезії останнього десятиліття ХХ ст. (І. Андруска, Ю. Бедрика, М. Брацило, В. Виноградова, О. Галети, С. Жадана, М. Кіяновської, О. Куценко, Г. Крук, В. Махна, Р. Мельникова, С. Процюка, М. Савки, Е. Свенцицької, Р. Скиби, І. Старовойт). За основу взято «трихотомічну модель мотиву», запропоновану А. Тимченко. Під час розгляду політеїстичної і монотеїстичної природи трансформованого художнього простору виокремлено «ядро» (культурний код), «тіло» мотиву (конкретні значення), «мотивне поле» (багатоаспектні зв'язки). Розкрито особливості переосмислення поетими і поетками 1990-х рр. язичницького (в межах космогонічних, фітоморфних, зооморфних мотивів), біблійного (в межах мотиву мандрів/блукань), античного міфосвіту. Окреслено художні функції позачасовості і позапросторовості, циклічності, багатомірності, «формально-змістової «соборності» (за А. Нямцу), «негативного паралелізму» (за Є. Мелетинським), позамовної реальності та ін. Визначено, що мистецька реконструкція у поезії 1990-х рр. вплинула на появу авторського міфологізування, пов'язаного з трансформованими образами божеств, звірів, чудовиськ, міст і країн.

Шифр НБУВ: RA450315

1.Ш.1216. Образи часу та простору в українській поезії початку ХХІ століття: концептуальний і стилістичний виміри: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. О. Петренко; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2021. — 20 с. — укр.

Визначено й охарактеризовано художні вияви концептів ЧАС і ПРОСТІР як базових складників української поетичної картини світу початку ХХІ ст. З'ясовано специфіку вираження ціннісної категоризації світу крізь призму часопросторових координат. Досліджено засоби художньої концептуалізації часу та простору як явищ української поезії означеного періоду. Описано структуру та змістове наповнення концептів ЧАС і ПРОСТІР. Установлено провідні стилістичні засоби та прийоми художнього втілення образів часу та простору в поетичній мові початку ХХІ ст. Охарактеризовано функційно-семантичне навантаження метафор, епітетів, порівнянь на позначення часових і просторових понять. З'ясовано стилістичну роль мовної гри у формуванні часопросторових образів. Описано особливості взаємодії темпоральних і просторових образів. Розглянуто художню реалізацію часу та простору з погляду традицій українського поетичного слововживання і вияву індивідуально-авторського начала.

Шифр НБУВ: RA450013

1.Ш.1217. Поліфонія поетичних світів Ігоря Калинця, Романа Кудлика та Григорія Чубая: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / Н. Р. Данчишин; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 2021. — 22 с. — укр.

Досліджено твори львівських поетів періоду 1960 — 1970-х рр. має важливе значення в контексті історико-літературного осмислення їх ролі та місця в українському літературному процесі. Зокрема, поезії Ігоря Калинця, Романа Кудлика та Григорія Чубая є джерелами, з яких можна дізнатися як про художньо-естетичні доміанти цих авторів, так і про вплив суспільно-політичних умов доби, коли вони творили. Тоді атмосфера постійного ідеологічного тиску та неможливості реалізації мистецької свободи породжувала літературу в річищі «соцреалістичного методу», з одного боку, і яскраву, здебільшого андерраундну творчість усупереч нав'язуваним нормам советської пропаганди, — із другого. Закономірно, що твори тих, хто не дотримувався політико-ідеологічних вимог, були в ті часи здебільшого табуй-

ваними. Життя й творчість І. Калинця, Р. Кудлика та Г. Чубая слугують одним з найпомітніших виявів як культурно-світоглядного, так і політичного протестів у західному регіоні України. Висвітлено особливості поетичної спадщини цих трьох авторів, окреслено спільні й відмінні риси у творах та відчуженні світу. Пропоноване дослідження є спробою розкрити багатоголосся їх поетичних творів, написаних у період 1960 — 1970-х рр. Тож ці тексти розглянуто крізь призму художньо-естетичних схожостей і відмінностей, які утворюють своєрідну поетичну поліфонію.

Шифр НБУВ: RA449662

Див. також: 1.Ч.975

Література Росії

1.Ш.1218. Вокативы как элемент семейной коммуникации XIX века (на материале произведений Л. Н. Толстого и С. Т. Аксакова): монографія / Шэнь Биньбинь; Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. — Киев: Изд. дом Дмитрия Бурого, 2020. — 197, [1] с. — Бібліогр.: с. 179-197. — рус.

Обобщены существующие определения речевого этикета, помещенные в исследовательской и справочной литературе. Акцентировано внимание на собственно-лингвистическом и коммуникативно-прагматическом аспектах. Раскрыта национально-культурная значимость русского речевого этикета как весомой составляющей русской лингвокультуры. Рассмотрен вокатив (обращение) как речетипная формула со структурно-семантических, коммуникативно-прагматических и социокультурных позиций. Охарактеризована семейная коммуникация как особый вид общения и своеобразие речевого этикета в нём.

Шифр НБУВ: BA851446

1.Ш.1219. Гоголезнавчі студії: [зб. ст.]. Вип. 8 (25) / ред.: П. В. Михед, О. Г. Ковальчук, С. Д. Абрамович, В. О. Воропаев, В. П. Казарін, О. С. Киченко, Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, НАН України, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. — Ніжин: Лук'яненко В. В.: Орхідея, 2019. — 458 с. — (Гоголезнавчі студії). — укр.

Висвітлено різні проблеми творчої спадщини М. Гоголя. Зокрема, розглянуто аналогію як спосіб об'єктивної ідеї перетворення в художній мові М. Гоголя. Увагу приділено твору «Вечори на хуторі біля Диканьки», висвітлено проблему національно-історичного змісту. Розглянуто художній час у петербурзьких повістях письменника тощо. Наведено україно- і російськомовну бібліографію.

Шифр НБУВ: B340951/8(25)

1.Ш.1220. Метафоричні моделі у філософській ліриці Ф. І. Тютчева: лінгвокогнітивний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.02 / І. А. Каменева; Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2020. — 17 с. — укр.

Метафоричний потенціал мови Ф. І. Тютчева досліджувався в лінгвокогнітивному аспекті, що сприяло розширенню уявлення про природу ключових понять у його поезії, а також уможливило системний опис метафоричних моделей, виявляючи загальновідомі та індивідуально-авторські складові. У філософській поезії Ф. І. Тютчева художня картина світу реалізується в метасферах «хаос» vs «космос», «день» vs «ніч», «життя» vs «смерть», що є джерелами створення метафоричних моделей «хаос → першооснова життя», «хаос → нічна стихія», «хаос → безодня», «хаос → сон», «космос → земля ↔ небо», «космос → день», «космос → ніч», «космос → природа», «день → світло», «день → дрімота», «ніч → сутінки», «ніч → світло», «ніч → звук», «життя → природний цикл», «життя → водна стихія», «життя → день», «життя → вогонь», «життя → сон», «життя → мандрівка», «життя → мить», «життя → коло», «смерть → кінець», «смерть → поріг/двері», «смерть → сон», «смерть → любов», «смерть → тьма», «смерть → згасання». Різноманітність лексико-граматичних засобів мовної актуалізації аналізованих понять значає їхню соціальну значущість в когнітивній картині світу Ф. І. Тютчева. Основою метафоризації ключових понять слугують: на семантичному рівні — асоціативні ознаки, що зумовлюють співвіднесеність того чи того елемента лексичної структури тексту з різними текстовими смислами, з різними поняттями; на когнітивному рівні — асоціативні перехресчування», що маніфестують постійні асоціативні зближення ключових понять світобачення у філософській ліриці Ф. І. Тютчева.

Шифр НБУВ: RA447376

1.Ш.1221. Микола Гоголь і Україна: енциклопедія / Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. — Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. — 694 с.: іл. — Бібліогр.: с. 675. — укр.

Вперше на широкому фактичному матеріалі розкрито життєві та творчі зв'язки М. Гоголя з Україною, а також охарактеризовано діяльність численних представників української культури, які своєю творчістю причетні до спадщини письменника.

Шифр НБУВ: BC68214

Мистецтво. Мистецтвознавство

(реферати 1.Щ.1222 — 1.Щ.1268)

1.Щ.1222. Інсайт. Візуальні й мультимодальні метафори в живописі, скульптурі, кіно та інших візуальних мистецтвах / П. Дениско. — Полтава: Говоров С. В., 2021. — 247 с.: іл. — Бібліогр.: с. 239-247. — укр.

На численних прикладах із візуальних мистецтв досліджено візуальні й мультимодальні метафори з перспективи інтераційної теорії метафори та теорії концептуальної метафори. Крім аналізу принципів побудови візуальних і мультимодальних метафор, а також особливостей сприйняття та інтерпретації таких метафор із боку реципієнта в критичному контексті розглянуто популярні серед сучасних метафорологів когнітивістські ідеї, прагнучи очистити теорію концептуальної метафори когнітивізму. Книжка зацікавить не лише вчених, що досліджують комунікаційні аспекти візуальних мистецтв, а й митців, що працюють із візуальними матеріалами. Звернено увагу на аплікацію інтераційної теорії метафори та теорії концептуальної метафори до візуальних зображень і творів візуальних мистецтв, домени концептуальної метафори та відмову від них. Описано гібридну візуальну метафору, контекстуальну візуальну метафору, мультимодальні метафори, метафоричні перцепції та готові візуальні метафори.

Шифр НБУВ: ВС68190

1.Щ.1223. Консолідаційний підхід до формування вокально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. В. Шевченко; нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2021. — 20, [1] с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто актуальну проблему формування вокально-виконавського досвіду на засадах консолідаційного підходу, в якому відзеркалюються процесуальні та результативні аспекти професійної підготовки і ступінь готовності студента до ефективної майбутньої практичної діяльності. Узагальнено основні наукові позиції щодо розуміння та тлумачення поняття «досвід», виокремлено трактування цього феномена, що набуває логічного, мисленнєво-послідовного тлумачення, а не лише інтуїтивно-пошукового характеру. З позиції виконаного дослідження вокально-виконавський досвід майбутнього фахівця з музичного мистецтва — це засвоєні особистістю способи відтворення музичних образів із метою донесення їх до слухачької аудиторії, що акумулюють музичні враження та переживання, а також музикознавчі, інтерпретаційні і методичні компетенції, набуті у процесі вокально-художньої діяльності. Структура вокально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва охоплює такі критерії: мотиваційно-адаптаційний, емоційно-регулятивний, творчо-продуктивний, оцінювально-рефлексивний. За одержаними результатами експериментальної перевірки доведено ефективність запропонованої методики формування вокально-виконавського досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки на консолідаційній основі. Формування вокально-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва апробовано в перебігу етапів формувального експерименту, а саме: адаптивно-пропедевтичного, емоційно-ціннісного, усвідомлено-творчого та креативно-оцінного. Доведено, що поетапна педагогічна робота з формування вокально-виконавського досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва на консолідаційній основі забезпечила розвиток усіх компонентів досліджуваного феномена.

Шифр НБУВ: РА450253

1.Щ.1224. Матеріали V круглого столу «Актуальні питання кінематографа і телебачення», 10 січня 2020 року / упоряд.: О. В. Безручко; Київський нац. ун-т культури і мистецтв, Київський університет культури. — Київ: КНУКіМ, 2020. — 61 с. — (Нова енергія професіоналів). — укр.

Акцентовано увагу на фактах, подіях і новинах для інформаційного приводу. Увагу приділено авторській програмі на телебаченні. Описано особливості використання внутрішнього конфлікту у драматургії. Розглянуто інтерв'ю як жанр телевізійного мовлення. Акцентовано увагу на кунікативній функції телеведучого в ефірному мовленні. Описано особливості створення телевізійного видовища. Висвітлено аспекти виразності телеведучого у різних жанрах сучасних авторських програм. Досліджено технології створення звукового супроводу в кіно. Розглянуто теорію віртуалізації реальності в аудіовізуальній комунікації.

Шифр НБУВ: ВС68434

1.Щ.1225. Методика засвоєння національних мистецьких традицій у процесі фахової підготовки майбутніх вчителів музики і хореографії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Чжан Юй; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. — Суми, 2021. — 20 с.: табл. — укр.

Теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено методику освоєння національних мистецьких традицій майбутніми вчителями музики та хореографії у процесі фахової підготовки в педагогічних ЗВО. Розглянуто явище національної мистецької традиції, визначено його суть і освітнє значення. Розроблено концептуальну модель процесу освоєння національних художніх традицій у професійній підготовці вчителів музики та хореографії. Визначено педагогічні підходи, принципи, методичні страгати та педагогічні умови засвоєння національних художніх традицій у професійній підготовці вчителів музики і хореографії. Встановлено критерії, показники та діагностичні засоби визначення рівнів оволодіння майбутніми вчителями музики і хореографії національними мистецькими традиціями. Експериментально перевірено ефективність методики професійного навчання майбутніх учителів музики та хореографії, спрямованої на оволодіння національними мистецькими традиціями у процесі фахової підготовки у ЗВО.

Шифр НБУВ: РА450345

1.Щ.1226. Репрезентація образу Японії в європейському кінематографі другої пол. XX ст. Ц поч. XXI ст.: автореф. дис. ... канд. культурології: 26.00.01 / А. В. Тимофеєнко; Харківська державна академія культури. — Харків, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено зміст та особливості репрезентації образу Японії в європейському кінематографі як багатогранного компонента культури. Визначено принципи репрезентації образу Японії в європейському кінематографі. Встановлено відповідність у трансформації кінематографічних репрезентацій образу Японії, що є результатом політики «м'якої сили», упровадженій японським урядом. Виявлено основні імаготипи образу Японії в європейському кінематографі: «живописна країна», «жовта небезпека», «футуристична країна». Режисери репрезентують основні імаготипи і їх структурні елементи, чим зумовлюють поширення культурних образів серед масового глядача. Доведено, що для європейських кінострічок характерне відображення Японії як країни над-традиційної і над-сучасної.

Шифр НБУВ: РА450146

1.Щ.1227. Становлення графічного дизайну в Україні: досвід регіональних графічних шкіл 70Ц90-х рр. XX століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.07 / О. О. Лежнев; Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2021. — 16 с. — укр.

Проаналізовано умови формування графічного дизайну в умовах становлення графічних шкіл у культурі України. Загальнокультурна ситуація, яка зараз пов'язується з радикальними трансформаціями культури, глобалізацією в цілому, з колонізацією одних культур іншими, широким розвитком медіатехнологій у комунікації, зокрема графічної культури, потребує системного аналізу, орієнтованого на міждисциплінарний синтез мистецтвознавчих дисциплін. Актуальність реконструкції формування графічного дизайну в Україні пов'язана як з європейським вектором інтеграції української національної культури, що спонукає до визначення культурних артефактів культурного діалогу, так і з досвідом регіональних графічних шкіл. Визначено, що формування графічних шкіл у Києві, Харкові, Львові у 70 — 90-ті рр. XX ст. є фундаментом становлення графічного дизайну в Україні як цілісності міжкультурних та міжхудожніх взаємодій. Графічна культура в незалежній Україні розглянуто як новий етап презентації культурно-історичного потенціалу образотворчого мистецтва. Визначено принципи специфікації графічного мистецтва як складової графічного дизайну.

Шифр НБУВ: РА450869

Див. також: 1.Т.44, 1.Ч.974, 1.Ч.1033, 1.Ч.1072, 1.Ш.1211, 1.Ш.1213, 1.Щ.1260

Образотворче мистецтво

1.Щ.1228. Естетика українського та польського авангарду: монографія / В. А. Личкова; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. — Київ: НАКККіМ, 2021. — 287 с.: іл., фот. — Бібліогр.: с. 256-277. — укр.

Увагу приділено малодослідженій проблематиці діалогу культур «Україна — Польща» — взаємовідношенню українського та польського авангарду в образотворчому мистецтві першої третини XX ст. Проаналізовано естетосферу авангардизму в її

теоретичних і художньо-образних вимірах, у спільноєвропейських і національно особливих парадигмах. «Львівський авангард» розкрито через категорії трансгресії, антистилю, ексцентризму в художніх мовах безпредметного мистецтва та надреалізму (від К. Малевича і В. Стемінського до О. Богомазова і Л. Хвістека). Зауважено, що національні особливості українського та польського авангарду вбачаються в їх вітаїзмі й енергоінформаційній естетичній сакральності «святовідношення». У зв'язку з новим знаково-символічним дискурсом художньої мови авангарду показано значення Львівсько-Варшавської філософської школи для становлення і розуміння ідеї національної образності в Україні та Польщі.

Шифр НБУВ: ВА851075

1.Ш.1229. Культурно-мистецька діяльність Петра Холодного-старшого в контексті національного відродження в Україні початку ХХ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / О. С. Собкович; Національна академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва. — Київ, 2021. — 18 с. — укр.

Досліджено особливості багатогранної діяльності Петра Холодного-старшого як складової національно-культурного відродження України початку ХХ ст. Висвітлено роль культурно-мистецької діяльності митця в національному відродженні України початку ХХ ст., що окреслює характерні ознаки соціокультурного простору доби та поглиблює розуміння культурно-історичного контексту. На основі вивчення архівних джерел, біографічних фактів унаочнено масштабну культурну діяльність П. Холодного-старшого у справі ствердження національного відродження початку ХХ ст. А також синхронізованість із його ідеями творчості митця, що надає культурно-мистецькій діяльності Холодного-старшого цілісного характеру та демонструє комплексний підхід у питанні втілення у життя ідей творення національної культури. Зроблено висновок про взаємозв'язок культурно-освітньої, виставкової та мистецької діяльності Петра Холодного-старшого на основі ствердження ідеї національної культури. Уперше прослідковано шляхи творення цілісної авторської концепції національного мистецтва Петра Холодного-старшого у церковному малярстві, жанрі портрета та композицій на фольклорну тематику, що побудована на основі синтезу сучасного і традиції східнохристиянського церковного мистецтва (яку художник кожного разу по-новому трансформував та інтерпретував, створюючи змістовно-пластичну єдність). На прикладі творчості Петра Холодного-старшого унаочнено загальні тенденції та пошуки у візуальній культурі початку ХХ ст., характерною рисою якої було прагнення створити образ національного сучасного мистецтва.

Шифр НБУВ: РА450879

1.Ш.1230. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття», [м. Мукачево, Україна, 22 – 23 квітня 2020 р.]: [зб. тез доп.] / ред.: Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик, В. І. Кобаль, Н. М. Попович; Мукачівський державний університет, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Гуманістично-природничий університет імені Яна Длугоша в Ченстохові, Словацька академія наук, Віденська консерваторія. — Мукачево: Мукачів. держ. ун-т, 2020. — 271 с. — укр.

Обговорено проблеми і перспективи розвитку мистецької освіти, кадрового забезпечення освітньої діяльності у мистецькій сфері, напрями підвищення якості фахової підготовки. Розглянуто проблематику розвитку регіональної культури, арт-галаї як мистецтва реконструкції внутрішнього світу особистості та її соціальних зв'язків. Охарактеризовано інноваційні процеси у контексті практичної викладання мистецьких дисциплін.

Шифр НБУВ: ВА851143

1.Ш.1231. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття»: [зб. тез доп.] / ред.: Т. Д. Щербан, В. В. Гоблик, В. І. Кобаль, Н. М. Попович; Мукачівський державний університет, Львівська національна музична академія імені Миколи Лисенка, Прикарпатський нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Гуманістично-природничий університет імені Яна Длугоша в Ченстохові, Словацька академія наук, Віденська консерваторія. — Мукачево: МДУ, 2021. — 188 с. — укр.

Висвітлено проблеми та перспективи розвитку теорії та методики мистецької освіти. Розкрито можливості використання сучасних інформаційних технологій в музичній педагогіці. Розглянуто питання формування та вдосконалення музично-вокального слуху майбутнього співака-виконавця. Охарактеризовано виконавський процес інтуїтування музичного змісту. Показано значення мотивації та організації самостійної роботи учнів-бачнів при вивченні музичного матеріалу. Розглянуто музично-ігрову діяльність як засіб виховання гуманістичної спрямованості особистості дитини дошкільного віку. Висвітлено проблему сценічного хвилювання музиканта-виконавця. Увагу приділено питанням розвитку регіональної культури.

Шифр НБУВ: ВА850389

Архітектура

1.Ш.1232. Генезис архітектури Києва першої половини ХХ століття у світовому контексті: автореф. дис. ... д-ра архітектури: 18.00.01 / А. І. Марковський; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Послідовно проаналізовано ітерації в архітектурно-мистецькому полі Києва в залежності від соціо-політичних, культурних, економічних, технологічних та інших чинників, що мали безпосередній вплив на означену генезу. Креаторський поступ у місті подається як частина глобальних загальносвітових зрушень з виявленням унікальних особливостей та міжнародних паралелей і тотожностей у відповідних трансформаціях. Генезу київської архітектури досліджено навколо трьох межових моментів, «криз», що ознаменували собою різку зміну вектору розвитку. Поетапно розглянуто перехід від історично-еклектичних ремінісценцій та Ар Нуво до авангарду; від конструктивізму та раціоналізму до радянської неокласики; від так званого сталінського ампіру до радянського архітектурного модернізму та функціоналізму. Увагу передусім зосереджено саме на цих межових моментах, їх ролі, значенні та наслідках в архітектурі, мистецтві та культурі доби. Окрім внутрішньомистецьких чинників проявленій вплив бекграунду, що за гіпотезою роботи і визначає означені моменти переломів. На кожному з етапів проаналізовано ітерації впливу народних традицій, українського бароко та українського архітектурного модерну. Акцентовані маркери локальної культурної та національної самоідентифікації. Уточнено поняття «естетики» в архітектурі стосовно поняття «традиційної» та «академічної» архітектури; проявлені «живі» та «винайдені» традиції в архітектурно-мистецькому полі періоду. На перетині архітектури та мистецтва проаналізовано вітчизняну ментальну пропаганду 1910 – 1960-х рр., її формування та трансформації в залежності від означених переходів. Активне використання першоджерел та архівних матеріалів спрямоване на створення незаангажованої, науково-виваженої системи координат, переозначення раніше відомого фактажу з точки зору парадигм сучасного українського архітектурознавства, мистецтвознавства та культурології. Вперше залучено маловідомі та невідомі архівні матеріали, що знаходяться в обмеженому доступі, задля заповнення існуючих лакун. Поетапно та послідовно розглянуто всі три перехідні періоди київської архітектури першої половини ХХ ст. Означено міжнародний контекст не лише в порівнянні Києву з закордонним досвідом, а й міжнародної ситуації – з вітчизняними здобутками.

Шифр НБУВ: РА449653

1.Ш.1233. Дизайн просторів для презентації модних колекцій: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.07 / Р. Б. Квасниця; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Удосконалено методику дизайну просторів для презентації модних колекцій. Проаналізовано чинники, що впливають на дизайн просторів для презентації модних колекцій, встановлено залежність між типами модних брендів та рівнем дизайну презентаційного простору. Охарактеризовано складові дизайну просторів для презентації модних колекцій, розглянуто супровідну діяльність. Сформульовано принципи та вдосконалено методику проектування просторів для презентації модних колекцій, окреслено перспективи розвитку. Вперше комплексно проаналізовано простори для презентації модних колекцій з аспекту їх предметного наповнення, визначено комплекс чинників, що впливають на організацію та проектування презентаційних просторів, сформовано системну модель простору для презентації та проведено її аналіз. Розроблено поняття «класи дизайну презентаційних просторів» та сформовано принципи їх проектування. Поглиблено та систематизовано сучасні знання про проектування презентаційних просторів.

Шифр НБУВ: РА450301

1.Ш.1234. Збереження та ревіталізація архітектурних пам'яток. Сучасні рішення: зб. ст. Міжнар. наук. конф. «Досвід ревіталізації і промоції іст.-культур. спадщини», 28 лют. 2019 р.: [зб.] / голов. ред.: С. Політило; Луцька міська рада. — Луцьк: Надтир'я, 2019. — 180 с. — укр.

Зазначено, що міста-побратими Луцьк і Люблін мають давню історію та велику кількість пам'яток історико-культурної спадщини. Деякі з них сьогодні потребують особливої уваги через свій занедбаний стан. Зауважено, що Проект «Нове життя старого міста: ревіталізація пам'яток історико-культурної спадщини Луцька та Любліна», що фінансується Програмою трансграничного співробітництва Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020, націлений на відновлення колишньої величі Башти Чорториських з оборонним муром та монастирем єзуїтів із підземеллями у Луцьку, а також Готичної вежі у Любліні. Зазначено, що з метою обговорення досягнень та інноваційних підходів у сфері ревіталізації та збереження пам'яток архітектури, їх промоції у туристичній галузі, висвітлення кращих світових практик реставрації в рамках Проекту відбулася міжнародна наукова

конференція «Досвід ревіталізації і промоції історико-культурної спадщини». У збірці розміщено статті, презентовані під час заходу науковцями та галузевими експертами. Розглянуто можливості популяризації та збереження історико-архітектурних пам'яток Луцька шляхом тримірної моделювання. Розкрито проблеми реставрації та консервації замкового комплексу в Каміж-Дольному. Висвітлено досвід дослідження та музеєфікації турецької кав'ярні на площі Польський ринок у Кам'янці — Подільському. Увагу приділено історико-культурній спадщині м. Гродно. Розглянуто віртуальний тур як новий напрям у розвитку інформаційних технологій.

Шифр НБУВ: ВА850248

1.Щ.1235. Інтерпретація класичного ордеру в архітектурі Львова ХХ — початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. архітектури: 18.00.01 / А. В. Знак; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 22 с.: табл. — укр.

Вивчено морфологічну зміну класичного ордеру на фасадах будівель Львова ХХ — початку ХХІ ст. Вдосконалено спеціальну методику дослідження інтерпретації класичного ордеру на фасадах будівель. Проаналізовано попередні дослідження ордерної системи та визначено основні етапи її розвитку в історії архітектури. Виконано натурні дослідження класичного ордеру, на основі яких розроблено типологію будівель та споруд із класичним ордером та їх класифікацію, а також визначено принципи застосування ордерної системи в архітектурі Львова ХХ — початку ХХІ ст. На основі виконаних графічних моделей будівель та креслень фасадів здійснено морфологічний аналіз класичного ордеру, що надало змогу виявити зміни будови ордерної системи впродовж досліджуваного періоду. Визначено способи інтерпретації класичного ордеру в архітектурі Львова та виявлено їх особливості на тлі світової та вітчизняної практики ХХ — початку ХХІ ст.

Шифр НБУВ: РА447326

1.Щ.1236. Корпус графіті Софії Київської (ХІ — початок ХVIII ст.). Ч. 10. Північні сходові вежа та хори / В. В. Корнієнко; НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, Національний заповідник «Софія Київська». — Київ: Брехуненко Н. А., 2020. — 487 с.: табл. — т. 1. — укр.

У першому томі десятої частини «Корпусу графіті Софії Київської» опубліковано 595 графіті, що знаходяться на фресках північної сходової вежі та північних хорах Софійського собору, а також на фасадній шпугатурці північної групи куполів храму. Епіграфічні пам'ятки опубліковано з описом їх розташування, аналізом та інтерпретацією текстів, датуванням за кількома параметрами, наведенням фотографій та прорисовок. Складовою частиною книги є низка покажчиків, які дозволяють читачеві легко відшукати кожен напис чи малюнок на сторінках книги.

Шифр НБУВ: В352360/10.1

1.Щ.1237. Корпус графіті Софії Київської (ХІ — початок ХVIII ст.). Ч. 10. Південні хори та сходові вежа / В. В. Корнієнко; НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, Національний заповідник «Софія Київська». — Київ: Брехуненко Н. А., 2020. — 527 с.: табл. — т. 2. — укр.

У другому томі десятої частини «Корпусу графіті Софії Київської» опубліковано 728 дипінті та графіті, що знаходяться на фресках південних хорів та південної сходової вежі Софійського собору. Епіграфічні пам'ятки опубліковано з описом їх розташування, аналізом та інтерпретацією текстів, датуванням за кількома параметрами, наведенням фотографій та прорисовок. Складовою частиною книги є низка покажчиків, які надають змогу читачеві легко відшукати кожен напис чи малюнок на сторінках книги.

Шифр НБУВ: В352360/10.2

1.Щ.1238. Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціально-го захисту дітей: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.07 / А. В. Коваль-Цєпова; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Увагу приділено проблемі формування комплексного підходу в дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Виокремлено актуальні форми даних закладів, що відповідають політичній стратегії України сьогодення, а саме: дитячі будинки сімейного типу, дитячі селища та дитячі містечка, будинки дитини, що будуть реструктуровані у центри паліативної допомоги та реабілітаційні центри. На основі аналізу вітчизняного та закордонного досвіду визначено пріоритетні концепції в дизайні інтер'єру зазначених закладів. Запропоновано використання концепції єдності природи та людини як провідної в інтер'єрах та екстер'єрах даних закладів. Розкрито концепції предметно-розвиваючого середовища через принципи та прийоми раннього розвитку і творчого стимулювання дітей. З'ясовано, що відповідність предметного наповнення різновіковим потребам дітей, принципи гармонійного включення спеціально-обладнаних зон і принципи самообслуговування дитини є важливою складовою оптимізації дитячих просторів на прикладі таких закладів. Визначено концепції художньо-композиційного та декоративного оздоблення, а також синтезу творів образотворчого й декоративного мистецтва із загальним концептуальним вирішенням дизай-

ну. Сформульовано сучасні принципи дизайну інтер'єрів для вищезазначених закладів, що сприяють особистісному розвитку вихованців (принцип автентичності, ігровий принцип, принцип профорієнтації). Окреслено подальший напрям організації дизайну інтер'єру у сфері соціальної допомоги дітям.

Шифр НБУВ: РА450113

1.Щ.1239. Принципи формування та розвитку відкритих просторів міст: автореф. дис. ... канд. архітектури: 18.00.01 / М. О. Гусев; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 24 с.: рис. — укр.

Досліджено принципи формування та розвитку відкритих просторів міст. Удосконалено типологію та класифікацію відкритих просторів міст, розроблено моделі функціонально-просторової організації основних типів відкритих просторів міст, сформульовані загальні принципи формування та розвитку і спеціальні принципи функціонально-просторової організації відкритих просторів міст, визначені прийоми та надані практичні рекомендації щодо їх організації. Сформульовано визначення поняття «відкритий простір міста», «фізичний простір міста», «соціальний простір міста», проаналізовано їх взаємозв'язок; наведено багаторівневу систему відкритих просторів міст та ряд їх характерних особливостей. Проведено аналіз науково-теоретичного та практичного досвіду, виділено ключові аспекти при їх дослідженні; зроблений аналіз основних історичних періодів формування відкритих просторів міст та виявлено їх вплив на сучасний стан питання. Розкрито проблеми функціонування відкритих просторів міст та визначено питання, які потребують дослідження. Удосконалено існуючі типи відкритих просторів міст за рахунок введення просторів (територій) без чіткої фізичної та функціональної організації, а також складних відкритих просторів міст та їх класифікацію, а також розроблено загальну модель функціонально-просторової організації системи відкритих просторів міст та окремі моделі функціонально-просторової організації її складових. Визначено загальні принципи формування та розвитку відкритих просторів міст та спеціальні принципи їх функціонально-просторової організації, а також прийоми, що їх розкривають. Виділено основні, додаткові та суттєві функції для таких типів відкритих просторів міст, як двір, вулиця, площа та парк; запропоновано рекомендації щодо функціонально-просторової організації даних просторів; результати досліджень впроваджено у проектах відкритих просторів міст на території України.

Шифр НБУВ: РА450851

1.Щ.1240. Теоретичні основи формування архітектури залізничних вокзалів: автореф. дис. ... д-ра архітектури: 18.00.01 / Ю. А. Рочняк; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів, 2021. — 40 с.: рис. — укр.

Розкрито теоретичні основи формування архітектури залізничних вокзалів (ЗВ) у історичному, морфологічному, художньому, просторово-часовому та соціокультурному аспектах під час розвитку, змін і трансформацій. Визначено чинники, прототипи у появі та становленні цієї архітектури і утворенні просторово-дієвого художнього осмисленого конструкта. Визначено роль архітектури ЗВ у поширенні соціальних та художньо-культурних цінностей і взаємовплив з іншими об'єктами. Окреслено загальні напрями та тенденції розвитку архітектури ЗВ. Уперше започатковано новий гуманітарний напрям дослідження формування архітектури ЗВ на основі інтеграції різних сфер знань. Введено у науковий обіг дані стосовно ЗВ і станцій з Центрального державного історичного архіву України (ЦДІА) у Львові. Встановлено основні тенденції формування архітектури ЗВ через втілення базових замислів (ідей). Охарактеризовано використання понять композиційно-стилістичної групи ЗВ та способи їх поширення на місцевостях для узагальнення їх зв'язків та художньої цілісності окремих територій. Удосконалено понятійно-термінологічний апарат щодо архітектури ЗВ з українських та іншомовних джерел.

Шифр НБУВ: РА450618

1.Щ.1241. Теорія і методологія формування громадських просторів з урахуванням міфо-топонімічних потенціалів: автореф. дис. ... д-ра архітектури: 18.00.01 / Г. Ю. Арзілі; Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. — Київ, 2021. — 44 с. — укр.

Досліджено теорію і методологію формування громадських просторів з урахуванням міфо-топонімічного потенціалу як засобу збереження національної ідентичності території на тлі сучасної глобалізації, що відповідає поставленим у міжнародних документах всесвітніх організацій ІКОМОС, ЮНЕСКО, ООН питанням щодо необхідності вивчення і розуміння «духу місця», шляхів збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини. Вперше представлено архітектурно-містобудівну діяльність засобом збереження та охорони нематеріальної культурної спадщини, а нематеріальну культурну спадщину визначено фактором формування громадських просторів. Розроблено містобудівні методи оцінки міфо-топонімічного потенціалу громадських просторів, як основу формування функціональних містобудівних та архітектурно-просторових структур із заданими функціональними, морфологічними та семантичними властивостями міського середовища, що значною мірою визначають регламент

використання міського середовища, сприяють формуванню планування обмежень доречних видів діяльності та регламентації функціонального зонування в міському середовищі. Визначено вплив цього дослідження на вдосконалення структури містобудівної документації, а саме створення та введення нової науково-проектної документації — міфо-топонімічного опорного плану на всіх рівнях планування території, законодавчої бази України в галузі містобудування й охорони культурної спадщини, вдосконаленню державних будівельних норм України, розробленню нової міжнародної хартії з підвищення ефективності розуміння, архітектурно-містобудівної охорони та популяризації нематеріальної культурної спадщини, у тому числі розробки навчальних програм і політики в галузі містобудівного законодавства. Запропоновано вносити дані міфо-топонімічного опорного плану до містобудівного кадастру та використовувати при складанні містобудівних умов та обмежень, підготовці завдань на проектування, розробленні й погодженні відповідних видів проектно-документації, передбаченої законами України. Акцентовано увагу на необхідності урахування міфо-топонімічного потенціалу в процесі розроблення планів стратегічного розвитку міста та регіону, як важливого культурного, соціального, економічного ресурсу.

Шифр НБУВ: РА450822

Декоративно-прикладне мистецтво

1.Ш.1242. Мистецька освіта в галузі текстилю на Львівщині другої половини XIX — початку XXI ст. (історія, структура, художні та методичні засади) / К. С. Цуркан; Львівська національна академія мистецтв. — Львів: Галич-Прес, 2019. — 275 с.: фот., іл. — Бібліогр.: с. 148-186. — укр.

Наведено методики викладання дисциплін в навчальних закладах Галичини з підготовки фахівців у галузі текстилю II половини XIX — початку XX ст. Вивчено історію, структуру та методичні засади мистецької освіти у галузі текстилю в межах Львівщини. Висвітлено структуру, організацію та осередки мистецької освіти в галузі текстилю в Галичині останньої третини XIX — I половини XX ст. Досліджено професійна освіта в галузі художнього текстилю в Україні у 1946 — 1980-х рр. Розглянуто мистецьку освіту Львова в галузі художнього текстилю в період Незалежності. До наукового обігу введено низку світлин, проаналізовано динаміку розвитку мистецької освіти у галузі текстилю в означений період.

Шифр НБУВ: ВА850742

1.Ш.1243. Українська народна фігурна кераміка XIX — XX ст.: пластика декору та форми, концепція образів: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.06 / Г. М. Івашків; Львівська національна академія мистецтв. — Львів, 2021. — 36 с. — укр.

Уперше в українського мистецтвознавстві проаналізовано народну фігурну кераміку як оригінальний вид декоративно-ужиткового мистецтва у її основних виявах. Введено в науковий обіг значну кількість глиняних пластичних виробів, що зберігаються у понад ста музеях та п'ятнадцяти приватних збірках, а також зібраних під час дев'яти експедицій у різні регіони України. Проаналізовано фігурну кераміку з інших країн і це надало змогу аргументовано стверджувати, що українська пластика розвивалася в руслі тенденцій світового мистецтва, а також більш виразно підкреслено її оригінальність і національну специфіку. Розглянуто фігурні форми кераміки археологічних культур та виробів X — XVIII ст. як основи розвитку глиняної пластики XIX — XX ст., що уявляло концепцію про тяглість мистецьких традицій українських майстрів. Досліджено фігурні концепти архітектурної кераміки з докладною характеристикою цегли, дахівки, керамічних елементів в екстер'єрі та інтер'єрі сакральних споруд (рельєфів, розеток, бань «маківок», голосників, плиток на підлогу), водопровідних і дренажних труб, димарів з різних регіонів України. Уточнено типологію та декор зооморфної та антропоморфної кераміки на широкому матеріалі.

Шифр НБУВ: РА450625

1.Ш.1244. Фрактальні орнаменти: конструювання, властивості, 3D-продукування: наук. монографія. Т. 1. Комп'ютерне моделювання фрактальних орнаментів / І. Г. Грабар, О. І. Грабар; Поліський нац. ун-т. — Житомир, 2020. — 307 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 298-304. — укр.

Вперше у світі розроблено та реалізовано клас алгоритмів генерування фрактальних орнаментів як аттракторів руху матеріальної точки в полі N центральних сил. При цьому, в кожен дискретний момент часу на матеріальну точку діє лише одна із заданої множини центральних сил, обрана випадково. Наведено результати генерування фрактальних орнаментів на кільцях, неповних кільцях, решітках, неповних решітках, з варіацією модулів центральних сил та прозорості їх бар'єрів, в умовах стаціонарного та збуреного полів. Розроблено та реалізовано алгоритми генерування в одній підобласті кількох сімейств проникаючих фракталів, що перколюють один в одного. Запропоновано

більше 300 нових типів фракталів. Показано, що запропоновані алгоритми надають змогу генерувати 10^{40} — 10^{50} оригінальних (ексклюзивних) фрактальних множин, на кожна з яких автоматично створюється електронний паспорт.

Шифр НБУВ: В358583/1

1.Ш.1245. Художнє дерево у церквах (за матеріалами західних областей України): [монографія] / О. М. Болюк; ред.: С. П. Павлюк; наук. ред.: О. І. Никорак; НАН України, Інститут народознавства. — Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2020. — 519 с.: іл. — укр.

Зазначено, що феномен художнього дерева, як найдавнішого творчо освоєного людиною природного матеріалу, полягає у широкому його вжитку в більшості сфер буття сучасного соціуму. Особливою художньою естетикою відзначаються дерев'яні вироби, які призначені для використання священнослужителями та громадою у храмі. Зауважено, що у науковому виданні уведено в обіг досі не досліджені та неопубліковані зразки профілювання, різьблення, художнього опорядження внутрішнього простору церков, які автор нагромадив у ході експедиційних досліджень упродовж 1995 — 2016 рр. на території західних областей України. Визначено художні особливості дерев'яних виробів упродовж процесів еволюції та транспозиції декору у системі обладнання інтер'єру церков. Розглянуто технологічні прийоми народного та професійного різьбярства, важливі в орнаментально-плосцинному оздобленні та фігуративній пластиці. Розроблено власну типологію профілюваних, різьблених, інкрустованих, поліхромних стаціонарних конструкцій і меблів західноукраїнських церков.

Шифр НБУВ: СО37642

Музика

Теорія музики (теоретичне музикознавство)

1.Ш.1246. Музика і природознавство: взаємодія світів в умонастроях епох (XVII — початок XXI століття): автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 / І. Г. Тукова; Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. — Київ, 2021. — 39 с. — укр.

Досліджено взаємозв'язок між академічним музичним мистецтвом і природознавством на рівні умонастроїв епохи. На підставі аналізу широкого кола матеріалів, залучення досліджень з історії та теорії музики, мистецтвознавства, історії та філософії науки побудовано систему аналогій між цими сферами духовно-інтелектуальної діяльності людини. Увагу приділено питанням музичної мови і особливостям її розвитку від початку XX ст. до сьогодні. Презентовано розуміння способів взаємодії різних типів пізнання світу (наукового та художнього); усвідомлення процесів розвитку музичної мови на сучасному етапі; підходи до періодизації розвитку музичного мистецтва XX — початку XXI ст. Як методологічне підґрунтя використано концепцію «умонастроїв епохи» Е. Панофські та ідею полішарової будови музичної мови (базис, норма, узус) С. Шипа. Найважливішими результатами дослідження є: доведення наявності умонастрою певної епохи, що корелює інтелектуально-духовне осягнення та відображення світу людиною; презентація методології аналізу умонастроїв епохи, яка в запропонованому контексті розглядається на рівні музики та природознавства, але може бути застосованою й для дослідження взаємодії інших галузей людської діяльності; кореляція системи елементів мовного базису з новаціями авангардоспрямованої композиторської практики; демонстрація єдності періоду від початку XX ст. до нашого часу в розвитку музичної мови; визначення принципів умонастроїв епохи, що характеризують класичний та некласичний етапи; виокремлення певних типових ознак, що є показовими для академічної музичної творчості XXI ст.

Шифр НБУВ: РА450757

1.Ш.1247. Теоретичні та категоріальні засади музичної текстології як актуальної музикознавчої дисципліни: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 / Ю. О. Грібіненко; Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. — Одеса, 2021. — 38 с. — укр.

Висвітлено сучасні тенденції розвитку теорії тексту в гуманітарно-філософських науках та їх вплив на музикознавчу думку; визначено чинники процесу формування та актуалізації музичної текстології на початку XXI століття; виявлено та охарактеризовано основні категорії музичної текстології як опорні в її аналітичному апараті; визначено інтертекстуальність як фундаментальна властивість сучасного мислення та один з основних чинників текстотворення; узагальнено основні положення теорії гіпертексту та виявлено властивості цього феномену; запропоновано концепцію музичного гіпертексту як форми музичного тексту та способу функціонування музичної свідомості, уточнено характеристики та розуміння понять алозія, автоалозія, цитата, автоцитата, монограма як обумовлюючих реалізацію міжтекстових зв'язків. Запропоновано оригінальну концепцію музичної текстології, яка зумовлена взаємодією понять музичний текст,

інтертекстуальність, гіпертекст, алюзія, цитата, монограма, код та знаходить своє завершення в ідеї Метатексту як такої, що розуміє під собою цілісний текст, який поєднує динамічну сукупність музичних текстів. Таким чином утворено надструктуру, що організує тексти у єдиний за наявності ідейно-художньої спільності між ними. Установлено основні форми інтертекстуальних стратегій у творчості композиторів ХХ — ХХІ ст., що проявляють себе як принципи побудови тексту з використанням ресурсів інших текстів, текстів інших знакових систем, обрання того чи іншого набору засобів міжтекстової трансляції, пріоритетності певного або певних серед них, а також селекція форми їх включення (експліцитної і/або імпліцитної); надає характеристику інтертекстуальних прийомів. Запроваджено концепцію музичного гіпертексту, що є актуальною на сучасному етапі розвитку музичної культури, оскільки відповідно ситуації, що склалася, допомагає тлумачити механізми і особливості передавання цілих інформаційних пластів. Запропоновано підхід до тембору як до фактора смислової організації музичного тексту, значимого елементу композиторського тексту. Розглянуто особливості тембрової організації музичних текстів в творчості сучасних композиторів.

Шифр НБУВ: RA450753

1.Ш.1248. Формування музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / А. О. Михайлова; ДВНЗ «Донецький державний педагогічний університет». — Слов'янськ, 2021. — 20 с.: табл. — укр.

Теоретико-експериментальне дослідження проб формування музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва під час професійної підготовки. На підставі комплексного аналізу психолого-педагогічної наукової літератури досліджено генезу понять «культура», «професійна культура», «музична культура», «інтонація», «інтонаційна культура». Визначено головні психолого-педагогічні позиції щодо трактування категорії «музично-інтонаційна культура майбутніх бакалаврів музичного мистецтва», яка містить практично-інтелектуальні та естетичні структурні елементи. Виокремлено компоненти музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний. Визначено критерії, показники та охарактеризовано рівні сформованості музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва під час професійної підготовки. Теоретично обґрунтовано, запроваджено та експериментально перевірено педагогічні умови формування музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва під час професійної підготовки. Ефективність процесу формування музично-інтонаційної культури забезпечується реалізацією педагогічних умов (здійснення систематичного педагогічного впливу на процес професійної підготовки майбутніх бакалаврів для формування музично-інтонаційної культури студентів за допомогою створення музично-творчого освітнього середовища; формування мотиваційної готовності студентів до підвищення рівня їхньої музично-інтонаційної культури способом активізації емоційно-вольової сфери та поглиблення естетичної спрямованості музично-освітнього процесу поетапного формування теоретичних і практично-творчих музичних компетентностей майбутніх фахівців з огляду на принципи: взаємодії пізнавальної, рефлексивно-оцінної та творчої активності студентів; варіативності форм музичної діяльності; суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників музично-освітнього процесу; використання активних форм і методів музичного навчання). Експериментально засвідчено ефективність визначених педагогічних умов формування музично-інтонаційної культури майбутніх бакалаврів музичного мистецтва під час професійної підготовки.

Шифр НБУВ: RA447362

Історія музики

1.Ш.1249. Енциклопедія української пісні. Т. 2 / І. М. Лисенко. — Житомир, 2021. — 405, [2] с. — укр.

Зазначено, що «Енциклопедія української пісні» — перше в Україні енциклопедичне видання, де висвітлено історію українських народних пісень, широкий їх діапазон у світі, а також подано інформацію про численні музичні організації та відомих діячів української музичної культури, які сприяли пропаганді нашої пісні.

Шифр НБУВ: B358619/2

1.Ш.1250. Музична фольклористика Закарпаття: етапи, постаті, здобутки (кінець XVII — середина XX ст.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / В. В. Мадяр-Новак; Львівська національна музична академія імені Миколи Лисенка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Простежено розвиток української музичної фольклористики Закарпаття від кінця XVII до середини XX ст. Розглянуто великий масив нової інформації, здобутий внаслідок довготривалої пошукової роботи з віднайдених невідомих українському етномузикознавству архівних матеріалів, запису спогадів від учасників подій середини XX ст. та їх рідних, об'єднання розпорошених фактів та поглиблене вивчення вже проаналізованих праць.

Вперше розглянуто етномузикознавство Закарпаття згідно із закономірностями внутрішньої логіки становлення цієї науки. Концептуально важливим на цьому шляху стало виявлення й аналіз трьох важливих складових музичної фольклористики: етапів розвитку, знакових постатей та їх здобутків. Доведено, що внаслідок інакших умов історичного розвитку та відірваності від основних українських територій формування науки про народну музику в регіоні відбувалося не синхронно з іншими теренами України й отримало свою регіональну специфіку. Висновки ж щодо значущої ролі в музичній фольклористиці Закарпаття М. Рошахівського, Д. Задора, О. Дутко та В. Гошовського в українське етномузикознавство введено вперше.

Шифр НБУВ: RA450189

1.Ш.1251. Фактори розвитку музичного краєзнавства Галичини: навч. посіб. / І. В. Ярошенко. — Київ: Білий Тигр, 2021. — 209 с.: іл. — Бібліогр.: с. 204-209. — укр.

Розглянуто розвиток професійного музичного мистецтва Галичини XIX — XX ст. Теоретично узагальнено історичний досвід хорової та музично-просвітницької діяльності видатних західноукраїнських композиторів-диригентів. Проаналізовано процес розвитку музичної освіти виховання на західноукраїнських землях. Розкрито й обґрунтовано музично-просвітницькі ідеї провідних митців-музикантів.

Шифр НБУВ: VA851563

Див. також: **1.Ш.1209, 1.Ш.1246, 1.Ш.1261**

Окремі види музики та музичного виконавства

1.Ш.1252. Концептуальні особливості методики роботи з хором: навч. посіб. / І. В. Ярошенко, Ю. М. Серганюк. — Київ: Білий Тигр, 2020. — 99 с. — Бібліогр.: с. 94-99. — укр.

Представлено методологічні, методичні та практичні аспекти методики роботи з хором. Методологічною основою навчального посібника є теоретичний і практичний підходи до розкриття тематики, концептуальні особливості методики роботи з хором із урахуванням зарубіжного досвіду й української практики.

Шифр НБУВ: VA851562

1.Ш.1253. Методичні засади вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у педагогічних університетах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Хуан Чанхао; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. — Суми, 2021. — 20 с.: рис. — укр.

Проведено комплексне дослідження проблеми формування вокально-хорової підготовленості майбутнього вчителя музики. Обґрунтовано теоретико-методологічну базу дослідження на основі системного, компетентнісного, особистісного, рефлексивного та творчого підходів. Визначено структуру вокально-хорової підготовленості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів, а саме: пізнавально-адаптивний, когнітивно-операційний, комунікативно-орієнтаційний і творчо-виконавський критерії. Розроблено модель вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яка охоплює мету й основні дослідницькі завдання, наукові підходи, принципи мистецького навчання, методичні засадничі положення, педагогічні умови впровадження авторської поетапної методики, що становить повний технологічний цикл. Охарактеризовано критерії, визначено показники та рівні вокально-хорової підготовленості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Представлено поетапну методику формуванняльного експерименту, що включає аналітично-пізнавальний, оперативно-пошуковий, рефлексивно-самостійний, виконавсько-результативний етапи. Доведено ефективність запровадження розроблених методичних засад формування вокально-хорової підготовленості студентів факультетів мистецтв до співацької діяльності з учнями.

Шифр НБУВ: RA450346

1.Ш.1254. Музика в українському ігровому кіно останньої третини XX — початку ХХІ століття: специфіка функціонування в художній структурі фільму: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / А. М. Кузьменко; Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. — Київ, 2021. — 17 с. — укр.

Досліджено специфіку функціонування музики в художній структурі українських ігрових фільмів останньої третини XX — початку ХХІ ст. Окреслено поняття, які розкривають філософсько-естетичну сутність кіномузики як художнього явища. Виявлено параметри, які визначають роль музики в художній структурі фільму. Запропоновано власний алгоритм аналізу кіномузики та досліджено авторські музичні концепції українських ігрових стрічок останньої третини XX — початку ХХІ ст. (В. Храпачова, С. Луньова, А. Загайкевич, В. Сильвестрова). Проведено паралелі між становленням вітчизняних кіножанрів та особливостями їх музичних рішень в історичному аспекті. Виявлено характерну для українського кінематографа тенденцію багаторічної творчої співпраці режисерів і композиторів, що актуалізувало визначення об'єктивних та суб'єктивних факторів, які впливають на творче завдання композитора. Здійснено на основі комплексного підходу, аналіз музики українських ігрових фільмів

останньої третини XX — початку XXI ст. який поєднав традиційні (функціональна теорія, теорія звукових рівнів, композиційна теорія) та сучасні наукові концепції. Розглянуто різноманітні музично-виразові та композиційні прийоми в кіномузиці українських композиторів, які являються механізмом втілення режисерської ідеї та сприяють органічному драматургічному сплаву музичного ряду та екранної дії.

Шифр НБУВ: RA450815

1.Щ.1255. Православна духовна музика в системі української культури кінця XX — початку XXI століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / М. М. Антоненко; Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Розглянуто специфіку розвитку православної духовної музики в контексті відродження української культури кінця XX — початку XXI ст. Уточнено зміст понять і охарактеризовано жанрову специфіку літургійного, паралітургійного та позалітургійного напрямів православної духовної музики. Запропоновано розмежування композиторів, які звертаються до богослужбової православної музики, на суто церковних, хорові твори яких створені у руслі багатотональних традицій богослужбової практики, та світських, духовні твори яких переважно мають концертний характер, простежується характерна тенденція розкрити свою творчу індивідуальність, синтезувати стародавню та сучасну, фольклорне та академічне. Сконцентровано увагу на позалітургійній творчості українських композиторів, розглянуто її жанрову специфіку. Наголошено, що позалітургійним творам характерна надмірна концертність, зв'язок з традиціями інструментальної музики, модернова музична мова, тенденція до індивідуалізації духовної музики, намагання створити емоційний вплив на слухача тощо. Увагу приділено дослідженню дзвонарського мистецтва як феномену матеріальної та духовної культури України, аналізу жанрових новацій та особливостей розвитку православної духовної пісенності на межі XX — XXI ст. Розглянуто фестивальний та концертний рух як важливі чинники розвитку, популяризації та взаємодії напрямів православної духовної музики.

Шифр НБУВ: RA447068

1.Щ.1256. Творчість капели «Думка» під орудою Євгена Савчука: традиції та інновації: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / О. П. Нікітюк; НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Досліджено творчість Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА» під керівництвом Є. Савчука. Вивчено специфіку взаємодії традицій та інновацій у творчій діяльності «ДУМКИ» (1984 — 2019 рр.) у контексті цілісної панорами функціонування капели. Творчість капели «ДУМКА» та постать Є. Савчука досліджено паралельно, в їх нерозривному зв'язку, вивчено в аспектах репертуару, виконавського стилю, мануальної та вокально-хорової техніки, концертної та репетиційної діяльності. Зазначено, що музичним матеріалом для дослідження виконавського стилю капели «ДУМКА» (1984 — 2019 рр.) стали хорові твори українських (Г. Гаврилець, Б. Лятошинського, В. Сильвестрова, Є. Станковича, М. Шуха та ін.) і західноєвропейських (Й. Брамса, Дж. Верді, К. Орфа та ін.) композиторів з репертуару капели, показові для розкриття виконавського потенціалу хорової капели (вокально-технічних навичок, звуковидобування та хорового тембру, динамічного, темпового, дикційного, тембрального ансамблю тощо). Зауважено, що обрані твори представляють спектр засобів диригентської інтерпретації, доцільних у роботі з хором над композиціями різних жанрів і форм: а саррелла, вокально-симфонічними, траурними духовними піснями, літургійною музикою, хоровою шевченкіаною тощо.

Шифр НБУВ: RA447269

Див. також: 1.Ч.959

Інструментальна музика

1.Щ.1257. Донецька школа домрового виконавства: етапи розвитку, методологічні засади, регіональна складова репертуару: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / С. В. Білоусова; Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. — Київ, 2021. — 19 с. — укр.

Досліджено домрове мистецтво в Донецькому краї від часів його зародження з кінця XIX ст. до формування донецької школи домрового виконавства. Зроблено акцент на особливостях її становлення й розвитку, новаторських ризиках методології, визначено внесок її представників до скарбниці музичної культури України, теоретично обґрунтовано поняття «донецької школи домрового виконавства». Наведено низку бібліографічних матеріалів, а також висвітлено нові грані різних іпостасей талановитого митця, заслуженого артиста України, професора Валерія Івка як засновника донецької школи домрового виконавства. Послідовно викладено методологічні засади теорії виконавства В. Івка. Її головними аспектами є зумовленість усіх процесів слуховими уявленнями, виховання культури інтонування як засобу побудови твору в часовому просторі, відчуття музичного часу.

Виділено низку новаторських здобутків В. Івка, з-поміж яких — розкриття чіткого механізму техніки інтонування та формулювання трьох рівнів інтонаційного мислення музиканта-виконавця. Високий рівень домрового виконавства, підкріплення його теоретико-методологічною базою закономірно надали поштовх до розвитку композиторської творчості донецьких авторів у руслі сучасних загальносвітових тенденцій. Із врахуванням важливої ролі і цінності творчого доробку донецьких митців у сфері домрового виконавства здійснено їх систематизацію за жанровою і стильовою належністю, характерними композиційними принципами.

Шифр НБУВ: RA450866

1.Щ.1258. Жанровий феномен інтермецо у фортепіанній творчості Р. Шумана та Й. Брамса: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Лу До; Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. — Одеса, 2021. — 18 с. — укр.

Досліджено генезис жанру інтермецо. Найбільш повно інтермецо проявляє свої жанрові якості в межах циклу — як моножанрового, так і поліжанрового. Зазначено, що під моножанровим циклом розуміється композиційно-драматургічне ціле, що складається із п'єс з однаковим жанровим позначенням, пов'язаних на основі парадигматичних відносин. Складовими поліжанрового циклу є п'єси різних жанрових найменувань, які координуються на основі синтагматичного зв'язку. Запропоновано загальне визначення жанру інтермецо: це досить складний характерний твір, що з'явився в епоху Романтизму та був покликаний виражати вельми багатоліку картину людських переживань. Проаналізовано цикл інтермецо ор. 4 Р. Шумана як перший приклад втілення жанру в окремому творі виявлення. Визначено, що цикл є моножанровим і містить шість п'єс, які перебувають у співвідношенні єдиної злітої варіантно-варіаційної композиції, об'єднаної лейткомплесом. Визначено, що композиційна будова інтермецо Р. Шумана базується на тричастинності, де в ролі центру симетрії використовується розділ під назвою *alternativo*. Цикли інтермецо Й. Брамса у своїй більшості поліжанрові, що вказує з одного боку на спорідненість інтермецо з іншими жанровими феноменами (баладою, капричіо, фантазією, романсом, *рапсодією*), а з іншого — на збереження проміжної функції. Виняток складає цикл ор. 117, який побудований, як і в Р. Шумана, виключно з інтермецо. Підкреслено, що в інтермецо Й. Брамса чітко проступає барокова тенденція експонування матеріалу як «ядра» та подальшого розвитку принципового «розгортання» музичної думки. Однак все це відбувається на романтичній основі, наслідком чого стає збагачення гармонічної мови, індивідуальне фактурне рішення кожної п'єси, їх форма. Означено, що протягом чотирьох опусів Й. Брамса звертався до тричастинних форм, індивідуально інтерпретованих у кожному конкретному випадку. В ор. 74 це досить чіткі, симетричні структури, в Інтермецо ор. 116 спостерігається ускладнення формотворчих та гармонічних і фактурних засобів. Кульмінація в ускладненні форм досягається в Інтермецо ор. 118, де найбільш яскраво виражена барокова тенденція розгортання музичного матеріалу. Підкреслено, що інтермецо Й. Брамса позначено впливом жанрового синтезу, що продовжує традиції інтермецо Р. Шумана. Охарактеризовано жанрово-стильові особливості всіх циклів Й. Брамса та визначено, що саме в жанрі інструментального інтермецо найбільш яскраво виявилася суть його творчого методу.

Шифр НБУВ: RA450340

1.Щ.1259. Народні інструментальна ансамблева культура українських Карпат і Західного Полісся як вияв традиційного професіоналізму (XX — перші десятиліття XXI ст.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / І. Й. Федун; Львівська національна музична академія імені М. Лисенка. — Львів, 2021. — 19 с. — укр.

Вивчено специфіку професіоналізму, притаманного традиційній інструментальній ансамблевій культурі західноукраїнських Карпат та Полісся XX — початку XXI ст. З'ясовано поняття українського традиційного інструментального ансамблю й подано власне визначення цього феномену, класифіковано та описано можливі джерела вивчення української народноінструментальної ансамблевої традиції. Зібрано інформацію про типовий (на початок XX ст.) склад народних капел з усіх західноукраїнських регіонів і простежено зміни, які відбувалися з народноінструментальними ансамблями, та фактори, що визначали ці зміни. З'ясовано етапи й узвичаєні засади етнопедagogіки ансамблевих музикантів, визначено критерії їх професіоналізму та рівні взаємодії зі слухачами. На основі запропонованого жанрового поділу описано репертуар народних інструментальних ансамблів західноукраїнських Карпат та Полісся й проаналізовано композиційні особливості народноінструментальної ансамблевої музики.

Шифр НБУВ: RA450190

1.Щ.1260. Трансформація засад живопису у західноукраїнській фортепіанній музиці XX століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Н. М. Поскіра-Омельчук; Львівська національна музична академія імені М. Лисенка. — Львів, 2021. — 20 с. — укр.

Представлено один із засадничих аспектів виразовості у фортепіанній музиці — живописно-колеристичний, що породжує феномен синестезії у сприйнятті цього виду мистецтва. Відповідно до основоположної характеристики висувається і обґрунтовується гіпотеза про ментальне та історико-культурне підґрунтя звукопису в українській фортепіанній музиці. Розглянуто аналітичні студії категорії «звукопису в музиці», в яких побудовано його трактування як співвідношення компонентів візуально-просторового, колеристичного та музичного в комплексі виразових засобів фортепіанної музики українських композиторів західного регіону. Зосереджено увагу на тих специфічних рисах індивідуального композиторського стилю у сфері колеристики та художньо-образних асоціацій з живописними прототипами, які проявляються у фортепіанній музиці провідних представників західноукраїнського музичного мистецтва ХХ ст.: В. Барвінського, Н. Нижанківського, М. Колесси, А. Кос-Анатольського, М. Скорика, Б. Фільца, В. Камінського, О. Козаренка та інших. Запропоновано студії звукопису фортепіанних творів враховують багатогранність і множинність проявів живописно-візуальних асоціацій у добу радикального оновлення стильової палітри європейської музичної культури. У результаті аналізу фортепіанної музики західноукраїнських композиторів у вказаному аспекті взаємодії мистецтв, трансформації зазначених вище засад живопису в музиці, було привнесено поняття «звукописна модель».

Шифр НБУВ: RA450188

1.Ш.1261. Фортепіанна творчість закарпатських композиторів: стильові виміри: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Л. В. Бучок; Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. — Суми, 2021. — 20 с. — укр.

Зазначено, що фортепіанна творчість закарпатських композиторів (Зигмунд Лендел, Дешидерій Задор, Емілій Кобулей, Іштван Мартон, Микола Попенко, Володимир Волонтир, Віктор Теличко, Наталя Марченкова, Анатолій Затін, Роман Меденці, Василь Цанько) є унікальним зразком історично визначеної логіки стильового проєктування «змішаного» типу. Підставою тому було історично запізніле в межах європейського та загальноукраїнського контекстів опанування стильовими інваріантами, що були характерними для композиторської творчості усього ХХ ст. (постромантизм, модерн / сецесія, модернізм з його неостильовими формантами та епіцентром у вигляді авангардних технологій творення музичної матерії), що далося взнаки також у фазі постмодерну (початку ХХІ ст.). Встановлено, що історично складена на Закарпатті стилеутворююча ситуація мала характер «похапливого надолужування» (подібно до «стретного» характеру стилеутворювального процесу в Галичині у першій третині ХХ ст.), що відбувалося також в режимі «руху на випередження». Стверджено, отже, що виявлені у зразках фортепіанної творчості закарпатських композиторів стильові виміри свідчать про високу міру здобутків закарпатської композиторської традиції, які згідно із логікою мікро- та макроіндивідуальних процесів виводяться як умова входження до історичної системи «тожності різних» (світова художня культура).

Шифр НБУВ: RA450702

Танець. Хореографія

1.Ш.1262. Народньо-сценічна хореографічна культура Тернопільщини середини ХХ — початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / А. І. Підлипський; Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Виявлено основні етапи розвитку аматорського мистецтва регіону за радянських часів та в умовах незалежної України. Розглянуто фестивально-конкурсний рух у сфері народньо-сценічного танцю в Тернопільській обл. Охарактеризовано діяльність хореографічного відділення Тербовлянського коледжу культури і мистецтв та його роль у культурі Тернопільщини та України. Досліджено вплив мистецько-педагогічної школи кафедри хореографії Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука на викладачів-хореографів Тербовлянського культосвітнього училища. Проаналізовано діяльність одного з провідних митців народньо-сценічної хореографії України І. Николишина, виявлено основні етапи становлення та розвитку його балетмейстерської та педагогічної майстерності. Проаналізовано творчість професійного ансамблю танцю «Надзбручанка».

Шифр НБУВ: RA447334

1.Ш.1263. Розвиток хореографічної освіти в Україні: історико-педагогічний концепт: монографія / Т. О. Благова; ред.: Л. О. Хомич. — Полтава: Асмі, 2020. — 487 с. — Бібліогр.: с. 384-487. — укр.

Досліджено теоретико-методологічні засади еволюції хореографічної освіти в Україні, проаналізовано генезу й розвиток танцювального мистецтва як феномену професійної діяльності та напрямку мистецької освіти. Виявлено передумови формування теоретичних засад кожного із видів хореографічного мистецтва в історико-культурній динаміці, охарактеризовано етапи їх про-

фесіоналізації, змістово-функційні та практико-виконавські характеристики, провідні тенденції, перспективи розвитку. Розкрито основні набутки в організації, структурі, змістовому наповненні допрофесійної хореографічної підготовки в закладах освіти й культури різного функційного призначення. Представлено розвиток неформальних (позаінституційних) форм хореографічного навчання в умовах професійного й аматорського сценічного виконавства. Проілюстровано динаміку професійних форм організації хореографічної освіти в різноманітні напрями та рівні.

Шифр НБУВ: VA850279

1.Ш.1264. Формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії в освітньому середовищі університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / О. М. Тищенко; ДВНЗ «Донецький державний педагогічний університет». — Слов'янськ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Здійснено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання актуальної проблеми формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії, що виявляється в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування досліджуваної компетентності в освітньому середовищі педагогічного університету. Міжкультурна компетентність розглядається як динамічне інтегративне особистісно-професійне новоутворення, результат професійної підготовки, що забезпечує вчителю здатність до ефективної професійної діяльності в умовах культурного різноманіття сучасного суспільства та освітнього середовища. До структури досліджуваної компетентності віднесено особистісно-афективний, когнітивний, процесуальний складники, уточнено критерії їх сформованості. Науково обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів в освітньому середовищі педагогічного університету: розроблено інтегровано міжкультурного і міждисциплінарного змісту освіти, що реалізується в аудиторній та позааудиторній навчально-пізнавальній, науково-дослідницькій, художньо-творчій діяльності, практичній підготовці; застосування інтерактивних, тренінгових, ігрових та дослідницьких форм і методів роботи; активне використання потенціалу міжнародного контингенту студентів педагогічного університету, створення середовища міжкультурного спілкування.

Шифр НБУВ: RA447393

Див. також: 1.Ш.1225

Театр

1.Ш.1265. Еволюція театру оперети в контексті сценічної культури України другої половини ХХ — початку ХХІ ст.: жанровий аспект: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / Ю. П. Шукіна; НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Уперше розглянуто вистави різних жанрів на сценах Київського Національного театру оперети і Харківського та Одеського академічних театрів музичної комедії. Матеріалом для аналізу стали понад двісті вистав 1940 — 2000-х рр. Еволюцію театру оперети простежено починаючи з 1960-х рр., коли названі колективи звернулися до творів із репертуару драматичного театру. Бродвейським мюзиклом і баладною оперою послідовно оволоділи на одеській сцені. Мюзикл став головною відмінністю театру оперети доби «відлиги», приніс на сцену образи і проблематику класичної літератури та підвищив вимоги до виконавської культури. Інші театри спеціалізувалися на опереті і мюзикомедії. Разом з тим, київський театр новачини втілював мюзикли радянських авторів, а харківський колектив постановки цих творів підготував до здійснення вистав-рок-опер. Героїчна музична комедія заклала основи жанрового переорієнтування театру. Участь у мюзиклах і водевілях технічно розвинула акторів. У другій половині 1980-х у репертуарі театрів оперети було зменшено долю ідеологічно забарвленого репертуару, натомість показовою стала зацікавленість мюзиклами за творами нещодавно заборонених авторів. Згідно з естетичними принципами постмодернізму, навіть у постановках за традиційними для театрів оперети творами застосовувалися прийоми інтертекстуальності, стилізації, цитатності і колажу. Мюзикли і рок-опери розширили жанрову амплітуду театру, що збагатилася трагедією та екзистенційною драмою, сприяли його інтелектуалізації.

Шифр НБУВ: RA450760

1.Ш.1266. Пластична режисура в українському театральному мистецтві кінця ХХ — початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / Р. М. Никоненко; Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2021. — 16 с. — укр.

Уперше в українському мистецтвознавстві проаналізовано особливості пластичної режисури в контексті сучасного українського театрального мистецтва й екстраповано філософський концепт трансгресії на галузь пластичної режисури. Розглянуто проблематику трансгресії художніх форм у сучасному вітчизняному театрі, а також окреслено шляхи та перспективи розвитку

вітчизняної пластичної режисури в контексті глобальних і глокальних тенденцій сценічного мистецтва XXI ст. Теоретично обґрунтовано феномен пластичної режисури в українському театральному мистецтві 1990 — 2020 рр. Виявлено специфіку сенсорних пластичних взаємодій актора як одного з основних засобів втілення режисерської концепції та використання візуальної пластичної виразності в сучасній театральній практиці українських режисерів. Проаналізовано спільні та відмінні ціннісні установки, а також форми репрезентації акторської тілесності в теоретичних розробках та сценічній практиці провідних режисерів XX — початку XXI ст. Розглянуто особливості процесів конвергенції елементів візуальних та аудіальних видів мистецтва в умовах вітчизняного театального простору означеного періоду та виявлено специфіку й індивідуальні особливості використання засобів пластичної виразності з метою розкриття сенсово-змістового наповнення постановок.

Шифр НБУВ: РА450199

1.Щ.1267. Тема «вічної жіночності» в європейській оперній творчості: до проблеми гендерного підходу в мистецтвознавстві: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Чжан Івєнь; Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. — Одеса, 2021. — 20 с. — укр.

Розкрито значення гендерної теми та явища «вічної жіночності» для оперної творчості, визначено їх поняттєве місце в сучасному оперознавчому дискурсі. Висвітлено своєрідність втілення гендерної теми в оперній творчості, значення явища й поняття «вічно-жіночого» в еволюції оперного жанру. Зазначено, що розгляд сучасного мистецтвознавчого дискурсу гендерної проблематики дозволяє оновлювати музикознавчі підходи до жанрової природи та головних образних настанов опери. Визначено естетичні та мистецтвознавчі передумови трактування «жіночої теми» й ідеї «вічно-жіночого» в музиці. Висвітлено провідні шляхи та засоби концептуалізації жіночої теми і жіночих образів у європейській опері, включно зі створенням специфічної музичної концептосфери «вічної жіночності». Визначено типологічні тенденції оперної характерології та їх взаємозалежність із семантикою оперних жіночих образів. З'ясовано гендерні особливості

концептуалізації прекрасного, любові та долі в оперній формі. Доведено, що тема любові та жіноча тема — тема «вічної жіночності» — утворюють єдину й нерушиму смислову основу. Музикознавчі критерії вивчення жіночих образів в опері як складного концептуального явища дозволяють долучати до концептосфери «вічно-жіночого» долю та прекрасне. Розвиток музично-текстологічного аспекту вивчення теми «вічної жіночності» надає змогу поглибити уявлення про мелодично-тематичний тезаурус жіночих образів в опері, довести важливість оперної музично-мовної репрезентації ідеї «вічно-жіночого».

Шифр НБУВ: РА450257

1.Щ.1268. Український театр ляльок 1920-х років: організаційні та художні засади: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.02 / Д. О. Іванова-Гололобова; НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського. — Київ, 2020. — 20 с. — укр.

Уперше виявлено та узагальнено багатовекторні процеси розвитку професіонального театру ляльок України 1920-х рр. у контексті творчих пошуків вітчизняних діячів сценічного мистецтва. Протягом 1920-х рр. у вітчизняному театрі ляльок відбувся перехід від стихійного влаштування лялькових видовищ до налагодженого виробничого процесу офіційних організованих колективів. Цей процес проходив під знаком рецепції творчого досвіду українського народного лялькового мистецтва попередніх століть, зокрема вертепу та народної комедії про Петрушку. Проаналізовано жанрово-стильовий простір українського театру ляльок 1920-х рр. — шляхи створення зразків нових п'єс з урахуванням специфіки цього різновиду театру та приклади їх сценічного втілення. Значні зміни в організаційних та художніх засадах театру ляльок сприяли зміцненню його потужного потенціалу, урізноманітненню арсеналу виражальних засобів та збагаченню художньо-образної мови лялькових вистав. Сформовані та відпрацьовані протягом 1920-х рр. організаційні та художні засади донині актуальні для театру ляльок України та багато в чому визначають його функціонування.

Шифр НБУВ: РА447017

Див. також: 1.Ч.1033

Релігія. Релігієзнавство

(реферати 1.Э.1269 — 1.Э.1284)

Релігія в цілому

1.Э.1269. Релігійні практики в сучасному соціумі: інституціональний контекст: монографія / С. С. Яремчук; Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича: Рута, 2020. — 399 с.: табл. — Бібліогр.: с. 373-399. — укр.

В межах інституціонального підходу розглянуто актуальні проблеми соціології релігії, зокрема, проаналізовано роль і місце інституту релігії в сучасному суспільстві. Визначено особливості конструкту «релігійні практики» в контексті теорій секуляризації, постсекуляризації та релігійної економіки. Обґрунтовано механізми формування релігійних практик у транзитивному соціумі. Запропоновано соціологічну класифікацію релігійних практик та історичну реконструкцію новітніх форм соціального служіння українських церков, а також виявлено сучасні тенденції щодо змін релігійності українського соціуму та посилення ролі релігії у публічній сфері. Висвітлено питання трансформації інституту релігії шляхом зміни релігійного ландшафту та релігійних практик традиційних релігій.

Шифр НБУВ: ВА851674

Релігія в окремих країнах і на окремих територіях

1.Э.1270. Історія релігій. Т. 1 / О. М. Шепетяк; ред.: П. Л. Яроцький. — Б. м., 2019. — 495 с. — Бібліогр. с. 11-13. — укр.

Викладено історію релігій світу, аналіз історичних обставин формування головних релігійних напрямів та розвиток віровчень. Розглянуто головні конфесії релігій та їх вплив на соціальне і культурне життя народів світу. Роботу присвячено релігіям давнього світу, які зародились до виникнення християнства. Розглянуто релігії Австралії, Океанії, та Африки. Наведено релігії Америки, Європи. Розглянуто індуїзм.

Шифр НБУВ: В358651/1

1.Э.1271. Релігія як фактор національної ідентифікації українців в діаспорі: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.11 / Г. Д. Филипович; НАН України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. — Київ, 2021. — 16 с. — укр.

Досліджено роль релігії та церкви у процесах національної ідентифікації українців за кордоном. Проаналізовано різноманітні підходи у вивченні історії та сьогодення української діаспори. Запропоновано продуктивні методологічні підходи, які надають можливість з'ясувати природу та суть діаспорної релігійної ідентичності, типологізувати релігійну ідентичність діаспорян за хронологією, соціально-культурними мотивами та конфесійними ознаками. З'ясовано загальні закономірності впливу релігії на формування свідомості та способів життєдіяльності українських переселенців на різних етапах їх міграційної історії. Визначено маркери української діаспорної ідентичності та характерні ознаки діаспорної релігійності на основі виокремлення їх типів й особливостей вияву. Проаналізовано сучасний стан української релігійної діаспори. Розглянуто проблеми, які постають перед українськими церквами за кордоном у новітню добу. Зазначено, що, крім глобальних і зовнішніх викликів, діаспора та її церкви опинилися перед локальними і внутрішніми (релігійними, конфесійними, церковними) запитаними, які вимагають швидких та ефективних кроків. Окреслено перспективи оживлення духовного життя як діаспорян, так і нової хвилі емігрантів з України. Запропоновано ініційовані українськими церквами та громадськими організаціями конструктивні стратегії збереження й розвитку українців за кордоном.

Шифр НБУВ: РА450245

Окремі релігії

Християнство

1.Э.1272. Відкритий теїзм: критичний аналіз: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.14 / В. В. Картаєв; нац.

пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2020. — 16, [1] с. — укр.

Проведено критичний аналіз методологічних, філософських і герменевтичних аспектів відкритого теїзму як концептуальної моделі провидіння. Зауважено, що відкритий теїзм — це ревізія класичної моделі провидіння Божого. Базовий відкритий теїзм утверджує в широкому сенсі класичний теїзм, несумісність каузальної та провиденційної відкритості з епістемічною визначеністю та закритістю майбутнього, а також епістемічну відкритість навіть для всезнаючого Бога. Відкритий теїзм розташовується на континуумі між армініанством і богослов'ям процесу щодо ступеня провиденційного контролю Богом всесвіту. Доведено, що, попри значну модифікацію, відкритий теїзм можна назвати частинною богословською родиною армініанства. Водночас, фундаментальні розбіжності не дозволяють ототожнювати відкритий теїзм із богослов'ям процесу. Показано, що відкритий теїзм є у своїй суті богоцентричною моделлю. Божественне життя — це соціальне життя. Відкритий теїзм намагається виправити, а якщо необхідно, й усунути всі елементи моделі провидіння, які з любов'ю не узгоджуються. Виявлено, що з трьох версій відкритого теїзму тільки одна перебуває в межах християнської ортодоксії. Це версія, яка заперечує значення істини майбутніх подій (алетична відкритість) на підставі каузальної, провиденційної й онтичної відкритості майбутнього. Проаналізовано герменевтичний підхід Грега Бойда і виявлено, що він застосовує так звану буквальну герменевтику. Пасажі, які утверджують відкритість Бога, слід сприймати в їх природному сенсі, якщо тільки він не є безглуздим і не міститься у поетичному корпусі біблійної літератури. Проаналізовано герменевтичний підхід Джона Сандерса і виявлено, що для тлумачення Писання він застосовує досягнення когнітивної лінгвістики. Зазначено, що втілена герменевтика, дослідження концептуальних метафор та культури призводять Сандерса до висновку, що відкритий теїзм є цілком виправданим прочитанням Писання.

Шифр НБУВ: РА447050

1.Э.1273. Політична теологія радикальної ортодоксії: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.14 / П. В. Шевчук; нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Всесторонь проаналізовано теополітичні концепти новітньої богословської течії — радикальної ортодоксії. Вперше здійснено цілісне дослідження політичної теології радикальної ортодоксії, зокрема теополітичних концепцій її найбільш впливових представників Дж. Мілбанка, А. Пабста та В. Кавано. Узагальнено та систематизовано основні ідеї ключових богословів течії, а також здійснено критичний аналіз їх проектів побудови нового політичного устрою. Окреслено передумови становлення й особливості її богословських підходів. Показано сильні та слабкі сторони концепцій Джона Мілбанка, Адріана Пабста та Вільяма Кавано. Виявлено значний критичний потенціал думки радикальних ортодоксів у контексті переосмислення секуляризму як модерного конструкту. Встановлено, що спільною базою тезою політичної теології авторів є погляд на людину як онтологічно схильної до мирної взаємодії в суспільстві. Досліджено альтернативний проект постліберальної політичної теології, пропонує Джей. Мілбанком і А. Пабстом, що має на меті повернути ціннісний та етичний вимір у політичні та суспільні відносини. В результаті аналізу політико-еклезійного концепту В. Кавано з'ясовано, що обстоювані автором анархічні ідеї та конституювання ним церкви як альтернативного політичного простору, мають ізоляціоністський характер. У процесі дослідження було простежено основні напрямки критики теополітичних концептів радикальних ортодоксів, а також запропоновано переосмислення їх окремих аспектів.

Шифр НБУВ: РА447080

1.Э.1274. Римо-католики в УРСР: особливості й тенденції змін у релігійності (друга половина 1940 — перша половина 1980-х рр.) / П. Бондарчук // Укр. іст. журн. — 2021. — № 1. — С. 57-72. — Бібліогр.: 24 назв. — укр.

Мета дослідження — проаналізувати релігійне життя римо-католиків УРСР упродовж періоду від середини 1940-х до середини 1980-х рр. Основний об'єкт дослідження — пересічні віруючі, прояви їх релігійності. Із-поміж методологічних підходів (як напрямів дослідження) використано конкретно-історичний та культурно-антропологічний. Для реалізації наукових завдань застосовувалися такі методи: аналізу та синтезу, історико-генетичний, історико-проблемний, історико-порівняльний, історико-типологічний. Висвітлено маловідомі аспекти з історії релігійного життя римо-католиків у радянській Україні, зміни в мережі

їх громад і кількісному складі вірян та кліру, що були спричинені переважно радянською антирелігійною політикою. Простежено прояви релігійності римо-католиків, їх обрядової активності, зокрема відвідування віруючими богослужінь, виконання ними обрядів життєвого циклу. Висновки: релігійна політика радянської влади щодо римо-католиків у повоєнний період була неоднозначною. Хоча римо-католицькій церкві було дозволено легально існувати, проте вона сприймалася як така, що керувалася центром, ворожим СРСР. Тому робилися значні зусилля, щоб ослабити її структури. В останній третині 1950-х рр. розпочався активний наступ на різні деномінації з боку держави. Об'єктом тиску стали й римо-католики. У середині 1960-х рр. влада відмовилася від прямих порушень конституційних норм у релігійній сфері. Боротьба з релігією набувала прихованого характеру. Акцент робився на антирелігійній пропаганді та поширенні атеїстичного світогляду. Упродовж усього досліджуваного періоду римо-католики демонстрували відносно високі показники релігійності, релігійної свідомості та поведінки. У них була вища частка учасників богослужінь, ніж у православних. Деякі громади, навіть після зняття з реєстрації, продовжували свою діяльність нелегально. Однак загальна кількість римо-католиків, особливо глибоковірних, постійно зменшувалася. Суттєво знизилася кількість осіб, що регулярно відвідували храми, брали участь у богослужіннях, сповідалися, причащалися, виконували обряди життєвого циклу тощо. Констатовано, що релігійна поведінка римо-католиків зазнала вагомого впливу з боку секуляризаційних процесів.

Шифр НБУВ: Ж27630

1.Э.1275. Святий Климент Римський в агіографічних та літургійних церковнослов'янських рукописах: [монографія] / Ю. Бойко; Український католицький університет, Навчально-дослідна програма Українського Католицького університету «Київське християнство та унійна традиція». — Львів: Український католицький університет, 2020. — 577, [3] с.: іл. — (Київське християнство; т. 20). — Бібліогр.: с. 465-518. — укр.

Вперше в міждисциплінарному ключі розглянуто постать святого Климента Римського — Отця Церкви — четвертого понтифіка. За християнською традицією, св. Климент проповідував Євангеліє на теренах сучасної України, в Херсонесі (де віднайдено його мощі), та прийняв у Криму мученицьку смерть за Христову віру. На підставі широкого кола кирилических рукописних текстів простежено джерела формування на слов'янських землях (Болгарія, Русь і Сербія) агіографічної та літургійної традиції почитання св. Климента Римського. Цими джерелами були як оригінальні твори климентинської літератури, так і переклади з грецької й латинської мов — житія, мучеництва, служби, похвальні слова, розповіді про чуда тощо.

Шифр НБУВ: ВС68281

1.Э.1276. Соціально-економічні доктрини християнських конфесій періоду Середньовіччя: філософсько-релігієзнавчий аналіз: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.11 / Д. І. Гончаренко; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2021. — 15 с. — укр.

Проведено комплексне дослідження та порівняння соціально-економічних вчень представників східного і західного християнства доби Середньовіччя та їх подальше відображення у соціально-політичних доктринах. Уточнено змістовне значення термінів (багатство, бідність, лихварство, позика, власність) в морально-етичному вимірі та контексті практичної діяльності релігійних інституцій; особливості конфесійних підходів до соціально-економічної тематики у католицькій і православній традиціях. Досліджуючи вплив середньовічних соціальних учень на соціально-політичні концепції, з'ясовано, що елементи середньовічної теологічної доктрини «два мечі» було адаптовано до сучасних релігій і проявляються в положеннях сучасної соціальної доктрини Римо-Католицької Церкви. В контексті східнохристиянських соціально-політичних вчень узагальнено дослідження візантійського принципу симфонії Церкви і держави як передумови виникнення цезарепатізму як однієї з форм церковно-державних взаємин у низці країн східнохристиянського світу.

Шифр НБУВ: РА450839

1.Э.1277. Трансформація статусу та ролі жінки в релігійному контексті: «стать» і «ендер» у фокусі протестантизму: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.11 / І. М. Старовойт; НАН України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

З'ясовано суть і специфіку трансформації статусу та ролі жінки в релігійному контексті на прикладі протестантських деномінацій. Розкрито етапи еволюції поглядів на стать і гендер як теоретичних конструктів у християнській традиції загалом та у протестантизмі зокрема. Проаналізовано Святе Письмо на предмет гендерної диференціації, а також вплив феміністичної теології як найпотужнішого духовно-інтелектуального вияву феміністичного руху, який визначальною мірою спричинився до трансформації статусу та ролі жінки в релігії. З'ясовано передумови реалізації соціальної та правової рівності жінок, що знайшли свій частковий вияв у поширенні жіночої ординації та розширенні сфер впливу жінки на практичну діяльність протестант-

ських церков. Визначено специфіку соціального статусу та ролі жінки у православ'ї і католицизмі, де традиційні погляди залишаються сталими величинами. Окреслено їх основні відмінності у порівнянні з протестантизмом, який витоково усядикував статусні стереотипи сприйняття жінки, однак значно еволюціонував у цьому контексті. Критеріями розрізнення цих відмінностей обрано гендерні відносини у шлюбі, храмі, проблему жіночої ординації, сексуальних відносин. Виякрено особливості трактування статусу жінок у католицизмі та протестантизмі.

Шифр НБУВ: РА450239

Див. також: 1.Т.59

Православ'я

1.Э.1278. Давні монастирі Мукачівської єпархії (1360 — 1800). Т. 1. Зведений предметно-тематичний каталог документів Державного архіву Закарпатської області. Фонд № 64, описи №№ 1, 4, 5. Фонд № 151, описи №№ 1, 5, 6, 22, 25 / уклад.: О. Монич; Мукачівська православна єпархія, Державний архів Закарпатської області, ДВНЗ «Ужгородський нац. ун-т». — Ужгород, 2021. — 391 с.: іл. — Бібліогр.: с. 345-372. — укр.

Наведено архівні документи Державного архіву Закарпатської обл., які відтворюють історію давніх монастирів Мукачівської єпархії вказаного періоду. Проект є спробою індексації, кодифікації та систематизації наявних документів, чим суттєво сприяє комунікації та верифікації, передусім у пошуковій дослідницькій роботі за вказаною тематикою.

Шифр НБУВ: В358565/1

1.Э.1279. Документальна спадщина Свято-Преображенського Мгарського монастиря XVII — XVIII ст.: [зб. док.] / ред.: В. А. Брехуненко, Д. В. Бурім, О. О. Маврін, Г. К. Швидько; упоряд.: Ю. Мицик, І. Тарасенко; Інститут української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського, НАН України, Центральний державний історичний архів України, Православна Церква України, Київська Православна Богословська Академія ПЦУ. — Київ: Фоліант, 2021. — 505 с. — (Серія «Документальна спадщина монастирів Гетьманщини»; т. 4). — укр.

Подано понад 400 документів з «книги-архіву» історії Свято-Преображенського Мгарського монастиря під Лубнами та понад 150 з фонду № 137 Центрального державного історичного архіву України у Києві. Серед документів XVII — XVIII ст. представлено універсали гетьманів України, кошових отаманів, полковників, сотників, також скарги, купчі записи, тестаменти й інші актові документи. Вони містять різноманітний матеріал з історії Церкви, Мгарського монастиря, розкривають стан та процес розвитку монастирського землеволодіння, є важливим джерелом з історії міст і сіл Лубенщини тощо. Надано іменний та географічний покажчик.

Шифр НБУВ: ВС68197

1.Э.1280. Православ'я в Україні: зб. ст.: до 400-річчя з часу відновлення православ'я ієрархії Київської митрополії Єрусалим. патріархом Феофаном / Епіфаній, Димитрій, Паїсій, В. Ар'єв, О. Вісовень, І. Вільчинська, І. Гарат, С. Головащенко, Д. С. Гордієнко, М. Йосифчук, В. Клос, С. Колот, В. В. Корнієнко, Т. Котенко, А. Кравцов, В. Крисаченко, В. Кузнецов, В. Ластовський, І. Ліхтей, В. Лось, А. Маланяк, І. Марголіна, Ю. Мицик, М. Несін, Л. Нестеренко, М. Нікітенко, Н. Нікітенко, М. Пірен, Л. Платаш, О. Походжайца, М. Рубан, О. Русина, Т. Рясная, Солонська, І. Тарасенко, М. Шкрібляк, П. Ямчук, О. Ясинецька; ред.: Епіфаній, О. Трофимюк, Дмитрій, Г. В. Папакін, Н. М. Куковальська, В. А. Брехуненко, І. Б. Гирич, В. Клос, В. В. Корнієнко, К. Лозінський, Ю. Мицик, В. М. Піскун, І. М. Преловська, О. Н. Саган, В. В. Шевченко, Д. С. Гордієнко, Я. Романчук, С. М. Чокалюк; Українська Православна Церква, Київська православна богословська академія, НАН України, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Національний заповідник «Софія Київська». — Київ: Друкарня Рута, 2020. — 707, [2] с.: іл., мал. — (Православ'я в Україні; вип. 10). — Т. [вип. X]. — Бібліогр.: с. 634-697. — укр.

Розглянуто питання відновлення православної ієрархії та специфіку її функціонування у дихотомії польсько-московського протистояння. Висвітлено діяльність очільників Києво-Печерської лаври наприкінці XVI — на початку XVII ст. по зміцненню Української Православної церкви, обороні від зазіхань щодо її канонічного статусу, внеску у розвиток національної духовності. Досліджено історичні передумови та обставини інституалізації єпархії Української Синодальної Церкви на Донбасі 1919 — 1926 рр. Розкрито проблеми використання тоталітарним режимом репресивної психіатрії у боротьбі з віруючими в другій половині XX ст. Увагу приділено діяльності митрополита Т. Шербацького в історіографії. Проаналізовано життя на науково-педагогічну діяльність заслуженого професора церковного права О. С. Павлова. Наведено результати дослідження родової ікони святителя Д. Ростовського Ватопедської Богоматері. Надано

відомості про першого Київського митрополита та розглянуто питання хрещення Русі при князі Оскольдї та св. Володимирі.

Шифр НБУВ: ВС68223

1.Э.1281. Старообрядчество в Российской империи (конец XVII — начало XX веков): монография: в 3 т. Т. 3. Традиционная культура и повседневная жизнь старообрядцев / С. В. Таранец; ред.: Г. В. Борjak; Национальная академия наук Украины, Институт истории Украины, Музей истории и культуры старообрядчества Украины. — Киев: Ліра-К, 2021. — 702, [49] с.: цв. ил., фот. — Бібліогр.: с. 539-579. — рус.

Осуществлено комплексное исследование истории, культуры и быта старообрядцев в Российской империи за более чем 250-летний период истории. Представлены результаты исследования традиционной культуры и повседневного быта староверов, включая жилище и хозяйственные постройки, внешний вид и интерьер домов, народную и молельную одежду, обувь, посуду, продукты питания, повседневную и праздничную пищу, календарную и семейную обрядность и обычаи (рождение, крещение ребёнка, свадебную обрядность, погребальные и поминальные обряды), устно-поэтическую традицию, говор, музыкальное творчество, которые, несмотря на замкнутый образ жизни старообрядцев, впитали в себя множество элементов народной культуры украинцев, белорусов, латышей, литовцев, эстонцев, поляков, молдаван, кавказских горцев, народов Русского Севера, Поволжья, Урала, Сибири, Алтая, Забайкалья и Дальнего Востока.

Шифр НБУВ: В358616/3

1.Э.1282. Трансформационные процессы в еклизиологии Российской Православной Церкви в XX столетии: аспект церковно-церковных отношений: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 09.00.14 / Йосиф; Київська православна богословська академія. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

На прикладі подій у Росії у XX ст. встановлено основні закономірності розвитку визначення поняття «Церква» у православній еклизиології російських богословів, зокрема пряму залежність формування еклизиологічних поглядів від характеру та ступеня близькості відносин Православної Церкви з тим чи іншим політичним режимом, а також від ступеня протистояння з державними структурами чи відсутності відносин із державою. Встановлено, що тісний зв'язок із державою призводить до тенденційних викривлень еклизиології. Державою підтримувалося визначення Церкви як квазі — держави задля просування релігійно-політичної думки про державу як майже Церкву. З'ясовано, що в результаті емансипації Церкви від держави відбувається повернення до власне церковного підходу до визначення поняття Церкви (через поняття Тіла Христового, діяльної присутності у Церкві Духа Святого, Боголюдськості Церкви, поняття Любові, Царства Небесного та ін.). Розроблено базовий інструментарій (маркери), який відображає практичний вплив зафіксованих у законодавстві положень щодо Церкви на стан Церкви та державно-церковних відносин, що надало змогу на об'єктивних засадах відрізнити реальний статус Церкви у державі від декларативного. На основі критеріїв оцінки місця та ролі держави у житті Церкви здійснено типологізацію ідеологічних груп російського Православ'я (богословів, окремих діячів чи груп мислителів російського Православ'я у XX ст.) і проведено компаративний аналіз трансформацій еклизиологічних поглядів цих ідеологічних груп на базі згаданих критеріїв. Проаналізовано взаємозв'язок між змінами у громадсько-політичному житті держави та змінами в еклизиології, у результаті чого встановлено, що найбільший вплив відбувається за умов легітимного зв'язку (модель державної Церкви) або колаборації зі сторони церков-

них діячів (сприяння модерністським течіям в еклизиологічній думці в умовах революції та задіяння представників Церкви у розвідувальній діяльності часів «холодної війни»). З'ясовано, що у випадку відсутності легітимного зв'язку між Церквою та державою не утворюються стійкі моделі впливу зміни державного ладу на еклизиологічну думку Православної Церкви. Розроблено універсальну класифікацію типів держав за релігійною ознакою, що надає змогу, з одного боку, констатувати або моделювати можливі стосунки держави з Церквою або їх відсутність залежно від позиціонування держави за комплексом ознак (не)релігійності держави. З іншого — визначити причину та ступінь сумісності політичних режимів із певними статусами Церкви у державі.

Шифр НБУВ: РА450235

1.Э.1283. Церковно-институционные трансформации украинского православья в роки Другої світової війни: автореф. дис. ... д-ра іст. наук: 07.00.01 / А. І. Смирнов; нац. ун-т «Острозька академія». — Острого, 2020. — 40 с. — укр.

Комплексно досліджено церковно-інституційні трансформації українського православ'я в роки Другої світової війни. На основі поєднання еклизіальних і світських підходів проаналізовано причини реорганізації Православної Церкви в Генерал-губернаторстві та з'ясовано обставини висвяти єпископів-українців Іларіона Огієнка й Палладія Видибіди-Руденка. Розглянуто тенденції розвитку Холмсько-Підляської єпархії й архієпископської діяльності владики Іларіона. З'ясовано чинники та наслідки юридично-канонічних трансформацій Православної Церкви на Волині впродовж 1939 — 1941 рр. Висвітлено причини, перебіг і наслідки Почаївського Собору єпископів 1941 р. Досліджено обставини інституалізації Автономної Православної Церкви в райхскомісаріаті «Україна» та її функціонування впродовж 1942 — 1944 рр. Охарактеризовано чинники та наслідки організації Адміністрації Варшавської Митрополії в окупованій Україні на чолі з владику Полікарпом Сікорським. Досліджено значення Київського Собору 1942 р. і розвиток УАПЦ на Сході України. Розглянуто детермінанти інституційного розколу православ'я й досліджено характер міжцерковних відносини в умовах нацистського окупаційного режиму. Проаналізовано обставини проведення, ключові рішення й наслідки Варшавського Собору єпископів УАПЦ 1944 р.

Шифр НБУВ: РА447422

1.Э.1284. Шлюб і родина православного населення Лівобережної України другої половини XVIII — першої половини XIX століть: соціально-демографічний аспект: монографія / О. Борошенко; ред.: Г. М. Васильчук. — Одеса: Гельветика, 2020. — 621 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 461-553. — укр.

Здійснено історичну реконструкцію обставин функціонування шлюбно-сімейного інституту в середовищі селян і міщан православного віросповідання на теренах Лівобережної України II пол. XVIII — I пол. XIX ст. На підставі опрацювання представницького комплексу джерел — архівних і опублікованих, актової та статистичної документації, мемуаристики та періодики, фольклорних і етнографічних матеріалів, досліджено різноманітні аспекти шлюбності. Ретельного аналізу зазнали законодавча регламентація шлюбу з боку держави та церкви, шлюбні стратегії та відносини всередині українського соціуму, статеві вікові та сезонні особливості укладених шлюбів, проблема «норми» в шлюбній поведінці та різноманітні статеві відхилення від неї.

Шифр НБУВ: ВА851745

Див. також: 1.Т.44

1.Ю.1285. Актуальні проблеми філософії ХХ — ХХІ століть: навч. посіб. / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторєва, О. В. Онищук, О. В. Паньків, М. П. Скалецький, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. І. Ференц, О. Ю. Чурсінова; ред.: І. В. Карівець; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. — 239, [4] с.: іл. — укр.

Розкрито основні напрями філософських досліджень як ХХ ст., так і нового ХХІ ст., у різних царинах філософії: від метафізики до філософії науки та техніки, від етики до філософії свідомості та штучного інтелекту. Мета роботи — висвітлити конкретно-концептуальні підходи до вирішення філософських проблем континентальної та аналітичної філософії. Визначено питання метафізики й онтології — буття та існування. Досліджено питання гносеології й епістемології — пізнання та знання. Увагу приділено філософії свідомості та штучного інтелекту. Охарактеризовано філософію людини: гуманізм, постгуманізм і постлюдина. визначено поняття моральна філософія: цінності, добро і зло. Висвітлено поняття соціальна та політична філософія; філософія культури і сучасна цивілізація; філософія науки і техніки.

Шифр НБУВ: ВА851852

1.Ю.1286. Поняття релевантності у неформальних дослідженнях аргументації: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.06 / В. Л. Бабюк; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 16 с. — укр.

На підставі аналізу та порівняння різноманітних витлумачень поняття релевантності у неформальних дослідженнях аргументації розроблено узагальнену концепцію, у якій релевантність розглядається як комплексний критерій оцінювання аргументативного міркування. З метою чіткої демаркації витлумачення поняття релевантності у неформальних дослідженнях аргументації та суміжних дисциплінах проведено компаративний аналіз репрезентації релевантності у формальній та неформальній логіках, а також у неформальних дослідженнях аргументації та когнітивних науках (теорії релевантності Д. Спербера та Д. Вільсон). Обгрунтовано, що розгляд релевантності як комплексного критерію оцінювання аргументативних міркувань передбачає врахування логічної релевантності як критерію оцінювання неформального відношення слідування в аргументативному міркуванні; діалектичної релевантності як критерію оцінювання доречно-застосування певного аргументативного міркування в аргументації; риторичної релевантності як критерію оцінювання переконливості певного аргументативного міркування для слухача/аудиторії.

Шифр НБУВ: РА447071

1.Ю.1287. Incompatibility or convergence: human life as capital / N. M. Boichenko, Z. V. Shevchenko // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 7-17. — Бібліогр.: 16 назв. — англ.

Мета роботи — виявлення спільної теоретичної основи для вивчення людського життя як капіталу та безумовної вищої цінності. Теоретичний базис дослідження базується на ціннісно-переглянутому структурному конструктивізмі, наданому французьким філософом і соціологом П. Бурдьє, критичному аналізі концепцій капіталу як втілення соціальних очікувань, біологістичної концепції цінності людського життя, а також концепції його святості. Доведено, що не варто розглядати цінність людського життя лише як капіталу, натомість слід враховувати різні його ціннісні інтерпретації, особливо — під час формування соціальної ідентичності особистості. Причому в кожній із ціннісних систем цінність людського життя може бути визнана як безумовна, що не перешкоджає співіснуванню таких різних її ціннісних інтерпретацій у межах однієї соціальної ідентичності, яка тоді неминуче стає множинною соціальною ідентичністю. Людське життя не можна розглядати як результат інтегрування економічних очікувань у концепт «рекламного» капіталу: по-перше, очікування цілком можуть бути неадекватними; по-друге, самі по собі очікування не мають прямого стосунку до капіталу; по-третє, очікування зовсім не обов'язково призводять до розвитку; по-четверте, слід чітко відрізнити стихійні «очікування» від цінностей, які виражають стійку мотивацію людей як членів соціальних спільнот. Множинність можливих культурних умов, які утверджують безумовність цінності життя, свідчить про те, що ця безумовність завжди є релевантною, а не абсолютною. Множинну соціальну ідентичність можна використовувати для того, щоб краще захистити людське життя, додати йому цінності, а утвердження множинної соціальної ідентичності постає як спосіб

підтвердження безумовної цінності людського життя у варіативні способи.

Шифр НБУВ: Ж74194

Філософія

1.Ю.1288. Потенціал інноваційної конфігурації сучасних знань: суспільний вибір України: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / М. А. Лукашук; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. — Переяслав, 2021. — 18 с. — укр.

Вперше здійснено розробку та обгрунтування концепції національного суспільного вибору інноваційної конфігурації сучасних знань в глобальній системі координат та запропоновано комплекс теоретико-методологічних підходів до забезпечення кардинальних змін в системі соціально-економічних структур у процесі креативного перетворення класичних засад суспільного розвитку на принципи функціонування сучасної економіки знань. Вперше у межах соціально-філософського пізнання визначено конфігурований синергетичний ефект інноваційного процесу формування сучасної системи знань в Україні як складний соціальний акт, що включає в себе аналіз таких ключових компетенцій як інтегральна інформаційно-технологічна модель досліджень, науково-педагогічні технології навчання, особистісно-професійну компетентність самого фахівця та новітні механізми, методи і засоби системи управління сучасної науково-дослідницької сфери. Представлено механізм їх взаємодії з обов'язковим урахуванням особливостей національно-смыслового поля та типу культури відповідного суспільного виробництва та можливості одержання ефективного результату його практичного використання. Увагу приділено аналізу стратегії освітньо-інноваційного процесу в Україні, з'ясуванню механізмів і проєктів її реалізації в умовах постсучасного світу. Визначено базові показники інноваційного характеру процесів та доведено амбівалентну природу взаємодії зазначених феноменів з конкретним навчально-виховним простором.

Шифр НБУВ: РА450846

1.Ю.1289. Соціально-філософський аналіз медіакультурного простору соціалізації: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Н. Ю. Гірліна; Запорізький нац. ун-т. — Запоріжжя, 2020. — 16 с. — укр.

Висвітлено актуальну проблему соціальної філософії, яка обумовлює дослідження медіакультурного простору як середовища соціалізації і чинника процесу інноваційних соціальних трансформацій. Обгрунтовано соціально-філософську методологію аналізу медіакультурного простору соціалізації як складової та механізму становлення постсучасних соціокультурних практик. Визначено його специфіку щодо предмету філософського аналізу, соціального феномену, механізму змін культурної сфери. Дослідження надає змогу систематизувати концептуальні засади аналізу медіакультурного простору соціалізації. Окреслено управлінські інновації як предмет філософсько-освітнього дослідження. Означено методологічний потенціал концепту дискурсу для дослідження освітньої комунікації. Розглянуто феномен кіберсоціалізації в умовах медіакультурного простору та медіакультурна визначеність простору соціалізації в епоху постмодерну.

Шифр НБУВ: РА444204

1.Ю.1290. Філософія мови: традиція аналітичної філософії: підручник / І. А. Алексюк; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Центр учбової літератури, 2021. — 319 с. — Бібліогр.: с. 279-319. — укр.

Подано інформацію про головні поняття, проблеми, теорії, видатні персоналії сучасної аналітичної філософії мови. Увагу приділено революційності поглядів Фреге, домінуючим дофрегеєвським семантичним концепціям, аналізу твердженнь тотожності і з'яві розрізнення між знаком, його смислом і референцією. Розглянуто референцію та смисл речень у непрямих (інтенсійних) контекстах. Розкрито специфічність поглядів Расела і Фреге стосовно референційних виразів. Висвітлено труднощі та проблеми теоретичного аналізу Стросона.

Шифр НБУВ: ВА850097

1.Ю.1291. Цінність людського життя в біоетичному дискурсі: концепції святості і якості життя: монографія / К. С. Расудіна. — Київ: Дух і Літера, 2021. — 566 с. — Бібліогр.: с. 527-566. — укр.

Увагу приділено біоетичним аспектам цінності людської особи, проблеми пошуку критеріїв для регулювання тих медичних практик, які трактуються як повага чи замах на життя людини. З'ясовано філософсько-антропологічні та онтологічні засновки аргументації прибічників двох біоетичних концепцій — святості та якості життя — які сформувалися у цьому дискурсі. Дослідження демонструє, як наявність полеміки між прибічниками концепцій святості та якості життя, пошук ними відповіді на питання про природу цінності людського життя та способи вираження поваги до неї стає підставою для переосмислення проблем метаетики.

Шифр НБУВ: BA851943

1.Ю.1292. Anthropologization of science: from the subject of cognition to the researcher's personality / N. V. Kryvtsova, I. A. Donnikova // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 20-33. — Бібліогр.: 30 назв. — англ.

З урахуванням антропологічних тенденцій у сучасній науці мета роботи — аналіз проблеми суб'єкта пізнання, філософсько-психологічному обґрунтуванні необхідності доповнення його концептом «особистість дослідника». Спираючись на постнекласичний методологічний інструментарій та основні принципи теорії складові (автопоезиса, авто-еко-організації, синергії, сизигії, цільовості та циклічності детермінації), а також теоретичні положення епістемологічного конструктивізму (енактивізм), результати теоретичних і емпіричних психологічних досліджень, в яких виявлено психологічні особливості потенціалу самореалізації особистості, схильної до інноваційно-дослідницької діяльності та трансфесіоналізму, в тому числі, ресурси та резерви особистості дослідника. Поняття суб'єкта (наукового) пізнання розширено концептом «особистість дослідника» та похідними концептами, які описують динаміку самогармонізації створювальних сил і можливості самоздійснення обізнаної людини, розкривають міру співвідношення в пізнанні суб'єктивного та об'єктивного вимірів її життєдіяльності. Обґрунтовано, що подальший аналіз проблеми антропологізації науки потребує відповідних онтоепістемологічних підстав, що розкривають єдність пізнання-освіченості — майстерності як сутнісну характеристику зрілості особистості дослідника наукових знань. У контексті антропологічних зрушень у сучасній науці актуалізується філософсько-психологічний аналіз проблеми суб'єкта пізнання. Психологічні дослідження доводять доцільність використання концепту «особистість дослідника» як базового для розуміння становлення освіченої людини-творця, здатної до авто-еко-організації, самотрансценденції та сизигії з Всесвітом на різних рівнях інноваційно-дослідницької діяльності. Самоздійснення особистості — дослідника — це шлях-пошук автентичності мультіформної єдності життя, об'єктивного сенсу наукової істини та самогармонізації створювальних сил знання обізнаної людини. Включаючи поняття суб'єкта пізнання цілісності, антропологізація науки покликана відродити античну ідею єдності істини, освіченості та майстерності науковця, визначаючи ідеал сучасної людини-трансфесіонала.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1293. Education like breach between past and future / V. S. Voznyak, N. V. Lipin // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 98-109. — Бібліогр.: 29 назв. — англ.

Мета роботи — осмислити феномен освіти в її антропологічному змісті, зіставляючи 2 варіанти аналітики кризового стану освіти, дані Г. Арендт та Е. Ільєнковим. Для реалізації цього завдання застосовано метод поглибленого рефлексивного прочитання текстів, коли звичні академічні поняття розглядаються у новому контексті, визначеному аналітикою реальних суспільних проблем — у даному випадку мова йде про розвиток мислення не стільки як когнітивної здатності, скільки етико-онтологічної особливості людського буття. В такому випадку мислення виникає через його невидиму причетність однієї людини іншим, що констатує і Арендт, і Ільєнков. Новизна полягає у виявленні антропологічного виміру освіти та фіксації негативного впливу таких способів організації освітнього процесу, коли він підпорядкований диктату обставин, що склалися на даний момент, — обґрунтування цієї тези надано через виявлення співзвучності концепцій освіти Г. Арендт та Е. Ільєнкова. Виявлене Г. Арендт протистояння дії та мислення не можна розуміти як відірване мислення від дійсності, оскільки початковою реальністю для людини постає інша людина, а саме в мисленні людина входить у простір зустрічі з іншою людиною, стає на місце іншої людини і цим вперше знаходить своє місце в світі та стає сама собою, знаходячи образ людини. Так зрозуміла освіта не стає маніпулятивним дресуванням, але є дійсним народженням суб'єкта, який творить самого себе. Руйнування авторитету в сучасному світі супроводжується пошуками нових форм структурування загального простору діяльності людства, що є можливим тоді, коли місце освіти визначається не соціальним середовищем, а її відношенням до світу. Авторитет учителя є дієвим, коли він спирається на відповідальність за світ, в який учитель вводить дитину та який відкриває їй. Відповідальність за світ та зумовлений нею авторитет пов'язані з любов'ю до світу. Тільки за

наявності достатньої любові до світу людина здатна відповідати за нього.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1294. Philosophical analysis of a person's self-reflection in the context of internal dialogue (based on «the dispute of a man with his Ba») / V. V. Liakh, M. V. Lukashenko // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 18-27. — Бібліогр.: 15 назв. — англ.

Дослідження спрямовано на осмислення саморефлексії криз аналіз особливостей внутрішнього діалогу в давніх текстах (XXII — XXI ст. до н. е.) з метою вияву ознак міфологічного та філософського мислення людини. Теоретичним базисом роботи є розгляд саморефлексії людини в контексті її внутрішнього діалогу, криз який проявляється власне людське буття, її суб'єктивно-творче осмислення світу. В цьому ментальному просторі відбувається творення нових смислів і поділення ними з іншими людьми, зокрема, в кризові періоди особистісного та соціального життя. Відтак давньоєгипетське бачення природи людини, її свідомостей і діалогічності Я розглядається криз призму сучасних філософських концепцій і як підґрунтя виникнення власне філософського світогляду. Аналіз із позиції філософської антропології тексту «Розмова розчарованого зі своїм Ба» засвідчив можливість розглянути його не лише в контексті внутрішнього діалогу, а і як підтверджений внутрішній діалог, що проявляється у зовнішньому мовленні. Зіставляючи міфічне мислення людини в її єдності з іншими та філософське мислення діалогічного Я, зроблено висновок, що слід розрізняти внутрішні діалоги з самим собою та інтросектами інших людей, які можуть бути або Двійником, або Співрозмовником. Виявлено, що внутрішні діалоги вже в давні часи виконували важливу роль як у структуруванні соціального хаосу, так і в подоланні особистісних кризових станів (від екзистенційних до клінічних станів зміненої свідомості). Саме з такої саморефлексії виростає філософія як певний дискурс і новий тип мислення. Проведений аналіз тексту «Розмови розчарованого зі своїм Ба» свідчить про появу філософського дискурсу в XXII — XXI ст. до н. е., на підставі чого можна зробити висновок про більш ранній, у порівнянні з визначеним К. Ясперсом, перехід людства від когнітивної революції до нової фази розвитку.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1295. The problem of searching the meaning of human existence: contemporary context / V. M. Petrushov, V. M. Shapoval // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 55-64. — Бібліогр.: 14 назв. — англ.

Мета роботи — аналіз причин і підстав кризи сфери смислопорядження; пошуки відповідей на питання про сенс людського життя в сучасному світі, що актуалізувались у зв'язку з загостренням глобальних проблем; виявлення точок дотику різних теоретичних позицій, оцінка їх евристичного потенціалу. Теоретичний базис дослідження склали історико-філософський, компаративістський і системний підходи, а також аналіз філософських напрацювань в області глобалістики. Вперше проведено комплексний аналіз проблеми сенсу сущого, якою вона вбачається у першій чверті XXI ст., пов'язавши її з сучасною соціальною ситуацією, яка характеризується складним комплексом взаємопов'язаних і взаємозалежних антропологічних проблем сучасності. Акцентовано, що основна причина кризи сенсу полягає у тому, що людина відірвалася від свого коріння, яким є жива природа, і створивши для задоволення своїх потреб штучну структуру — цивілізацію, — не знаходить шляхів до трансцендентного, що є істинним Домом її буття. Людина має відмовитися від помилкової зарозумілості про своє потенційне всезнання та всемогутність, перестати диктувати сущому свої правила, визначити межі своєї свободи та спробувати ясно усвідомити своє місце в об'єктивній структурі буття. Тільки в тому випадку, якщо відбудуться кардинальні зміни у сфері смислопорядження, глобальна ситуація може змінитися на краще. Вирішальною силою, здатною підштовхнути до позитивних змін, може стати або вільна воля людей, які зрозуміють всю критичність ситуації, або зовнішні природні та соціальні обставини, які змусять людей кардинально перебудуватись. Правильна розстановка пріоритетів, глибоке усвідомлення загальнолюдських цілей і солідарність між людьми могли б стати тією ціннісною основою, яка буде підставою набуття сенсу та створення більш сприятливого майбутнього.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1296. To the basics of modern political anthropology: freedom and justice in the social contract theory of T. Hobbes / L. A. Sytnichenko, D. V. Usov // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 76-87. — Бібліогр.: 9 назв. — англ.

Мета дослідження — критична реконструкція теорії суспільної угоди Т. Гоббса як важливої засади не лише модерної політичної антропології, а і модерного та постмодерного соціальних проєктів, розгортання принципово важливої і для новітніх соціально-філософських і філософсько-антропологічних дискурсів тези про те, що кожна окрема людина є витоком, як персональної так і інституційної свободи та справедливості, укладаючи

передусім угоду з собою, зі своїми прагненнями та сумлінням, а вже потім з іншими людьми та державою. Принципово важливим, методологічно-значущим та актуальним для сучасної політичної антропології став запроваджений Гоббсом принцип суспільної угоди як новий суспільний принцип регуляції діяльності, що засвідчує про суттєвий для сучасної політичної філософії та філософії права перехід від телеологічних (античних) і середньовічних до правових (сучасних) уявлень про справедливість. На підставі аналізу антропологічної складової Гоббсової теорії суспільної угоди запропоновано поглиблене розуміння модерного контрактуалізму та сучасних дискусій у царині його екзистенційно-антропологічної складової, та доведено тезу про те, що саме політична антропологія є осердям антропології філософської, бо уможливує методологічно-значуще розуміння засадничих для людського буття проблем — взаємодії справедливості та свободи, власного інтересу та суспільного блага, а також досить чітко окреслює шляхи подолання дилеми лібералізму та комунітаризму, індивідуалізму і готлізму. Розбудована в контексті модерного соціального проекту політична антропологія Т. Гоббса обґрунтувала принципово важливе й до сьогодні уявлення про взаємодію свободи та справедливості через пошук такого способу соціальних взаємин, за яких окрема людина, перебуваючи в царині соціального буття прагнула б обмеження власного егоїзму та свободи заради колективної волі більшості. Завдяки Гоббсу набули непересічного теоретичного та практичного сенсу ідеї про зовнішню покору при непокорі внутрішній, про свободу совісті як «права людини і громадянина», про розуміння індивідуальної незалежності, яка є не просто дозволеною, а визнаною державною владою. Завдяки творам Гоббса виявилась суть (та хибність спрощених тлумачень спадщини останнього) взаємозв'язку кооперативного та конфліктного образу людини.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1297. Virtualization of identity in the context of self-realization of a personality / Ya. V. Lyubiviy, R. V. Samchuk // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 102-112. — Бібліогр.: 110 назв. — англ.

Мета дослідження — з'ясування суті віртуальної реальності (ВР) та її продуктивної ролі у самореалізації особистості, а також значення процесу самореалізації особистості для розширення вимірів її ідентичності шляхом включення у неї віртуальних вимірів. Для цього розкрито процес формування феномена віртуальної ідентичності (ВІ) у середовищі ВР і виявлено вплив продуктивної діяльності людини у ВР на характер віртуалізації її ідентичності. Теоретичним базисом роботи є розуміння ВР як поєднання свідомої продуктивної уяви як її атрибута, з одного боку, та технологічного компонента у вигляді комп'ютера та відповідних програм, — з іншого. Антропологічно передумовою ВР є здатність творчої уяви людини з багатьох перумових проектних моделей вираховувати й обрати найоптимальнішу, використовуючи, крім іншого, горизонтальні комп'ютерні мережі, в яких і формується ВІ. З'ясовано, що необхідною умовою формування ВІ є обмін результатами продуктивної та посередницької діяльності між Інтернет-користувачами, яку вони здійснюють у інтернет-мережах за допомогою самої ВР. Відповідно до цього, філософські дослідження ВР (R. Burrows, G. Cooper, M. Heim, R. Harper, N. Green, J. Juul, B. Loader, N. McDonnell, N. Wildman, S. Muncer, G. M. Murtagh, S. Nettleton, O. Ollinaho, N. Please, G. M. P. Swann, T. P. Watts) поступово доповнюються дослідженнями у царині ВІ (R. Baltezarevic, B. Baltezarevic, V. Baltezarevic, D. Deh., D. Glodovic, Este N. Beck, P. Kwiatek, R. A. Hardesty, B. Sheredos, N. McDonnell, N. Wildman, O. Ollinaho, E. J. Ramirez, S. LaBarge, J. Spiegel). Конкурентне продукування та розподіл засобів існування людини шляхом творчої проектної роботи у ВР у взаємодії та комунікації з іншими в умовах швидко змінюваного соціуму вимагає розширення ідентичності, включаючи у неї і віртуальні виміри. Самореалізація особистості у сучасному світі включає у себе розширення ідентичності за рахунок її віртуалізації. Зроблено висновки, що продуктивна діяльність людини у комп'ютерній ВР, — як допоміжного інструмента її творчої уяви, — у солідарній і конкурентній взаємодії з іншими створює її віртуалізовану ідентичність, сприяє самореалізації її особистості та робить її цілісну ідентичність більш гнучкою. Відповідно і філософські дослідження ВР із часом доповнюються філософсько-антропологічними дослідженнями ВІ.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Х.728, 1.Ш.1196, 1.Э.1272-1.Э.1273, 1.Э.1276, 1.Ю.1299-1.Ю.1300, 1.Ю.1318, 1.Ю.1331, 1.Ю.1368

Історія філософії

1.Ю.1298. Археографічний довідник з історії філософії. Наукові видання Київського національного університету імені Тараса Шевченка у галузі філософії. 1944 — 1961 pp.: археогр. довід. / авт.-упоряд.: Т. П. Кононенко, Н. Щербина,

І. Петленко, А. Бородій; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ: Крок, 2021. — 56 с.: іл. — укр.

Наведено перелік змістовних тематик, які розглядалися дослідниками у наукових виданнях Київського національного університету ім. Тараса Шевченка у галузі філософії, починаючи з 1944 р. по 1961 р. Розглянуто проблеми археографії філософського джерела та передумов дослідження у сфері історії філософії. Розроблено методологію вивчення детальних та верифікованих вихідних відомостей наукових видань. Створено модель представлення складових опису філософського джерела та укладеної послідовності таких складових як підстави оригінального історико-філософського дослідження. Запропонована модель передбачає застосування інструментів електронного документа. Довідником можна користатися при тематичному контент-аналізі періодів історії філософії: елліністично-римському, середньовіччя та відродження, нової (модерної) філософії, радянської інституційної філософії, сучасної.

Шифр НБУВ: СО37688

1.Ю.1299. Проблеми аксіології та шляхи їх вирішення: монографія / М. М. Підлісний; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. — Дніпро: Біла К. О., 2020. — 163 с. — Бібліогр.: с. 149-161. — укр.

Досліджено аксіологію як особливу галузь філософського знання. Стисло розглянуто основні аксіологічні категорії, а також здійснено екскурс у історію аксіології. Сконцентровано увагу на характеристиці конкретних видів цінностей сучасної епохи. Розглянуто проблеми статусу аксіології і зміст її категорій. Висвітлено проблема змісту аксіологічних категорій. Охарактеризовано проблему функціонування цінностей у контексті сучасної епохи. Зауважено, що справжній сенс освіти і виховання завжди, ще з часів античності полягає у формуванні людської особистості, у розвитку сутнісних сил людини. Однак найбільша небезпека — це криза самої людини, бездуховність, втрата людських якостей, особливо таких як Розум, Добро, Краса, Істина, Праця, які формуються у процесі соціалізації нових поколінь.

Шифр НБУВ: ВА850743

1.Ю.1300. Феномен релігійно-філософської інтуїції у філософії грецької патристики (IV — VI ст.): автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.05 / Д. С. Верланов; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2020. — 21 с. — укр.

Дисертацію присвячено історико-філософському дослідженню феномену релігійної — філософської інтуїції у контексті греко-модерного патристичного дискурсу IV — VI ст. Релігійно-філософський підхід дає змогу по новому поглянути на поняття інтуїції, а історико-філософська методологія уможливує цілісне осмислення й обґрунтування цього феномену в історико-філософському контексті. «Золотий вік святоотцівської писемності» — це поворотний момент у становленні європейської релігійно-філософської думки, що завершує тисячолітню історію еллінізму, та з якого постає новий ментальний простір усієї подальшої європейської культури. У цій історичній і філософській спадкоємності одна думка ніби виходить з іншої. Дослідження процесів, що зумовлюють ідейну спадкоємність, дає змогу за допомогою історико-філософського аналізу та допоміжних методів простежити внутрішній зв'язок між мисленневими парадигмами. Зі свого боку це допомагає визначити загальні ознаки досліджуваного предмета, а отже розв'язує проблему його ідентифікації та формулювання в контексті означеного періоду. Історико-філософський аналіз першоджерел виявляє фундаментальні установки в обґрунтуванні релігійної інтуїції, особливості її розуміння та її місце у філософсько-теологічних побудовах отців Церкви.

Шифр НБУВ: РА447495

1.Ю.1301. Філософсько-антропологічний вимір творчої спадщини М. Метерлінка: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.04 / Т. Л. Чернігова; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Харків, 2021. — 16 с. — укр.

Обґрунтовано головну роль у художницькій парадигмі М. Метерлінка містичного елементу, де реалізовувалася притаманна йому імпліцитна релігійність, яку він сам не визнавав, вважаючи себе скептиком та атеїстом. Здійснено філософсько-культурологічний аналіз засад творчості Метерлінка, в еволюції яких провідною тенденцією було посилення значущості оптимістично-моральної компоненти. Зазначено, що в образно-символічній системі Метерлінка домінує діалектика естетичної категорії трагічного та рельєфно розгортається категорія прекрасного. Трагічне є своєрідним контрапунктом, який задається темою смерті та пов'язаний із містичним — невимовним, ірраціональним, пануючим над людиною. У Метерлінка наявні християнські смисли: у героях його драм угадуються риси відомих персонажів Святого Письма, а в сюжетах символічно репрезентовані біблійні алегорії. Уперше філософсько-антропологічну парадигму Метерлінка проаналізовано в контексті православної традиції ісихазму. Показано, що у цілому в еволюції Метерлінка, драматурга та філософа, проступає логіка його життєвої філософії: він іде від визначення внутрішнього трагізму та містичної основи буття до етичних висновків, до проповіді містичної моралі, коли трагізм долі долається вкладеною в людину мудрістю.

Шифр НБУВ: РА450670

1.Ю.1302. Cartesian personal metaphysics / A. M. Malivsky // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 156-167. — Бібліогр.: 26 назв. — англ.

Мета роботи — дослідження особистісної природи картезіанської метафізики. Її реалізація передбачає: окреслення методологічних зрушень у філософії ХХ ст.; аналіз способів тлумачення в декартіанстві антропологічного компоненти філософування; звернення до текстів Декарта для уточнення автентичної форми тлумачення ним метафізики. Свій погляд на спадщину Декарта засновано на концептуальних положеннях феноменології, екзистенціалізму та герменевтики. Виходячи з власної концепції вчення Декарта, обґрунтовано особистісний характер картезіанської метафізики. Важливими передумовами її осягнення є увага до етичного мотиву як рушійної сили філософування та визнання значущості поетичного світосприйняття. Ідея базової ролі поетики знаходить своє істинне підтвердження в текстах філософа, який тлумачить основні сфери філософії (науку, мораль і медицину) як форми прояви мистецтва. Спираючись на власне бачення антропології та метафізики як форм завершення розпочатої Коперником революції, автор обстоює ідею конститутивної присутності особистості в метафізиці Декарта. У процесі вивчення дослідницької літератури окреслено методологічні орієнтири у вигляді важливості особистого виміру шукань істини, ключової ролі етичного мотиву та мистецтва як компоненти філософування. Обґрунтовано тезу про поетичну форму викладу метафізики у Декарта як форму фіксації її особистісного виміру.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1303. Man and logos: Heraclitus' secret / A. V. Halap-sis // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 119-130. — Бібліогр.: 25 назв. — англ.

Зазначено, що головною темою філософських досліджень Геракліта були не природа, не діалектика і не політична філософія; він займався розробкою філософської антропології, а всі інші питання, що він підіймав, були тією чи іншою мірою підпорядковані їй. Саме антропологія є найбільш «темною» частиною вчення цього філософа, тому мета роботи — виявлення прихованого антропологічного меседжу Геракліта. У разі успіху стане зрозуміло і те, що змушувало його «темніти». Методологічною основою є антропологічне осмислення фрагментів текстів Геракліта, надане в історико-філософському контексті. Філософська концепція Геракліта до сих пір залишається загадкою для дослідників його творчості. Запропоновано такий варіант інтерпретації, в межах якого різні елементи цієї концепції укладаються в несуперечливу модель. Доведено, що хоча антропологічний поворот у філософії традиційно пов'язують з діяльністю софістів і Сократа, філософська думка їх попередників також не була позбавлена антропологічних ідей. Більш того, досократівськими філософами було поставлено проблеми, осмислення яких вивело вчення про людину на рівень абстракцій високих порядків, дивним чином зберігши при цьому конкретність смисложиттєвих питань, які стоять перед нею. І одним із найяскравіших представників досократівської антропології був Геракліт. Релігія була тим мотиватором, який змушував його займатися дослідженням світу, людини та суспільства. Розроблене Гераклітом вчення про Логос справило колосальний вплив на Платона та на Філона Олександрійського, а через них — і на автора Четвертого Євангелія, який починає свою розповідь з «грецького» переосмислення таємниці Боготвілення. Якщо Геракліт стверджував, що людина несе в собі частинку Логосу, то Іоанн (або той, хто писав від його імені) проголосив, що сам Логос увібрав в себе частинку людини. При всіх відмінностях між собою цих підходів, кожен із них постулював космічну (божественну) значимість людського буття, а значить — виводив антропологію на онтологічний рівень.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1304. Perceiving the sacred feminine: some thoughts on the cycladic figurines and Jungian archetypes / T. V. Danylova // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 88-97. — Бібліогр.: 32 назв. — англ.

Не претендуючи на вирішення питання про сенс і призначення кікладських статуєток (КС) канонічного типу (FAF) у контексті культури, що створила їх, осмислено феномен цих древніх зображень та їх вплив на сучасну людину з позиції теорії колективного несвідомого та архетипів Карла Густава Юнга. Первинне призначення та сенс КС є неоднозначними та незбагненими. Не можна зрозуміти ці фігурки в контексті їх оригінальної культури. Але ми здатні відтворити власні смисли: «незавершені» зображення генерують можливість обминути раціональні бар'єри нашої свідомості та звернутися безпосередньо до несвідомого. КС можуть резонувати з жіночими архетипами в чоловічій і жіночій психіці, а також символізувати онтологічну первинність творчого єднання протилежностей, цілісність свідомості та несвідомого. Окреслено можливі несвідомі змісти та значення, породжені КС, для сучасної людини. Кікладські фігурки актуалізують архетипи колективного несвідомого, такі як Велика Матір, Аніма, Самість. Ці давні зображення можна використовувати в самоаналізі, арт-терапії, активній уяві, медитації, майндфулнес. Результати дослідження демонструють, що КС справили надзви-

чайний вплив на творчість митців ХХ ст. і продовжують справляти його на наших сучасників завдяки тому емоційному відгуку, який вони викликають у нашому несвідомому, що приховує у собі первісні риси, характерні для древнього розуму. Лаконічні стародавні зображення надають неосяжного простору людській фантазії. Архетипні образи можуть проявлятися в будь-якому вигляді — від піднесеного та прекрасного до жахливого, але вони створюють єдиний простір, сповнений тремтіння та священної краси. Взаємодіючи з архетипами та розкриваючи їх приховані послання, встановлюється зв'язок між свідомістю та несвідомим, між індивідуальним і колективним несвідомим для глибокого самопізнання та внутрішнього зростання.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1305. The concept «Sinn des Lebens» in philosophy and psychology / V. Y. Popov, E. V. Popova // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 28-40. — Бібліогр.: 22 назв. — англ.

Мета роботи — експлікація концепту «сенс життя» в межах західної філософії та психології ХІХ — початку ХХІ ст. На підставі цього здійснено осмислення ролі цього поняття в сучасних теоретичних дискусіях і психологічних і психотерапевтичних практиках. Зазначено, що розуміння концепту «Sinn des Lebens» є можливим лише на основі синтезу методів сучасної аналітичної філософії з методологічними настановами сучасної психології, зокрема логотерапії. Доведено, що, проблема «сенсу життя» не є «вчотною проблемою» філософії, а виникає лише на початку ХІХ ст. як рефлексія на європейську секуляризацію та широке розповсюдження індивідуалістичних цінностей і набуває надзвичайної актуальності та різних інтерпретацій на початку ХХІ ст. на підставі кризи сенсожиттєвих цінностей сучасної людини. Концепт «Sinn des Lebens» виникає в філософії німецьких романтиків і набуває філософської значущості лише в творах Шопенгауера, К'єркегора та Ніцше. Російська філософія та література (особливо Л. Толстой) надають проблемі сенсу життя пріоритетного значення в етико-антропологічних студіях, зосереджуючи увагу на її релігійних інтенціях. Аналітична філософія та екзистенціалізм видаються діаметрально протилежними позиціями щодо смисложиттєвих антропологічних проблем, проте вони намагаються вирішити цю проблему шляхом осмислення абсурдності людського існування та мови під різними кутами зору. Найбільш обґрунтованою концепцією сенсу в психології може вважатися логотерапія Франкла, яка, не зважаючи на певні вади, залишається найбільш вагомим і в сучасній західній психології. Сучасні філософські студії щодо проблем сенсу життя, незважаючи на вдавану аналітичність і систематичність, ще не знайшли надійних критеріїв і засобів людського життєвого самоосмислення та мають подальші стимули для розвитку своїх методологічних і світоглядних міркувань. Втім, розмаїття інтерпретацій концепту «сенс життя», яке існує в сучасній науковій літературі, потребує подальшого осмислення.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Э.1276, 1.Ю.1307, 1.Ю.1309

Філософія країн Європи

1.Ю.1306. Антропологічний вимір філософських пошуків Рене Декарта: автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.05 / А. М. Малівський; НАН України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. — Київ, 2021. — 31 с. — укр.

Запропоновано цілісне бачення філософської спадщини Декарта, в основі якого лежить наскрізний антропологічний інтерес. Продемонстровано форми прояву інтересу до феномену людини на кожному з етапів його творчої еволюції. Аргументовано всезагальний характер антропологічного запиту епохи Нового часу під час звертання до вчень представників англійського емпіризму (Т. Гобс, Дж. Лок, Дж. Берклі, Д. Г'юм) та Б. Паскаля. Доведено опосередкований вплив наукової революції на спосіб тлумачення Декартом феномену людини. До чинників актуалізації антропології насамперед належать питання щодо спроможності людини виконувати роль вихідного пункту філософії й критерію істинності знань та питання про належні засади людської поведінки. Запропоновано власну періодизацію основних етапів творчості Декарта як розробника антропології, де своєрідність першого етапу (1619 — 1638 рр.) пов'язана з пошуком форм вираження антропологічного інтересу, що супроводжується осмисленням методології природознавства та викладом власної позиції у знеособленій формі. Обґрунтовано, що на другому етапі творчості Декарта (1639 — 1650 рр.) домінує посилений інтерес до метафізичної природи людини й вивчення умов можливості її свободи. Виявлено, що «Ранні записи» Декарта є першою формою уявлення антропологічного запиту епохи. Продемонстровано важливе значення антропологічного мотиву в роботі над «Правилами для керування розумом» та обґрунтовано пріоритетність для автора «Дискурсії» антропологічно-етичного мотиву. Аргументовано правомірність характеристик позиції мислителя на сторінках «Медитацій» як метафізичної антропології, що поглиблюється у його більш пізніх творах

у вигляді окреслення способів опанування пасій під час розбудови досконалої етики.

Шифр НБУВ: РА450784

1.Ю.1307. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень: Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-Кун / Ж.-М. Бейсад, Ж.-Л. Марйон, Кім Сан Он-Ван-Кун; ред.: С. В. Пролєєв, Л. Лисенко; пер.: А. Баумейстер, О. Хома; підгот. оригін. текстів: П. Бартусяк, Ю. Новікова, Т. Полянчик; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, Вінницький національний технічний університет, нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». — 2-ге вид., випр. та допов. — Київ: Дух і Літера, 2021. — 425 с. — Бібліогр.: с. 366-370. — укр.

Значено, що збірка містить ключові тексти сучасних французьких істориків філософії, присвячені новим підходам до осмислення славетних «Медитацій про першу філософію» Рене Декарта. Написані протягом 70-х — 90-х рр. XX ст., ці тексти стосуються найрізноманітнішої тематики (онтологія та метод, проблема суб'єкта, ego та субстанція, інтелектуальні чуття, аналіза підходів Гайдегера та Гусерля до картезіанства, онто-теологія Декарта тощо) і визначають напрям декартознавчих дискусій останнього десятиліття. Видання включає аналітичну статтю та довідково-бібліографічні матеріали, присвячені світовим досягненням в історико-філософському дослідженні «Медитацій», а також експериментальну тринлітвічну публікацію цього класичного твору. Зауважено, що зазначені тексти не лише надають змогу ознайомитися з теперішнім станом декартознавчих досліджень у Франції та інших зарубіжних країнах, але й усувають застарілі стереотипи сприйняття філософії Декарта вітчизняною науковою спільнотою.

Шифр НБУВ: ВС68417

1.Ю.1308. Anthropocentric dimensions of Ukrainian culture (in the context of the archetype of the wise old man) / Z. O. Yankovska, L. V. Sorochuk // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 87-101. — Бібліогр.: 98 назв. — англ.

Філософія культури — надзвичайно поліаспектна галузь, що включає й антропологічний сегмент. Зокрема, можна говорити про роль людини (особистості) в культурному поступі в той чи інший період розвитку суспільства. Певною мірою ця проблема може стосуватися й теорії архетипів, яка сьогодні стрімко розвивається, використовуючись не тільки у філософії, але й в інших галузях, глибоко проникнувши в методологію гуманітарного пізнання. Тому для цього дослідження застосовано інтердисциплінарний інструментарій. Мета роботи — дослідження впливу особистості на розвиток української культури в глобальному, осяжному вимірі, спираючись на досвід і діяльність відомих постатей, які проводили культуротворчу діяльність у певний історичний період. У цьому випадку можна апелювати до архетипу Мудрого Старого, який містить набір сталих ознак (звичайних і трансцендентних), що пов'язують його проєкції і з «першообразом», та водночас з «аккумуляцією» досвіду. Спираючись на праці відомих дослідників у галузі філософії, антропології, аналітичної психології, етнофілософії (К. Юнг, З. Фрейд, М. Шелер, Ф. Ніцше, Ф. Шеллінг, У. Еко, Г. Гачев, А. Большакова, Л. Кошетарова, М. Еліаде, О. Кирилук, С. Кримський, В. Личковах, Т. Шестопалова, М. Нестелеєв, З. Босик та ін.), відзначено недостатню розробленість теми щодо визначення антропологічних (у тому числі й антропоцентричних) вимірів різних культурних періодів України у хронологічному зрізі. Доведено, що поступальність накопичення антропоцентричних ознак в окремих особистостях надає їм трансцендентності, підносять до архетипу Мудрого Старого, що може сприйматися як універсальний процес на тлі розвитку етносів. У результаті дослідження стверджується, що роль окремих визначальних постатей у розвитку національної культури є досить помітною. Це простежується як на локальному рівні, так і на загальнонаціональному, коли варто говорити про особистостей, які у певний період розвитку суспільства та культури були провідними та стали своєрідним втіленням універсального досвіду, накопиченого в індивідуумі з певною ідентичністю, який є «особистістю», потрібну саме «там» і «тоді». З цієї причини й звертаємося до архетипу Мудрого Старого як «інваріанту», «провідника», який відображає максимально зrealізовану та індивідуалізовану особистість у конкретно взятому хронотопі.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1309. Comparative analysis of Ludwig Wittgenstein's and Martin Heidegger's views on the nature of human / A. S. Synytsia // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 132-143. — Бібліогр.: 140 назв. — англ.

Мета роботи — проаналізувати в компаративному ключі філософські концепції людини, які запропоновані Л. Вітгенштайном і М. Гайдеггером як основними представниками відповідно аналітичної та континентальної традиції філософування у XX ст. Теоретичний базис дослідження визначено творчим доробком Вітгенштайна у сфері логічного та лінгвістичного аналізу, а також екзистенційними, герменевтичними та феноменологічними ідеями Гайдегера. На підставі аналізу філософських праць Ві-

генштайна і Гайдегера реконструйовано вихідні принципи їх антропологічних концепцій в єдності трансцендентальних передумов, сутнісних основ і кореляцій до світу за умов техносфери. Продемонстровано, що попри відмінність у трактуванні особливостей інтерпретації царини трансцендентального як позамовного й основних характеристик внутрішнього світу людини, обидва філософи наголошували на осмисленні людського буття через призму мови та на потребі антропологізації науки та техніки. Зроблено висновки, що Вітгенштайн і Гайдеггер висловили оригінальні міркування щодо природи людського буття, які цілкомовно відповідають базовим теоретико-методологічним принципам їх філософських концепцій. Перший із них акцентував увагу на тому, як мова відображає світ людини та слугує засобом вираження її знань і прагнень. Другий, навпаки, витлумачив світ як відображення мови, що виражає себе через людину. Як прихильник аналітичної методології та відповідно до точності у формулюваннях, Вітгенштайн у процесі рефлексії щодо позамовного буття людини прийшов до концепту невимовного. А от в екзистенційному дискурсі Гайдегера, який сповнений метафор і неологізмів, буття людини обмежене концептом Ніцше. Як наслідок, зауважено, що онтологічний статус цінностей у Вітгенштайна є трансцендентальним щодо світу, а в Гайдегера — іманентним йому. Стверджено, що австрійський мислитель розвинув лінгвопсихологічний підхід до вивчення людини через призму ментального, а німецький філософ осмислював людину в онтологічній площині через призму поняття самості. Продемонстровано, як обидва мислителі окреслювали виклики, що постають перед людиною у зв'язку з розвитком науки та техніки, та разом із тим наголошували на важливості обґрунтування їх антропологічних основ.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1310. Descartes on the phenomenon of man and the boundaries of doubt / A. M. Malivskiy // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 144-154. — Бібліогр.: 152 назв. — англ.

Мета роботи — реконструювати той світоглядно-філософський контекст, в якому актуалізується у Декарта феномен людини та завдання спростування скептицизму. Передумовою її реалізації є увага до експлікації особливостей рецепції дослідниками скептицизму та вчення про сумнів; окреслення смислових імплікацій антропологічної інтенції філософування та меж сумніву. Погляд на спадщину Декарта засновано на концептуальних положеннях феноменології, екзистенціалізму та герменевтики. Виходячи з тенденції антропологізації базового проєкту Декарта, спростовано поширену тенденцію кваліфікувати позицію Декарта як скептика, яка базується на поверхових стереотипах щодо знеособленості його філософії. Сучасна рецепція текстів мислителя свідчить про пріоритетність для нього задачі експлікації умов реалізації людиною власного поклонання у Всесвіті, яка доповнюється ідеєю меж науки та корелятивного їй сумніву. Відповідно до спростування скептицизму Декартом постає у вигляді турботи про створення сприятливих умов для саморозбудови людини, що передбачає стримане ставлення до сфер моралі та релігії. На базі власного тлумачення філософських шукань мислителя та засновника філософської революції здійснено спробу реабілітації позиції Декарта щодо скептицизму. Звертання до текстів французького філософа засвідчує, що сумнів є для нього засобом створення умов для репрезентації людського в людині. Прояснення обраного Декартом способу спростування скептицизму передбачає звертання до волі та практичного опанування нової системи смисложиттєвих координат.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1311. Potential of the Kantian notion of social justice / Z. Kielczek // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 34-48. — Бібліогр.: 45 назв. — англ.

Мета роботи — показати, як погляди Канта присутні у сучасних дискусіях щодо соціальної справедливості; окреслити практичний і політичний потенціал, що містяться в його розумінні справедливої державної системи та міжнародного правосуддя. Реалізація мети передбачає прояснення позиції Канта щодо справедливої державної системи та справедливих відносин між державами; пов'язування його розуміння соціальної справедливості з трьома основними моделями соціальної справедливості, встановленими у філософській традиції: правовою, розподільчою та договірною; пояснення способу відображення кантівського розуміння соціальної справедливості у сучасних інтерпретаціях справедливої державної системи та міжнародних відносинах. Наведено теоретико-концептуальну та практико-політичну актуальність поняття соціальної справедливості, розробленого І. Кантом. Показано, що: Кант вважав справедливість основою всіх правильних соціальних відносин, як на рівні окремих держав, так і в сфері міжнародних зв'язків; на думку Канта, єдиним справедливим державним устроєм є республіка; за Кантом, справедливість в області міжнародних відносин вимагає, щоб вони ґрунтувалися на принципах федеративного об'єднання окремих держав; розроблене Кантом поняття соціальної справедливості може бути ідентифіковане як форма класично зрозумілої договірної справедливості. Крім того, кантівське поняття

справедливості було співвіднесене з працями сучасних авторів: Дж. Ролза, Р. Нозік та О. Гьйоффе, — було показано в них тотожні та відмінні елементи. Зроблено висновки, що Кантове розуміння соціальної справедливості містить такі моменти: відповідно до певного договору зацікавлені сторони запроваджують державний орган, тобто республіканську державу або федеральну установу, наділену судовими або виконавчими повноваженнями; інститут публічної влади залишається справедливим у відносинах із керованими; державна влада має право втручатися лише в обставинах загрози свободі, рівності та незалежності керованих осіб; державна влада відповідає лише за гарантування справедливих відносин між особами та виконання їхніх контрактів. Правомірність кваліфікації Кантового розуміння справедливості як договірної проілюстровано думками Ролза, Нозіка та Гьйоффе.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Ч.997, 1.Ю.1304

Соціальна філософія

1.Ю.1312. Номадизм у соціальних та дискурсивних практиках: історія та сучасна актуалізація: автореф. дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.03 / І. В. Книш; Київський університет імені Бориса Грінченка. — Київ, 2020. — 36 с. — укр.

Досліджено актуальні філософські проблеми номадизму у соціальних, дискурсивних, зокрема освітніх, практиках в історичній ретроспективі та контексті сучасної актуалізації. Зазважено, що примусова номадизація населення західноєвропейських країн і седентаризація українців, постійне прагнення до здобуття свободи зумовили розвиток практик «варіювання меж» людини та формування специфічних рис ментальності кожного народу. Окреслено перспективи розвитку суспільства номадів і седентарів, що ґрунтуються на таких принципах: неможливість у сучасному плинному світі залишатись або лише на седентарних, або лише на номадичних позиціях; потреба сучасного суспільства і в номадах, і в неномадах, і в седентарах; необхідність консолідації номадів і седентарів для створення якісно нової спільноти на підставі різноманітності, а не уніфікації; постійний вихід номадів і седентарів за межі завдяки номадичним практикам компліментарності та лімітованості з метою досягнення вищого рівня розвитку; «пом'якшення» «шоку майбутнього» та «культури шоку» (за Е. Тоффлером) завдяки трансформації вже наявних та розробці й упровадженню нових номадичних і седентарних практик. Наголошено, що подолання обмеженості наукових парадигм, переорієнтування з фізико-математичних на історико-географічні засади відкрило нові можливості для розгляду не лише просторово-часових переміщень, а й людської природи. Запропоновано авторську класифікацію різновидів номадизму. Засвідчено послідовність і плідність наукового й освітнього дискурсу на шляху вивчення та зіставлення різних концепцій людського мислення завдяки впровадженню LLL-освіти та набуттю трансверсальних компетенцій. Доведено, що сучасне мережеве середовище є гіфікованою моделлю децентрованої й антиєрархізованої структури (кіберпростору четвертого порядку), що розвивається як по горизонталі, так і по вертикалі, з обов'язковою наявністю мінімум одного спостерігача складності.

Шифр НБУВ: РА450341

1.Ю.1313. Психологія девіантної поведінки: навч.-метод. посіб. / Н. В. Жилияк, О. В. Шевчук, Г. Г. Кучеров, О. М. Палилюк, О. Г. Дужева, Н. Р. Сторожук; Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж. — Кам'янець-Подільський: ЗУНУ, 2021. — 225 с. — Бібліогр.: с. 220-225. — укр.

Розглянуто основні теоретичні та практичні проблеми психології девіантної поведінки особистості, сучасні підходи до розуміння феномену залежності, запропоновано класифікації залежної поведінки. Детально описано найбільш поширені види девіантної поведінки та їх негативні наслідки для особистості і соціального оточення. Змістовно висвітлено проблеми психологічного консультування, діагностики, профілактики та корекції осіб з девіантною поведінкою.

Шифр НБУВ: ВА849977

1.Ю.1314. Соціально-інформаційна політика транзитивного суспільства: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / О. М. Лук'яненко; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. — Переяслав, 2021. — 19 с.: рис. — укр.

Здійснено соціально-філософську рефлексію феномену соціально-інформаційної політики транзитивного суспільства. Одержані наукові результати в сукупності вирішують важливе завдання обґрунтування праксеологічних засад інформаційного забезпечення функціонування транзитивного суспільства. Досліджено феномен соціально-інформаційної політики. Проаналізовано зміни у процесі формування поняття «транзитивне суспільство». Визначено методологічні принципи дослідження соціалізації інформаційного процесу системності та розвитку, об'єктивності та історизму, причинності. Розкрито зміст інформаційно-

комунікативних технологій конструювання соціальної реальності. Показано роль і значення держави в суспільному процесі забезпечення інформаційної безпеки. Обґрунтовано вплив держави та громадянського суспільства на розробку та реалізацію соціально-інформаційної політики. Охарактеризовано специфіку транзитивності українського суспільства як детермінанту визначення імперативів соціально-інформаційної політики України. Окреслено імперативи соціально-інформаційної політики України.

Шифр НБУВ: РА450847

1.Ю.1315. Філософська парадигма цінностей демократичного суспільства в трансформаційний період: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Є. О. Рябека; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро, 2020. — 21 с. — укр.

Принципи системного та структурно-функціонального аналізу передбачають розгляд демократії як складної багаторівневої системи, де різні форми і феномени демократії, доповнюючи один одного, спричиняють синергетичний ефект, зумовлюють розвиток суспільних інституцій, але в той же час містять у собі потенціал кризи через принципову неможливість досягти повної збалансованості різних демократичних інституцій та процедур. З одного боку, народовладдя виступає і засадничою цінністю демократії, і висхідною інстанцією, що формує владні інституції (народ як джерело влади). З іншого боку, принципову складність має саме визначення того, хто є народом, наскільки воля народу може (чи не може) бути обмеженою тощо. На основі аналізу базисного тернарного аксіологічного демократичного патерну запропоновано типологію основних цінностей демократичного суспільства: цінності як ідеали в реалії іпостасі цінності можуть бути як актуально існуючими реальіями, так і проєктивними моделями; ціннісні ідеали складають політичний етос демократії, основу демократичної ідеології; цінності як норми (ця іпостась репрезентує прагматичну імплементацію ідей у площину правової регламентації, процедурної практики, вироблення і вдосконалення демократії як інституціонального цілого, як процесу постановки і досягнення цілей тощо); цінності як громадянські чесноти (антропологічна іпостась цінностей демократії як виховання певного типу особистості, орієнтованої на обізнаність у громадських і політичних справах, на багаторівневу участь у справах, на відстоювання власних прав та прав інших та ін.). цінність як дєва громадянськість. Показано, як різні форми демократії є невичерпним джерелом поліпшення представництва людей у владі, захисту прав і свобод громадян у швидкоплинних умовах соціального життя.

Шифр НБУВ: РА447350

1.Ю.1316. A human in the urban space of the globalized world / I. O. Merylova, K. V. Sokolova // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 113-120. — Бібліогр.: 118 назв. — англ.

Мета дослідження — визначення рис взаємовпливу людини та урбанізованого середовища в умовах глобалізації. Теоретичним базисом є роботи сучасних представників соціальної філософії та урбаністики, а також дослідження соціологів Чиказької школи. Наукова новизна полягає в аналізі системи «людина — урбанізоване середовище» в контексті визначення впливу локального простору на формування та збереження ідентичності людини в умовах глобалізації. Зроблено висновки, що сучасні інформаційні технології посилюють зміни в культурі, суспільстві та індивідуальній свідомості, надавши їм дійсно глобального характеру у всій його повноті, що призвело до перебудови ціннісно-нормативної орієнтації особистості та кризи ідентичності, характерної для постіндустріального суспільства. Одним із шляхів її подолання є гармонізація взаємодії в системі людина — урбанізоване середовище як сфері індивідуалізованого простору соціально-культурної ідентичності людини.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Ю.1299

Етика

1.Ю.1317. Етика професійного і ділового спілкування: навч.-метод. посіб. / Н. С. Каложка; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». — Київ: Гуляева В. М., 2021. — 227 с.: іл. — Бібліогр.: с. 226-227. — укр.

Увагу приділено етичній стороні спілкування. Розглянуто моделі та стилі спілкування. Подано інформацію щодо культури ділового спілкування, зовнішнього вигляду й іміджу ділової людини. Висвітлено особливості організації ділового спілкування. Розглянуто ознаки писемного ділового мовлення, невербальні та вербальні засоби спілкування. Розкрито специфіку мовного етикету української науки.

Шифр НБУВ: ВА849718

1.Ю.1318. Моральні засади релігійної антропології Василя Васильовича Зеньковського: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.07 / Р. В. Близнюк; НАН України, Інститут філософії імені Г. С. Сковороди. — Київ, 2021. — 20 с. — укр.

Досліджено моральні засади релігійно-філософської антропології В. В. Зеньковського. Проаналізовано релігійно-філософську еволюцію світогляду вченого, формування його антропологічних поглядів. Визначено роль слов'янофілів і М. В. Гоголя у формуванні світогляду В. В. Зеньковського. Проаналізовано етапи формування та розгортання культурно-історичного концепту. Вперше проаналізовано етичну спрямованість релігійно-антропологічної філософії В. В. Зеньковського. Визначено етичні принципи й окреслено духовні основи життя людини. На думку філософа, мета сучасної релігійної антропології — концептуалізація такого образу особистості, який покаже сутнісний зв'язок її з Богом. У сфері морального виховання на перший план виходить виховання через моральне зростання. Моральна сторона розуміється філософом релігійно.

Шифр НБУВ: РА450197

1.Ю.1319. Human condition in a globalized society of risks as a social and ethical problem / A. M. Yermolenko // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 110-118. — Бібліогр.: 22 назв. — англ.

Мета дослідження — тематизація соціально-етичних проблем, пов'язаних зі змінами ситуації людини в сучасному глобалізованому суспільстві ризиків, що містить у собі загрози не тільки фізичного знищення людства, а й трансформації природної конституції людини як такої; порівняльний аналіз цієї проблематики в класичній і сучасній філософській антропології. Теоретичний базис складають праці представників сучасної філософської антропології, зокрема методологія трансцендентальної антропології як дискурсивної етики. На протигаву класичній філософській антропології, яка спиралась на концепт «людини як незавершеного проекту природи», запропоновано концепт «людини як незавершеного проекту історії», що висуває нові вимоги до етики як у площині обґрунтування, так і в площині застосування. Складний глобалізований світ потребує ціннісно-нормативної переорієнтації суспільства на засадах універсалістської макроетики дискурсу, спрямованої на границне обґрунтування морально-етичних імперативів для подальшого розвитку суспільства, змін людини та її природної конституції.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.С.8, 1.Ю.1287, 1.Ю.1291, 1.Ю.1311, 1.Ю.1337, 1.Ю.1341

Естетика

1.Ю.1320. Філософія і культура в мінливості сьогодення: матеріали всеукр. філос. читань з нагоди Всесвіт. Дня філософії (UNESCO), 24 листоп. 2020 р. / ред.: Ю. О. Шабанова; Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». — Дніпро: НТУ «ДП», 2020. — 89 с. — укр.

Розглянуто філософію у світоглядних викликах сучасності. Увагу приділено питанню про поняття духовності. Розглянуто також самореалізацію як екзистенціаль людського буття. Акцентовано на духовності як підґрунті ментального здоров'я. Висвітлено глобальні соціально-політичні чинники хаотизації сучасної світ-системи. Визначено вплив канонізації гетьмана Петра Коношевича-Сагайдачного на поглиблення церковного розколу в Україні. Розглянуто першоджерельний переклад як джерело збагачення сучасної української філософії. Досліджено питання про культурологічну переорієнтацію змісту післядипломної педагогічної освіти. Розкрито роль стейкхолдерів у системі забезпечення якості вищої освіти. Висвітлено проблеми сутнісного контенту компетентнісної проблематики в освіті. Розглянуто інклюзивну освіту як проблему суспільства.

Шифр НБУВ: ВА851889

1.Ю.1321. Anthropology of visual self-objectification of the painter (based on works by Artemisia Gentileschi) / O. M. Goncharova // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 144-155. — Бібліогр.: 15 назв. — англ.

Мета роботи — на базі антропоцентричного підходу до аналізу візуальних самопрезентацій Артемізії Джентілескі у творах живопису представити художню творчість як самооб'єктивацію мисткині, що, породжуючи нову культурну реальність, виступають водночас засобами пізнання сутності людини. Використано принципи та методи філософсько-антропологічного дослідження у поєднанні з хронологічним, іконографічним та образно-стилістичними методами. З поміж філософсько-антропологічних використано принцип антропологічної редукції, керуючись яким проаналізовано творчість Артемізії Джентілескі як її самооб'єктивація, принцип екстраполяції окремого факту життя художниці та антропологічної інтерпретації еволюції творчості, коли крізь низку хронологічно послідовних творів як образних об'єктивацій, здійснюється спроба пізнання їхнього творця. Іконографічні та образно-стилістичні методи (прийоми композиції, сюжети, колористичні характеристики) — при аналізі художнього відеоряду: автопортретів, алегорій і сюжетних картин. Аналітичну роботу здійснено поетапно як перехід від іконографічної інтерпре-

тації картини з поступовою елімінацією художньо-стильових характеристик як позаантропологічних культурних констант із подальшою антропологічною редукцією культурного образу. Наукова новизна полягає в авторській методиці аналізу творів візуального (образотворчого) мистецтва з точки зору антропоцентричного підходу, а також у розгляді художньої творчості Артемізії Джентілескі як її самооб'єктивацій як таких, що, породжуючи нову культурну реальність, виступають водночас засобами пізнання сутності людини. Творчість Артемізії Джентілескі в діахронічному розгортанні можна розглядати як самооб'єктивацію художниці, в якій простежується еволюція самовиявлення від особистості з традиційним самосприйняттям за соціальними гендерними стереотипами (1610 р.) до феномену особистого життя, який визначатиме подальшу еволюцію її самоідентифікування (згвалтування 1611 р.) і викорінення почуття сорому через віртуальну помсту (самовиявлення в циклі Юдиф), каяття (цикл Марії Магдалини), провини (цикл Лукреції) та формування складової ідентичності художниці як звільнення від соціальних гендерних забобонів і стереотипів щодо соціально приписаних жіночі ролей і стандартів поведінки (цикл Сусанни).

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1322. Human destructiveness in the existing practices of late Modernism violence: positive and negative dimension / O. V. Marchenko, L. V. Martseniuk // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 41-54. — Бібліогр.: 18 назв. — англ.

Мета роботи — дослідження феномену людської деструктивності у контексті метафізичних образів і практик насилья пізнього Модерну. Проблема полягає у тому, що філософська рефлексія насилья як «опредмеченої», реалізованої деструктивності людини носить, як правило, контекстний характер і перебуває на периферії осмислення її зовнішніх проявів. Саме тому необхідно змістити акценти з очевидних, об'єктивно зумовлених «втілень» насилья у ХХІ ст. (збройних конфліктів, локальних воєн, терористичних актів) — на внутрішні чинники, що перебувають у царині екзистенціального. На основі визначальних для філософської антропології та психоаналізу праць М. Шелера та Е. Фромма вперше здійснено концептуалізацію позитивних та негативних форм прояву людської деструктивності на тлі соціокультурних трансформацій пізнього Модерну. Доведено, що її онтологічні засади вкорінені у специфічно людському бутті та відносинах з іншими членами соціуму, тоді як антропологічні — безпосередньо пов'язані з нескінченною боротьбою в людині «життєвого», вітального із «духом». Насилья є інструментом і продуктом переходу людини до більш зрілих і складних буттєвих форм. Взаємозумовленість практик насилья та ненасилья забезпечує поступальний рух людства на шляху гуманізації суспільства. Цей поступ супроводжується закономірним внутрішнім конфліктом особистості, який може мати як прогресивний, так і регресивний характер. На метафізичному рівні деструктивність постає як зв'язок між ентропією світового буття в цілому та нестабільністю власне людського буття, що є складно організованою та відкритою світовою системою. Самотрансценденція як антропологічна передумова людської деструктивності має подвійний характер і поєднує у собі негативні та позитивні характеристики, зміст і значущість яких розкрито у ході дослідження. Автори переконані: немає іншого шляху для подолання негативної, «злостяжної» деструктивності, окрім ненастанного, щоденного «збирання» навколо себе життєвих смислів та їх освоєння. Адже саме втрата таких стрижневих буттєвих структур, як смисл, ціль і цінність життя стала для сучасного світу дійсно глобальною проблемою. Акцентовано увагу на необхідності утримувати в гармонії триєдність «тіло — душа — дух», що надасть можливість людині за будь-яких суспільних трансформацій зберегти та примножити свою цілісність.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1323. Metamodernism man in the worldview dimension of new cultural paradigm / Yu. O. Shabanova // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 121-131. — Бібліогр.: 129 назв. — англ.

Мета дослідження — осмислення антропологічних тенденцій метамодерну, що передбачає послідовне вирішення наступних завдань: експлікація змісту постмодерну в сучасній філософській літературі; виявлення світоглядної основи антропології метамодерну; характеристика проблемного поля метамодерної антропології та стану людини в сучасну епоху. Антропологія метамодерна вперше визначає соціокультурний контекст через коливальний стан між цінностями модерну та їх запереченням постмодерном, що надає можливість сформулювати особливості часу як прагнення до реконструкції людини-цілісної, незаангажованої домінуючими світоглядними настановами соціального характеру. Антропологію метамодерну наведено як індивідуалізацію соціокультурного простору у вигляді самореконструкції людини на всіх антропорівнях. Епоха без однозначно вираженого морального орієнтури спирається на етику загальноприйнятого, єдиним виправданням якої є наявність універсального права на буттєвість. Діджиталізація як процес цифрової трансформації суспільства формує умови для ціннісного здійснення вільного вибору людини метамодерну, через який і самоздійснюється

цілісна людина. Обґрунтовано, що метамодерн як описова позиція сучасної культурної доміноанти діджиталізованої епохи, характеризується станом коливання між цінностями модерну та постмодерну. Антропологія метамодерну маніфестує себе у вигляді реконструкції людини-цілісної та самореконструкції людини-внутрішньої. Особливостями людини метамодерну визнано взаємодовизначеність індивідуального та масового. Зроблено висновки, що метамодерн — це постановка проблеми людини в новому ракурсі: яким бути і як вижити між крайнощами смислових полюсів, не втративши гідності та унікальної самоцінності. Виходячи з цього, доля людини метамодерну визначається у переслідуванні нескінченно відступаючих горизонтів антропології незавершеності, що здійснюється через постіронію.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1324. Philosophical ideas in spiritual culture of the indigenous peoples of North America / S. V. Rudenko, Ya. A. Sobolievskiy // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 168-182. — Бібліогр.: 179 назв. — англ.

Мета роботи — розкрити філософські ідеї у міфології та фольклорі індіанців Північної Америки. Важливе питання «Чи можна вважати, що духовна культура американських індіанців містила філософське знання?» на сьогодні залишається актуальним. Для європейської філософії наявність звернень до філософів минулого, апелювання до текстів, раціональна аргументація та постановка філософських питань свідчать про філософську традицію. Але проблема криється вже у самому терміні «філософія», який належить до так званих «філософських неперекладностей» і має багато дефініцій. Питання про те, чи є філософія явищем виключно європейської культури, досі викликає дискусії. Поняття філософії вживається у широкому сенсі, що надає можливість здійснити аналіз інтелектуальної спадщини культури корінного населення Північної Америки на предмет філософських ідей. Теоретичний базис дослідження, враховуючи «документальний горизонт», містить міфи про Близнюків, обрядову риторику, приклади практик тлумачення сновидінь і практичну мудрість вождів. Літопис «Валламул» («Червоний Перелік») свідчить про особливе уявлення індіанців про історію та власну історичність. Ідеї космогонічного та космологічного характеру при аналізі надають можливість виявити особливі риси антропологічних уявлень американських індіанців. У сукупності з філософськими ідеями пуританської філософії поселенців Нової Англії цей аналіз надає можливість більш детально дослідити процеси акультурації. У дослідженні використано критичну літературу науковців і провідних дослідників мудрості та філософії американських індіанців, таких як Джон Евбанк Манчип Вайт, Дж. Б. Каллікотт, Генрі Водсворта Лонгфелло, Д. МакФерсон, Льюїс Генрі Морган, Томас М. Нортон-Сміт, Майкл Жовта Птиця, Пол Радін, Джей Дуглас Ребб. Особливо зазначаються погляди ранніх американських філософів: Р. Вільямса, В. Пенна, Р. В. Емерсона, на проблему взаємозв'язку культури поселенців і корінного населення Північної Америки. Наукова новизна полягає у застосуванні історико-філософської методології щодо виявлення рис філософування, притаманних світогляду корінного населення Північної Америки. Як висновок, це доповнює історичну картину розвитку філософської думки доби ранньої американської філософії.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Ш.1196, 1.Ц.1228, 1.Ю.1301

Психологія

1.Ю.1325. Динаміка мотивації адиктів у процесі соціально-психологічної реабілітації: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.04 / Д. Ю. Старков; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Вивчено динаміку функціонування мотиваційної сфери хімічних адиктів у процесі становлення ремісії під час соціально-психологічної реабілітації та у постреабілітаційний період. Показано, що в сукупності психологічних теорій хімічних залежностей можна виділити три кластери: 1. Теорії узалячення як компенсації внутрішніх конфліктів; 2. Теорії узалячення як специфічного патологічного адиктивного психічного новоутворення; 3. Теорії, які пов'язані зі зниженням функціонування свідомості. Було сформульовано «3+2» векторну модель розвитку узалячення за трьома психологічними векторами, одним біологічним та одним соціальним. Для важких форм хімічного узалячення ведучим вектором є зниження функціонування свідомості, з чого випливає необхідність психотерапевтичної моделі, що відповідає відновленню особистості саме за цим вектором. З'ясовано, що у процесі становлення ремісії можна виокремити ключові точки — три місяці, півроку та один рік тверезості — змін динаміки, з чого виділено основні етапи становлення ремісії та досліджено закономірності динаміки мотиваційної сфери на кожному з них. Головним висновком є результати дослідження психічного стану

адиктів на термінах один-два роки тверезості, який характеризується розвиненням важкої екзистенційної кризи, посиленням системи внутрішніх конфліктів, дисоціацією свідомих та несвідомих процесів, що свідчить про необхідність постреабілітаційної глибинної психотерапії. Розроблено модель психологічної реабілітації та систему психотерапевтичних втручань. Процес психологічної реабілітації та постреабілітаційної психотерапії узалячень доцільно складати з послідовності етапів, кожному з яких відповідає своя теоретична парадигма в послідовності системний, когнітивно-поведінковий, гуманістично-екзистенційний, психодинамічний підхід. Розроблено систему психотерапевтичних втручань у процесі соціально-психологічної реабілітації включає в себе: мотиваційну роботу, тренінг профілактики потягу до вживання, тренінг самоаналізу. Ефективність запропонованої моделі доведено в роботі центру соціально-психологічної реабілітації «Сенс», для якого дані статистики говорять, що з осіб, які пройшли рік програми центру «Сенс», 75 % зберегли абсолютну тверезість протягом 3 — 7 років.

Шифр НБУВ: PA450158

1.Ю.1326. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науковий потенціал та перспективи розвитку психологічних наук», 11 — 12 вересня 2020 р.: [зб. доп. і повідомлень] / Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. — Одеса: Гельветика, 2020. — 99 с.: рис., табл. — укр.

Обговорено проблеми загальної, педагогічної, вікової, соціальної, медичної та спеціальної психології, психології особистості.

Шифр НБУВ: VA851144

1.Ю.1327. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Психологічні науки: проблеми та перспективи», 20 — 21 березня 2020 р. / Класичний приватний університет, Академія «Болашак». — Запоріжжя: Гельветика, 2020. — 111 с.: табл. — укр.

Визначено вплив екстремальних ситуацій на психічний стан військовослужбовців. Розглянуто психологічну готовність фахівців медичної сфери до проектування професійного майбутнього. Розкрито значення білінгвальної свідомості в процесі вивчення іноземної мови. Описано особливості прояву емпатії у підлітків з різними формами девіантної поведінки. Проаналізовано дефініцію креативної компетентності особистості. Розглянуто проблему розвитку фантазії у молодших школярів. Проведено соціально-психологічний аналіз формування здоров'язберігального поведінки у майбутніх фахівців соціономічного профілю на основі компетентісно-діяльнісного підходу. Увагу приділено синдрому емоційного вигорання в професійній діяльності соціального працівника. Описано особливості мотиваційної сфери жінок-підприємців.

Шифр НБУВ: VA851069

1.Ю.1328. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Психологічні науки: теорія і практика сучасної науки»: 14 — 15 серпня 2020 р. / Класичний приватний університет, Академія «Bolashaq». — Запоріжжя: Гельветика: Класич. приват. ун-т, 2020. — 135 с.: табл. — укр.

Визначено суть наукових підходів до емоційного інтелекту та основу створення позитивного іміджу сучасної організації. Розглянуто реальність світу і багатомірність діяльності особистості управління. Встановлено суть педагогічної та вікової психології. Визначено роль PR-технологій у формуванні іміджу сучасних політиків. Розкрито систему соціального супроводу сімей, в яких діти перебувають під опікою. Наведено особливості соціально-педагогічної реабілітації дітей з інвалідністю в умовах дошкільного освітнього закладу. Акцентовано увагу на соціально-правовому захисті підлітків, засуджених до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. Запропоновано соціально-педагогічні технології як інструмент вирішення конфліктів у підлітковому середовищі. Приділено увагу запобіганню безпритульності та бездоглядності як напрямку діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Розглянуто можливість надання соціально-педагогічних послуг для громадян похилого віку в «Університет третього віку». Приділено увагу психологічним особливостям різних типів особистості та стилям управління менеджерами освітніх організацій. Розглянуто історію психології, організаційну, медичну та юридичну психологію.

Шифр НБУВ: VA851619

1.Ю.1329. Пробачення як багатофункціональна стратегія подолання життєвих ускладнень: монографія / Е. Л. Носенко, А. В. Сокур; ред.: Е. Л. Носенко; Дніпровський нац. ун-т ім. Олеся Гончара. — Дніпро: Середняк Т. К., 2020. — 199 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 161-197. — укр.

На підставі теоретичного і практичного дослідження феномену пробачення доведено доцільність концептуалізації готовності до пробачення як особистісного ресурсу стресоподолання, а процесу пробачення — як багатофункціональної копінг-стратегії. Визначено вірогідні механізми зв'язку готовності до пробачення з успішністю подолання життєвих ускладнень. Обґрунтовано можливість розглядати витоки готовності до пробачення у психологічній зрілості. Проаналізовано особливості впливу різних видів готовності до пробачення (пробачення себе, іншого та ситуації) на вибір копінг-стратегій та ознаки різних видів благополуччя.

Шифр НБУВ: VA850278

1.Ю.1330. Психологія травмуючих ситуацій: [навч.-метод. посіб.] / О. В. Бабелюк, Н. Є. Гоцуляк. — Кам'янець-Подільський: Друкарня «Рута», 2021. — 107, [1] с. — укр.

Розкрито проблеми психології травмуючих ситуацій як самостійної галузі психологічної науки, сутності та змісту основних категорій. Представлено загальну характеристику методологічних принципів роботи з психотравмою. Розкрито теоретичні аспекти, що надають змогу зрозуміти специфіку травмуючих ситуацій, їх значення для людини. Приділено також увагу практичним і прикладним аспектам. Описано особливості переживання травматичного стресу дітьми та підлітками.

Шифр НБУВ: ВА851582

1.Ю.1331. The anthropologization of Dasein-psyche's being by methods of neurophilosophy / О. А. Bazaluk // Антропол. виміри філос. дослідж.: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 7-19. — Бібліогр.: 16 назв. — англ.

Мета роботи — розкрити антропологізацію буття Dasein психеї методами нейрофілософії. Антропологізація буття Dasein психеї методами нейрофілософії надає можливість розглядати ноогенез із точки зору філософських традицій, які є багатими багатшими, ніж історія наукового знання про психологію смислів. Буття Dasein психеї в значенні «душа філософа» вперше було згадано Платоном у «Федоні». Антропологізація буття Dasein психеї розкриває онтологічну спрямованість і межі буття Dasein психеї в бутті Dasein Єдиного, а також екзистенціалі арете: розум, знання і техне. Теоретичний базис дослідження побудований на фундаментальній онтології М. Гайдеггера та методах нейрофілософії. Наукова новизна полягає в дослідженні Dasein психеї на засадах нейрофілософського підходу. У новому контексті Dasein психеї розкривається як частина цілого або образ, створений із Dasein Y-матерії як парадигми. Він формується факторами та причинами ускладнення, а також досвідом буття Dasein попередніх станів матерії. Зроблено висновок, що антропологізація буття Dasein психеї за методами нейрофілософії надає можливість розглядати ноогенез з точки зору філософських традицій. Суть людини розкривається як екзистенціалі арете, які вимагають подальшого переосмислення та уточнення.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.Х.672, 1.Ч.1006-1.Ч.1008, 1.Ч.1048, 1.Ю.1313, 1.Ю.1361, 1.Ю.1371

Загальна психологія

Психологія особистості

1.Ю.1332. Вплив інтернет залежності на самоактуалізацію осіб юнацького віку: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Т. М. Голованова; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. І. Язюна. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Дослідження присвячено теоретичному та емпіричному визначенню впливу стану Інтернет-залежності на психологічні особливості самоактуалізації осіб юнацького віку. Актуальність дослідження процесу самоактуалізації особистості в умовах сучасного трансформованого суспільства зумовлена як потребою в ефективній адаптації до змін соціального середовища, так і потребою суспільства в найповнішій актуалізації і розкритті творчого потенціалу громадян. Завдяки процесу індивідуальної самоактуалізації відбувається включення однієї людини до суспільних відносин. Зважаючи на інформатизацію суспільства, важливим стає питання щодо впливу на самоактуалізацію особистості віртуального середовища. Грунтуючись на одержаних даних розроблено програму психологічного супроводу самоактуалізації осіб юнацького віку шляхом розвитку її компетентності у використанні Інтернет ресурсів. Охарактеризовано зміст та структуру програми, проведено аналіз ефективності впровадження програми супроводу Інтернет-залежних осіб юнацького віку. Відповідно до даної програми було організовано роботу із групою Інтернет-залежних учасників юнацького віку. Програма психологічного супроводу містила три напрями роботи: інформаційний, тренінговий та індивідуальна робота із респондентами. Тренінгову програму, спрямовану на підвищення продуктивного використання віртуального простору було розподілено на чотири зустрічі з усіма учасниками в форматі вебінару. Робота на планових онлайн консультаціях проводилась за такими етапами: робота із визнанням проблеми, дослідження проблеми, моніторинг, заохочення, опис, надання нових сенсів. Під час проведення експерименту досліджували одержували форми зворотного зв'язку та форми самозвіту для рефлексії після проходження тренінгів та індивідуальної роботи.

Шифр НБУВ: РА447466

1.Ю.1333. Місце і роль Президента у зовнішній політиці України: психоаналітичне та візуально-психологічне портретування: [монографія] / Д. І. Ткач; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». — Київ: ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК», 2020. — 297 с.: фот. кольор. — Бібліогр.: с. 279-296. — укр.

Проаналізовано вплив фактору особистості на зовнішню політику держави, а саме Президентів України новітньої доби. Як позитивні та негативні риси їх характеру впливали на прийняття зовнішньополітичних рішень. Увагу приділено візуальній психодіагностиці як діагностичному методу дослідження й аналізу особистих рис керівників Української держави, їх психологічних станів, властивостей, який базується на спостереженнях за їх зовнішнім виглядом і діяльністю.

Шифр НБУВ: ВА850196

1.Ю.1334. Психологічні особливості обдарованості майбутніх фахівців економічного профілю: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / О. О. Федько; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2020. — 18 с. — укр.

Проаналізовано та узагальнено основні підходи до розв'язання проблеми обдарованості фахівців економічного профілю. Обдарованість майбутніх фахівців економічного профілю розуміється як складна єдність міжфункціональних психологічних систем, які включають різні аспекти розвитку мотивації, креативності, діяльності, суб'єктності, особистості, включених у здійснення активності в сфері відносин «людина — економіка». Виявлено високий, середній і низький рівні обдарованості майбутніх фахівців економічного профілю. Діагностовано компоненти обдарованості, зокрема загально-особистісна обдарованість студентів економічного профілю проявлялася у вираженому прагненні до самоактуалізації. Мотиваційна обдарованість студентів економічного профілю продемонструвала високий рівень розвитку мотиваційних показників. Креативна обдарованість студентів економічного профілю зумовлена високим рівнем креативності та мисленнєвої жвавості. Організаційно-діяльнісна обдарованість студентів економічного профілю передбачає, зокрема розвинені комунікативні та організаторські здібності. Описано методичні рекомендації, які дають можливість здійснення спеціально організованого навчання, що забезпечує розвиток компетенцій організувати майбутню підприємницьку діяльність, можливість оволодіння сучасними економічними технологіями, здатність більш успішно реалізовувати себе в економіці і бізнесі.

Шифр НБУВ: РА447483

1.Ю.1335. Психологічні особливості розвитку соціально активної молоді: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / М. І. Карамушка; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2020. — 24 с.: рис. — укр.

Здійснено теоретичне обґрунтування й експериментально вивчено психологічні особливості розвитку соціально активної молоді. Побудовано модель психологічних якостей соціально активної молоді. На основі емпіричного дослідження виявлено рівень розвитку лідерського, ціннісно-мотиваційного, емоційно-регулятивного та комунікативного компонентів психологічних якостей, продемонстровано відмінності між соціально активною та соціально неактивною молоддю. Виділено типи соціально активної молоді за рівнем розвитку психологічних якостей («лідери», «комунікатори», «агресивні», «унікаючі», «імпульсивні»). Виявлено статистично значущі зв'язки між психологічними якостями соціально активної молоді та чинниками макrorівня (напрямом соціальної активності молоді), мезорівня (типом організації, де здійснює соціальну активність молодь), мікрорівня (професійними та соціально-демографічними характеристиками молоді). Визначено психологічні умови розвитку соціально активної молоді. Розроблено та апробовано тренінг для розвитку психологічних якостей, необхідних для здійснення соціальної активності молоді.

Шифр НБУВ: РА447487

1.Ю.1336. Психологічні ресурси в умовах життєвої та суспільної кризи: соціальний та особистісний виміри: колект. монографія / ред.: О. Є. Блинова, В. Ф. Казбекова. — Херсон: Вишемирський В. С., 2021. — 363 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено питання соціально-психологічних особливостей взаємовідносин студентської молоді у соціальних Інтернет-мережах, організаційної культури університету, структури соціально-капіталу організації та особистості, розкрито міську ідентичність як ресурс адаптації молоді в урбаністичному соціокультурному просторі. Проаналізовано предиктори психічного здоров'я особистості у фокусі коронакризи, багатовимірну типологію криз особистості та шляхи їх подолання, вплив онкологічної хвороби на трансформацію життєвих цінностей у контексті психологічного часу. Розглянуто феномен трудоголізму у сучасних психологічних дослідженнях. Наведено результати вивчення взаємини у нуклеарній сім'ї між сиблінгами та їх батьками, дослідження психічних станів тривожності майбутніх фахівців економічного профілю. Охарактеризовано особливості емоційних станів здобувачів в умовах життєвої та суспільної кризи, тілесно-орієнтовані техніки та прийоми подолання кризових станів. Викладено результати вивчення таких питань, як «ідеальні» образи чоловіка та дружини в уявленнях молоді, розкрито особливості рефлексивності у осіб з різним рівнем нарцизму і перфекціонізму, взаємини у нуклеарній сім'ї між сиблінгами та їх батьками.

Шифр НБУВ: ВА849961

1.Ю.1337. Психологія розвитку толерантності персоналу освітніх організацій: монографія / К. В. Терещенко; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ: Компринт, 2020. — 415 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 338-401. — укр.

Розроблено авторську концепцію розвитку толерантності персоналу освітніх організацій. Представлено психологічну модель розвитку толерантності персоналу освітніх організацій. Визначено особливості використання організаційно-психологічного підходу до аналізу толерантності персоналу освітніх організацій. Наведено результати емпіричного дослідження рівня розвитку толерантності персоналу освітніх організацій та основних її компонентів, видів, типів і організаційно-психологічних чинників. Проведено дослідження динаміки толерантності персоналу освітніх організацій в умовах соціальних трансформацій. Розроблено технологію психологічного забезпечення розвитку толерантності персоналу освітніх організацій. Наведено систему тренінгів з розвитку толерантності персоналу освітніх організацій.

Шифр НБУВ: ВА851697

1.Ю.1338. Соціально-психологічні особливості життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості: монографія / Н. Є. Завацька, Г. М. Побокіна, І. В. Ващенко, О. О. Блискун, І. І. Ханенко, В. Ю. Завацький, Ю. А. Завацький, Л. В. Спицька, О. В. Федорова, А. Д. Марченко; ред.: Н. Є. Завацька, Г. М. Побокіна; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2020. — 195 с.: табл. — Бібліогр.: с. 159-195. — укр.

Надано соціально-психологічну характеристику феномену життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості зі здійсненням його аналізу в структурі особистісної та соціальної зрілості і у процесі самовизначення особистості. Розкрито вектори соціальної активності та рефлексивно-особистісні детермінанти життєвого вибору особистості у віці ранньої дорослості. Виокремлено процесуальні та результативні характеристики життєвого вибору особистості і його специфіку у гендерному вимірі. Визначено соціально-психологічні ресурси та бар'єри здійснення життєвого вибору особистості у віці ранньої дорослості. Розроблено та доведено ефективність багаторівневої соціально-психологічної програми оптимізації процесу життєвого вибору особистості в період ранньої дорослості на мотиваційно-діагностичному, корекційно-розвивальному та аналітико-моніторинговому її етапах.

Шифр НБУВ: ВА850770

1.Ю.1339. Соціально-психологічні особливості сприймання молоддю гендерних ролей: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. Т. Плетка; Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. — Київ, 2021. — 18 с.: рис. — укр.

Здійснено теоретичний та емпіричний аналіз проблеми особливостей сприймання молоддю гендерних ролей. Визначено ключові для рольового сприймання елементи соціальної перцепції: рольові еталони та прототиби. Розроблено програму емпіричного дослідження, що включає пілотне, основне констатувальне дослідження, а також формувальний експеримент. Установлено відмінності у гендерно-рольовому репертуарі молоді та людей зрілого віку. Охарактеризовано зв'язок між економічним статусом, професійною належністю та статусом батьківського шлюбу й оцінкою гендерних ролей. Виявлено рівні маскулітності, фемінності, андрогінності актуальних для молоді гендерних ролей. Розкрито особливості емоційно-особистісного контексту сприймання гендерних ролей чоловіками та жінками. Встановлено мета-ролі та прототиби гендерних ролей, які виступають узагальненими латентними чинниками їх сприймання. Розроблено авторську програму розвитку перцептивної гендерно-рольової компетентності молоді, проведення якої сприяє конструктивним змінам у рольовому сприйманні, засвідчено її ефективність.

Шифр НБУВ: РА450035

1.Ю.1340. Egoism as a way out of existential crisis for a person in disability situation / N. A. Mrinskaia // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 65-75. — Бібліогр.: 24 назв. — англ.

Мета роботи — встановити роль егоїзму в житті людини, що зіткнулася з ситуацією інвалідності, як моментом самовизначення в екзистенційній кризі; за допомогою філософської антропології за принципом метаантропології оцінити вплив егоїзму та з'ясувати його значимість в перспективі подальшого буття особистості в умовах інвалідності. Базуючись на тому, що роль егоїзму сприймається громадською думкою, як порок, і тягне за собою поглинання особистістю благ, призначених для інших, вони є невідповідними щодо людини в ситуації інвалідності. До уваги взято концепції «егоалтруїзму» та «альтруїстичного егоїзму», що лише частково обґрунтовують позитивний вплив егоїзму і є продуктом симбіотичного впливу альтруїзму й егоїзму. Поєднання егоїзму з альтруїзмом не можуть розкрити суть кризи для людини, що потрапила в ситуацію інвалідності. У ситуації інвалідності людина не може синтезувати альтруїзм, як частину симбіозу егоїзму. Методологічною системою в дослідженні позитивної ролі егоїзму використано сучасну теорію метаантропології Н. Хамітова. Теорія, що розділяє буття людини на різні типи (буденне, граничне та позамежане), здатна найбільш повно

структурувати поняття егоїзму в бутті людини, що зазнала інвалідності. Доведено позитивну роль егоїзму в ситуації, що пов'язана з трансформацією тіла в нові умови. Проведено аналіз доказів необхідності розвитку егоїзму як функції, що здатна актуалізувати людину в сформованих обставинах кризи. Висунуто теорію про необхідність егоїзму для виходу з ситуації екзистенційної кризи (граничного буття), в якому людина перебуває через ситуацію інвалідності. Показано, що турбота про себе (егоїзм) є врівноважувальним фактором для людини, як протиставлення фатально-несправедливій ситуації, в якій людина отримала інвалідність. Розумний егоїзм здатний вивести людину з граничного буття та надати можливість трансформуватися в новій, зміненій реальності.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1341. Human as a carrier of the worldview: individual and collective dimensions / V. V. Havrylenko // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 18. — С. 62-75. — Бібліогр.: 72 назв. — англ.

Мета роботи — окреслення взаємозв'язків між індивідуальним і колективним вимірами світогляду людини. Реалізація цієї мети передбачає розв'язання таких завдань: актуалізація філософських ідей, сформованих обмірковуванням людини та спільноти як носіїв світогляду; виявлення та узагальнення співвідношення одинично-загального у контексті проблеми світогляду людини. Підприємтя дослідження послугували міркування філософів, що стосуються проявів одиничного та колективного світоглядів. А такі міркування набули свого вираження в європейській філософії (Дільтей, Ріккерт, Ясперс) доволі давно. Як в українському, так і зарубіжному філософському дискурсі розглядаються обидва виміри світогляду, а роль носія світогляду покладається і на індивіда, і на суспільство. Це простежується у дослідженнях С. Кримського, І. Надольного, В. Попова, Н. Рожанської, В. Табачковського, В. Шинкарука, В. Пойтресса, Д. Руссо, Д. Біллінгема, К. Джаноли й інших. Однак взаємозв'язки індивідуального та колективного вимірів світогляду чітко не окреслені. Можна відзначити дослідження В. Попова, у якому філософ зосереджується на проблемі соціально-колективного та індивідуального вимірів світогляду, хоча акцентує увагу на вжитку самого поняття «світогляд» у цих значеннях. Оскільки людина є соціальною істотою, її світогляд взаємодіє зі світоглядами інших індивідів. У такий спосіб ми можемо говорити про два виміри його функціонування: індивідуальний та колективний. Ця проблема набуває актуальності через гостроту співвідношення людина—соціум у сучасному бутті. Наукова новизна. Автором окреслено базові взаємозв'язки між індивідуальним та колективним вимірами функціонування світогляду людини. Визначено місце людини як носія світогляду у формуванні загального, колективного бачення світу. Зроблено висновки, що людина як носій світогляду посідає центральне місце у формуванні колективного світогляду. У філософському дискурсі міркування щодо взаємозв'язків індивідуального та колективного вимірів світогляду є неоднотайними. Дискусійним досі є питання однорідності загального світогляду, що постає то як круговість різних ідей і поглядів окремих осіб, то як цілісна система спільних світоглядів. Колективний світогляд може бути представлений як інтегроване явище, адже він базується на поєднанні спільних світоглядів окремих індивідів. Водночас і людина піддається впливу колективного світогляду, зокрема, як спадку минулих поколінь.

Шифр НБУВ: Ж74194

1.Ю.1342. Modus vivendi. Тренінг розвитку особистості і психологічне благополуччя людини / І. Папуша. — Тернопіль: Крок, 2021. — 112 с.: табл. — Бібліогр.: с. 84-89. — укр.

Розглянуто методологію дослідження психологічного благополуччя, тренінги розвитку особистості як чинник психологічного благополуччя. Наведено результати експериментального дослідження ефективності тренінгу розвитку особистості «Акцент».

Шифр НБУВ: ВС68172

Галузева (прикладна) психологія. Психологія окремих видів діяльності

1.Ю.1343. Поведінкові механізми гібридної соціально-економічної війни в надіндустріальну епоху розвитку світу / О. В. Шевяков, К. Є. Ханнуф // Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3. — С. 206-212. — Бібліогр.: 5 назв. — укр.

Мета роботи — теоретичне узагальнення сучасних механізмів гібридної соціально-економічної війни з позицій поведінкової економіки. Обґрунтовано поведінкове підґрунтя гібридної соціально-економічної війни в якості об'єкта заходів впливу на сучасний розвиток соціотехнічних систем. Запропоновано концепцію розвитку соціотехнічних систем, яка детермінована об'єктивною залученістю поведінкової економіки до процесу проектування таких систем. Створено підхід зовнішньої поведінкової взаємодії з соціумом, забезпечення розвитку соціотехнічних систем та інтегральної регуляції такого розвитку в надіндустріальну

епоху. Новим є узагальнення поглядів на забезпечення розвитку та супровід соціотехнічних систем з точки зору проведення та використання результатів дослідницьких, проектувальних та експертних робіт на всіх стадіях життєвого циклу таких систем. Нові уявлення про поведінкові механізми гібридної соціально-економічної війни містять навички роботи потоками неперервної поведінкової інформації про економічний розвиток. Трагування змістовної, пропедурної та результативної інформації доведено до рівня підходу до теоретичної оцінки надійності соціотехнічної системи діяльності.

Шифр НБУВ: Ж74014

1.Ю.1344. Психологічна служба рятувальних підрозділів: [навч.-метод. посіб.] / О. В. Бабелюк, Н. Є. Гоцуляк. — Кам'янець-Подільський: Друкарня «Рута», 2021. — 203 с. — Бібліогр.: с. 150-152. — укр.

Висвітлено основні питання організації та проведення психологічного забезпечення діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС). Зауважено, що психологічна служба рятувальних підрозділів є витребуваною часом актуальною працею, яка буде корисною для організації психологічної допомоги. Систематично викладено навчальний матеріал з цього курсу згідно з навчально-методичною програмою.

Шифр НБУВ: ВА851583

1.Ю.1345. Психологічні детермінанти формування правосвідомості працівника поліції в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.06 / Т. І. Юрченко-Шеховцова; Національна академія внутрішніх справ. — Київ, 2020. — 19 с. — укр.

Дисертацію присвячено розв'язанню проблеми формування правосвідомості працівників поліції в сучасних умовах. Проаналізовано різні підходи щодо вивчення правосвідомості у психологічному та юридичному вимірі. Акцентовано увагу на актуальності вивчення правосвідомості поліцейського, а саме психологічних детермінантах її формування. Виявлено та описано особливості інтеркореляційних зв'язків рівнів розвитку правосвідомості з індивідуально-психологічними особливостями поліцейських. Охарактеризовано розподіл рівнів розвитку правосвідомості залежно від стажу служби поліцейських. Визначено заходи формування правової соціалізації в системі психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейського відповідно загальнодержавному, професійному та особистісному рівням. Розроблено кейси щодо підвищення рівня правосвідомості працівників поліції зі стажем служби до трьох років та працівників поліції, які мають стаж понад десять років, які доцільно використовувати в роботі з поліцейськими під час психологічного супроводження проходження служби або під час проходження поліцейськими курсів підвищення кваліфікації з метою формування професійної компетентності та підвищення рівня правосвідомості поліцейських. Сформульовано практичні рекомендації учасникам навчального процесу в системі службової підготовки; суб'єктам психологічного супроводження щодо підвищення рівня правосвідомості у працівників поліції.

Шифр НБУВ: РА447015

1.Ю.1346. Психологічні особливості активізації особистісного саморозвитку вчителів в умовах неформальної освіти: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Л. В. Шикер; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна. — Київ, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено психологічні особливості активізації особистісного саморозвитку вчителя в умовах неформальної освіти. Визначено теоретичні підходи до дослідження проблеми особистісного саморозвитку вчителів загалом та його активізації в умовах неформальної освіти зокрема. Обґрунтовано суть, компоненти, критерії та показники особистісного саморозвитку вчителя. Визначено особливості неформальної освіти вчителів, що сприяють активізації їх особистісного саморозвитку. Досліджено стан (тенденції та особливості) особистісного саморозвитку вчителя. Виявлено недостатній рівень як компонентів, так і загального рівня особистісного саморозвитку вчителів в цілому. Визначено типи вчителів за розвитком особистісних актуальних здібностей, що зумовлюють дисбаланс особистісної сфери та утруднюють особистісний саморозвиток. За результатами дисперсійного аналізу виявлено гендерно-вікові та організаційно-професійні особливості особистісного саморозвитку вчителів. Розроблено та апробовано модель й програму активізації особистісного саморозвитку вчителя в умовах неформальної освіти, доведено її доцільність та ефективність.

Шифр НБУВ: РА447358

1.Ю.1347. Психологічні чинники розвитку організаційної культури закладів позашкільної освіти: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.10 / В. А. Баранова; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2020. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Здійснено теоретичне обґрунтування й експериментально вивчено психологічні чинники розвитку організаційної культури закладів позашкільної освіти. Визначено психологічні особливості закладів позашкільної освіти як освітніх організацій. Розроблено модель психологічних чинників і умов розвитку організаційної культури закладів позашкільної освіти. На основі емпі-

ричного дослідження констатовано, що педагогічні працівники закладів позашкільної освіти орієнтовані на посилення впровадження в їхніх закладах «прогресивних» і зниження «консервативних» типів організаційної культури. Доведено наявність зв'язку між «внутрішніми» і «зовнішніми» чинниками незорв'язності і мікрорівня та рівнями розвитку типів організаційної культури закладів позашкільної освіти. Розроблено й апробовано авторську тренінгову програму для психологічної підготовки педагогічних працівників до розвитку організаційної культури закладів позашкільної освіти.

Шифр НБУВ: РА447067

Див. також: 1.У.548, 1.Ч.1032, 1.Ч.1048, 1.Ю.1333, 1.Ю.1358, 1.Ю.1363

Медична психологія

1.Ю.1348. Атрибутивно-стильова детермінація внутрішньої картини здоров'я: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / Л. М. Гудкін; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2021. — 23 с.: рис. — укр.

Теоретично обґрунтовано та досліджено особливості детермінації внутрішньої картини здоров'я (ВКЗ) особистості в контекстах особистісних предиспозицій, афективних станів, когнітивно-поведінкових стратегій копію, атрибуцій, якості життя та суб'єктивних параметрів здорового функціонування індивіда. Концептуалізовано ВКЗ особистості в таких її змістовних складових як: атрибутивно-стильова детермінація; копію-стратегії опосередкування досвіду; особистісна обумовленість ВКЗ; суб'єктивна оцінка якості життя та здоров'я; нейропсихологічні та нейрперсоналогічні інваріанти. Встановлено нейропсихологічні особливості переживання ВКЗ особистості та тенденції функціонування атрибутивних стилів в формуванні ВКЗ особистості, зокрема доведено, що особам, які переважно використовують конструктивні перетворювальні стратегії копію провідним атрибутивним стилем виступає «персональність гарного», в той час для осіб, що переважно використовують конструктивні пристосувальні та неконструктивні стратегії копію «персональність поганого». Доведено, що ВКЗ індивідів є більше варіативною за умови використання конструктивних стратегій когнітивно-поведінкового копію. Запропоновано підходи щодо прогнозу впливу атрибутивних стилів та копію-ресурсів на динаміку ВКЗ як «функціонального органу» особистості. Визначено мішені психологічної інтервенції та підстави для створення програм з психодукції, психопревенції та здоров'язбережувальних технологій для забезпечення ресурсів становлення особистості.

Шифр НБУВ: РА449314

1.Ю.1349. Основи психотерапії: дискурсивний аспект: [навч. посіб.] / Г. В. Калмиків. — Переяслав: Домбровська Я. М., 2021. — 280 с.: табл. — Бібліогр.: с. 232-280. — укр.

Представлено сучасне наукове уявлення про психотерапію і процес набуття майбутніми психотерапевтами професійних знань, дискурсивних умінь і навичок, про оволодіння психотехніками дискурсивного впливу. Презентовано зміст програми розвитку та сучасні психотехнології цілеспрямованого формування у студентів психотерапевтично-дискурсивної компетентності. Зміст навчального посібника спрямовано на допомогу викладачам ЗВО в перспективному розвитку в студентів професійно-мовленнєвої діяльності, дискурсивної компетентності й психотерапевтичної комунікабельності; на науково-методичне забезпечення навчального процесу, самоосвіти, саморозвитку, самоактуалізації і самоздійснення майбутніх психотерапевтів.

Шифр НБУВ: ВА851195

1.Ю.1350. Особливості психологічної допомоги батькам дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.04 / Н. А. Гончаренко; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 20 с.: табл. — укр.

Дисертацію присвячено малодослідженому аспекту проблеми синдрому дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ), а саме — психологічний допомозі батькам, які виховують дітей з цим розладом. Описано сучасний стан дослідження даного феномену у медичній та психологічній науці та практиці. Визначено, що розповсюдженими проблемами батьків є погіршення психічних станів та самопочуття. Ім властиві високий рівень стресу, тривожності, схильність до депресій, зниження загального життєвого тонуусу. Стресогенність зумовлюється наявністю важкого ступеню СДУГ у дитини, агресивної та опозиційно-зухвалої поведінки, ризиковості, необережності дитини, її безвідповідальності щодо шкільних обов'язків. В умовах неповної сім'ї, за відсутності підтримки близьких та за осуди оточуючих ознаки дистресу посилюються. Наголошено, що наявність соціально-психологічних проблем батьків, які виховують дітей із синдромом дефіциту уваги та гіперактивності, знижують ефективність їх батьківських функцій та можливість забезпечення у родині адекватних психологічних умов для розвитку їх дітей. Розроблено структурну модель психологічної допомоги батькам дітей із СДУГ, що дає змогу психологу враховувати загальну проблематику цільової аудиторії з одного боку, з іншого — гнучко підходити до

розробки індивідуалізованих програм, де враховуються специфіка кожної окремої сім'ї та її членів. Представлено результати ефективності впроваджених індивідуальних програм.

Шифр НБУВ: RA450751

1.Ю.1351. Психологія іпохондричних розладів особистості: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.04 / І. М. Візнюк; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2020. — 40 с.: рис., табл. — укр.

З'ясовано механізм зародження і розвитку іпохондричних розладів особистості з урахуванням порушень соматоформного типу та розроблення на цій основі концепції їх психологічної профілактики. У дисертації розкрито загальну організацію дослідження, розглянуто та обґрунтовано методичний інструментарій, визначено критерії поділу учасників дослідження на групи, наведено статистичні дані дослідження, проаналізовані кількісні та якісні показники одержаних результатів. Теоретична база дослідження побудована на принципах мультимодальної психодіагностики, на принципах історизму, об'єктивності, науковості, системності та комплексності. У межах цих підходів застосовані відповідні методи дослідження, зокрема порівняльно-історичний та проблемно-хронологічний. Важливу роль для проведення структурно-функціонального аналізу зібраних матеріалів, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків і проведення необхідних статистичних підрахунків відіграли міждисциплінарні методи дослідження. Теоретико-методологічний інструментарій, застосований під час написання роботи, ґрунтується на сучасній методології пізнання психологічних явищ і процесів. Його застосування сприяло розкриттю теми дослідження, досягненню поставленої мети й отриманню нових обґрунтованих знань. Реалізовано поетапне впровадження концепції культури безпеки психопрофесійних розладів в умовах locus minoris resistentiae за іпохондричною ознакою в осіб працездатного віку за допомогою психодіагностичного методичного інструментарію і застосування психокорекційної програми. Дослідження здійснено з урахуванням специфіки професійного забезпечення і стану оптимального функціонування організму в кожного з фахівців різних професій, що відіграло важливу роль у формуванні їх світогляду на етапі зародження і розвитку іпохондричних розладів особистості.

Шифр НБУВ: RA447419

1.Ю.1352. Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх соціальної інтеграції: колект. монографія / Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко, Т. Д. Каменчук, А. Г. Обухівська, Г. В. Якимчук; наук. ред.: А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко; НАПН України, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи. — Київ: Ніка-Центр, 2020. — 111 с. — укр.

Висвітлено актуальні питання розвитку та соціалізації дітей з особливими освітніми потребами як передумови побудови сучасних психолого-педагогічних технологій їхнього супроводу у закладі освіти та в сім'ї. Розглянуто різні науково-методичні підходи до оцінки інтелектуального розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Увагу приділено дослідженню проблем затримки психічного розвитку, психологічних ускладнень у дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Розкрито можливості соціально-побутової адаптації дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня.

Шифр НБУВ: BA850252

1.Ю.1353. Трансгенераційні чинники прив'язаності у родинах, які мають дитину з церебральними проблемами: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.04 / С. В. Григор'єва; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 27 с.: рис., табл. — укр.

Визначено трансгенераційні чинники прив'язаності в родинах, які мають дитину з церебральними проблемами. Доведено, що відсутність належної сепарації в діаді «жінка — її мати» детермінує патологічні патерни взаємозв'язку жінки із власною дитиною. Концептуалізовано, що спотворений образ дитини як когнітивне утворення має нейропсихологічну зумовленість. Емпіричним шляхом конкретизовано індивідуально-психологічні та мікросоціальні чинники у формуванні прив'язаності в родинах, які мають дітей, хворих на ДЦП, встановлено їх специфіку. Виявлено зв'язок між відсутністю інтересу в дитинстві до динамічних ігор у жінок і народження ними дитини, хворої на ДЦП. На нейропсихологічних засадах запропоновано підхід до реабілітації дитини, який передбачає індивідуальні та групові заняття з ЛФК із матерями пацієнтів. Установлено провідну роль особливостей онтогенезу та механізмів психологічних захистів жінок, які мають дитину, хвору на ДЦП, і механізми симбіотичного зв'язку в діаді «жінка та її мати» на стилі прив'язаності в діаді «мати — дитина, хвора на ДЦП». Доведено, що тривожно-амбівалентна прив'язаність жінки до своєї матері виступає чинником порушення механізмів рольової й інтеракційної перцепції, материнського самосприйняття. Визначено, що трансгенераційна обумовленість настановлень щодо моторного функціонування виступає чинником когнітивно-перцептивних викривлень образу дитини з ДЦП. Узагальнено організаційні засади та моделі медико-психологічної реабілітації в родинах, що мають дітей із ДЦП. На засадах нейропсихологічного підходу запропо-

новано модель соматосенсорного розвитку жінки, конгруентності патернів самосприйняття, що зумовлює взаємодію з дитиною на рівні сенсорно-імагінативних інтеракцій. Розроблено практичні рекомендації для фахівців і батьків, які виховують дитину, хвору на ДЦП, задля визначення максимально ефективного циклу розвитку дитини з ДЦП.

Шифр НБУВ: RA450243

1.Ю.1354. Феноменологія, практика та корекція психологічного здоров'я особистості: монографія / В. С. Штифурак, О. М. Шпортун. — Вінниця: Едельвейс, 2019. — 341 с.: рис., табл. — Бібліогр.: с. 283-293. — укр.

Розкрито та систематизовано основні засади психологічного здоров'я особистості. Запропоновано методи та прийоми застосування сучасних досягнень зарубіжних і вітчизняних вчених у формуванні здорового способу життя як засобу самореалізації людини; шляхи становлення психологічно здорової, повноцінно функціонуючої особистості. Розкрито критерії психологічного здоров'я. Охарактеризовано здорову особистість, запропоновано широкий спектр психопрофілактики, види та засоби психологічної допомоги з метою змінення та збереження здоров'я, що забезпечує досягнення оптимального функціонування особистості. Змістовно та розширено подано результати сучасних наукових досліджень з питань психології здоров'я.

Шифр НБУВ: BA851902

Див. також: 1.Ц.956, 1.Ю.1356

Прикладна психологія

1.Ю.1355. Основи психологічного консультування військово-службовців: навч.-метод. посіб. / Л. Т. Музичко, Т. М. Мацевко, А. Б. Неурова, Н. М. Мась, А. В. Окаєвич, О. С. Капінус; Нац. акад. сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного. — Львів: НАСВ, 2021. — 295 с.: табл. — Бібліогр.: с. 287-289. — укр.

Відображено сучасні підходи щодо психологічного консультування військово-службовців, поєднуючи теоретичні положення та військову практику діяльності офіцерів командного складу та органів морально-психологічного забезпечення.

Шифр НБУВ: BA852019

1.Ю.1356. Психологічна допомога: види, підходи та напрями: навч. посіб. / В. С. Штифурак, О. І. Шаманська. — Вінниця: Едельвейс і К, 2020. — 339 с.: табл. — Бібліогр.: с. 317-323. — укр.

Розкрито основні засади психологічної допомоги: теоретичні основи, види, підходи та напрями. Проаналізовано методичні прийоми різних її видів. Наведено процедури, техніки та структуру психологічної допомоги. Продемонстровано методи та прийоми у практиці роботи психолога, соціального працівника, соціального педагога.

Шифр НБУВ: BA851905

1.Ю.1357. Психологічне забезпечення професіогенезу фахівців торгівлі і сфери послуг: монографія / М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, О. В. Полунін, І. О. Корнієнко, Т. Д. Щербан, С. М. Миронець, І. В. Мостова, К. О. Кушніренко, А. М. Спилівий, Л. Ф. Вербицька, Ю. В. Дроздова, О. В. Коновалова, І. С. Птуха, О. С. Шагілова, Н. С. Чернега, М. В. Авраменко, А. М. Бідюк; ред.: М. С. Корольчук; Київський національний торговельно-економічний університет. — Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2021. — 287 с.: рис., табл. — укр.

Висвітлено різнобічні наукові погляди щодо сутності та інтерпретації психологічного забезпечення професійного розвитку працівників торгівлі й сфери послуг відповідно до специфіки підготовки майбутніх фахівців та пріоритетів наукових пошуків кафедри. Уперше представлено комплексне дослідження професіогенезу особистості у динаміці — від самовизначення до оволодіння професійними компетентностями у процесі навчання у ЗВО та професійного становлення. Висвітлено підхід щодо концептуальних моделей дослідження, визначення зовнішніх і внутрішніх чинників, а також психологічних компонент особистості, що сприяють ефективності професійної діяльності фахівців. Розроблено психологічні програми розвитку особистості у системі психологічного забезпечення професіогенезу працівників торгівлі й сфери послуг, які можна використовувати у різних відомствах та установах.

Шифр НБУВ: BA851785

Див. також: 1.Ю.1336, 1.Ю.1342, 1.Ю.1350

Соціальна (суспільна) психологія

1.Ю.1358. Особистісно-професійна адаптація фахівців соціономічного профілю у проблемоногенному соціумі: монографія / І. Є. Жигаренко, О. О. Близун, С. В. Цимбал, А. А. Ковальчук, Н. Є. Завацька, В. Ю. Завацький, І. О. Завацький, Л. В. Спицька, М. В. Тоба, О. В. Федорова, А. І. Горобець; ред.: Н. Є. Завацька, І. Є. Жигаренко; Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. — Северодонецьк: СХУ

ім. В. Даля, 2020. — 217 с.: табл. — Бібліогр.: с. 183-217. — укр.

Розкрито соціально-психологічну специфіку особистісно-професійної адаптації, як системно-інтегрованого поняття, і виявлено її змістовні та динамічні характеристики у фахівців соціономічного профілю. Визначено концептуальні соціально-психологічні основи дослідження особистісно-професійної адаптації фахівців соціономічного профілю (на пізнавально-інтеріоризаційному та продуктивно-діяльним етапах їх професіоналізації з урахуванням норми і девіації в професіях соціономічного типу). Розкрито у контексті детермінізму, системності, інтегративності та проектно-квалітативної парадигми управління інноваційними розвитком системи підготовки і перепідготовки фахівців соціономічного профілю на основі полідисциплінарного підходу до процесу безперервної багаторівневої професійної освіти, зокрема її рекурентного характеру, і соціально-психологічного супроводу цього процесу.

Шифр НБУВ: ВА850769

1.Ю.1359. Особливості конструювання особистістю православної ідентичності в умовах секуляризації суспільства: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. Г. Цукур; Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. — Київ, 2021. — 18 с.: рис. — укр.

Наведено результати теоретичного та емпіричного дослідження конструювання особистістю православної ідентичності в умовах розмежування релігійної і світської систем суспільства при одночасному збереженні взаємодії та взаємодоповнення однієї підсистеми іншою. Представлено православну ідентичність як трикомпонентну конструкцію, що складається в процесі релігійної соціалізації особи в інституті релігії через включення людини до системи конфесійних відносин (інституційна складова), через реалізацію релігійних практик повсякденності (позаінституційна складова) та через сприйняття і внутрішнє засвоєння нею релігійних доктрин, цінностей і норм (інтимно-особистісна складова). Запропоновано моделі православної ідентичності: «Традиційна модель ідентичності», «Мішана модель ідентичності», «Профанна модель ідентичності», «Прагматична модель ідентичності». Змістові варіації моделей обумовлено тематичною організацією релігійного досвіду, який акумульовано та артикульовано в категоріях інституційного православного дискурсу, а ступінь диференційованості — у повсякденних виявах індивідуальної релігійної особистості.

Шифр НБУВ: РА450827

1.Ю.1360. Особливості структури професійної самосвідомості особистості при різних цілях подолаючої поведінки: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / Є. М. Якушева; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. — Харків, 2021. — 24 с.: рис., табл. — укр.

Досліджено особливості особливостей структури професійної самосвідомості при конструктивному і неконструктивному стилях подолаючої поведінки. Самосвідомість розглянуто у адаптаційному (регуляторному) контексті, який надає можливість розглядати «стиль подолаючої поведінки» як прояв цілісної організації особистості, й формувати та корегувати її опосередковано через цілісну структурну організацію самосвідомості. Проаналізовано структурну та функціональну організації когнітивного, поведінкового й афективно-ціннісного компонентів професійної самосвідомості. При конструктивному стилі подолання визначено такі ефекти цілісної структурної організації самосвідомості, як «потенціювання», «диференціювання», «інтегрування» та «компенсація» складових компонентів самосвідомості. Наявність таких ефектів відбиває більш зрілу структуру. При неконструктивному стилі — це ефекти «поляризації» та «ретардації» складових компонентів самосвідомості. Тобто, йдеться про незрілу структурну організацію самосвідомості. Також виявлено феномен «усіченого складу» факторів структурної організації самосвідомості при неконструктивному стилі подолання, що значно знижує їх адаптаційний потенціал. Розроблено програму соціально-психологічного тренінгу, спрямованого на розвиток професійної свідомості.

Шифр НБУВ: РА450705

1.Ю.1361. Психогенетичний потенціал особистості: монографія. Т. 2 / С. Д. Максименко. — Б. м., 2021. — 447 с. — Бібліогр.: с. 428-447. — укр.

Досліджено науку як сферу духовно-практичного освоєння світу, яка є сукупністю систематизованих знань про навколишню природу, суспільство, людину і водночас сукупністю методів, засобів і способів отримання цих знань. Методи, будучи органічною частиною науки, виступають у ній в самостійній і особливій функції. Розкрито особливості діяльсного опосередкування особистісного розвитку через призму генетичної психології — зокрема, експериментально-генетичного, генетико-моделюючого, генетико-креативного підходу, що базується на принципах: розвитку, переживання, свободи, взаємодії, невизначеності та індетермінізму, терапевтичного ефекту. Розглянуто процес становлення особистості цілісності, що є ніби «вичерпування» з існуючої нужди тих можливостей, які потенційно могли б бути в індивіді. Встановлено, що нужда виступає як суперечлива ви-

хідна єдність біологічного і соціального, зумовлюючи існування особистості. Розкрито також суть теорій генетичної психології та проаналізовано її методи. Висвітлено певні підходи до вирішення проблематики кризи з опертям на сучасні теоретичні та дослідницькі роботи.

Шифр НБУВ: В358602/2

1.Ю.1362. Психологічний інфантилізм як чинник самопрезентації особистості: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / М. В. Льїн; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк, 2020. — 20 с.: рис., табл. — укр.

Представлено теоретичний та емпіричний аналіз проблеми інфантилізму, визначено головні підходи до її дослідження. Вивчено феномен інфантилізму в медико-психологічній літературі та розглянуто соціально-психологічні чинники розвитку інфантилізму. Визначено структуру психологічного інфантилізму, представлену такими патернами: примітивна невротична імпульсивність, симбіотична ригідна інтерперсональність, ображена неконтактність, нарцисична позиція, шокування недоліками оточення, залякування, лицемірна поверхневність, самовиправдальні монолози. Встановлено, що моделі психологічного інфантилізму представників української, японської, корейської та північноамериканської культурних традицій мають специфічну культурну румовленість. Розроблено програму соціально-психологічного тренінгу з корекції інфантилізму особистості та розвитку адекватних моделей самопрезентації.

Шифр НБУВ: РА447380

1.Ю.1363. Психологія модульно-розвивальної взаємодії: монографія / А. Н. Гірняк. — Тернопіль: Західноукр. нац. ун-т: Університетська думка, 2020. — 374 с.: табл. — Бібліогр.: с. 298-344. — укр.

Розкрито питання модульно-розвивальної взаємодії як однієї з атрибутивних характеристик-параметрів однойменної новаторської освітньої моделі, що відзначається самобутнім інноваційно-психологічним кліматом закладу, психосоціальним простором паритетної освітньої співдіяльності, психосоціальними технологіями реального навчального взаємодіяння та проблемно-діалогічними техніками утілення повноцінного освітнього процесу, а тому є винятково складним предметом соціально-психологічного вивчення, що вимагає проведення окремої методологічної роботи для обґрунтування систем концептуального, діагностичного, орґанізаційного, методичного, психомістського, експертного забезпечення діяльності викладача і студентів. Запропоновано психологічне обґрунтування наступності стилів освітньої взаємодії у цілісному модульно-розвивальному оргциклі.

Шифр НБУВ: ВА850542

1.Ю.1364. Психологія розвитку ключових компетентностей у дорослому віці: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / В. Ю. Помилуко; нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2020. — 47 с.: рис., табл. — укр.

Наведено цілісну концепцію дослідження ключових компетентностей та їх розвитку в дорослому віці на основі стратегічно-інтегративного підходу. Розглянуто сутність понять «ключові компетентності», «ключові компетентності», «розвиток ключових компетентностей особистості». Визначено структуру досліджуваного феномена та психологічні механізми його розвитку. Встановлено принципи, психологічні та педагогічні основи розвитку ключових компетентностей дорослих під час корпоративного навчання. На основі методу моделювання розроблено й апробовано на практиці модель компетенцій (вимог до співробітників компанії) і модель розвитку ключових компетентностей дорослих під час корпоративного навчання. Експериментально перевірено ефективність навчально-розвивальної програми розвитку ключових компетентностей особистості дорослого віку у корпоративному навчанні. Розроблено методичні рекомендації щодо формування досліджуваного феномена.

Шифр НБУВ: РА447472

1.Ю.1365. Соціально-психологічні особливості розвитку конфліктологічної компетентності фахівців медичної галузі в умовах професійної взаємодії: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / Є. Є. Волченко; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Северодонецьк, 2021. — 18 с. — укр.

Визначено соціально-психологічні особливості розвитку конфліктологічної компетентності фахівців медичної галузі в умовах професійної взаємодії. На основі системного теоретико-емпіричного дослідження визначено соціально-психологічні особливості феномену конфліктологічної компетентності фахівців медичної галузі в умовах професійної взаємодії. Розкрито структурні компоненти (когнітивний, деонтологічний, антиципаційний, діяльнисно-рефлексивний, конативно-регулятивний) конфліктологічної компетентності фахівців-медиків в умовах професійної взаємодії та їх змістовно-критеріальне наповнення. Виокремлено емпіричні показники рівнів сформованості компонентів конфліктологічної компетентності за їх блоками (аксіологічним, особистісним і технологічним). Розроблено та доведено ефективність інтегрованої соціально-психологічної програми розвитку конфліктологічної компетентності фахівців медичної галузі в умовах професійної взаємодії, реалізованої з позицій системного, суб'єктно-діяльсного, особистісно-компетентісного, інтегративного підходів. Визначено провідні соціально-психологічні

чинники й умови розвитку конфліктологічної компетентності фахівців-медиків у їх професійній взаємодії.

Шифр НБУВ: РА449920

1.Ю.1366. Соціально-психологічні особливості смисложиттєвих орієнтацій та самоактуалізації працівників сфери управління: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05 / І. В. Родченкова; Східноукраїнський нац. ун-т ім. Володимира Дала. — Северодонецьк, 2021. — 20 с. — укр.

Визначено індивідуально-типологічну та соціально-психологічну специфіку смисложиттєвих орієнтацій і самоактуалізації працівників сфери управління. Розкрито й операціоналізовано концептуальну модель соціально-психологічних умов і чинників розвитку смисложиттєвих орієнтацій та самоактуалізації працівників сфери управління, що охоплює самореалізацію в особистісному зростанні (саморозвиток), індивідуальні самореалізацію (мобілізація ресурсів), соціальну (взаємостосунки) та екзистенційну (життєреалізування) самореалізацію працівників сфери управління. Науково обґрунтовано й емпірично перевірено багаторівневу соціально-психологічну програму розвитку смисложиттєвих орієнтацій і самоактуалізації працівників сфери управління, розроблену із залученням системи інноваційних розвивальних впливів і технік активації свідомості.

Шифр НБУВ: РА45144

1.Ю.1367. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посіб. / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова; нац. ун-т «Львівська політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. — 103 с. — Бібліогр.: с. 86-101. — укр.

Проаналізовано концепції, теорії і напрями соціальної психології другої половини ХХ — початку ХХІ ст. Розглянуто напрями, що стали найпопулярнішими у світовій психологічній науці. Проаналізовано також найрезонансніші теорії соціальної психології. Зауважено, що окремі з них вперше впроваджено в науковий дискурс вітчизняної психології.

Шифр НБУВ: ВА851439

1.Ю.1368. Anthropological foundations of the concept of «crime» in historic-philosophical discourse / І. О. Kovnierova // Антропол. виміри філос. дослідж: зб. наук. пр. — 2020. — Вип. 17. — С. 131-143. — Бібліогр.: 15 назв. — англ.

Мета роботи — встановлення парадигмальних детермінант розуміння злочинності на підставі докорінних змін розуміння сутності людини в античній, середньовічній, ренесансній, новочасній і постмодерній філософії. Визначено, що розуміння концепту злочину є можливим лише при поєднанні історико-філософських, правознавчих і соціологічних підходів. Тлумачення суті динаміки цього концепту та відповідних правових практик базується на структуралістських, постструктуралістських і герменевтичних методологічних засадах. Доведено, що концепт «злочину» є не константною, а історично змінною категорією, динаміка змістовних сенсів якої пов'язана зі зміною філософських антропологічних парадигм. Його розуміння пов'язано насамперед із тлумаченням сутності людини та імперативів її поведінки. Це надає змогу по-новому осмислити філософські засади сучасної криминології. В історії західної філософії виокремлюються 5 антропологічних парадигм, які розрізняються докорінним переосмисленням сутності людини. Перша — космоцентрична розглядає людину як мікрокосм, її душа і вчинки повинні бути сутоласні гармонії Космосу. Друга — теоцентрична вважає людину образом і подобою Божою, хоча вона одночасно обтяжена перворідним гріхом. В епоху раннього Модерну пануючою стає третя парадигма, яку названо когнітоцентричною, оскільки сутність людини зводиться насамперед до її розуму. Вона поступово змінюється на четверту — соціоцентричну, яка акцентує увагу на соціальній сутності людини. Втім, незважаючи на продовження її існування і в наш час, наприкінці ХХ ст. відбувається перехід до п'ятої парадигми — постмодерністської, яка деконструє сутність людини, зводячи її до ролі елемента владних систем. Перелічені парадигми з певною синхронністю створюють і відповідні концепти «злочину»: від порушення полісно-космічних законів до ототожнення з гріхом, від недодержання розумно-моральних норм до соціальної девіації. Сучасні розуміння злочину здебільшого мають релятивістський і конструктивістський характер, що є відповідним постмодерністській антропологічній парадигмі. Втім, розмаїття інтерпретацій концепту «злочин», яке існує в сучасній науковій літературі, потребує подальшого осмислення.

Шифр НБУВ: Ж74194

Див. також: 1.С.11, 1.С.16, 1.С.18, 1.Х.662, 1.Ч.1066, 1.Ю.1297, 1.Ю.1325, 1.Ю.1335-1.Ю.1336, 1.Ю.1339, 1.Ю.1353, 1.Ю.1369

Дитяча психологія

1.Ю.1369. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід): колект. монографія / В. Г. Панок, В. В. Рибалка, І. В. Марухіна, Д. Д. Романовська, В. М. Горленко, Н. В. Сосновенко; ред.: В. Г. Панок; НАПН

України, Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, Громадська організація «Всеукраїнська асоціація практикуючих психологів». — Вид. 2-ге, стер. — Київ: Ніка-Центр, 2020. — 151 с.: рис., табл. — укр.

Розглянуто питання створення осередків громадянського суспільства у закладах освіти на основі децентралізації, стратегію розвитку психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації. Охарактеризовано моделі управління і науково-методичного забезпечення психологічної служби. Викладено проблеми створення безпечного освітнього середовища у закладі загальної середньої освіти в діяльності психологічної служби. Висвітлено досвід регіонів із методичного супроводу діяльності психологічної служби в умовах децентралізації (на прикладі Сумської та Чернівецької обл.).

Шифр НБУВ: ВА849978

1.Ю.1370. Психокорекція ігрової адиктивної поведінки в осіб раннього юнацького віку: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.04 / В. С. Уркаєв; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 22 с.: табл. — укр.

Під ігровою адиктивною поведінкою розуміється основний доxorобний стан (девіація, преморбід) залежності від азартних ігор. В ранньому юнацькому віці ігрова адиктивна поведінка пов'язана з порушенням самовизначення, що проявляється в ряді індивідуально-психологічних особливостей. Вибірка дослідження складала 156 осіб, серед яких 124 юнок та 32 юнаки, віком 16 — 17 років. Ігрова адиктивна поведінка була присутня у 21 особи, що склало 13,47% вибірки. Для вивчення ігрової адиктивної поведінки в ранньому юнацькому віці використовувалась вибірка з 71 особи — врівноважена за статтю (39 дівчат та 32 хлопці) та частотою присутності в цих групах ігрової адиктивної поведінки (12 та 9 випадків, відповідно). Ефективність психокорекційної програми вивчалась на основі порівняння результатів психодіагностики 15 осіб з ігровою адиктивною поведінкою до та після проведення психокорекції. Встановлено, що наступні індивідуально-психологічні риси збільшують ймовірність виникнення девіації: психологічна залежність, порушення ідентичності та процесу самоактуалізації, недовольства рівнем своїх досягнень, відсутність високих значень самооцінки, психологічне неблагополуччя. Ігрова адиктивна поведінка частіше зустрічалась у юнаків які: не мали чітко окреслених цілей життя, мали посередню цілеспрямованість та неповну міру задоволення насиченням свого життя. На основі факторного аналізу, підтверджено приналежність виявлених індивідуально-психологічних особливостей осіб з ігровою адиктивною поведінкою особливостей до порушення самовизначення. Представлено авторську програму психокорекції ігрової адиктивної поведінки, яка передбачає групову роботу раз на тиждень, протягом 17 занять. Доведено, що розроблена програма статистично-достовірно сприяла послабленню деяких аспектів психологічної залежності, розвитку цілісної ідентичності, поліпшенню показників самоактуалізації та самооцінки, підвищенню рівня осмисленості життя, зменшенню проявів ігрової адиктивної поведінки (у 47 % учасників вивчаема девіація зникла).

Шифр НБУВ: РА450627

1.Ю.1371. Психологічні особливості переживання самотності підлітками в умовах освітньої соціалізації: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / О. В. Дячок; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2021. — 19 с.: рис., табл. — укр.

Вивчено психологічні особливості переживання самотності підлітками, які навчаються у закладах середньої освіти. Розроблено програму соціально-психологічного тренінгу та рекомендації щодо профілактики деструктивних проявів переживання самотності у підлітковому віці. Здійснено теоретичний аналіз наукових підходів до тлумачення поняття самотності. Самотність: є психічним станом людини, що передбачає сукупність емоцій та почуттів; має свій специфічний контекст, який не тотожний поняттям «усамітнення» та «ізоляція». Визначено, що загальне переживання самотності має негативні взаємозв'язки з такими індивідуально-психологічними чинниками як: задоволеність взаєминами з друзями, рівень життєстійкості, рівень самооцінки, задоволеність взаєминами з однокласниками, задоволеність проведенням канікул, задоволеність своїм способом життя, задоволеність проведенням вільного часу, прийняття відповідальності за свої емоції, вираження емоцій, задоволеність освітою, задоволеність змістом навчальної діяльності, задоволеність умовами навчання та рівень розвитку емпатії. Як соціально-демографічні чинники самотності виступають вік та стать. Соціальним чинником самотності є завершення дружніх стосунків. Крім того, існують взаємозв'язки між показниками самотності, індивідуально-психологічними показниками підлітків та умовами освітньої соціалізації. Встановлено чотири типи підлітків відповідно до характеристик переживання та ставлення до самотності: конструктивно-унікаючий, конструктивний, помірно-деструктивний, змішаний. Доведено ефективність соціально-психологічного тренінгу для профілактики деструктивних проявів самотності у підлітковому віці.

Шифр НБУВ: РА450132

1.Ю.1372. Психологія розвитку рефлексивних вмінь особистості у молодшому шкільному віці: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07 / М. В. Максимов; НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка. — Київ, 2021. — 44 с.: рис. — укр.

Увагу приділено вивченню проблеми розвитку рефлексивних вмінь особистості у молодшому шкільному віці. Теоретично обґрунтовано й експериментально досліджено суть, особливості й умови процесу розвитку рефлексивних вмінь молодшого школяра у сучасному перенасиченому інформаційному просторі. Зауважено, що звичка дитини отримувати бажаний результат простим натисканням кнопки комп'ютера призводить до деформації діяльнісних компонентів структури особистості взагалі та рефлексії зокрема. Виокремлено теоретико-методологічні підходи до розробки системи формування рефлексії у дітей молодшого шкільного віку із застосуванням невербальних стимулів. Показано зв'язок особистісної зрілості, творчості, а також роль музичного мистецтва у формуванні особистості взагалі та рефлексії зокрема. З'ясовано, що розвиток рефлексії у молодших школярів в процесі освіти передбачає вибір педагогічних умов, відповідних як самому феномену рефлексії, так і змісту тієї діяльності, в межах якої здійснюється формування рефлексивних навичок. Зауважено, що найбільш ефективним різновидом такої ді-

яльності є процес сприймання музики. Інтонаційна природа музики та невербальний характер її впливу на емоційно-чутливу сферу людини представляють унікальну можливість розвитку рефлексії. Надано результати емпіричного дослідження основних тенденцій та вікової динаміки розвитку рефлексії, визначено її рівні та чинники становлення відповідно до ступеню особистісного розвитку. Експериментально доведено, що становлення рефлексії як цілісного новоутворення залежить від особистісної зрілості досліджуваних, що в свою чергу, зумовлено їх соціальною ситуацією розвитку. Розкрито наявний тісний кореляційний зв'язок між показниками рівня розвитку рефлексії та ступенем усвідомлення, оцінки та засвоєння свого життєвого досвіду та збалансованістю сприймання себе в просторі оточуючого світу. Доведено, що невербальні методи формування рефлексивних вмінь більш ефективні, ніж вербальні. Показано роль емоційних переживань, що викликані завдяки сприйманню музичних творів у активізації процесу рефлексії. Розроблено систему формування рефлексивних вмінь молодшого школяра засобами музичного мистецтва. Наведено результати апробації зазначеної системи в ході викладання навчальної дисципліни «Мистецтво» у закладах середньої освіти.

Шифр НБУВ: PA447258

Див. також: 1.Ч.1042, 1.Ю.1330

Література універсального змісту

(реферати 1.Я.1373 — 1.Я.1374)

1.Я.1373. Сільськогосподарські видання (1913 — 1917) у фондах Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України: наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / уклад.: В. А. Вергунов, Г. М. Соловей, В. В. Мамрай, Т. С. Ковбаса; Національна академія аграрних наук України, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека. — Київ: Компринт, 2020. — 400 с. — укр.

Зазначено, що науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Сільськогосподарські видання (1913 — 1917) у фондах Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України» — чергова складова Національного репертуару сільськогосподарської книги, що створює Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН. Зауважено, що в сучасних умовах здійснення широкомасштабної аграрної реформи виникла нагальна потреба у створенні ефектної системи розповсюдження сільськогосподарських знань та інформації за рахунок накопиченого історичного досвіду, що можливо почерпнути з вітчизняної сільськогосподарської книги різного часу видання. Бібліографічний покажчик вміщує інформацію стосовно бібліотечної колекції літературних джерел з фонду рідкісних книг за 1913 — 1917 рр., що складається з 3 852 одиниць збереження книг та 232 назв періодичних видань.

Шифр НБУВ: BA850390

1.Я.1374. Українська книга в Галичині, на Буковині, Закарпатті, Волині та в еміграції, 1914 — 1939: бібліогр. покажч. Т. 5. 1932 — 1935. У 2-х книгах. Кн. 1: 1932 — 1933 / ред.: М. М. Романюк; уклад.: Л. І. Ільницька, І. А. Жеваженко, Л. Я. Кужель, І. В. Морозова, Н. А. Рибчинська; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка. — Львів, 2019. — 399, [1] с. — укр.

Видавничим проектом Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка вперше передбачено створення повної бібліографії української книги в Галичині, на Буковині, Закарпатті, Волині та в еміграції за 1914 — 1939 рр. У цьому томі зареєстровано видання за 1932 — 1935 рр. Територіально бібліографією охоплено сучасні західні області України — Львівську, Тернопільську, Івано-Франківську, Чернівецьку, Закарпатську, Волинську, окремі етнічні українські території (Лемківщину, Підляшшя, Холмщину), які після 1945 р. залишилися у складі Польщі, еміграційні центри українського видавничого руху — Відень, Берлін, Прагу, Подєбради, Торонто, Вінніпег, Нью-Йорк та ін.

Шифр НБУВ: B352753/5.1

Див. також: 1.Т.84

Авторський покажчик

- Абрамович С. Д. 1.Ш.1118
Авдеев О. О. 1.Х.870
Авер'янов С. В. 1.Ф.633
Авіна С. І. 1.Ч.978
Авраменко М. В. 1.Ю.1357
Агєєнко Т. М. 1.Х.755
Адаменко І. П. 1.У.338
Адамчик О. О. 1.У.556
Азаренкова Г. М. 1.У.407
Азарова А. О. 1.Ч.1015
Азмук Н. А. 1.У.329
Айлікова Г. В. 1.Х.780
Акурт В. С. 1.Ш.1117
Аксєнов І. М. 1.У.540
Аксєнова І. В. 1.У.599
Алексєєв О. Г. 1.Х.763
Алексін Г. О. 1.У.428
Алексюк І. А. 1.Ю.1290
Алексєєва Ю. Ю. 1.У.392
Алексєєнко А. А. 1.У.552
Алиев Вугар Исмаил Оглы 1.У.243
Алімова С. Л. 1.Х.773
Аль-Газу 1.У.195
Аматєєва О. П. 1.Ч.1073
Амеліна С. В. 1.У.536
Амоша О. І. 1.У.262
Амоша О. О. 1.У.262
Ананьєва Е. А. 1.П.953
Ангєловська К. В. 1.Ш.1117
Андрєєва М. Ф. 1.Ч.1074
Андрїшин Н. М. 1.У.451
Андрїйко О. Ф. 1.Х.709
Андронов А. І. 1.П.955
Андронов В. А. 1.П.955
Андронов І. В. 1.Х.910
Андрос С. В. 1.У.490
Андрюк В. А. 1.Ч.1040
Андрєєвич А. О. 1.Ч.992
Андрєєв У. Я. 1.У.174
Андрюшук Б. М. 1.У.561
Андрюшко І. А. 1.Ч.1015
Анїщенко В. О. 1.Х.901
Анїщенко Л. О. 1.У.396
Анїщенко М. А. 1.Х.751
Аннаєв Б. С. 1.У.138
Анопрїєнко Т. В. 1.У.280
Анїлова Е. С. 1.У.288
Антоненко В. Е. 1.У.258
Антоненко М. М. 1.Ш.1255
Антонов О. В. 1.П.955
Антонов О. І. 1.У.301
Антонова С. Е. 1.Х.782
Антонюк В. П. 1.У.262
Антонюк Д. С. 1.Ч.1046
Антонюк О. Р. 1.Х.782
Антонюк П. О. 1.У.126
Антонюк Т. Д. 1.Ч.1112
Антошкін В. К. 1.У.228,
1.У.301, 1.У.494
Антошкіна Л. І. 1.У.147,
1.У.301, 1.У.596
Апалькова І. С. 1.Х.910
Апатенко Т. М. 1.У.226
Арбузова Т. В. 1.У.307
Ар'єв В. І. 1.Э.1280
Арзіл Г. Ю. 1.Ш.1241
Арістов В. 1.Т.57
Аркушин Г. 1.Ш.1119
Артеменко Д. М. 1.У.301
Артем'єв С. Р. 1.П.955
Артемчук В. О. 1.У.528
Артимішин Ю. Т. 69
Артємова Т. І. 1.У.253
Архїпова В. В. 1.Ч.978
Аршїнська О. 1.Ч.1079
Астаф'єва М. 1.Ш.1119
Астрєйко С. Я. 1.Ч.1073
Аулін Д. О. 1.Ч.978
Ачкасова С. А. 1.У.383
Абєлдул О. В. 1.Ю.1330,
1.Ю.1344
Абєбено В. О. 1.У.436
Абєбєнко К. Є. 1.У.174
Абєць І. Г. 1.У.607
Абєчик Н. 1.Ш.1119
Абькіна О. В. 1.Х.667
Абьченко Я. Ю. 1.Ч.974
Абьков В. Л. 1.Ю.1286
Абаган О. 1.Ш.1182,
1.Ш.1202-1.Ш.1203
Абагінська О. В. 1.Ч.1102
Абаглай Т. О. 1.У.573
Абагно А. С. 1.У.19
Абадо Ю. О. 1.У.290
Абаїтуш Ю. В. 1.У.572
Абаїтушев В. В. 1.У.581
Абаїрачна О. К. 1.У.313
Абаїм М. В. 1.Х.730
Абакалова Н. М. 1.У.335
Абакумов О. С. 1.Х.727
Абакутін Е. І. 1.Х.733
Аба Р. Д. 1.У.382
Абалабін В. В. 1.Ш.1131
Абалаклїнський А. І. 1.Х.680
Абалєнда Н. 1.Ш.1119
Абалєга А. В. 1.У.288
Абалєвська Г. В. 1.Ч.978
Авалуєва О. В. 1.У.431
Авалушка Л. М. 1.Х.819
Авалюк Г. І. 1.Х.702
Аванс С. М. 1.Х.825
Абандура О. В. 1.У.253
Абандурка І. О. 1.Х.870
Абандуро О. М. 1.П.953
Абанчук О. А. 1.Х.709
Абараш В. 1.Ч.972,
1.Ч.993
Абараш Л. В. 1.У.297,
1.У.341
Абараш О. В. 1.У.391
Абаран В. 1.Т.69
Абаран В. 1.Т.69
Абаран С. 1.Ш.1119
Абаран О. М. 1.У.290
Абаранов С. Ю. 1.С.6
Абаранова А. І. 1.С.6
Абаранова В. А. 1.Ю.1347
Абаранова В. В. 1.У.107
Абарбарук В. М. 1.Ч.978
Абарбарук Л. В. 1.Ч.978
Абарвіненко Б. Д. 1.У.505
Абарвінок Ю. В. 1.Т.45
Абарліт А. Ю. 1.Х.739
Абарна М. Ю. 1.У.351
Абарон Г. О. 1.Ч.978
Абарова І. С. 1.Х.830
Абарожко С. Г. 1.У.307
Абаранов О. В. 1.Х.709
Абаранова Н. М. 1.Х.667
Абаранова В. В. 1.Х.785
Абарулін О. В. 1.Х.922
Абархаєва А. С. 1.Х.816
Абархаєва О. 1.Х.843
Абархур Н. В. 1.У.349
Абармат С. О. 1.У.193
Абардріньє М. Д. 1.У.103
Абардї Д. І. 1.У.597
Абарзалєва О. І. 1.Х.816
Абарзалєва Л. П. 1.Х.782
Абархліба А. П. 1.У.276
Абарсайд Ж.-М. 1.Ю.1307
Абаркшєв О. Я. 1.Ч.978
Абарєнок В. П. 1.Х.871
Абарєняська Ю. В. 1.У.528
Абарєдасюк О. О. 1.У.488
Абарєдєберя Г. М. 1.Ч.978
Абарєдєрєц Н. М. 1.У.307
Абарєзарь А. С. 1.У.289
Абарєнїкїй А. С. 1.Х.643
Абарєнєць І. Ф. 1.Ч.978
Абарєжина А. Ю. 1.У.333
Абарєзіна О. О. 1.Ч.1074
Абарєзовська В. 1.Т.35
Абарєзовська Л. 1.Ш.1164
Абарєзовська-Чміль О. Б. 1.С.6
Абарєст М. М. 1.У.598
Абарєдасюк Ю. О. 1.У.192
Абарєскора О. С. 1.Ш.1176-
1.Ш.1177
Абарєкупська О. В. 1.У.470
Абарєспалод Д. О. 1.Ч.978
Абарєць М. Т. 1.У.565
Абарєчко П. К. 1.У.297
Абарєлїнгіо В. О. 1.Х.750
Абарєлкіна Д. С. 1.Х.899
Абарєвченко В. П. 1.У.103
Абарєчух О. І. 1.Ч.1107
Абарєда О. А. 1.Ч.1080
Абарєдюк А. М. 1.Ю.1357
Абарєдїк Н. М. 1.Ч.1080
Абарєла В. Р. 1.Х.771
Абарєла С. О. 1.У.219,
1.Х.773
Абарєло О. П. 1.Х.845
Абарєлах І. Б. 1.У.460
Абарєленко Д. В. 1.Ч.1062
Абарєлєцький І. В. 1.У.465
Абарєлїй А. С. 1.У.419
Абарєлк О. В. 1.У.307
Абарєлєбородова Т. О. 1.Ч.978
Абарєлозеров О. О. 1.У.419
Абарєлозєбенко В. С. 1.У.244
Абарєлозьоров Е. В. 1.Х.670
Абарєлїнїкїя І. С. 1.С.6
Абарєлоус В. І. 1.У.511
Абарєлоус Л. Й. 1.У.331
Абарєлоус Н. Т. 48, 1.Т.78
Абарєлоусєнко П. І. 1.Ш.1144
Абарєлоусова Л. І. 1.Ч.1068
Абарєлоусова С. В. 1.Ш.1257
Абарєлошїцька Н. І. 1.Ч.978
Абарєлошїцький М. В. 1.Ч.978
Абарєлуха Л. А. 1.Х.788
Абарєлькевич В. В. 1.У.307
Абарєлєв С. С. 1.У.405,
1.У.427
Абарєлянський Ю. О. 1.У.608
Абарєлюков О. С. 1.У.135
Абарєлюкова І. Г. 1.Х.891
Абарєлага Н. В. 1.У.317
Абарєлагов Т. О. 1.Ш.1263
Абарєлїзюк Р. В. 1.Ю.1318
Абарєлїзюк Т. П. 1.У.436
Абарєлїсун О. О. 1.Ю.1338,
1.Ю.1358
Абарєлїнова Н. К. 1.Ч.978
Абарєлїхарський Я. С. 1.Х.854
Абарєбіна О. В. 1.Ф.622
Абарєбокова А. Г. 1.Х.824
Абарєбобровська О. Ю. 1.У.264
Абарєбодан Б. В. 1.Х.795
Абарєбоганович А. Б. 1.С.6
Абарєбоганович О. А. 1.У.513
Абарєгомєлова М. Ю. 1.Ч.1022
Абарєгун Л. І. 1.У.565
Абарєгуєлєвська В. Ю. 1.Ч.1104
Абарєгуш А. М. 1.Ш.1117
Абарєдєнчук Л. Б. 1.У.393
Абарєднарук І. Л. 1.У.281
Абарєднарчук Т. В. 1.Ш.1118
Абарєднарчук Т. Л. 1.У.414,
1.У.604
Абарєдров В. Г. 1.У.395
Абарєойко А. О. 1.У.436
Абарєойко О. В. 1.П.949
Абарєойко О. П. 1.Х.907
Абарєойко І. Э. 1275
Абарєойко І. В. 1.Ч.1015
Абарєойко-Гагарїн А. Т. 41,
1.У.248, 1.Х.879
Абарєойчук В. М. 1.Ч.1073
Абарєойчук І. Д. 1.Ч.1046
Абарєойчук Н. Р. 1.Х.856
Абарєойчук О. Ю. 1.У.148
Абарєолїтїна В. В. 1.Ч.1046
Абарєолїтова Т. М. 1.У.180
Абарєолух В. А. 1.Ч.1046
Абарєолєво О. М. 1.Ш.1245
Абарєондар Н. М. 1.У.528
Абарєондар Н. П. 1.Ч.1112
Абарєондарєвська К. В. 1.У.330
Абарєондарєнко Г. 1.Ч.1079
Абарєондарєнко І. М. 1.Х.833
Абарєондарєнко Н. В. 1.У.297
Абарєондарєнко О. 1.Т.47
Абарєондарєнко В. 1.У.138
Абарєондарєнко О. С. 1.Х.869
Абарєондарєнко Ю. Г. 1.У.314
Абарєондарчук В. В. 1.У.224
Абарєондарчук Н. В. 1.У.224
Абарєондарчук П. Э. 1279
Абарєонь О. Т. 29
Абарєорєйко Ю. Г. 1.Ч.1079
Абарєорєнко О. О. 1.У.253
Абарєорєсенко Д. С. 1.У.290
Абарєорєсенко Н. М. 1.У.577
Абарєорєсова С. В. 1.Ч.1073
Абарєорєсова Ю. В. 1.Х.791
Абарєорєсова Ю. Є. 1.Х.842
Абарєорєсочєва Н. М. 1.Х.835
Абарєорєсьяк О. В. 1.У.331
Абарєорєвик А. В. 1.Х.899
Абарєорєвик Т. М. 1.Ч.1015
Абарєорєвик Л. В. 1.У.492
Абарєорєденко О. 1.Э.1284
Абарєорєдїн Є. Г. 1.У.264
Абарєорєнов В. 1.У.436
Абарєортїк Н. П. 1.Х.792
Абарєортїк С. М. 1.П.953
Абарєосїй В. П. 1.Х.829
Абарєоснєв В. Ф. 1.П.956
Абарєочан П. О. 1.Ш.1128
Абарєочко О. Ю. 1.У.570
Абарєошїцький Ю. Л. 1.Х.841
Абарєрага В. С. 1.Х.745
Абарєратун К. О. 1.Ф.637
Абарєрєзнєва О. Г. 1.Ч.1074
Абарєрєзнєва-Єрмоленко О. В. 1.С.6
Абарєрїгада О. В. 1.П.955
Абарєрївенко А. С. 1.У.184,
1.У.237, 1.У.301
Абарєрїч Б. В. 1.У.331
Абарєрїч В. Я. 1.У.331
Абарєрїч К. А. 1.Ч.1015
Абарєрїскїй Ю. А. 1.Ч.1104
Абарєрїодїй А. М. 1.Ч.1063
Абарєрїово О. І. 1.У.602
Абарєрїодєльїч О. Є. 1.Ч.1061
Абарєрїон Д. Г. 1.Ч.978
Абарєрїусакова О. В. 1.П.953
Абарєрїублик Є. О. 1.У.253
Абарєрїублїк Н. С. 1.Х.907
Абарєрїугай О. О. 1.У.290
Абарєрїугайчук К. Л. 1.Х.816
Абарєрїугєра О. І. 1.Х.890
Абарєрїудара В. О. 1.Х.747
Абарєрїудїк А. О. 1.Ш.1117
Абарєрїудняк Л. Г. 1.У.566
Абарєрїунїцька О. П. 1.Ч.1013
Абарєрїудлава Я. В. 1.Ч.978
Абарєрїудлай А. В. 1.У.548
Абарєрїунїк М. З. 1.Ф.624
Абарєрїуєйїка Г. 1.Ч.978
Абарєруїло Ю. П. 1.Х.861
Абарєруїкїський Б. В. 1.У.126, 1.У.136
Абарєруїкїська Л. С. 1.Т.7
Абарєруїл Т. В. 1.У.253
Абарєруїлакова І. М. 1.У.436
Абарєруїносєнкова І. А. 1.Х.851
Абарєруїсїдо С. 1.Ш.1119
Абарєруїт О. І. 1.Х.910
Абарєруїтенко А. І. 1.У.138
Абарєруїтенко Л. Л. 1.Ч.1070
Абарєруїтенко Н. В. 1.С.9
Абарєруїторїна В. Б. 1.У.414
Абарєруїхало О. Л. 1.Ч.1074
Абарєруїт І. М. 1.У.301
Абарєруїч Л. В. 1.Ш.1261
Абарєруїшєва І. В. 1.У.577
Абарєруїклї — Таран Т. П. 1.У.126
Абарєрїлк В. Д. 1.Ш.1128
Абарєрїлєвський Д. А. 1.Х.921
Абарєрїєнчук С. Я. 1.Х.861
Абарєрїєлєв Т. А. 1.Ч.1046
Абарєрїєлєв А. С. 1.У.479
Абарєрїєлєво С. 1.Ш.1119
Абарєрїєлєв М. М. 1.Ч.978
Абарєрїєлєв Д. 1.У.290
Абарєрїєлєва В. Ф. 1.У.430
Абарєрїєлєво О. В. 1.У.290
Абарєрїєлєва І. Я. 1.Т.76
Абарєрїєлєв В. О. 1.Ч.1061
Абарєрїєлєв В. М. 1.У.253
Абарєрїєлєв Л. 1.У.436
Абарєрїєлєв Г. 1.Т.76
Абарєрїєлєв М. Я. 1.У.314
Абарєрїєлєв С. 1.У.436
Абарєрїєлєв Н. Г. 1.Ш.1182
Абарєрїєлєв І. А. 1.Ч.1015
Абарєрїєлєнко І. А. 1.Ч.978
Абарєрїєлєнко О. М. 1.Ч.1010
Абарєрїєлєк А. В. 1.У.548
Абарєрїєлєк О. І. 1.Ч.984
Абарєрїєлєк С. К. 1.У.436
Абарєрїєлєшїн І. 1.Ш.1182
Абарєрїєлєшїн С. І. 1.У.205
Абарєрїєлєв А. А. 1.Х.870
Абарєрїєлєва М. П. 1.Ч.1010
Абарєрїєлєвїк В. І. 1.Х.910
Абарєрїєлєвська К. В. 1.У.339
Абарєрїєлєвська Ю. О. 1.У.471
Абарєрїєлєв О. О. 1.Х.938
Абарєрїєлєв В. В. 1.Х.644
Абарєрїєлєво І. В. 1.Ю.1338
Абарєрїєлєво І. С. 1.У.490
Абарєрїєлєвський О. В. 1.Х.886
Абарєрїєлєво Ю. А. 1.Ш.1117
Абарєрїєлєченко О. В. 1.Ш.1117
Абарєрїєлєчєво В. Ю. 1.Ш.1126
Абарєрїєлє-Сїдор О. Б. 1.Х.909
Абарєрїєлєцька Л. Ф. 1.Ю.1357
Абарєрїєлєцький С. Т. 1.Ч.1015
Абарєрїєлєв В. А. 1.Т.86
Абарєрїєлєв Д. С. 1.Ю.1300
Абарєрїєлєв І. С. 1.У.592
Абарєрїєлє Ю. І. 1.Ч.978
Абарєрїєлє В. Є. 1.Ч.978
Абарєрїєлє А. О. 1.Х.880
Абарєрїєлєвський Б. А. 1.Ч.1110
Абарєрїєлєвська О. В. 1.Ч.1061
Абарєрїєлєво А. А. 1.У.504
Абарєрїєлєво І. Э.1280
Абарєрїєлєвська М. Я. 1.У.483, 1.У.488
Абарєрїєлєв В. Г. 1.Ч.1073
Абарєрїєлєвєцька О. В. 1.У.489
Абарєрїєлєвєцька О. О. 1.Ч.1015
Абарєрїєлєлї І. М. 1.Ю.1351
Абарєрїєлєлїньська І. Э.1280
Абарєрїєлєлїєв І. Х. 824
Абарєрїєлєлїєв О. М. 1.У.194
Абарєрїєлєлїєв А. 1.Х.701
Абарєрїєлєлїєв В. 1.Ш.1163
Абарєрїєлєлїєв В. О. 1.У.579
Абарєрїєлєлїєв У. В. 1.У.378
Абарєрїєлєлїєв С. П. 1.Х.670
Абарєрїєлєлїєв І. В. 1.П.953
Абарєрїєлєлїєв Ю. Л. 1.Х.702
Абарєрїєлєлїєв П. 1.У.526
Абарєрїєлєлїєв К. М. 1.У.397
Абарєрїєлєлїєв С. А. 1.У.297
Абарєрїєлєлїєв О. Т. 1.С.953
Абарєрїєлєлїєв Н. В. 1.П.953
Абарєрїєлєлїєв Л. Т. 69
Абарєрїєлєлїєв Л. С. 1.Ш.1135
Абарєрїєлєлїєв Д. Л. 1.У.270
Абарєрїєлєлїєв С. І. 1.Ч.1079
Абарєрїєлїєв І. І. 1.У.237
Абарєрїєлїєв Д. М. 1.У.378
Абарєрїєлїєв Н. Т. 70
Абарєрїєлїєв О. Я. 1.У.480
Абарєрїєлєлїєв І. Х. 726
Абарєрїєлєлїєв І. І. 1.Х.706
Абарєрїєлєлїєв Н. В. 1.Х.910
Абарєрїєлєлїєв Н. М. 1.У.118
Абарєрїєлїєв Г. П. 1.Ч.1028
Абарєрїєлєлїєв О. Т. 1.Х.669
Абарєрїєлєє Є. І. 1.Ю.1365
Абарєрїєлєлїєв К. К. 1.У.139
Абарєрїєлїєв Г. М. 1.У.185
Абарєрїєлєлїєв О. С. 1.Ч.997
Абарєрїєлєлїєв У. Б. 1.Х.909
Абарєрїєлєлїєв Л. А. 1.У.260
Абарєрїєлєлїєв К. 1.Х.843
Абарєрїєлєлїєв О. Є. 1.Ш.1192
Абарєрїєлєлїєв І. М. 1.У.359
Абарєрїєлєлїєв І. Ч.989
Абарєрїєлїєв Н. А. 1.Ш.1117
Абарєрїєлїєв Я. 1.У.439
Абарєрїєлїєв В. Р. 1.Х.644
Абарєрїєлєлїєв О. В. 1.У.290
Абарєрїєлєлїєв І. С. 6
Абарєрїєлєлїєв С. В. 1.Х.788
Абарєрїєлїєв І. О. 1.Ч.998
Абарєрїєлєлїєвський О. 1.Т.45
Абарєрїєлїєв С. С. 1.Ч.1085
Абарєрїєлїєв А. А. 1.Ш.1117
Абарєрїєлїєв О. В. 1.Ш.1118
Абарєрїєлїєв О. А. 1.Ч.1015
Абарєрїєлїєв М. Т. 69, 1.Т.75
Абарєрїєлєлїєв О. В. 1.Х.900
Абарєрїєлєлїєв О. Л. 1.У.175
Абарєрїєлєлїєв А. М. 1.У.438
Абарєрїєлєлїєв Г. І. 1.У.554
Абарєрїєлєлїєв Я. 1.Ш.1182
Абарєрїєлєлїєв Г. 1.Э.1280
Абарєрїєлєлїєв О. В. 1.Ч.1026
Абарєрїєлєлїєв А. Г. 1.Х.907
Абарєрїєлєлїєв В. О. 1.Ч.1061
Абарєрїєлєлїєв М. Я. 1.У.253
Абарєрїєлєлїєв С. С. 1.Х.754
Абарєрїєлєлїєв Ю. І. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв О. П. 1.П.953
Абарєрїєлєлїєв М. О. 1.Х.669
Абарєрїєлєлїєв Л. А. 1.Х.789
Абарєрїєлєлїєв Н. Ю. 1.Ю.1289
Абарєрїєлєлїєв А. Н. 1.Ю.1363
Абарєрїєлєлїєв С. 1.Ш.1119
Абарєрїєлєлїєв Д. М. 1.У.365
Абарєрїєлєлїєв Є. О. 1.Х.870
Абарєрїєлєлїєв Л. 1.Ч.972
Абарєрїєлєлїєв М. А. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв І. М. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв К. І. К. 1.У.551
Абарєрїєлєлїєв Ю. О. 1.Ч.1078
Абарєрїєлєлїєв К. Д. 1.Ш.1159
Абарєрїєлєлїєв А. А. 1.У.545
Абарєрїєлєлїєв А. А. 1.У.257
Абарєрїєлєлїєв Я. В. 1.У.245
Абарєрїєлєлїєв І. Я. 1.Х.819
Абарєрїєлєлїєв Х. Ш. 1117
Абарєрїєлєлїєв Н. В. 1.Ш.1184
Абарєрїєлєлїєв І. М. 1.У.128
Абарєрїєлєлїєв В. В. 1.Х.884
Абарєрїєлєлїєв А. Ю. 1.У.265
Абарєрїєлєлїєв М. М. 1.У.180
Абарєрїєлєлїєв Т. М. 1.Ю.1332
Абарєрїєлєлїєв О. 1.Ч.980
Абарєрїєлєлїєв С. Э.1280
Абарєрїєлєлїєв О. Л. 1.У.506
Абарєрїєлєлїєв Б. М. 1.Х.899
Абарєрїєлєлїєв Т. 80
Абарєрїєлєлїєв Н. І. 1.Ч.1075
Абарєрїєлєлїєв О. В. 1.Т.45
Абарєрїєлєлїєв С. І. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв Л. С. 1.У.581
Абарєрїєлєлїєв Ю. О. 1.У.409
Абарєрїєлєлїєв П. 1.Ш.1119,
1.Ш.1182
Абарєрїєлєлєв С. М. 1.Х.786
Абарєрїєлєлїєв Н. Ю. 1.Х.910
Абарєрїєлєлїєв І. Ю. 1.Ш.1118
Абарєрїєлєлїєв О. Г. 1.Х.780
Абарєрїєлєлїєв К. К. 1.У.452
Абарєрїєлєлїєв О. І. Х. 701
Абарєрїєлєлїєв Л. В. 1.Х.726
Абарєрїєлєлїєв М. 1.Ш.1119
Абарєрїєлєлїєв І. М. 1.У.218
Абарєрїєлєлїєв Р. Ф. 1.Х.910
Абарєрїєлєлїєв М. 1.Ч.1015
Абарєрїєлєлїєв З. Д. І. Э.1276
Абарєрїєлєлїєв К. 1.Ч.1079
Абарєрїєлєлїєв Н. А. 1.Ю.1350
Абарєрїєлєлїєв О. 1.Т.29
Абарєрїєлєлїєв О. С. 1.У.436
Абарєрїєлєлїєв В. В. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв Н. В. 1.У.358
Абарєрїєлєлїєв П. 1.Ф.628,
1.Х.667
Абарєрїєлєлїєв Л. М. 1.Ш.1213
Абарєрїєлєлїєв М. В. 1.У.290
Абарєрїєлєлїєв М. І. 1.Ч.978
Абарєрїєлєлїєв О. Д. 1.У.103
Абарєрїєлєлїєв В. 1.Х.810
Абарєрїєлєлїєв Д. С. 1.Э.1280
Абарєрїєлєлїєв О. В. 1.У.290,
1.Ш.1178
Абарєрїєлєлїєв К. А. 1.У.604
Абарєрїєлєлїєв С. М. 1.У.108
Абарєрїєлєлїєв Н. О. 1.У.604
Абарєрїєлєлїєв М. М. 1.Ю.1369
Абарєрїєлєлїєв І. І. Ю. 1358
Абарєрїєлєлїєв І. І. 1.У.469
Абарєрїєлєлїєв О. О. 1.С.28
Абарєрїєлєлїєв Ю. В. 1.У.380
Абарєрїєлєлїєв О. Ю. 1.Ш.1117
Абарєрїєлєлїєв І. В. 1.Ч.1061
Абарєрїєлєлїєв Л. А. 1.У.158
Абарєрїєлєлїєв Г. В. 1.Ч.1041
Абарєрїєлєлїєв О. Л. 1.У.237,
1.У.301, 1.У.400
Абарєрїєлєлїєв Н. Є. 1.Ю.1330,
1.Ю.1344
Абарєрїєлєлїєв Д. 1.Ч.1079
Абарєрїєлєлїєв Н. М. 1.Х.909
Абарєрїєлєлїєв І. В. 1.У.364
Абарєрїєлєлїєв Д. В. 1.У.473
Абарєрїєлєлїєв М. М. 1.У.528
Абарєрїєлєлїєв А. М. 1.Х.860
Абарєрїєлєлїєв В. В. 1.Х.864
Абарєрїєлєлїєв З. Т. 1.Ч.1116
Абарєрїєлєлїєв О. Р. 1.Х.796
Абарєрїєлєлїєв Я. В. 1.Х.644
Абарєрїєлєлїєв Н. І. 1.Ч.1077
Абарєрїєлєлїєв В. 1.Ш.1119
Абарєрїєлєлїєв К. Є. 1.Х.862

- Грибовський В. В. 1.Т.45
 Грига В. Ю. 1.У.174
 Григораш С. 1.С.17
 Григоренко О. М. 1.У.550
 Григор'єв О. В. 1.Ф.627
 Григор'єва С. В. 1.Ю.1353
 Григорович Л. С. 1.У.290
 Гримашевич П. 1.Ш.1119
 Гриндей Л. М. 1.Х.672
 Гриник О. І. 1.У.422, 1.У.506
 Гринчук Ю. С. 1.У.307
 Гриньків М. Я. 1.Ш.1135
 Гринько Т. В. 1.У.565
 Гриньох Н. В. 1.У.555
 Гринюк І. М. 1.У.442
 Гринч О. В. 1.У.384
 Грисяк Н. Р. 1.Ш.1186
 Грисяк Х. М. 1.Х.917
 Грисяк А. А. 1.У.120, 1.У.253
 Грищенко К. Г. 1.У.308
 Грищенко П. 1.Ш.1119
 Гришко Т. Ю. 1.Т.44
 Грищаник Н. І. 1.Ш.1185
 Гришкевич О. М. 1.У.296
 Гришко В. І. 1.Х.726
 Грищенко О. В. 1.Х.928
 Грібіченко Ю. О. 1.Ш.1247
 Грін О. П. 1.Х.64, 1.У.305
 Громіка Р. П. 1.У.305
 Громко Т. В. 1.Т.1035
 Грубов В. М. 1.Ф.632
 Грузина А. М. 1.У.436
 Грушко В. С. 1.У.117
 Грушко С. П. 1.Ш.1117
 Грушницька Н. М. 1.Х.773
 Губанова Н. Н. 1.У.178
 Губарева І. О. 1.У.571
 Губені Ю. Е. 1.У.609
 Гудима В. В. 1.Х.906
 Гудкін Ю. М. 1.Ю.1348
 Гузак О. П. 1.Ч.1096
 Гузар Б. С. 1.У.297
 Гузєла М. В. 1.Х.917, 1.Х.936
 Гулай В. 1.Т.69
 Гуль Г. 1.У.601
 Гумін О. М. 1.Х.888, 1.Х.889, 1.Х.904, 1.Х.936
 Гупала Г. 1.Т.70
 Гур С. М. 1.У.529
 Гурбук Ю. Ю. 1.У.427, 1.У.547
 Гурсьва А. М. 1.Ч.1097
 Гуржій О. С. 20
 Гуржій О. С. 1.У.564
 Гуріна-Рашнічук І.-М. В. 1.У.452
 Гурова А. М. 1.Х.839
 Гурочкіна В. В. 1.У.395
 Гусєв М. О. 1.Ш.1239
 Гусь А. В. 1.Х.644
 Гуцало В. В. 1.У.166
 Гуцало Д. О. 1.Т.49
 Гудуляк Т. Є. 1.Ш.1165
 Давидюк Р. 1.Т.69
 Давидук Т. В. 1.У.201
 Дайновський Ю. А. 1.У.551
 Даниленко В. 1.Т.79
 Даниленко Л. 1.Ш.1119
 Даниленко С. І. 1.Ф.632
 Данильєв Л. В. 1.Х.910
 Данилюк С. О. 1.Ч.1076
 Данилюк-Кропивницька М. Л. 1.У.271
 Данкевич В. Є. 1.У.389
 Данкевич М. Є. 1.У.389
 Данчипшин Н. Р. 1.Ш.1217
 Данишина С. Ю. 1.У.417
 Данько Т. І. 1.У.565
 Дараган В. В. 1.Х.895, 1.Х.907
 Даценко В. В. 1.Ч.1015
 Дашинши Х. П. 1.Ш.1129
 Двігун А. О. 1.У.173
 Десятьора І. Б. 1.У.436
 Дейнега І. І. 1.Х.773
 Дейнеко Т. 1.У.612
 Демешко М. В. 1.Х.738
 Демидова Ю. О. 1.Ч.1074
 Демічківський А. П. 1.Ч.1110
 Демченко М. О. 1.У.385
 Демченко М. О. 1.Ч.1073
 Демченко О. В. 1.У.436
 Демчишак Р. Б. 1.Ф.634
 Демчишак Р. Ю. 1.Х.930
 Дем'яненко Б. 1.Ф.625
 Дем'яненко Б. Л. 1.Ч.1061
 Дем'яненко В. 1.Ф.625
 Дем'яненко В. М. 1.Ч.1061
 Дем'яненко Л. О. 1.У.301
 Дем'ячук В. А. 1.Х.899
 Дем'ячук О. І. 1.У.103
 Денисов П. 1.Ш.1222
 Денисов А. І. 1.Ш.953
 Денисов С. Ф. 1.Х.870
 Денисова Т. А. 1.Х.870
 Депутат А. 1.У.290
 Дербенцова Л. В. 1.Ш.1117
 Дерев'яно В. 1.Ш.1119
 Дерев'яно Ю. М. 1.У.436
 Деріколенко А. О. 1.У.436
 Деріколенко О. М. 1.У.436
 Дерік І. М. 1.Ш.1117
 Деркач М. В. 1.Ч.978
 Десятник Б. О. 1.Х.681
 Джагунова О. І. 1.Ч.1082
 Джафарзаде Джафар Тей-мур огли 1.Х.939
 Джафарова О. В. 1.Х.816
 Джинджоян В. В. 1.У.589
 Джміль В. І. 1.У.307
 Джуган Р. І. 1.С.22
 Дзюбенко А. В. 1.У.504
 Димаш Т. М. 1.У.307
 Дмитрій І. 1.Ш.1117
 Дмитрова І. О. 1.Ш.1117
 Димченко О. В. 1.У.229, 1.У.404
 Диня Є. Ю. 1.У.566
 Дідківська Л. В. 1.У.604
 Дідук А. 1.Х.843
 Дідух С. М. 1.У.505
 Діжо Я. Я. 1.Ч.978
 Діхтярук А. Б. 1.Х.718
 Дмитренко О. Д. 1.Х.797
 Дмитріюк Н. 1.Ч.1079
 Дмитрук В. І. 1.У.555
 Дністрянский М. С. 1.Ф.621
 Добренко О. О. 1.У.301
 Добрянський С. О. 1.Т.63, 1.Т.64
 Доброва О. В. 1.Х.934
 Добровинський А. В. 1.Ч.933
 Доброжан А. І. 1.Ч.1067
 Добряк Д. С. 1.У.501
 Довбенко Д. А. 1.У.169
 Довганя Л. 1.Ш.1206
 Довга В. 1.У.290
 Довгалюк О. В. 1.У.486
 Довгань П. П. 1.У.103
 Довгань Н. Ю. 1.Ч.1105
 Довгань Ю. А. 1.Х.798
 Довгий С. О. 1.У.288
 Довгунь О. С. 1.У.439
 Должнікова О. М. 1.С.7
 Долюка Л. В. 1.Ч.1015
 Доля Т. О. 1.Ч.1073
 Донік О. М. 1.Ш.158
 Дорогович Н. 1.Ш.1119
 Дорофєєв Ю. А. 1.У.252
 Дорохин Д. В. 1.Х.886
 Дорош Л. О. 1.Ф.638
 Дорош Л. О. 1.Ч.978
 Дорощенко Е. Ю. 1.Ч.1097
 Дорощенко Т. В. 1.У.308
 Драмарешський Б. 1.Т.29
 Дребот О. І. 1.У.488, 1.У.501, 1.У.521
 Дрималовська Х. В. 1.У.382
 Дробко Е. В. 1.Х.782
 Дроботів І. С. 1.Х.802
 Дроботук Д. С. 1.Х.667
 Дрогочук К. Б. 1.Х.910
 Дроздова Ю. В. 1.Ю.1357
 Дружиньєв М. 1.Ш.1119
 Дружиніна І. В. 1.У.478
 Друженко Т. В. 1.Х.815
 Ду І. 1.Ш.1117
 Дубей Ю. В. 1.У.220
 Дубинський С. П. 1.У.174
 Дубінін Д. В. 1.У.476
 Дубиньшич В. І. 1.Ч.1015
 Дубов С. М. 1.Х.760
 Дубовик Д. Д. 1.Ч.978
 Дубовик Т. М. 1.Ч.978
 Дубрівна А. П. 1.С.6
 Дудар Т. В. 1.Ш.1132
 Дудич Г. М. 1.У.499
 Дудич Л. В. 1.У.499
 Дудка О. О. 1.У.290
 Дуднік А. В. 1.У.155
 Дудолодова А. В. 1.Ш.1117
 Дудолодова О. В. 1.Ш.1117
 Дужєва О. Т. 1.Ю.1313
 Дунайчук С. М. 1.У.396
 Дурановські В. 1.У.436
 Дурманенко Є. 1.Ч.1079
 Дутко А. О. 1.Х.909
 Духевич В. М. 1.Х.662
 Дучимівська Т. 1.Ч.1079
 Дьомін Р. Ю. 1.Ч.978
 Дьомін Ю. В. 1.Ч.978
 Дьяченко О. В. 1.Ф.627
 Дьяченко Ю. А. 1.У.491
 Дьячков Д. В. 1.У.436
 Дьячок О. В. 1.Ю.1371
 Дьячук Т. В. 1.Ч.1028
 Ельбрехт О. М. 1.Ч.1031
 Епіфаній І. 1.Ш.1280
 Євдокимов Ю. В. 1.У.436
 Євстахевич А. Л. 1.У.420
 Євтушенко Н. М. 1.У.380
 Євтушенко О. А. 1.Х.773
 Євтушенко О. В. 1.У.554
 Єгоров І. Ю. 1.У.174
 Єгорова Л. М. 1.Ч.1015
 Єжов П. В. 1.Ч.978
 Єлісеєва Л. В. 1.У.604
 Ємельянов В. П. 1.Х.870
 Ємченко І. В. 1.У.565
 Єрмак О. О. 1.Х.753
 Єрмаченко В. Є. 1.У.598
 Єрмоленко А. М. 1.Х.709
 Єфіменко І. В. 1.Ш.1141
 Єфіменко Г. 1.Т.81
 Єщенко Т. А. 1.Ш.1145
 Жам О. 1.Т.93
 Ждінняк Н. П. 1.Х.867
 Жеребко О. І. 1.Х.922
 Живіюк А. 1.Т.69
 Жигайлова Г. І. 1.Ч.1015
 Жигаренко І. Є. 1.Ю.1358
 Жигун С. В. 1.Ш.1118
 Жиленко М. В. 1.Ч.1075
 Жилка Н. В. 1.Ю.1313
 Житний О. О. 1.Х.870
 Житник О. М. 1.Х.814
 Жмаченко Ю. Ю. 1.Х.726
 Жмурко О. І. 1.Ч.1046
 Жовнірчик Я. Ф. 1.Х.773
 Жук В. М. 1.У.209
 Жук Т. В. 1.Ю.1352
 Журавель В. А. 1.Х.929
 Журавель Я. В. 1.Х.776
 Журавська З. В. 1.Х.899
 Журба С. О. 1.Х.933
 Жусь О. М. 1.У.166
 Жучинський О. 1.У.301
 Заборницький І. І. 1.Х.725
 Заболотна Н. В. 1.Ч.1112
 Заболотний А. В. 1.Х.769
 Забуранна Л. В. 1.У.490
 Завада Я. І. 1.Ф.634
 Завальний А. М. 1.Х.670
 Завальний О. В. 1.У.226
 Завальнюк А. О. 1.У.290
 Завальнюк Р. Є. 1.У.290
 Завальня Н. Є. 1.Ю.1338, 1.Ю.1338
 Завальня Ю. 1.Ю.1358
 Завальний Ю. А. 1.Ю.1358
 Завдов єва Ю. М. 1.У.436
 Заверюченко М. П. 1.Ч.1067
 Завидьська О. І. 1.У.601
 Заворотний С. М. 1.У.533
 Завзв'язаний К. Ю. 1.У.436
 Завсєдгашня І. В. 1.У.568
 Загсєдгашня О. О. 1.У.568
 Загородній А. Г. 1.У.565
 Загорський Д. В. 1.Ч.978
 Загурська С. М. 1.У.307
 Загурська-Антонюк В. Ф. 1.Х.814
 Задорний С. І. 1.Ч.979
 Задорожна І. В. 1.У.172
 Задорожний Р. П. 1.У.307
 Задорожний С. А. 1.Х.773
 Зайєв О. В. 1.Ч.1112
 Зайєвський О. 1.Х.843
 Зайцев Л. В. 1.Ш.941
 Зайцев М. 1.Ч.1079
 Зайцева В. Д. 1.С.6
 Зайцева З. Г. 1.Ч.1061
 Залєтєв Н. І. С.20
 Залєтєв В. П. 1.У.294
 Залєтєв Л. М. 1.Ч.1061
 Залєтєв Ю. С. 1.У.262, 1.У.457
 Замула І. В. 1.У.362
 Замула Х. П. 1.У.521
 Зарєдінова Е. Р. 1.Ч.1057
 Зарічкова М. В. 1.С.7
 Заславська М. С. 1.У.174
 Захарків С. П. 1.Ч.1109
 Захарко А. В. 1.У.907
 Захаров О. В. 1.У.138
 Захарченко А. М. 1.Х.824
 Захарчук О. В. 1.У.489
 Заяць Н. В. 1.Х.670
 Звїздал О. В. 1.Х.788
 Згад-Лозинська Л. О. 1.У.475
 Зелєнський В. М. 1.Х.863
 Зелєнська Г. О. 1.У.174
 Зєльнер Р. Я. 1.У.476
 Зима І. Я. 1.Х.782
 Зинченко С. Г. 1.У.543
 Зінченко О. 1.Х.701
 Зєнко А. С. 1.С.3
 Знак А. В. 1.Ш.1235
 Зозуляк-Слущик Р. В. 1.С.8
 Золотарьова В. Ф. 1.Х.788
 Зось-Кіор М. В. 1.У.436
 Зубко Ю. 1.Х.701
 Зубов Є. І. 1.Ч.978
 Зув В. А. 1.Х.754
 Зуєва О. А. 1.Х.754
 Івонина Л. І. 1.Т.45
 Іванець Н. В. 1.Ч.1037
 Іванцішин П. 1.Ш.1182
 Іванов Г. А. 1.У.575
 Іванов С. М. 1.Х.784
 Іванова Л. І. 1.Ш.1197
 Іванова Л. С. 1.У.307
 Іванова-Голодолова Д. О. 1.Ш.1268
 Іванов В. О. 1.Х.816
 Іванченко В. В. 1.У.288
 Іванченко В. С. 1.У.469
 Івасюк О. Я. 1.Ф.638
 Івашків Г. М. 1.Ш.1243
 Івашко О. А. 1.У.140
 Ігнатенко Л. Ю. 1.Ч.1063
 Ігнатенко М. М. 1.У.301, 1.У.510
 Ігнатішин А. В. 1.Ч.1015
 Ігнатішин В. В. 1.Ч.1015
 Ігнатішин М. Б. 1.Ч.1015
 Ігнатченко Н. В. 1.Х.937
 Іжак Т. Й. 1.Ч.1015
 Ілюпол І. М. 1.Х.910
 Ілляшенко В. 1.Ч.1079
 Ілляшенко Т. Д. 1.Ю.1352
 Ільїн М. В. 1.Ю.1362
 Ільїна М. В. 1.Х.787
 Ільків Л. А. 1.У.515
 Ільків О. В. 1.Х.846
 Ільницька Н. 1.Т.69
 Ільницький В. 1.Т.69
 Ільницький М. 1.Ш.1205
 Ільченко В. Ю. 1.У.528
 Ішнин М. І. 1.Х.702
 Іршак О. С. 1.У.378
 Ісаєва Н. І. 1.У.298
 Ісаєнко І. А. 1.Х.773
 Ісайкина О. 1.С.13
 Іскєндєров Ф. Ш. огли 1.Х.664
 Іштейкін Т. Є. 1.У.410
 Іщенко Ж. 1.Т.29
 Іщенко О. В. 1.У.262
 Іосипів А. О. 1.Х.893
 Іосипів Ю. Р. 1.Х.825
 Іосиф І. 1.Ш.1282
 Іосифович Д. І. 1.Х.818
 Іосифчук М. 1.Ш.1280
 Кагамлік С. 1.Т.30
 Каганов Ю. 1.Т.69
 Казанжий Ф. Ф. 1.Ш.1117
 Казанчєєва Д. С. 1.Х.870
 Казьмірчук Г. Д. 1.Т.45
 Казьмірчук М. Т. 1.Т.45
 Кайда Н. Я. 1.Х.702
 Какауліна Л. М. 1.Х.713
 Калакура О. 1.Ш.1130
 Калакура Я. 1.Т.29
 Калач Г. М. 1.У.395
 Калашник В. 1.Ш.1119
 Калашник Ю. 1.Ш.1119
 Каліна В. С. 1.Ч.1015
 Каліновський Ю. Ю. 1.Х.788
 Каліношкіна О. М. 1.У.379
 Каліна І. І. 1.У.495
 Калінічєва Г. І. 1.Ч.1061
 Калініченко Б. М. 1.У.436
 Калініченко Л. Д. 1.У.436
 Калішук О. 1.Т.69
 Калішук Г. В. 1.Ю.1349
 Калішук О. С. 1.Ч.978
 Кальченко І. С. 1.У.436
 Калюжна Н. С. 1.Ю.1317
 Калюжна Н. Г. 1.У.212
 Калюжний Д. М. 1.У.465
 Камєнчук Т. Д. 1.Ю.1352
 Камєнєва І. А. 1.Ш.1220
 Каміньєвський А. М. 1.Х.922
 Канєва А. В. 1.У.435
 Канєва Т. В. 1.У.340
 Канєва О. А. 1.У.436
 Канєв С. С. 1.Х.881, 1.Х.888, 1.Х.889, 1.Х.904, 1.Х.936
 Канєв І. А. 1.У.271
 Канєв О. С. 1.У.209
 Канєв О. С. 1.Ш.947, 1.Ю.1355
 Канєв І. А. 1.Х.828
 Кара С. В. 1.Ч.978
 Карабін Т. О. 1.Х.644
 Караманов О. В. 1.Ч.1003
 Карамушка М. І. 1.Ю.1335
 Карамушка Т. В. 1.С.9
 Карач А. В. 1.Ш.1215
 Карлашук В. С. 1.Ч.978
 Карієв І. В. 1.Ю.1285
 Карієв О. І. 1.У.436
 Каркін Ю. В. 1.С.6
 Карлова Н. М. 1.Ш.1142
 Кармаліта М. В. 1.Х.834
 Каролоп О. О. 1.У.559
 Карпенко Н. Г. 1.У.301
 Карпенко О. О. 1.У.528, 1.Ч.1061
 Карпіншин Ю. А. 1.У.481
 Карпов В. А. 1.У.165
 Карповець Х. М. 1.Ш.1168
 Картаєв В. В. 1.Ш.1272
 Картамішєва О. Є. 1.У.301
 Карягін Ю. О. 1.Ч.1043
 Касаткіна К. А. 1.Т.42
 Касєрович О. Ю. 1.У.262
 Каут О. В. 1.У.396
 Каховська О. В. 1.У.264
 Качинська М. О. 1.Х.816
 Качур І. В. 1.Ш.1173
 Кашинцева О. 1.Х.843
 Кашніцька Р. Б. 1.Ш.1233
 Кеба О. В. 1.Ш.1118
 Кермет М. А. 1.Ч.978
 Кернічій Б. Я. 1.У.561
 Керш В. Я. 1.Ч.978
 Кєлін О. В. 1.У.194
 Кєрєєва І. В. 1.Ш.953
 Кєрєєв І. Г. 1.Т.86
 Кєрєєв І. О. 1.Х.915
 Кєрєєв Н. Б. 1.У.561
 Кєрєєв О. С. 1.У.433
 Кєрєєв Ю. М. 1.Ш.953
 Кєрєєв С. М. 1.У.371
 Кєрєєв О. Б. 1.Ч.1068
 Кєрєєв Н. В. 1.Ш.1139
 Кєрєєв Л. Н. 1.Ш.1137
 Кєрєєв В. І. 1.У.270, 1.У.401
 Кєрєєв С. В. 1.Ш.1174
 Кєрєєв С. Г. 1.У.453
 Кєрєєв О. Р. 1.У.191
 Кім Сан Он-Ван-Кун 1.Ю.1307
 Кідрєвачук Н. М. 1.Т.74
 Кірєєва О. Б. 1.У.264
 Кірєєв О. В. 1.У.326-1.У.327
 Кірєєв О. В. 1.Х.644
 Кірєєв М. С. 1.У.301
 Кірєєв Л. Л. 1.У.162, 1.У.301, 1.У.498
 Кірєєв І. В. 1.У.290
 Кірєєв І. В. 1.У.312
 Кітєва О. А. 1.Ч.1073
 Кітєш К. Ю. 1.У.443
 Кічкін О. В. 1.Ч.978
 Кічкіна О. І. 1.Ч.978
 Кіяншина В. М. 1.Х.907
 Кієлєєва О. В. 1.Х.762
 Кієлєєв А. О. 1.Ч.978
 Кієлєєв Д. А. 1.Ч.978
 Кієлєєв А. А. 1.У.301
 Кієлєєв І. В. 1.У.531
 Кієлєєв О. М. В. 1.Ч.978
 Кієлєєв П. 1.Ч.1079
 Кієлєєв Л. 1.Ш.1280
 Кієлєєв Д. 1.Ш.1182
 Кієлєєв О. А. 1.У.1066
 Кієлєєв І. В. 1.Ю.1312
 Кієлєєв І. І. 1.У.301
 Кієлєєв С. І. 1.У.253
 Кієлєєв О. В. 1.У.565
 Кієлєєв С. В. 1.У.565
 Кієлєєв Г. І. 1.Ч.1028
 Кієлєєв Ю. В. 1.С.6
 Кієлєєв А. О. 1.Ш.1117
 Кієлєєв О. Я. 1.У.439
 Кієлєєв І. І. 1.Ш.1119
 Кієлєєв В. А. 1.Х.888
 Кієлєєв В. В. 1.Х.888
 Кієлєєв В. І. 1.Ш.945
 Кієлєєв М. М. 1.Х.788
 Кієлєєв Н. В. 1.У.528
 Кієлєєв П. В. 1.Ш.1169
 Кієлєєв О. В. 1.У.266
 Кієлєєв Н. М. 1.Х.836
 Кієлєєв А. А. 1.У.103
 Кієлєєв І. Х.843
 Кієлєєв М. М. 1.Х.889, 1.Х.904
 Кієлєєв С. В. 1.У.301, 1.У.509
 Кієлєєв Пєєва А. В. 1.Ш.1238
 Кієлєєв І. І. 1.У.165
 Кієлєєв П. Д. 1.У.436
 Кієлєєв О. С. 1.Ч.1015
 Кієлєєв Т. В. 1.Х.775, 1.Ч.1015
 Кієлєєв А. А. 1.Ю.1358
 Кієлєєв Г. А. 1.Ч.1112
 Кієлєєв Н. А. 1.Т.92
 Кієлєєв Н. М. 1.Ч.1107
 Кієлєєв Г. Г. 1.Х.702
 Кієлєєв О. К. 1.Ш.1146
 Кієлєєв О. К. 1.У.308, 1.Х.773
 Кієлєєв І. Т. 29
 Кієлєєв Ю. Г. 1.Ш.1179
 Кієлєєв М. В. 1.У.111
 Кієлєєв М. О. 1.Ч.978
 Кієлєєв Є. В. 1.Ш.1160
 Кієлєєв М. Б. 1.Ч.978
 Кієлєєв Т. М. 1.Ч.978
 Кієлєєв Т. К. 1.У.212
 Кієлєєв Ю. В. 1.У.552
 Кієлєєв Є. В. 1.Х.858
 Кієлєєв С. Я. 1.Ч.1056
 Кієлєєв Ю. І. 1.Х.896
 Кієлєєв В. І. 1.Х.773
 Кієлєєв К. Б. 1.У.482
 Кієлєєв А. В. 1.Ч.985
 Кієлєєв Д. Є. 1.У.396
 Кієлєєв І. В. 1.Х.882
 Кієлєєв Д. В. 1.У.436
 Кієлєєв С. М. 1.У.436
 Кієлєєв А. А. 1.Ч.978
 Кієлєєв О. В. 1.Ф.635
 Кієлєєв О. Г. 1.Х.881, 1.Х.899
 Кієлєєв І. Г. 1.У.164
 Кієлєєв Н. О. 1.У.458
 Кієлєєв Н. В. 1.У.260
 Кієлєєв А. 1.Ш.1153
 Кієлєєв А. В. 1.Ч.978
 Кієлєєв О. Є. 1.У.1064
 Кієлєєв І. В. 1.Ш.1219
 Кієлєєв Н. І. 1.У.185
 Кієлєєв Р. Б. 1.Ш.1233
 Кієлєєв С. О. 1.Ш.1117
 Кієлєєв О. М. 1.У.371
 Кієлєєв І. С. 1.Ч.1024
 Кієлєєв О. А. 1.Х.716
 Кієлєєв І. М. 1.Ч.1035
 Кієлєєв І. В. 1.У.580
 Кієлєєв Г. Б. 1.У.348
 Кієлєєв О. 1.Ч.980
 Кієлєєв П. П. 1.Х.922
 Кієлєєв Т. 1.Ш.1280
 Кієлєєв П. О. 1.Ф.627
 Кієлєєв О. В. 1.У.308
 Кієлєєв Т. М. 1.Х.812
 Кієлєєв С. А. 1.У.297
 Кієлєєв Т. А. 1.У.103
 Кієлєєв О. О. 1.Х.645
 Кієлєєв А. С. 1.Х.875
 Кієлєєв О. В. 1.У.528, 1.У.535

- Кондратенко Н. О. 1.V.424
Кондратов Д. Ю. 1.X.870
Кондратьев В. 1.T.45
Кондурфорова Л. В. 1.X.746
Конєва І. В. 1.V.310
Коник О. О. 1.T.45
Коновалов М. А. 1.II.945
Коновалова О. В.
1.Ю.1357
Коновенко В. 1.III.1119
Коновалова О. С. 1.V.119
Концедайло В. В. 1.Ч.1046
Конюшенко І. Ю. 1.X.918
Копельчак М. П. 1.Ч.1073
Копиниць Ю. Ю. 1.Ф.620
Копитова О. С. 1.X.908
Копіва В. В. 1.Ф.632
Коптева Г. М. 1.V.383
Корбутяк В. П. 1.V.782
Кордзая Н. Р. 1.V.256
Кордунова Н. І. 1.Ч.1079
Корєн Т. А. 1.C.6
Корєпанов Г. С. 1.C.27
Корєць М. С. 1.Ч.1073
Корж М. А. 1.V.116
Корженівська Н. Л.
1.V.518
Коржнев М. М. 1.V.288
Коритин Д. С. 1.X.852
Коритник П. П. 1.V.196,
1.Ч.1065
Коритчук Ю. 1.V.309
Кориняк Р. В. 1.V.373
Корнієнко В. В. 1.X.816,
1.III.1236-1.III.1237,
1.V.1280
Корнієнко О. 1.Ю.1357
Корнієнко П. С. 1.X.712
Корніїчук В. 1.III.1182
Корнілюк О. В. 1.V.431
Корніяк О. В. 1.V.604
Корніяк Р. В. 1.V.156
Коробєнко Р. І. 1.V.156
Коробєнова Л. В. 1.V.1933
Короленко М. В. 1.V.159
Королюк М. М. 1.V.225
Королюк Т. М. 1.III.1117
Королюк Т. М. 1.V.165
Королючук В. М. 1.Ю.1357
Королючук М. С. 1.Ю.1357
Коротун О. В. 1.Ч.1046
Коротун М. І. 1.V.467
Корпало О. 1.III.1119
Корєва О. В. 1.Ч.978
Корчівський І. О. 1.V.268
Корцова О. М. 1.III.1121
Корцова О. М. 1.III.1152
Косєнко Ю. М. 1.Ч.1074
Косєвська В. В. 1.V.565
Костєнко Л. Д. 1.Ч.1034
Костєнко О. М. 1.X.709,
1.X.852
Костик Є. П. 1.V.591
Костюкович М. 1.X.726
Котвицька А. 1.Ч.1045
Котлякєвич Ю. С. 1.Ч.1081
Котєнко Г. 1.Э.1280
Котов С. М. 1.X.819
Котова І. М. 1.V.165
Котюк О. І. 1.X.916
Копан Р. І. 1.X.876
Кочан І. 1.III.1119
Кочубєйнік О. М. 1.X.662
Кощарна С. К. 1.V.288
Кощєнко Н. В. 1.Ч.1075
Кравєць Р. А. 1.III.1117
Кравєць Т. В. 1.III.1138
Кравєць Я. 1.III.1200
Кравцов А. 1.Э.1280
Кравцова З. С. 1.X.717
Кравцова Л. А. 1.V.301
Кравченко І. В. 1.Ч.978
Кравченко К. О. 1.Ч.978
Кравченко Л. В. 1.Ч.1015
Кравчук Б. В. 1.V.411
Кравчук Н. Л. 1.Ч.1063
Кравчук О. Ю. 1.C.6
Красєнова І. В. 1.V.366,
1.V.374
Красєнуцька Ю. В.
1.V.226
Красєносова О. М.
1.V.272
Красєнштан О. М. 1.V.528
Красєвська Г. О. 1.V.302
Красєвська О. Ю. 1.V.450
Красєта І. В. 1.II.944
Красє С. І. 1.III.1135
Красєк Л. В. 1.Ч.1028
Красєк К. М. 1.V.112,
1.V.381, 1.V.600
Красє Н. М. 1.V.112,
1.V.381, 1.V.600
Кремєн Т. 1.X.701
Кресєн О. В. 1.X.642
Кресєна І. О. 1.X.642,
1.X.667
Кривилєвова О. А. 1.Ч.1061
Кривилєвич Ю. В. 1.X.670
Кривобєк Е. В. 1.V.436
Кривошея І. І. 1.T.45
Кривановська О. М.
1.Ч.1015
Кривановський А. С.
1.X.917
Криклій О. А. 1.V.308
Крисачєнко В. 1.Э.1280
Кристалев В. М. 1.II.950
Криштанович М. Ф.
1.X.653
- Криштанович С. В.
1.Ч.1092
Криштоп Г. В. 1.X.780
Крїшко Д. А. 1.Ч.978
Крохтяк О. В. 1.V.506
Круглова О. О. 1.X.852
Круковська О. В. 1.V.301
Крупац М. 1.III.1182
Крупєна С. В. 1.Ч.1106
Крупина В. 1.T.79
Крусь О. П. 1.Ч.1072
Крушельницька Т. А.
1.V.264
Кубатко О. Вас. 1.V.436
Кубатко О. Вик. 1.V.436
Кубів С. І. 1.V.611
Кудин А. В. 1.X.732
Кудінов Д. 1.T.56
Кудласєвич О. М. 1.V.604
Кудрицька Н. В. 1.V.534
Кудрицька Т. Л. 1.T.87
Кудрич Ю. С. 1.C.5
Кудрявєць Є. В. 1.V.285
Кудрявєць Є. В. 1.X.914
Кужєлев М. О. 1.V.103
Кузнєцова Г. П. 1.III.1121
Кузнєцова Г. П. 1.III.1152
Кузнєцова О. Д. 1.III.1129
Кузнєцов В. 1.Ч.989,
1.Э.1280
Кузнєцов О. О. 1.II.951
Кузьменко А. М. 1.III.1254
Кузьменко Н. М. 1.Ч.1075
Кузьменко О. В. 1.V.308,
1.Ч.978
Кузьменко С. В. 1.Ч.978
Кузьмін О. Є. 1.X.823
Кузьмук О. 1.Ч.1079
Кузьмова В. 1.V.408
Кукуруза А. Р. 1.Ч.978
Кукуруз О. В. 1.X.667
Кулаковська Т. А. 1.X.748
Кулаковський О. М.
1.Ч.1063
Кулева В. С. 1.III.1117
Кулєшов С. 1.T.41,
1.Ч.993
Кулєшова М. М. 1.II.954
Кулик Ю. М. 1.Ч.1015
Кулинич В. 1.Ч.1087
Кулиняк Ю. С. 1.V.314
Кулінька Ю. С. 1.Ч.1073
Кулінька А. 1.Ч.1079
Кульчицький С. 1.T.79,
1.Ч.978
Кундєс В. Г. 1.X.870
Купицька Л. Є. 1.V.344
Купчинька З. 1.III.1119
Курбан С. В. 1.V.132
Курбан С. О. 1.V.132
Курбет О. П. 1.V.604
Курганова О. Ю. 1.Ч.1112
Курєченко Д. Г. 1.V.124
Курїлло М. М. 1.V.288
Курїнна І. Г. 1.V.412
Курїнько Р. М. 1.V.275
Курляк М. Д. 1.X.825
Курфлєвський А. С.
1.Ч.936
Кухарчук І. О. 1.III.1121,
1.III.1152
Кун Г. М. 1.X.788
Кун Ю. О. 1.X.788
Купарський Є. Є. 1.V.301
Купєнко В. І. 1.Ч.1026
Купєриб Т. М. 1.III.1135
Купь О. І. 1.V.266
Кучай О. В. 1.Ч.1080
Кучай Т. П. 1.Ч.1080
Кучєренко Л. В. 1.Ч.978
Кучєренко М. А. 1.V.301
Кучєренко С. Ю. 1.V.301
Кучєров Г. Г. 1.Ю.1313
Кучєрова Г. Ю. 1.V.269
Кучин С. П. 1.C.6
Кучмєєв О. О. 1.V.585
Куща Б. Г. 1.III.1118
Кущєрьєв С. О. 1.V.308
Кушнір Г. О. 1.Ч.975
Кушнір І. П. 1.X.826
Кушнір О. К. 1.V.141,
1.V.414
Кушнір С. О. 1.V.290
Кушніренко К. О.
1.Ю.1357
Кушнієтєк О. 1.Ч.1079
Кущій С. С. 1.V.231
Лаврега Г. Р. 1.V.301
Лавренєва К. О. 1.X.667
Лаврєнгєв О. М. 1.Ч.1106
Лавринєнко С. Г. 1.Ч.1061
Лаврова А. О. 1.III.1118
Лаврут О. О. 1.Ч.1021
Лагодєнко В. В. 1.V.242
Лагодєнко Н. В. 1.V.469
Ладанівська Н. І. 1.X.876
Лазарева Д. В. 1.X.907
Лазарева М. В. 1.V.142
Лазарєнко В. В. 1.X.872
Лазарєнко В. О. 1.V.558
Лазаревич О. 1.III.1119
Лазєбна Н. В. 1.III.1171
Лазєбник Л. Л. 1.V.395
Лазнок Н. В. 1.X.670
Лазорєнко С. А. 1.Ч.1093
Лазорєнко Т. В. 1.V.411
Лазурєнко В. 1.Ч.1087
Лазурко Л. М. 1.Ч.1113
Лактіонов Є. Ю. 1.V.301
- Лао Я. 1.III.1117
Лапо В. В. 1.Ч.1059
Лапшова Н. С. 1.C.25
Ларіонова Н. 1.Ч.1027
Ластовський В. 1.T.29,
1.Э.1280
Лебєдєнко В. В. 1.V.304
Леваєва Л. Ю. 1.V.301,
1.V.512
Лєвицька Л. А. 1.Ч.1075
Лєвицька М. К. 1.T.39
Лєвченко Л. І. 1.Ч.1097
Лєвченко О. В. 1.Ч.768
Лєган І. М. 1.X.674
Лєгкий М. З. 1.III.1207
Лєїтас Ф. 1.T.29
Лєнтух К. О. 1.V.103
Лєпейко Т. І. 1.V.436
Лєпкий М. І. 1.V.537
Лєпко Н. В. 1.X.792
Лєсюк О. 1.C.17
Лєушина О. А. 1.V.592
Лєшенко О. Я. 1.II.957
Лєщипин Р. М. 1.X.743
Лєжнев О. О. 1.II.1227
Лєснава В. 1.III.1119
Лєізєуб Я. Г. 1.X.870
Ліпов В. Г. 1.V.253
Ліповська Н. А. 1.V.264
Ліс О. Г. 1.X.737
Ліса М. О. 1.V.825
Ліса Н. В. 1.V.297
Лісак Р. С. 1.V.332
Лісенко І. М. 1.III.1249
Лісенко О. 1.T.79
Лісєков В. М. 1.V.126
Літвин Н. Ю. 1.V.550
Літвиненко К. 1.V.374
Літвинєв В. 1.Ч.907
Літвінова С. Г. 1.Ч.1046
Літвінська С. 1.Ч.994
Літвишкє Л. О. 1.V.528
Ліщур І. М. 1.V.392
Літкавах В. М. 1.III.1228
Літчук М. І. 1.III.1147
Ліц 1.III.1117
Ліч Ч. 1.III.1117
Лічєв С. Ю. 1.X.726
Ліганєнко І. В. 1.V.393
Ліпніський В. В. 1.X.754
Ліпчук О. А. 1.V.103
Лісман А. 1.X.788
Лісничєнко Л. В. 1.X.866
Лісничий І. В. 1.X.788
Лісовський Р. К. 1.III.1117
Лісовський С. А. 1.V.780
Літвишкє Л. А. 1.Ч.997
Літєй І. 1.Э.1280
Літчук Н. О. 1.X.888
Ліч 1.III.1117
Літєвська А. О. 1.Ч.978
Літєва Л. М. 1.V.262
Літєвичєво О. М. 1.X.808
Літєвська О. М. 1.V.528
Літова Т. П. 1.V.126
Літєвичєвська А. 1.V.337
Літєв В. 1.Э.1280
Лу До 1.III.1258
Луєнь Є. 1.III.1117
Луєцька Н. 1.III.1119
Лузан Ю. Я. 1.V.266
Лузанова А. 1.Ч.960
Лукаш Г. П. 1.III.1140
Лукаш О. А. 1.V.436
Лукашєвич М. 1.C.12
Лукашєвич О. М. 1.C.12
Лукашєв М. А. 1.Ю.1288
Лукашєв В. В. 1.V.138
Лукашєнко О. М.
1.Ю.1314
Луїніна І. О. 1.V.336
Луїняк Є. М. 1.T.45
Луїнячєк В. Е. 1.Ч.1063
Луїєй М. І. 1.III.1143
Луїєнко Ю. О. 1.V.490
Луїєнко І. Г. 1.X.870
Луїєвчєв Г. О. 1.III.1117
Луїєч І. І. 1.V.565
Луїєвчєкїна А. М. 1.C.9
Лю І. 1.III.1117
Лю Пєзєюй 1.V.174
Лю Ч. 1.III.1117
Любєвєць О. М. 1.Ч.1061
Любєч Л. М. 1.V.252
Любєч В. 1.Ч.1079
Людєнко Д. В. 1.V.207
Лядєво І. М. 1.Ч.1097
Лядєвич Г. І. 1.V.191
Лядєвич Л. М. 1.X.788
Лядєвчєнко Ю. П. 1.V.562
Лядєнко Г. П. 1.V.395
Лядєч К. П. 1.V.584
Маганова Т. В. 1.V.563
Магомєдов А. 1.Ф.639
Мадяр-Новак В. В.
1.III.1250
Мазін Ю. О. 1.V.436
Мазур Н. А. 1.V.414
Мазур Т. В. 1.X.752
Мазур Ю. В. 1.V.530
Май А. 1.X.780
Майданік І. П. 1.V.605
Маймура М. 1.Ч.1079
Майстрєнко А. А. 1.Ч.1061
Майстрєнко О. В. 1.V.436
Макарєнко А. П. 1.V.203
Макарєнко В. С. 1.X.816
Макарєнко Л. В. 1.Ч.1074
Макарєнко Н. К. 1.X.885
- Макарєнко С. І. 1.Ч.1074
Макарчук К. О. 1.V.247
Македон В. В. 1.V.412
Маковєцька Л. 1.V.525
Макогон В. Д. 1.V.334
Максимєнко А. В. 1.V.240
Максимєнко І. А. 1.V.116
Максимєв М. В. 1.Ч.978,
1.Ю.1372
Маланчук Л. О. 1.X.782
Маланяк А. 1.Э.1280
Малєвський Е. З. 1.V.449
Малєтич М. М. 1.X.800
Малєць М. Р. 1.X.792
Малинський І. І. 1.Ч.1106
Малишева Н. Р. 1.V.661
Малишева О. В. 1.X.788
Малишко В. В. 1.V.301,
1.V.380
Малишко Є. О. 1.V.387,
1.V.602
Малівський А. М.
1.Ю.1306
Малолітєвєва В. К. 1.X.839
Мальованний М. І. 1.V.297
Мальованний Ю. 1.Ч.1079
Малєярчук О. 1.T.69
Мамалага В. В. 1.T.45
Маматова Т. В. 1.V.264
Мамонова В. В. 1.X.788
Мандзюк В. В. 1.X.644
Мандриха Т. П. 1.Ч.1015
Манько В. О. 1.V.90
Манько Г. В. 1.X.794
Маранчук М. М. 1.Ч.977
Марголіна І. 1.Э.1280
Марєнко М. В. 1.Ч.1046
Марєсєк К. Б. 1.X.881,
1.X.904
Марїон Ж.-Л. 1.Ю.1307
Маркарян М. В. 1.X.740
Маркіна І. А. 1.V.436
Марков Р. Р. 1.V.489
Марковський А. І.
1.III.1232
Мармуд Л. О. 1.V.301,
1.V.512, 1.V.516
Мартиєнко В. В. 1.V.103,
1.V.116
Мартинюк В. П. 1.V.565
Мартинюк Г. В. 1.III.1198
Мартинюк Г. П. 1.V.352
Мартинюк Ф. 1.X.782
Мартовичка О. В. 1.X.925
Маруняк Є. О. 1.V.780
Марухина І. В. 1.Ю.1369
Марушєвич А. А.
1.Ч.1075
Марушак Л. І. 1.V.191
Марченко А. Л. 1.Ю.1338
Марченко О. А. 1.V.170,
1.V.301, 1.V.553
Марченко О. І. 1.V.395
Марченко О. С. 1.V.149
Марчук О. В. 1.III.1120
Маслаї Г. 1.Ч.1079
Маслаїтєв І. В. 1.V.177
Маслій Л. О. 1.V.280
Мась Н. М. 1.Ю.1355
Матєєв С. П. 1.II.953
Матєєва О. Ю. 1.V.264
Матєєвич Л. О. 1.V.414
Матєєвська С. А. 1.III.1118
Матєєвич Л. Ю. 1.V.537
Матєєвич О. В. 1.X.877
Матєрінко М. О. 1.X.903
Матюк Д. С. 1.Ч.978
Матюшєнко І. Ю. 1.V.174
Мафтин Н. 1.III.1182
Махариєнєць Д. Є. 1.X.793
Махомєта Т. М. 1.Ч.1046
Мац Т. П. 1.V.197,
1.V.215, 1.V.301
Мацєв Г. М. 1.Ю.1355
Мацєлох Н. П. 1.V.116
Мацєнко О. Г. 1.V.436
Мацєнко О. М. 1.V.436
Мацєбора Т. В. 1.V.489
Мацук В. М. 1.V.565
Мацєнко М. А. 1.V.107
Мєдвєдєва М. О. 1.Ч.1046
Мєдвєдєв В. Ю. 1.V.436
Мєдвєдєв І. Г. 1.Ч.978
Мєдвєдєв Ф. М. 1.T.45
Мєдєнєк В. А. 1.X.827
Мєзєнєнко Н. В. 1.Ч.1015
Мєленко О. В. 1.X.672
Мєліхова Т. О. 1.V.203
Мєльник В. А. 1.Ч.978
Мєльник В. Л. 1.V.436
Мєльник В. М. 1.V.337
Мєльник І. В. 1.III.1117
Мєльник К. М. 1.V.297
Мєльник К. П. 1.V.208-
1.V.210
Мєльник Л. Г. 1.V.436
Мєльник О. Г. 1.X.823
Мєльник П. П. 1.V.501
Мєльник Ю. М. 1.V.436
Мєльник Я. 1.III.1119
Мєльник Я. Я. 1.X.702
Мєльникова О. В. 1.V.110
Мєльничєнко А. М.
1.X.742
Мєльничєнко Б. Б. 1.X.673
Мєльничук В. П. 1.X.702
Мєльничук Г. С. 1.V.395
Мєльничук Л. М. 1.X.773
Мєльничук Ю. І. 1.X.726
- Мєнджул М. В. 1.X.644
Мєрєжєко В. М. 1.V.461
Мєрєзлїкїна О. О. 1.Ч.1015
Мєтєльєва Т. О. 1.X.709
Мєфанїк М. С. 1.Ч.1052
Мєхєда А. 1.Ч.972
Мєшко Н. П. 1.V.614
Мєдвєдєва Н. А. 1.V.418
Мєуш Н. В. 1.X.788
Мїгаль Р. В. 1.X.889
Мїкуш С. 1.III.1182
Мїнчїнська І. В. 1.V.395
Мїронєнко Н. М. 1.X.843
Мїронєць С. М. 1.Ю.1357
Мїрончук Н. М. 1.Ч.1058,
1.Ч.1069
Мїрошнічєнко О. А.
1.Ч.1084
Мїслєвська М. С. 1.V.436
Мїхалєнко Д. Г. 1.V.384
Мїхалєвова А. М. 1.V.144,
1.V.436
Мїхалєв М. В. 1.X.874
Мїхалєв М. Г. 1.V.489
Мїхалєвова А. О. 1.III.1248
Мїхалєвова Л. І. 1.V.144,
1.V.436
Мїхалєвова Ю. В. 1.V.472
Мїхалєк Е. І. 1.II.956
Мїхалєнко А. М. 1.X.773
Мїшан Д. 1.III.1119
Мїшєнко І. М. 1.V.607
Мїшчак Ю. 1.Э.1280
Мїшчак Ю. А. 1.T.45
Мїшєлов М. В. 1.V.430
Мїлов І. С. 1.Ф.627
Мїлова М. Т. 1.Ф.627
Мїнтїй І. С. 1.Ч.1046
Мїнтїй М. М. 1.Ч.1046
Мїнчєнко А. О. 1.X.754
Мїнчєнко Б. 1.X.678
Мїрзєєва Т. Б. 1.V.515
Мїхно О. П. 1.Ч.1023
Мїхов Л. І. 1.V.162,
1.V.301, 1.V.984
Мїшура Ю. С. 1.Ч.984
Мїщанїн В. 1.T.69
Мїщєнко О. А. 1.Ч.1046
Мїщєнко О. Д. 1.Ч.978
Мїщєнко Ю. І. 1.Ч.978
Мїщчак І. В. 1.X.726
Мєвлан А. В. 1.X.657
Мєвлєв О. 1.Ч.978
Мєглєнєць К. В.
1.III.1117
Мєглєвова М. М. 1.V.489
Мєглєвський М. 1.V.485
Мєглєвський Л. В.
1.III.953
Мєжєєнко Т. Ю. 1.V.435
Мєзова Н. 1.Ч.1079
Мєзовий Є. В. 1.V.464
Мєзєль Н. І. 1.X.670
Мєйєєнко В. В. 1.X.868
Мєкляк О. О. 1.T.45
Мєклячєк М. П. 1.Ч.984
Мєлєхадмадї 1.III.1188
Мєлєр Г. В. 1.V.293
Мєлєр Г. В. 1.V.293
Мєлєкєнєва В. В. 1.V.264
Мєрчагов І. В. 1.V.431
Мєрчунєв О. А. 1.II.953
Мєрчєлїєнко О. І. 1.Ч.978
Мєроз В. П. 1.X.804
Мєроз О. Б. 1.X.818
Мєроз О. І. 1.V.565
Мєрозєв Є. Ю. 1.V.426
Мєрозєв В. В. 1.V.359
Мєскалєнєво В. А. 1.V.507
Мєскалєнєво С. О. 1.X.711
Мєсєкєвчєк Д. О. 1.X.910
Мєстова Г. В. 1.V.1357
Мєхєнєцько Н. І. 1.Ч.978
Му Я. 1.III.1117
Мудрач Ю. М. 1.Ч.952
Музїка Б. Ю. 1.X.819
Музїка Ф. В. 1.III.1135
Музїчєнко Г. В. 1.V.146
Музїчко Л. Т. 1.Ю.1355
Муковїз О. П. 1.Ч.1028
Муїрєв О. 1.Ч.1079
Муїрєлова А. кнїз
1.III.1117
Муїрад'ян А. О. 1.Ч.978
Муїранов Н. П. 1.Ч.997
Муїсєзєда С. М. 1.V.619
Муїшанєва О. М. 1.C.6
Муїхїн Д. М. 1.V.301
Муїхіна М. М. 1.V.574
Муїшчєнєво С. А. 1.V.122,
1.V.444
Мясєкова Т. Є. 1.Ч.1112
Мясїнєвова А. С. 1.X.691
Набїтович І. 1.III.1182
Навроцька Т. А. 1.V.528
Навроцький Я. Ф. 1.V.489
Нагорна Н. О. 1.Ч.1073
Нагорна О. О. 1.X.675,
1.X.852
Нагорна П. О. 1.V.251
Нагорний В. І. 1.V.297
Надрага В. І. 1.V.323
Надрєв В. В. 1.V.644
Назар Ю. С. 1.X.818
Назарєнко О. А. 1.X.670
Назарєнєво В. К. 1.Ф.623
Назарчук Р. З. 1.III.1127
Назарецький В. В. 1.X.788
Напєлваїко Л. Р. 1.X.658
Народєвська О. М. 1.C.6

Насібова О. В. 1.У.386
 Насонов М. І. 1.У.448
 Наумкіна С. М. 1.Ш.1117
 Наумова М. А. 1.С.5
 Небаба Н. О. 1.У.233
 Небрат В. В. 1.У.604
 Невдолов І. Ш. 1.Ч.992
 Невмержіцький В. М. 1.У.496
 Недолюбенко Є. 1.Х.843
 Некіт К. Г. 1.Х.844
 Нелюба А. 1.Ш.1119
 Немченко А. С. 1.У.376
 Немченко Т. А. 1.У.324
 Ненасітін Т. О. 1.Ч.1015
 Непочатченко О. О. 1.У.297
 Непран А. В. 1.У.180
 Несім М. 1.Э.1280
 Нестеренко Б. В. 1.Х.788
 Нестеренко Л. 1.Э.1280
 Нестеренко С. С. 1.У.176, 1.У.436
 Нестеров Д. І. 1.Х.931
 Нестор Н. В. 1.Х.799, 1.Х.922
 Неурова А. Б. 1.Ю.1355
 Нехаєнко С. І. 1.Ч.948
 Нечипоренко А. В. 1.У.103
 Нечипурок О. В. 1.У.436
 Нечуйвітер С. П. 1.Ч.1063
 Нижник О. С. П. 1.Ч.1063
 Никифоров Р. П. 1.У.238
 Никоненко Р. М. 1.Ш.1266
 Ніжніков М. Л. 1.Ч.1073
 Ніжніков О. К. 1.Ч.1097
 Нікітенко В. О. 1.У.354
 Нікітенко М. 1.Э.1280
 Нікітенко Н. 1.Э.1280
 Нікітін А. В. 1.У.366
 Нікітінши А. О. 1.У.347
 Нікітук О. П. 1.Ш.1256
 Нікіфоренко В. С. 1.Х.677
 Нікіфоров М. М. 1.У.344
 Нікіфоров П. О. 1.У.112, 1.У.381
 Нікіфорова Л. О. 1.Ч.1015
 Нікішина О. В. 1.У.126, 1.У.136
 Ніколаєв М. Г. 1.У.614
 Ніколаєв С. Ю. 1.Ч.1107
 Ніколаєв Ю. М. 1.Ч.1107
 Ніколаєва М. І. 1.Ф.627
 Ніколаєва Т. В. 1.С.6
 Ніколаєско Н. П. 1.Ч.1015
 Ніколаєвська Н. О. 1.Х.645
 Ніколюченко Ю. М. 1.Т.45
 Новак І. М. 1.У.262
 Новак Н. П. 1.У.343
 Новийська М. В. 1.Х.803
 Новіков В. В. 1.У.286, 1.Х.847
 Новіков В. М. 1.Ч.1043
 Новікова А. М. 1.Ч.978
 Новікова М. М. 1.У.424
 Новікова О. Ф. 1.У.262
 Новородовський В. 1.Ф.636
 Новосад О. В. 1.У.463
 Ножков В. С. 1.Ч.978
 Норяк Т. В. 1.Ш.1117
 Носенко Е. Л. 1.Ю.1329
 Нуруллаєв І. С. о. 1.Х.660
 Облакова С. С. 1.Х.848
 Обняк Т. С. 1.У.441
 Ободенцева Л. В. 1.У.560
 Обухівська Л. Г. 1.Ю.1352
 Обухівська Л. І. 1.Х.782
 Обушенко Н. М. 1.Х.865
 Огар А. 1.Т.75
 Огаренко К. С. 1.Ф.627
 Огданський Є. М. 1.У.264
 Огнева О. Д. 1.Ш.1204
 Огородня Є. М. 1.У.371
 Огришко В. В. 1.У.290
 Одрогор М. А. 1.У.307
 Ожерелова М. А. 1.Ч.978
 Окаєвич А. В. 1.Ю.1355
 Окаянюк К. М. 1.У.292
 Олександров Ю. М. 1.Ч.992
 Олексенко К. Б. 1.Ч.1061
 Олексенко Р. Г. 1.Ч.1061
 Олійник О. С. 1.У.414
 Олійник С. М. 1.Х.720
 Олійник Ю. О. 1.У.110
 Ольшевський О. В. 1.Х.870
 Олдо В. П. 1.Ш.1117
 Ольхова Н. 1.Ч.1079
 Ольхович С. Я. 1.У.506
 Ольховський Ю. Ю. 1.Х.788
 Ольшанський О. В. 1.Х.788
 Ольшевська Д. О. 1.У.552
 Омаров А. М. 1.Х.853
 Омельченко Н. Л. 1.Х.709
 Омельяненко В. А. 1.У.167
 Омельянович О. Р. 1.У.528
 Омок Г. А. 1.Ч.1091
 Онаньшук М. Ю. 1.У.217
 Онніченко С. В. 1.У.333
 Оннішук О. В. 1.Ю.1285
 Оннішук Н. М. 1.Х.682
 Онупко О. М. 1.У.410
 Опалюк Т. Л. 1.С.10
 Опейда Л. 1.Ч.1079
 Оплачко І. О. 1.У.447
 Орехова Л. І. 1.Ш.1117
 Орехова С. Є. 1.Т.45

Орлик В. 1.Ч.960
 Орлик С. 1.Т.37, 1.Ч.960
 Орлов М. М. 1.Х.788
 Орлов Ю. В. 1.Х.870
 Орлова А. В. 1.С.6
 Орлова Ю. О. 1.Ш.1117
 Орос І. 1.Ч.1030
 Ортінська Н. В. 1.Х.888
 Ортінський В. Л. 1.Х.917, 1.Х.936
 Ортіна Г. В. 1.Ч.1061
 Осадчук Н. П. 1.Ш.946
 Осадько О. Ю. 1.Х.662
 Осетрін М. М. 1.Ч.978
 Осецька Д. В. 1.У.600
 Осецький В. Л. 1.У.112, 1.У.600
 Осипенко Б. Р. 1.У.307
 Осова О. О. 1.Ч.1046
 Остапенко Л. О. 1.Х.734
 Остафійчук Я. В. 1.У.262
 Островська Л. А. 1.Х.910
 Осміркіо Г. В. 1.У.410
 Отеню В. І. 1.У.438
 Отеню І. П. 1.У.429
 Охрименко А. О. 1.Ч.1074
 Павелко Ю. О. 1.У.303
 Павленко В. І. 1.Ш.952
 Павленко Л. А. 1.Т.45
 Павленко О. В. 1.У.373
 Павленко О. П. 1.У.436
 Павликівська О. І. 1.У.191
 Павликівський В. І. 1.Х.870
 Павлишин М. Г. 1.Т.45
 Павлів Самойл Н. П. 1.Х.685
 Павлов К. В. 1.У.463, 1.У.467
 Павлов О. І. 1.У.505
 Павлова К. К. 1.Ш.1181
 Павлова О. М. 1.У.463, 1.У.467
 Павлова Т. В. 1.У.165
 Павлок І. Ю. 1.Х.902
 Павлок С. І. 1.У.408
 Падалка С. С. 1.Т.86
 Падюка Р. І. 1.У.517
 Пайсін 1.Э.1280
 Пакулина А. А. 1.У.436
 Палагунець Р. В. 1.Х.654
 Паладяна К. І. 1.Ш.1195
 Палацківська О. В. 1.Ш.1157
 Палежа Ю. М. 1.Х.780
 Палидюченко О. М. 1.Ю.1313
 Палійчук Т. В. 1.У.538
 Пальшук К. Є. 1.Ш.1117
 Пан І. В. 1.У.528
 Панасенко В. Д. 1.У.290
 Панасюк В. Р. 1.У.307
 Панасюк П. І. 1.С.5
 Панов В. О. 1.Т.73
 Панова О. Д. 1.У.229
 Панова О. О. 1.Х.816
 Панок В. Г. 1.Ю.1369
 Панченко А. А. 1.У.436
 Паньків Л. І. 1.Ч.1033
 Паньків О. В. 1.Ю.1285
 Панькова О. В. 1.У.262
 Папакін Г. 1.Т.39
 Папуша І. 1.Ю.1342
 Паранчук Я. С. 1.П.951
 Парохненко О. С. 1.У.528
 Пархоменко В. 1.Т.56
 Пархоменко Н. М. 1.Х.682
 Пархоменко Н. О. 1.У.145
 Пасічний М. Д. 1.У.369
 Пасічник А. В. 1.Ш.1117
 Пасічник Н. 1.Х.692
 Пасічник Ю. В. 1.У.490
 Пасічнюк В. Б. 1.Х.726
 Паска І. М. 1.У.307
 Паша Л. Г. 1.У.351
 Пашко А. О. 1.Ч.981
 Пашенко І. І. 1.Х.693
 Педан В. І. 1.У.301
 Пекин А. Ю. 1.У.323
 Пелехата О. 1.Ш.1119
 Пена Л. 1.Ш.1119
 Пендей Л. П. 1.У.500
 Пендлора М. М. 1.Х.665
 Перекрест М. І. 1.У.372
 Перелітніна Л. А. 1.П.956
 Перестук М. О. 1.Ч.984
 Переход Є. А. 1.У.436
 Перинський Ю. Є. 1.Ч.1073
 Перович Л. Л. 1.У.281
 Перфільєва Л. П. 1.Ч.1028
 Першко Л. О. 1.У.103
 Петик Л. О. 1.У.358
 Петленко І. В. 1.Х.773
 Петренко Л. О. 1.Ш.1216
 Петренко М. В. 1.Ч.968
 Петренко О. І. 1.У.541
 Петрова І. А. 1.У.201
 Петрухов О. Д. 1.Ч.1094
 Петрушенко В. Л. 1.Ю.1285
 Петрушенко Ю. М. 1.У.436
 Петрушина Г. О. 1.Ч.1015
 Петрушко М. І. 1.Х.914
 Печерський Т. П. 1.Ч.1010
 Пестова О. А. 1.У.289
 Пивоварова І. М. 1.У.143
 Пилипій Л. П. 1.Ч.1088
 Пилипенко А. А. 1.Х.754

Пилипенко Б. Г. 1.У.230
 Пилипенко К. А. 1.У.193, 1.У.204, 1.У.215, 1.У.301
 Пилипенко О. В. 1.У.568, 1.Ч.945
 Пилипенко О. Ю. 1.У.364
 Пилипів В. І. 1.Х.778
 Пилипчук С. 1.Ш.1182
 Пиріг Р. 1.Т.81
 Пірожок О. 1.Ч.1079
 Писарькова В. Р. 1.Ч.1015
 Пишильоха О. А. 1.Ш.1189
 Пищулина О. 1.У.291
 Півень В. С. 1.У.436
 Підгаєцька А. В. 1.Ч.1055
 Піддубний С. В. 1.Ч.978
 Підліський А. І. 1.Ш.1262
 Підлісний Є. В. 1.Х.686
 Підлісний М. М. 1.Ю.1299
 Піжук О. І. 1.У.395
 Пілецька С. Т. 1.У.309
 Пілічева М. О. 1.У.280
 Пінківський В. С. 1.У.301
 Пірен М. 1.Э.1280
 Пітін М. П. 1.Ч.1104
 Пічурін В. В. 1.Ч.1103
 Пішун С. Г. 1.Ч.1071
 Платани Л. 1.Э.1280
 Плахотнік О. В. 1.Ч.1075
 Плахтій Ф. І. 1.У.189
 Плевако Н. О. 1.У.263, 1.У.343
 Плевако Я. А. 1.У.301
 Плетка О. Т. 1.Ю.1339
 Плешаков Е. А. 1.У.365
 Плогін Н. А. 1.Х.788
 Плузник А. В. 1.У.153
 Поберезжа Н. П. 1.У.801
 Побокіна Г. М. 1.Ю.1338
 Повгорова С. М. 1.Ю.1285
 Погойдак О. В. 1.У.361
 Погодіна В. В. 1.У.436
 Погребняк М. Я. 1.Х.837
 Погребняк С. М. 1.У.735
 Подгайна М. В. 1.У.576
 Подкопаєв С. В. 1.Х.905
 Подлесна В. Г. 1.У.253
 Подойнін В. А. 1.Х.761
 Подорожній А. Ю. 1.У.953
 Пожарська Н. В. 1.Ш.1170
 Позднякова А. М. 1.Х.174
 Позняк В. В. 1.Х.702
 Покиртиленко Р. В. 1.У.262
 Покиртиленко С. А. 1.Ч.978
 Поленькова М. В. 1.У.613
 Полішко Л. Ю. 1.С.9
 Полівдський О. А. 1.Х.644
 Полішук А. С. 1.У.154
 Полішук Г. В. 1.Ш.1136
 Полішук І. О. 1.Х.788
 Полішук О. В. 1.Ч.978
 Полішук О. Т. 1.У.192
 Полішук С. П. 1.У.307
 Полішук Ю. В. 1.Ч.978
 Полло К. 1.Ч.1030
 Полуюс О. В. 1.У.127
 Полоцька О. О. 1.Ч.1063
 Полтавський А. О. 1.Х.922
 Полунін О. В. 1.Ю.1357
 Полуніна О. О. 1.Х.910
 Подупан Є. В. 1.Ч.978
 Подюк Ю. І. 1.Х.910
 Подюкович М. В. 1.У.436
 Поляков М. В. 1.У.244
 Полякова О. Ю. 1.У.129
 Полянський А. Г. 1.Х.724
 Помидько В. Ю. 1.У.1364
 Пономаренко О. В. 1.У.297
 Пономаренко О. Г. 1.У.311
 Попадінєць М. І. 1.Х.684
 Попівняк О. О. 1.Ш.1175
 Попков В. В. 1.Ф.627
 Попов В. М. 1.П.956
 Попова Н. О. 1.У.301
 Попова О. В. 1.Ш.1117
 Попович В. І. 1.Ш.1117
 Поповський А. 1.Ш.1169
 Попойлюк І. 1.Ш.1119
 Порватова Н. М. 1.Х.301
 Поркуян С. Л. 1.Ч.978
 Порфіренко В. І. 1.У.528
 Посікіра-Омельчук Н. М. 1.Ш.1260
 Поснова Т. В. 1.У.116
 Посполит В. В. 1.У.512
 Постол А. А. 1.У.170, 1.У.301, 1.У.553
 Постюк Н. В. 1.Ч.1075
 Потільчак О. 1.Т.29
 Похил О. М. 1.Х.723
 Походляца О. 1.Э.1280
 Почулюк Г. М. 1.У.381
 Прасол В. М. 1.У.229
 Працьковитий В. 1.Ш.1182
 Примаченко В. Ф. 1.Х.886
 Примасюк Л. О. 1.У.374
 Пристуляк В. М. 1.Х.910
 Прищепя О. П. 1.Т.66
 Прокопенко І. Ф. 1.У.110
 Прокопенко П. М. 1.Ч.978
 Прокопчук О. Т. 1.У.297
 Прокоф'єв Д. І. 1.У.558
 Проф'єва О. В. 1.Ч.978
 Проскура К. П. 1.Х.922
 Прохорова В. В. 1.У.122

Процишен М. В. 1.Х.861
 Пруднікова Т. І. 1.Ш.1161
 Прус Л. Р. 1.У.345
 Прус Ю. І. 1.У.174
 Псарьов С. А. 1.У.264
 Пташник С. А. 1.У.297
 Пташенко О. В. 1.У.216
 Птуха І. С. 1.Ю.1357
 Пудрик Д. В. 1.У.321
 Пузік С. Т. 1.Ч.1097
 Пушкар О. І. 1.У.436
 Пчелін В. Б. 1.Х.816
 Пятакіна М. І. 1.Ч.978
 Пятницька Г. Т. 1.У.550
 Пятницька Н. О. 1.У.550
 Рабінвич П. М. 1.Х.683
 Радзіхівська Ю. М. 1.У.198
 Радішевський Р. 1.Т.30
 Радіонова Л. О. 1.С.6
 Радченко В. С. 1.Ч.978
 Радченко Л. П. 1.У.110
 Радченко О. Д. 1.У.490
 Радченко С. А. 1.Ш.1117
 Раєвнева О. В. 1.У.598-1.У.599, 1.У.602
 Ракицька С. О. 1.У.166
 Рамазанов Ш. 1.Т.29
 Ранюк О. П. 1.Ш.1156
 Расьєвич Л. П. 1.Ш.1118
 Рассомахіна О. А. 1.Х.841
 Рассудіна К. С. 1.Ю.1291
 Рахімова М. Х. 1.У.619
 Рацлав В. В. 1.Ч.1073
 Рацленко А. В. 1.У.388
 Ребенко В. В. 1.Т.45
 Рева В. В. 1.Х.806
 Ревенко С. І. 1.У.304
 Ревенко О. І. 1.Х.935
 Реврчук С. К. 1.У.378
 Ревякін Г. В. 1.У.121
 Редька С. І. 1.Т.77
 Резанов С. А. 1.Х.816
 Резворович К. Р. 1.Х.852
 Резнік Н. П. 1.У.123
 Режун Г. П. 1.У.174
 Режун І. І. 1.У.524
 Реміньська Ю. О. 1.Х.644
 Рещетняк Ю. І. 1.У.290
 Рибаківська К. А. 1.Ш.1183
 Рибалка В. В. 1.Ю.1369
 Рибалка В. В. 1.Х.701
 Рибалченко Л. В. 1.Х.860
 Рибачук В. Д. 1.У.562
 Рибченко Кесер Т. М. 1.Ш.1154
 Рижанко Л. М. 1.С.15
 Рижик І. О. 1.Ч.1061
 Рижикова Ю. О. 1.У.174
 Римар М. В. 1.У.565
 Римар Т. Е. 1.Ч.978
 Риндик Т. Е. 1.Х.704
 Риндик С. В. 1.Ч.978
 Ричка Т. І. 1.Ш.1117
 Ріжняк Р. 1.Х.692
 Різак М. 1.Ч.1014
 Ріпка М. Б. 1.У.103
 Робул Ю. В. 1.У.316
 Рогодська В. В. 1.Х.646, 1.Х.907
 Рогач С. М. 1.У.515
 Рогачко-Островська М. С. 1.Ш.1117
 Рогуля О. Ю. 1.У.572
 Родченко В. Б. 1.У.174
 Родченкова І. В. 1.Ю.1366
 Рожко Н. Я. 1.У.493
 Розгон О. В. 1.Х.644
 Роздольська І. 1.Ш.1182
 Розман І. І. 1.Ч.1004
 Розора І. В. 1.Ч.984
 Роман І. П. 1.У.328
 Романова І. А. 1.Ч.1010
 Романовська Д. Д. 1.Ю.1369
 Романовська О. І. 1.Х.731
 Романцова Н. І. 1.Т.32
 Романченко Ю. О. 1.У.301
 Романюк І. А. 1.У.301
 Ротар Н. Ю. 1.Х.667
 Рочняк Ю. А. 1.Ш.1240
 Рошканюк В. М. 1.Х.644
 Рубан М. 1.Э.1280
 Рубан Н. П. 1.Ч.1063
 Рубан С. А. 1.У.568
 Рубашка В. П. 1.Ч.1063
 Рудакова Ю. К. 1.Ч.1112
 Рудаченко О. О. 1.У.229, 1.У.436, 1.У.464
 Руденко Л. Г. 1.Х.780, 1.Ч.1112
 Ружинська Н. О. 1.У.395
 Румик І. І. 1.У.259
 Рунчева Н. В. 1.У.184, 1.У.301, 1.У.497
 Русановська О. А. 1.У.439
 Русин Г. А. 1.Ч.1017
 Русин-Гринь Р. Р. 1.У.565
 Русина О. 1.Э.1280
 Рябенко Є. О. 1.Ю.1315
 Рябенко С. 1.Х.701
 Рябушко І. В. 1.У.199
 Рязанова-Хитровська Н. В. 1.Ч.1067
 Рязанцев А. О. 1.Ч.978
 Рязанцев О. І. 1.Ч.978
 Рясная Т. 1.Э.1280
 Сабаш В. В. 1.У.436
 Сабардіна О. В. 1.У.301

Савіцький В. В. 1.У.183
 Савков С. О. 1.У.552
 Савстенко Т. О. 1.У.264
 Саврасов М. В. 1.Ч.1048
 Савченко Є. Ю. 1.Ш.1117
 Савченко І. В. 1.Ч.1112
 Савчин М. В. 1.Х.644
 Савчук М. В. 1.Х.952
 Саганюк Ф. В. 1.П.952
 Сагайтченко В. В. 1.Ч.1025
 Садиков М. А. 1.П.953
 Садковий В. П. 1.Ш.954
 Садюк В. П. 1.Х.726
 Садченко О. О. 1.Х.922
 Саєнко Н. А. 1.Т.50
 Сазанова І. О. 1.Ч.1097
 Сазонець І. Л. 1.У.589, 1.Х.782
 Сакало О. Є. 1.У.131
 Сакаль О. В. 1.У.522
 Сакевич Л. С. 1.У.295
 Салайда І. 1.Ч.1079
 Салата О. 1.Т.29
 Салащенко Г. І. 1.У.571
 Саленко А. С. 1.У.589
 Салига Т. 1.Ш.1182
 Сало А. Я. 1.У.543
 Салнікова Д. С. 1.Ш.1117
 Самаль С. О. 1.У.436
 Самборський О. С. 1.У.572
 Самойленко Г. В. 1.Ш.1221
 Самошкіна О. А. 1.У.355
 Самоєнченко С. Г. 1.Х.915
 Санюк В. І. 1.Ч.1107
 Сапанкова Л. О. 1.У.290
 Саранчук Н. Д. 1.У.358
 Сатир Л. М. 1.У.307
 Сафонова С. О. 1.Ч.978
 Сахарняцка Л. І. 1.У.501, 1.У.523
 Сахно Л. М. 1.Ч.984
 Сахнюк В. В. 1.Х.726
 Савельїй П. В. 1.Ч.1061
 Савлеба Н. А. 1.У.194
 Свістун Л. М. 1.У.734
 Свідер О. П. 1.У.414
 Свістунюк С. С. 1.У.455
 Світленко С. 1.Т.61
 Світлива О. О. 1.Ч.978
 Свішнік О. І. 1.Т.69
 Селіваненко В. 1.Х.843
 Селюков В. Ф. 1.Х.816
 Семашко В. Ф. 1.Ш.1155
 Семелко Р. М. 1.Ш.1118
 Семєненко О. Г. 1.У.113
 Семєнчук І. В. 1.У.414
 Семєншан Н. В. 1.У.190
 Семєнов А. 1.Ч.1079
 Семєнов В. Г. 1.Х.915
 Семєнов К. О. 1.У.301
 Семєнова С. М. 1.У.425, 1.У.528
 Семшугіна І. Б. 1.У.161
 Сененко Я. С. 1.У.290
 Сенік Л. 1.Ш.1182
 Серганюк Ю. М. 1.Ш.1252
 Сергєєв К. О. 1.Х.857
 Сергєєв Н. В. 1.У.206
 Сергєєва О. Ю. 1.Х.788
 Сергєєнок В. П. 1.Ч.1032
 Сергєєнок О. А. 1.У.107
 Сергєєнок О. В. 1.Ч.978
 Сергєєнок О. О. 1.П.956
 Сергєєнок Ю. П. 1.Ч.1106
 Сергійчук В. 1.Т.69
 Сергійчук В. В. 1.Х.878
 Сердюк Н. Я. 1.У.493
 Серотюк Б. В. 1.У.403
 Серошкін В. М. 1.Х.915
 Серьогін С. М. 1.У.264
 Серьогіна Д. О. 1.У.174
 Севідова І. О. 1.Ш.953
 Севрюк Я. О. 1.У.465
 Свірська Л. А. 1.У.270
 Сивий Р. П. 1.Х.782
 Сидоренко О. О. 1.У.182
 Сидоренко О. П. 1.У.777
 Сидорчук С. В. 1.У.537
 Сидорчук О. Г. 1.У.262
 Сидлацька І. В. 1.Х.702
 Силєнко О. М. 1.У.454
 Симоненко Н. А. 1.У.576
 Сімківська О. І. 1.Ч.978
 Сімєнський В. М. 1.Х.825
 Сімніч Т. В. 1.У.110
 Сімнявська О. Ю. 1.П.953
 Сімніч І. Л. 1.Т.45
 Сипливін А. М. 1.Ю.1357
 Сірога А. І. 1.У.301
 Сіротенко С. 1.Х.701
 Сісоєва І. М. 1.У.422
 Сітнік І. П. 1.У.367-1.У.368
 Сич О. А. 1.У.339
 Сичєвська-Возняк О. 1.Ч.1079
 Сичєвський М. П. 1.У.266
 Сібуряк А. 1.Ч.994
 Сіверс З. Ф. 1.Х.662
 Сідельнікова В. К. 1.У.110
 Сідельнікова І. В. 1.У.110
 Сідельніченко І. А. 1.У.135, 1.У.232, 1.У.301
 Сімків Л. Є. 1.У.175
 Сімєльнікова М. В. 1.Ю.1285
 Сірант М. М. 1.Х.729
 Сірота Д. І. 1.Х.702
 Сітченко О. В. 1.Ч.978

- Січковська І. В. 1.X.825
 Січний С. Б. 1.Y.477
 Скаб М. 1.Ш.1119
 Скальська І. 1.Ч.1079
 Скальський М. П. 1.Ю.1285
 Скальський В. 1.Т.81
 Скиба М. І. 1.Ч.978, 1.Ч.1015
 Скибенко О. І. 1.X.715
 Склад Д. В. 1.Y.369
 Складенко О. М. 1.Ш.1133
 Скоморохов І. Г. 1.Y.378
 Скорик М. О. 1.Y.116
 Скорнякова О. В. 1.Ч.1044
 Скорупська-Рацьчина Е. 1.Ш.1119
 Скоцидас-Павлів О. В. 1.X.792
 Скрипківський Р. М. 1.Y.565
 Скрипнін М. В. 1.Y.301
 Скрипнік В. Л. 1.X.840
 Скрипнік М. 1.Ш.1119
 Скрипнік О. В. 1.X.682, 1.Y.709
 Скрипчук І. Т. 1.Ч.1086
 Скрипчук П. М. 1.Y.565
 Славуца О. І. 1.C.27
 Слав'юк Р. А. 1.X.702
 Слєпченко А. А. 1.X.705
 Слівка Т. О. 1.Y.604
 Слободянюк А. В. 1.C.6
 Слободянюк М. М. 1.Y.572
 Слободянюк М. 1.Ш.1182
 Словінська Н. Д. 1.X.917
 Слюсарєва Л. В. 1.Y.395
 Слюсарєвський М. М. 1.Ю.1367
 Слюсаренко А. В. 1.Y.610
 Слюсаренко В. Є. 1.Y.188
 Слюсаренко О. А. 1.Ш.1117
 Смакоуз Л. 1.Ч.1079
 Смалько Т. В. 1.X.926
 Сментіна Н. В. 1.Y.165
 Смерічевський С. Ф. 1.Y.227
 Смерніцький Д. В. 1.X.761
 Сметана В. В. 1.X.714
 Смирнов А. І. 1.X.1283
 Смілій В. І. Т. 1.У.528
 Сніжков О. С. 1.Ш.1229
 Сова О. Ю. 1.Y.426
 Соколик С. С. 1.Y.103
 Соколюк Ю. С. 1.Y.978
 Соколенко В. М. 1.Ч.978
 Соколенко К. В. 1.Ч.978
 Соколюкський І. В. 1.C.26
 Соколюкська Т. В. 1.Y.307
 Сокур А. В. 1.Ю.1329
 Сокурєнко В. В. 1.Ш.953
 Солдатенко О. А. 1.Y.907
 Солдатов І. М. 1.Y.519
 Соловей І. С. 1.Y.519
 Соловей Г. І. 1.Ч.978
 Соловій Д. І. 1.Y.301
 Солонська І. 1.Ш.1280
 Солонченко В. В. 1.X.709
 Соляр В. В. 1.Y.110
 Соляр І. Т. 69
 Сонечко О. С. 1.C.6
 Сопільник Л. І. 1.X.936
 Сопільник Р. Л. 1.Y.847, 1.X.889, 1.X.917
 Сополько О. Ю. 1.Y.542
 Сорочко С. О. 1.X.888, 1.X.889, 1.X.904
 Сорокін Ю. С. 1.Ч.1111
 Сосницька Н. Д. 1.Ч.1061
 Сосновенко Н. В. 1.Ю.1369
 Сотник І. М. 1.Y.436
 Софійенко А. П. 1.Y.360
 Сохальська О. 1.Ч.1079
 Сохальський А. М. 1.X.759
 Спасів Н. Я. 1.Y.424
 Спішська Л. В. 1.Ю.1338, 1.Ю.1358
 Співак В. В. 1.Т.45
 Спішін Є. С. 1.Ч.1075
 Стадник Г. В. 1.C.6
 Старкець В. Т. 69
 Старинець О. Г. 1.Y.490
 Старницька О. О. 1.X.665
 Старка В. І. Т. 69
 Старков Д. Ю. 1.Ю.1325
 Старовойт І. М. 1.Ш.1277
 Стародубень Г. Т. 69
 Старостенко Г. Г. 1.Y.116
 Старушків А. В. 1.X.922
 Старушків М. 1.Ш.1117
 Стахурська А. В. 1.Т.45
 Сташук О. О. 1.Ч.1053
 Стебелська О. І. 1.Ю.1285
 Степаненко В. І. 1.Ч.1029
 Степаненко К. В. 1.X.658
 Степаненко С. В. 1.Y.131
 Степанов В. М. 1.Y.390
 Степанова В. О. 1.Y.301
 Степанова Н. Є. 1.Ф.627
 Степанчук С. О. 1.Y.582
 Степанюк А. Х. 1.X.900
 Степасюк Л. М. 1.Y.515
 Стефанчук Р. О. 1.X.710
 Стефанюк В. В. 1.Ч.1073
 Стещенко В. С. 1.C.1
 Стойко О. М. 1.X.642, 1.X.667, 1.X.709
 Стойко О. Я. 1.Y.361
 Столяров В. В. 1.Y.301, 1.Y.318
 Столяров В. Ф. 1.Y.301
 Столярова В. В. 1.Y.318
 Столярук Х. С. 1.Y.548
 Сторожук Н. Р. 1.Ю.1313
 Стоянова Т. А. 1.X.910
 Стоянова Т. В. 1.Ш.1117
 Стрелюк Я. В. 1.X.897
 Стрижак Є. Ю. 1.X.754
 Стрількова Т. О. 1.Ч.978
 Стрільчук В. А. 1.Y.389
 Стрільчук О. В. 1.C.16
 Стройко Т. В. 1.Y.558
 Студинська Г. Я. 1.Y.235
 Ступень Р. М. 1.Y.499
 Святина О. 1.Y.79
 Субота М. В. 1.Y.404
 Суворін О. В. 1.Ч.978
 Судук О. Ю. 1.Y.563
 Суздальова О. С. 1.Y.227
 Сулейманова С. Р. 1.X.910
 Сумбаєва Л. П. 1.Y.595
 Сунегін С. О. 1.X.682
 Супрунук О. К. 1.Ч.1112
 Супрун Н. А. 1.Y.604
 Сурганова Ю. 1.X.701
 Суриків О. О. 1.C.7
 Сустретов А. 1.Т.38
 Суханова А. В. 1.Y.103
 Сых Я. 1.Ш.1117
 Сьомич М. І. 1.Y.436
 Сой Я. 1.Ш.1117
 Ся С. 1.Ш.1117
 Ядріста І. І. 1.Ш.953
 Тамбовцева І. С. 1.Y.436
 Тан Ю. 1.Ш.1117
 Танасієва М. М. 1.Y.362
 Тараханов М. Л. 1.Y.126
 Таран В. С. 1.Y.290
 Тараненко К. С. 1.Ч.1061
 Таранец С. В. 1.Ш.1281
 Тарарихіна Л. І. 1.C.6
 Тарасевич Ю. В. 1.X.892
 Тарасенко І. 1.Ш.1280
 Тарасенко С. В. 1.Y.436
 Тарасюк Т. П. 1.Ч.978
 Тарахонч Т. І. 1.X.682
 Татарниченко Ю. Л. 1.Y.436
 Татарниченко І. П. 1.Y.105
 Твердохло І. П. 1.Y.105
 Телженко С. А. 1.Т.90
 Телішук М. М. 1.Y.116
 Телішукський Б. Б. 1.X.940
 Терещенко А. В. 1.Y.301
 Терещенко К. В. 1.Ю.1337
 Терещенко С. А. 1.X.772
 Терещенко С. А. 1.Y.251
 Терещенко В. О. 1.X.823
 Терещенко В. П. 1.Ш.1117
 Тетеряк Т. А. 1.Y.134
 Тетеряк Т. А. 1.Ш.1210
 Тешева В. В. 1.Y.130
 Тидір Н. І. 1.Y.346
 Тиліська О. Ю. 1.X.756
 Тимар І. 1.Т.34
 Тимко Є. В. 1.X.922
 Тимофесенко А. В. 1.Ш.1226
 Тимошенко Л. В. 1.Т.43
 Тимчук-Скоропад К. А. 1.Ч.1095
 Тимченко Д. О. 1.Ч.1049
 Тимчинин М. А. 1.Y.105
 Титаренко М. В. 1.X.774
 Титаренко О. О. 1.X.870, 1.X.907
 Титикало В. С. 1.Y.402
 Титова Н. М. 1.Ч.1073
 Титюк А. К. 1.Ш.1187
 Тихонова Т. В. 1.Ч.1046
 Тихончук Л. Х. 1.X.782
 Тищенко Т. 1.Ш.1119
 Тіманюк В. М. 1.Ч.1063
 Тимченко Р. О. 1.Ч.978
 Тіт О. Г. 1.C.23
 Тищенко О. М. 1.Ш.1264
 Ткач А. В. 1.X.919
 Ткач Д. І. 1.Ю.1333
 Ткаченко А. М. 1.Y.527
 Ткаченко В. В. 1.Y.395
 Ткаченко Н. О. 1.Y.563
 Ткаченко О. В. 1.X.887
 Ткаченко О. Г. 1.Ш.1201
 Ткачова О. В. 1.Y.573
 Ткачова Ю. М. 1.Ш.1117
 Ткачук О. В. 1.Ч.1054
 Тоба М. В. 1.Ю.1358
 Товкайло Т. 1.Ш.1206
 Тодорик І. М. 1.Y.401
 Тодосієнко Н. Д. 1.Ч.1036
 Токар А. В. 1.Ч.1015
 Толокоч А. П. 1.Т.55
 Толокоч В. М. 1.C.7
 Топалевська О. А. 1.Y.515
 Томчук О. В. 1.Y.322
 Тонюк М. О. 1.Y.484, 1.Y.503
 Топалова І. А. 1.Y.126, 1.Y.157
 Торба І. В. 1.Y.436
 Тормосов Р. Ю. 1.Y.287
 Трачченко О. М. 1.Y.297
 Трач Р. В. 1.Y.474
 Требін М. П. 1.C.6
 Трегуб А. М. 1.Ч.976
 Трегубов Д. Г. 1.Ч.1015
 Трегубова І. М. 1.Ч.1015
 Трепак В. М. 1.X.898
 Третак М. А. 1.Y.522
 Третак Н. А. 1.Y.522
 Трикоз І. В. 1.Y.301, 1.Y.419, 1.Y.593
 Триснюк В. М. 1.Y.288
 Трипільський Г. Я. 1.X.910
 Трофимчук М. І. 1.Y.307
 Трофимчук О. М. 1.Y.288
 Трохимець О. І. 1.Y.372
 Труба Р. М. 1.X.736
 Трубай Ю. С. 1.Y.524
 Трухан О. 1.Т.29
 Труш М. С. 1.Y.546
 Трушкіна Н. В. 1.Y.457
 Трясун П. Р. 1.X.932
 Туварчі В. Д. 1.Y.184
 Туз Н. Д. 1.X.825
 Тукова І. Г. 1.Ш.1246
 Тулуш Л. Д. 1.Y.490
 Туляков В. О. 1.X.664
 Тушахіна О. В. 1.Ш.1191
 Тушція О. Л. 1.C.23
 Тушків О. П. 1.Y.563
 Турченко Г. 1.Т.33
 Турченко Ф. 1.Т.33
 Турчак Я. Б. 1.Ф.638
 Тюрло О. І. 1.X.81
 Тютюнник В. В. 1.Ш.954
 Тютюнник С. В. 1.Y.301
 Угарай І. М. 1.Ч.1046
 Уваров П. Є. 1.Ч.978
 Угрімова І. В. 1.Y.118
 Угрімова К. О. 1.Y.103
 Удовенко Ж. В. 1.X.912
 Удод О. Т. Т. 29
 Узур Ю. Б. 1.Ф.631
 Українська Є. В. 1.Ш.1193
 Українська Л. О. 1.Y.449
 Український А. Г. 1.Y.822
 Уляничук Я. Г. 1.Y.297
 Уманець В. О. 1.Ч.1073
 Уманець Т. В. 1.Y.138
 Умеренкова Н. Ф. 1.C.24
 Уркава В. С. 1.Ю.1370
 Уртаєва Л. Г. 1.X.809
 Устименко О. В. 1.Ч.952
 Устименко С. В. 1.Ч.1015
 Устінюк В. І. 1.Y.436
 Ухляв І. П. 1.Ш.1119
 Файзулін Я. Г. 1.X.690
 Фаддєєва Л. В. 1.Y.647
 Фаддєєва В. В. 1.Y.578
 Фара О. В. 1.Y.565
 Фаріон І. В. 1.Ш.1119
 Фаріон Ю. М. 1.X.780
 Фастівець А. В. 1.Ч.1061
 Фатянюк В. В. 1.Y.606
 Федина С. М. 1.Y.436
 Федітин В. М. 1.X.873
 Федітин А. М. 1.Т.45
 Федорак Н. П. 1.Ш.1182
 Федоренко Д. Л. 1.X.710
 Федоренко Ю. Г. 1.Y.400
 Федорова О. В. 1.Ю.1338, 1.Ю.1358
 Федорчук О. Є. 1.Y.565
 Федорчук О. С. 1.Т.91
 Федотова Т. 1.Ч.1079
 Федун І. П. 1.Ш.1259
 Федурко М. 1.Ш.1119
 Федченко В. М. 1.X.907
 Федченко К. А. 1.Y.436
 Федько О. О. 1.Ю.1334
 Федюк В. В. 1.Y.611
 Федяк Н. О. 1.Y.539
 Ференц О. І. 1.Ю.1285
 Фесьянов П. О. 1.X.782
 Філіппова І. О. 1.Y.568
 Філіппович Г. Д. 1.Ш.1271
 Фіалка М. І. 1.X.870
 Фіалковська А. А. 1.Y.165
 Філатов В. В. 1.X.754
 Філатів М. В. 1.Ч.978
 Філімоненко К. В. 1.Ч.978
 Філімоненко Н. М. 1.Y.978
 Філімонов Д. Г. 1.Т.36
 Філіна О. В. 1.Y.423
 Філончик О. Д. 1.Т.29
 Філончик О. М. 1.Y.333
 Фісун К. А. 1.Y.125
 Флуд О. В. 1.X.819
 Фоменко М. В. 1.X.870
 Фоменко С. С. 1.Y.615
 Фомін В. В. 1.Ч.978
 Фомін Г. Ф. 1.Ш.953
 Фомін О. В. 1.Ч.978
 Фоміна Г. В. 1.Ш.1118
 Фонар Л. С. 1.Ш.1117
 Фощ А. В. 1.Ч.978
 Француз-Яковець Т. А. 1.X.648
 Фролов Ю. М. 1.Y.258, 1.Y.301
 Фролова Г. І. 1.Y.258, 1.Y.301, 1.Y.318
 Фу І. 1.Ш.1117
 Фудерер Т. О. 1.Ш.1166
 Фунтківа О. О. 1.Ч.1074
 Фурса В. А. 1.Ш.953
 Футава В. 1.Т.69
 Хаврова К. С. 1.Y.567
 Хавронюк О. О. 1.X.849
 Хаєт Л. Г. 1.Ч.1073
 Хазартова Н. В. 1.Y.1367
 Хайланд III. 1.X.780
 Хайло Т. О. 1.Y.436
 Хайло Я. М. 1.Y.436
 Халецька Л. 1.X.813
 Халєвіна М. О. 1.Y.375
 Хандій О. О. 1.Y.262
 Ханенко І. І. 1.Ю.1338
 Ханнуф К. Є. 1.Ю.1343
 Хань О. О. 1.X.924
 Харламов М. І. 1.Т.71
 Харлан О. В. 1.Т.36
 Харнам М. В. 1.Y.429
 Харченко В. Б. 1.X.870
 Харченко М. О. 1.Y.436
 Харченко О. В. 1.Y.471
 Харченко Р. Б. 1.Y.272
 Харчук В. Ю. 1.Y.181, 1.Y.221
 Хатнюк Ю. А. 1.X.818
 Хаустова В. Є. 1.Y.399
 Хахула Л. П. 1.Y.307
 Хачатрян Є. Л. 1.Y.114
 Хвесик М. А. 1.X.787
 Хильченко А. С. 1.X.664
 Химченко Ю. В. 1.Y.436
 Хилько Є. В. 1.Y.436
 Хліва О. 1.Ч.1079
 Хлобистов Є. В. 1.Y.158
 Хлопницький О. О. 1.Ч.978
 Хмара М. П. 1.Y.230
 Хмельницький Д. Б. 1.Ч.978
 Хмиров І. М. 1.X.764
 Ходаківська О. В. 1.Y.436
 Ходаківський М. Д. 1.X.667
 Холоденко В. 1.Т.89
 Холявка Л. Ю. 1.Y.565
 Холявка І. В. 1.Ш.1121
 Хоменко Е. П. 1.Y.135
 Хом'як А. 1.Ч.1079
 Хороб С. 1.Ш.1119, 1.Ш.1182
 Хорошилов О. Ю. 1.Ф.627
 Хорощун Г. М. 1.Ч.978
 Хоруженко Н. І. 1.Y.102
 Храмов О. М. 1.X.870
 Храмовський І. Б. 1.Y.301
 Храпов В. О. 1.Y.309
 Хрипунова А. Л. 1.Ч.1067
 Хрипунова Д. М. 1.Y.174
 Хроленко В. В. 1.Т.45
 Ху С. 1.Ш.1117
 Хуан Чанхао 1.Ш.1253
 Хуан Ю. 1.Ш.1117
 Хулюй Ю. С. 1.Y.375
 Цал-Цалко Ю. С. 1.Y.910
 Царук В. Ю. 1.Y.187
 Царук Н. Ю. 1.X.870
 Царюк В. В. 1.Y.603
 Цейц Я. П. 1.X.782
 Цезю С. 1.Ш.1117
 Цезю С. 1.Ш.1117
 Цибульська Н. Б. 1.Y.378
 Цибульська О. В. 1.Ч.1083
 Цибуля Р. В. 1.Y.113
 Ціпанова Н. В. 1.Y.370
 Цімбал С. В. 1.Ю.1358
 Цімбалюк В. І. 1.X.726
 Цімбалюк Ю. А. 1.Y.297
 Ціна А. Ю. 1.Ч.1073
 Цінковська І. І. 1.Ч.1112
 Ціпліська О. О. 1.Y.434
 Ціборовська-Римарович І. О. 1.Ч.1112
 Цюльковська С. І. 1.Y.609
 Цукор О. Г. 1.Ю.1359
 Цун Ч. 1.Ш.1117
 Цуркан І. 1.Ш.1194
 Цуркан К. С. 1.Ш.1242
 Чабан М. П. 1.Т.36
 Чайковська О. Ю. 1.Ш.1172
 Чайковський А. С. 1.Ч.1061
 Чакалова Н. С. 1.Y.203
 Чала О. О. 1.Ч.992
 Чала Т. Г. 1.C.27
 Чалок Ю. О. 1.C.6
 Чалпінський В. Р. 1.Y.414
 Чванчик С. А. 1.X.910
 Чеботарьов В. А. 1.Y.603
 Чекан М. М. 1.X.831
 Чепельов С. В. 1.Y.440
 Чепельок М. І. 1.Y.231, 1.Y.415
 Червінчук А. О. 1.Ч.1115
 Червоношапка М. О. 1.X.819
 Черевко К. О. 1.X.870
 Черединок О. П. 1.Ч.978
 Черединок П. П. 1.Ч.978
 Чернега Н. С. 1.Ю.1357
 Черненко Д. І. 1.C.27
 Черненко Н. М. 1.Y.146
 Черненко О. Є. 1.Ч.1097
 Черненко С. О. 1.Ч.1111
 Черненко Ю. Ю. 1.Ч.1063
 Чернецька Л. В. 1.Y.325
 Черних О. А. 1.Ч.978
 Чернишов В. В. 1.Y.602
 Чернишов С. О. 1.Ч.1073
 Чернишова Т. О. 1.C.6
 Чернігова Т. Л. 1.Ю.1301
 Черніченко В. В. 1.Ч.1043
 Чернобай О. О. 1.X.788
 Чернова Н. Л. 1.Y.129
 Черновський О. К. 1.X.672
 Чернус С. М. 1.X.702
 Черняк Г. Ю. 1.Ч.978
 Черняк Н. П. 1.X.907
 Черняк О. І. 1.Y.319
 Черняхівська О. М. 1.Т.46
 Четвериков Б. Б. 1.Т.44
 Чехній В. М. 1.X.780
 Чехута О. П. 1.Ч.1015
 Чжан Вень 1.Ш.1267
 Чжан Ц. 1.Ш.1117
 Чжан Ч. 1.Ш.1117
 Чжан Юй 1.Ш.1225
 Чжан Я. 1.Ш.1117
 Чжао Ж. 1.Ш.1117
 Чжу Ю. 1.Ш.1117
 Чижєвська Л. О. 1.X.780, 1.Ч.1089
 Чижаренко І. А. 1.Y.264
 Чижаренко О. О. 1.Y.264
 Чижик А. Г. 1.Y.137
 Чистоклетов Л. Г. 1.X.749
 Чичук В. М. 1.Ч.1028
 Чібісова І. В. 1.X.773
 Чікарьова М. Ю. 1.Ч.1061
 Чімахаєвські О. 1.X.843
 Чорна Н. Р. 1.Y.563
 Чорнопіська В. З. 1.X.741
 Чорноус Г. О. 1.Y.319
 Чорноус О. В. 1.Ш.953
 Чудовцев В. В. 1.Y.499
 Чумаченко О. М. 1.Y.504
 Чура С. Г. Т. 1.Y.268
 Чурилов Д. В. 1.X.913
 Чуриканова О. Ю. 1.Y.160
 Чуринов Ю. О. 1.Ч.1015
 Чуринова О. Ю. 1.Ю.1285
 Шабалин А. 1.X.843
 Шабанов Ю. О. 1.Ф.627
 Шабатура Ю. В. 1.Ш.953
 Шаблій С. Є. 1.Y.244
 Шайда О. Є. 1.Y.565
 Шайнер Г. 1.Ш.1118
 Шаманова Н. Є. 1.Ш.1134
 Шаманська О. І. 1.Ю.1356
 Шамара І. М. 1.Y.554
 Шамілева Л. І. 1.Y.262
 Шандрюк Ф. 1.C.12
 Шаповал О. Г. 1.Ш.1118
 Шаповал Т. Б. 1.X.659
 Шаповалова І. В. 1.Ф.622
 Шаповалова І. М. 1.Ч.978
 Шаповалова І. С. 1.X.646
 Шаравська Т. А. 1.Y.702
 Шарко В. Г. 1.Y.915
 Шарова Т. М. 1.Ш.1208
 Шарпатий В. 1.Т.29
 Шастун А. Д. 1.Y.262
 Шастун С. С. 1.Ю.1357
 Шатлава С. О. 1.X.816
 Шатман К. Г. 1.Y.509
 Швак І. 1.Ч.1079
 Шварца Н. В. 1.Ч.1015
 Шварца Н. В. 1.Y.565
 Швейк Г. Д. 1.Ш.1162
 Швейк О. В. 1.Y.242
 Шведальна В. Г. 1.Y.366
 Шведет К. Є. 1.X.870
 Шевичів Л. Ю. 1.Y.439
 Шевиченко Б. А. 1.Y.406
 Шевиченко Г. О. 1.Y.284
 Шевиченко Л. Г. 1.Y.264
 Шевиченко О. В. 1.Y.163, 1.Ш.1223
 Шевиченко О. О. 1.Y.102
 Шевиченко С. В. 1.C.6
 Шевиченко С. І. 1.Ч.978
 Шевичук В. А. 1.Ш.941
 Шевичук А. А. 1.Y.582
 Шевичук В. В. 1.Ч.1046
 Шевичук В. О. 1.Y.111
 Шевичук Е. Г. 1.X.783
 Шевичук Л. Д. 1.Ч.1046
 Шевичук О. 1.X.879
 Шевичук О. В. 1.Ю.1313
 Шевичук О. П. 1.X.807
 Шевичук П. В. 1.Ш.1273
 Шевичук Т. А. 1.X.870
 Шевичюк О. В. 1.Ю.1343
 Шейхет М. Г. 1.Т.44
 Шелемєгєва Т. В. 1.Y.372
 Шемшученко Ю. С. 1.X.682, 1.X.709
 Шень К. 1.Ш.1117
 Шенелєва О. В. 1.C.6
 Шенітько О. В. 1.Ч.978
 Шершун О. М. 1.Y.344
 Шикер Л. В. 1.Ю.1346
 Шиманська К. В. 1.Y.224
 Шинко В. А. 1.Ч.1039
 Шинмон О. М. 1.X.805
 Шинченко Л. Ф. 629
 Шинкарьок О. В. 1.Y.301
 Шинція Є. О. 1.Ш.1117
 Шиншкін В. О. 1.Y.168
 Шиншкіна О. М. 1.Ч.1108
 Шиня А. А. 1.Ч.1015
 Шкарупа Р. В. 1.Y.436
 Шкрєбєнь Р. П. 1.Y.429
 Шкрібляк М. 1.Ш.1280
 Шкурко Г. В. 1.Ш.1151
 Шляфман Н. Л. 1.Y.138
 Шляхов О. Т. 68
 Шляховський О. А. 1.X.904
 Шмурган О. О. 1.X.709
 Шоха Т. П. 1.X.702
 Шпак А. 1.X.701
 Шпарбер М. Є. 1.Ч.978
 Шпильова Ю. Б. 1.X.787
 Шпичак О. С. 1.Y.576, 1.Y.619
 Шпортун О. М. 1.Ю.1354

- Штифурак В. С. 1.Ю.1354, 1.Ю.1356
 Штока Є. Т. 1.У.138
 Шт ястніак П. 1.Ч.978
 Шуба М. В. 1.У.247
 Шубенко І. А. 1.У.361
 Шулик П. Л. 1.Ш.1118
 Шульга А. М. 1.Х.870
 Шульга О. А. 1.Х.859
 Шуляр Р. В. 1.У.565
 Шумило Т. В. 1.У.297
 Шумило О. М. 1.Ш.953
 Шумова Л. О. 1.Ч.978
 Шумський І. К. 1.Х.688
 Шурін І. В. 1.Х.852
 Шуст О. А. 1.У.307
 Шутка С. Є. 1.У.185
 Шэнь Биньбінь 1.Ш.1218
 Шавінська А. Л. 1.У.488
 Шелкунов В. І. 1.У.294
 Шетна І. 1.Ш.1182
 Шербак І. В. 1.Ч.1047
 Шербак О. 1.Ш.1149
 Шербаков В. В. 1.Х.899
 Шербаков П. С. 1.У.264
 Шербакова К. Й. 1.Ч.1074
 Шербан Т. Д. 1.Ю.1357
 Шербина Є. М. 1.Х.658
 Шербій Н. 1.Ш.1119
 Шетніна Л. В. 1.У.262
 Шиголь Ю. Ф. 1.Х.744
 Шукіна Ю. П. 1.Ш.1265
 Шур О. С. 1.С.6
 Юдина О. В. 1.Х.922
 Юзефович А. Е. 1.У.266
 Юнін О. С. 1.Х.852
 Юніна М. П. 1.Х.852
 Юркевич М. М. 1.Х.689
 Юркевич Ю. М. 1.Х.909
 Юртаєва К. В. 1.Х.870
 Юрченко О. 1.Х.813
 Юрченко Ю. Ю. 1.У.263, 1.У.301
 Юрченко-Шеховцова Т. І. 1.Ю.1345
 Юрчинин В. М. 1.Х.920
 Юрчинин Ю. В. 1.Х.920
 Юткіна І. О. 1.У.301
 Юхименко А. В. 1.Х.922
 Юхименко П. І. 1.У.307
 Юхимець Г. М. 1.Ч.1112
 Юхимець О. І. 1.Х.726
 Юхимець С. Ю. 1.Ш.1117
- Юхимчук М. С. 1.Т.45
 Юхновська Ю. О. 1.У.557
 Ющенко Н. Л. 1.У.466
 Яблонський В. 1.Х.690
 Явір В. А. 1.Х.667, 1.Х.709
 Яворська Н. П. 1.У.565
 Яворська Т. В. 1.У.378
 Ягольник С. Г. 1.У.565
 Якименко-Герещенко Н. В. 1.У.201
 Якимчук А. Ю. 1.Х.782
 Якимчук Б. А. 1.Ч.1028
 Якимчук Г. В. 1.Ю.1352
 Якимчук І. П. 1.Ч.1028
 Якимчук М. Ю. 1.Х.726
 Якобі К. 1.Х.780
 Яковлева Г. 1.Ш.1182
 Яковлев Є. О. 1.У.288
 Яковлева Л. В. 1.У.573, 1.Х.838
 Яковлева О. Ю. 1.Ч.1045
 Якубова Л. 1.Т.79-1.Т.81
 Якушева Є. М. 1.Ю.1360
 Ялович А. В. 1.Ч.1098
 Ялович В. Т. 1.Ч.1098
 Ямненко Р. Є. 1.Ч.984
 Ямчук П. 1.Э.1280
 Ян К. 1.Ш.1117
 Ян П. 1.Ш.1117
 Ян Ю. 1.Ш.1117
 Яненко І. Г. 1.У.253
 Яницька І. А. 1.Х.910
 Янко А. Ю. 1.У.562
 Янушевич Я. В. 1.Х.832
 Янушкевич О. І. 1.Х.779
 Янур М. С. 1.Ч.1073
 Яременко О. Л. 1.У.253
 Яременко Я. 1.Ш.1119
 Яремко С. С. 1.Э.1269
 Ярмакова К. А. 1.Ш.1117
 Ярова І. Є. 1.У.306, 1.У.350
 Яровенко Г. М. 1.У.308
 Яровой Т. С. 1.Х.765
 Ярошенко А. С. 1.Х.852
 Ярошенко І. В. 1.У.161, 1.Ч.959, 1.Ш.1251-1.Ш.1252
 Яртемник Т. І. 1.У.102
 Яручик А. 1.Ч.1079
 Ярушак М. 1.Т.69
 Ясинецька Л. В. 1.У.301
- Ясинецька О. 1.Э.1280
 Яценко А. Д. 1.У.427
 Яценко В. О. 1.Х.781
 Яцковський Б. І. 1.У.459
 Яцшин А. В. 1.Ч.1046
 Яців Р. М. 1.Т.60
 Ященко А. М. 1.Х.870
 Ящипина І. В. 1.У.414
 Ящук О. М. 1.Ч.1028
 Агафонов О. І. 1.Ш.1180
 Al Kaddah D. 1.Ч.1099
 Antoniuk N. 1.Х.883
 Aranchii V. 1.У.277
 Balta N. 1.У.222
 Bazaluk O. A. 1.Ю.1331
 Bekh K. 1.Т.94
 Berezna A. 1.У.342
 Biswas P. Ch. 1.У.249
 Blikhar V. S. 1.Х.728
 Boichenko N. M. 1.Ю.1287
 Bondar-Pidhurska O. 1.У.437
 Brytanova T. S. 1.У.462
 Budz V. P. 1.С.18
 Buriak A. 1.У.398
 Chakraborty D. K. 1.У.249
 Chernysh I. 1.У.432
 Chyuhulina K. 1.У.520
 Danylova T. V. 1.Ю.1304
 Dmytrenko A. 1.У.363
 Domnikova I. A. 1.Ю.1292
 Faivishenko D. 1.У.587
 Filonch O. 1.У.342
 Goncharova O. M. 1.Ю.1321
 Halaida T. 1.У.332
 Halapsis A. V. 1.Ю.1303
 Havrylenko V. V. 1.Ю.1341
 Hliebova A. 1.У.437, 1.У.588, 1.У.590
 Hoian I. M. 1.С.18
 Horoshkova L. 1.У.357
 Hrybinnenko O. 1.У.616
 Hunina L. M. 1.Ч.1099
 Hutsalenko L. V. 1.У.200
 Ihnatenko O. 1.У.277
 Isaikina O. 1.Ч.996
 Ivaniuk B. 1.У.279
 Ivanytska S. 1.У.332
 Izhboldina O. 1.У.514
 Japashov N. M. 1.У.222
 Kalinkova S. 1.У.250
 Karamushka O. 1.У.514
- Karpenko E. 1.У.446
 Kharahirlo V. 1.У.357
 Khloubystov Ye. 1.У.357
 Kieliszek Z. 1.Ю.1311
 Knysht Ye. H. 1.У.462
 Kolesnikova O. M. 1.У.200
 Komova M. 1.Ч.995
 Korinenko P. 1.Т.88
 Kornyluk R. 1.У.376
 Kovnierova I. O. 1.Ю.1368
 Kovtunov A. 1.У.363
 Kravchenko M. 1.У.514
 Kryvtsova N. V. 1.Ю.1292
 Lepetan I. M. 1.У.200
 Liakh V. V. 1.Ю.1294
 Lipin N. V. 1.Ю.1293
 Lobach L. 1.У.432
 Lukashenko M. V. 1.Ю.1294
 Lytvynenko A. 1.У.152
 Lyubiviy Ya. V. 1.Ю.1297
 Makarenko T. 1.У.234
 Makhovka V. 1.У.432
 Malakhova S. M. 1.Ч.1100-1.Ч.1101
 Malivskyi A. M. 1.Ю.1302
 Malivskiy A. M. 1.Ю.1310
 Mansurova A. A. 1.У.222
 Marchenko O. V. 1.Ю.1322
 Marchuk U. O. 1.У.200
 Marekha I. 1.У.234
 Martseniuk L. V. 1.Ю.1322
 Maslii O. 1.У.279
 Melyankova L. V. 1.У.200
 Merylova I. O. 1.Ю.1316
 Mrinskaya N. A. 1.Ю.1340
 Mykhaliuk Ye. L. 1.Ч.1099
 Nikiforova L. O. 1.У.278
 Olshanska O. 1.У.179
 Onyshchenko S. 1.У.279
 Ostapenko S. A. 1.Ш.1196
 Ovcharenko D. 1.У.398
 Padalka S. 1.Т.88
 Pavlova D. 1.У.446
 Peleshchyshyn A. 1.Ч.995
 Petrushka A. 1.Ч.995
 Petrushov V. M. 1.Ю.1295
 Popov V. Y. 1.Ю.1305
 Popova E. V. 1.Ю.1305
 Popova Yu. 1.У.283
 Potapenko M. S. 1.Ч.1099, 1.Ч.1101
 Potapenko M. S. 1.Ч.1100
- Raikova T. S. 1.У.462
 Ramesh Kumar M. 1.У.332
 Rudenko S. V. 1.Ю.1324
 Ryznyk Ye. V. 1.У.109
 Sakalo T. 1.У.617
 Samchuk R. V. 1.Ю.1297
 Samura Yu. O. 1.У.377
 Shabanova Yu. O. 1.Ю.1323
 Shahoian S. 1.У.616
 Shapoval V. M. 1.Ю.1295
 Shepitko V. Yu. 1.Х.679
 Shevchenko O. 1.У.178
 Shevchenko Z. V. 1.Ю.1287
 Skryl V. 1.У.618
 Sobolievskiy Ya. A. 1.Ю.1324
 Sokolova K. V. 1.Ю.1316
 Solodovnyk M. 1.У.590
 Solovyov D. I. 1.У.150
 Sorochuk L. V. 1.Ю.1308
 Sotnyk I. 1.У.443
 Statyeva M. Yu. 1.У.150
 Svystun L. 1.У.283
 Sychevskiy V. 1.У.618
 Synytsia A. S. 1.Ю.1309
 Sytnichenko L. A. 1.Ю.1296
 Syvolap V. V. 1.Ч.1099, 1.Ч.1100-1.Ч.1101
 Trushnikova T. I. 1.У.150
 Turylo A. A. 1.У.151
 Turylo A. M. 1.У.151
 Tyzhnenko A. G. 1.У.109
 Tytarenko L. 1.У.617
 Usov D. V. 1.Ю.1296
 Varenyk V. A. 1.У.377
 Varnalii Z. 1.У.178
 Varodi N. 1.Т.88
 Vasylieva A. M. 1.Ш.1180
 Velichko T. 1.У.320
 Voznyak V. S. 1.Ю.1293
 Xinying D. 1.У.278
 Yalovenko O. 1.Ш.1190
 Yankovska Z. O. 1.Ю.1308
 Yermolenko A. M. 1.Ю.1319
 Zarichna T. P. 1.У.462
 Zavrzhnyi K. 1.У.445
 Zharovska I. M. 1.Х.728
 Zhuzhgina-Allahverdian T. N. 1.Ш.1196
 Zianko V. V. 1.У.278
 Zlenko A. 1.Ч.996
 Zozulia A. 1.У.588

Показчик періодичних та продовжуваних видань

- Агрокол. журн. — 2020. — № 4
1.Y.484, 1.Y.504, 1.Y.506
- Агрокол. журн. — 2021. — № 1
1.Y.388, 1.Y.488, 1.Y.507, 1.Y.523
- Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 1
1.Y.462, 1.Y.563, 1.Y.566, 1.Y.577, 1.X.763
- Актуал. питання фармацевт. і мед. науки та практики. — 2020. — 13, № 2
1.X.751, 1.Ч.1097
- Антропол. виміри філос. дослідж. — 2020. — Вип. 17
1.Y.1287, 1.Y.1293-1.Y.1296, 1.Y.1302-1.Y.1305, 1.Y.1319, 1.Y.1321-1.Y.1322, 1.Y.1340, 1.Y.1368
- Антропол. виміри філос. дослідж. — 2020. — Вип. 18
1.C.18, 1.X.728, 1.Ш.1196, 1.Y.1292, 1.Y.1297, 1.Y.1308-1.Y.1311, 1.Y.1316, 1.Y.1323-1.Y.1324, 1.Y.1331, 1.Y.1341
- Бізнес Інформ. — 2020. — № 12
1.Y.118, 1.Y.122, 1.Y.130-1.Y.131, 1.Y.139, 1.Y.154, 1.Y.160-1.Y.161, 1.Y.171, 1.Y.192, 1.Y.199, 1.Y.202, 1.Y.211-1.Y.212, 1.Y.216-1.Y.217, 1.Y.220, 1.Y.231, 1.Y.238, 1.Y.240, 1.Y.242, 1.Y.244, 1.Y.247, 1.Y.256, 1.Y.265, 1.Y.272, 1.Y.284, 1.Y.293, 1.Y.305, 1.Y.309, 1.Y.330, 1.Y.335, 1.Y.352, 1.Y.358-1.Y.359, 1.Y.364, 1.Y.371, 1.Y.374, 1.Y.383-1.Y.384, 1.Y.387, 1.Y.399, 1.Y.402, 1.Y.407-1.Y.408, 1.Y.429, 1.Y.438, 1.Y.451, 1.Y.469, 1.Y.482, 1.Y.486, 1.Y.502, 1.Y.505, 1.Y.519, 1.Y.526, 1.Y.538, 1.Y.550, 1.Y.552, 1.Y.560, 1.Y.574, 1.Y.598-1.Y.599, 1.Y.602, 1.Y.606, 1.Y.613-1.Y.614
- Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 1
1.Y.135, 1.Y.147, 1.Y.150, 1.Y.162, 1.Y.204, 1.Y.237, 1.Y.258, 1.Y.263, 1.Y.343, 1.Y.354, 1.Y.377, 1.Y.409, 1.Y.427, 1.Y.494, 1.Y.497, 1.Y.510, 1.Y.516, 1.Y.518, 1.Y.553, 1.Y.556, 1.Y.582, 1.Y.593, 1.Y.608
- Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. — 2020. — № 2
1.Y.170, 1.Y.184, 1.Y.193, 1.Y.197, 1.Y.215, 1.Y.228, 1.Y.232, 1.Y.260, 1.Y.311, 1.Y.318, 1.Y.345, 1.Y.400, 1.Y.405, 1.Y.419, 1.Y.498, 1.Y.547, 1.Y.592, 1.Y.596
- Вісн. Київ. нац. ун-ту. Сер. Фіз.-мат. науки. — 2020. — Вип. 3
1.Ч.981, 1.Ч.984-1.Ч.985
- Вісн. фармації. — 2021. — № 1
1.Y.452, 1.Y.562, 1.Y.564
- Грн. вісн. — 2020. — Вип. 108
1.Y.568, 1.Ч.1039
- Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 5
1.Y.102, 1.Y.125, 1.Y.137, 1.Y.152, 1.Y.157, 1.Y.169, 1.Y.175, 1.Y.194, 1.Y.198, 1.Y.234, 1.Y.251, 1.Y.268, 1.Y.289, 1.Y.322, 1.Y.350, 1.Y.351, 1.Y.393, 1.Y.410-1.Y.412, 1.Y.422, 1.Y.430, 1.Y.459, 1.Y.611, 1.Y.615
- Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. — 2020. — № 6
1.C.5, 1.Y.105, 1.Y.143, 1.Y.166, 1.Y.176, 1.Y.181-1.Y.182, 1.Y.201, 1.Y.210, 1.Y.227, 1.Y.230, 1.Y.233, 1.Y.257, 1.Y.269, 1.Y.304, 1.Y.324, 1.Y.326, 1.Y.337, 1.Y.372, 1.Y.403, 1.Y.435, 1.Y.453, 1.Y.466, 1.Y.514, 1.Y.527, 1.Y.544-1.Y.545, 1.Y.551, 1.Y.558, 1.Y.569, 1.Y.610
- Екон. вісн. ун-ту Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. — 2021. — Вип. 48
1.Y.113, 1.Y.134, 1.Y.158, 1.Y.168, 1.Y.219, 1.Y.235, 1.Y.246, 1.Y.250, 1.Y.277, 1.Y.294, 1.Y.320, 1.Y.334, 1.Y.338, 1.Y.340, 1.Y.347, 1.Y.353, 1.Y.369, 1.Y.380, 1.Y.446, 1.Y.509, 1.Y.511-1.Y.512, 1.Y.522, 1.Y.534, 1.Y.591, 1.X.859
- Економіка і регіон. — 2020. — № 1
1.Y.178-1.Y.179, 1.Y.279, 1.Y.283, 1.Y.332, 1.Y.342, 1.Y.357, 1.Y.363, 1.Y.376, 1.Y.398, 1.Y.432, 1.Y.437, 1.Y.445, 1.Y.520, 1.Y.587-1.Y.588, 1.Y.590, 1.Y.616-1.Y.618
- Електротехніка і електро-механіка. — 2021. — № 3
1.Ч.951
- Запорож. мед. журн. — 2020. — 22, № 3
1.Ч.1099
- Запорож. мед. журн. — 2020. — 22, № 4
1.Ч.1100
- Запорож. мед. журн. — 2020. — 22, № 5
1.Ч.1101
- Збалансов. природокористування. — 2020. — № 3
1.Y.306, 1.Y.392, 1.Y.485, 1.Y.501, 1.Y.503, 1.Y.521
- Косм. наука і технологія. — 2021. — 27, № 3
1.X.839
- Косм. наука і технологія. — 2021. — 27, № 4
1.Y.222, 1.X.661
- Проблеми економіки. — 2021. — № 1
1.C.27, 1.Y.107, 1.Y.109, 1.Y.129, 1.Y.167, 1.Y.180, 1.Y.276, 1.Y.298, 1.Y.333, 1.Y.361, 1.Y.366, 1.Y.375, 1.Y.382, 1.Y.389, 1.Y.401, 1.Y.424, 1.Y.426, 1.Y.548, 1.Y.554, 1.Y.571, 1.Y.603
- Сенсор. електроніка і мікросистем. технології. — 2021. — 18, № 2
1.Ч.989
- Соц. фармація в охороні здоров'я. — 2021. — 7, № 2
1.C.7, 1.Y.572, 1.Ч.1045
- Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 10
1.T.35, 1.T.38, 1.T.41, 1.T.47, 1.T.89, 1.T.93, 1.Ф.629, 1.Ф.639, 1.X.690, 1.X.692, 1.X.879, 1.Ч.960, 1.Ч.972, 1.Ч.980, 1.Ч.994, 1.Ч.996, 1.Ш.1206
- Соціум. Документ. Комунікація. Сер. Іст. науки. — 2020. — Вип. 9
1.C.13, 1.C.17, 1.T.37, 1.T.75, 1.Y.248, 1.Ф.625, 1.Ф.636, 1.X.813, 1.Ч.993, 1.Ш.1130
- Техн. механіка. — 2021. — № 2
1.Ч.945
- Укр. іст. журн. — 2021. — № 1
1.C.20, 1.T.30, 1.T.33, 1.T.39-1.T.40, 1.T.56-1.T.57, 1.T.61, 1.T.68, 1.T.70, 1.T.78, 1.T.88, 1.T.94, 1.Ч.1087, 1.Э.1274
- Фармацевт. журн. — 2021. — 76, № 2
1.Y.619
- Фармацевт. журн. — 2021. — 76, № 3
1.Y.573, 1.Y.576
- Rev. of Transport Econ. and Management. — 2020. — Вип. 3
1.Y.119, 1.Y.149, 1.Y.173, 1.Y.224, 1.Y.243, 1.Y.249, 1.Y.313-1.Y.314, 1.Y.341, 1.Y.349, 1.Y.425, 1.Y.440, 1.Y.524, 1.Y.537, 1.Y.540-1.Y.541, 1.Y.555, 1.Y.557, 1.Y.561, 1.Y.581, 1.Y.600-1.Y.601, 1.Y.1343